

สารบัญ
แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง
(พ.ศ. 2510 - 2514)

		หน้า
คำนำ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ประธานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ		
บทที่ 1	สรุปความสำคัญของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง (พ.ศ. 2510 - 2514)	1
ส่วนที่หนึ่ง :		การพัฒนาส่วนรวม
บทที่ 2	ความก้าวหน้าตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่หนึ่ง	1 4
บทที่ 3	วัตถุประสงค์และนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	31
บทที่ 4	เป้าหมายและโครงสร้างทางเศรษฐกิจ	3 5
บทที่ 5	การเงินการคลัง	49
บทที่ 6	กำลังคนและการมีงานทำ	69
บทที่ 7	การพัฒนาส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น	82
บทที่ 8	รัฐวิสาหกิจ	99
ส่วนที่สอง :		การพัฒนาแยกตามสาขา
บทที่ 9	การเกษตรและสหกรณ์	109
บทที่ 10	อุตสาหกรรมและเหมืองแร่	144
บทที่ 11	การคมนาคมและขนส่ง	162
บทที่ 12	การพลังงาน	186
บทที่ 13	การพาณิชย์และบริการ	201
บทที่ 14	การพัฒนาสังคมและสาธารณสุข	214
บทที่ 15	การสาธารณสุข	226
บทที่ 16	การศึกษา	237
ภาคผนวก		262

คำนำของ ฯพณฯ จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ประธานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

นับตั้งแต่ข้าพเจ้าได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าคณะรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นต้นมา ข้าพเจ้าได้ยึดถือตลอดมาว่าการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยมีแผนและโครงการที่แน่นอนนั้นเป็นนโยบายหลักสำคัญของรัฐบาลชุดนี้ และข้าพเจ้าในฐานะประธานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก็ได้ให้ความสนใจต่อการวางแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยใกล้ชิดตลอดมา ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างมากที่ได้ทราบจากการประเมินผลของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่หนึ่ง (พ.ศ.2504 - 2509) ซึ่งเพิ่งสิ้นสุดลงว่าประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาของแผน กล่าวคือ มวลรวมผลิตภัณฑ์ภายในประเทศได้เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยถึงร้อยละ 7.2 ต่อปี คือเพิ่มขึ้นร้อยละ 43 ในระยะ 6 ปี เทียบกับร้อยละ 33 ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในแผน ทั้งนี้ ย่อมเป็นนิมิตอันดีสำหรับอนาคตของประเทศ อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่ารัฐบาลจะลดหย่อนความพยายามในการพัฒนาประเทศแต่ประการใด ตรงกันข้ามรัฐบาลจะได้พยายามทุกวิถีทางที่จะเร่งรัดการพัฒนาประเทศให้รุดหน้าต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง และด้วยความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะให้สัมฤทธิ์ผลดีกว่าในระยะที่ผ่านมาแล้ว แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง (พ.ศ. 2510 - 2514) นี้ เป็นสัญลักษณ์ของเจตนารมย์ดังกล่าวของรัฐบาล ซึ่งถ้าหากการเศรษฐกิจของประเทศสามารถก้าวหน้าไปได้อย่างน้อยเท่ากับอัตราที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฉบับที่สองนี้ ก็จะเป็นความสำเร็จอย่างใหญ่หลวงเป็นประวัติศาสตร์ของประเทศเรา

นอกจากการเร่งรัดพัฒนาสาขาต่างๆ แล้ว แผนพัฒนาฉบับที่สองนี้ได้เน้นหนักในกิจกรรมด้านเศรษฐกิจและสังคมต่างๆ หลายประการ ซึ่งแผนพัฒนาฉบับแรกได้ระบุไว้ไม่แน่ชัดหรือมิได้กล่าวถึง ได้แก่ความพยายามของรัฐที่จะกระจายการพัฒนาให้บังเกิดผลไปทั่วทุกมุมราชอาณาจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตทุรกันดารและห่างไกลและในเขตซึ่งยังหย่อนความเจริญอยู่ ดังจะเห็นได้ว่าประมาณถึงร้อยละ 75 - 80 ของงบประมาณทั้งหมดเป็นการลงทุนใช้จ่ายในส่วนภูมิภาคตามโครงการ ซึ่งจะก่อความเจริญให้กับท้องถิ่นชนบทโดยตรง ยิ่งกว่านั้นรัฐบาลยังมีโครงการพิเศษนอกเหนือไปจากโครงการพัฒนาในหน้าที่ปกติของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ เช่น โครงการพัฒนาภาคต่างๆ โครงการเร่งรัดพัฒนาชนบท และโครงการช่วยเหลือชาวนา เป็นต้น ซึ่งต่างก็มีวัตถุประสงค์ที่จะปรับปรุงฐานะของประชาชนในท้องที่ชนบทให้เจริญเร็วยิ่งขึ้น

แนวทางในการพัฒนาที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การร่วมมือระหว่างรัฐบาลและเอกชน ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม รัฐบาลมีนโยบายที่จะสนับสนุนบทบาทของเอกชนในการพัฒนาประเทศอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ โดยยึดหลักการธำรงไว้ซึ่งความเป็นธรรมแก่ประชาชนส่วนรวมเป็นหลัก กิจกรรมที่เอกชนพึงประสงค์จะดำเนินการอันจะนำมาซึ่งคุณประโยชน์ในการพัฒนาประเทศโดยไม่เป็นการเอาเปรียบและกระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่นแล้ว รัฐบาลพร้อมที่จะให้ความสนับสนุนทุกวิถีทางทั้งในด้านกฎข้อบังคับ บริการความสะดวกต่างๆ และอื่นๆ

รัฐจะมีบทบาทส่วนใหญ่ในกิจกรรมเศรษฐกิจโดยตรงก็เฉพาะในด้านสาธารณูปโภค และที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความมั่นคงของประเทศเท่านั้น

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้มีพระบรมราชโองการประกาศใช้แล้วนี้ถือได้ว่าเป็นเครื่องชี้แนวทางในการพัฒนาประเทศที่สำคัญยิ่ง ข้าพเจ้าและคณะรัฐบาลชุดนี้มีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะบริหารราชการแผ่นดินอย่างสุดความสามารถ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันประเทศชาติของเราต้องประสบวิกฤตการณ์ในด้านการเมืองระหว่างประเทศอยู่หลายประการ ซึ่งสถานการณ์อาจจะรุนแรงขึ้นเป็นลำดับก็ได้ การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงความมั่นคงของประเทศเป็นสำคัญ ในกรณีที่มีความจำเป็นก็จะต้องมีการปรับปรุงแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ขณะนั้น ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงได้มีคำสั่งให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องคอยตรวจสอบสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจเป็นประจำเพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุงพัฒนาให้ทันแก่กาลสมัยตลอดระยะเวลาของแผนพัฒนา

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมชาติย่อมถือได้ว่าเป็นสมบัติของพี่น้องร่วมชาติทุกคน ข้าพเจ้าหวังว่าประชาชนชาวไทยจะได้ร่วมกันในการพัฒนาประเทศและพร้อมที่จะเสียสละส่วนตัวบ้างบางประการ เพื่อประโยชน์ของตัวท่านเองและประชาชนส่วนรวมของชาติด้วยกัน

จอมพลถนอม กิตติขจร

(ถนอม กิตติขจร)

นายกรัฐมนตรี

บทที่ 1

สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง (พ.ศ. 2510 – 2514)

ขอบเขตของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง

1. การวางแผนพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ขยายขอบเขตให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเป็นลำดับมา นับตั้งแต่แผนพัฒนาการเศรษฐกิจฉบับที่หนึ่ง (พ.ศ. 2504 - 2506 - 2509) ซึ่งพิจารณาเฉพาะในส่วนของรัฐบาลอย่างเดียว ต่อมาเมื่อมีการปรับปรุงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจฉบับที่หนึ่งระยะที่ 2 (พ.ศ. 2507 - 2509) ได้มีการขยายขอบเขตของแผนให้คลุมถึงการพัฒนาของรัฐโดยสมบูรณ์ โดยได้รวมการพัฒนาในด้านรัฐวิสาหกิจและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเข้าไว้ด้วย

2. สำหรับแผนพัฒนาฉบับที่สองนี้ได้จัดทำให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากได้มีการพิจารณาโครงการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐในสาขาต่างๆ ตลอดจนวิธีที่รัฐจะจัดหาเงินเพื่อใช้จ่ายตามโครงการโดยละเอียดแล้ว ได้มีการเพิ่มเติมสาระสำคัญขึ้นใหม่ดังต่อไปนี้

2.1 เน้นความสำคัญของการพัฒนาสังคม เพื่อให้ระบบสังคมได้เจริญก้าวหน้าควบคู่กันไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ

2.2 ให้ความสำคัญในด้านพัฒนากำลังคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการด้านกำลังคน

2.3 เน้นความสำคัญของส่วนเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของเอกชนในการพัฒนาอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการด้านต่างๆ กับสนับสนุนให้มีความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลและเอกชนให้มากยิ่งขึ้น

2.4 ส่งเสริมการพัฒนาส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาชนบทในท้องที่ทุรกันดารและห่างไกล

3. การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นดังได้กล่าวแล้วนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการที่รัฐจะสามารถกำหนดเป้าหมาย นโยบาย มาตรการและโครงการ ตลอดจนทรัพยากรทั้งในด้านกำลังเงินและกำลังคนให้ประสานสัมพันธ์และสนับสนุนซึ่งกันและกันในระยะ 5 ปี ของแผนพัฒนาฉบับที่สองนี้ ตลอดจนวางแผนการพัฒนาในระยะยาวต่อไปด้วย

การพัฒนาส่วนรวม

ความก้าวหน้าตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่หนึ่ง

4. ในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรก (พ.ศ. 2504 - 2509) ภาวะเศรษฐกิจของประเทศได้ก้าวรุดหน้าไปด้วยดี ทั้งนี้ จะเห็นได้จากการขยายตัวของมวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศ เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 7.2 คือ จากประมาณ 56,000 ล้านบาทใน

พ.ศ. 2503 เป็น 87,000 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2509 ความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะหกปีที่ผ่านมาได้อำนวยผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจให้มีลักษณะสมดุลและมีการขยายกำลังการผลิตให้กว้างขวางมากขึ้นเป็นลำดับ ในด้านการค้าระหว่างประเทศ มูลค่าสินค้าออกและสินค้าเข้าได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วเช่นกันถึงแม้ว่ายังมีการขาดดุลการค้าแต่ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศมีฐานะเกินดุล ทำให้เงินทุนสำรองระหว่างประเทศมีปริมาณสูงขึ้นเป็นประมาณ 800 ล้านดอลลาร์อเมริกันเมื่อสิ้นเดือนสิงหาคม 2509 ค่าของเงินบาทมีเสถียรภาพดีเป็นที่เชื่อถือทั่วไป ความมั่นคงทางการคลังของประเทศเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ได้ยังผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจส่วนใหญ่ประสบผลสำเร็จตลอดมาด้วยดี

5. สำหรับการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานต่างๆ ที่รัฐได้ดำเนินการปรากฏว่ามีบางโครงการต้องประสบอุปสรรคและการดำเนินงานล่าช้ากว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้เดิมบ้าง ทั้งนี้ ส่วนใหญ่เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญการทั้งในด้านวิชาการและในด้านการบริหาร ความล่าช้าในการเจรจาและเบิกจ่ายเงินกู้ต่างประเทศ การทำสัญญาและการส่งอุปกรณ์ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นส่วนรวมแล้วจะเห็นได้ว่าโครงการพัฒนาที่สำคัญได้สำเร็จลุล่วงมาด้วยดี ขณะเดียวกันมีหลายโครงการที่สามารถเร่งรัดการปฏิบัติงานได้เร็วกว่ากำหนด

วัตถุประสงค์และนโยบาย

6. วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนา ได้แก่การเพิ่มรายได้และยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้นโดยการระดมกำลังทรัพยากรของประเทศมาใช้ให้เป็นประโยชน์สูงสุด เพื่อขยายพลังการผลิตและเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ นอกจากรัฐจะดำเนินตามนโยบายหลักต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฉบับแรกแล้ว ยังได้มีการกำหนดนโยบายสำคัญๆ เพิ่มเติมขึ้นอีกหลายประการ เช่น นโยบายพัฒนาชนบทเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศและเพื่อกระจายผลการพัฒนาออกไปให้ถึงประชาชนในส่วนภูมิภาคต่างๆ นโยบายพัฒนากำลังคนอันเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนกำลังคนที่มีฝีมือระดับต่างๆ อันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ และนโยบายที่จะให้ความสนับสนุนและส่งเสริมให้เอกชนมีบทบาทร่วมในการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น

เป้าหมายและโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

7. ในระยะเวลาของแผนคาดว่าประเทศไทยจะสามารถเพิ่มผลิตภัณฑ์ในประเทศคิดตามราคาคงที่ในอัตราร้อยละ 8.5 ต่อปี โดยที่การขยายจำนวนประชากรได้ประมาณไว้ร้อยละ 3.3 ต่อปี มูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อบุคคลจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี เป็นเงินประมาณ 3,900 บาทในปี 2514 ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ระบบเศรษฐกิจเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็วในระยะของแผนได้แก่รายจ่ายลงทุนซึ่งคาดว่าจะเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนเอกชนและส่วนรัฐบาลอันจะมีผลให้

กิจกรรมทางเศรษฐกิจขยายตัวและประชาชนมีงานทำและมีรายได้มากขึ้น นอกจากนี้การเพิ่มของสินค้าออกและการร่วมมือกับต่างประเทศก็จะมีส่วนส่งเสริมให้การเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวขึ้นโดยรวดเร็วด้วย การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจที่น่าสังเกต คือ สาขาเกษตรจะมีอัตราส่วนลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับสาขาอื่นๆ มูลค่าเพิ่มของสาขานี้เมื่อเทียบเป็นส่วนร้อยละของมวลรวมของผลิตภัณฑ์ในประเทศจะลดลงจากประมาณร้อยละ 33 ใน พ.ศ.2508 เหลือร้อยละ 26 ใน พ.ศ. 2514 กิจกรรมเศรษฐกิจที่จะมีความสำคัญเพิ่มขึ้นได้แก่ อุตสาหกรรม การก่อสร้าง การคมนาคมและขนส่ง และการธนาคารและประกันภัย ซึ่งจะทำให้ระบบเศรษฐกิจมีโครงสร้างที่สมดุลยิ่งขึ้นแต่เกษตรกรรมก็ยังเป็นสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดในด้านเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจส่วนรวม การเร่งรัดพัฒนาประเทศประกอบด้วยรายได้จากต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นมาก อาจจะก่อให้เกิดการกระทบกระเทือนขึ้นบ้างในระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านราคาสินค้าทั่วไป แต่ในขณะเดียวกันการขยายตัวของการผลิตในประเทศและการส่งสินค้าเข้าเพิ่มขึ้นจากต่างประเทศสามารถสนองความต้องการภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นและจะสามารถรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้มั่นคงต่อไปได้

8. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจะต้องดำเนินต่อไปไม่หยุดยั้ง ฉะนั้นในแผนพัฒนาฉบับที่สอง จึงได้แสดงการคาดคะเนสถานะเศรษฐกิจในระยะยาวถึง 15 ปี ข้างหน้าไว้ด้วยเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาฉบับต่อไป ในระยะ พ.ศ. 2510 ถึง พ.ศ. 2524 คาดว่ามวลรวมของผลิตภัณฑ์ในประเทศคงขยายตัวในอัตราเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 7 ต่อปี และถ้าการเพิ่มจำนวนประชากรยังมีอัตราสูงเท่าในปัจจุบัน รายได้ประชาชาติถัวเฉลี่ยต่อบุคคลก็จะเพิ่มขึ้นประมาณหนึ่งเท่าตัว ส่วนการใช้จ่ายอุปโภคในส่วนเอกชนคาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอัตราสูงทัดเทียมกับในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่สอง ทั้งนี้เนื่องจากรัฐจะได้ดำเนินการตามโครงการเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานเสร็จไปแล้วเป็นส่วนใหญ่ การสะสมทุนในส่วนเอกชนจะขยายตัวในอัตราที่สูงเป็นผลจากการที่รัฐได้จัดบริการขั้นพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการส่งเสริมการสะสมทุนในส่วนเอกชน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจในระยะที่กล่าวถึงนี้จะมีแนวโน้มต่อเนื่องจากระยะของแผนพัฒนาฉบับที่หนึ่งและสอง กล่าวคือ ส่วนสำคัญของมูลค่าการผลิตด้านเกษตรต่อมวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศจะลดลงเป็นลำดับจนเหลือประมาณร้อยละ 20 ใน พ.ศ. 2524 การผลิตสาขาอื่นคือ อุตสาหกรรม การก่อสร้าง การคมนาคมและขนส่ง การพาณิชย์และการธนาคารจะมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและจะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันอัตราส่วนของแรงงานในสาขาเกษตรต่อแรงงานทั่วประเทศจะลดลงเหลือประมาณไม่เกินร้อยละ 70 ใน พ.ศ. 2525 และระบบเศรษฐกิจส่วนรวมจะมีโครงสร้างการผลิตที่มีดุลยภาพมากยิ่งขึ้น การขยายตัวของระบบการคมนาคมและขนส่งทั่วประเทศจะเชื่อมโยงส่วนภูมิภาคต่างๆ ของประเทศให้มีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นและจะมีย่านชุมนุมชนใหญ่ๆ เกิดขึ้นทั่วประเทศ ซึ่งรัฐจะต้องจัดหาบริการสาธารณูปโภคต่างๆ ให้พอเพียงและหาทางป้องกันแก้ไขปัญหาสังคมต่างๆ การค้ากับต่างประเทศจะมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อไป สินค้าออกรายใหญ่ๆ จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นแต่คาดว่าอัตราเพิ่มจะช้ากว่าอัตราเพิ่มของสินค้าขาเข้า นอกจากนี้ ภาวะการชำระเงินออกนอก

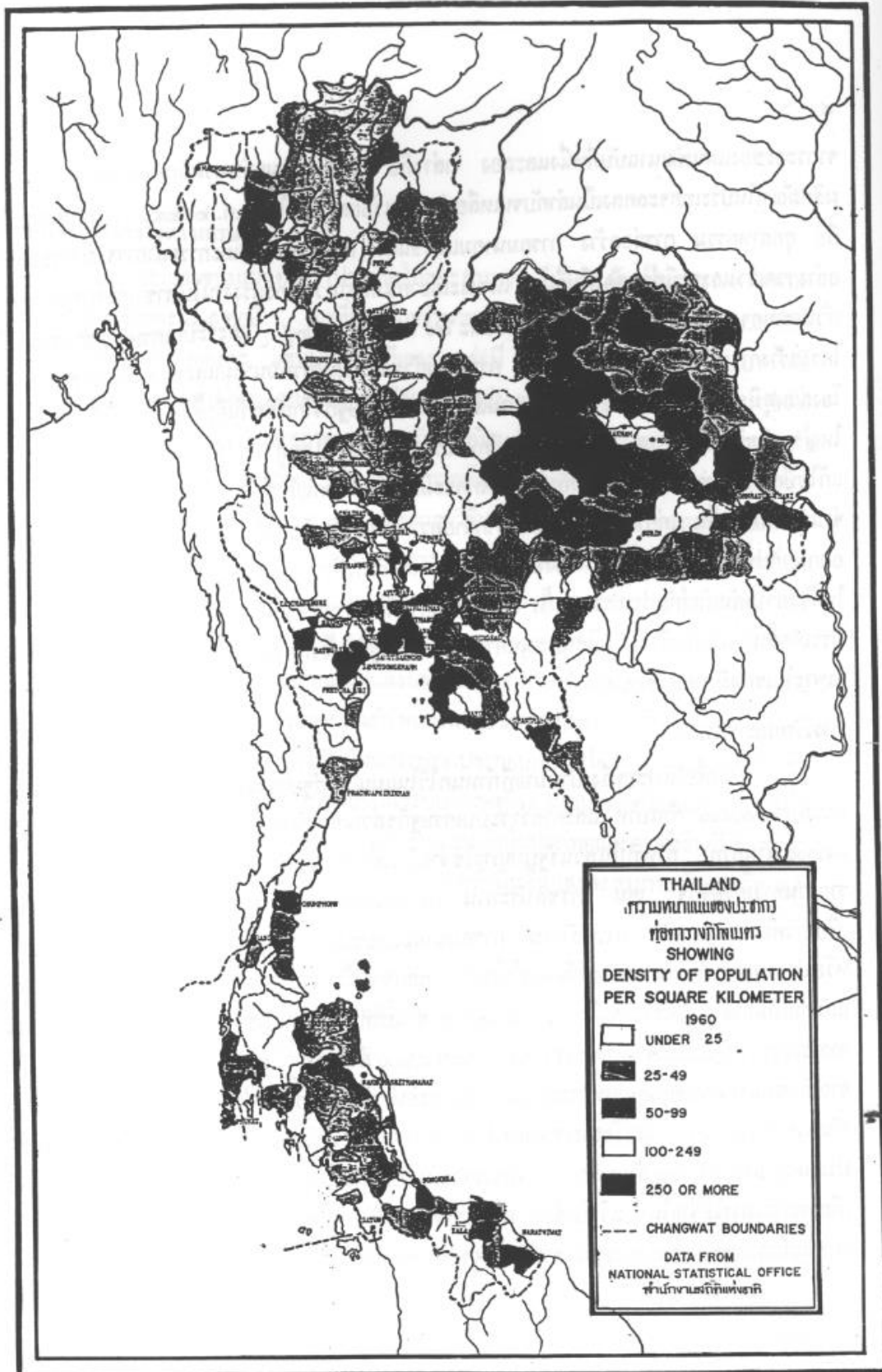
ประเทศก็จะเพิ่มขึ้นจึงอาจมีปัญหาด้านดุลการชำระเงินบ้างเป็นครั้งคราวในอนาคตข้างหน้า ในด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศนั้น ประเทศไทยจะมีบทบาทสำคัญในการร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศขึ้นเป็นลำดับซึ่งจะมีผลสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศโดยเฉพาะในเขตภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

การเงินและการคลัง

9. เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน รัฐบาลจะใช้จ่ายเงินเพื่อการพัฒนาทั้งสิ้นประมาณ 57,500 ล้านบาท และคาดว่าจะระบบเศรษฐกิจส่วนเอกชนจะใช้จ่ายเงินเพื่อการลงทุนประมาณ 89,000 ล้านบาท สำหรับในส่วนรัฐบาลการใช้จ่ายเงินเพื่อพัฒนาดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจ เช่น การชลประทาน การพลังงาน และการคมนาคมและขนส่ง รายจ่ายเพื่อการพัฒนาการเกษตร การพลังงาน การคมนาคมและขนส่งจะมีจำนวนประมาณ 33,400 ล้านบาทหรือประมาณร้อยละ 60 ของงบพัฒนาทั้งสิ้น นอกจากนั้น รัฐบาลจะใช้จ่ายเพื่อพัฒนาแหล่งชุมชนและท้องถิ่นต่างๆ เป็นจำนวนเงินประมาณ 10,200 ล้านบาท ในด้านการพัฒนาสังคมด้านการศึกษาและสาธารณสุข รัฐบาลมีโครงการจะใช้จ่ายเงินจำนวน 9,200 ล้านบาท งบพัฒนาส่วนที่เหลือจะเป็นการใช้จ่ายเพื่อส่งเสริมสนับสนุนอุตสาหกรรมส่วนเอกชนและอื่นๆ สำหรับแหล่งที่มาของเงินเพื่อใช้จ่ายในการพัฒนาดังกล่าวประมาณว่าจะมาจากแหล่งภายในประเทศจำนวน 42,000 ล้านบาทและแหล่งต่างประเทศจำนวน 15,500 ล้านบาท การใช้จ่ายเงินจำนวนมากเช่นนี้ก่อให้เกิดปัญหาในการจัดหาเงินให้เพียงพอกับการใช้จ่ายในส่วนรัฐบาลเพื่อที่จะดำรงนโยบายที่จะเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กับการรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจส่วนรวมรัฐจะต้องปรับปรุงระบบภาษีอากรเพื่อให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้นเพียงพอตามความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ส่วนการกู้เงินภายในประเทศนั้นจะต้องทำเฉพาะในขอบเขตจำกัดเพื่อป้องกันมิให้เกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม ปริมาณเงินหมุนเวียนจะเพิ่มขึ้นมากและราคาสินค้าบางชนิดอาจมีระดับสูงขึ้นแต่พร้อมกันโครงการพัฒนาต่างๆ ของรัฐทั้งในปัจจุบันและในระยะที่ผ่านมาก็จะให้ผลทำให้การผลิตสินค้าและบริการต่างๆ เพิ่มขึ้นมากขึ้น นอกจากนั้นรัฐบาลจะคอยควบคุมตรวจสอบภาวะการเงินการคลังของประเทศอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะได้ดำเนินการการใช้จ่ายมาตรการต่างๆ แก้ไขภาวะเงินเฟ้อให้ทันที่

10. สำหรับการลงทุนในส่วนเอกชนจำนวนประมาณ 89,000 ล้านบาทนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการลงทุนของนิติบุคคลและเอกชนภายในประเทศเป็นจำนวนประมาณ 70,000 ล้านบาท ส่วนที่เหลือประกอบด้วยการลงทุนจากต่างประเทศประมาณว่าจะมีจำนวน 10,000 ล้านบาท และการลงทุนผ่านสถาบันการเงินต่างๆ จำนวนประมาณ 9,000 ล้านบาท ซึ่งในจำนวนนี้ส่วนใหญ่จะมาจากระบบธนาคารพาณิชย์ซึ่งคาดว่าจะสามารถสนับสนุนการลงทุนภาคเอกชนได้เป็นจำนวนประมาณ 7,000 ล้านบาท การประมาณการลงทุนของเอกชนนี้เป็นการประมาณขั้นต่ำซึ่งถ้าสถานการณ์ด้านต่างๆ อำนวยให้ ยอดเงินลงทุนที่แท้จริงก็จะสูงกว่านี้

ความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร

การพัฒนากำลังคน

11. การพัฒนากำลังคนเป็นนโยบายที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง เป้าหมายของการพัฒนา กำลังคน คือ การจัดให้มีการมีงานทำขยายตัวขึ้นอย่างเพียงพอกับจำนวนประชากรวัยทำงานที่ เพิ่มขึ้น การส่งเสริมให้ประชากรในชนบทมีงานทำเต็มที่ยิ่งขึ้นและการพัฒนากำลังคนให้มี คุณภาพสูงขึ้นให้เหมาะสมกับความต้องการอันเกิดจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศ

12. ในระยะของแผนคาดว่าจะมีความต้องการคนทำงานเพิ่มขึ้นประมาณ 2.2 ล้านคน ซึ่งเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกับปริมาณประชากรวัยทำงานที่เพิ่มขึ้น ส่วนปัญหาการทำงานไม่ เต็มที่ของประชากรในชนบทนั้นจะมีการดำเนินงานแก้ไขปัญหานั้นๆ เพื่อจัดทำโครงการ พัฒนากำลังคนในชนบทต่อไป ในด้านการยกระดับมาตรฐานและคุณภาพของกำลังคนของชาติ จะได้วางรากฐานอันมั่นคงที่จะเสริมสร้างกำลังคนที่มีวิชาชีพและแรงงานประเภทฝีมือโดยมี โครงการเร่งรัดพัฒนาการศึกษาทุกระดับและการฝึกอบรมช่างฝีมือประเภทต่างๆ ตามความ ต้องการของการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น

13. นโยบายที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การกระจายความเจริญออกไปในท้องถิ่นชนบท ต่างๆ ให้มากที่สุด นอกจากการใช้จ่ายตามโครงการพัฒนาส่วนกลางของรัฐที่จะใช้จ่ายในชนบท ซึ่งคาดว่าจะมีอัตราส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของงบพัฒนาทั้งหมดแล้วจะมีโครงการพิเศษเพื่อ พัฒนาส่วนภูมิภาคและโครงการอุดหนุนการดำเนินงานพัฒนาของส่วนท้องถิ่นด้วยหลาย โครงการ

14. ในด้านการพัฒนาภาค คณะกรรมการพัฒนาภาคต่างๆ จะสนับสนุนให้มีการ ดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในแต่ละภาค ในด้านการเร่งรัดพัฒนา ชนบทจะดำเนินการตามโครงการเร่งด่วนในท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลความเจริญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและบางจังหวัดในภาคเหนือ ส่วนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นก็จะมีโครงการพัฒนา ของตนโดยอาศัยการอุดหนุนของรัฐบาลส่วนกลาง

รัฐวิสาหกิจ

15. งบพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐวิสาหกิจจะมีมูลค่าประมาณ 9,850 ล้านบาทหรือร้อยละ 16 ของงบพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรัฐบาลทั้งสิ้น ส่วนใหญ่ของงบพัฒนาของรัฐวิสาหกิจ คือ ประมาณร้อยละ 40 ได้มาจากเงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจเอง ส่วนที่เหลือได้จากงบประมาณ แผ่นดิน เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศและเงินกู้ทั้งในและนอกประเทศ รัฐมีนโยบายที่จะ ดำเนินการรัฐวิสาหกิจเฉพาะกิจการที่เกี่ยวกับสาธารณูปโภคเพื่อประโยชน์ต่อความมั่นคงทาง เศรษฐกิจและสังคมส่วนรวมและเพื่อหารายได้ของรัฐเท่านั้น หากรัฐวิสาหกิจใดประสบการ ขาดทุนหรือไม่สามารถประกอบกิจการโดยมีประสิทธิภาพแล้วจะได้พิจารณายุบเลิกหรือหาทาง

ปรับปรุงกิจการให้ดีขึ้น นอกจากนี้ จะได้กำหนดนโยบายขยายงานของรัฐวิสาหกิจให้แน่ชัดเพื่อเอกชนจะได้ทราบทั่วไป ประมาณรายได้ของรัฐวิสาหกิจทั้งสิ้นคาดว่าจะมีจำนวนประมาณ 42,550 ล้านบาท หักค่าใช้จ่ายแล้วเหลือเป็นกำไรก่อนหักค่าเสื่อมราคา 11,720 ล้านบาท ซึ่งจะนำไปใช้ลงทุนตามโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ 4,000 ล้านบาท ส่งเป็นเงินรายได้คืนคลัง 3,370 ล้านบาท จ่ายชำระหนี้สินประมาณ 1,660 ล้านบาท ส่วนที่เหลือจะนำไปใช้ลงทุนทดแทนทรัพย์สินถาวรเดิมของรัฐวิสาหกิจที่เสื่อมราคาลง งบพัฒนาของรัฐวิสาหกิจส่วนใหญ่ได้ทุ่มเทไปในการผลิตพลังงานไฟฟ้าเพื่อขยายกำลังผลิตไฟฟ้าขึ้นให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนและอุตสาหกรรม และในการคมนาคมและขนส่งซึ่งได้แก่ การรถไฟ ทำเรือ โทรศัพท์ วิทยุและโทรทัศน์ การขนส่งทางอากาศและทางถนน ซึ่งเป็นกิจกรรมขั้นพื้นฐานที่รัฐพึงดำเนินการเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

การแยกพัฒนาตามสาขา

การเกษตรและสหกรณ์

16. การเกษตรเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจของชาติเพราะประชาชนประมาณร้อยละ 80 เป็นเกษตรกรและครอบครัว นโยบายพัฒนาการเกษตรที่สำคัญนอกจากการเร่งรัดการเพิ่มผลผลิตแล้ว ได้แก่ การพัฒนาระบบสังคมชนบทและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ นโยบายที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งได้แก่การกระจายประเภทการผลิตเพื่อให้ระบบการเกษตรของประเทศมีดุลยภาพยิ่งขึ้น

17. ในด้านเป้าหมายคาดว่าจะการเกษตรทั้งสาขาจะขยายออกในอัตราร้อยละ 4.3 ต่อปี ต่ำกว่าในระยะของแผนฉบับที่หนึ่งเล็กน้อย เป้าหมายที่สำคัญได้แก่ ข้าว ซึ่งคาดว่าจะผลิตได้ 13.7 ล้านตัน ข้าวโพด 1.5 ล้านตัน ยาง 250,000 ตัน มันสำปะหลัง 2.5 ล้านตัน และปอ 500,000 ตัน พืชใหม่ที่จะผลิตเพิ่มขึ้นได้มากได้แก่ข้าวฟ่างและฝ้าย ในด้านประมงคาดว่าจะผลิตได้ 860,000 ตัน ในด้านปศุสัตว์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี ส่วนในด้านป่าไม้คาดว่าจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 2 ต่อปี

18. โครงการพัฒนาการเกษตรที่สำคัญได้แก่โครงการชลประทาน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการก่อสร้างสืบเนื่องจากแผนแรก โดยเน้นหนักในเรื่องจัดระบบส่งน้ำให้ถึงมือประชาชน โครงการใหม่มีไม่มากนัก ที่สำคัญได้แก่โครงการแม่น้ำน่าน ปราณ น้ำอูน ชีบน น้ำยังและมูลบน คาดว่าเนื้อที่ชลประทานจะเพิ่มขึ้น 3.3 ล้านไร่ เป็น 15 ล้านไร่ ใน พ.ศ. 2514 ในด้านงานคันคว่ำทดลองและส่งเสริมจะสนับสนุนสถานีเกษตรกรรมระดับภาค ส่วนสถานีทดลองขนาดเล็กจะตั้งขึ้นใหม่น้อยแห่งเฉพาะที่จำเป็น การส่งเสริมจะเน้นหนักพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น การขยายการปลูกข้าวพันธุ์ดี การปลูกยางพันธุ์ดีแทนพันธุ์พื้นเมือง การส่งเสริมข้าวโพดและข้าวฟ่างกับพืชใหม่ที่จะมีความสำคัญต่อไป เช่น ฝ้ายและปาล์มน้ำมัน ในด้านการประมงจะสนับสนุนการประมงทะเลลึกยิ่งขึ้นโดยขยายงานด้านสำรวจ วิจัยและการฝึกอบรมชาวประมง การพัฒนาปศุสัตว์จะเน้นหนักการส่งเสริมสัตว์พันธุ์ดีและการป้องกันปราบโรคระบาดสัตว์ ใน

ด้านป่าไม้จะเน้นความสำคัญของการป้องกันรักษาป่าและการปลูกป่า ส่วนการพัฒนาที่ดินจะหนักไปในด้านวิชาการเพื่อสำรวจสมรรถนะของดินและช่วยงานของส่วนราชการอื่นๆ ในเรื่องการจัดสรรที่ดิน

19. ในเรื่องการสหกรณ์และสถาบันเกษตรกรอื่นๆ รัฐบาลมีโครงการจะส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือตนเองให้มากขึ้น นอกจากงานส่งเสริมตามธรรมดาแล้วรัฐจะดำเนินงานตามโครงการช่วยเหลือชาวนาต่อไปในเรื่องการเร่งรัดการเพิ่มผลผลิต การพยุงราคาข้าวเปลือกและสินเชื่อการเกษตร สำหรับสหกรณ์จะปรับปรุงให้มีขนาดใหญ่ขึ้นและมีลักษณะเป็นสหกรณ์เอนกประสงค์ ส่วนสถาบันชาวนาอื่นๆ จะส่งเสริมให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นปีกแผ่นแน่นหนาขึ้น ทั้งนี้ จะออกกฎหมายกลุ่มอาชีพเพื่อให้กลุ่มเกษตรกรเหล่านี้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลทางธุรกิจได้ นอกจากนั้น จะได้พิจารณาปัญหาสำคัญสองประการ คือ เรื่องระบบถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรและเรื่องการตลาดและราคาผลผลิตผลการเกษตรเพื่อจัดทำโครงการที่เหมาะสมขึ้นต่อไป

20. งบประมาณการเกษตรทั้งหมดได้กำหนดไว้ 11,310 ล้านบาท เป็นงบประมาณแผ่นดิน 8,420 ล้านบาทรวมงบช่วยเหลือชาวนา 800 ล้านบาท เงินกู้ต่างประเทศเพื่อการชลประทาน 1,940 ล้านบาท เงินช่วยเหลือต่างประเทศ 550 ล้านบาท และเงินสงเคราะห์การปลูกยางแทน 400 ล้านบาท

อุตสาหกรรมและเหมืองแร่

21. อุตสาหกรรมของประเทศได้เจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ เหตุผลสำคัญได้แก่การพัฒนาในส่วนของเอกชนโดยอาศัยความสนับสนุนของรัฐในเรื่องการส่งเสริมการลงทุนและการจัดบริการต่างๆ ของรัฐ เช่น สินเชื่อและการให้การปรึกษาแนะนำในด้านการจัดการ เป็นต้น การที่อุตสาหกรรมได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วคือ ปรมาณูร้อยละ 10 ต่อปี ทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีสมดุลยิ่งขึ้น สำหรับแผนพัฒนาฉบับนี้รัฐมีนโยบายจะส่งเสริมอุตสาหกรรมของเอกชนต่อไปและจัดให้มีบริการด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นรวมทั้งด้านนิคมอุตสาหกรรมด้วย กับพิจารณามาตรการต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่อุตสาหกรรมเอกชน เช่น ในเรื่องภาษีอากรและการจำกัดขอบเขตการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจเพื่อมิให้แข่งขันกับอุตสาหกรรมของเอกชน เป็นต้น

22. เป้าหมายที่กำหนดไว้ระบุว่าอุตสาหกรรมจะขยายตัวออกเฉลี่ยร้อยละ 11 ต่อปี อุตสาหกรรมประเภทที่สำคัญที่คาดว่าจะขยายตัวออกอย่างรวดเร็วได้แก่ อุตสาหกรรมกระดาษ ปู่เคมี เหล็กกล้าประกอบรถยนต์ ซีเมนต์ กระสอบและสิ่งทอ นอกจากนั้น อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นและมีขนาดใหญ่ขึ้นเนื่องจากการสนับสนุนของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมประเภทอาหารและวัสดุก่อสร้าง

23. ในด้านการส่งเสริมการลงทุนนั้นจะส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบในประเทศและที่ชาวไทยมีส่วนเป็นเจ้าของเป็นพิเศษ คาดว่าจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมจะอยู่ในระดับไม่ต่ำกว่าที่เป็นมาแล้ว สำหรับโครงการของรัฐโดยตรงนั้นจะเน้นหนักในเรื่องบริการ

ปรึกษาแนะนำ การจัดการ การเพิ่มผลผลิต การศึกษาวิจัยและบริการวิทยาศาสตร์ต่าง ส่วนรัฐวิสาหกิจประเภทอุตสาหกรรมนั้นจะมีการขยายงานบ้างเฉพาะที่จำเป็นและเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมเท่านั้น

24. ในด้านเหมืองแร่ รัฐมีนโยบายส่งเสริมบทบาทของเอกชนโดยจะจัดให้มีบริการด้านต่าง ๆ มากขึ้นเช่นเดียวกับอุตสาหกรรม คาดว่าการผลิตดีบุกจะเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ส่วนแร่อื่น ๆ จะไม่เพิ่มมากนักนอกจากจะสำรวจพบแหล่งแร่ใหม่ๆ ที่สามารถพัฒนาได้อีกมาก โครงการที่สำคัญของรัฐ ได้แก่ การสำรวจแร่ต่างๆ และน้ำบาดาลกับการช่วยเหลือเอกชนในการพัฒนาการทำเหมืองแร่

25. ในระยะแรกของแผนจะใช้เงินเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมและเหมืองแร่ประมาณ 885 ล้านบาท เหตุที่ได้กำหนดไว้น้อยก็เนื่องจากบทบาทของรัฐในสาขานี้เป็นเพียงการสนับสนุนเอกชนเท่านั้น และจะไม่มีการจัดตั้งอุตสาหกรรมของรัฐเองขึ้นมาใหม่

การคมนาคมและขนส่ง

26. การคมนาคมและขนส่งเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศที่สำคัญยิ่ง ประเทศไทยยังขาดแคลนสื่อการคมนาคมและขนส่งอีกมากทั้งในด้านเส้นทางและมาตรฐาน แผนพัฒนาฉบับนี้จึงได้กำหนดงบประมาณการคมนาคมและขนส่งเป็นอันดับแรกเช่นเดียวกับแผนฉบับแรก ในด้านนโยบายรัฐมีความมุ่งหมายจะจัดให้มีระบบการคมนาคมและขนส่งที่กว้างขวาง สะดวกและปลอดภัย ส่วนในด้านการติดต่อกับต่างประเทศนั้น รัฐมีนโยบายจะจัดตั้งพาณิชย์นาวีแห่งชาติกับพิจารณาก่อสร้างสนามบินพาณิชย์ระหว่างประเทศแห่งที่สองขึ้นเพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ

27. เป้าหมายที่สำคัญได้แก่การก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินอีก 1,700 กิโลเมตร รวมเป็น 11,300 กิโลเมตรใน พ.ศ. 2514 ทางหลวงจังหวัด 2,100 กิโลเมตร ปรับปรุงกิจการรถไฟ โทรศัพท โทรคมนาคม และไปรษณีย์โทรเลข

28. ทางหลวงสายสำคัญที่จะก่อสร้างใหม่ในระยะของแผนได้แก่สายกำแพงเพชร – สุโขทัย นครสวรรค์ – เชียงราย หนองคาย – นครพนม ไชยชัย – เดชอุดม หล่มสัก – ชุมแพ สระบุรี – หล่มสัก ธนบุรี – ปากท่อ กรุงเทพฯ – ศรีราชา นครปฐม – เพชรบุรี บางปะอิน – นครสวรรค์ หลังสวน – ทุ่งสง และสุราษฎร์ธานี – ตะกั่วป่า ส่วนทางหลวงจังหวัดนั้นจะมีโครงการกัฐนาคารโลก 500 กิโลเมตร ในด้านการรถไฟจะสร้างทางสายเด่นชัย – เชียงแสน บางพระ – สัตหีบ และบางซื่อ – คลองตัน ในด้านการขนส่งทางน้ำจะสำรวจและก่อสร้างท่าเรือแห่งที่สอง ท่าเรือภาคใต้ และจัดตั้งพาณิชย์นาวีแห่งชาติ ในด้านการขนส่งทางอากาศจะสำรวจเพื่อก่อสร้างสนามบินพาณิชย์แห่งใหม่เพื่อให้ระบบการขนส่งของประเทศได้สัมพันธ์และประสานกันจะได้จัดตั้งสถาบันประสานงานการขนส่งขึ้น ส่วนในด้านการสื่อสารนั้นจะก่อสร้างระบบโทรคมนาคมภาคเหนือและภาคใต้ให้เสร็จสิ้น ปรับปรุงขยายกิจการโทรศัพท์ซึ่งยังขาดแคลนอยู่มาก จัดตั้งระบบโทรคมนาคมดาวเทียมและปรับปรุงบริการสื่อสารอื่นๆ

29. งบประมาณการคมนาคมและขนส่ง จะมีมูลค่าทั้งสิ้น 17,000 ล้านบาท แยกเป็น งบประมาณ 9,090 ล้านบาท เงินกู้และเงินช่วยเหลือต่างประเทศ 5,550 ล้านบาทและเงินลงทุนของรัฐวิสาหกิจ 2,460 ล้านบาท

การพลังงาน

30. จากหลักฐานและการสำรวจต่างๆ ปรากฏว่าความต้องการพลังงานของประเทศ กำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เฉลี่ยประมาณร้อยละ 33.2 ต่อปี แผนพัฒนาฉบับนี้มีวัตถุประสงค์จะขยายกำลังผลิตพลังงานและเชื้อเพลิงให้เพิ่มขึ้นโดยรวดเร็วเพื่อให้ทันกับความต้องการ ถ้าหากความต้องการเพิ่มขึ้นมากกว่าที่คาดไว้ก็จะต้องมีการปรับปรุงแผนโดยเพิ่มโครงการขึ้นอีก นอกเหนือจากการเพิ่มกำลังผลิตแล้วนโยบายสำคัญได้แก่การปรับปรุงขยายระบบจำหน่ายและการลดอัตราค่ากระแสไฟฟ้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกิจการอุตสาหกรรมและเหมืองแร่

31. เป้าหมายในด้านการผลิตพลังงานไฟฟ้าได้กำหนดไว้ 1,560 เมกะวัตต์ เพิ่มจากใน พ.ศ. 2509 650 เมกะวัตต์หรือกว่าหนึ่งเท่า ในจำนวนนี้ 768 เมกะวัตต์จะได้ออกมาจากการพัฒนาพลังน้ำ สำหรับโครงการใหม่ที่จะเริ่มในแผนนี้ได้แก่โครงการยันฮี ระยะที่ 4 โครงการแม่ น้ำ นาน และโครงการขยายระบบไฟฟ้าภาคใต้ นอกจากนั้นจะได้สำรวจเพื่อก่อสร้างโครงการพัฒนาพลังน้ำขนาดกลางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ นอกจากนั้นถ้าหากความต้องการพลังงานไฟฟ้าขึ้นสูงกว่าที่คาดไว้ในระยะนี้ก็จะต้องพิจารณาก่อสร้างโครงการอื่นๆ อีก เช่น โครงการแม่กลอง เป็นต้น

32. งบประมาณพลังงานได้กำหนดไว้ 4,970 ล้านบาท รวมเงินกู้จากต่างประเทศ 2,260 ล้านบาทและเงินช่วยเหลือซึ่งส่วนใหญ่สำหรับโครงการพัฒนากลุ่มน้ำโขง 330 ล้านบาท

การพาณิชย์และบริการ

33. การพาณิชย์และบริการเป็นงานด้านเอกชน บทบาทของรัฐได้แก่การสนับสนุนและให้ความสะดวกแก่เอกชนโดยจัดให้การพาณิชย์และบริการได้มีการแข่งขันโดยเสรีและมีวิธีปฏิบัติที่ชอบธรรมและเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม รัฐมีนโยบายจะขยายการค้ากับต่างประเทศ ในด้านสินค้าขาออกจะส่งเสริมการส่งสินค้าขาออกให้มากยิ่งขึ้นทั้งในด้านปริมาณ มูลค่าและคุณภาพ ส่วนสินค้าขาเข้าจะส่งเสริมสินค้าประเภททุนและวัตถุดิบเพื่ออุตสาหกรรมภายในประเทศให้มากยิ่งขึ้น

34. ในด้านเป้าหมายนั้น คาดว่าสินค้าขาออกประเภทที่สำคัญจะมีดังนี้ ข้าวสาร 2.3 ล้านตัน ข้าวโพด 1.4 ล้านตัน ปอ 450,000 ตัน ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง 800,000 ตัน สินแร่ดิบ 30,000 ตัน และซีเมนต์ 400,000 ตัน สำหรับโครงการของรัฐที่สำคัญได้แก่การขยายตลาดการค้า การวิจัยและพัฒนาการค้าและการพัฒนาระดับราคาสินค้า รวมงบประมาณ 180 ล้านบาท

35. สำหรับบริการนั้นจะเพิ่มความสำคัญในระบบเศรษฐกิจขึ้นเป็นลำดับ บริการที่กำลังเจริญก้าวหน้าเป็นพิเศษได้แก่การก่อสร้าง การส่งเสริมการท่องเที่ยวและการขนส่ง สำหรับการ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เวลานั้นกำลังเพิ่มสำคัญขึ้นอย่างรวดเร็วและนำรายได้เข้าสู่ประเทศอย่างมาก

การพัฒนาสังคมและการสาธารณสุข

36. ในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศกำลังก้าวหน้าไปด้วยดี ปัญหาในด้านสังคมก็เพิ่มความสำคัญขึ้น นอกจากนั้น ในเมื่อยานชุมชนต่างๆ ขยายใหญ่ขึ้น ความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีบริการสาธารณสุขให้เพียงพอก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน แม้ว่าในระยะที่ผ่านมารัฐจะได้ดำเนินการไปมากในเรื่องนี้แต่ความต้องการก็ยังมีมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องอาคารสงเคราะห์และน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคบริโภค นอกจากนั้นปัญหาด้านแรงงานก็เป็นเรื่องใหญ่ที่จะต้องได้รับการพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบ วัตถุประสงค์ในการพัฒนาสังคมของรัฐได้แก่การปรับปรุงระบบสังคมของประเทศให้ประชาชนครองชีพด้วยความสงบสุขและส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคภายในสังคม ส่วนในด้านสาธารณสุขนั้นรัฐมีนโยบายจะจัดหาและขยายบริการสาธารณสุขไปให้เพียงพอทั้งในตัวเมืองและชนบท นโยบายสำคัญในด้านแรงงานได้แก่การส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนายจ้างและลูกจ้างกับช่วยให้ลูกจ้างได้รับความเป็นธรรมทั้งในด้านค่าแรงและสวัสดิการอื่นๆ

37. โครงการที่สำคัญแยกออกได้เป็นการพัฒนาชนบทซึ่งแยกเป็นโครงการจัดหาน้ำสะอาด จัดสรรที่ดิน ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาชุมชน การพัฒนาเมืองและนคร ประกอบด้วยโครงการอาคารสงเคราะห์ ปรุปรานครหลวงและจังหวัด ระบบระบายน้ำในพระนคร - ธนบุรี และสร้างถนนในพระนคร ธนบุรี การสังคมสงเคราะห์และการแรงงาน

38. งบประมาณสังคมและสาธารณสุขกำหนดไว้ทั้งสิ้น 10,275 ล้านบาท แยกเป็นงบประมาณ 5,210 ล้านบาท งบประมาณส่วนท้องถิ่น 2,300 ล้านบาท เงินกู้ต่างประเทศ 1,645 ล้านบาท และเงินช่วยเหลือต่างประเทศซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่โครงการพัฒนาชนบท 1,120 ล้านบาท

การสาธารณสุข

39. การสาธารณสุขเป็นบริการของรัฐที่สำคัญยิ่งเพราะเกี่ยวกับสวัสดิภาพของประชาชนโดยตรง รัฐมีนโยบายจะขยายบริการสาธารณสุขให้กว้างขวางยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตชนบทที่ห่างไกล ขยายการบำบัดโรคโดยเฉพาะโรคระบาดและโรคที่เป็นอันตราย นอกจากนั้นจะปรับปรุงการวิเคราะห์วิจัยด้านการแพทย์และเพิ่มการผลิตแพทย์และพยาบาลให้มากขึ้น ซึ่งปัญหาเรื่องการขาดแคลนแพทย์และพยาบาลนี้เป็นอุปสรรคสำคัญที่สุดที่ทำให้การพัฒนาการสาธารณสุขของประเทศไม่รุดหน้าไปได้เท่าที่ควร

40. เป้าหมายที่สำคัญในด้านนี้ได้แก่การเพิ่มจำนวนแพทย์ พยาบาล เติงคนไข้และสถานอนามัย คาดว่าจะเพิ่มแพทย์ขึ้น 1,335 คน พยาบาล 3,830 คน นางผดุงครรภ์ 1,910 คน เติงคนไข้ 4,900 เติง และสถานอนามัยและสำนักงานผดุงครรภ์ 950 แห่ง เมื่อสิ้นระยะของแผนคาดว่าอัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรจะเท่ากับ 1:7,000 เทียบกับ 1:8,000 ในปี 2509

อัตราส่วนนี้ยังไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น ทั้งนี้เนื่องจากระบบการศึกษาของประเทศยังไม่อาจผลิตแพทย์สำเร็จออกมาได้เท่ากับความต้องการในระยะนั้น

41. โครงการพัฒนาการสาธารณสุขส่วนใหญ่เป็นโครงการต่อเนื่องจากแผนเดิม แต่ขยายขอบเขตให้กว้างขวางขึ้น เช่น โครงการปรับปรุงโรงพยาบาลภูมิภาค จัดตั้งสถานอนามัยพัฒนาอนามัยท้องถิ่น ปรายปรามโรคร้ายต่างๆ เช่น มาลาเรีย วัณโรคและโรคเรื้อน สำหรับโครงการใหม่ที่สำคัญได้แก่โครงการสถาบันมะเร็งและบริการการแพทย์เคลื่อนที่

42. งบประมาณสาธารณสุขได้กำหนดไว้ 2,570 ล้านบาท เป็นงบประมาณแผ่นดิน 1,800 ล้านบาท นอกนั้นเป็นเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ

การศึกษา

43. ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศได้แก่ทรัพยากรกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถซึ่งจะได้มาจากการศึกษาและการฝึกอบรม การวางแผนกำลังคนจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม ในปัจจุบันการศึกษาของประเทศได้ก้าวหน้าไปมาก ในปีการศึกษา 2507/2508 มีนักเรียนและนักศึกษาทุกระดับรวม 4.95 ล้านคน หรือประมาณ 1 ใน 6 ของจำนวนประชากรทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามยังมีเยาวชนอีกมากที่ยังไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา นอกจากนั้นจำนวนนักเรียนลดน้อยลงมากในระดับการศึกษาสูงๆ ขึ้นไปมาตรฐานการศึกษาโดยทั่วไปยังไม่อยู่ในเกณฑ์สูงพอและที่สำคัญก็คือการผลิตผู้สำเร็จการศึกษายังไม่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคน ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาจำนวนมากไม่อาจหางานทำได้โดยง่ายทั้งๆ ที่ประเทศยังขาดกำลังคนที่มีความรู้และมีฝีมืออยู่เป็นอย่างมาก สถานการณ์เช่นนี้ย่อมเกิดความสูญเสียในด้านทรัพยากรกำลังคนและเป็นอันตรายในด้านสังคม

44. นโยบายพัฒนาการศึกษาได้วางไว้เพื่อเริ่มแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง นโยบายหลักได้แก่การจัดการศึกษาให้สัมพันธ์กับความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม และให้สอดคล้องกับภาวะผูกพันที่มีอยู่กับสังคม นอกจากนั้นการปรับปรุงคุณภาพก็เป็นเรื่องสำคัญยิ่งสำหรับสถาบันการศึกษาของเอกชนรัฐมีนโยบายจะส่งเสริมและสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องคุณภาพ ในด้านเป้าหมายได้กำหนดว่าในปีการศึกษา 2514 จะมีนักศึกษาและนักเรียนทุกระดับ 6.35 ล้านคน เทียบกับ 5.3 ล้านคน ในปี 2509 เฉพาะในชั้นอุดมศึกษาจะเพิ่มจาก 33,500 คน เป็น 43,800 คน เป้าหมายอีกประการหนึ่งได้แก่การผลิตครูซึ่งคาดว่าจะผลิตได้ประมาณ 40,000 คน ซึ่งยังต่ำกว่าที่ต้องการอยู่มาก อย่างไรก็ตามครูจำนวนหนึ่งจะได้มาจากแขนงวิชาอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมศาสตร์

45. โครงการที่สำคัญได้แก่โครงการขยายการศึกษาภาคบังคับและระดับประถมตอนปลาย มัธยม การศึกษาแบบประสม อาชีวศึกษา โดยใช้เงินกู้จากธนาคารโลกและปรับปรุงขยายมหาวิทยาลัย สำหรับมหาวิทยาลัยจะเน้นหนักสาขาเทคนิคที่มีความต้องการสูง เช่น แพทย์-ศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ส่วนด้านสังคมศาสตร์นั้นจะเน้นเรื่อง

คุณภาพ นอกจากมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ แล้ว จะขยายการอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาคให้ทั่วถึงรวมทั้งมหาวิทยาลัยที่กำลังจัดตั้งใหม่ในภาคใต้

46. งบประมาณการศึกษาได้กำหนดไว้ 6,610 ล้านบาท แยกเป็นงบประมาณ 5,500 ล้านบาท เงินกู้ 575 ล้านบาทและเงินช่วยเหลือ 535 ล้านบาท

บทที่ 2

ความก้าวหน้าตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่หนึ่ง

ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ

1. ในระยะ 6 ปีของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่หนึ่ง ระหว่างปี พ.ศ. 2504 ถึง พ.ศ. 2509 ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างน่าพอใจ กล่าวคือการผลิตและรายได้ประชาชาติได้เพิ่มขึ้นในอัตราสูงกว่าที่ได้คาดหมายไว้ ในปี พ.ศ. 2503 มวลรวมผลิตภัณฑ์ประชาชาติมีมูลค่าประมาณ 55,717 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2508 ได้เพิ่มขึ้นเป็น 80,278 ล้านบาท และคาดว่าใน พ.ศ. 2509 จะมีมูลค่าประมาณ 86,980 ล้านบาท ปรากฏว่าในระยะ 3 ปีแรกของแผนพัฒนาอัตราเพิ่มที่แท้จริงเท่ากับร้อยละ 6.5 ต่อปี และในระยะ 3 ปีหลังได้เพิ่มมากขึ้นถึงประมาณร้อยละ 8 ต่อปีและในระยะ 6 ปี เฉลี่ยประมาณร้อยละ 7.2 ต่อปี และโดยที่จำนวนประชากรได้เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 3.2 ต่อปี รายได้ประชาชาติต่อบุคคลได้เพิ่มขึ้นเท่ากับประมาณร้อยละ 4 ต่อปี ส่วนการสะสมทุนได้เพิ่มขึ้นเป็นลำดับต่อปีเท่ากับร้อยละ 20 ของรายได้ประชาชาติ การผลิตซึ่งเป็นการชี้ที่สำคัญของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้เพิ่มขึ้นมากทั้งในด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและเหมืองแร่ แต่ระดับราคาซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการครองชีพประจำวันของประชากรมีแนวโน้มสูงขึ้นเล็กน้อย การค้ากับต่างประเทศได้เพิ่มขึ้นในอัตราสูงตลอดระยะเวลาของแผน มูลค่าสินค้าออกเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 9 ต่อปี และสินค้าเข้าเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 10.4 ต่อปี ถึงแม้ว่าการขาดดุลการค้ายังมีอยู่ แต่ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศอยู่ในฐานะเกินดุลตลอดมา ยังผลให้เงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง ภาวะการคลังและการเงินโดยทั่วไปอยู่ในสภาพที่มั่นคงและค่าปริวรรตของเงินบาทมีเสถียรภาพดีเป็นที่เชื่อถือในต่างประเทศ

2. เกษตรกรรมมีบทบาทที่สำคัญที่สุดเพราะเศรษฐกิจของประเทศยังต้องพึ่งผลผลิตทางเกษตรเป็นหลักและรายได้จากสินค้าขายออกส่วนใหญ่มาจากสินค้าประเภทเกษตรกรรม อย่างไรก็ตามในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรกอัตราส่วนของเกษตรกรรมในมวลรวมผลิตภัณฑ์ประชาชาติได้ลดลงเป็นลำดับแต่อัตราส่วนของอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการได้เพิ่มขึ้นเป็นการแสดงว่าได้มีการกระจายการผลิตไปยังสาขาเศรษฐกิจต่างๆ มากขึ้น ทำให้โครงสร้างของระบบเศรษฐกิจมีลักษณะสมดุลยิ่งขึ้น

3. จำนวนประชากรได้เพิ่มขึ้นในอัตราค่อนข้างสูงเฉลี่ยถึงประมาณร้อยละ 3.2 ต่อปี แต่เนื่องจากอัตราเพิ่มทางเศรษฐกิจสูงขึ้นมาก รายได้ประชาชาติต่อบุคคลได้เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 4 ต่อปี คือจาก 2,056 บาทใน พ.ศ. 2503 เป็นประมาณ 2,500 บาทใน พ.ศ. 2508 และประมาณ 2,620 บาทใน พ.ศ. 2509 แสดงให้เห็นว่าผลของการพัฒนาเศรษฐกิจได้ช่วยให้รายได้ของประชากรเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามการกระจายรายได้ในส่วนภูมิภาคต่างๆ ของประเทศยังไม่ทัดเทียมกัน รายได้ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตัวเมืองโดยเฉลี่ยแล้วสูงกว่ารายได้ของประชาชนในชนบท เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่อาศัยและประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม

ในชนบท ซึ่งเป็นแรงงานที่มีรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานที่มีอาชีพทางด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และบริการต่างๆ กำลังแรงงานเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2.5 ต่อปี แต่การว่างงานยังมีน้อย การว่างงานเฉพาะในเขตนครหลวงนั้นปรากฏว่ามีประมาณร้อยละ 5.5 ส่วนในชนบทนั้นการว่างงานโดยทั่วไปอยู่ในอัตราต่ำมาก ยกเว้นการว่างงานตามฤดูกาลของชาวนาตามปกติ

4. การสะสมทุนถาวรของประเทศมีมูลค่าสูงขึ้นตลอดมา ในขณะเดียวกันอัตราการเพิ่มของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคปรากฏว่ามีแนวโน้มต่ำลง การสะสมทุนได้เพิ่มขึ้นจากประมาณ 8,150 ล้านบาทใน พ.ศ. 2503 เป็น 17,418 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2508 และประมาณ 19,300 ล้านบาทใน พ.ศ. 2509 เมื่อเทียบเป็นอัตราส่วนของผลิตภัณฑ์ในประเทศโดยเฉลี่ยในระยะของแผนเท่ากับร้อยละ 20 ต่อปี และเฉพาะใน พ.ศ. 2509 อัตราส่วนเท่ากับร้อยละ 22 การสะสมทุนในส่วนเอกชนได้เพิ่มขึ้นมากเพราะเอกชนได้ตระหนักในเสถียรภาพแห่งภาวะเศรษฐกิจและนโยบายพัฒนาของรัฐบาลอย่างมีระเบียบแบบแผน นับตั้งแต่ พ.ศ. 2506 เป็นต้นมา การสะสมทุนและผลิตภัณฑ์ประชาชาติมีอัตราเพิ่มใกล้เคียงกัน คือ สูงกว่าร้อยละ 7 ต่อปี การที่การสะสมทุนเพิ่มขึ้นในอัตราสูงเช่นนี้แสดงว่าได้มีการเพิ่มกำลังการผลิตและการลงทุนในด้านต่างๆ อย่างกว้างขวางทั้งในส่วนของรัฐและเอกชน การสะสมทุนที่เพิ่มขึ้นในระยะนี้ส่วนใหญ่เป็นสินค้านำเข้าประเภทเครื่องจักร เครื่องมือและอุปกรณ์ประเภททุน การก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม การสร้างถนนและเส้นทางคมนาคมต่างๆ ซึ่งเป็นการลงทุนระยะยาวเพื่อสร้างรากฐานของโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ การสะสมได้เพิ่มสูงขึ้นในด้านการก่อสร้างอาคาร โรงแรม การบริการและกิจการสาธารณูปโภคอีกด้วย

การผลิต

5. เกษตรกรรม การผลิตด้านเกษตรโดยทั่วไปตลอดแผนพัฒนาได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี เมื่อเทียบกับร้อยละ 4 ต่อปีในระยะก่อนเริ่มแผนพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตพืชไร่หลายชนิดได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ถึงแม้ว่าจะต้องประสบกับภาวะดินฟ้าอากาศไม่อำนวยในบางปีก็ตาม รัฐบาลได้ดำเนินการส่งเสริมในด้านการเพิ่มผลผลิตทางเกษตรหลายประการด้วยกัน เช่น การชลประทาน การพัฒนาที่ดิน กลไกกรมการประมง การปศุสัตว์และการจัดหาตลาด กิจการเหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการช่วยให้ผลผลิตทางด้านเกษตรมีปริมาณเพิ่มขึ้นตลอดมา

6. การผลิตข้าวได้เพิ่มปริมาณขึ้นทั้งในเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิต โดยเฉพาะในฤดูกาลของปี 2506/07 ผลิตข้าวได้มากเป็นประวัติการณ์มีจำนวนถึง 10.2 ล้านตัน เมื่อเทียบกับฤดูผลิตของปี 2502/03 เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 22 ส่วนผลผลิตของปี 2508/09 ประมาณว่าจะใกล้เคียงกับปี 2507/08 ทั้งนี้เป็นผลของการพัฒนาต่างๆ เช่น โครงการช่วยเหลือชาวนาเกี่ยวกับเรื่องปุ๋ยการปราบโรคและปราบศัตรูพืช การขยายพันธุ์ข้าวที่ดีและการชลประทาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อโครงการชลประทานขนาดใหญ่ต่างๆ เสร็จสมบูรณ์ การผลิตข้าวและพืชไร่ในฤดู

ต่อ ๆ ไปจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ส่วนข้าวโพดนั้นถึงแม้จะประสบกับการระบาดของศัตรูพืชในบางแห่งก็ตาม แต่รัฐก็ช่วยเหลือชาวไร่ด้วยการปราบปรามโรคและศัตรูพืช การผลิตใน พ.ศ. 2508 มีปริมาณถึง 1 ล้านตัน หรือสองเท่าของ พ.ศ.2503 ในปัจจุบันข้าวโพดไทยกำลังได้รับความสนใจเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศจำนวนมาก คาดว่าการผลิตใน พ.ศ. 2509 นี้จะได้มากเป็นประวัติการณ์อีกครั้งหนึ่ง

7. สำหรับผลผลิตของพืชหลักอื่นๆ ปรากฏใน พ.ศ. 2506 การผลิตมันสำปะหลังสูงถึง 2.1 ล้านตัน แต่ปริมาณลดลงในปี พ.ศ. 2507 เนื่องจากในปีนั้นน้ำตาลมีราคาดีชาวไร่หันไปปลูกอ้อยกันมากขึ้นและปลูกมันสำปะหลังน้อยลง ใน พ.ศ. 2508 การเพาะปลูกได้ขยายตัวเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ เป็นเพราะเหตุการณ์กลับกัน น้ำตาลมีราคาต่ำแต่มันสำปะหลังมีราคาสูง ประมาณว่าใน พ.ศ. 2509 จะมีปริมาณการผลิตถึง 2.4 ล้านตัน สำหรับปอ ปรากฏว่าใน พ.ศ.2504 เพิ่มขึ้นประมาณ สองเท่าของ พ.ศ. 2503 แต่ระหว่าง พ.ศ. 2505-2507 มีปริมาณลดลง เนื่องจากดินฟ้าอากาศไม่อำนวย ฝนแล้งและราคาตลาดโลกตกต่ำ ใน พ.ศ. 2508 และ พ.ศ. 2509 ราคาสูงขึ้นและความต้องการปอไทยในตลาดต่างประเทศมีมากขึ้นด้วย ปริมาณการผลิตจึงได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับจนเกินความต้องการในประเทศ สำหรับการผลิตยางปรากฏว่าเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ทั้งนี้ เป็นเพราะการปลูกยางพันธุ์ดีแทนพันธุ์พื้นเมืองยังไม่ได้ขยายตัวไปเท่าที่ควร ยังมีต้นยางสูงอายุที่ให้น้ำยางน้อยอยู่เป็นจำนวนมาก อีกประการหนึ่ง ยางธรรมชาติต้องแข่งขันกับยางสังเคราะห์มากขึ้น และราคายางธรรมชาติอยู่ในระดับต่ำแม้ว่าใน พ.ศ. 2508 ความต้องการใช้ยางธรรมชาติในตลาดโลกสูงขึ้นบ้าง แต่ถ้าวัดกับราคาอย่างไม่สูงขึ้นการผลิตใน พ.ศ. 2509 จะเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

8. สำหรับพืชไร่ที่สำคัญอื่นๆ ปรากฏว่าส่วนใหญ่ผลิตได้มากขึ้น การปลูกข้าวฟ่างซึ่งเป็นพืชใหม่ได้ขยายตัวออกอย่างรวดเร็ว แต่ยังมีปัญหาเรื่องพันธุ์และคุณภาพซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงให้ดีขึ้น สำหรับ พ.ศ. 2509 ชาวไร่ได้ปลูกข้าวฟ่างมากกว่าปีก่อนๆ เนื่องจากความต้องการของตลาดต่างประเทศมีมาก จึงคาดว่าปริมาณการผลิตจะสูงกว่าทุกปีที่ผ่านมา การผลิตฝ้ายมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปีนับตั้งแต่ พ.ศ. 2505 ซึ่งได้มีการส่งเสริมอย่างจริงจัง ปรากฏว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอภายในประเทศต้องการฝ้ายเป็นอย่างมาก ปัจจุบันรัฐบาลได้มีการส่งเสริมการปลูกฝ้ายพันธุ์ดีในท้องที่หลายแห่ง เป็นที่คาดว่าฝ้ายจะเป็นพืชที่ทำรายได้ให้แก่ชาวไร่เป็นอย่างดีในอนาคต การผลิตละหุ่งได้ขยายตัวไปมากใน พ.ศ. 2508 ซึ่งผลิตได้ 45,000 ตันแต่ใน พ.ศ. 2509 ผลผลิตอาจลดต่ำลงเล็กน้อย อย่างไรก็ตามคาดว่าในระยะข้างหน้าความต้องการละหุ่งในตลาดโลกจะเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

9. ในด้านการป่าไม้ ระหว่าง พ.ศ. 2503-2508 ปริมาณไม้ที่ผลิตได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ปรากฏว่าใน พ.ศ. 2508 ผลิตไม้สักได้ประมาณ 145,000 ลูกบาศก์เมตร สำหรับไม้ยางใน พ.ศ. 2508 ผลิตได้ประมาณ 450,000 ลูกบาศก์เมตร ส่วนการผลิตไม้อื่นๆ มีปริมาณเพียงเล็กน้อยเช่นกัน ขณะเดียวกันความต้องการใช้ไม้ในประเทศในปัจจุบันเฉลี่ยแล้วมีจำนวนถึงปีละ 4.13 ล้านลูกบาศก์เมตร แต่ผลิตได้เพียงปีละ 3.4 ล้านลูกบาศก์เมตร จึงคาดว่าจะเกิด

การขาดแคลนไม้ในระยะต่อไป การพัฒนาป่าไม้ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกแทนยังล่าช้าอยู่มาก เพราะขาดกำลังเงินและกำลังคน

10. กิจการด้านประมงได้ขยายตัวกว้างขวางออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประมงทะเล ปริมาณปลาที่จับได้เพิ่มขึ้นตลอดมาเนื่องจากชาวประมงได้ใช้เครื่องมือที่ทันสมัยและปรับปรุงสมรรถภาพในการจับปลา เป็นที่หวังได้ว่าอนาคตอันใกล้นี้ การประมงทะเลลึกจะขยายเพิ่มขึ้นเป็นลำดับและจะเป็นสินค้าที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศปีละเป็นจำนวนไม่น้อย แต่การประมงชายฝั่งอาจจะชะงักลง เพราะปริมาณปลาลดน้อยลงและขาดมาตรฐานอนุรักษ์สัตว์น้ำที่มีสมรรถภาพ ในด้านการปศุสัตว์ได้มีการเสริมการเลี้ยงสัตว์พันธุ์ดีมากขึ้น โดยการตั้งศูนย์แพร่พันธุ์สัตว์ขึ้นในท้องที่ต่างๆ หลายแห่งเพื่อปรับปรุงพันธุ์สัตว์หลายชนิด เช่น โค โคนม กระบือ และสุกร เป็นต้น นอกจากนี้การป้องกันโรคระบาดสัตว์โดยเฉพาะโรคที่ร้ายแรงและมีผลกระทบกระเทือนต่อระบบเศรษฐกิจส่วนรวม เช่น อหิวาต์สุกร โรคปากและเท้าเปื่อย และโรครินเดอร์เพสต์ก็ได้ก้าวหน้าไปด้วยดี

11. อุตสาหกรรม อุตสาหกรรมเป็นสาขาเศรษฐกิจที่กำลังขยายตัวอย่างกว้างขวาง ในระหว่าง พ.ศ. 2503-2509 เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 10.5 ต่อปี ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้เพิ่มขึ้นมาก มีมูลค่าเป็นส่วนถึงร้อยละ 12.2 ของมวลรวมผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ในปี 2509 เทียบกับ พ.ศ. 2503 ซึ่งมีส่วนเพียงร้อยละ 10.5 ในระยะของแผนฉบับแรกได้มีกิจการอุตสาหกรรมใหม่เกิดขึ้นหลายชนิดด้วยกัน อาทิเช่น การกลั่นน้ำมัน การผลิตยางรถยนต์ การประกอบรถยนต์ การถลุงแร่ดีบุก การผลิตกระดาษ การผลิตแก้วและกระจก การปั่นด้ายและทอผ้า การผลิตยารักษาโรค และการผลิตอุปกรณ์การก่อสร้างเป็นต้น ในขณะเดียวกันอุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิม เช่น การผลิตกระสอบ การสีข้าวและการผลิตซีเมนต์ก็ได้ขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็ว เมื่อสิ้น พ.ศ. 2508 มีโรงงานที่จดทะเบียนแล้วทั้งสิ้น 38,393 โรงงานเทียบกับ พ.ศ. 2503 ซึ่งมีจำนวนเพียง 16,005 โรงงาน

12. การที่อุตสาหกรรมได้ก้าวหน้าไปด้วยดีนี้ รัฐบาลได้มีส่วนสนับสนุนและช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดโดยสร้างบรรยากาศในการลงทุนเพื่อชักจูงให้ผู้ประกอบทั้งในและนอกประเทศเข้ามาลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมตั้งแต่เริ่มส่งเสริมการลงทุนมาจนถึงสิ้นเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2509 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมได้ออกบัตรส่งเสริมไปแล้ว 358 ราย โดยได้แยกเป็นกิจการของไทยล้วนๆ 144 ราย กิจการของชาวต่างประเทศ 15 ราย และเป็นกิจการลงทุนร่วมกัน 199 ราย กิจการที่ได้รับการส่งเสริมทั้งหมดมีทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น 2,947 ล้านบาท และใช้ทุนดำเนินการ 8,083 ล้านบาท ซึ่งทำให้คนไทยได้มีงานทำโดยตรงทั้งสิ้น 56,577 คน และมีการจ้างแรงงานทางอ้อมที่เกิดจากกิจการเหล่านี้อีกมาก

13. ในระหว่าง พ.ศ. 2503 - 2508 ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่สำคัญๆ เช่น ซีเมนต์ กระสอบ น้ำตาลทราย ผ้าฝ้าย ไม้อัด แบตเตอรี่ แก้ว ยางรถยนต์ ไม้ขีดไฟ และยารักษาโรค ได้มีการผลิตเพิ่มขึ้นในอัตราที่น่าพอใจ ซีเมนต์ผลิตได้เพิ่มขึ้นประมาณเท่าตัว และใน พ.ศ. 2509 ปริมาณผลิตจะเพิ่มอีกประมาณร้อยละ 25 เมื่อโรงงานอีกแห่งหนึ่งที่จังหวัด

นครศรีธรรมราชเปิดดำเนินการได้ การทอกระสอบได้เพิ่มขึ้นหลายเท่าและโรงงานทอกระสอบได้เพิ่มขึ้นเป็น 8 โรงเทียบกับที่มีอยู่ในปี 2503 เพียง 3 โรง ใน พ.ศ. 2509 คาดว่าจะผลิตได้ประมาณ 45 ล้านใบ ซึ่งเป็นปริมาณที่เกินความต้องการใช้ภายในประเทศและจะเหลือส่งออกนอกได้ ผลิตภัณฑ์น้ำมันซึ่งเริ่มกลั่นน้ำมันในประเทศเมื่อเดือนสิงหาคม 2506 ผลิตได้ 1,802 ล้านลิตร ใน พ.ศ. 2508 เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2507 ถึงประมาณ 4 เท่าตัวและมีแนวโน้มจะผลิตได้สูงยิ่งขึ้น สำหรับน้ำตาลทรายใน พ.ศ. 2508 ผลิตได้มากเป็นประวัติการณ์ถึง 320,000 ตัน เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2503 มากกว่าเท่าตัว เป็นผลให้เกิดน้ำตาลทรายล้นตลาดขึ้น สำหรับ พ.ศ. 2509 การผลิตจะลดน้อยลงบ้าง แต่เมื่อรวมปริมาณที่ค้างสต็อกมาจาก พ.ศ. 2508 แล้ว ปริมาณน้ำตาลทรายยังคงเกินความต้องการบริโภคภายในประเทศอยู่และจะต้องหาทางส่งไปจำหน่ายต่างประเทศให้มากขึ้น ส่วนอุตสาหกรรมกระดาษนั้น ปริมาณกระดาษที่ผลิตได้ในระยะนี้ได้เพิ่มขึ้นประมาณ 4 เท่าตัว เมื่อโรงงานผลิตกระดาษเหนียวเปิดดำเนินการได้ ปริมาณผลิตจะเพิ่มขึ้นมาก

14. เหมืองแร่ ปัจจุบันแร่เป็นสินค้าออกที่ทำรายได้ให้ประเทศเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งดีบุก นอกจากนี้ยังมี ยิบซัม ฟลูออไรท์ ทังสเทน พลวงและเหล็ก ในระยะของแผนฉบับแรกปริมาณผลิตของแร่เหล่านี้ได้เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

14.1 ดีบุก ในปี พ.ศ. 2508 ผลิตสินแร่ดีบุกได้ 26,419 ตัน เทียบกับ 16,575 ตัน ใน พ.ศ. 2503 ปริมาณดีบุกทั้งหมดที่โลกผลิตได้น้อยกว่าปริมาณความต้องการทำให้ราคาดีบุกอยู่ในระดับสูงเรื่อยมา อีกทั้งประเทศไทยได้รับโควต้าส่งออกเพิ่มขึ้นตลอดมาจนถึงร้อยละ 14 ในปี 2509 ทำให้มีการพัฒนาเหมืองแร่และการเสาะหาแหล่งแร่ใหม่เพิ่มขึ้น ประมาณว่ายังมีสินแร่ดีบุกสำรองอยู่อย่างน้อย 1 ล้านตันและคาดว่าจะมีที่บริเวณใต้ทะเลชายฝั่งอีกมาก

14.2 เหล็ก แร่เหล็กที่ผลิตได้ส่วนใหญ่ส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยมีประเทศญี่ปุ่นเป็นลูกค้าสำคัญ แร่ที่ใช้ถลุงเองภายในประเทศมีเพียงเล็กน้อย ใน พ.ศ. 2503 ผลิตแร่เหล็กได้ 11,475 ตัน หลังจากได้เปิดเหมืองเหล็กที่ทำศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปริมาณผลิตได้เพิ่มมากขึ้น คือใน พ.ศ. 2508 ผลิตได้ถึง 750,477 ตัน ในปัจจุบันได้มีการสำรวจพบแหล่งแร่เหล็กหลายแห่งทั่วประเทศไทย ประมาณว่ามีแร่เหล็กสำรองอยู่ประมาณ 35 ล้านตัน โดยมีแหล่งใหญ่อยู่ที่จังหวัดเลย

14.3 แร่อื่นๆ แร่ตะกั่วส่วนใหญ่ผลิตขึ้นเพื่อส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เมื่อ พ.ศ. 2508 ผลิตได้ 12,403 ตัน เทียบกับ 4,600 ตันใน พ.ศ. 2503 ปริมาณผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 164 สำหรับแร่อื่นๆ เช่น ลิควินท์ วุลแฟรม ฟลูออไรท์ ปริมาณการผลิตในปัจจุบันเมื่อเทียบกับ พ.ศ. 2503 ผลิตได้เพิ่มขึ้นทุกชนิด ส่วนยิบซัมใน พ.ศ. 2507 ผลิตได้มากที่สุดถึง 41,900 ตัน การผลิตในปีต่อไปจะเพิ่มสูงขึ้นอีก เพราะยิบซัมกำลังเป็นที่ต้องการในการใช้ทำปูนซีเมนต์สำหรับอุตสาหกรรมก่อสร้างซึ่งกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว

ระดับราคา

15. ในระยะ พ.ศ. 2504 ถึง พ.ศ. 2508 เลขดัชนีราคาขายส่งได้เคลื่อนไหวอยู่ระหว่าง 100 กับ 96 โดยถือ พ.ศ. 2500 เป็นปีฐาน ใน พ.ศ. 2503 ซึ่งเป็นปีก่อนเริ่มแผนพัฒนา ดัชนีราคาขายส่งโดยเฉลี่ยเท่ากับ 92 และได้เพิ่มขึ้นเป็น 100 ใน พ.ศ. 2504 ต่อมาได้ลดลงมาเหลือเพียง 96 ใน พ.ศ. 2508 แต่อาจสูงขึ้นบ้างในปี 2509 ส่วนเลขดัชนีราคาผู้บริโภคนั้นเคลื่อนไหวอยู่ในระหว่าง 97.0 กับ 103.8 โดยถือ พ.ศ. 2505 เป็นปีฐาน สำหรับปี พ.ศ. 2509 ประมาณว่าเลขดัชนีเพิ่มขึ้นเป็น 105.5 เมื่อพิจารณาดัชนีราคาขายส่งและดัชนีราคาผู้บริโภคแล้วจะเห็นได้ว่าการเคลื่อนไหวของเลขดัชนีราคาตามฤดูกาลและมีแนวโน้มเอียงสูงขึ้นเพียงเล็กน้อย แสดงว่าตลอดระยะเวลาของแผนฉบับแรกเสถียรภาพด้านการเงินและการคลังอยู่ในสภาพมั่นคงโดยตลอด

การค้ากับต่างประเทศ

16. การติดต่อกับค้าขายกับต่างประเทศของประเทศไทยนับวันแต่จะเพิ่มมากขึ้น ตลอดระยะเวลา 6 ปีที่ผ่านมาการค้าต่างประเทศได้เพิ่มมากขึ้นทุกปีจากการส่งออกมูลค่า 8,614 ล้านบาท และการนำเข้ามูลค่า 9,622 ล้านบาทใน พ.ศ. 2503 มาเป็นการส่งออก 13,049 ล้านบาท และการนำเข้า 15,219 ล้านบาทในปี 2508 สำหรับ พ.ศ. 2509 การค้าต่างประเทศประมาณว่าจะมีมูลค่ารวมทั้งสิ้นกว่าสามหมื่นล้านบาท ในระยะของแผน การส่งสินค้าออกได้เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 9.0 ต่อปี และการนำสินค้าเข้าเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 10.4 ต่อปี

17. ในด้านการนำสินค้าเข้าได้มีการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนของประเภทสินค้านำเข้า กล่าวคือ มีการนำสินค้าประเภททุนเข้ามากขึ้นกว่าการนำสินค้าที่จะใช้บริโภคโดยตรง สินค้าประเภทอาหารและเครื่องใช้ซึ่งใน พ.ศ. 2503 นำเข้าเป็นร้อยละ 9.3 ของมูลค่าสินค้าเข้าทั้งหมด ใน พ.ศ. 2508 นำเข้าเพียงร้อยละ 7.4 ส่วนสินค้าประเภทที่นำเข้ามาใช้ในการพัฒนาประเทศ เช่น เครื่องมือเครื่องจักรต่างๆ และอุปกรณ์ในการก่อสร้างใน พ.ศ. 2503 นำเข้าร้อยละ 24.8 ใน พ.ศ. 2508 นำเข้าเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 31.7

18. ในด้านการส่งสินค้าออก สินค้าประเภทอาหารยังคงเป็นสินค้าหลักในการส่งออก ใน พ.ศ. 2503 ส่งออกเป็นร้อยละ 45.4 ของมูลค่าสินค้าออกทั้งหมด ใน พ.ศ. 2508 เพิ่มขึ้นเป็น 57.9 ทั้งนี้ เพราะผลผลิตส่วนใหญ่เป็นประเภทเกษตรกรรมซึ่งนำไปใช้เป็นอาหารโดยตรง สินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย คือ ข้าว ยาง ดีบุก ไม้สัก ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงโดยผลผลิตบางชนิดมีการส่งออกน้อยลง เช่น ไม้สักและมีผลผลิตชนิดอื่นเข้ามาแทนที่ ได้แก่ ข้าวโพด ปอ มันสำปะหลังและข้าวฟ่าง แสดงให้เห็นถึงการกระจายในการผลิตข้าวซึ่งเคยมีความสำคัญโดยเป็นสินค้าหลักที่นำรายได้ให้ประเทศเกินร้อยละ 50 ของมูลค่าสินค้าออกทั้งหมดลดลงเหลือเพียงร้อยละ 33.2 ใน พ.ศ. 2508 การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ระบบเศรษฐกิจมีดุลยภาพดีขึ้น

19. เนื่องจากการนำสินค้าเข้าได้ขยายตัวเร็วกว่าการส่งสินค้าออกเพราะขณะนี้ประเทศไทยกำลังเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจ จึงมีความต้องการเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ มากซึ่งต้องสั่งมาจากต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี 2503 ประเทศไทยจึงขาดดุลการค้าทุกปี โดยเฉพาะใน พ.ศ. 2506 ขาดดุลมากเป็นประวัติการณ์ถึง 3,127 ล้านบาท แต่ในระยะต่อมากการขาดดุลได้ลดน้อยลง แม้การค้าจะขาดดุล แต่ดุลการชำระเงินเกินดุลตลอดมาเนื่องจากได้เงินลงทุนจากต่างประเทศ ทำให้เงินบาทเป็นที่เชื่อถือของต่างประเทศและมีเสถียรภาพมั่นคง เมื่อสิ้นเดือนกันยายน 2509 มีเงินตราต่างประเทศสำรองอยู่ 17,200 ล้านบาท

การคลัง การเงิน และการธนาคาร

20. ฐานะการคลังของรัฐบาลมีเสถียรภาพตลอดระยะเวลาของแผน การเงินได้หมุนคล่องพอประมาณและสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับวงจรของฤดูกาล ทั้งนี้ก็เนื่องจากเศรษฐกิจได้ขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในระยะครึ่งหลังของแผน โครงการซึ่งเริ่มไว้ในระยะ 3 ปีแรกเริ่มจะปรากฏผลทำให้รายได้ของรัฐบาลได้เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ เมื่อเปรียบเทียบรายได้ของรัฐบาลระหว่าง พ.ศ. 2504 กับ พ.ศ. 2508 แล้ว ปรากฏว่า พ.ศ. 2508 สูงกว่า พ.ศ. 2504 ร้อยละ 96 ส่วนรายจ่ายนั้นได้เพิ่มขึ้นมากเช่นกันเพราะมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งงบประมาณเพื่อการบริหารทั่วไปและการพัฒนามากขึ้น เมื่อพิจารณางบประมาณประจำปีโดยเฉพาะงบพัฒนาแล้วก็จะเห็นว่ารายจ่ายของรัฐบาลสำหรับงบพัฒนาได้เพิ่มขึ้นในอัตราสูงตลอดระยะเวลาของแผนและเมื่อพิจารณาจากอัตราเติบโตของระบบเศรษฐกิจซึ่งได้เพิ่มขึ้นในอัตราสูงแล้วจะเห็นว่าอำนาจซื้อของประชาชนได้เพิ่มสูงมาก

21. ปริมาณเงินในมือประชาชนได้เพิ่มขึ้นในอัตราพอประมาณ รัฐบาลได้ใช้มาตรการต่าง ๆ จำกัดภาวะเงินเฟ้อไว้ได้อย่างได้ผลดี เป็นต้นว่าการผ่อนคลायให้สินค้าขาเข้าบางชนิดเข้ามาได้ การปรับปรุงฟักัดอัตราศุลกากรและวิธีการเก็บภาษีอากร ซึ่งนอกจากจะอุดช่องโหว่ต่างๆแล้วยังเป็นการจำกัดอุปสงค์ของผู้บริโภคให้มากขึ้นไปและยังได้มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินที่ฝากที่ธนาคารพาณิชย์ให้เหมาะสมและได้เพิ่มอัตราดอกเบี้ยธนาคารออมสิน เพื่อเป็นการส่งเสริมการออมทรัพย์ของประชาชนและเพื่อประโยชน์ทางด้านการระดมทุนภายในประเทศด้วย

22. ยอดเงินฝากธนาคารทั้งประเภทฝากเผื่อเรียกและประเภทฝากประจำได้เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ยอดเงินให้กู้และซื้อลดก็เพิ่มขึ้นทุกปีตลอดระยะเวลาของแผน ซึ่งเป็นเครื่องแสดงอย่างหนึ่งว่าการลงทุนทางด้านเอกชนได้ขยายตัวออกไปมาก ช่วยให้การผลิตสินค้าและบริการบรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนา ในด้านปริวรรตเงินตราต่างประเทศนั้นปรากฏว่าค่าของเงินบาทมั่นคงดีตลอดระยะเวลาของแผนสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่จะรักษาค่าของเงินบาทไว้ให้มั่นคง

สถิติภาวะเศรษฐกิจโดยสังเขป

	2503	2506	2507	2508	2509 (ประมาณ)
ประชากร(ล้านคน)	27.0	30.0	31.0	32.0	33.1
มวลรวมผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (ล้านบาท)	55,777	68,921	74,738	80,278	86,980
รายได้ต่อบุคคล(บาท)	2,056	2,301	2,413	2,508	2,628
การสะสมทุน(ล้านบาท)	8,150	14,961	16,488	17,419	19,300
การผลิต					
เกษตรกรรม(พันตัน)					
ข้าว	6,770	9,279	10,168	9,600 ^{-1/}	11,900
ข้าวโพด	544	858	935	1,000	1,200
ยาง	171	198	211	215	220
ปอ	188	229	310	370	500
มันสำปะหลัง	1,222	2,111	1,557	2,340	2,400
ไม้สัก(พัน ลบม.)	154	144	134	145	140
ไม้ยาง(พัน ลบม.)	321	462	527	540	540
ประมง(พันตัน)					
ปลาน้ำจืด	73	75	83	86	90
ปลาทะเล	146	323	494	551	580
อุตสาหกรรม					
ซีเมนต์(พันตัน)	544	997	1,059	1,247	1,400
กระสอบ(พันใบ)	6,878	23,129	33,511	39,892	4,500
กระดาษ(ตัน)	2,554	7,890	13,577	22,300	26,300
น้ำตาล(พันตัน)	140	125	168	320	270
บุหรี(ล้านมวน)	8,862	10,171	10,195	10,500	10,800
ผ้าฝ้าย(ล้านหลา)	83	140	171	251	325
เหมืองแร่(ตัน)					
ดีบุก	16,757	21,617	21,635	26,419	27,100
ลิคไนท์	107,783	137,073	103,633	124,967	153,100
เหล็ก	11,475	15,743	190,955	750,477	710,000
ยิปซั่ม	13,000	23,889	41,900	11,240	34,000
พลังงานที่ผลิตได้ (พันกิโลวัตต์/ชั่วโมง)	563	887	1,088	1,340	1,700
ระดับราคา					
ดัชนีขายส่ง (2500 = 100)	92	99	93	96	36
ดัชนีราคาผู้บริโภค (2505 = 100)	96.4	100.9	102.9	103.8	105.5
การค้ากับต่างประเทศ (ล้านบาท)					
สินค้าขาออก	8,614	9,676	12,339	13,049	13,700
สินค้าขาเข้า	9,622	12,803	14,253	14,219	17,500
ดุลการชำระเงิน	949	949	1,437	1,705	4,170
การคลัง(ล้านบาท)					
รายรับ (ปีงบประมาณ)	7,924	10,326	10,657	12,457	14,440
รายจ่าย (ปีงบประมาณ)	6,685	10,402	11,030	12,416	14,440
หนี้ภายในประเทศ (สิ้นธันวาคม)	6,380	7,619	8,784	10,007	12,265 ^{-2/}
หนี้ต่างประเทศ (สิ้นธันวาคม)	2,153	3,923	4,490	4,906	5,034 ^{-3/}
การเงินและการธนาคาร(ล้านบาท)					
ปริมาณเงินในมือประชาชน (สิ้นธันวาคม)	10,088	11,881	12,916	14,332	14,900
ยอดเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ (สิ้นธันวาคม)	4,643	9,948	11,798	14,141	16,309 ^{-4/}
เงินสำรองระหว่างประเทศ (ล้านบาท-สิ้นธันวาคม)	7,130	11,008	12,564	14,027	17,199 ^{-5/}

- หมายเหตุ
- _1/ ตัวเลขอยู่ในระหว่างการปรับปรุง
 - _2/ ตัวเลขแท้จริงเมื่อ 30 กันยายน 2509
 - _3/ ตัวเลขแท้จริงเมื่อ 31 มีนาคม 2509
 - _4/ ตัวเลขแท้จริงเมื่อ 31 พฤษภาคม 2509
 - _5/ ตัวเลขแท้จริงเมื่อ 30 กันยายน 2409

ผลการปฏิบัติงานพัฒนาเศรษฐกิจส่วนของรัฐ

ผลการปฏิบัติงานพัฒนาการเศรษฐกิจของรัฐในสาขาต่างๆ พอสรุปผลได้ดังนี้

การเกษตรและสหกรณ์

23. การดำเนินงานของโครงการพัฒนาชลประทานได้ขยายเนื้อที่ชลประทานและป้องกันอุทกภัยเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 1.9 ล้านไร่ คือ จากประมาณ 9.8 ล้านไร่ ในปี พ.ศ. 2504 มาเป็นประมาณ 11.7 ล้านไร่ในปี พ.ศ. 2509 หรือมากกว่า 1 ใน 4 ของเนื้อที่เพาะปลูกทั้งประเทศซึ่งสามารถจัดระบบชลประทานได้ โครงการสำคัญที่ได้ก่อสร้างตัวเขื่อนและงานส่วนใหญ่เสร็จเรียบร้อยหรือใกล้จะเสร็จในระยะเวลาของแผนฉบับแรกได้แก่โครงการเขื่อนภูมิพลที่ตาก แก่งกระจานที่เพชรบุรี แม่ยมที่แพร่ แม่แตงที่เชียงใหม่ น้ำพุที่สกลนครและน้ำพองที่ขอนแก่น นอกจากนี้ยังมีโครงการที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างและจะต้องดำเนินการต่อเนื่องไปอีก 8 โครงการ คือ โครงการแม่น้ำน่าน กว๊าน ลำปาว ลำพระเพลิง ลำตะคองหนองหวาย แม่กลองใหญ่และท่าเขียด ส่วนโครงการชลประทานทั่วไป ได้แก่โครงการชลประทานเหมืองฝายและก่อสร้างอ่างเก็บน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ดำเนินไปด้วยดี

การดำเนินงานพัฒนาด้านชลประทานในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรกได้บรรลุผลโดยทั่วไปตามเป้าหมาย แต่งานก่อสร้างบางโครงการต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับการล่าช้าในการกู้เงิน ปัญหาเวนคืนที่ดิน การอพยพราษฎรออกจากบริเวณน้ำท่วมเหนือเขื่อนและการขุดคลองส่งน้ำในเขตโครงการชลประทานหลายแห่งซึ่งยังไม่สำเร็จ ระบบการส่งน้ำในเนื้อที่เหล่านี้จึงยังไม่สมบูรณ์

การพัฒนาชลประทานตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรก

	เนื้อที่ชลประทาน พ.ศ. 2504	เนื้อที่ชลประทาน พ.ศ. 2509
การชลประทานหลวง	8,615,000 ไร่	9,666,100 ไร่
การชลประทานทั่วไป	971,500 ไร่	1,174,900 ไร่
อ่างเก็บน้ำ	210,000 ไร่	360,000 ไร่
การประหยัดน้ำ	-	500,000 ไร่
รวม	<u>9,796,500 ไร่</u>	<u>11,701,000 ไร่</u>

ที่มา : กรมชลประทาน

24. ในด้านการค้นคว้าวิจัยและส่งเสริมการเกษตร ปรากฏว่างานค้นคว้าทดลองตาม สถานีและหน่วยงานต่าง ๆ ของกรมการข้าว กรมกสิกรรม กรมประมงและกรมปศุสัตว์ได้ ก้าวหน้าไปพอสมควร ได้จัดตั้งสถานีภาคขึ้น 2 แห่งที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดชัยนาทและได้ จัดตั้งศูนย์วิจัยการยางที่คองหงษ์จังหวัดสงขลาภายใต้ความร่วมมือของกองทุนพิเศษ สหประชาชาติ อย่างไรก็ตามงานค้นคว้าวิจัยของสถานีเล็กๆ ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควรเพราะขาด เจ้าหน้าที่วิชาการระดับสูงที่จะดำเนินการวิจัยให้ได้ผลอย่างจริงจัง การจัดตั้งสถานีเกษตรภาค จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวโดยระดมกำลังเจ้าหน้าที่วิชาการมาปฏิบัติการค้นคว้าทดลองให้ได้ผลดี ยิ่งขึ้นแทนที่จะกระจายกำลังตามสถานีเล็กๆ ทั่วไป

**สถานีค้นคว้าทดลองของกรมกสิกรรมและกรมการข้าว
กรมประมงและกรมปศุสัตว์ใน พ.ศ. 2509**

	จำนวน
ศูนย์วิจัยการเกษตรภาค	2
สถานีกสิกรรม	20
สถานีขยายพันธุ์พืชไร่	9
สถานีส่งเสริมการเลี้ยงไหม	5
สถานีการยาง	10
สถานีทดลองข้าว	18
ศูนย์ปราบศัตรูพืช	11
ศูนย์ปราบศัตรูข้าว	12
สวนทดลองยาง	4
แปลงเพาะพันธุ์ยาง	11
สถานีประมงทะเล	3
สถานีทดลองอาหารสัตว์	5
สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์	10
สถานีประมงน้ำจืด	13
สถานีประมงน้ำกร่อย	<u>2</u>
รวม	<u>135</u>

ที่มา: กระทรวงเกษตร

25. ในด้านส่งเสริมการเกษตรเท่าที่ดำเนินการมาปรากฏว่า กำลังพนักงานส่งเสริมมี น้อยและต้องกระจายกันไปปฏิบัติหน้าที่เกินกว่ากำลัง ทำให้งานด้านส่งเสริมไม่บรรลุผลเต็มที่ อย่างไรก็ตามได้จัดตั้งกลุ่มชาวนาขึ้นเกือบ 1,000 กลุ่มทั่วประเทศ ประกอบด้วยสมาชิก

ประมาณ 40,000 ครอบครัวยัง ใน 60 จังหวัด และจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการเกษตรขึ้นในภาคต่าง ๆ

26. ในด้านการค้นคว้าและส่งเสริมยาง ศูนย์วิจัยการยางที่สถานีคองหงษ์ได้ทำการค้นคว้าเกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์ยางและเทคนิคในการทำผลิตภัณฑ์ยางต่าง ๆ ตลอดจนการศึกษาโรคยางสำเร็จไปแล้วบางส่วน ส่วนการส่งเสริมการปลูกยางแทนตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ยางได้เริ่มดำเนินการใน พ.ศ. 2505 จนถึงกลางปี พ.ศ. 2509 ได้ดำเนินการปลูกยางแทนไปแล้วประมาณ 158,000 ไร่ เมื่อเทียบกับความต้องการที่จะปลูกยางแทนทั้งหมดแล้วยังเหลือเนื้อที่จะต้องปลูกอีกมากทั้งนี้ เนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับระบบการถือครองที่ดินสวนยางซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ถือครองสวนยางเล็ก และจำนวนเงินลงทุนสงเคราะห์ต่อไร่ยังต่ำอยู่ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้เพิ่มเงินสงเคราะห์อัตราใหม่จาก 1,500 บาทต่อไร่ขึ้นเป็น 1,850 บาทเมื่อต้นปี พ.ศ. 2509 นี้

27. การพัฒนาการประมง การปศุสัตว์ และการป่าไม้ ในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรกได้ดำเนินไปด้วยดีส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานส่งเสริมการประมงทะเลซึ่งได้มีการทำข้อตกลงกับรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเมื่อ พ.ศ. 2508 เพื่อจัดตั้งสถาบันวิจัยชีววิทยาของสัตว์ทะเลขึ้นสำหรับทางด้านปศุสัตว์ นอกจากการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์และการจำกัดโรคสัตว์แล้วได้ดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมไทย-เดนมาร์ก ที่มวกเหล็ก ในด้านการป่าไม้ได้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการอนุรักษ์ป่าไม้โดยได้มีการจัดตั้งหน่วยป้องกันป่าไปแล้ว 30 หน่วยจนถึงปี พ.ศ. 2508 ส่วนการปลูกสร้างสวนสักและไม้กระยาเลยนั้น ปรากฏว่าตั้งแต่เริ่มดำเนินการมาจนถึงปี พ.ศ. 2508 ได้ทำการปลูกไม้สักไปแล้วในเนื้อที่ประมาณ 7,000 ไร่และไม้กระยาเลย 15,000 ไร่ ล่าช้ากว่าเป้าหมายเนื่องจากอุปสรรคทางกำลังเงินและกำลังคน ส่วนโครงการอุทยานแห่งชาติและสงวนพันธุ์สัตว์ป่าได้เริ่มงานไปแล้วด้วยดีแต่ยังภารกิจที่จะต้องทำอีกมาก

28. ในด้านการพัฒนาที่ดินได้มีการจัดตั้งกรมพัฒนาที่ดินขึ้น โครงการสำคัญที่ปฏิบัติการได้ผลดี คือ โครงการสำรวจและจำแนกประเภทที่ดินซึ่งได้ทำการสำรวจจำแนกที่ดินอย่างกว้างไปแล้วจนถึง พ.ศ. 2509 รวม 345,418 ตารางกิโลเมตร ปรากฏว่าเป็นเนื้อที่ป่าไม้ทั้งหมด 263,301 ตารางกิโลเมตร ที่เหลือเป็นเนื้อที่จัดสรรและถือครอง นอกจากนั้นได้ดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์ดินกับอนุรักษ์ดินและน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

29. การปฏิบัติงานของสหกรณ์บำรุงดินและสหกรณ์นิคมได้ก้าวหน้าไปมาก จนถึงสิ้น พ.ศ. 2509 มีสมาชิกทั้งหมดประมาณ 28,300 ครอบครัวยัง สำหรับสหกรณ์ที่ดิน 487 สมาคม รวมเนื้อที่ดินถือครองทั้งหมดประมาณ 738,900 ไร่ อย่างไรก็ตามการดำเนินงานต้องประสบปัญหาขาดแคลนเจ้าหน้าที่ทางวิชาการและขาดเงินทุนส่งเสริมซึ่งมีไม่พอกับความต้องการของสมาชิกรองานด้านสหกรณ์พาณิชย์ มีสหกรณ์ 121 สมาคมมีสมาชิกจำนวน 64,400 ครอบครัวยังได้ทำการปรับปรุงการดำเนินงานไปบ้างแล้ว แต่สหกรณ์บางแห่งยังประสบการขาดเงินทุนอยู่และไม่สามารถสนองความต้องการของเกษตรกรได้เต็มที่กล่าวโดยทั่วไปแล้วการดำเนินงานตาม

สหกรณ์รูปต่างๆ ดังนั้นมีการปรับปรุงมากขึ้นในระยะเวลาที่ผ่านมา รวมทั้งการริเริ่มการรวมสหกรณ์ขนาดเล็กเข้าเป็นชุมนุมสหกรณ์ขนาดใหญ่ เพื่อให้มีสมรรถภาพสูงขึ้น

30. การดำเนินงานของโครงการสินเชื่อการเกษตรนั้นได้ทำการจัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งเริ่มเปิดทำการโดยมีสำนักงานใหญ่ในพระนครและเปิดสาขาต่างจังหวัด 5 แห่งในปี พ.ศ. 2509

อุตสาหกรรมและเหมืองแร่

31. ในด้านการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 จนถึงกลางปี พ.ศ. 2503 ได้มีการปรับปรุงการบริหารและจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมขึ้นใน พ.ศ. 2509 นโยบายส่งเสริมการลงทุนได้เริ่มเน้นหนักอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศได้มาก ในบรรดาอุตสาหกรรมต่างๆ ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนและได้เปิดดำเนินการนั้นมีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น โรงกลั่นน้ำมัน โรงผลิตยางรถยนต์ โรงงานถลุงดีบุก โรงงานประกอบรถยนต์และรถแทรกเตอร์และโรงงานผลิตชิ้นอะไหล่ เป็นต้น

การส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม เมษายน 2502 – มิถุนายน 2509

	อุตสาหกรรมจำพวก				ทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น (ล้านบาท)			บริษัท ไทย ล้วน	ร่วมทุน บริษัท	บริษัท ต่างชาติ ล้วน
	ก	ข	ค	รวม	ไทย	ต่างชาติ	รวม			
2502-2504	6	3	92	101	671.4	196.8	868.2	50	46	5
2505	9	9	29	47	252.5	122.6	375.1	17	27	3
2506	25	2	39	66	337.6	191.5	529.1	23	38	5
2507	15	6	42	63	261.8	248.8	510.6	18	43	2
2508	13	-	47	60	157.1	91.6	248.7	27	33	-
2509(6 เดือน)	7	-	14	21	281.5	134.0	415.5	9	12	-
	75	20	263	358	1,961.9	985.3	2,947.2	143	199	15

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม

32. การช่วยเหลือการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยให้เงินกู้แก่เอกชนที่ประสงค์จะลงทุนโดยคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำนั้น บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้อนุมัติเงินกู้ไปทั้งหมด 69 ราย รวมเงินกู้ที่สัญญาไปแล้วเป็นจำนวน 162.5 ล้านบาท ตั้งแต่เริ่มดำเนินการใน พ.ศ. 2503 ถึงเดือนมิถุนายน 2509 การดำเนินงานของบรรษัทต้องประสบปัญหาทางด้านการเตรียมโครงการเสนอเพื่อขอกู้เงินส่วนใหญ่ไม่ถูกต้องและไม่มีเงินทุนที่จะให้กู้เพียงพอ

การส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมเท่าที่ดำเนินมาปรากฏว่าการจัดตั้งสถาบันบริการ อุตสาหกรรมขนาดย่อมใกล้จะเสร็จสิ้นแล้วและคาดว่าจะเปิดบริการปรับปรุงเทคนิค การผลิต การจัดการ การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการตลาดให้แก่อุตสาหกรรมขนาดย่อมได้ปลายปี 2509 นี้ ส่วนโครงการเงินกู้เพื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมตั้งแต่เริ่มดำเนินการมาใน พ.ศ. 2507 จนถึงสิ้นปีงบประมาณ 2509 ได้อนุมัติไปแล้ว 123 ราย รวมเป็นเงินกู้ทั้งหมดประมาณ 28,770,000 บาท งานทางด้านศูนย์เพิ่มผลผลิตได้ดำเนินการช่วยเหลือในการปรับปรุงระบบจัดการเพื่อเพิ่ม สมรรถภาพในการผลิตให้แก่รัฐวิสาหกิจและเอกชนอย่างกว้างขวาง

33. การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเท่าที่ดำเนินมาต้องประสบปัญหาหลายประการ ได้มีการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับแหล่งที่ควรจัดเป็นย่านอุตสาหกรรมแล้วแต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ใด พร้อมที่จะเข้ามาดำเนินการ ในด้านของรัฐนั้นได้เริ่มงานจัดตั้งย่านอุตสาหกรรมสำหรับ อุตสาหกรรมขนาดย่อมขึ้นที่รังสิตในปี 2509 และกำลังพิจารณาสำรวจย่านอุตสาหกรรม ขนาดใหญ่อยู่

34. ในด้านอุตสาหกรรมเหมืองแร่ กรมทรัพยากรธรณีได้ทำการสำรวจแหล่งแร่และทำ แผนที่ธรณีวิทยาในภาคต่างๆ รวมทั้งการสำรวจความสมบูรณ์ของแหล่งแร่ที่สำคัญๆ เช่น ดีบุก เหล็ก สังกะสี และแมงกานีสในภาคใต้ ภาคเหนือและบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง แหล่งแร่สำคัญที่พบ ได้แก่ แร่เหล็กและทองแดงที่จังหวัดเลย แร่ตะกั่วและสังกะสีที่จังหวัดตาก นอกจากนั้นได้ให้ สัมปทานแก่บริษัทเอกชนเพื่อสำรวจน้ำมันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย

การพลังงาน

35. ในระยะแผนพัฒนาฉบับแรก การพัฒนาพลังงานไฟฟ้าได้ขยายกำลังการผลิต ติดตั้งจากแหล่งต่างๆ เพิ่มขึ้นเกือบสองเท่าตัว คือ จาก 288,700 กิโลวัตต์มาเป็น 552,600 กิโลวัตต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการพัฒนาแหล่งผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำโดยการก่อสร้าง โครงการเอนกประสงค์ยันฮี น้ำพองและน้ำพุง และจากการจัดตั้งโรงไฟฟ้าลิกไนท์ที่กระบี่และ โรงงานไฟฟ้าพระนครเหนือ

36. การก่อสร้างระบบจำหน่ายได้ดำเนินการไปในเขตโครงการยันฮีในระยะที่ 2 และ 2 ใน 23 จังหวัดของภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือและในเขตโครงการไฟฟ้ากระบี่ใน 8 จังหวัดภาคใต้ การก่อสร้างระบบจำหน่ายบางแห่งต้องล่าช้าไปบ้าง เพราะรอการกู้เงินจาก ต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ได้ดำเนินการแก้ปัญหาโดยการจัดทำระบบจำหน่ายแบบชั่วคราว โดยอาศัยเงินกู้จากกระทรวงการคลัง

การคมนาคมและขนส่ง

37. การพัฒนาระบบคมนาคมด้านการสื่อสารไปรษณีย์ โทรทัศน์ และโทรคมนาคมได้ ก้าวหน้าไปมาก การก่อสร้างระบบโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์ในการใช้โทรศัพท์ โทรเลข วิทยุ และเทเลกราฟระหว่างภาคต่างๆ ได้ก่อสร้างเสร็จไปแล้วในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกเฉียง-

เหนือ ส่วนภาคเหนือและภาคใต้ได้กู้เงินจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี้และเริ่มการก่อสร้างในปี 2509 นี้

งานพัฒนาโทรศัพท์นครหลวงและหัวเมืองนั้น ได้ทำการติดตั้งปรับปรุงขยายชุมสายโทรศัพท์ที่นครหลวงรวมทั้งหมดถึงสิ้นปี 2509 เป็น 55,000 หมายเลขและโทรศัพท์หัวเมืองทั้งหมด 28,000 เลขหมาย รวมโทรศัพท์ทั่วประเทศ 83,000 เลขหมาย เปรียบเทียบกับปี 2504 ซึ่งมีเพียง 40,607 เลขหมาย เมื่อเทียบกับความต้องการแล้วผลงานยังล้าหลังอยู่มาก

38. การพัฒนาทางหลวงแผ่นดินได้มีการดำเนินการอย่างมีโครงการแน่นอนเป็นครั้งแรก โดยได้ขยายระบบทางหลวงแผ่นดินเพิ่มจากประมาณ 8,500 กิโลเมตรในปี พ.ศ. 2504 มาเป็น 9,482 กิโลเมตรในปี 2508 ในจำนวนนี้มีทางที่ใช้ได้ทุกฤดูกาลประมาณร้อยละ 60 ที่เหลือเป็นทางลูกรังและทางดินในระหว่างปี 2509 มีทางอยู่ระหว่างการก่อสร้างสายสำคัญๆ 12 สาย ระยะทางทั้งหมด 1,235 กิโลเมตร ซึ่งกรมทางหลวงดำเนินการก่อสร้างเองเพียง 2 สาย ระยะทาง 169 กิโลเมตร นอกนั้นได้ให้บริษัทเอกชนรับเหมาไปดำเนินการก่อสร้าง การดำเนินการก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินบางสายต้องประสบอุปสรรคและล่าช้าเนื่องจากประสบปัญหาเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้รับเหมาตามเงื่อนไขเงินกู้ต่างประเทศขาดแคลนวิศวกรควบคุมงานก่อสร้างและการล่าช้าในการเวนคืนกรรมสิทธิ์ที่ดิน

การสร้างทางหลวงแผ่นดินระหว่าง พ.ศ. 2504-2508

ประเภทของทาง	2504	2505	2506	2507	2508
คอนกรีตและแอสฟัลท์	3,108	3,708	3,966	4,701	5,031
หิน	1,668	1,499	1,342	1,019	853
ลูกรังและดิน	3,723	3,759	3,807	3,682	3,598
รวม (กิโลเมตร)	8,499	8,966	9,115	9,403	9,482

ที่มา: กรมทางหลวง

39. การรถไฟแห่งประเทศไทยได้ทำการปรับปรุงกิจการรถโดยสารและรถสินค้าให้มีสมรรถภาพ สะดวกและรวดเร็ว โดยสั่งซื้อรถสินค้าและรถหัวจักรเพิ่มขึ้นกับปรับปรุงยานสถานีต่างๆ ให้ดีขึ้น การก่อสร้างใหม่ได้แก่ก่อสร้างทางรถไฟแก่งคอย-บัวใหญ่ระยะทางทั้งหมดประมาณ 250 กิโลเมตร ซึ่งเริ่มทำการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2506 และได้เสร็จไปแล้วกว่าร้อยละ 60 โดยทั่วไปแล้วการพัฒนากิจการรถไฟได้เป็นไปด้วยดี แต่เฉพาะเรื่องบริการผู้โดยสารและผู้ว่าจ้างขนส่งสินค้ายังขาดการให้ความสะดวกอยู่บ้าง

การพัฒนากิจการรถไฟ พ.ศ. 2505 – 2508

ปี	รถจักรไอน้ำ	รถจักรดีเซล	รถสินค้า	รถโดยสาร	ระยะทาง รถไฟ(ก.ม.)	ปริมาณสินค้า บรรทุก(ตัน)
2504	306	65	7,207	802	4,030	3,075,000
2508	283	168	7,937	760	4,178	4,435,000

ที่มา : การรถไฟแห่งประเทศไทย

40. ด้านการขนส่งทางน้ำได้ทำการสำรวจข้อมูลขนส่งทางน้ำภายในมีการก่อสร้างท่าเทียบเพิ่มเติมอีก 4 แห่งและสร้างที่ผูกเรือกลางน้ำในปี 2509 อย่างไรก็ตามก็ยังมีปัญหาในด้านการบริหารอยู่มาก นอกจากนี้ ได้เตรียมการสำรวจเพื่อก่อสร้างท่าเรือทะเลน้ำลึกทางชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกเพื่อดำเนินการก่อสร้างต่อไป

41. การปฏิบัติงานพัฒนาการขนส่งทางอากาศในระยะของแผนฉบับแรกได้แก่การปรับปรุงท่าอากาศยานกรุงเทพ ฯ โดยการสร้างทางวิ่งสายตะวันออกเพิ่มขึ้นอีก 1 สายเพื่อบรรเทาความคับคั่งของจราจร การเปลี่ยนเครื่องบินโดยสารภายในประเทศให้ทันสมัยเพิ่มขึ้นและการปรับปรุงก่อสร้างสนามบินต่างจังหวัดให้ได้มาตรฐานแล้วเสร็จ 5 แห่ง คือ สนามบินพิษณุโลก ลำปาง เชียงราย แม่ฮ่องสอน และหนองคาย นอกจากนี้ ยังได้จัดซื้อที่ดินเพื่อเตรียมการก่อสร้างสนามบินพาณิชย์แห่งที่สองด้วย

การพัฒนาชุมชนและสาธารณูปการ

42. งานพัฒนาชุมชนแบบครอบคลุมทั้งอำเภอได้เริ่มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และชายแดนภาคใต้เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจหลักการช่วยตนเองโดยมีผู้นำในการริเริ่มงานต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้มีเขตพัฒนาชุมชนครบทั้ง 15 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 33 อำเภอ ภาคใต้ 4 จังหวัด รวม 11 อำเภอและได้เปิดเขตทดลองในภาคเหนือและภาคกลางบางแห่ง

43. ในด้านประชาสงเคราะห์ได้ทำการปรับปรุงนิคมสร้างตนเองซึ่งมีอยู่ประมาณ 40 แห่ง เพื่อจัดสรรที่ทำกินให้แก่สมาชิกเพิ่มขึ้น ตั้งแต่เริ่มดำเนินการมาจนถึงสิ้นปี 2508 ปรากฏว่าได้จัดสรรที่ทำกินให้แก่สมาชิกไปแล้วประมาณ 28,800 ครอบครัวยิ่งซ้ำกว่าเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากการบุกเบิกที่ดินจัดสรรให้ราษฎรล่าช้าเพราะขาดเครื่องมือจักรกล การเปิดนิคมใหม่ได้แก่นิคมสร้างตนเองแก่ราษฎรที่อพยพจากเขตน้ท่วมเหนือเขื่อนภูมิพลและเขื่อนน้ำพองกับนิคมพัฒนาภาคใต้ การดำเนินงานนิคมบางแห่งต้องประสบปัญหาเรื่องที่ดินในนิคมไม่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก ขาดระบบชลประทานและการประสานงานกับหน่วยราชการอื่นยังไม่เรียบร้อย

นอกจากนี้แล้ว ได้ริเริ่มโครงการอาคารสงเคราะห์เพื่อช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยในเขต นครหลวงโดยได้สร้างอาคารแล้ว 20 หลังจุได้ทั้งหมด 1,312 ครอบครัว ซึ่งยังไม่พอสอดคล้องความต้องการ นอกจากนี้ ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรมก็กำลังเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

44. งานแผนพัฒนาสาธารณสุขประการที่สำคัญได้แก่การขยายกิจการประปาในพระนครและ ธนบุรีโดยเพิ่มกำลังผลิตจากวันละ 174,289 ลบ.ม. ใน พ.ศ. 2504 เป็นวันละ 380,238 ลบ.ม. ใน พ.ศ. 2509 แต่ยังไม่พอสอดคล้องความต้องการและมีปัญหาในการก่อสร้างหลายประการ ซึ่งเป็นภาระจะต้องแก้ไขต่อไป ส่วนการประปาจังหวัดนั้นได้ขยายกิจการจากเดิมอีก 41 แห่ง รวมทั้งหมดเป็น 125 แห่ง รวมกำลังผลิตทั้งหมดประมาณ 200,000 ลบ.ม. ต่อวัน นอกจากนี้ได้ เจาะน้ำบาดาลเพิ่มขึ้นในต่างจังหวัดอีก 1,800 บ่อ และริเริ่มโครงการจัดหาสะอาดในชนบททั่วประเทศใน พ.ศ. 2509

การสาธารณสุข

45. ในด้านการแพทย์ได้ทำการปรับปรุงขยายโรงพยาบาลส่วนกลางและในส่วน ภูมิภาคซึ่งขณะนี้มีทั้งหมด 84 แห่ง ให้สามารถบริการคนไข้ได้มากขึ้น และได้ยกฐานะ โรงพยาบาลจังหวัดพิษณุโลก นครราชสีมา จันทบุรี และสงขลาให้เป็นโรงพยาบาลภาค ในส่วน ภูมิภาคได้เพิ่มจำนวนเตียงทำให้สามารถลดอัตราส่วนจำนวนเตียงคนไข้ต่อประชากรจาก 1:3,700 คน ในปี 2506 มาเป็น 1: 2,800 ในปี 2509 ในส่วนกลางได้เพิ่มเตียงคนไข้มากขึ้น เช่นกัน คือ จาก 4,466 เตียงในปี 2509 เป็น 5,056 เตียง ในปี 2509 ก็ได้จัดตั้งสถาบัน การแพทย์สาขาต่างๆ ขึ้นเป็นบางแห่ง

46. การควบคุมป้องกันโรคติดต่อได้ดำเนินไปด้วยดี สำหรับวัณโรคได้ทำการจัดตั้งศูนย์ ควบคุมวัณโรคเพิ่มขึ้นที่จังหวัดยะลา ขอนแก่น และเชียงใหม่ โรคติดต่ออื่นๆ เช่น โรคเท้าช้าง คุตทะราด และอหิวาต์ได้ขยายการสำรวจและป้องกันบำบัดโรคแก่ประชาชนซึ่งยังผลให้จำนวน ผู้ป่วยเป็นโรคเหล่านี้ได้ลดลงเป็นลำดับ

การส่งเสริมการอนามัยของประชาชนได้ดำเนินการจัดตั้งและปรับปรุงสถานีอนามัยชั้น 1 และสถานีอนามัยชั้น 2 คือ จัดตั้งและขยายสถานีอนามัยชั้นหนึ่งไปแล้ว 217 แห่ง และชั้น 2 รวม 881 แห่งถึงสิ้นปี พ.ศ. 2509 แต่ยังมีปัญหาสำคัญ คือ การขาดแพทย์ประจำสถานี อนามัยซึ่งยังไม่สามารถแก้ไขได้

ส่วนการดำเนินตามโครงการกำจัดกวาดล้างมาลาเรีย ปรากฏว่าการควบคุม และกำจัด มาลาเรียได้ยังผลให้อัตราตายจากโรคมมาลาเรียลดลงมาก ได้ทำการพนสารเคมีไปแล้วในท้องที่ ที่ประชากร 19.3 ล้านคนและอบรมเจ้าหน้าที่ออกปฏิบัติการระดับต่างๆ ไปแล้วประมาณ 7,000 คน อย่างไรก็ตามผลของโครงการนี้ยังไม่สามารถประเมินได้ว่าคุ้มกับทุนที่ลงไปหรือไม่

การศึกษา

47. การพัฒนาการศึกษาได้มีแนวโน้มที่จะดำเนินการให้สอดคล้องและสนับสนุนการพัฒนาการเศรษฐกิจ ได้มีการปรับปรุงการศึกษาเบื้องต้นทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพโดยการขยายสถานศึกษาเพื่ออุปกรณ์และฝึกอบรมครูในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โครงการสำคัญได้แก่การขยายระบบการศึกษาภาคบังคับออกไปจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ซึ่งได้เริ่มไปแล้วหลายแห่ง ในปี พ.ศ. 2509 จำนวนนักเรียนประถมศึกษาภาคบังคับ (ป.1 - ป.7) มีทั้งสิ้น 4,768,000 คน ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น (ป.1 - ป.4) ประมาณ 4,231,000 คน

48. ในด้านมัธยมศึกษาได้ดำเนินการทดลองเปิดโรงเรียนมัธยมแบบประสมเพื่อปรับปรุงคุณภาพของนักเรียนทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ 2 โรงเรียน ส่วนโรงเรียนมัธยมธรรมดาใน พ.ศ. 2509 มีนักเรียนมัธยมศึกษา (มศ. 1-มศ.6) ทั้งสิ้นประมาณ 388,102 คน ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ (มศ. 1-มศ. 5) ประมาณ 345,502 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีพ (มศ. 1-มศ. 6) 42,600 คน

49. ในด้านการฝึกหัดครูได้พยายามเร่งรัดปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพโดยพยายามผลิตครูประกาศนียบัตรการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง และปริญญาการศึกษาบัณฑิตเพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันได้เปิดอบรมครูที่มีวุฒิทำให้มีความรู้ความชำนาญเพิ่มขึ้น ใน พ.ศ. 2509 มีนักเรียนฝึกหัดครูรวมทั้งสิ้นประมาณ 19,776 คน ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา 14,498 คน นักเรียนประกาศนียบัตรชั้นสูง 3,378 คน และนักศึกษาปริญญาการศึกษา 1,900 คน

50. การพัฒนาอาชีวศึกษาเพื่อมุ่งผลิตกำลังคนระดับกลางเพื่อสนองความต้องการของระบบเศรษฐกิจถือเป็นงานขั้นสำคัญ ธนาคารโลกได้อนุมัติเงินกู้จำนวน 120 ล้านบาท เพื่อนำมาปรับปรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา 25 แห่ง โดยเริ่มดำเนินการในปี 2509

51. การพัฒนาอุดมศึกษาได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และขอนแก่น ซึ่งได้เปิดรับนักศึกษาไปแล้วกับเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยภาคใต้ ปัญหาสำคัญได้แก่การจัดหาอาจารย์ประจำมาทำการสอนในมหาวิทยาลัยเหล่านี้

งานปรับปรุงมหาวิทยาลัยในส่วนกลาง คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากรนั้น ได้ทำการขยายอาคารสถานที่เรียนและจัดหาอุปกรณ์การศึกษาพร้อมทั้งหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น ในปีการศึกษา 2508 มีนักศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั้งหมด 40,918 คน นอกจากนั้น ได้มีการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ขึ้นที่กรุงเทพฯ

บทที่ 3

วัตถุประสงค์และนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

วัตถุประสงค์

- วัตถุประสงค์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของรัฐสุราษฎร์ธานีที่สำคัญได้ดังต่อไปนี้
 - ระดมทรัพยากรกำลังคน ทรัพยากรธรรมชาติ และทุนมาใช้ให้เกิดคุณประโยชน์สูงสุดในด้านเศรษฐกิจตามหลักวิชาการและวิทยาการแผนใหม่ เพื่อขยายพลังการผลิตของประเทศอันจะเป็นการเพิ่มพูนรายได้ประชาชาติ เนื่องจากคุณประโยชน์ของการพัฒนาเป็นของส่วนรวมจึงพึงที่ควรจะต้องถึงมือประชาชนโดยทั่วถึง
 - ส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งความเป็นธรรมของสังคม เพื่อเสริมเสถียรภาพของระบบสังคม เขตอุตสาหกรรมที่สำคัญของชาติ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามกับสงเคราะห์ราษฎรซึ่งอยู่ในเขตทุรกันดารห่างไกลและที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เต็มที่
 - รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินการคลัง เพื่อให้การพัฒนาประเทศได้ลุล่วงไปด้วยดีและเป็นหลักประกันอนาคตของชาติ
 - สนับสนุนการรักษาความมั่นคงของชาติ โดยถือหลักว่าความมั่นคงของชาติย่อมอาศัยพลังทางเศรษฐกิจและความสามัคคีเป็นอันดีเยี่ยมของระบบสังคม

นโยบาย

- เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงกำหนดนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่วนรวมไว้ดังต่อไปนี้
 - เพิ่มกำลังการผลิตของประเทศและรายได้ประชาชาติเพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพและรายได้ของประชาชน กับส่งเสริมให้ประชาชนได้รับผลจากการพัฒนาโดยเสมอภาคและทั่วถึงยิ่งขึ้น รัฐมีนโยบายที่จะเร่งรัดกำลังการผลิตของประเทศและปรับปรุงระบบเศรษฐกิจให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้นทุกวิถีทางเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้มีรายได้สูงขึ้น พร้อมกันรัฐจะดำเนินการป้องกันมิให้ค่าครองชีพสูงขึ้นเกินความจำเป็น การดำเนินการสองวิธีนี้จะมีผลให้ ประชาชนทั่วไปมีระดับมาตรฐานการครองชีพดีขึ้น นอกจากนี้ รัฐมีนโยบายที่จะกระจายผลของการพัฒนาออกไปให้ถึงประชาชนทั่วราชอาณาจักร โดยจะเร่งรัดการพัฒนาเขตชนบทและเขตทุรกันดารห่างไกลเป็นกรณีพิเศษเป็นที่คาดหวังได้ว่าโครงการต่างๆ ในส่วนของรัฐที่จะดำเนินการในระยะของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจนี้จะมีผลสะท้อนทั้งโดยตรงและโดยอ้อมให้รายได้ประชาชาติต่อบุคคลสูงขึ้นและเสมอภาคยิ่งขึ้น
 - ปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศให้มีรากฐานที่มั่นคงและมีส่วนสูงยิ่งขึ้นประเทศไทยเป็นประเทศเกษตร และชาวไทยส่วนมากยึดถืออาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักในการดำรงชีพนโยบายพัฒนาประเทศจะถือการเกษตรเป็นหลักและเป็นสาขาหน้าที่จะ

ชักจูงให้สาขาอื่นๆ ได้เจริญก้าวหน้าตามไป โดยมีส่วนสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน รัฐจะส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพและประเภทของการผลิต โดยเฉพาะผลิตผลซึ่งสามารถหาตลาดในต่างประเทศได้สะดวกและมีราคาสูง กับผลิตผลซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมภายในประเทศได้ ในด้านอุตสาหกรรมรัฐมีนโยบายที่จะส่งเสริมเอกชนโดยจะสนับสนุนการลงทุนทั้งภายในและจากภายนอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบและแรงงานภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่กับที่คนไทยร่วมลงทุนด้วย ในด้านพาณิชย์กรรมและบริการต่างๆ รัฐต้องการจะสนับสนุนให้มีการแข่งขันโดยเสรีแต่มีขอบเขตเพื่อรักษาไว้ซึ่งประโยชน์ส่วนรวม กับจะส่งเสริมให้คนไทยได้มีอาชีพทางการค้าและบริการมากยิ่งขึ้น

2.3 พัฒนากำลังคนด้วยการขยายการมีงานทำให้มากและพัฒนาแรงงานระดับต่างๆ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการเพิ่มกำลังการผลิตของประเทศย่อมขึ้นอยู่กับการนำทรัพยากรกำลังคนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด การที่กำลังคนของประเทศมีสมรรถภาพในการทำงานต่ำก็ดี หรือมีการว่างงานติดต่อกันก็ดีย่อมก่อให้เกิดความสูญเสียในด้านเศรษฐกิจและเป็นภาระแก่สังคม รัฐจึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้มีการขยายการมีงานทำมากขึ้นและพัฒนาแรงงานระดับต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับชนชั้นกรรมมาชีพนั้นรัฐจะวางมาตรฐานการส่งเสริมให้มีรายได้และสวัสดิการเพียงพอตามความเป็นธรรม

2.4 ใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเน้นหนักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ประเทศไทยมีทรัพยากรธรรมชาติที่จะสามารถนำมาใช้ในการผลิตอันได้แก่ ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้และแร่ธาตุอยู่ในเกณฑ์อุดมสมบูรณ์พอประมาณ รัฐมีนโยบายที่จะนำทรัพยากรเหล่านี้มาใช้ให้ได้ผลประโยชน์ตอบแทนสูงสุดในแง่เศรษฐกิจ และเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างแท้จริงและทั่วถึง พร้อมทั้งรัฐมีนโยบายที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ด้วยการป้องกันรักษา การทำนุบำรุงและการสำรวจทรัพยากรแหล่งใหม่เพื่อมิให้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้ลดน้อยเสื่อมโทรมลงเป็นการเสียหายแก่ประเทศต่อไปในอนาคตข้างหน้า และเพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติได้เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้นทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเป็นการเสริมสร้างกำลังการผลิตของประเทศชาติ

2.5 สนับสนุนความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และวิทยาการด้านประยุกต์ในยุคของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ของโลกดังที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ประเทศที่จะสามารถพัฒนาได้เต็มที่จำเป็นจะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านวิทยาศาสตร์และวิทยาการสมัยใหม่พอสมควร มิฉะนั้นแล้วก็จะไม่สามารถนำผลของการประดิษฐ์ การวิจัยและการปรับปรุงต่างๆ มาประยุกต์ให้เหมาะสมกับภาวะและความต้องการภายในประเทศได้ รัฐจึงมีนโยบายที่จะขยายบริการของรัฐให้กับเอกชนในด้านนี้และนำผลของความก้าวหน้าเห็นว่าเหมาะสมมาดำเนินการสำหรับโครงการของรัฐเองด้วย

2.6 พัฒนาระบบสังคมให้ก้าวหน้าและมีความเสมอภาคยิ่งขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจนั้นจำต้องทำควบคู่กันไปกับการพัฒนาสังคม ทั้งนี้เพราะปัญหาต่างๆ ในด้านสังคมมี

ความสำคัญต่อการครองชีพของประชาชนเป็นอย่างมากที่เกี่ยวกับปัญหาในด้านเศรษฐกิจ รัฐมีนโยบายที่จะพัฒนาให้ระบบสังคมของประเทศได้มีความเสมอภาคยิ่งขึ้น โดยจัดให้บริการและการลงทุนของรัฐในด้านต่าง ๆ ได้เป็นไปเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างแท้จริง และให้ผลของการพัฒนาได้ตกถึงมือประชาชนโดยทั่วถึงสำหรับบุคคลซึ่งไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เต็มที่นั้น รัฐจะให้ความอนุเคราะห์ในด้านสังคมสงเคราะห์ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อรักษาไว้ซึ่งความเป็นธรรมภายในสังคม นอกเหนือไปจากการดำเนินการด้านพัฒนาโดยตรงแล้ว รัฐมีนโยบายที่จะส่งเสริมสวัสดิการของสังคมด้วยการพิทักษ์ความปลอดภัยของประชาชนและจะดำเนินการส่งเสริมในเรื่องความรับผิดชอบของมวลชนต่อตนเองและต่อส่วนรวมนอกจากนี้ รัฐจะถือนโยบายที่จะทำนุบำรุงศีลธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามซึ่งจะเป็นเครื่องวัดอารยธรรมของระบบสังคมให้รุ่งเรืองยิ่งขึ้นด้วย

2.7 รักษาเสถียรภาพการเงินการคลังเพื่อป้องกันภาวะเงินเฟ้อ ส่งเสริมการออมทรัพย์และการลงทุนของเอกชนกับหาทางเพิ่มรายได้ของรัฐให้สูงขึ้นโดยยึดถือหลักความเป็นธรรมแก่สังคมในการดำเนินการเพื่อพัฒนาประเทศและเพื่อสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความมั่นคงของประเทศ รัฐมีความจำเป็นที่ต้องใช้จ่ายเป็นจำนวนมากจึงจำเป็นที่จะต้องเพิ่มรายรับให้สมดุลกับรายจ่าย แต่ทั้งนี้ต้องดำเนินการมิให้เกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นซึ่งจะเป็นการบั่นทอนกำลังในการพัฒนาและเป็นการกระทบกระเทือนต่อการครองชีพของประชาชนส่วนใหญ่อันจะแก้ไขได้ลำบากภายหลัง รัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาทางเพิ่มรายได้ให้มากขึ้นโดยยึดถือหลักความเป็นธรรมของสังคมเป็นแนวทางในการปรับปรุงรายได้ดังกล่าว กับดำเนินการใช้จ่ายโดยประหยัดและให้ได้ผลคุ้มค่ากับทุนที่ลงไป ในด้านของเอกชนรัฐต้องการที่จะส่งเสริมการออมทรัพย์ของเอกชนเพื่อนำมาใช้ในการลงทุนในกิจกรรมที่จะก่อความเจริญให้แก่ประเทศและได้ผลประโยชน์ตอบแทนสูงในด้านส่วนรวม นอกจากนั้น รัฐมีนโยบายที่จะรักษาดุลการชำระเงินระหว่างประเทศไว้มิให้ขาดดุล และรักษากองทุนสำรองของประเทศในปริมาณที่เพียงพอและเหมาะสมกับความจำเป็น

2.8 ดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้สอดคล้องกับนโยบายรักษาความมั่นคงของประเทศ การรักษาความมั่นคงและอธิปไตยของประเทศย่อมมีความสำคัญสูงเหนือสิ่งอื่นใด รัฐมีนโยบายที่จะดำเนินการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของชาติเพื่อให้พลังอำนาจในการรักษาความมั่นคงของชาติได้ทวีขึ้น ดังนั้น แผนพัฒนาจึงได้รวมโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมซึ่งมีส่วนสนับสนุนความมั่นคงของชาติทั้งทางตรงและทางอ้อมไว้เป็นจำนวนมาก อาทิ เช่น โครงการเร่งรัดพัฒนาชนบทและโครงการทางหลวงในเขตที่มีการแทรกซึมบ่อนทำลาย เป็นต้น

2.9 เร่งรัดพัฒนาโครงการที่มีลำดับความสำคัญในด้านเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากทรัพยากรการเงินและกำลังคนของประเทศมีจำกัด แผนพัฒนาฉบับนี้จึงมีขอบเขตจำกัดและไม่อาจรวมโครงการพัฒนาเข้าไว้ได้ทุกโครงการ การคัดเลือกโครงการที่จะนำมารวมไว้ในแผนจึงจำเป็นต้องอาศัยลำดับความสำคัญของแต่ละโครงการเป็นหลัก และจะเน้นหนักใน

การสนับสนุนสาขาเศรษฐกิจซึ่งยังล้าหลังอยู่เป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาชนบทและการศึกษา นอกจากนี้ จะดำเนินการพัฒนาโครงการประเภทรากฐานซึ่งจะมีส่วนช่วยในการผลิตโดยตรง เช่น การชลประทาน การก่อสร้างบูรณะทางและการพลังงาน เป็นต้น

การที่รัฐถือว่าการพัฒนาชนบทมีความสำคัญในอันดับแรกก็เนื่องจากประชาชนชาวไทยส่วนมากเป็นชาวนชนบทและมีฐานะความเป็นอยู่โดยทั่วไปต่ำกว่าผู้ที่อยู่ที่อยู่อาศัยในเมือง จึงจำเป็นที่รัฐจะต้องหาทางช่วยเหลือในการพัฒนาเป็นพิเศษ อันจะเป็นการชักนำให้ระบบเศรษฐกิจและสังคมส่วนรวมได้เจริญก้าวหน้าตามไปด้วย ส่วนการพัฒนาการศึกษานั้นในระยะที่ผ่านมาแล้วยังไม่ได้ก้าวหน้าไปเท่ากับความต้องการกำลังคน การขาดแคลนกำลังคนที่มีฝีมือระดับต่างๆ นี้เป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ มีนโยบายในการพัฒนาประเทศจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงอนาคตระยะยาวของประเทศด้วย การพัฒนาเยาวชนในปัจจุบันให้เป็นพลเมืองที่ดีมีสมรรถภาพในด้านเศรษฐกิจและมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ส่วนโครงการประเภทรากฐานนั้น ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการตามโครงการเดิมที่มีอยู่แล้วให้เสร็จสมบูรณ์เพื่อให้ได้ผลตกถึงมือประชาชนเต็มที่และริเริ่มโครงการใหม่ที่มีความสำคัญสูงและความจำเป็นเร่งด่วน

บทที่ 4

เป้าหมายและโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

1. ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบเสรี กิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่อยู่ในส่วนของเอกชน และไม่อยู่ภายใต้การควบคุมโดยตรงของรัฐบาล การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจจึงมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญสองประการ คือ เพื่อวางแผนการดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจในส่วนของรัฐให้ได้ผลตามเป้าหมายที่วางไว้และเพื่อชี้แจงนโยบายของรัฐบาลที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในส่วนของเอกชนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นส่วนรวม เป้าหมายและโครงสร้างทางเศรษฐกิจตามแผนพัฒนาฉบับนี้แสดงให้เห็นแนวทางและเค้าโครงของระบบเศรษฐกิจเท่าที่สามารถคาดคะเนได้โดยอาศัยแนวโน้มในระยะเวลาที่ผ่านมาแล้ว และการคาดหมายสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในอนาคตเป็นเกณฑ์

2. ในระหว่างระยะเวลา 5 ปีของแผน คาดว่าประเทศไทยจะสามารถเพิ่มมวลรวมผลิตภัณฑ์ของประเทศในราคาคงที่ได้ในอัตราประมาณร้อยละ 8.5 ต่อปี ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 1 เท่าที่ผ่านมาแล้วนั้น อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์ในประเทศได้ทวีสูงขึ้นเป็นลำดับ จากร้อยละ 6.5 ต่อปี ในระยะแรกของแผนพัฒนาฉบับแรก (พ.ศ. 2504- 2506) มาเป็นประมาณร้อยละ 8 ต่อปีในระยะหลัง (พ.ศ. 2507- 2509) ถ้าหากอัตราการขยายตัวเป็นไปได้ถึงร้อยละ 8.5 ต่อปี เมื่อเทียบกับอัตราเพิ่มของประชากรซึ่งอาจจะสูงถึงร้อยละ 3.3 ต่อปีแล้ว มวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศทั่วเฉลี่ยต่อบุคคลจะเพิ่มขึ้นในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี

3. การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจสูงขึ้นกว่าที่แล้วมานั้น ก็เนื่องจากคาดว่าปัจจัยหลายประการที่ช่วยให้ระบบเศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็วในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรกนั้นจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้นในระยะของแผนพัฒนาฉบับนี้ รายจ่ายพัฒนาจะเพิ่มมากขึ้นทั้งในส่วนของเอกชนและส่วนของรัฐ อันจะทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจขยายตัวและประชากรมีงานทำและมีรายได้เพื่อใช้จ่ายในด้านอุปโภคบริโภคมากขึ้น รายได้จากการขายสินค้าให้ต่างประเทศก็จะเพิ่มมากขึ้น โครงการร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและต่างประเทศก็คาดว่าจะเป็นไปได้ด้วยดี นอกจากนี้ การขยายตัวของบริการท่องเที่ยวและบริการอื่นๆ ก็จะมีส่วนส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวรวดเร็วยิ่งขึ้นด้วย

4. ในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรก โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะกิจกรรมเศรษฐกิจสาขาเกษตรเมื่อเทียบเป็นส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์ในประเทศได้ลดลงจากร้อยละ 36.7 ใน พ.ศ. 2503 เป็นร้อยละ 31.6 ใน พ.ศ. 2509 แนวโน้มนี้คาดว่าจะคงมีต่อไปในระยะแผนฉบับนี้ อัตราส่วนของการผลิตในสาขาเกษตรจะลดลงเหลือประมาณร้อยละ 26 ใน พ.ศ. 2514 ทั้งนี้ผลผลิตทางการเกษตรจะเพิ่มมากขึ้นทุกๆ ปีก็ตาม ทั้งนี้ เพราะการผลิตในสาขาอื่นๆ เช่น อุตสาหกรรม การก่อสร้าง การคมนาคม

ตารางที่ 1
ประมาณมูลค่ามวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศ
(คิดตามราคาปี 2508)

(ล้านบาท)

สาขา	2503		2509 ^{1/}		อัตราการเพิ่ม โดยเฉลี่ยต่อปี 2504-2509	เป้าหมายปี 2514		อัตราการเพิ่ม โดยเฉลี่ยต่อปี 2510-2514
	ผลิตภัณฑ์ ในประเทศ	ร้อยละ	ผลิตภัณฑ์ ในประเทศ	ร้อยละ		ผลิตภัณฑ์ ในประเทศ	ร้อยละ	
1.การเกษตร	20,988.3	36.7	27,540.6	31.6	4.6	34,031.7	26.0	4.3
2.การเหมืองแร่และการย่อยหิน								
3.อุตสาหกรรม	1,039.3	1.8	1,927.4	2.2	10.9	2,659.6	2.0	6.6
4.การก่อสร้าง	5,948.8	10.4	10,583.5	10.2	10.2	17,790.8	13.6	10.9
5.การไฟฟ้าและการประปา	2,220.7	3.9	4,415.0	5.1	12.3	7,577.7	5.8	11.4
6.การคมนาคมและขนส่ง								
7.การค้า	259.4	0.5	697.5	0.8	18.2	1,595.6	1.2	18.0
8.การธนาคาร ประกันภัยและ อสังหาริมทรัพย์	3,997.0	7.0	6,666.0	7.7	9.0	11,217.4	8.6	11.0
9.ที่อยู่อาศัย	10,193.4	17.8	16,167.8	18.6	8.0	24,154.8	18.6	8.4
10.การบริหารราชการและการ ป้องกันประเทศ	1,372.1	2.4	3,433.5	3.9	16.6	7,527.7	5.7	17.0
11.บริการ	2,872.2	5.0	3,563.7	4.1	3.7	4,548.3	3.5	5.0
	2,911.5	5.1	4,392.6	5.1	7.2	7,741.2	5.9	12.0
	5,361.0	9.4	7,597.6	8.7	6.0	11,960.4	9.1	9.5
มวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศ	57,163.7	100.0	86,985.2	100.0	7.3	130,814.2	100.0	8.5

หมายเหตุ :^{1/} ตัวเลขของปี 2509 เป็นตัวเลขโดยประมาณ

และขนส่ง การธนาคาร จะขยายตัวขึ้นในอัตราที่สูงกว่าอัตราเพิ่มของสาขาเกษตร ซึ่งคาดว่าจะเพิ่มในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 4.3 ต่อปี แต่สาขาอื่นๆ ที่กล่าวแล้วคาดว่าจะมีอัตราเพิ่มสูงกว่าสาขาเกษตรทั้งสิ้น การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางเศรษฐกิจนี้จะทำให้ระบบเศรษฐกิจมีดุลยภาพดีขึ้น โดยสามารถผลิตสินค้าสำคัญๆ ได้มากขึ้น อัตราส่วนของแรงงานสาขาเกษตรต่อแรงงานทั่วประเทศจะลดลงจากประมาณร้อยละ 80 ใน พ.ศ. 2509 เหลือประมาณร้อยละ 75 ใน พ.ศ. 2514 อย่างไรก็ตาม เกษตรกรรมก็ยังคงเป็นสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดเพราะประชาชนส่วนใหญ่จะยังคงยึดถือเป็นอาชีพหลักประกอบกับเป็นแหล่งวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมในประเทศ และเป็นแหล่งผลิตสินค้าออกที่สำคัญที่สุดของประเทศอีกด้วย

การผลิตของแต่ละสาขา

5.เป้าหมายของการผลิตแต่ละสาขาได้แสดงไว้ในตารางที่ 1

5.1 การเกษตร เท่าที่ได้เป็นมาในอดีตอัตราเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรมิได้เป็นไปได้โดยสม่ำเสมอ จึงเป็นเหตุให้รายได้ของเกษตรกรตลอดจนรายได้ของประชาชนชาติขาดเสถียรภาพ แต่ต่อมารัฐบาลได้เร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ โดยได้ริเริ่มโครงการสำคัญ ๆ หลายโครงการโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างและปรับปรุงระบบชลประทานและป้องกันอุทกภัย จึงเป็นที่หวังได้ว่าการผลิตทางการเกษตรจะมีความมั่นคงยิ่งขึ้นอันจะมีผลทำให้รายได้ของเกษตรกรตลอดจนรายได้ของประชาชนชาติมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้นด้วย

ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญที่สุด คือ ผลผลิตทางด้านกลสิกรรมซึ่งมีมูลค่าประมาณร้อยละ 67 ของมูลค่ารวมของสาขาเกษตรใน พ.ศ. 2508 เนื่องจากเกษตรกรจะได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาในสาขาเกษตรมากขึ้น จึงอาจคาดได้ว่าผลผลิตทางด้านกลสิกรรมจะเพิ่มขึ้นในอัตราประมาณร้อยละ 4.4 ต่อปี สำหรับข้าวซึ่งมีมูลค่าในราคาคงที่คิดเป็นร้อยละ 45 ของมูลค่าผลผลิตด้านกลสิกรรมทั้งสิ้นนั้นคาดว่าจะผลิตได้ประมาณ 13.7 ล้านตันในปี 2514

พืชอื่น ๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อการขยายตัวของการผลิตสาขาเกษตร ได้แก่ ข้าวโพด ถั่ว ผักและพืชน้ำมัน สำหรับข้าวโพดคาดว่าจะมีอัตราเพิ่มร้อยละ 7 ต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่จะส่งเป็นสินค้าออก ส่วนผลผลิตจากปอแก้วและมันสำปะหลังคงมีอัตราเพิ่มที่ลดลงบ้างเนื่องจากความต้องการในต่างประเทศมีจำกัด

ผลผลิตของการประมงคาดว่าจะเพิ่มประมาณร้อยละ 4.7 ต่อปี เนื่องมาจากโครงการส่งเสริมการประมงทะเลของกรมประมงที่กำลังดำเนินอยู่ เช่น การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมการประมงน้ำจืดและการปรับปรุงงานทดลองค้นคว้าในสถานีประมงทะเล เป็นต้น ส่วนปริมาณการผลิตเนื้อสัตว์นั้นคาดว่าจะเพิ่มประมาณร้อยละ 5 ต่อปี เนื่องจากมีโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ เช่น โค กระบือ และสุกร รวมทั้งการเร่งรัดการขยายพันธุ์ที่ดี

ผลผลิตไม้และผลิตภัณฑ์จากป่าจะเพิ่มในอัตราต่ำ เนื่องจากความจำเป็นในการสงวนป่าเพื่อให้ไม้เพียงพอกับความต้องการในอนาคต ปริมาณการผลิตไม้สักและไม้อื่น ๆ จะเพิ่มขึ้นเพียงประมาณร้อยละ 2 ต่อปี

5.2 การเหมืองแร่และถ่านหิน กิจกรรมสาขานี้มีมูลค่าเพียงประมาณร้อยละ 2 ของผลิตภัณฑ์ในประเทศ ใน พ.ศ. 2509 แต่ส่วนที่ส่งไปขายต่างประเทศส่วนใหญ่ คือ ดีบุก คิดเทียบได้ประมาณร้อยละ 9 ของมูลค่าสินค้าขาออกทั้งสิ้น ทั้งนี้เนื่องจากความต้องการดีบุกในตลาดโลกมากการค้นพบแหล่งแร่ใหม่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะทางฝั่งทะเลภาคตะวันตกจะช่วยให้การผลิตแร่ดีบุกเพิ่มมากขึ้นไม่ต่ำกว่าปริมาณอัตราส่วนที่องค์การดีบุกระหว่างประเทศได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ดีบุกแล้วผลผลิตส่วนใหญ่ คือ หิน กรวดและทราย ซึ่งเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมก่อสร้าง เป้าหมายของการเพิ่มผลผลิตในสาขานี้ประมาณไว้ร้อยละ 6.6 ต่อปีเนื่องมาจากความต้องการวัสดุก่อสร้างที่คาดว่าจะขยายตัวอย่างรวดเร็ว

5.3 อุตสาหกรรม อัตราก้าวเฉลี่ยในราคาคงที่ของสาขาอุตสาหกรรมอยู่ในระดับเกินกว่าร้อยละ 10 ต่อปี ระหว่าง พ.ศ. 2504–2509 มูลค่าคิดเป็นร้อยละของผลิตภัณฑ์ในประเทศได้เพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 10.4 ใน พ.ศ. 2503 เป็นร้อยละ 12.2 ใน พ.ศ. 2509 เป้าหมายแยกตามประเภทอุตสาหกรรม ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 2 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสาขานี้จะมีอัตราเพิ่มก้าวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 10.9 ต่อปีและคาดว่าจะมีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 13.6 ของผลิตภัณฑ์ในประเทศใน พ.ศ.2514

ใน พ.ศ. 2509 มูลค่าของอุตสาหกรรมประเภทอาหาร ได้แก่ อุตสาหกรรมสีข้าว ฆ่าสัตว์ โม้แป้ง และน้ำตาล เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 29.7 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ในสาขาอุตสาหกรรมทั้งสิ้น แต่อัตราส่วนนี้คาดว่าจะลดลงเป็นร้อยละ 23.4 ใน พ.ศ. 2514 เพราะอุตสาหกรรมประเภทสำคัญๆ ที่จะขยายตัวขึ้นมาแทนที่ได้แก่อุตสาหกรรมกระดาษ เหล็กกล้า เครื่องดื่ม ทอผ้า เครื่องแก้ว เคมีภัณฑ์ และการประกอบรถยนต์ อุตสาหกรรมเหล่านี้คาดว่าจะขยายตัวอย่างรวดเร็วโดยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากประมาณร้อยละ 24 ของมูลค่าการผลิตในอุตสาหกรรม ใน พ.ศ. 2509 เป็นประมาณร้อยละ 38 ใน พ.ศ. 2514 ความต้องการผลิตภัณฑ์ก่อสร้าง เช่น ซีเมนต์ ผลิตภัณฑ์ซีเมนต์ และเหล็กจะเพิ่มขึ้นมากเนื่องจากการขยายตัวของการก่อสร้างทั้งของรัฐบาลและของเอกชน

ตารางที่ 2

ประมาณมูลค่าผลิตภัณฑ์ด้านอุตสาหกรรม
(มูลค่าเพิ่มคิดตามราคาปี 2508)

(พันบาท)

ประเภท อุตสาหกรรม	2503	2509 ^{1/}	2514	อัตราการเพิ่มถัวเฉลี่ย ต่อปี	
				2504– 2509	2510– 2514
1. อาหาร	1,902,048	3,148,824	4,161,940	8.9	5.5
2. เครื่องดื่ม	649,888	1,257,903	2,416,678	11.9	14.1
3. ยาสูบและยานัตถุ์	889,033	1,330,621	1,600,414	7.3	5.1
4. สิ่งทอ	161,868	396,645	758,534	17.1	13.5
5. เครื่องสวมใส่และรองเท้า	268,728	343,295	481,489	4.3	7.1
6. ผลิตภัณฑ์ไม้	292,464	605,016	883,690	14.0	7.8
7. อุปกรณ์แต่งบ้าน	88,523	126,552	223,023	6.4	12.1
8. กระดาษและ ผลิตภัณฑ์กระดาษ	24,292	31,677	191,939	6.7	37.8
9. การพิมพ์	133,570	236,427	389,501	10.6	10.6
10. พอกหนังสัตว์และ ผลิตภัณฑ์หนังสัตว์	120,280	134,798	157,027	2.2	3.2
11. ผลิตภัณฑ์ยาง	226,938	268,175	412,620	3.4	9.1
12. เคมีและผลิต ภัณฑ์เคมี	426,185	635,368	943,004	7.3	7.5
13. ผลิตภัณฑ์โลหะ (ไม่ รวมผลิตภัณฑ์น้ำมันและถ่าน หิน)	267,443	701,568	1,172,744	17.6	11.1
14. เหล็กและเหล็กกล้า	17,119	10,938	34,737	-40	26.1
15. ผลิตภัณฑ์เครื่องไฟฟ้า	27,400	39,466	120,442	3.6	25.1
16. เครื่องจักรเครื่องยนต์ และอุปกรณ์การขนส่ง	244,455	338,250	544,755	6.1	10.1
17. อุตสาหกรรมอื่นๆ	208,542	977,953	3,307,285	31.4	27.4
รวม	5,948,776	10,583,476	17,799,822	10.3	10.9

หมายเหตุ : ^{1/} ตัวเลขของปี 2509 เป็นตัวเลขโดยประมาณ

5.4 การก่อสร้าง อัตราเพิ่มของกิจการก่อสร้างจะลดลงเล็กน้อยจากอัตราถัวเฉลี่ยร้อยละ 12.3 ต่อปีในระยะ พ.ศ. 2504–2509 เป็นประมาณร้อยละ 11.4 ต่อปีในระยะของแผนพัฒนาฉบับนี้ แต่การขยายตัวก็นับว่ายังรวดเร็วมาก เพื่อสนองความต้องการของเอกชน

ทางการค้าและเพื่อดำเนินการตามโครงการพัฒนาขั้นพื้นฐาน เช่น การสร้างทางหลวง เชื้อเพลิงประทุกัน และพลังงาน คาดว่ามูลค่าเพิ่มในกิจการก่อสร้างจะเป็นร้อยละ 5.8 ของการผลิตภักดิ์ในประเทศใน พ.ศ. 2514 เปรียบเทียบกับร้อยละ 3.9 ใน พ.ศ. 2503

อัตราส่วนของการก่อสร้างในส่วนของรัฐคาดว่าจะเพิ่มอย่างรวดเร็วจากประมาณร้อยละ 40 ของมูลค่าการก่อสร้างทั้งสิ้นใน พ.ศ. 2509 เป็นร้อยละ 47.5 ใน พ.ศ.2514 อัตราส่วนการก่อสร้างในส่วนของเอกชนจะลดลงระหว่างแผนพัฒนาฉบับนี้ ทั้งนี้ เป็นเพราะอัตราการก่อสร้างเพื่อการค้าซึ่งได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระหว่าง พ.ศ. 2506–2509 อาจลดลงบ้าง

5.5 การไฟฟ้าและประปา แม้ว่ากิจกรรมสาขานี้จะมีมูลค่าต่ำกว่าร้อยละ 1 ของการผลิตภักดิ์ในประเทศใน พ.ศ. 2509 แต่ความสำคัญของสาขาต่อการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศมีอยู่มาก ตลอดระยะ พ.ศ. 2504–2509 มูลค่าของกิจกรรมสาขานี้ได้เพิ่มขึ้นในอัตราตัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 18.2 ต่อปี อันแสดงให้เห็นว่ากำลังผลิตพลังงานไฟฟ้าและการประปาได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะกิจการขนาดใหญ่หลายแห่งได้เปิดดำเนินการ มูลค่าเพิ่มของการไฟฟ้าและประปาคาดว่าจะขยายตัวต่อไปในอัตราร้อยละ 18 ต่อปี เพราะมีโครงการก่อสร้างและปรับปรุงระบบจำหน่ายกระแสไฟฟ้าเพิ่มเติมขึ้นอีกมากทั้งในเขตพระนคร ธนบุรี และในส่วนภูมิภาค

5.6 การคมนาคมและขนส่ง กิจกรรมสาขานี้จะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นในอัตราประมาณร้อยละ 11 ต่อปี ซึ่งจะทำให้มูลค่าการผลิตของสาขานี้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7.7 ของการผลิตภักดิ์ในประเทศใน พ.ศ. 2509 เป็นร้อยละ 8.6 ใน พ.ศ. 2514 ทั้งนี้ เนื่องมาจากการมีการสั่งซื้อรถบรรทุกและรถโดยสารเข้ามาในประเทศเป็นจำนวนมากประกอบกับการปรับปรุงระบบถนนหนทางต่างๆ ภายในประเทศให้ดีขึ้น นอกจากนี้ คาดว่าจะมีการสร้างทางรถไฟเชื่อมโยงภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับท่าเรือสัตหีบเพิ่มขึ้นอีกสายหนึ่งเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระการขนส่งทางรถยนต์ ความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้นในด้านการคมนาคมนั้นแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาเศรษฐกิจได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว

5.7 การค้า สาขาการค้ามีมูลค่าเกินกว่าร้อยละ 18 ของการผลิตภักดิ์ในประเทศใน พ.ศ. 2509 จึงนับว่ามีความสำคัญเป็นอันดับ 2 รองจากสาขาเกษตร คาดว่าในสาขานี้จะขยายตัวในอัตราตัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 8.4 ต่อปี และจะมีอัตราส่วนตัวเฉลี่ยเป็นร้อยละ 18.6 ของการผลิตภักดิ์ในประเทศใน พ.ศ. 2514 เท่ำระดับเดิมใน พ.ศ. 2509 มูลค่าเพิ่มจากผลผลิตทั้งสิ้นที่ผ่านการจำหน่ายจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคขั้นสุดท้ายส่วนใหญ่เกิดจากการประกอบธุรกิจของเอกชน ส่วนของรัฐบาลมีแต่เพียงส่วนน้อย สำหรับการนำสินค้าเข้าและส่งออกก็จะขยายออกไปในอัตราสูงขึ้นเช่นเดียวกัน

5.8 การธนาคาร ประกันภัย และอสังหาริมทรัพย์ สาขานี้เป็นสาขาที่มีอัตราเพิ่มรวดเร็วมากอีกสาขาหนึ่ง คือประมาณร้อยละ 16.6 ต่อปีระหว่าง พ.ศ. 2504–2509 คาดว่าอัตรานี้จะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็นประมาณร้อยละ 17 ต่อปีในระยะของแผนพัฒนา นี้ มูลค่าของสาขานี้จะเพิ่มจากร้อยละ 3.9 ของการผลิตภักดิ์ในประเทศใน พ.ศ. 2509 เป็นร้อยละ 5.7 ใน พ.ศ. 2514

ธุรกิจการธนาคารได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วเป็นประวัติการณ์ คาดว่าต้องการเงินทุนเพื่อขยายกิจการในสาขาต่างๆ เพิ่มมากขึ้นเมื่อระบบการใช้สินเชื่อแพร่หลายออกไปโดยทั่วถึง การเจริญเติบโตของกิจการประกันภัยนั้นเนื่องมาจากมีการประกันภัยเพิ่มขึ้นหลายประเภท โดยเฉพาะการประกันการบาดเจ็บหรือตายโดยอุบัติเหตุและประกันอัคคีภัยได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมาก

5.9 ที่อยู่อาศัย สาขานี้รวมมูลค่า ค่าเช่าบ้านสุทธิทุกประเภทเข้าไว้ด้วยกันไม่ว่าจะเป็นบ้านที่เจ้าของอาศัยอยู่เองหรือเป็นบ้านที่เช่าจากผู้อื่น มูลค่าของสาขานี้เพิ่มขึ้นในอัตราถ่วงเฉลี่ยร้อยละ 3.7 ต่อปีระหว่าง พ.ศ. 2504–2509 คาดว่าในระยะของแผนนี้อัตราเพิ่มจะสูงขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 5 ต่อปี เนื่องจากการขยายตัวของการก่อสร้างที่อยู่อาศัย

5.10 การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ มูลค่าของกิจกรรมสาขานี้คาดว่าจะเพิ่มในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี อัตราส่วนของสาขาต่อผลิตภัณฑ์ในประเทศจะเพิ่มขึ้นจากประมาณร้อยละ 5 ใน พ.ศ. 2509 เกือบเป็นร้อยละ 6 ใน พ.ศ. 2514 สาขานี้รวมเฉพาะค่าใช้จ่ายของรัฐบาลและไม่รวมค่าใช้จ่ายประเภททุนและค่าใช้จ่ายตามโครงการต่างๆ

5.11 บริการ กิจกรรมเศรษฐกิจที่รวมอยู่ในสาขานี้ได้แก่การศึกษา การสาธารณสุขและอนามัย โรงแรม ภัตตาคารและบริการต่างๆ อัตราเพิ่มของมูลค่าในสาขานี้คิดเฉลี่ยร้อยละ 6 ต่อปีระหว่าง พ.ศ. 2504–2509 คาดว่าจะสูงขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 9.5 ต่อปีในระยะของแผนพัฒนาฉบับนี้ ทั้งนี้เนื่องจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของบริการท่องเที่ยวและบริการในด้านอื่นๆ

การลงทุน

6. การลงทุนเป็นกิจการสำคัญที่สุดประการหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ การสะสมทุนเกิดขึ้นในโครงการที่มีส่วนเพิ่มผลผลิตโดยตรงและในโครงการสาธารณประโยชน์ ซึ่งจะชักนำให้มีการลงทุนเพิ่มผลผลิตในด้านอื่นๆ ต่อไป การสะสมทุนในอนาคตจึงมีส่วนสัมพันธ์กับเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจที่ตั้งไว้อย่างใกล้ชิด

7. ประสิทธิภาพของทุนนั้นวัดได้จากอัตราส่วนระหว่างการสะสมทุนกับมูลค่าของผลิตภัณฑ์ในประเทศที่เพิ่มขึ้นในระยะเวลาเดียวกัน ในระยะของแผนพัฒนาฉบับนี้คาดว่าประสิทธิภาพของทุนจะลดลงบ้าง กล่าวคืออัตราส่วนจะเพิ่มขึ้นจาก 2.5 ต่อ 1 ในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรกเป็นประมาณ 2.75 ต่อ 1 ทั้งนี้ เนื่องจากมีรายจ่ายประเภททุนของส่วนของรัฐมากขึ้นและการใช้จ่ายนี้ให้ผลตอบแทนช้ากว่าการลงทุนของส่วนเอกชน เกือบครึ่งหนึ่งของรายจ่ายประเภททุนของรัฐบาลได้แก่การชลประทาน การสาธารณสุข การศึกษา การป้องกันประเทศและการพัฒนาชุมชน

ตารางที่ 3

การสะสมทุนถาวรตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 2 (2510–2514)
(คิดตามราคาปี 2508)

(ล้านบาท)

สินทรัพย์ประเภททุน	ยอดรวม 2510–2514
1. เครื่องจักร อุปกรณ์ และวัสดุนำเข้าประเภททุน (ไม่รวมวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง)	
2. การก่อสร้าง	36,635
(1) ส่วนของเอกชน	64,144
(2) ส่วนของรัฐ	35,613
3. การสะสมทุนภายในประเทศอย่างอื่น	<u>28,531</u>
	29,955
รวม	130,734
ส่วนของเอกชน	92,834
ส่วนของรัฐ	37,900
รวม	130,734

8. เมื่อคำนวณจากอัตราส่วน 2.75 ต่อ 1 แล้ว เป้าหมายของการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจที่ตั้งไว้ร้อยละ 8.5 ต่อปี จะต้องการปริมาณเงินลงทุนทั้งสิ้นเป็นมูลค่าประมาณ 130,700 ล้านบาท ซึ่งได้แยกออกเป็นการลงทุนของส่วนของรัฐและส่วนของเอกชนในตารางที่ 3 อัตราเฉลี่ยเพิ่มของการสะสมทุนนี้จะลดลงบ้างจากอัตราเพิ่มในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่ 1 แต่อัตราส่วนของการสะสมทุนต่อผลิตภัณฑ์ในประเทศจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.4 ในระยะ พ.ศ. 2504–2509 เป็นร้อยละ 23.6 ในระยะ พ.ศ. 2510–2514

9. การสะสมทุนในส่วนของรัฐ คาดว่าจะมีมูลค่าถึง 37,900 ล้านบาท แยกเป็นการลงทุนในสาขาต่างๆ ตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 3 การลงทุนขั้นพื้นฐานเป็นจำนวนมากเช่นนี้ จำเป็นต้องกระทำเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้สาขาของการลงทุนที่สูงที่สุดจะได้แก่การคมนาคมและขนส่ง ที่สูงเป็นอันดับสองคือการใช้จ่ายลงทุนในสาขาเกษตรโดยเฉพาะการชลประทานซึ่งจะเพิ่มผลผลิตเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคและเพื่อส่งสินค้าไปขายต่างประเทศได้มากขึ้น การใช้จ่ายลงทุนที่มีความสำคัญถัดไปได้แก่การสร้างเสริมบริการอำนวยความสะดวกแก่ชุมชน

10. การสะสมทุนในส่วนของรัฐที่ประมาณไว้มีอัตราเพิ่มที่สูงกว่าอัตราเพิ่มของการสะสมทุนทั้งสิ้น ทั้งนี้ เพราะคาดว่า การสะสมทุนของรัฐบาลจะเพิ่มขึ้นรวดเร็วกว่าของเอกชน

การสะสมทุนส่วนของรัฐคิดเป็นมูลค่าประมาณร้อยละ 29 และการสะสมทุนส่วนของเอกชนคิดเป็นประมาณร้อยละ 71 ของการสะสมทุนทั้งสิ้นในระยาะ พ.ศ. 2504–2509 นอกจากนี้ การสะสมทุนส่วนของรัฐต่อผลิตภัณฑ์ในประเทศยังจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.4 ใน พ.ศ. 2509 เป็นประมาณร้อยละ 72 ใน พ.ศ. 2514

11. การสะสมทุนในส่วนของเอกชน คาดว่าจะมีมูลค่าประมาณ 92,800 ล้านบาท การลงทุนนี้รวมทั้งการลงทุนในสิ่งปลูกสร้าง เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ ด้วย และจะมีอัตราเพิ่มถั่วเฉลี่ยประมาณร้อยละ 8.7 ต่อปี ต่ำกว่าอัตราเพิ่มในระยาะ พ.ศ. 2504–2509 ซึ่งสูงมากถึงร้อยละ 12.8 ต่อปี เนื่องจากส่วนของเอกชนได้ลงทุนเสริมสร้างความสามารถในการผลิตไว้เป็นจำนวนมากในระยาะที่ผ่านมาประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งการลงทุนที่เพิ่มขึ้นในส่วนของรัฐจะต้องใช้เงินทุนและทรัพยากรต่างๆ เป็นจำนวนมากและอาจมีผลทำให้การลงทุนในส่วนของเอกชนต้องจำกัดตัวลงบ้าง

12. ส่วนประกอบที่สำคัญของการสะสมทุนในส่วนของเอกชน คือสินค้าประเภททุนและการก่อสร้าง ส่วนใหญ่ของสินค้าเข้าประเภททุนจะนำไปใช้ในสาขาอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมใหม่ๆ ส่วนอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญมาแต่เดิม เช่น โรงสีข้าว และโรงม่แป้งมันสำปะหลังมีการสะสมทุนเพียงเล็กน้อยประมาณ 1 ใน 3 ของสินค้าเข้าประเภททุนจะเป็นอุปกรณ์ในการขนส่งซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นยานพาหนะประเภทรถยนต์

13. การลงทุนของเอกชนประมาณร้อยละ 38 เกี่ยวกับการก่อสร้าง ซึ่งประกอบด้วยอาคารพาณิชย์ และโรงงานอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ การก่อสร้างอาคารพาณิชย์ต่างๆ คาดว่าจะขยายตัวต่อไปอีกเพื่อให้พอเพียงกับความต้องการของบริการท่องเที่ยวและกิจการค้าที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วสำหรับการก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัยนั้นจะเพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะในเขตเทศบาล ทั้งนี้ เพราะประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและเมืองต่างๆ ทั่วประเทศกำลังขยายตัว

ดุลยภาพของระบบเศรษฐกิจส่วนรวม

14. ในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจของชาตินั้นย่อมจะต้องพิจารณาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและดุลยภาพของระบบเศรษฐกิจส่วนรวมโดยละเอียด ทั้งนี้ เพื่อให้การเร่งรัดพัฒนาประเทศได้ควบคู่ไปกับการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบเศรษฐกิจ

15. ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอุปทานรวม หรือมวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศกับอุปสงค์รวมหรือประมาณการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคและเพื่อการสะสมทุนทั้งในส่วนของรัฐ ส่วนของเอกชนและภาคต่างประเทศ ซึ่งคาดว่าจะเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 8.5 ต่อปี และจะมีมูลค่าทั้งสิ้นประมาณ 559,200 ล้านบาทในระยาะ 5 ปี ของแผนพัฒนาฉบับที่ 2

16. ปริมาณรายจ่ายเพื่อการสะสมทุนในส่วนของรัฐและส่วนของเอกชน คาดว่าจะมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 37,900 ล้านบาทและ 92,800 ล้านบาทตามลำดับในระยาะ 5 ปี ส่วนปริมาณรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในส่วนของรัฐซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่รายจ่ายประเภทเงินเดือนค่าจ้างและค่าใช้จ่ายต่างๆ คาดว่าจะเพิ่มขึ้นมากถึงประมาณร้อยละ 13.3 ต่อปี และจะมีจำนวน

รวมทั้งสิ้นประมาณ 72,000 ล้านบาท ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลมีภาระมากขึ้นทั้งด้านการป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายในประเทศ การบริหารทั่วไปรวมทั้งการอำนวยความสะดวกทางเศรษฐกิจและสังคม และการชำระหนี้เงินกู้ภายในประเทศ

ตารางที่ 4

คุณภาพของระบบเศรษฐกิจส่วนรวม
(คิดตามราคาปี 2508)

	2503		2509 ^{1/}		2514		2504 - 2509		2510 - 2514	
	ล้านบาท	ร้อยละของผลิตภัณฑ์ในประเทศ	ล้านบาท	ร้อยละของผลิตภัณฑ์ในประเทศ	ล้านบาท	ร้อยละของผลิตภัณฑ์ในประเทศ	ล้านบาท	ร้อยละของผลิตภัณฑ์ในประเทศ	ล้านบาท	อัตราการเพิ่มโดยเฉลี่ย
รายจ่ายสำหรับผลิตภัณฑ์ในประเทศ	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
ส่วนของรัฐ	57,200	100.0	87,000	100.0	131,800	100.0	433,900	7.3	559,200	8.5
อุปโภคบริโภค	5,900	10.3	9,100	10.4	16,700	12.8	41,300	7.8	22,200	13.3
สะสมทุน	2,440	4.2	5,600	1.4	9,400	7.2	25,200	16.0	37,900	10.8
รวม	8,300	14.5	14,700	16.8	26,100	20.0	66,500	10.2	109,900- ^{2/}	12.3
ส่วนของเอกชน										
อุปโภคบริโภค	41,880	73.1	59,000	66.8	89,200	68.1	306,100	6.0	373,300	8.2
สะสมทุน	7,600	13.3	15,000	17.3	20,700	15.8	67,500	12.8	92,800	8.7
รวม	49,400	86.3	74,000	84.1	109,900	83.9	373,600	7.0	466,100	8.3
ภาคต่างประเทศ										
สินค้าและบริการส่งออก	8,900	15.6	16,600	19.1	23,400	17.9	77,700	10.1	105,600	7.2
หัก สินค้าและบริการนำเข้า	9,400	16.4	18,300	21.0	28,600	21.8	83,900	11.8	122,400	9.3
รวม	-500	-0.7	-1,700	-1.9	-5,200	-3.9	-6,200		-16,800	
มวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศ	57,200	100.0	87,000	100.0	130,800	100.0	433,900	7.3	559,200	8.5

หมายเหตุ ^{1/} ตัวเลขของปี 2509 เป็นตัวเลขโดยประมาณ

^{2/} ตัวเลขรายจ่ายของส่วนของรัฐในระยะของแผนฉบับที่ 2 แตกต่างจากที่ปรากฏในบทการเงินและการคลัง

(ก) มิได้รวมการโอนรายได้ระหว่างส่วนของรัฐและส่วนของเอกชน

(ข) เป็นการกะประมาณรายจ่ายที่แท้จริงของรัฐ ซึ่งตามปกติมักจะต่ำกว่าประมาณการขั้นต้น

17. จุดมุ่งหมายอันสำคัญที่สุดประการหนึ่งของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะยาวก็คือ การยกระดับมาตรฐานการครองชีพ ซึ่งอาจวัดได้จากปริมาณรายจ่ายเพื่อการอุปโภคและบริโภคของประชาชน คาดว่า รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของประชาชนจะเพิ่มขึ้นในอัตราสูงโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 8.2 ต่อปี และเมื่อเทียบกับการขยายตัวของประชากรในอัตราประมาณร้อยละ 3.3 ต่อปีแล้ว ก็จะทำให้ปรากฏว่าปริมาณการอุปโภคบริโภคโดย

เฉลี่ยต่อบุคคลจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 4.7 ต่อปี ซึ่งนับได้ว่ามาตรฐานการครองชีพของประชาชนโดยทั่วไปจะดีขึ้นอย่างน่าสังเกตในระยะ 5 ปีข้างหน้า อย่างไรก็ตามการปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพและการเพิ่มปริมาณรายจ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคของประชาชนนั้น ต้องสัมพันธ์กันกับการลงทุนทั้งในส่วนของรัฐและในส่วนของเอกชน ทั้งนี้เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินอันเป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งของความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศ

18. ในด้านการค้ากับต่างประเทศ การพยากรณ์มูลค่าของสินค้าออกได้พิจารณาถึงความต้องการผลิตผลกิจกรรมของไทยในตลาดโลกเป็นสำคัญ คาดว่ารายได้จากสินค้าและบริการส่งออกจะเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 7.2 ต่อปี ในบรรดาสินค้าออกทั้งสิ้น ข้าวจะยังคงมีความสำคัญที่สุดสำหรับรายได้จากบริการส่งออก คาดว่ารายได้จากบริการท่องเที่ยวจะยังคงเพิ่มขึ้นในอัตราสูง

19. สำหรับสินค้าเข้าได้ถือหลักว่าจะอนุญาตให้นำสินค้าเข้าในประเทศได้โดยเสรีต่อไป การพยากรณ์สินค้าเข้าได้พิจารณาถึงความต้องการสินค้าประเภททุน เช่น อุปกรณ์การขนส่งและเครื่องมือเครื่องจักรต่างๆ ซึ่งคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรม การก่อสร้างและการขนส่ง และได้พิจารณาถึงความยืดหยุ่นของความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคด้วย ซึ่งคาดว่าจะมีการสั่งเข้ามาเป็นจำนวนมาก มูลค่าของสินค้าและบริการนำเข้าทั้งสิ้นคาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 9.3 ต่อปี

20. เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราเพิ่มในระยะ พ.ศ. 2504-2509 อัตราเพิ่มของสินค้าและบริการส่งออก และสินค้าและบริการนำเข้าจะลดลงในระยะของแผนพัฒนาฉบับนี้ แต่อัตราเพิ่มของสินค้าและบริการส่งออก จะลดลงมากกว่าของสินค้าและบริการนำเข้า ทำให้การขาดดุลการชำระเงินเบื้องต้นเพิ่มขึ้นในระยะของแผน จึงอาจเกิดการไม่สมดุลขึ้นบ้างในระบบเศรษฐกิจทั้งในด้านต่างประเทศและภายในประเทศ รายได้จากการบริการท่องเที่ยวและอื่นๆ จะไม่เพียงพอสำหรับการสั่งสินค้าเข้าในระดับที่จำเป็นแก่การเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจตามเป้าหมายของแผน อย่างไรก็ตามประเทศไทยจะไม่ประสบปัญหาในด้านดุลชำระเงินในระยะนี้ เนื่องจากการขาดดุลการค้าต่างประเทศนี้จะได้รับการชดเชยจากเงินกู้ เงินช่วยเหลือและเงินลงทุนจากต่างประเทศ

ความคาดหมายแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว (พ.ศ. 2515-2524)

21. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจะต้องดำเนินงานติดต่อกันไปโดยไม่หยุดยังเป็นระยะเวลานานเกินกว่าช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาวถึง 15 ปี ข้างหน้าด้วย เพื่อเป็นการคาดคะเนเป้าหมายในระยะยาวพอควร และเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาฉบับต่อไป ทั้งนี้ย่อมกระทำได้อย่างกว้างๆ และเป็นการประมาณการเฉพาะในแง่เศรษฐกิจเท่านั้น ถ้าหาก

สถานการณ์ในด้านการเมืองและอื่นๆ ซึ่งเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากปัจจุบันนี้มาก ความคาดหวังดังกล่าวก็จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย

22. เมื่อได้พิจารณาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยและโครงสร้างทางเศรษฐกิจแล้วคาดว่าจะได้ว่ามวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศจะขยายตัวในอัตราสูงพอควรต่อไป เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 7 ต่อปี ถ้าหากจำนวนประชากรจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงเช่นในปัจจุบัน มวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศต่อหัวเฉลี่ยต่อบุคคลก็ยังคงเพิ่มขึ้นเกือบหนึ่งเท่าตัวระหว่าง พ.ศ. 2508–2524 ส่วนการใช้จ่ายอุปโภคบริโภคของส่วนเอกชนคาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงทัดเทียมกับในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่ 2 ซึ่งแสดงว่าประชาชนมีส่วนได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการพัฒนาประเทศโดยตรง

23. ในด้านการสะสมทุนคาดว่าจะขยายตัวในอัตราที่ต่ำกว่าในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่ 2 เล็กน้อย แต่ก็ยังคงเป็นอัตราที่สูงและอัตราส่วนของการสะสมทุนต่อมวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศจะเพิ่มขึ้นจากประมาณร้อยละ 23 ใน พ.ศ. 2514 เป็นประมาณร้อยละ 24 ใน พ.ศ. 2524 การใช้จ่ายลงทุนของส่วนของรัฐ คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงเล็กน้อย ทั้งนี้เนื่องจากโครงการเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานจำนวนมากจะสำเร็จลงในอนาคตอันใกล้นี้ รายจ่ายของรัฐจะหันไปในการส่งเสริมการผลิต การพัฒนาสังคมและการพัฒนากำลังคนมากขึ้น ส่วนการใช้จ่ายลงทุนของส่วนเอกชนจะขยายตัวในอัตราที่รวดเร็วขึ้น เนื่องมาจากบริการขั้นพื้นฐานและการสนับสนุนส่งเสริมในด้านตลาดเงินทุนสถาบันการเงิน และมาตรการอื่นๆ ของรัฐอันจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการอื่นๆ ในส่วนของเอกชนโดยทั่วไป

24. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ. 2515–2524 จะมีแนวโน้มต่อเนื่องจากระยะของแผนพัฒนาฉบับที่ 1 และที่ 2 กล่าวคือ อัตราส่วนของมูลค่าการผลิตด้านเกษตรต่อมวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศจะค่อยๆ ลดลงจากประมาณร้อยละ 26 ใน พ.ศ. 2514 คงเหลือประมาณร้อยละ 22 ใน พ.ศ. 2524 ส่วนการผลิตสาขาอื่นที่มีอัตราการขยายตัวเร็วจะมีส่วนสัดส่วนเพิ่มขึ้น คือ อุตสาหกรรม การก่อสร้าง การคมนาคมและขนส่ง การพาณิชย์และการธนาคาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งมูลค่าผลผลิตเพิ่มของสาขาอุตสาหกรรมคิดเป็นอัตราส่วนของการผลิตผลิตภัณฑ์ในประเทศจะเพิ่มขึ้นจากประมาณร้อยละ 14 ใน พ.ศ. 2514 เป็นประมาณร้อยละ 17 ใน พ.ศ. 2524 ในด้านการจ้างแรงงาน กิจกรรมเศรษฐกิจสาขาต่างๆ ที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นนี้จะสามารถรับจำนวนคนเข้าทำงานเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าสาขาเกษตร ซึ่งจะมีผลให้ส่วนสัดส่วนของแรงงานสาขาเกษตรต่อแรงงานทั่วประเทศลดลงจากประมาณร้อยละ 75 ใน พ.ศ. 2514 เหลือประมาณร้อยละ 70 ใน พ.ศ. 2524 ทั้งนี้ ทำให้ระบบเศรษฐกิจมีดุลยภาพดีขึ้น

25. นอกจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจในด้านการผลิตสาขาต่างๆ แล้ว คาดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในส่วนภูมิภาคต่างๆ ของประเทศอีกมาก การขยายตัวของระบบการคมนาคมและขนส่งทั่วประเทศจะทำให้แต่ละภาคมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทาง

เศรษฐกิจอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันความสำคัญของภาคกลาง โดยเฉพาะจังหวัด พระนคร – ธนบุรี ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของประเทศจะลดลงบ้าง สภาพเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะดีขึ้นมาก เนื่องจากการเร่งรัดพัฒนาโครงการต่างๆ ในภาคนี้ นอกจากนี้จังหวัดต่างๆ จะเจริญก้าวหน้าไปมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดซึ่งมีเส้นทางจะเป็นศูนย์กลางทางอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการขนส่ง เช่น จังหวัดชายฝั่งทะเลฝั่ง ตะวันออก เป็นต้น การขยายตัวของย่านชุมชนในเขตพระนคร – ธนบุรี และเขตชุมชนสำคัญๆ ในเขตภูมิภาคต่างๆ นั้นจะทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจและสังคมขึ้น ซึ่งจำเป็นที่รัฐจะต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ เช่น การจัดบริการสังคมต่างๆ บริการ สาธารณูปโภคและการให้สวัสดิการแก่ประชาชน เป็นต้น

26. โครงการพัฒนาชนบทต่างๆ ของรัฐจะเริ่มให้ผลมากขึ้นเป็นลำดับ เกษตรกรในสวน ภูมิภาคต่างๆ จะมีฐานะและพลังงานการผลิตสูงขึ้น ระบบเกษตรของประเทศจะมีการกระจาย กำลังผลิตมากขึ้น อย่างไรก็ตามการผลิตผลสำคัญในปัจจุบัน เช่น ข้าว ยาง ข้าวโพด และปอ ก็ จะยังคงความสำคัญอยู่แต่จะมีผลิตผลใหม่ๆ ที่เพิ่มความสำคัญมากขึ้น เช่น พืชน้ำมัน พืชใย ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำเค็มการพัฒนาที่กำลังเกิดขึ้นในระบบสังคมชนบทจะช่วยให้เกษตรกร สามารถประกอบอาชีพของตนโดยมีอิสระยิ่งขึ้น และสามารถรวมกำลังกันได้เป็นปึกแผ่นเพื่อ ช่วยตนเองได้มากขึ้น ความแตกต่างกันในมาตรฐานการครองชีพระหว่างผู้ที่อยู่ในเมืองกับ ชนบทจะลดน้อยลงเป็นลำดับ อย่างไรก็ตามความเจริญในการพัฒนาการเกษตรจะขึ้นอยู่กับการใช้ ทรัพยากร ธรรมชาติเป็นใหญ่ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการวางแผนการใช้ การทำนุบำรุงและการ อนุรักษ์ทรัพยากรเหล่านี้อย่างจริงจัง

27. สำหรับการค้ากับต่างประเทศนั้นจะมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อไป สินค้าออกรายใหญ่ๆ จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ถึงแม้ข้าวจะคงเป็นสินค้าออกที่สำคัญที่สุด แต่เมื่อเทียบส่วนกับมูลค่า สินค้าออกข้าวจะมีความสำคัญลดลงบ้าง และมีผลิตผลการเกษตรอย่างอื่นและสินแร่เข้ามา แทนที่ ทั้งนี้ เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้ประเทศไทยสามารถ ผลิตสินค้าเพิ่มขึ้นอีกหลายประเภท ประกอบกับความพยายามของรัฐบาลในการส่งเสริมให้มี การส่งสินค้าออกเพิ่มขึ้นตามความต้องการของโลกด้วย ในด้านการสั่งซื้อสินค้าจาก ต่างประเทศ สินค้านำเข้าประเภททุนจะคงมีความสำคัญอยู่ต่อไป และคาดว่าวัตถุดิบสำหรับ อุตสาหกรรมจะมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้น เพื่อป้อนอุตสาหกรรมภายในประเทศที่จะขยายตัวขึ้นดังกล่าว แล้ว เนื่องจากประเทศจะยังคงต้องการสินค้าเข้าเป็นจำนวนมาก ดุลการค้าของประเทศจึง อาจจะยังคงขาดดุลอยู่ อย่างไรก็ตาม คาดว่ายังคงมีเงินทุนจากต่างประเทศเข้ามาสู่ประเทศ ไทยในอัตราสูง และเสถียรภาพการเงินของประเทศจะมั่นคงตลอดระยะเวลาดังกล่าว

18. การที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยจะสามารถก้าวหน้าในอัตราสูงพอควรเป็น เวลาติดต่อกันนานปีดังที่คาดได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของรัฐบาลที่จะดำรงเสถียรภาพ ทางการเมืองรักษาความปลอดภัยภายในประเทศ ให้ความคุ้มครองป้องกันประชาชนในการ ประกอบอาชีพโดยสุจริตและส่งเสริมความยุติธรรมของระบบเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลักในการ

บริหารประเทศเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยแท้จริง ในด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศนั้น เป็นที่เชื่อได้ว่าประเทศไทยจะมีบทบาทสำคัญในความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมากขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ตามโครงการอาสาและโครงการอื่นๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะสนับสนุนความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในภูมิภาคนี้

บทที่ 5 การเงินการคลัง

1. ในระยะของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504–2509) เศรษฐกิจของประเทศได้เจริญก้าวหน้าไปมากโดยมีเสถียรภาพทางการเงินและการคลังตลอดมา เพราะรัฐบาลสามารถระดมกำลังเงินมาใช้ในการพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างดี และได้ป้องกันการใช้จ่ายในทางที่ก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ ส่วนเอกชนก็สามารถขยายการลงทุนส่งเสริมความเจริญทางเศรษฐกิจ โดยการระดมทุนทั้งภายในและจากต่างประเทศอย่างเป็นที่น่าพอใจ ผลได้ปรากฏแล้วว่ารายได้ประชาชาติได้เพิ่มขึ้นในอัตรากว่าร้อยละ 7 ต่อปี ซึ่งนับว่าเป็นอัตราสูง ในการดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 2 รัฐบาลมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาประเทศโดยรักษาเสถียรภาพทางการเงินและการคลังไว้เช่นกัน

2. ในระยะของแผนพัฒนาฉบับนี้ ได้ตั้งเป้าหมายการเพิ่มของรายได้ประชาชาติไว้ประมาณร้อยละ 8.5 ต่อปี การที่เร่งรัดพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายนี้ รัฐบาลและเอกชนจะต้องลงทุนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนส่วนรัฐบาลจะมีอัตราส่วนในการลงทุนสูงกว่าในแผนก่อนเป็นอันมาก รัฐบาลจึงจะต้องดำเนินนโยบายการเงินและการคลังอันเหมาะสม เพื่อจะระดมทรัพยากรมาพัฒนาประเทศได้ตามต้องการพร้อมทั้งรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินไว้ให้ได้ด้วย

รายจ่ายส่วนของรัฐบาล

3. ระหว่างปี 2510–2514 ประมาณว่า งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลจะเพิ่มสูงขึ้นมีจำนวนรวม 112,575 ล้านบาท ซึ่งเมื่อสมทบกับรายจ่ายจากเงินกู้และเงินช่วยเหลือต่างประเทศ และเงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินตามโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ได้กำหนดไว้ในแผนอีก 21,945 ล้านบาทแล้ว จะรวมเป็นรายจ่ายของรัฐบาลทั้งสิ้น 134,520 ล้านบาท

4. ในจำนวนรายจ่ายของรัฐบาล 134,520 ล้านบาทนี้ เป็นรายจ่ายพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมซึ่งได้กำหนดไว้ในแผนฉบับที่ 2 นี้เป็นจำนวน 57,520 ล้านบาท หรือร้อยละ 42.7 ของรายจ่ายส่วนรัฐบาลทั้งสิ้น เทียบกับในระยะปี 2504–2509 ซึ่งรายจ่ายพัฒนาเท่ากับร้อยละ 37.0 ของรายจ่ายส่วนรัฐบาล และเป็นรายจ่ายบริหารทั่วไปของรัฐบาล รวม 77,000 ล้านบาท หรือเท่ากับร้อยละ 57.3 ของรายจ่ายส่วนรัฐบาลทั้งสิ้น ในระยะของแผนพัฒนาฉบับนี้ รายจ่ายบริหารทั่วไปเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 11.6 ต่อปี สถานการณ์ระหว่างประเทศในปัจจุบันได้เป็นเหตุให้รายจ่ายในการบริหารทั่วไปโดยเฉพาะเพื่อการป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายใน และการบริหารราชการแผ่นดินเพิ่มสูงขึ้นกว่าแต่ก่อน ประกอบกับระยะนี้จะมีรายจ่ายเกี่ยวกับการชำระหนี้เงินกู้เพิ่มขึ้น และรายจ่ายเพื่อทำนุบำรุงและซ่อมแซมตามโครงการพัฒนาหลายโครงการซึ่งได้สำเร็จลงในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรกมากขึ้น ปัจจัย

เหล่านี้ได้เป็นผลให้ส่วนแบ่งทรัพยากรที่รัฐบาลจะมีเหลือมาใช้จ่ายพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมได้น้อยลงกว่าที่ควร

รายจ่ายพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่วนของรัฐบาล

5. ในระยะของแผนพัฒนาฉบับนี้ รัฐบาลมีโครงการที่จะใช้จ่ายเงินเพื่อการพัฒนาประเทศ ประมาณ 57,520 ล้านบาทหรือประมาณร้อยละ 42.7 ของรายจ่ายส่วนรัฐบาลทั้งสิ้น ในจำนวนนี้อาจแยกออกได้เป็นงบพัฒนาที่จ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน 35,575 ล้านบาท งบพัฒนาจ่ายจากรายได้ของรัฐวิสาหกิจและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น 6,345 ล้านบาท และจ่ายจากเงินช่วยเหลือและเงินกู้จากต่างประเทศ ในการใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาประเทศนี้ รัฐบาลจะดำเนินนโยบายลงทุนต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรก กล่าวคือ มุ่งหนักไปในทางวางพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น ในการคมนาคม การชลประทาน และการพลังงาน โดยจะเร่งรัดโครงการที่กำลังดำเนินการให้เสร็จทันตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และจะเริ่มโครงการขึ้นใหม่ เฉพาะที่มีความสำคัญสูงและได้มีการเตรียมการไว้เรียบร้อยแล้วเท่านั้น นอกจากนี้ รัฐบาลยังจะปรับปรุงนโยบายการพัฒนาประเทศ โดยจะเน้นหนักในการพัฒนาสังคมด้านการศึกษาและการสาธารณสุขเพิ่มขึ้นมากกว่าในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่แล้ว นโยบายพัฒนาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของรัฐบาลได้แก่ การกระจายผลของการพัฒนาออกไปยังท้องถิ่นให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่ยากจนและห่างไกล เพื่อให้ราษฎรในท้องถิ่นเหล่านั้นมีการกินดีอยู่ดียิ่งขึ้น

6. รายจ่ายงบพัฒนาส่วนรัฐบาลจำนวน 57,520 ล้านบาท อาจแยกออกได้ตามสาขาเศรษฐกิจและสังคมต่างๆ ดังต่อไปนี้

6.1 การเกษตรและสหกรณ์ วัตถุประสงค์อันสำคัญในการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ ก็คือ การเพิ่มผลผลิตของเกษตรกรในประเทศ เพื่อช่วยให้เกษตรกรในท้องถิ่นได้มีการกินดีอยู่ดียิ่งขึ้นซึ่งรัฐบาลมีโครงการที่จะใช้จ่ายเงินเพื่อการนี้ถึง 11,360 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 20 ของงบพัฒนาทั้งสิ้น ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการเพื่อการชลประทานและการปรับปรุงการเกษตรด้านอื่นๆ เช่น การวิจัย การทดลอง และการส่งเสริมการเกษตร นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีโครงการใหม่ๆ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในด้านต่างๆ อีกด้วย เช่น โครงการช่วยเหลือชาวนาและโครงการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

6.2 อุตสาหกรรมและเหมืองแร่ รายจ่ายเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและเหมืองแร่จะลดลงจากในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่ 1 และมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 915 ล้านบาท ทั้งนี้เพราะรัฐบาลมีนโยบายที่จะไม่จัดตั้งรัฐวิสาหกิจขึ้นใหม่รวมทั้งขยายรัฐวิสาหกิจเดิมอันเป็นการแข่งขันกับวิสาหกิจของเอกชน เพื่อที่จะสนับสนุนความก้าวหน้าของวิสาหกิจเอกชนให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้

ตารางที่ 1

งบประมาณเศรษฐกิจและสังคมของส่วนรัฐบาล

(ล้านบาท)

สาขา	งบประมาณ แผ่นดิน	เงินกู้จาก ^{1/} ต่างประเทศ	เงินช่วยเหลือ จาก ต่างประเทศ	เงินรายได้ ^{2/} รัฐวิสาหกิจ และท้องถิ่น	รวม
การเกษตรและสหกรณ์	8,420	1,990	550	400	11,360
อุตสาหกรรมและเหมืองแร่	600	-	150	165	915
การคมนาคมและขนส่ง	9,190	4,140	1,310	2,460	17,100
การพลังงาน	1,375	2,260	330	1,005	4,970
การพาณิชย์	180	-	-	-	180
การพัฒนาสังคมและ สาธารณสุข	5,210	1,640	1,120	2,300	10,270
การสาธารณสุข	1,800	-	755	15	2,570
การศึกษา	5,500	570	535	-	6,605
งบกลาง	3,300	-	250	-	3,550
งบพัฒนาภาค	(400)				
งบเร่งรัดพัฒนาชนบท	(1,000)				
งบพัฒนาเขตทุรกันดาร	(220)				
งบพัฒนาเฉพาะท้องถิ่น	(80)				
งบสมทบเงินช่วยเหลือ จากต่างประเทศ	(1,600)				
การช่วยเหลือที่ไม่เป็น โครงการ			(250)		
รวม	35,575	10,600	5,000	6,345	57,520

หมายเหตุ : ^{1/} รวมเงินกู้เงินตราต่างประเทศจากธนาคารแห่งประเทศไทย

^{2/} รวมเงินรายได้องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น 2,300 ล้านบาท และเงิน
สงเคราะห์การปลูkyangแทน 400 ล้านบาท

ตารางที่ 2

รายจ่ายพัฒนาส่วนรัฐบาลแยกตามสาขาเศรษฐกิจและสังคม

(ล้านบาท)

สาขา	ประมาณรายจ่ายจริง		ประมาณการ	
	พ.ศ. 2504-09	ร้อยละ	พ.ศ. 2510-14	ร้อยละ
การเกษตรและสหกรณ์	3,900	13.85	11,360	19.74
อุตสาหกรรมและเหมืองแร่	2,340	8.30	915	1.59
การคมนาคมและขนส่ง	7,360	26.12	17,100	29.73
การพลังงาน	4,740	16.82	4,970	8.64
การพาณิชย์	-	-	180	0.31
การพัฒนาสังคมและ สาธารณสุข	5,560	19.73	10,270	17.85
การสาธารณสุข	1,060	3.76	2,570	4.47
การศึกษา	2,080	7.38	6,605	11.48
งบกลาง	1,140	4.04	3,550	6.19
รวม	28,180 ^{1/}	100.00	57,520	100.00

หมายเหตุ : ^{1/} ต่ำกว่าที่ตั้งไว้ในแผนประมาณ 4,000 ล้านบาท

6.3 การพลังงาน โครงการสำคัญหลายโครงการในด้านการผลิตพลังงานไฟฟ้าได้สำเร็จเรียบร้อยลงในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่แล้ว ดังนั้น ในระยะของแผนพัฒนาฉบับนี้ รัฐบาลจะเน้นหนักไปในการขยายโครงการเดิม และปรับปรุงระบบผลิตและระบบจำหน่าย เพื่อสนองความต้องการซึ่งกำลังเพิ่มอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ความต้องการพลังงานไฟฟ้ากำลังเพิ่มขึ้นในอัตราสูงมาก ความจำเป็นในการขยายกำลังผลิตจึงเพิ่มขึ้นเช่นกัน

6.4 การคมนาคมและขนส่ง ยังคงเป็นสาขาที่ต้องการการลงทุนมากที่สุด ประมาณว่ารัฐบาลจะใช้จ่ายเงินจำนวนถึง 17,100 ล้านบาทหรือร้อยละ 30 ของงบพัฒนาทั้งสิ้นเพื่อการพัฒนาในด้านการคมนาคมและขนส่ง การใช้จ่ายเงินจำนวนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการก่อสร้างและปรับปรุงทางหลวง นอกจากนั้น รัฐบาลมีโครงการพัฒนากิจการทางรถไฟเพิ่มเติมอีกเป็นจำนวนเงินประมาณ 1,860 ล้านบาทในด้านกิจการท่าเรือรัฐบาลมีโครงการเร่งด่วนที่จะปรับปรุงท่าเรือกรุงเทพฯ และโครงการก่อสร้างท่าเรือแห่งที่ 2 รายจ่ายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของสาขานี้ ก็คือรายจ่ายเพื่อการขยายและปรับปรุงระบบโทรศัพท์และโทรคมนาคมของประเทศ

6.5 การพาณิชย์และบริการ มีโครงการที่ใช้งบประมาณแผ่นดิน 180 ล้านบาท ทั้งนี้เพราะการพัฒนาการพาณิชย์และบริการเป็นเรื่องการดำเนินนโยบายและใช้มาตรการต่างๆ มากกว่าด้านการลงทุนของรัฐ

6.6 การพัฒนาสังคมและสาธารณูปการ งบประมาณสาขานี้ได้เพิ่มขึ้นเป็นอันมาก เหตุที่รายจ่ายของสาขานี้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากเจตจำนงอันแน่วแน่ของรัฐบาลที่จะกระจายผลของการพัฒนาไปยังท้องถิ่นต่าง ๆ ให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากโครงการพัฒนาชนบทซึ่งมีจุดประสงค์ที่จะมุ่งปรับปรุงความเป็นอยู่ของราษฎรในชนบท โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่ห่างไกล นอกจากนี้ มีโครงการที่จะปรับปรุงระบบระบายน้ำและการประปาในนครหลวงและในท้องถิ่นต่าง ๆ อีกด้วย

6.7 การสาธารณสุข งบประมาณในด้านสาธารณสุขมีจำนวน 2,570 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.5 ของงบประมาณทั้งสิ้น เทียบกับร้อยละ 3.8 ในระหว่างปี พ.ศ. 2504-2509 ในจำนวนนี้ประมาณ 1,800 ล้านบาท จะเป็นการใช้จ่ายเพื่อการก่อสร้างและปรับปรุงบริการแพทย์และอนามัยในส่วนภูมิภาคให้มีสมรรถภาพและสามารถที่จะรับคนไข้ได้เพิ่มขึ้น ส่วนรายจ่ายที่เหลือจะเป็นการใช้จ่ายเพื่อการสาธารณสุขต่างๆ ทั้งในด้านป้องกันและการบำบัด

6.8 การศึกษา งบประมาณการศึกษาจะมีจำนวนประมาณ 6,600 ล้านบาท หรือร้อยละ 11.5 ของงบประมาณทั้งสิ้น เทียบกับร้อยละ 7.4 ในระหว่างปี พ.ศ. 2504-2509 การเพิ่มเงินในงบพัฒนาการศึกษานี้เป็นการดำเนินตามนโยบายการพัฒนาของรัฐบาลที่จะเน้นหนักในด้านการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาซึ่งเป็นรากฐานอันสำคัญของการพัฒนาทุก ๆ ด้านในอนาคต นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีโครงการสำคัญที่จะขยายการศึกษาภาคบังคับจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ซึ่งทำให้รัฐบาลมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มการใช้จ่ายในด้านนี้มากยิ่งขึ้น

6.9 งบกลาง มีจำนวนทั้งสิ้น 3,550 ล้านบาท หรือร้อยละ 6.2 ของงบประมาณทั้งสิ้น การใช้จ่ายเงินจำนวนนี้มีวัตถุประสงค์กว้างขวางครอบคลุมไปหลายสาขา และไม่อาจจำแนกออกไปยังสาขาใดสาขาหนึ่งได้ อย่างไรก็ตาม จำนวนเงินงบกลางทั้งสิ้นนี้อาจจะแยกออกได้เป็นเงินสมทบโครงการช่วยเหลือต่างประเทศและความช่วยเหลือจากต่างประเทศประเภททุนการศึกษาและอื่นๆ จำนวน 1,850 ล้านบาท นอกจากนี้ จะเป็นการพัฒนาส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นต่างๆ เป็นจำนวนเงินประมาณ 1,700 ล้านบาท

7. เงินเพื่อใช้จ่ายตามงบพัฒนาภาครัฐบาล จำนวน 57,520 ล้านบาทข้างต้น จำแนกได้ตามแหล่งที่มาได้ดังนี้ จากแหล่งภายในประเทศ 41,920 ล้านบาท จากแหล่งภายนอกประเทศ รวมเงินกู้เงินตราต่างประเทศจากธนาคารแห่งประเทศไทย 15,600 ล้านบาท หรือร้อยละ 73 และร้อยละ 27 ของรายจ่ายพัฒนาทั้งสิ้นตามลำดับ

ตารางที่ 3

รายจ่ายพัฒนาเศรษฐกิจและแหล่งที่มาของเงิน

(ล้านบาท)

	ประมาณการรายจ่ายจริง พ.ศ. 2504-259		ประมาณการ พ.ศ. 2510-2514	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
1. รายจ่ายพัฒนา	28,180	100.00	57,520	100.00
2. จ่ายจาก				
ก. แหล่งภายในประเทศ				
รายได้จากภาษีอากรและอื่นๆ	8,540	30.30	10,000	17.38
รายได้ของรัฐวิสาหกิจและองค์การบริหาร ส่วนท้องถิ่น	4,500	15.97	6,345	11.03
เงินกู้จากธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน และเอกชน	5,900	20.94	15,000	26.08
เงินกู้เป็นบาทจากธนาคารแห่งประเทศไทย	3,100	11.00	4,000	6.95
เงินกู้เป็นเงินตราต่างประเทศจากเงิน สำรองระหว่างประเทศที่ธนาคาร แห่งประเทศไทย	400	1.42	3,000	5.22
เงินคงคลัง (-เพิ่มขึ้น)	-1,500	-5.32	3,575	6.22
รวม เงินจากแหล่งภายในประเทศ	20,940	74.31	41,920	72.88
ข. แหล่งต่างประเทศ				
เงินกู้จากต่างประเทศ ^{1/}	4,840	17.17	10,600	18.43
ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ	2,400	8.52	5,000	8.69
รวม เงินจากต่างประเทศ	7,240	25.69	15,600	27.12
ค. รวมประมาณการรายจ่ายพัฒนา	28,180	100.00	57,520	100.00
ง. รายการปรับปรุง ^{2/}	-	-	-7,520	-13.00
จ. ประมาณการรายจ่ายจริง	28,180	100.00	50,000	87.00

หมายเหตุ : 1/ รวมเงินกู้เงินตราต่างประเทศจากธนาคารแห่งประเทศไทย
 2/ ประมาณการรายจ่ายงบประมาณแผ่นดิน เงินกู้และเงินช่วยเหลือ
 ต่างประเทศ รวมถึงเงินทุนของรัฐวิสาหกิจและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ที่
 คาดว่าไม่สามารถจะเบิกจ่ายได้ทันหรือมีการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ ทำให้ล่าช้าไป
 ในระยะของแผ่นดิน

ตารางที่ 4
รายได้จากภาษีอากรและรายได้อื่น ๆ ตามงบประมาณของรัฐบาลเพื่อ
การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
รายได้จากภาษีอากร	12,500	13,940	15,726	17,631	19,707	79,504
ตามภาวะเศรษฐกิจปกติ	12,500	13,723	15,106	16,662	18,422	76,413
การปรับปรุงอัตราและระบบภาษีอากร	-	217	620	969	1,285	3,091
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	305	320	335	351	365	1,676
รายได้จากรัฐวิสาหกิจ	432	453	476	499	523	2,383
รายได้อื่นๆ	840	687	763	619	528	3,437
รวม รายได้จากภาษีอากรและอื่นๆ	14,077	15,400	17,300	19,100	21,123	87,000
หัก รายจ่ายบริการทั่วไป	12,600	14,300	15,300	16,700	18,100	77,000
คงเหลือ รายได้จากภาษีอากรและอื่นๆ						
ซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	1,477	1,100	2,000	2,400	3,023	10,000

8. เนื่องจากความต้องการเงินของรัฐบาลสูงขึ้นเป็นอันมาก รัฐบาลจึงมีความจำเป็นต้องจัดหารายได้จากภาษีอากรและรายได้อื่นๆ ในระดับที่สูงขึ้นเช่นเดียวกัน ประเมินว่ารัฐบาลจะมีรายได้จากภาษีอากรและรายได้อื่นๆ เพิ่มขึ้นตามระดับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เป็นจำนวน 84,000 ล้านบาท หรือมีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 9.3 ต่อปี และยังมีรายได้เพิ่มจากการปรับปรุงอัตราและระบบภาษีอากรใหม่อีกประมาณ 3,000 ล้านบาท รวมเป็นจำนวนรายได้ทั้งสิ้น 87,000 ล้านบาท ในการปรับปรุงภาษีอากรนั้น รัฐบาลจะยึดถือหลักความเสมอภาคตามส่วนแบ่งเงินได้ของประชากรเป็นสำคัญ และคำนึงถึงผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจด้วยอยู่เสมอ จากเงินรายได้จำนวน 87,000 ล้านบาทนี้ เมื่อหักรายจ่ายบริหารทั่วไปอันได้แก่การป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายใน การชำระหนี้ และการบริการอื่นๆ รวมจำนวน 77,000 ล้านบาทออกแล้ว จะคงเหลือเงินรายได้สำหรับที่รัฐบาลสามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาเป็นจำนวน 10,000 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 17.4 ของยอดรายจ่ายพัฒนาส่วนรัฐบาลทั้งสิ้น วงเงินดังกล่าวนี้อยู่ในเกณฑ์ต่ำและอาจมีการปรับปรุงให้สูงขึ้นโดยอาศัยมาตรการต่างๆ ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณา

9. การกู้เงินภายในประเทศ ประเมินว่ารัฐบาลจะสามารถกู้เงินภายในประเทศเป็นจำนวน 22,000 ล้านบาท ในจำนวนนี้อาจแยกออกได้เป็นการกู้เงินจากแหล่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

9.1 เงินกู้จากธนาคารพาณิชย์ ระบบการธนาคารพาณิชย์เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับระยะของแผนนี้คาดว่าธนาคารพาณิชย์จะสามารถซื้อหลักทรัพย์รัฐบาล ได้เพิ่มกว่าที่แล้วมามาก คือจะซื้อพันธบัตรและตั๋วแลกเงินคลังเป็นจำนวน 10,000 ล้านบาท ^{1/}

9.2 เงินกู้จากธนาคารออมสินและเอกชน ในระยะหลังๆ นี้ ธนาคารออมสินได้ขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก จึงมีเงินฝากเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงคาดว่าธนาคารออมสินจะอยู่ในฐานะที่จะสามารถซื้อพันธบัตรรัฐบาล ในระยะเวลาของแผนได้เป็นจำนวนเงิน 4,000 ล้านบาท หรือเฉลี่ยปีละ 800 ล้านบาท ส่วนเอกชนและสถาบันอื่นๆ นั้น คาดว่าจะซื้อพันธบัตรรัฐบาลได้เป็นจำนวนเงิน 1,000 ล้านบาท

9.3 เงินกู้จากธนาคารแห่งประเทศไทย เนื่องจากรายจ่ายรัฐบาลได้เพิ่มจำนวนขึ้นเป็นอันมาก นอกจากใช้เงินรายได้และกู้ภายในประเทศดังกล่าวแล้ว คาดว่าจะต้องกู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยดังนี้

9.3.1 เงินกู้เป็นเงินบาท คาดว่ารัฐบาลจะกู้เงินบาทจากธนาคารแห่งประเทศไทย ในระยะเวลา 5 ปี เป็นจำนวนเงินไม่เกิน 4,000 ล้านบาท หรือเฉลี่ยปีละ 800 ล้านบาท

9.3.2 เงินกู้เป็นเงินตราต่างประเทศ เนื่องจากการกู้เงินบาทจากธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นการเพิ่มปริมาณเงินหมุนเวียนในประเทศโดยตรง รัฐบาลจึงดำริที่จะกู้เงินบางส่วนเป็นเงินตราต่างประเทศจากเงินสำรองระหว่างประเทศของทางการธนาคารแห่งประเทศไทยไปใช้ซื้อสินค้าและบริการจากต่างประเทศซึ่งมีความสำคัญอันดับสูงต่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ในระยะเวลา 5 ปีนี้คาดว่าจะกู้เงินในลักษณะนี้ประมาณ 3,000 ล้านบาท ^{2/}

10. การใช้เงินคลัง ตามประมาณการรายได้และรายจ่ายเงินในงบประมาณของรัฐบาลเท่าที่คาดไว้ รัฐบาลอาจจะต้องนำเงินคลังออกใช้อีกประมาณ 3,600 ล้านบาท

11. รายได้ของรัฐวิสาหกิจและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น นอกจากรายได้จากภาษีอากรและเงินกู้ภายในประเทศแล้ว ยังมีแหล่งเงินภายในประเทศที่สำคัญอีก คือ เงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจต่างๆ และขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สำหรับเงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจนั้น นอกจากจะส่งเข้างบประมาณแผ่นดินแล้ว ยังมีอีกส่วนหนึ่งซึ่งรัฐวิสาหกิจต่างๆ จะนำมาใช้จ่ายในโครงการพัฒนาเพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนสมรรถภาพของตนเองได้ ในระยะของแผนนี้ คาดว่า

หมายเหตุ : ^{1/} จำนวนนี้ยังไม่ได้หักการไถ่ถอนพันธบัตรรัฐบาลที่ประมาณว่าธนาคารพาณิชย์จะไถ่คืนจากรัฐบาลในระยะ 5 ปี ดังกล่าวประมาณเวลา 152 ล้านบาท

รัฐวิสาหกิจจะรายได้เพื่อใช้จ่ายในโครงการพัฒนาของตนเองประมาณ 4,045 ล้านบาท ส่วนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ประมาณว่าจะมีรายได้สำหรับนำมาใช้จ่ายในการพัฒนาท้องถิ่นและเขตเทศบาลต่างๆ 2,300 ล้านบาท

12. ตารางการเงินต่างๆ นี้เป็นการประมาณการโดยอาศัยข้อเท็จจริงในปัจจุบัน ในระยะของแผนคาดว่าจะมีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้การประมาณการเหล่านี้ต้องเปลี่ยนแปลงไป ในกรณีที่มีความจำเป็นซึ่งมีอาจหลีกเลี่ยงได้ก็อาจต้องตัดทอนงบประมาณลงบ้างเพื่อคงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง

13. แหล่งเงินจากต่างประเทศ คาดว่าเงินที่รัฐบาลจะต้องกู้มาใช้จ่ายในโครงการพื้นฐานที่มีความสำคัญอันดับสูงต่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ในระยะของแผนจะมีจำนวนประมาณ 10,608 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าในระยะ 5 ปีแรกของแผนพัฒนาฉบับที่ 1 6,387 ล้านบาท ในการกู้เงินดังกล่าว รัฐบาลจะได้แสวงหาแหล่งเงินกู้ที่มีเงื่อนไขการให้กู้ที่ดีที่สุดและเหมาะสมแก่การพัฒนานั้นๆ

ตารางที่ 5

รายจ่ายพัฒนาเศรษฐกิจจ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน

(ล้านบาท)

สาขา	2510	2511	2512	2513	2514	รวม 2510-2514
การเกษตรและสหกรณ์	1,495.05	1,624.22	1,684.41	1,747.21	1,869.39	8,420.28
อุตสาหกรรม	125.30	133.90	126.81	105.23	108.25	599.49
การคมนาคมและขนส่ง	1,739.68	2,060.21	2,089.02	1,786.58	1,516.29	9,191.78
การพลังงาน	232.27	397.60	288.01	230.81	228.65	1,377.34
การพัฒนาสังคมและ						
สาธารณสุข	822.94	1,025.55	1,103.35	1,102.20	1,156.10	5,210.14
การพาณิชย์	31.40	38.50	36.30	36.50	36.60	179.30
การสาธารณสุข	233.36	339.47	373.72	416.55	438.06	1,801.16
การศึกษา	893.83	1,080.30	1,103.50	1,169.50	1,253.30	5,500.43
งบกลาง						
งบพัฒนาภาค	70.00	75.00	75.00	85.00	95.00	400.00
งบเร่งรัดพัฒนาชนบท	150.00	150.00	200.00	250.00	250.00	1,000.00
งบพัฒนาเขตทุรกันดาร	35.00	40.00	45.00	50.00	50.00	220.00
งบพัฒนาเฉพาะท้องถิ่น	10.00	10.00	20.00	20.00	20.00	80.00
เงินสมทบเงินช่วยเหลือต่างประเทศ	250.00	300.00	300.00	350.00	400.00	1,600.00
รวม	6,088.83	7,274.75	7,445.12	7,349.58	7,421.64	35,579.92

ให้ได้มีการซื้อสินค้าที่คุณภาพดีและราคาย่อมเยา โดยถือหลักการแข่งขันระหว่างประเทศให้มากที่สุดและจะได้กระจายการนำไปตามสถาบันการเงินระหว่างประเทศและสมาชิกของกลุ่มประเทศ เพื่อประสานความช่วยเหลือพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลจะได้กู้เงินตราต่างประเทศจากธนาคารแห่งประเทศไทยตามเงื่อนไขและโครงการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ตกลงไว้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระการชำระหนี้ต่างประเทศให้ลดน้อยลงด้วย

ตารางที่ 6

เงินกู้จากต่างประเทศ^{1/}

(ล้านบาท)

สาขา	2510	2511	2512	2513	2514	2510-2514
1.การเกษตรและ สหกรณ์	192	301	567	566	361	1,987
2.การคมนาคม และการขนส่ง	886	1,012	1,072	618	550	4,138
3.การพลังงาน	393	381	570	628	287	2,259
4.การพัฒนา สังคมและ สาธารณูปการ	15	221	477	467	467	1,647
5.การศึกษา	36	157	134	119	131	577
รวม	1,522	2,072	2,820	2,398	1,796	10,608

หมายเหตุ : 1/ รวมกู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่า การคมนาคมและขนส่งใช้เงินกู้เป็นจำนวนสูงสุด เนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะของแผนพัฒนา ฉบับที่ 2 ยังคงจะเน้นหนักไปทางด้าน ก ร ก่อสร้างทางหลวงและการพัฒนาการรถไฟ ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาในสาขาอื่นๆ รองลงไปได้แก่การเกษตรและสหกรณ์ ส่วนใหญ่ประกอบด้วยการชลประทานซึ่งจะใช้เงินกู้เป็นเงินตราต่างประเทศประมาณ 1,987 ล้านบาท ส่วนการพลังงานนั้นก็ยังต้องใช้เงินกู้เป็นจำนวนถึง 2,260 ล้านบาท ทั้งนี้ เนื่องจากมีความจำเป็นที่จะต้องขยายกำลังการผลิตและการสร้างระบบสายส่งไฟฟ้าให้ทุกภาค เงินกู้ต่างประเทศที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาชุมชนและสาธารณูปการ ส่วนมากจะใช้เกี่ยวกับการจัดสร้างระบบระบายน้ำในเขตพระนคร-ธนบุรี การขยายบริการประปาสำหรับประชาชนทั้งในพระนคร-ธนบุรี และในส่วนภูมิภาค และการสร้างอาคาร

สงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย สำหรับเงินกู้จำนวน 577 ล้านบาท ในสาขาการศึกษา ส่วนมากจะใช้ในด้านพัฒนาอาชีพศึกษาและพัฒนามัธยมแบบประสม เพื่อที่จะผลิตกำลังคนที่มีความรู้ความชำนาญตามความต้องการทางเศรษฐกิจของประเทศให้มากขึ้น

ในด้านภาระหนี้เงินกู้ต่างประเทศในระยะเวลาของแผนพัฒนาฉบับที่ 2 นี้ คาดว่ารัฐบาลและรัฐวิสาหกิจจะต้องชำระเงินต้นและดอกเบี้ยประมาณ 5,600 ล้านบาท และภายในปี พ.ศ. 2514 เงินกู้ต่างประเทศค้างชำระทั้งสิ้นจะมีจำนวนประมาณ 13,900 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 9 ของรายได้ประชาชาติ สำหรับภาระการชำระเงินต้นและดอกเบี้ยรวมทั้งของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจในปี พ.ศ. 2514 จะมีประมาณ 1,066 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.5 ของเงินตราต่างประเทศที่ประมาณว่าจะได้รับการขายสินค้าและบริการให้ต่างประเทศ ซึ่งนับว่าต่ำกว่าขอบเขตภาระการชำระหนี้ต่างประเทศซึ่งคณะรัฐมนตรีได้กำหนดไว้เดิม คือ ร้อยละ 7 ของรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศจากการขายสินค้าและบริการ และถ้ารวมภาระหนี้ทางภาคเอกชนซึ่งมีประมาณร้อยละ 4 ของประมาณการรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศด้วยแล้ว ภาระการชำระหนี้ของประเทศทั้งสิ้นจะเพิ่มขึ้น แต่ขณะเดียวกันความสามารถที่จะชำระหนี้เป็นเงินตราต่างประเทศก็เพิ่มสูงขึ้นพอที่จะรับภาระการชำระหนี้ได้โดยไม่เป็นอันตรายแก่สถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทย สำหรับการกู้เงินจากต่างประเทศนี้คาดว่าจะมีการล่าช้าบ้าง อันเนื่องมาจากการเจรจาตกลงกับแหล่งให้เงินกู้ต่างๆ ซึ่งอาจมีผลให้วงเงินที่จะใช้จ่ายจริงต่ำกว่าที่ได้กำหนดไว้

13.2 เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ ในแผนพัฒนาฉบับที่ 1 รัฐบาลได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศทั้งสิ้นประมาณ 2,400 ล้านบาท สำหรับในระยะของแผนฉบับที่ 2 คาดว่าความช่วยเหลือที่รัฐบาลไทยจะได้รับจากต่างประเทศในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจะเพิ่มขึ้น มีจำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ 5,000 ล้านบาท หรือเฉลี่ยปีละ 1,000 ล้านบาท คาดว่าความช่วยเหลือส่วนใหญ่จะได้จากสหรัฐอเมริกา ส่วนความช่วยเหลือจากแหล่งอื่นๆ จะเพิ่มขึ้นบ้างแต่ไม่มากนัก

ความช่วยเหลือที่คาดว่าจะมาจากสหรัฐอเมริกาเป็นส่วนใหญ่จะใช้ในโครงการเร่งรัดพัฒนาจังหวัดชายแดน ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 14 จังหวัด ส่วนความช่วยเหลือจากสหประชาชาตินั้น คาดว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษสำหรับโครงการใหม่ประมาณ 6 ถึง 10 โครงการ ความช่วยเหลือจากประเทศในกลุ่มโคลอมโบส่วนใหญ่จะได้จากออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และญี่ปุ่น ที่เหลือเป็นความช่วยเหลือจากประเทศอื่นๆ ประมาณ 100 ล้านบาท และความช่วยเหลือที่ไม่ใช่โครงการอีกประมาณ 250 ล้านบาท ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ อาสาสมัครและเอกชนที่ให้ผ่านรัฐบาล รวมทั้งทุนการศึกษาและอื่นๆ

ยอดความช่วยเหลือที่ประมาณไว้ 5,000 ล้านบาทนั้น เป็นโครงการต่อเนื่องจากแผนแรกประมาณ 1,900 ล้านบาท ส่วนที่เหลือ 3,100 ล้านบาทนั้น ได้ประมาณไว้สำหรับ

โครงการเดิมที่ต่ออายุยืดออกไป โครงการเดิมที่เปลี่ยนแปลงแผนงานให้กว้างขวางขึ้น และโครงการที่คาดว่าจะได้รับความช่วยเหลือใหม่

เมื่อรวมมูลค่าเงินกู้จากต่างประเทศประมาณ 10,600 ล้านบาทและเงินช่วยเหลือ 5,000 ล้านบาทแล้ว จะเห็นได้ว่าประเทศไทยจะได้รับเงินกู้และช่วยเหลือจากต่างประเทศรวมทั้งสิ้น 15,600 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 27 ของรายจ่ายงบประมาณ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกเงินกู้และเงินช่วยเหลือดังกล่าวมีอัตราส่วนร้อยละ 25.6 ของรายจ่ายงบประมาณ

การลงทุนส่วนเอกชน

14. ในระบบเศรษฐกิจเสรีเช่นของประเทศไทย จุดประสงค์ของการลงทุนในส่วนตัวรัฐบาล คือ การสร้างฐานะเศรษฐกิจและบรรยากาศอันเหมาะสมต่อการลงทุนส่วนเอกชน ฉะนั้น การลงทุนในส่วนตัวเอกชนจึงมีความสำคัญและมีอัตราส่วนสูงกว่าการลงทุนส่วนตัวรัฐบาล ในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรก การลงทุนในส่วนตัวเอกชนมีจำนวน 67,500 ล้านบาทเท่ากับร้อยละ 15.4 ของผลิตภัณฑ์ในประเทศและมีอัตราเพิ่มถัวเฉลี่ยร้อยละ 12.8 ต่อปี ในระยะเดียวกันการลงทุนในส่วนตัวรัฐบาลมีจำนวน 25,000 ล้านบาท เท่ากับร้อยละ 5.8 ของผลิตภัณฑ์ในประเทศ และมีอัตราการเพิ่มถัวเฉลี่ย ร้อยละ 16.0 ต่อปี

15. ตามตัวเลขที่คำนวณประมาณไว้ การลงทุนในส่วนตัวเอกชนในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่ 2 จะมีจำนวนประมาณ 92,800 ล้านบาท เท่ากับร้อยละ 16.6 ของผลิตภัณฑ์ในประเทศ และจะมีอัตราการเพิ่มถัวเฉลี่ยร้อยละ 8.7 ต่อปี ส่วนใหญ่ของการลงทุนในส่วนตัวเอกชน ประกอบด้วยการก่อสร้างซึ่งเท่ากับร้อยละ 40 ของการลงทุนในส่วนตัวเอกชน ส่วนที่เหลือประกอบด้วยเครื่องจักรอุปกรณ์ การขนส่งและอื่นๆ ในระยะเดียวกันการลงทุนในส่วนตัวรัฐบาลมีจำนวน 37,900 ล้านบาท เท่ากับร้อยละ 6.7 ของผลิตภัณฑ์ในประเทศ และมีอัตราการเพิ่มถัวเฉลี่ยร้อยละ 10.8 ต่อปี อย่างไรก็ตามนโยบายการพัฒนาตามแผนนี้ ก็มีได้เปลี่ยนแปลงจากนโยบายในแผน ฉบับที่ 1 ในสาระสำคัญ กล่าวคือต้องการจะส่งเสริมการลงทุนในส่วนตัวเอกชนให้มากที่สุดที่จะกระทำได้ ฉะนั้น จึงถือว่าอัตราเพิ่มของการลงทุนในส่วนตัวเอกชนร้อยละ 8.7 ต่อปีนี้เป็นอัตราขั้นต่ำ ซึ่งถ้าหากระบบเศรษฐกิจได้ก้าวหน้าไปดีกว่าที่คาดหมายไว้อัตราเพิ่มที่แท้จริงก็จะสูงกว่านี้

เงินทุนในส่วนตัวเอกชนในระหว่าง พ.ศ. 2510-2514 คาดว่าจะได้มาจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 7

แหล่งที่มาของเงินทุนในการลงทุนส่วนเอกชนระยะ พ.ศ. 2510–2514

(ล้านบาท)

นิติบุคคลและเอกชนในประเทศ		73,800
แหล่งต่างประเทศ		10,000
สถาบันการเงิน		
ธนาคารพาณิชย์	7,100	
กิจการประกันชีวิต	150	
บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	400	
สำนักงานเงินกู้เพื่อการอุตสาหกรรมขนาดย่อม	100	
ธนาคารอาคารสงเคราะห์	250	
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	500	
ตลาดหุ้น	500	
รวม		92,800

16. ในด้านแหล่งที่มาของเงินทุนในส่วนเอกชนคาดว่า นิติบุคคลและเอกชนในประเทศ จะลงทุนโดยใช้เงินของตนเอง จำนวน 73,800 ล้านบาท หรือร้อยละ 79.5 ของเงินลงทุนด้าน เอกชนทั้งสิ้น เงินทุนจากแหล่งต่างประเทศจำนวน 10,000 ล้านบาท จะเป็นเงินที่ชาว ต่างประเทศนำมาลงทุนในประเทศระหว่างปี 2510–2514 ประมาณ 5,000 ล้านบาท เป็นเงินทุน จากต่างประเทศประเภทสินเชื่อและผ่อนส่ง เงินทุนจำนวน 9,000 ล้านบาทที่ได้จากแหล่ง สถาบันการเงินภายในประเทศส่วนใหญ่เป็นเงินให้กู้ยืม และเงินเบิกเกินบัญชีประเภท ลงทุนและการซื้อลดตั๋วเงินสินค้าเข้าประเภททุนของธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินอื่นยังมี ความสำคัญน้อยมากในการระดมเงินออมทรัพย์จากประชาชนและในการให้กู้ยืมเงินเพื่อการ ลงทุนในส่วนเอกชน

สถาบันการเงิน

17. ในระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ 1 สถาบันการเงินในประเทศเจริญเติบโตขึ้นอย่าง รวดเร็วได้มีการจัดตั้งสถาบันการเงินใหม่ๆ ขึ้น คือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร และสำนักงานเงินกู้เพื่อการอุตสาหกรรมขนาดย่อม นอกจากนั้น ธนาคารพาณิชย์ก็ ได้ขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะเวลาดังกล่าว ส่วนสถาบันประกันชีวิต ธนาคารอาคาร สงเคราะห์ และบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยปัจจุบันกำลังปรับปรุงกิจการ เพื่อที่จะให้เป็นสถาบันการเงินที่มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยสมบูรณ์ ยิ่งขึ้น ในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 2 รัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้สถาบันการเงินที่กล่าวมา มีความเจริญเติบโตและมีความมั่นคง และขจัดปัญหาต่างๆ อันอาจเป็นอุปสรรคในการก่อให้เกิด

ตลาดเงินลงทุนที่มีระเบียบขึ้นในระยะยาว จะสนับสนุนให้มีสถาบันชำนานาญเฉพาะขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้ที่มีเงินทุนและผู้ที่ต้องการเงินลงทุน อันจะเป็นการลดความสำคัญของการเงินนอกสถาบัน ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญของเงินทุนในส่วนเอกชนอยู่ในขณะนี้

18. นโยบายด้านการธนาคารพาณิชย์ ในจำนวนสถาบันการเงินประเภทต่างๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทยนั้น ธนาคารพาณิชย์มีความสำคัญที่สุดในด้านการระดมเงินออมทรัพย์และการเป็นแหล่งสนองความต้องการเงินทุน และในระยะของแผนคาดว่าธนาคารพาณิชย์จะมีส่วนร่วมในการลงทุนในภาคเอกชนประมาณ 7,100 ล้านบาท

รัฐมีนโยบายพัฒนากิจการธนาคารพาณิชย์ดังต่อไปนี้

18.1 ใน พ.ศ. 2504 สำนักงานธนาคารพาณิชย์ทั่วประเทศมีจำนวน 383 แห่ง และได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 487 แห่ง เมื่อถึงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2509 การขยายตัวของจำนวนสำนักงานธนาคารพาณิชย์ย่อมเป็นผลดีต่อการพัฒนาการเศรษฐกิจของท้องถิ่นต่างๆ อีกทั้งเป็นการระดมการออมทรัพย์จากประชาชนในวงที่กว้างขวางขึ้น รัฐมีนโยบายจะส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์แต่ละธนาคารและทั้งระบบมีความมั่นคงและขยายบริการออกไปในท้องถิ่นต่างๆ ตามสภาพการขยายตัวของเศรษฐกิจในท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งที่จะระดมทุนได้มากยิ่งขึ้น

18.2 ในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์สามารถรับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทฝากประจำได้อย่างนานไม่เกิน 1 ปี ซึ่งทำให้ประชาชนที่มีความประสงค์จะออมเงินในระยะยาวกว่าหนึ่งปีไม่ได้รับความสะดวก และทำให้ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถดำเนินนโยบายให้กู้แก่อุตสาหกรรม และธุรกิจอื่นในระยะยาวขึ้นได้อย่างเต็มที่ ฉะนั้น รัฐจะส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์รับฝากเงินระยะยาวกว่า 1 ปี เพื่อดึงดูดเงินออมระยะยาว และให้ธนาคารพาณิชย์สามารถให้กู้เงินระยะกลางและระยะยาวด้วย

18.3 ธนาคารพาณิชย์ยังมีบทบาทน้อยในการให้สินเชื่อประเภทส่งเสริมการพัฒนาโดยตรง เช่น สินเชื่อการเกษตร ฉะนั้น รัฐจะดำเนินมาตรการเพื่อให้มีตราสารที่ธนาคารพาณิชย์พึงจะซื้อลดเพื่อสามารถให้สินเชื่อแก่ผู้ผลิตขั้นปฐมมากขึ้น และเพื่อเป็นการสนับสนุนการขยายตัวของตลาดเงินลงทุนด้านเอกชน

18.4 รัฐจะดำเนินมาตรการให้ธนาคารพาณิชย์ ได้รับสินเชื่อจากธนาคารกลาง ในฐานะผู้ให้กู้ยืมแหล่งสุดท้ายให้มากขึ้น ในด้านที่พึงส่งเสริมรวมทั้งในด้านกิจการให้กู้ยืมและลงทุนของธนาคารพาณิชย์เพื่อประโยชน์แก่การพัฒนาเศรษฐกิจ

18.5 เนื่องจากทรัพย์สินที่ธนาคารพาณิชย์สามารถรับเป็นหลักประกันในการให้กู้ยืมประกอบด้วยโฉนดที่ดินเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถให้กู้ยืมเพื่อการลงทุนในภาคเอกชนได้อย่างกว้างขวางขึ้น ฉะนั้น รัฐจะดำเนินมาตรการเพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ สามารถให้กู้ยืม โดยมีทรัพย์สินนอกจากที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นหลักประกัน เช่น เครื่องจักร เป็นต้น

18.6 ในฐานะที่ธนาคารพาณิชย์มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับธุรกิจด้านต่างๆ และเนื่องจากระบบธนาคารพาณิชย์มีสาขาอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ทั่วประเทศ รัฐจะสนับสนุน

ให้ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ลูกค้าในเรื่องการลงทุนระยะยาวเพื่อสร้างตลาดเงินทุนระยะยาวขึ้น

18.7 ส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในทางที่เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

19. **นโยบายด้านสถาบันการเงินเพื่อการลงทุน** ในปัจจุบันสถาบันการเงินซึ่งทำหน้าที่ระดมทุนจากผู้ออมทรัพย์และนำเงินนั้นลงทุนระยะยาวในหลักทรัพย์ที่ให้ความปลอดภัยและความมั่นคง ยังมีความสำคัญน้อย คาดว่ากิจการประกันชีวิตซึ่งเป็นสถาบันการเงินเพื่อการลงทุนระยะยาวที่มีความสำคัญที่สุดจะมีเงินลงทุนในส่วนเอกชนเพียงประมาณ 150 ล้านบาท โดยที่สถาบันประเภทนี้เป็นแหล่งเงินทุนระยะยาวที่สำคัญและมีประโยชน์ต่อการเศรษฐกิจ จะมีการส่งเสริมกิจการประกันชีวิตให้มีความมั่นคงและขยายตัวกว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งจะส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสถาบันการเงินพิเศษ เช่น สถาบันออมทรัพย์และสถาบันกองทุนรวม ในขณะเดียวกันจะได้มีการควบคุมสถาบันการเงินพิเศษดังกล่าวโดยใกล้ชิดเนื่องจากเป็นสถาบันประเภทใหม่และประชาชนทั่วไปยังไม่รู้จักดี

20. **นโยบายสถาบันการเงินเพื่อการเกษตร** รัฐบาลได้จัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์จะให้เป็นสถาบันกลางสำหรับสินเชื่อการเกษตรในระยะของแผนพัฒนา ฉบับที่ 2 ธนาคารจะเปิดสาขาขึ้นในส่วนภูมิภาค 50 แห่ง เพื่อให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรในท้องที่มีผู้ทางจะเพิ่มผลผลิตได้ก่อน โดยประสานงานกับสถาบันส่งเสริมการเกษตรของทางราชการและของเกษตรกร สถาบันแห่งนี้จะให้สินเชื่อแก่เกษตรกรโดยตรงและผ่านสหกรณ์และกลุ่มชาวนาในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ เพื่อส่งเสริมการขยายตัวของธนาคารดังกล่าวรัฐจะดำเนินการให้ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์และธนาคารออมสินมีส่วนช่วยสถาบันการเงินเพื่อการเกษตรในด้านเงินทุนที่จะนำไปให้กู้แก่เกษตรกร และยังพยายามจัดให้มีตัวเงินระยะสั้นเกี่ยวกับการเกษตรขึ้น

21. **นโยบายด้านสถาบันการเงินเพื่อการก่อสร้างอาคาร** นับตั้งแต่เริ่มแผนพัฒนาฉบับแรกจนถึงปี 2508 ธนาคารอาคารสงเคราะห์ได้ลงทุนซื้อที่ดินและให้กู้เงินเพื่อก่อสร้างอาคารไปแล้วประมาณ 50 ล้านบาท นอกจากเงินกู้ซึ่งผ่านธนาคารอาคารสงเคราะห์โดยตรงแล้วรัฐจะพิจารณาช่วยเหลือทางการเงินในด้านอื่นๆ เพื่อสนับสนุนให้ธุรกิจการก่อสร้างในส่วนเอกชนขยายตัวอย่างมั่นคงต่อไปด้วย

22. **นโยบายด้านสถาบันการเงินเพื่ออุตสาหกรรม** นอกจากธนาคารพาณิชย์และกิจการประกันชีวิตแล้ว แหล่งเงินทุนเพื่ออุตสาหกรรมในขณะนี้มียู่อีก 2 แห่ง คือ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสำนักงานเงินกู้เพื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม ความสามารถในการให้กู้ของสถาบันทั้งสองแห่งนี้อยู่ในขอบเขตจำกัดเฉลี่ยประมาณปีละ 17 ล้านบาทในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่ 1 ในระยะของแผนฉบับที่ 2 คาดว่าบริษัทจะสามารถให้ความช่วยเหลือทางด้านเงินทุนแก่อุตสาหกรรมเฉลี่ยประมาณปีละ 80 ล้านบาท และ

สำนักงานเงินกู้จะสามารถให้เงินกู้แก่อุตสาหกรรมขนาดย่อมได้ในอัตราปีละ 20 ล้านบาท อุปสรรคต่างๆ เท่าที่เคยเป็นมาแล้วกำลังได้รับการแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนให้สถาบันทั้งสองกู้เงินจากตลาดเงินและการพิจารณาขยายขอบเขตการดำเนินงาน

23. นโยบายตลาดเงินทุน ตลาดเงินทุนขณะนี้ยังมีความสำคัญน้อยมากในการเป็นแหล่งเงินทุน ในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่ 2 คาดว่าจะมีเงินทุนเพิ่มขึ้น โดยผ่านตลาดหุ้นต่างๆ ได้เพียง 500 ล้านบาท อุปสรรคสำคัญ คือ วิธีการซื้อขายหุ้นและขาดแคลนสถาบันชำนาญพิเศษ บริษัทเอกชนต่างๆ มักจะระมัดระวังผู้ถือหุ้นขายหุ้นให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมก่อน และผู้ถือหุ้นในบริษัทต่างๆ ก็นิยมที่จะรักษาหุ้นไว้เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการบริหารของบริษัท จำนวนหุ้นที่ซื้อขายผ่านตลาดหุ้นจึงมีน้อยกว่าที่ควร นอกจากนั้นประชาชนยังขาดความเชื่อมั่นในการบริหารของบริษัททั่วไป เพื่อขจัดอุปสรรคเหล่านี้รัฐจะพิจารณาสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสถาบันเพื่อการลงทุนขึ้น ซึ่งสถาบันที่กล่าวจะรับซื้อหุ้นของบริษัทที่ออกใหม่เพื่อนำไปจำหน่ายในตลาดหุ้นที่ได้จัดตั้งขึ้นโดยมีฐานะมั่นคงและมีการรับรองทั่วไป โดยอาศัยบริการของธนาคารพาณิชย์และสถานที่ซื้อขายหุ้น ฉะนั้น หุ้น พันธบัตร และตราสารอื่นจะเปลี่ยนเป็นเงินสดมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ตลาดหุ้นเจริญเติบโตและมีกำลังเงินทุนเพิ่มขึ้น

นอกจากนั้น รัฐจะส่งเสริมให้มีตลาดเงินที่เป็นระเบียบขึ้น โดยมีปัจจัยและวิธีการอันเหมาะสมสำหรับการซื้อขายในตลาด และให้มีบุคคลทำหน้าที่รับซื้อตัวเงินและรับรองการจ่ายเงินตามตัวเงินเพื่อให้การเคลื่อนไหวของเงินทุนเป็นไปโดยสะดวกและกว้างขวางยิ่งขึ้น

ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

24. ในระยะของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 ฐานะดุลการชำระเงินของประเทศไทยอยู่ในสภาพที่มั่นคง เงินทุนสำรองระหว่างประเทศได้เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยประมาณปีละ 1,700 ล้านบาท เมื่อสิ้นเดือนกันยายน 2509 เงินทุนสำรองระหว่างประเทศทั้งสิ้นมีมูลค่าประมาณ 17,000 ล้านบาท หรือเท่ากับมูลค่าของสินค้าขาเข้าในระยะ 10 เดือนของปี 2509

ในระหว่างปี พ.ศ. 2504–2509 ประเทศไทยสามารถส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศมีมูลค่าประมาณ 67,365 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 8.1 ต่อปี ในขณะที่มูลค่าของสินค้าเขาก็ได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว คือ เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ 10.1 ต่อปี และมีมูลค่ารวมทั้งสิ้นประมาณ 85,363 ล้านบาท สาเหตุประการสำคัญที่ทำให้มูลค่าของสินค้าขาเข้าเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วดังกล่าว คือ การเพิ่มขึ้นของสินค้าประเภททุนและวัตถุดิบเช่น เครื่องจักร และอุปกรณ์การก่อสร้าง ฉะนั้น ในระยะระหว่างปี 2504–2509 ประเทศไทยจึงมียอดการค้าระหว่างประเทศขาดดุลจำนวนประมาณ 18,000 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว รายได้จากการขายบริการไปยังต่างประเทศ ซึ่งได้แก่รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การใช้จ่ายของรัฐบาลต่างประเทศในประเทศไทย และรายได้จากการขายบริการอื่นๆ ซึ่งเพิ่มขึ้นมากและมีมูลค่าสุทธิประมาณ 7,000 ล้านบาท รวมทั้งรายได้สุทธิจากการ

บริจาคที่ได้รับจากต่างประเทศจำนวน 10,149 ล้านบาท ได้ช่วยให้ดุลการชำระเงินเบื้องต้นขาดดุลเพียงจำนวนประมาณ 757 ล้านบาท นอกจากนี้ในระหว่างปี พ.ศ. 2504–2509 เงินลงทุนสุทธิของเอกชนตลอดจนเงินกู้ภาครัฐบาลไหลเข้าประเทศเป็นจำนวนถึง 8,685 ล้านบาท ซึ่งยังผลให้ดุลการชำระเงินรวมของประเทศมีสภาพเกินดุลตลอดระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2504–2509 และเงินทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 10,535 ล้านบาทดังรายละเอียดตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8

ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

(ล้านบาท)

รายการ	2504–2509	2510–2514 (ประมาณการ)
1. สินค้า		
ก. สินค้าออก	67,365	84,015
ข. สินค้าเข้า	<u>85,363</u>	<u>116,424</u>
ดุลการค้า (- ขาดดุล)	-17,998	-32,409
2. บริการ (สุทธิ)	7,092	18,159
3. บริจาค (สุทธิ)		
ก. ภาคเอกชน	806	925
ข. ภาครัฐบาล	<u>9,343</u>	<u>5,266</u>
ดุลการชำระเงินเบื้องต้น (-ขาดดุล)	-757	-8,059
4. เงินทุน (สุทธิ)		
ก. ภาคเอกชน		
ค. ภาครัฐบาล	5,287	7,916
ผิดตกยกเว้น	<u>3,398</u>	<u>5,268</u>
5. ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ (เกินดุล)	<u>2,607</u>	=
(เงินทุนสำรองเพิ่มขึ้น)	<u>10,535</u>	<u>5,125</u>

25. ในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 2 คาดว่าสินค้าออกจะเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 8.1 ต่อปี และรายได้จากการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศจะเป็นมูลค่าประมาณ 84,015 ล้านบาท เทียบกับมูลค่าสินค้าออกจำนวน 67,365 ล้านบาท ในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรก สำหรับมูลค่าสินค้าจากต่างประเทศคาดว่าจะมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 116,424 ล้านบาทซึ่งในจำนวนนี้ประมาณ 44,646 ล้านบาทจะเป็นสินค้าเข้าประเภททุนและมูลค่าของสินค้าเข้าทั้งสิ้นจะ

เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 9.3 ต่อปี เทียบกับอัตราร้อยละ 10.9 ต่อปี ในระหว่างปี พ.ศ. 2504–2509

26. จากการประมาณมูลค่าสินค้าเข้า-ออกดังกล่าวข้างต้น ประเทศไทยจะมีการค้าขาดดุลประมาณ 32,409 ล้านบาทในระหว่างปี พ.ศ. 2510–2514 เทียบกับดุลการค้าขาดดุล 17,998 ล้านบาทในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่ 1 ดังนั้น เมื่อหักยอดรายรับสุทธิประเภทบริการและเงินบริจาคจากต่างประเทศจำนวน 24,350 ล้านบาทออกแล้ว ยอดดุลการค้าชำระเงินเบื้องต้นจะขาดดุลเพียงประมาณ 8,059 ล้านบาท สำหรับยอดรายรับจากรายการบริการสุทธิ คือรายได้จากการขายบริการออกไปยังต่างประเทศ หักด้วยรายจ่ายการซื้อบริการจากต่างประเทศจะมีจำนวนถึง 18,159 ล้านบาท เทียบกับประมาณ 7,000 ล้านบาทในระหว่างปี พ.ศ. 2504–2509 เหตุที่ทำให้ยอดรายรับสุทธิจากบริการเพิ่มขึ้นมากเช่นนี้ เนื่องมาจากได้คาดว่าจะการใช้จ่ายของรัฐบาลต่างประเทศในประเทศไทยจะทวีจำนวนรวมทั้งการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและรายรับจากบริการอื่นๆ นอกจากรายรับสุทธิจากบริการแล้วประเทศไทยยังมีรายรับสุทธิจากการบริจาคทั้งส่วนรัฐบาลและเอกชนอีกประมาณ 6,000 ล้านบาท

27. ถึงแม้ว่าในระหว่างปี พ.ศ. 2510–2514 นี้ประเทศไทยจะมียอดดุลการค้าชำระเงินเบื้องต้นขาดดุลอยู่ประมาณ 8,059 ล้านบาท แต่คาดว่าดุลการค้าชำระเงินระหว่างประเทศจะเกินดุลประมาณ 5,125 ล้านบาท ทั้งนี้ เพราะประเทศไทยได้รับเงินทุนจากต่างประเทศซึ่งรวมทั้งเงินกู้ต่างประเทศเงินทุนที่เอกชนกู้ยืมจากต่างประเทศและเงินทุนที่ชาวต่างประเทศนำมาลงทุนในประเทศไทยเป็นจำนวนถึง 13,184 ล้านบาท สาเหตุที่จะทำให้เงินทุนสำรองต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นเป็นจำนวน 5,125 ล้านบาท ส่วนใหญ่มาจากการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของยอดรายรับสุทธิจากบริการและบริจาค ซึ่งบางรายการมีลักษณะพิเศษไม่แน่นอน และอาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามสถานการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การใช้จ่ายของรัฐบาลต่างประเทศในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ต่างๆ อาจเปลี่ยนแปลงไปทำให้รัฐบาลต้องใช้เงินทุนสำรองมากขึ้นและการเกินดุลอาจต่ำกว่าที่ประมาณไว้นี้มาก

สถานการณ์และนโยบายการเงินการคลังของประเทศ

28. จากการพิจารณาสถานการณ์การเงินและการคลังทั้งในส่วนรัฐบาล ส่วนเอกชนและส่วนต่างประเทศแล้ว จะเห็นได้ว่าเนื่องจากค่าใช้จ่ายของรัฐบาลทั้งในการป้องกันรักษาความปลอดภัยและในการพัฒนาประเทศมีมาก และรายได้ตามที่แสดงไว้ยังไม่เพียงพอหลังจากกู้เงินภายในประเทศจากเอกชน สถาบันการเงินและต่างประเทศตามปกติแล้ว รัฐบาลยังอาจต้องกู้จากธนาคารแห่งประเทศไทยมากขึ้นและอาจต้องใช้เงินคงคลังด้วย ทั้งหมดนี้อาจก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นได้ เมื่อสมทบกับแรงผลักดันซึ่งมีอยู่แล้วจากการสะสมเงินตราต่างประเทศในเวลาเดียวกัน

29. อย่างไรก็ตาม รายจ่ายพัฒนาเศรษฐกิจเท่าที่แสดงไว้เป็นการประมาณเท่านั้น และสถานการณ์อื่นแท้จริงนั้นอาจเป็นไปได้หลายกรณี

29.1 การใช้จ่ายอาจไม่สูงเท่าที่ประมาณไว้ เรื่องนี้เคยเป็นมาแล้วใน 5-6 ปีที่แล้วมาที่รายจ่ายจริงต่ำกว่าที่ประมาณไว้ และรัฐบาลไม่ได้มีความจำเป็นที่จะกู้ธนาคารแห่งประเทศไทยดังที่คาดไว้ กลับสะสมเงินคงคลังเพิ่มขึ้น

29.2 การสะสมเงินตราต่างประเทศอาจเพลาลง ถ้าหากสถานการณ์ทางการเมืองดีขึ้นแรงดีที่ก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อทางด้านนี้อาจน้อยลง

29.3 การสะสมเงินตราต่างประเทศอาจมากขึ้นสถานการณ์ทางการเมืองอาจรุนแรงขึ้นรัฐบาลอาจต้องใช้จ่ายในการป้องกันประเทศมากขึ้น และต้องพยายามพัฒนาให้ได้ผลไปพร้อมๆ กันการใช้จ่ายของรัฐบาลทั้งสิ้นอาจเป็นไปได้ตามเป้าหมายหรือสูงกว่า และอาจเกิดความจำเป็นที่รัฐบาลต้องหาเงินมาใช้เพิ่มขึ้น ในกรณีดังกล่าวนี้เพื่อที่จะรักษาเสถียรภาพไว้ รัฐบาลอาจต้องตัดทอนรายจ่ายลงและเพิ่มรายได้ให้มากขึ้น

การเพิ่มรายได้นี้ หมายถึงทั้งการปรับปรุง การจัดเก็บและปรับปรุงอัตราภาษีปัจจุบัน ตลอดจนการเก็บภาษีประเภทใหม่ๆ การเพิ่มภาษีนี้ถ้าจำเป็นเนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองและเพื่อให้พัฒนาอย่างมีเสถียรภาพแล้วก็ย่อมเป็นมาตรการที่จำเป็นต้องใช้

30. เพื่อผ่อนคลายสถานการณ์ลงบ้าง การเพิ่มปริมาณสินค้าและบริการ ย่อมเป็นวิธีที่จะบรรเทาภาวะเงินเฟ้ออันอาจเกิดจากปริมาณเงินหมุนเวียนในประเทศมากได้ ในขณะที่เงินสำรองระหว่างประเทศมีมากนัก รัฐบาลจะส่งเสริมให้นำสินค้าเข้าประเทศโดยเสรียิ่งขึ้น สินค้าบางประเภท ซึ่งถูกจำกัดปริมาณนำเข้าประเทศได้หรือให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สินค้าประเภทที่ระดับราคาภายในมีแนวโน้มสูงขึ้น และปริมาณภายในประเทศไม่เพียงพอกับความ ต้องการ

31. รัฐบาลจะพยายามทุกวิถีทางที่จะระดมทรัพยากรภายในประเทศมาใช้ในทางที่จะรักษาเสถียรภาพทางการเงินไว้ และหลีกเลี่ยงวิธีการกู้เงินซึ่งจะก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดหารายได้จากภาษีอากรให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด จะได้พึงเล็ง ในแง่ประสิทธิภาพในการจัดเก็บ ป้องกันการรั่วไหลอันจะเป็นสาเหตุที่ทำให้รัฐบาลมีรายได้จากภาษีอากรน้อยกว่าที่ควร

32. ในการแสวงหาทุนจากต่างประเทศมาใช้ในการพัฒนา จะได้มีการพิจารณาโดยรอบคอบในเรื่องแหล่งเงินกู้ เงื่อนไข และระยะเวลาให้เหมาะสมกับโครงการ และภาระต่อดุลการชำระเงินและงบประมาณในอนาคต ขณะที่เงินสำรองระหว่างประเทศของทางการเป็นจำนวนค่อนข้างสูงนี้จะได้พิจารณานำมาใช้ในโครงการพัฒนาที่เหมาะสมตามมาตรการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

33. อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปริมาณรายได้ รายจ่ายของรัฐบาล ตลอดจนปริมาณเงินทุนสำรอง เงินตราต่างประเทศ ซึ่งคาดว่าจะเพิ่มขึ้นมากในระยะของแผนนั้น เป็นเพียงประมาณการขั้นต้นซึ่งอาจจะแตกต่างกับรายจ่ายที่แท้จริงก็ได้ ฉะนั้น หน่วยงานของรัฐที่

เกี่ยวข้องกับการบริหาร นโยบายการเงินการคลังของประเทศ คือ กระทรวงการคลัง ธนาคาร
แห่งประเทศไทย สำนักงานประมาณ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ จะได้
ร่วมมือกันเพื่อศึกษาและติดตามความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจและการเงินโดยใกล้ชิด และจะ
ไ ด้ ท บ ท ว น
โครงการและทำการปรับปรุงนโยบายการเงินการคลังเป็นรายปีเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์
ทางเศรษฐกิจอยู่เสมอ

บทที่ 6

กำลังคนและการมีงานทำ

ความสัมพันธ์ของกำลังคนที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย

1. ทรัพยากรกำลังคนเป็นปัจจัยที่มีค่าที่สุดอย่างหนึ่งในทางเศรษฐกิจ ความสามารถของประเทศที่จะเจริญก้าวหน้าได้นั้น ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับคุณภาพและปริมาณของกำลังแรงงาน ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะต้องเร่งรัดพัฒนากำลังคนควบคู่ไปด้วยกันกับการพัฒนาทางด้านวัตถุ นอกจากนี้จะมีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจแล้ว การพัฒนากำลังคนยังมีความสำคัญทางด้านสังคม การเมืองและวัฒนธรรมอีกด้วย การพัฒนาด้านต่าง ๆ เหล่านี้จะดำเนินการไปได้ก็ด้วยอาศัยกำลังคนที่มีคุณภาพและที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้ว การพัฒนากำลังคนในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือวัฒนธรรม ย่อมเป็นสิ่งสำคัญและจะละเอียดในด้านใดด้านหนึ่งมิได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมื่อรัฐบาลมีนโยบายที่จะพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กันไป

2. นอกจากความมุ่งหมายที่จะใช้คนที่ได้รับการศึกษาและการฝึกอบรมให้มีความทำงานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว การพัฒนากำลังคนจะต้องมีเป้าหมายที่จะลดปริมาณการว่างงานและการทำงานต่ำระดับให้น้อยลง การเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็วเป็นผลให้มีคนรุ่นใหม่เข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นจำนวนมาก การใช้กำลังคนให้เกิดประโยชน์ที่สุดจึงจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังคนที่ล้นตลาดแรงงานอันมีปริมาณส่วนใหญ่ในชนบท จำเป็นจะต้องขยายการมีงานทำให้ได้ปริมาณมากขึ้นสำหรับกำลังคนที่ทำงานใช้ฝีมือจำเป็นจะต้องจัดให้มีการยกระดับฝีมือ ตามที่เคยเป็นมาแล้วได้มีการไม่สมดุลเกิดขึ้นระหว่างอุปสงค์และอุปทานด้านกำลังคน ก่อให้เกิดอุปสรรคขัดขวางขยายตัวและความเจริญในทางเศรษฐกิจและสังคม การไม่สมดุลดังกล่าวนี้เห็นได้ชัดเจนในกลุ่มของผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพ วิชาการและฝีมือหลายประเภทด้วยกัน แผนพัฒนาฉบับนี้ จึงพยายามที่จะวางนโยบายและแผนงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาวสำหรับการพัฒนาและการใช้กำลังคนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อก่อให้เกิดการสมดุลขึ้นในด้านนี้

การมีงานทำ การว่างงาน และการทำงานต่ำระดับ

3. กำลังแรงงานของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2509 มีประมาณ 15 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 45 ของประชากรทั้งประเทศซึ่งมีประมาณ 33 ล้านคน ทั้งนี้ รวมแรงงานสตรีซึ่งมีอยู่มากบทบาทของแรงงานสตรีนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยที่ในปัจจุบันกำลังแรงงานเกือบร้อยละ 42 เป็นหญิง การจำแนกกำลังแรงงานตามสาขากิจกรรมทางเศรษฐกิจสำหรับ พ.ศ. 2504 และ พ.ศ. 2509 เป็นดังนี้

ตารางที่ 1

กำลังแรงงานจำแนกตามสาขากิจกรรมทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2504–2509

(ล้านคน)

สาขากิจกรรมทางเศรษฐกิจ	2504		2509 (ประมาณการ)	
	การมีงานทำ	ร้อยละ	การมีงานทำ	ร้อยละ
เกษตรกรรม	10.34	83.1	11.62	79.9
การเหมืองแร่และเหมืองหิน	0.03	0.2	0.04	0.3
อุตสาหกรรม	0.45	3.6	0.69	4.7
การก่อสร้าง	0.07	0.2	0.11	0.7
การไฟฟ้าและการประปา	0.02	0.3	0.03	0.2
พาณิชยกรรม	0.74	5.9	1.03	7.1
การคมนาคมและขนส่ง	0.16	1.3	0.23	1.6
บริการ	0.64	5.1	0.80	5.5
รวมทั้งสิ้น	12.45	100.0	14.55	100.0

ที่มา: สำหรับปี 2504 ดัดแปลงจากสำมะโนประชากร ปี 1503 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ: กำลังแรงงานหมายถึงจำนวนผู้ทำงานเชิงเศรษฐกิจที่อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

4. ตามตารางที่ 1 ข้างบนนี้ แสดงว่ากำลังแรงงานซึ่งมีงานทำในสาขาเกษตรกรรม รวมการป่าไม้และการประมงมีประมาณร้อยละ 80 ซึ่งเมื่อพิจารณาระดับการพัฒนาของประเทศไทยแล้วอัตราส่วนนี้นับว่าสูงเกินไป นอกจากนั้น ผลผลิตจากแรงงานในกิจกรรมสาขาการเกษตรมีระดับต่ำสุดเมื่อเทียบกับสาขาอื่นๆ การพัฒนากำลังแรงงานชนบทจึงมีความสำคัญเป็นพิเศษ

ตารางที่ 2

การมีงานทำจำแนกตามกลุ่มประเภทอาชีพที่สำคัญในประเทศไทย พ.ศ. 2504 และ 2509

(ล้านคน)

กลุ่มประเภทอาชีพ	2504		2509 (ประมาณการ)	
	ผู้มีงานทำ	ร้อยละ	ผู้มีงานทำ	ร้อยละ
งานที่ใช้วิชาชีพและวิชาเทคนิค	0.17	1.4	0.20	1.4
งานบริหารและจัดการ	0.03	0.2	0.07	0.5
งานอาชีพเสมียนพนักงาน	0.15	1.2	0.19	1.3
งานอาชีพเกี่ยวกับการค้า	0.63	5.1	0.99	6.8
งานเกษตร	10.34	83.1	11.62	79.9
งานเหมืองแร่ เหมืองหิน	0.03	0.2	0.03	0.2
งานอาชีพเกี่ยวกับการคมนาคมและขนส่ง	0.14	1.1	0.22	1.5
งานในกระบวนการผลิตอุตสาหกรรม	0.70	5.6	0.91	6.2
งานด้านบริการ	0.26	2.1	0.32	2.1
รวม	12.45	100.0	14.55	100.0

5. ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่ของผู้ทำงานในประเทศไทยอยู่ในกลุ่มอาชีพการเกษตรและอาชีพที่เกี่ยวข้อง อีกร้อยละ 13 เป็นผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตอุตสาหกรรม และผู้ปฏิบัติงานอาชีพเกี่ยวกับการค้า แต่ผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพและวิชาการ ผู้ปฏิบัติงานบริหารและจัดการ ปรากฏว่ามีจำนวนน้อยมากเพียงร้อยละ 2 ในแง่การพัฒนาประเทศในระยะยาวแล้ว การขาดแคลนกำลังคนในระดับสูงเป็นเรื่องที่น่าวิตก หนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพและวิชาเทคนิคนั้นมีหญิงเป็นจำนวนมากกว่าชาย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของสตรีที่มีอยู่ในกำลังแรงงานของประเทศไทย

6. เนื่องจากข้อมูลสถิติยังไม่ละเอียดพอ จึงเป็นการยากที่จะทราบชัดถึงลักษณะแท้จริงของการว่างงานและการทำงานต่ำกว่าระดับในประเทศไทย เท่าที่สามารถประมาณได้สำหรับทั่วประเทศทั้งในและนอกเขตเทศบาล อัตราการว่างงานมีประมาณร้อยละ 1 ของบรรดาบุคคลที่กำลังหางานทำในเขตเทศบาล อัตราการว่างงานประมาณได้ร้อยละ 2-3 สำหรับบุคคลที่กำลังหางานทำอย่างแท้จริงจึ่ง และร้อยละ 5-6 สำหรับบุคคลที่กำลังคิดหางานทำ

ถึงแม้ว่า การว่างงานที่เห็นได้ยังไม่เป็นปัญหาร้ายแรงในปัจจุบัน การทำงานต่ำกว่าระดับเป็นอุปสรรคอันน่าวิตกที่จำเป็นจะต้องหาทางแก้ไข การทำงานต่ำกว่าระดับได้แก่การทำงานที่ให้ผลผลิตต่ำมีรายได้ต่ำและทำงานไม่เต็มเวลา กิจกรรมที่มีการทำงานต่ำกว่าระดับที่สำคัญที่สุดได้แก่เกษตรกรรม แต่ในเขตย่านชุมชนก็ยังมีการทำงานต่ำกว่าระดับอยู่เช่นกัน จากการวิเคราะห์เบื้องต้นของการทำงานต่ำกว่าระดับในเขตเทศบาลต่างๆ ปรากฏว่ามีผู้ทำงานต่ำกว่าระดับอยู่มาก บุคคลพวกนี้ได้แก่คนที่ทำงานประเภทที่ให้ผลน้อยและมีรายได้ในเกณฑ์ต่ำมาก จากผลการ

วิเคราะห์ดังกล่าวนี้แสดงว่า ขณะที่การว่างงานที่เห็นได้มีเป็นจำนวนน้อยในเขตเทศบาลของประเทศไทย การทำงานต่ำระดับมีมาในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานอาชีพบางสาขา รวมทั้งผู้ที่ประกอบอาชีพส่วนตัวด้วย

7. สำหรับการเกษตร เป็นการลำบากมากที่จะหยังให้ทราบถึงลักษณะและขอบเขตของการทำงานต่ำระดับ ตลอดจนการว่างงานที่เห็นไม่ได้ ทั้งนี้ ก็เพราะไม่มีสถิติทั่วประเทศเพียงพอเกี่ยวกับการเพิ่มหรือลดตามฤดูกาลของการทำงานเกษตรกรรม ผลผลิตของแรงงานชนบทและผลกระทบกระเทือนในด้านการผลิตเมื่อมีการย้ายแรงงานออกจากเกษตรกรรม ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าผลผลิตของแรงงานในชนบทอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก ถึงแม้เกษตรกรไทยจะใช้เวลาไม่น้อยในการทำงานระหว่างฤดูกาลเพาะปลูกและเก็บเกี่ยว และเมื่อพ้นฤดูกาลดังกล่าวแล้วก็ยังทำงานอื่นๆ แต่ก็อาจกล่าวได้ว่า เกษตรกรรมเหล่านี้แม้ว่าจะไม่ว่างงานแต่งานที่ทำนั้นให้ผลตอบแทนในระดับต่ำ

แนวโน้มของการมีงานทำและการขาดแคลนกำลังคน

8. การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้ก่อให้เกิดการมีงานทำและการเปลี่ยนแปลงในระบบการมีงานทำหลายประการ กิจกรรมที่ไม่ใช่การเกษตรหลายสาขาได้เพิ่มความสำคัญขึ้นทั้งในแง่ผลผลิตและการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจสาขาอุตสาหกรรมและบริการซึ่งกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว เมื่อเทียบกับกำลังแรงงานทั้งสิ้นแล้ว กำลังแรงงานด้านเกษตรกรรมมีอัตราส่วนลดลงเรื่อยในปัจจุบันส่วนใหญ่ของกิจการด้านอุตสาหกรรมในประเทศไทยล้วนแต่เป็นกิจการขนาดเล็กที่อาศัยผลผลิตจากเกษตรกรรม เช่น โรงสี โรงทำแป้ง โรงงานน้ำตาล โรงอัดปอและโรงเลื่อย อย่างไรก็ตามได้มีการขยายประเภทการผลิตทางอุตสาหกรรมต่างๆ ทำให้มีความต้องการคนงานประเภทใช้วิชาชีพ และงานฝีมือเพิ่มขึ้นมาก ความต้องการบุคคลประเภทต่างๆ เหล่านี้ จะเพิ่มมากขึ้นในระยะของแผนพัฒนานี้เพราะได้มีโครงการที่ต้องการผู้มีความรู้และฝีมือสาขาต่างๆ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

9. เมื่อได้พิจารณาแนวโน้มของความต้องการกำลังคนแล้ว จะเห็นว่าปัญหาสำคัญในการพัฒนาได้แก่การขาดแคลนกำลังคนประเภทที่ปฏิบัติงานใช้วิชาชีพและวิชาการ การขาดแคลนที่สำคัญที่สุดก็ได้แก่ แพทย์ พยาบาล นักเกษตร นักบริหาร วิศวกร อาจารย์และครู ในด้านกำลังคนระดับกลางในประเภทช่างฝีมือ ปรากฏว่ามีการขาดแคลนเป็นที่น่าวิตกเช่นเดียวกับระดับที่ใช้วิชาชีพและวิชาการ การขาดแคลนที่ได้ปรากฏชัดแล้วได้แก่ การขาดแคลนช่างฝีมือที่ดีในประเภทช่างกล ช่างไฟฟ้า ช่างไม้ ช่างเชื่อมโลหะ และหัวหน้าคนงานทุกประเภท

การเพิ่มของประชากรและกำลังแรงงาน

10. ในระยะของแผนพัฒนา คาดว่าประชากรของประเทศไทยจะเพิ่มขึ้น 6 ล้านคน ในจำนวนที่เพิ่มนี้จะเป็นกำลังแรงงานที่ประกอบด้วยคนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ประมาณ 2.3 ล้านคน

ตารางที่ 3

ประชากรและกำลังแรงงานในประเทศไทย

(ล้านคน)

	2510	2514	จำนวนที่เพิ่มขึ้นระหว่าง 2510-2514	เพิ่มขึ้นปีละ (%)
ประชากรทั่วประเทศ	33.2	39.2	6.0	3.3
ประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป	18.0	21.3	3.3	3.4
กำลังแรงงานที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป	14.8	17.1	2.3	2.9

คาดว่า อัตราการขยายกำลังแรงงานระหว่างปี 2510-2514 จะต่ำกว่าอัตราตามสำมะโนประชากรปี 2503 เล็กน้อย อันเป็นผลเนื่องมาจากการขยายบริการด้านการศึกษาในระดับต่างๆ และการออกจากราชการก่อนครบเกษียณ

11. การเพิ่มของกำลังแรงงานในระยะของแผนพัฒนาตามที่ประมาณไว้เป็นจำนวน 2.3 ล้านคนนั้น หมายถึงจำนวนที่เพิ่มขึ้นสุทธิในตลาดแรงงานของประเทศไทย ตลาดแรงงานในระยะของแผนพัฒนาจะเพิ่มขึ้น 3.3 ล้านคน แต่ในจำนวนนี้ประมาณว่า 1.0 ล้านคนจะออกจากกำลังแรงงานโดยการตาย การออกจากราชการเพราะเหตุสูงอายุและเหตุอื่นๆ ในจำนวน 3.3 ล้านคนจะเป็นประชากรในชนบท 3.0 ล้านคน ส่วนที่เหลืออีก 0.3 ล้านคนจะเป็นประชากรในเขตเทศบาลอย่างไรก็ดี ตัวเลขนี้เป็นเพียงประมาณการเบื้องต้น เพราะคาดว่าจะยังมีการอพยพจากชนบทไปหางานทำในเขตเทศบาลอยู่ตลอดเวลา ส่วนมากของการเคลื่อนย้ายของแรงงานเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ แต่เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การเคลื่อนย้ายเป็นไปโดยไม่มีแผนและจุดจุดหมายแน่นอน อันย่อมจะก่อให้เกิดการเสียหายขึ้นได้ เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายของแรงงานดังกล่าวนี้ จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องจัดให้มีบริการจัดหางาน ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับทักษะในอาชีพต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น

12. อนึ่ง เมื่อพิจารณาอายุของบุคคลที่หางานทำ ปัญหาการหางานให้แก่คนอายุน้อยควรได้รับความสนใจเป็นพิเศษในระยะของแผนพัฒนา จากการสำรวจกำลังแรงงานของประเทศไทยปรากฏว่าปริมาณการว่างงานในเขตเทศบาลในกลุ่มคนมีอายุน้อยอยู่ในเกณฑ์สูงที่สุดคือ อัตราผู้หางานทำที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี อยู่ในราวร้อยละ 5 ถึง 6 และเป็นอัตราถึงร้อยละ 2.3 ของกำลังแรงงานของประเทศไทย ในชนบทก็เข้าใจว่ามีสถานการณ์ทำนองเดียวกัน การขาดโอกาสที่จะ

ทำงานตลอดปีทำให้คนอายุน้อยอพยพไปหางานทำในเขตเทศบาล การปรับปรุงสถานะของการทำงานทำเป็นส่วนรวมมีปัญหาสำคัญสามประการ ได้แก่ การหางานทำให้แก่คนว่างงาน การหาคนที่ดีกว่าให้แก่คนที่ทำงานต่ำระดับและการจัดหางานให้ได้พอเพียงสำหรับคนรุ่นใหม่ ซึ่งปัญหาข้อสุดท้ายถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด

วัตถุประสงค์และแผนงาน

13. วัตถุประสงค์ในการวางแผนกำลังคนต้องสัมพันธ์กับการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิดทุกระยะ โดยที่ได้เล็งเห็นความสำคัญของการวางแผนกำลังคน แผนพัฒนาฉบับนี้จึงได้รวมนโยบายการพัฒนากำลังคนและการใช้กำลังคนให้เป็นประโยชน์มากขึ้นเข้าไว้เป็นนโยบายสำคัญยิ่งประการหนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการคือ

(1) สร้างโอกาสการมีงานทำขึ้นให้ได้เพียงพอกับการเพิ่มขึ้นของกำลังแรงงาน

(2) ส่งเสริมการทำงานในชนบทให้มากขึ้น เพื่อผ่อนคลายปัญหาการทำงานต่ำระดับ

(3) ปรับปรุงคุณภาพทรัพยากรกำลังคนของประเทศไทย โดยการศึกษา การฝึกอบรมและการยกระดับฝีมือ เพื่อสนองความต้องการกำลังคนทั้งปัจจุบันและอนาคต

สำหรับความมุ่งหมายประการแรก ซึ่งได้แก่การสร้างโอกาสในการมีงานทำให้ได้อย่างพอเพียงกับกำลังแรงงานส่วนที่เพิ่มขึ้นนั้น คาดว่าจะสามารถกระทำได้ในระยะเวลาของแผน ส่วนการแก้ไขปัญหาการทำงานต่ำระดับของกำลังแรงงานชนบทนั้นเป็นงานที่จะต้องใช้เวลาอันยาวนาน และไม่อาจจะดำเนินการให้ได้ผลดีเต็มที่ภายใน 5 ปี แต่ก็จะเริ่มการดำเนินงานอย่างจริงจังเพื่อแก้ไขปัญหานี้ นอกจากนั้นการขยายและเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจก็จะช่วยให้อัตราส่วนกำลังแรงงานในชนบทลดลงด้วยส่วนความมุ่งหมายประการสุดท้าย ซึ่งได้แก่การพัฒนาทรัพยากรกำลังคนเป็นส่วนรวมนั้น จะได้วางรากฐานเพื่อปรับปรุงความรู้และฝีมือระดับต่างๆ ทั้งนี้ จำเป็นจะต้องมีการประเมินความต้องการกำลังคนติดต่อกันไป เพื่อให้วางโครงการปรับปรุงได้ถูกต้องและเหมาะสม

14. แผนพัฒนาฉบับนี้ได้รวมแผนงานหลายอย่างที่จะช่วยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งรวมถึงการสร้างงานใหม่ การส่งเสริมการมีงานทำในชนบท และการพัฒนาและการใช้กำลังคน

14.1 การสร้างงานใหม่ โดยวัตถุประสงค์เฉพาะหน้าของแผนพัฒนาคือ การจัดให้มีโอกาสที่จะทำงานอย่างเพียงพอสำหรับกำลังแรงงานที่เพิ่มขึ้น ฉะนั้น จึงเป็นการจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบให้ทราบถึงปริมาณของการมีงานทำโดยอาศัยแนวโน้มของการมีงานทำ ความสามารถในการผลิตของแรงงาน การลงทุน และเครื่องชี้อื่นๆ โดยให้สัมพันธ์กับการขยายมวลรวมผลิตภัณฑ์ภายในประเทศตามที่ได้ประมาณการไว้โดยอาศัยสมมุติฐานว่าความสามารถในการผลิตของแรงงานจะเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.5 ต่อปีในสาขาเกษตรกรรม 3.0 ในสาขาพาณิชยกรรมและบริการและ 3.5 ในสาขาอุตสาหกรรมและสาขาอื่นๆ

ตารางที่ 4

การมีงานทำในกิจกรรมทางเศรษฐกิจสาขาต่าง ๆ

(ล้านคน)

สาขากิจกรรมทางเศรษฐกิจ	2510		2514		เพิ่มขึ้น
	การมีงานทำ	ร้อยละ	การมีงานทำ	ร้อยละ	
เกษตรกรรม	11.62	79.9	12.68	75.6	1.06
การเหมืองแร่ และเหมืองหิน	0.04	0.3	0.05	0.3	0.01
อุตสาหกรรม	0.69	4.7	0.98	5.8	0.29
การก่อสร้าง	0.11	0.7	0.16	1.0	0.05
การไฟฟ้า การประปา	0.03	0.2	0.16	0.4	0.03
พาณิชยกรรม	1.03	7.1	1.37	8.2	0.34
การคมนาคมและขนส่ง	0.23	1.6	0.32	1.9	0.09
บริการ	0.80	5.5	1.14	6.8	0.34
รวม	14.55	100.0	16.76	100.0	2.21

ตารางที่ 4 แสดงว่าจะมีงานใหม่เพื่อรับแรงงานที่เพิ่มขึ้นประมาณ 2.2 ล้านคน ในจำนวนนี้จะเป็นงานในสาขาเกษตรกรรมร้อยละ 48 ส่วนอีกร้อยละ 52 จะเป็นงานสาขาอื่น ๆ ปริมาณของงานที่คาดว่าจะเกิดขึ้นระยะของแผนจำนวน 2.2 ล้านคนนั้นเกือบจะเท่ากับกำลังแรงงานที่จะเพิ่มขึ้นในระยะของแผน คือ 2.3 ล้านคน ส่วนที่แตกต่างกันประมาณ 1 แสนคนนั้นได้แก่กำลังแรงงานซึ่งว่างงาน ปริมาณการว่างงานนี้ถือว่าไม่มากและเป็นการว่างงานซึ่งเกิดจากการโยกย้ายงานส่วนใหญ่ นอกเหนือจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจแล้ว การที่จะบรรลุถึงเป้าหมายดังกล่าวจะต้องอาศัยมาตรการอื่น ๆ เพื่อเพิ่มการมีงานทำประกอบด้วย

มาตรการที่สำคัญอย่างหนึ่งได้แก่การส่งเสริมวิสาหกิจประเภทที่สามารถเพิ่มการใช้แรงงานให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อสร้างในชนบท และอุตสาหกรรมขนาดเล็ก นอกจากนั้นควรจะได้พิจารณาหาทางที่จะใช้กำลังการผลิตของอุตสาหกรรมต่าง ๆ ให้เต็มที่เพื่อมิให้มีกำลังการผลิตเหลือใช้ มาตรการอีกอย่างหนึ่งได้แก่การจัดตลาดแรงงานให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการหางานให้ทำ การทำทะเบียนแรงงาน การทดสอบ และการแนะนำแนวอาชีพ

14.2 การส่งเสริมการมีงานทำในชนบท โดยที่การดำเนินงานด้านเกษตรกรรมมีลักษณะเป็นงานเฉพาะบางฤดูกาล จึงเป็นธรรมดาที่จะต้องมีการโยกย้ายออกจากหมู่บ้านในฤดู

ว่างงาน อพยพไปหางานทำในย่านชุมชน ส่วนผู้ที่ยังคงอยู่ในหมู่บ้านก็ใช้เวลาทำงานที่ให้ผลผลิตต่ำ ปัญหานี้มีความสำคัญเป็นพิเศษสำหรับประเทศไทย เพราะเกษตรกรประมาณสามในสี่เป็นชาวนาผลิตข้าว ซึ่งมีลักษณะงานเป็นแบบเฉพาะฤดูกาลอย่างมาก การแก้ไขที่เหมาะสมที่สุดได้แก่การช่วยให้มีการเพาะปลูกในฤดูแล้งด้วยการชลประทาน การส่งเสริมอาชีพอื่นๆ เช่น หัตถกรรมและงานฝีมือ และการรับจ้างตามโครงการก่อสร้างต่างๆ ทั้งนี้ อาจารย์เริ่มโครงการทดลองในบางอำเภอ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและเพื่อประโยชน์ในการศึกษาในด้านกำลังคน

14.3 การพัฒนากำลังคน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทย จะต้องสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความต้องการกำลังคนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้มีกำลังคนที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างเหมาะสมในประเภทอาชีพต่างๆ ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉะนั้น จึงจำเป็นต้องประเมินอุปสงค์ของกำลังคนตามแผนพัฒนาและวางแผนเกี่ยวกับอุปทานกำลังคนขึ้นอย่างรอบคอบ

ความต้องการกำลังคน

15. รายละเอียดของความต้องการกำลังคนที่คาดว่าจะมีในประเภทอาชีพต่างๆ ในระยะของแผนพัฒนานั้น ได้จัดทำประเมินขึ้นจากการขยายตัวของการทำงานทำในระยะของแผนพัฒนา จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจสาขาต่างๆ ที่มีใช้เกษตรกรรมได้ดังนี้

ตารางที่ 5

ความต้องการกำลังคนที่เพิ่มขึ้นในระยะของแผนพัฒนา

กลุ่มอาชีพ	ความต้องการกำลังคน
งานที่ใช้วิชาชีพและวิชาเทคนิค	111,700
งานบริหาร และจัดการ	44,500
งานอาชีพเสมียนพนักงาน	92,700
งานอาชีพเกี่ยวกับการค้า	455,300
งานเหมืองแร่ เหมืองหิน	14,300
งานอาชีพเกี่ยวกับการคมนาคมและขนส่ง	114,800
งานในกระบวนการผลิตอุตสาหกรรม	529,800
งานด้านบริการ	171,400
รวม	1,534,500

ตารางที่ 5 แสดงว่าความต้องการกำลังคนในกิจกรรมทางเศรษฐกิจสาขาต่างๆ ที่มีใช้เกษตรกรรมในระยะของแผนพัฒนาจะมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 1.5 ล้านคน ซึ่งสูงกว่าระดับการ

มีงานทำในกิจกรรมทางเศรษฐกิจสาขาต่างๆ ที่มีใช้เกษตรกรรมซึ่งเท่ากับ 1.2 ล้านคนตามทีแสดงไว้ในตารางที่ 4 0.3 ล้านคน ซึ่งได้แก่ความแตกต่างในการเข้าสู่และออกจากกำลังแรงงาน

16. เกี่ยวกับอุปทานบุคคลที่ได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพแล้ว ได้มีการประเมินจำนวนผู้ที่คาดว่าจะสำเร็จจากมหาวิทยาลัยในระยะของแผนพัฒนา ซึ่งคาดว่าจะมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 31,600 คน ในจำนวนนี้จะเป็นผู้สำเร็จสังคมศาสตร์ 12,600 คน การศึกษา 7,000 คน แพทย์ศาสตร์และเภสัชกรรมศาสตร์ 3,560 คน มนุษยศาสตร์และศิลปากร 2,900 คน เกษตรศาสตร์ วนศาสตร์และการประมง 1,930 คน วิศวกรรมศาสตร์ 1,890 คน และวิทยาศาสตร์ 1,700 คน สำหรับกำลังคนระดับกลางนั้นคาดว่าจะ จะมีผู้สำเร็จจากโรงเรียนอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิคเป็นจำนวนทั้งสิ้น 75,000 คน ในจำนวนนี้จะเป็นผู้สำเร็จวิชาชีพสาขาช่างต่างๆ ประมาณ 37,000 คน ผู้สำเร็จวิชาชีพอื่นๆ เช่น เกษตรกรรม เคหะเศรษฐศาสตร์ และพาณิชยศาสตร์ 38,000 คน การประเมินนี้ได้รวมจำนวนที่คาดว่าจะ จะเพิ่มขึ้นโดยการขยายสถาบันการศึกษาและการฝึกอบรมตามแผนพัฒนาด้วย

ตารางที่ 6

ความต้องการบุคคลที่ได้รับการฝึกอบรมแล้วเทียบกับอุปทานในระยะของแผน

สาขา	ความต้องการ	ผลิตได้	ขาดอยู่
กสิกรรมและสัตวบาล	2,200	1,450	750
วนศาสตร์และการประมง	900	480	420
อาชีวเกษตรกรรม	7,500	7,500	-
แพทย์ศาสตร์	2,250	1,350	900
พยาบาล	6,000	4,000	2,000
วิศวกรรมศาสตร์	2,200	1,890	310
ช่างต่างๆ	45,000	35,000	10,000
ครูปริญญาและ ประกาศนียบัตร	49,000	39,000	10,000
วิทยาศาสตร์	3,300	1,700	1,600

จะเห็นได้ว่า ในระยะของแผนจะยังมีการขาดแคลนกำลังคนที่ได้รับการฝึกอบรมเป็นอันมากการขยายและปรับปรุงมหาวิทยาลัยและสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะที่ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาที่มีความต้องการสูงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

มาตรการเฉพาะเพื่อพัฒนากำลังคน

17. ความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์และอุปทานกำลังคนด้านต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นความสำคัญของการพัฒนากำลังคนโดยการศึกษา และการฝึกอบรม สำหรับ การศึกษานั้นมีโครงการพัฒนาการศึกษาอยู่แล้ว ส่วนการฝึกอบรมนั้นคาดว่าจะดำเนินการใน ระยะของแผนดังนี้

17.1 การฝึกอบรมบุคคลด้านวิชาชีพ และการจัดการ นอกจากการฝึกอบรมทางด้านวิชาชีพตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ แล้ว ความจำเป็นในการจัดการฝึกอบรมด้าน ปฏิบัติเพื่อพัฒนากำลังคนสาขาต่าง ๆ ได้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ในด้านบุคคลฝ่ายจัดการ ศูนย์ เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งได้เริ่มงานมาตั้งแต่ปี 2505 โดยความช่วยเหลือของ สหประชาชาติ ได้ทำการฝึกอบรมบุคคลฝ่ายจัดการทุกระดับในการเพิ่มความสามารถในการ ผลิตของอุตสาหกรรมเท่าที่เปิดการฝึกอบรมมาแล้วมีบุคคลฝ่ายจัดการเป็นจำนวนกว่า 3,000 คน จาก 383 องค์กร ทั้งราชการและเอกชนได้รับการฝึกอบรมที่จัดโดยศูนย์นี้ในระยะของ แผนพัฒนาประมาณว่า ศูนย์นี้จะฝึกอบรมได้เป็นจำนวนประมาณ 5,000 คน

17.2 การฝึกอบรมบุคคลด้านบริหาร เนื่องจากในแผนพัฒนาฉบับที่ 2 มี ความต้องการบุคคลด้านบริหารเป็นจำนวนมากเข้าปฏิบัติงานในสาขาต่าง ๆ ในกระทรวง ทบวง กรม รวมทั้งรัฐวิสาหกิจซึ่งวิธีหนึ่งอาจทำได้ด้วยการคัดเลือกตัวบุคคลส่งไปฝึกอบรมใน ต่างประเทศตามสาขาความชำนาญงานตามข้อเสนอที่ได้รับจากกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ปรากฏว่า ในระยะของแผนพัฒนา จำนวนข้าราชการที่ส่วนราชการเจ้าสังกัดต้องการส่งไป ฝึกอบรมในต่างประเทศมีประมาณ 10,000 คน ในจำนวนนี้เป็นเจ้าหน้าที่ด้านสังคมศาสตร์ 2,400 คน ด้านเกษตรศาสตร์ 1,860 คน ด้านการศึกษา 1,500 คน ด้านวิศวกรรมศาสตร์ 1,360 คน และด้านแพทยศาสตร์ 1,290 คน

17.3 การฝึกอบรมช่างฝีมือ การขาดแคลนกำลังคนที่น่าจะมากที่สุดได้แก่ ช่างฝีมือ ซึ่งมีความต้องการเป็นจำนวนมากในงานก่อสร้างและงานด้านช่าง เพื่อแก้ปัญหา ค่าจ้างและราคาขึ้นสูง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการที่จะบรรลุไปสู่เป้าหมายตามแผนได้ การขาดแคลน กำลังคนที่มีคุณภาพจะทำให้มีการบรรจุคนที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานที่ต้องการ ย่อมมีผลเสีย ต่อการเพิ่มความสามารถในการผลิต

เพื่อแก้ไขความขาดแคลนช่างฝีมือ แผนพัฒนาจึงได้มีโครงการพัฒนาด้านอาชีวศึกษา และการฝึกอาชีพขึ้นหลายโครงการ ตามโครงการพัฒนาอาชีวศึกษาซึ่งจะได้รับเงินกู้จาก ธนาคารโลก จะได้จัดให้มีการขยายโรงเรียนอาชีวศึกษาด้านอุตสาหกรรม 14 แห่ง วิทยาลัยครู อาชีวศึกษาเทเวศร์ โรงเรียนอาชีวศึกษาด้านเกษตรกรรม 8 แห่ง และศูนย์ฝึกหัดครู เกษตรกรรมบางพระ สำหรับโรงเรียนอาชีวศึกษาด้านการช่าง คาดว่าตามโครงการจะสามารถ ผลิตบุคคลที่มีฝีมือได้ปีละ 2,100 คน ในอาชีพประเภทช่างเครื่องยนต์ ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า ช่างกลึง ช่างโลหะ ช่างบริการซ่อมวิทยุและโทรทัศน์ นอกจากนั้นตามแผนงานอื่น ๆ ของ

โครงการพัฒนาอาชีวศึกษาจะมีผลให้ได้ครูที่สำเร็จจากวิทยาลัยครูอาชีวศึกษาประมาณปีละ 250 คน และนักเกษตรระดับกลางจากโรงเรียนเกษตรกรรมต่างๆ ประมาณปีละ 1,250 คน

เกี่ยวกับการฝึกอาชีพ จะมีโครงการปรับปรุงฝีมือคนงานในวงการอุตสาหกรรม และการจัดตั้งสถาบันการฝึกเพื่อปรับปรุงความสามารถทางเทคนิคและฝีมือคนงานขึ้นในพระนคร โครงการนี้มีความมุ่งหมายที่จะยกระดับฝีมือและความรู้ที่เกี่ยวข้องของคนงาน เพื่อช่วยให้สามารถปฏิบัติงานโดยมีประสิทธิภาพสูงขึ้น สถาบันจะทำการฝึกผู้ฝึกสอนคนงานซึ่งจะทำการฝึกช่างลูกมือในวงการอุตสาหกรรมต่อไป เป็นที่หวังว่างานของสถาบันจะช่วยเพิ่มความสามารถในการผลิตของอุตสาหกรรมด้วยการส่งเสริมฝีมือคนงานดังกล่าว นอกจากนี้ จะมีโครงการฝึกช่างลูกมือ โดยจัดให้มีการฝึกด้านปฏิบัติที่จำเป็นแก่ผู้เรียนสำเร็จจากโรงเรียนอาชีวศึกษาและผู้ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นครั้งแรก เพื่อให้เป็นช่างฝีมืออย่างแท้จริง โครงการฝึกช่างลูกมือนี้นี้จะดำเนินการโดยอาศัยความร่วมมือจากวงการอุตสาหกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการด้านกำลังคนของเอกชน

18. การพัฒนากำลังคนที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ จะต้องอาศัยการศึกษา การสำรวจและการประเมินความต้องการอยู่ตลอดเวลา เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและวางแผนระยะยาว ทั้งนี้ จะต้องอาศัยข้อมูลสถิติต่างๆ ในเรื่องขนาดและส่วนประกอบของกำลังแรงงาน การวัดความสามารถในการผลิตของแรงงานกับเรื่องประชากรที่ถูกต้องประกอบการพิจารณาด้วย นอกจากนี้ในอนาคตข้างหน้าอาจเป็นการสมควรที่จะจัดตั้งคณะที่ปรึกษาเรื่องกำลังคนขึ้นประกอบด้วยผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและสถาบันเอกชนเพื่อให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในเรื่องที่เกี่ยวกับนโยบายกำลังคน กำลังแรงงานประชากรและการฝึกอบรมแรงงานระดับต่างๆ รวมทั้งการพยากรณ์ความต้องการกำลังคนทั้งระยะสั้นและระยะยาวด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างกำลังคนและแรงงาน

19. กำลังแรงงานในระดับกรรมกรเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งของกำลังคนของประเทศ และจะมีความสำคัญเพิ่มขึ้นเรื่อย ทั้งนี้ เพราะประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาอุตสาหกรรมพาณิชยกรรมและบริการต่างๆ ผลตอบแทนที่แรงงานระดับกรรมกรได้รับได้แก่ค่าจ้างและสวัสดิการต่างๆ จึงจะต้องได้รับการดูแลจากรัฐให้เป็นไปโดยยุติธรรมแก่ทั้งผู้จ้างและผู้รับจ้างโดยอาศัยความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันโดยมีรัฐเป็นคนกลาง ในระยะนี้รัฐจะขยายบริการเพื่อส่งเสริมกรรมกรมากขึ้น เช่นการให้บริการหางาน คุ้มครองแรงงาน แรงงานสัมพันธ์และฝึกอบรมฝีมือ เป็นต้น เพื่อประโยชน์แก่กรรมกรในการที่จะเพิ่มรายได้และความมั่นคงในอาชีพของตน ปัจจัยสำคัญที่สุดได้แก่ค่าจ้างและสิ่งตอบแทนอื่นๆ ซึ่งในปัจจุบันอยู่ในเกณฑ์ต่ำมากสำหรับกรรมกรที่ไม่มีฝีมือซึ่งจะต้องแก้ไขด้วยการขยายบริการฝึกอบรมช่างฝีมือสาขาเทคนิคต่างๆ นอกจากนี้ ปัญหาแรงงานอพยพจากชนบทไปสู่ย่านชุมนุมชนก็จะเพิ่มความสำคัญขึ้นเป็นลำดับ เพราะจำนวนประชากรในชนบทเพิ่มขึ้นในอัตราสูงแต่เนื้อที่ดินมีจำกัด ประชากรส่วนหนึ่งจึงจำเป็นต้องอพยพเข้าสู่ย่านชุมนุมชนเป็นการถาวร และอีกจำนวนมากจะต้องอพยพมา

เพื่อหางานทำเป็นฤดูกาล การคุ้มครองแรงงานประเภทนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหาสังคมหลายประการ นอกจากนี้ในด้านข้าราชการพลเรือน อัตราเงินเดือนตลอดจนสวัสดิการต่าง ๆ นับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐจะพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสม ทั้งนี้ เพราะการทำงานของข้าราชการพลเรือนมีความสำคัญต่อการดำเนินงานพัฒนาประเทศด้วยเป็นอย่างมาก

ทัศนภาพกำลังคนในระยะยาว

20. การประเมินประชากรและกำลังแรงงาน อัตราเพิ่มของกำลังแรงงานในประเทศไทยในอนาคต ตลอดจนความต้องการกำลังคนที่เป็นผลตามมา ย่อมขึ้นอยู่กับอัตราการเพิ่มประชากรทั้งสิ้นในปัจจุบันประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ 3.3 นับว่าสูงมาก ตารางที่ 7 แสดงการประเมินประชากรและกำลังแรงงาน โดยแยกเป็น 2 วิธี วิธีที่ 1 อาศัยสมมติฐานว่าอัตราการเกิดที่สูงขณะนี้จะคงสูงต่อไป ส่วนวิธีที่ 2 อาศัยสมมติฐานว่าอัตราการเกิดจะเริ่มลดลงจากปี 2513 เรื่อยไปในการประเมินทั้งสองอย่าง มีสมมติฐานว่า อัตราการตายจะลดลงเล็กน้อย โดยสมมติฐานดังกล่าวอัตราการเพิ่มของประชากรเท่ากับร้อยละ 3.4 ในระหว่างปี 2510-2514 และ 3.5 ระหว่างปี 2514-2524 สำหรับวิธีแรก และเท่ากับ 3.3 ในระหว่างปี 2510-2514 3.0 ระหว่างปี 2514-2519 และ 2.8 ระหว่างปี 2519-2524 ตามลำดับ

ตารางที่ 7

การประเมินประชากร และกำลังแรงงานในระยะยาว

(ล้านคน)

จำนวน	การประเมินที่	ปี			
		2510	2514	2519	2524
ประชากรทั้งสิ้น	1	33.2	39.3	46.6	55.9
	2	33.2	39.2	45.1	51.2
ประชากรที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป	1 และ 2	18.0	21.3	25.2	29.8
กำลังแรงงานที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป	1 และ 2	14.8	17.1	20.2	23.8
การเพิ่มของกำลังแรงงานในระยะ 5 ปี	1 และ 2	-	2.3	3.1	3.6

ตารางที่ 7 แสดงว่าถ้าถือวิธีที่ 2 เป็นเกณฑ์ จำนวนประชากรทั้งสิ้นจะเท่ากับ 51.2 ล้านคนเทียบกับ 55.9 ล้านคนตามวิธีที่ 1 ในปี 2524 ความแตกต่างของอัตราการเกิดของสองวิธีนี้จะไม่กระทบกระเทือนกำลังแรงงานที่มีอายุ 15 ปี ในระยะก่อนปี 2524 แต่จะมีความสำคัญภายหลังปี 2524 ไปแล้ว ส่วนจำนวนกำลังแรงงานที่เพิ่มเข้ามาจะสูงขึ้นในระยะเวลาดังกล่าวจะเท่ากับ 2.3 ล้านคนระหว่างปี 2510-2514 3.1 ล้านคนระหว่างปี 2514-2519 และ 3.6 ล้านคนระหว่างปี 2519-2524 โดยสมมติฐานว่า อัตราการเข้าสู่กำลังแรงงานในกลุ่ม

ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปจะลดลงเล็กน้อย คือ ลดจากร้อยละ 82.2 ในปี 2509 เป็น 80.3 และจะเท่ากับร้อยละ 80.0 จนถึงปี 2524 การประเมินข้างต้นนี้แสดงว่าในระยะ 15 ปี จะมีจำนวนกำลังแรงงานเพิ่มขึ้น 9 ล้านคน

21. แนวโน้มระยะยาวของกำลังคนและการมีงานทำ การประเมินแนวโน้มในด้านการมีงานทำในระยะยาว จำแนกตามสาขากิจกรรมทางเศรษฐกิจ และตามประเภทอาชีพที่สำคัญมีสองประการคือ ประการแรกได้คาดหมายว่าอัตราส่วนของกำลังแรงงานทั้งสิ้นทางด้านเกษตรกรรม พาณิชยกรรมและบริการ ประการที่สองความต้องการจะมีมากขึ้นในด้านกำลังคนที่มีฝีมือในระดับสูง ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานอาชีพเกี่ยวกับการค้า อนุสนธิ์จากการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ

บทที่ 7

การพัฒนาส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น

1. นโยบายสำคัญยิ่งประการหนึ่งของรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้แก่การสนับสนุนให้ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ราชอาณาจักรได้พัฒนาเจริญก้าวหน้าไปตามแนวทางซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่นและบังเกิดผลสนองนโยบายส่วนกลางในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท้องถิ่นซึ่งยังล้าหลังในความเจริญเนื่องจากอยู่ในเขตทุรกันดารและห่างไกล รัฐมีนโยบายที่จะส่งเสริมเป็นพิเศษเพื่อให้สามารถเร่งรัดการพัฒนาได้โดยด่วนที่สุด ด้วยเหตุผลดังกล่าวแผนพัฒนาฉบับนี้จึงได้รวมการพัฒนาส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นต่าง ๆ เข้าไว้เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งด้วยบทบาทของการพัฒนาส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นนี้ถือได้ว่าเป็นการเสริมโครงการพัฒนาจากส่วนกลาง โดยอาศัยกำลังสมทบจากท้องถิ่นทั้งในด้านกำลังคนและกำลังเงิน อย่างไรก็ตาม ภาระด้านการเงินส่วนใหญ่เป็นของส่วนกลางในรูปงบอุดหนุนจากงบอุดหนุนประมาณแผ่นดิน

2. ในระยะของแผนพัฒนาฉบับนี้ รัฐจะดำเนินการตามโครงการสนับสนุนการพัฒนาส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การพัฒนาส่วนภูมิภาค แยกออกเป็น 5 ภาค โดยมีคณะกรรมการพัฒนาภาครับผิดชอบในเรื่องนโยบายและจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการที่เห็นสมควร

2.2 การพัฒนาส่วนท้องถิ่น อันได้แก่องค์กรบริหารจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาลของแต่ละจังหวัด โดยอาศัยรายได้ของส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก

2.3 การเร่งรัดพัฒนาชนบท ในเขตเร่งรัดพัฒนาชนบทอันได้แก่จังหวัดชายแดนในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตเร่งรัดพัฒนานี้อาจขยายกว้างขวางขึ้นได้ในภายหลังตามความจำเป็น

2.4 การพัฒนาเขตทุรกันดารห่างไกล เป็นโครงการพิเศษเฉพาะบางอำเภอและบางตำบลที่อยู่บริเวณชายแดนซึ่งติดต่อได้ยาก เพราะขาดเส้นทางคมนาคม ในปัจจุบันดำเนินการเฉพาะในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณชายแดนภาคตะวันออก และบริเวณชายแดนภาคใต้

2.5 การพัฒนาเฉพาะท้องถิ่น เป็นโครงการที่จะดำเนินการเฉพาะท้องถิ่นบางแห่ง ซึ่งมีเหตุผลพิเศษที่เห็นควรให้ดำเนินการในระยะของแผน คาดว่าจะดำเนินการในเขตลุ่มน้ำป่าสัก บริเวณสตัทหีบ และอาจมีเขตอื่นๆ เพิ่มเติมในภายหลังเมื่อได้มีการสำรวจและเตรียมงานเสร็จแล้ว เช่น ในเขตชะอำถึงปราณบุรี เป็นต้น

การพัฒนาส่วนภูมิภาค

3. เพื่อเป็นการอนุมัติตามนโยบายของรัฐบาลที่จะให้ส่วนภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศได้มีการพัฒนาโดยเร่งด่วนและสอดคล้องกับการพัฒนาส่วนกลางโดยใกล้ชิด รัฐบาลได้แต่งตั้ง

คณะกรรมการพัฒนาภาคต่าง ๆ ขึ้นรวม 5 คณะ มีขอบเขตของความรับผิดชอบในส่วนภูมิภาครวมทั้งสิ้น 61 จังหวัด คณะกรรมการพัฒนาภาคมีหน้าที่ทั่วไปดังนี้ คือ

3.1 ดูแลให้การพัฒนาส่วนภูมิภาคในความรับผิดชอบของตนเองให้เป็นไปด้วยดีในฐานะตัวแทนของรัฐบาลอีกชั้นหนึ่ง

3.2 จัดวางนโยบาย โครงการและแนวทางในการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและลักษณะภูมิประเทศของส่วนภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อประมวลเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาส่วนรวม

3.3 จัดสรรงบประมาณพิเศษเป็นการเสริมสร้างงบประมาณส่วนกลาง ซึ่งจังหวัดต่าง ๆ ได้รับอยู่แล้วทั้งในรูปงบประมาณอุดหนุนและในรูปค่าใช้จ่ายของส่วนราชการต่าง ๆ งบประมาณพิเศษเพื่อพัฒนาจึงเป็นเพียงส่วนน้อยของงบพัฒนาส่วนภูมิภาคที่แท้จริงทั้งหมด แต่มีประโยชน์มากเพราะสามารถใช้จ่ายเพื่อพัฒนาโครงการขนาดเล็กซึ่งจังหวัดไม่มีกำลังจะดำเนินการโดยอิสระได้แต่ประชาชนในจังหวัดมีความต้องการจะให้ดำเนินการโดยแท้จริง

4. ในปัจจุบันมีคณะกรรมการพัฒนาภาคต่าง ๆ 5 คณะ ดังนี้

4.1 คณะกรรมการพัฒนาภาคเหนือ มีขอบเขตในการดำเนินการรวม 16 จังหวัด ตั้งแต่จังหวัดอุทัยธานีในตอนใต้ถึงจังหวัดเชียงรายในตอนเหนือ

4.2 คณะกรรมการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขอบเขตการดำเนินงานใน 15 จังหวัดตั้งแต่จังหวัดนครราชสีมาจนถึงพรมแดนตะวันออกของประเทศ

4.3 คณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ มีขอบเขตการดำเนินงานใน 14 จังหวัด ตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไปจนถึงพรมแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย

4.4 คณะกรรมการพัฒนาภาคตะวันออก มีขอบเขตการดำเนินงานใน 8 จังหวัด ตั้งแต่จังหวัดสมุทรปราการจนถึงจังหวัดตราด

4.5 คณะกรรมการพัฒนาภาคตะวันตก มีขอบเขตการดำเนินงานใน 8 จังหวัด ตั้งแต่จังหวัดสมุทรสาครจนถึงจังหวัดสุพรรณบุรีในตอนเหนือและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในตอนใต้

สำหรับจังหวัดภาคกลางอีก 8 จังหวัดในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา ยกเว้นจังหวัดพระนครและธนบุรีนั้น ในปัจจุบันยังไม่มีคณะกรรมการพัฒนาภาคขึ้นโดยเฉพาะอยู่ใกล้เคียงกับพระนครและส่วนมากได้รับประโยชน์โดยตรงจากโครงการพัฒนาลุ่มน้ำเจ้าพระยาในด้านชลประทานและการเกษตรอื่น ๆ อยู่แล้ว อย่างไรก็ตามรัฐบาลกำลังดำริจะตั้งคณะกรรมการเร่งการพัฒนาเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยาขึ้น

5. นโยบายในการพัฒนาภาคต่าง ๆ นโยบายในการพัฒนาภาคย่อมกำหนดขึ้นโดยสอดคล้องกับนโยบายพัฒนาส่วนรวมของประเทศ แต่อันดับความสำคัญย่อมแตกต่างกันตามลักษณะภูมิประเทศและภาวะเศรษฐกิจของแต่ละส่วนภูมิภาค

5.1 นโยบายพัฒนาภาคเหนือ ภาคเหนือมีอาณาเขตกว้างถึง 170,000 ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นที่สูงและมีป่าไม้หนาแน่น ที่ราบเพื่อการเกษตรในภาคเหนือตอนบนมีไม่มากนัก เนื้อที่ถือครองต่อครอบครัวเกษตรกรจึงมีขนาดเล็กเพียงประมาณ 9.6 ไร่ และมีแนวโน้มเอียงจะเล็กลงเรื่อยเนื่องจากขาดการขยายตัวของจำนวนประชากร ด้วยเหตุนี้ นโยบายอันสำคัญที่สุดในการพัฒนาภาคเหนือจึงได้แก่การส่งเสริมการผลิตการเกษตรและอาชีพอื่นๆ ของราษฎร เพื่อให้ได้รายได้เพียงพอแก่การครองชีพเพื่อชดเชยเนื้อที่ถือครองซึ่งมีขนาดเล็ก นโยบายที่สำคัญรองลงมาได้แก่การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติซึ่งมีอุดมสมบูรณ์ให้ได้ประโยชน์เต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรป่าไม้ แหล่งน้ำ และแหล่งแร่ต่างๆ นอกจากนี้ นโยบายหลักอีกประการหนึ่ง ได้แก่การพัฒนาเขตทุรกันดารและห่างไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสงเคราะห์ชาวเขาเพื่อประโยชน์ในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและความมั่นคงของประเทศ

5.2 นโยบายพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ และมีพลเมืองหนาแน่นถึงเกือบหนึ่งในสามของจำนวนประชากรทั้งหมด แต่เป็นส่วนภูมิภาคที่ยากจนที่สุด มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อบุคคลแล้วเพียงประมาณครึ่งหนึ่งของรายได้ประชาชาติต่อบุคคลเฉลี่ยทั่วประเทศ นโยบายหลักในการพัฒนาภาคนี้จึงได้แก่การเร่งรัดพัฒนาในด้านต่างๆ เพื่อให้ฐานะการครองชีพของประชาชนได้ดีขึ้นโดยด่วนที่สุด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทรัพยากรธรรมชาติน้อยและมีลักษณะภูมิประเทศค่อนข้างจะแห้งแล้งทุรกันดาร คณะกรรมการพัฒนาภาคจึงได้เน้นหนักการส่งเสริมอาชีพและสวัสดิการของราษฎรเป็นหลักด้วยวิธีการขยายและริเริ่มโครงการขั้นรากฐาน เช่น โครงการจัดหาน้ำ โครงการคมนาคมและโครงการพลังงาน อนึ่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการแทรกซึมจากภายนอกโดยมีวัตถุประสงค์จะบ่อนทำลายอธิปไตยของชาติอยู่มาก นโยบายพัฒนาภาคนี้จึงต้องคำนึงถึงความมั่นคงของประเทศเป็นวัตถุประสงค์อันดับแรก นอกจากนี้ การพัฒนาสังคมสำหรับภาคนี้มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจ เพราะภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีชนบทรอบล้อมประเพณีแตกต่างไปจากส่วนกลางอยู่บางประการ

5.3 นโยบายพัฒนาภาคใต้ ภาคใต้มีลักษณะภูมิประเทศและระบบเศรษฐกิจสังคมแตกต่างไปจากส่วนภูมิภาคอื่นๆ อยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณจังหวัดชายแดนด้วยเหตุนี้จังหวัดเหล่านี้จึงไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควรในสมัยก่อนๆ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลชุดปัจจุบันสำนักอยู่เสมอว่าคนไทยในภาคใต้ของประเทศมีความเป็นไทยโดยสมบูรณ์เช่นเดียวกับประชากรในส่วนภูมิภาคอื่น และมีนโยบายที่จะเร่งรัดพัฒนาภาคใต้ให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม นโยบายพัฒนาภาคใต้จึงเน้นหนักในเรื่องการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษา ในด้านเศรษฐกิจนั้นนโยบายหลักได้แก่การปรับปรุงขยายเส้นทางคมนาคม การจัดตั้งนิคมสร้างตนเองและการปลูกยางพาราพันธุ์ดีแทนยางพื้นเมือง นอกจากนี้ รัฐบาลมีนโยบายจะปรับปรุงและก่อสร้างท่าเรือชายทะเลภาคใต้หลายแห่งพัฒนาอาชีพ โดยเฉพาะการประมงทะเลและส่งเสริมการพัฒนาเหมืองแร่

5.4 นโยบายพัฒนาภาคตะวันออก ภาคตะวันออกมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ และมีเส้นทางที่จะสามารถพัฒนาออกไปได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอุตสาหกรรมและพาณิชย์ในบริเวณชายทะเล นโยบายพัฒนาภาคตะวันออกจึงเน้นหนักการพัฒนาดังกล่าว ส่วนภาคตะวันออกบริเวณชายแดนและตอนเหนือมีหลายแห่งซึ่งยังถูกรังการและประชาชนมีฐานะยากจน นโยบายการพัฒนาจึงเน้นหนักในด้านการขยายงานขั้นพื้นฐาน เช่น การคมนาคม เป็นต้น

5.5 นโยบายพัฒนาภาคตะวันตก ภาคตะวันตกมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เช่น ป่าไม้ ที่ดินและแหล่งน้ำ นโยบายหลักในการพัฒนาภาคนี้จึงได้แก่การพัฒนาทางพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุนการเกษตรในอนาคตข้างหน้าคาดได้ว่าภาคตะวันตกจะเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ

6. โครงการพัฒนาภาคต่าง ๆ โครงการพัฒนาส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่เป็นโครงการพัฒนาจากส่วนกลาง ซึ่งได้รวมไว้ในแผนแยกตามสาขาต่างๆ แล้ว ดังจะเห็นได้ว่างบพัฒนาของประเทศแทบทั้งสิ้นได้กำหนดไว้สำหรับโครงการซึ่งจะใช้จ่ายในชนบท สำหรับโครงการซึ่งจะใช้จ่ายงบประมาณจากงบพิเศษเพื่อพัฒนาภาคนั้นอาจแยกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

6.1 โครงการพัฒนากิจกรรมขั้นพื้นฐาน โครงการซึ่งส่วนภูมิภาคต้องการมากที่สุดได้แก่โครงการสร้างทางหลวงชนบทและโครงการชลประทานขนาดเล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตทุรกันดารและห่างไกล คณะกรรมการพัฒนาภาคต่างๆ ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างทางขึ้นหลายแห่ง และได้จัดซื้อเครื่องจักรกลก่อสร้างให้แก่จังหวัดต่างๆ หลายจังหวัด ส่วนโครงการขนาดใหญ่เกินกำลังคณะกรรมการพัฒนาภาคก็ได้จัดสรรงบประมาณให้เพื่อการสำรวจและออกแบบ เพื่อความสะดวกในการที่จะตั้งงบประมาณจากส่วนกลางให้ต่อไป

6.2 โครงการพัฒนาเมืองและนคร คณะกรรมการพัฒนาภาคได้คำนึงถึงความสำคัญในการพัฒนาย่านชุมชนคนต่างๆ ให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและการปกครองระดับภูมิภาคต่อไป ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการพัฒนาภาคจึงได้กำหนดจังหวัดซึ่งมีลักษณะเหมาะสมเป็นศูนย์กลางประจำภาค เช่น ขอนแก่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตากในภาคเหนือและปัตตานีในภาคใต้ ก็ได้พยายามจัดหางบประมาณในการวางผังเมืองและขยายตัวเมืองให้แก่จังหวัดดังกล่าว

6.3 โครงการพัฒนาสังคม ได้แก่การอุดหนุนจังหวัดต่างๆ ในกิจกรรมสังคมสงเคราะห์นิตมสร้างตนเอง การก่อสร้างสถานอนามัยและโรงเรียนประชาบาล นอกจากนั้น คณะกรรมการพัฒนาภาคได้พยายามพบปะติดต่อกับข้าราชการส่วนภูมิภาคและประชาชนเพื่อชี้แจงนโยบายของรัฐบาลและศึกษาความต้องการของประชาชน เพื่อสนับสนุนความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลและประชาชน

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของคณะกรรมการพัฒนาภาคเท่าที่เป็นมาแล้วมิได้อาศัยการใช้จ่ายงบพัฒนาภาคเท่านั้น แต่ส่วนใหญ่ได้แก่การริเริ่มโครงการขนาดใหญ่โดยอาศัย

งบประมาณแผ่นดินส่วนกลาง อาทิเช่น การจัดตั้งมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ การสำรวจเพื่อก่อสร้างทางหลวงสายสำคัญๆ เช่น หล่มสัก-ชุมแพ ทรายด-คลองใหญ่-ไม้รูด และหลังสวน-นครศรีธรรมราช เป็นต้น ในระยะของแผนฉบับนี้คาดว่าจะคณะกรรมการพัฒนาภาคจะยังดำเนินการต่อไปตามแนวทางและโครงการที่ได้ริเริ่มไว้เดิม แต่จะพยายามขยายงานให้กว้างขวางออกไป โดยร่วมมือกับส่วนราชการภูมิภาคอย่างใกล้ชิด

งบพัฒนาพิเศษเพื่อพัฒนาภาค

7. ในระยะของแผนฉบับนี้คาดว่าจะตั้งงบพิเศษเพื่อพัฒนาภาคในงบกลาง 400 ล้านบาท แต่การพัฒนาส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่จะใช้งบส่วนกลางซึ่งแยกตามสาขาต่างๆ โครงการที่ได้ใช้งบประมาณของส่วนราชการส่วนกลาง แต่ดำเนินการในส่วนภูมิภาคไม่ใช่จะให้ประโยชน์โดยตรงแก่จังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการ แต่ยังให้ประโยชน์แก่จังหวัดอื่น ๆ ที่อยู่ในเขตโครงการด้วย เช่น โครงการชลประทานและพลังงาน เป็นต้น

ตารางที่ 1

งบพัฒนาภาคพิเศษ

ภาค	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
เหนือ	20	20	20	25	25	110
ตะวันออกเฉียงเหนือ	20	20	20	25	25	110
ใต้	10	15	15	15	15	70
ตะวันออก	10	10	10	10	15	55
ตะวันตก	10	10	10	10	15	55
รวม	70	75	75	85	95	400

งบพัฒนาส่วนท้องถิ่น

8. ระบบการปกครองของประเทศไทยในปัจจุบัน แบ่งราชการบริหารส่วนท้องถิ่นเป็น 4 รูป คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยการปกครองท้องถิ่นเหล่านี้เป็นองค์การของรัฐ แยกต่างหากจากราชการบริหารส่วนภูมิภาค ในขณะนี้ มีเทศบาลอยู่ 120 แห่ง สุขาภิบาล 503 แห่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัด 71 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 53 แห่ง มีส่วนสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของประชาชนอย่างใกล้ชิด หน้าที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น นอกเหนือไปจากงานบริหารประจำแล้ว ก็ได้แก่ การจัดหาบริการและสาธารณูปการ เช่น การคมนาคมและขนส่ง การสาธารณสุข การศึกษา และการพัฒนาเมือง เป็นต้น บริการต่างๆ เหล่านี้มีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ

ประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

9. ในปัจจุบันเทศบาลเป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นรูปที่สำคัญที่สุด ในปี พ.ศ. 2508 มีประชากรในเขตเทศบาลประมาณ 4.3 ล้านคน หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 14 ของประชากรทั่วประเทศ อัตราส่วนของประชากรในเขตเทศบาลเพิ่มขึ้นเรื่อยตลอดมา กล่าวคือตามสำมะโนประชากรปี พ.ศ. 2490 มีอัตราส่วนร้อยละ 9.7 ในปี พ.ศ. 2495 ร้อยละ 10.8 ในปี พ.ศ. 2503 ร้อยละ 12.4 และในปี พ.ศ. 2508 ร้อยละ 14 อย่างไรก็ตาม ประชากรในเขตเทศบาลนั้นเป็นประชากรในเขตเทศบาลนครกรุงเทพและธนบุรีเสียเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2490 ประชากรในเขตเทศบาลนครกรุงเทพและธนบุรีมีอัตราส่วนร้อยละ 45 ของประชากรในเขตเทศบาลทั้งสิ้น และอัตราส่วนนี้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 48 ในปี พ.ศ. 2495 ร้อยละ 52 ในปี พ.ศ. 2503 และร้อยละ 55 ในปี พ.ศ. 2508 กล่าวโดยสรุปในระหว่าง พ.ศ. 2490-2508 ประชากรในเขตเทศบาลได้ขยายตัวในอัตราประมาณร้อยละ 5.3 ต่อปี ซึ่งสูงกว่าอัตราการเพิ่มของประชากรทั่วประเทศที่ประมาณไว้ร้อยละ 3 ต่อปี สำหรับเทศบาลนครกรุงเทพและธนบุรี นั้น เพิ่มขึ้นในอัตราประมาณร้อยละ 6.7 ต่อปี ซึ่งหมายความว่าประชากรในเขตเทศบาลนครกรุงเทพและธนบุรีขยายตัวเร็วกว่าเทศบาลอื่นๆ รวมกัน หากประชากรในเขตเทศบาลเพิ่มขึ้นในอัตราที่เคยเป็นมาแล้ว คาดว่าในปี พ.ศ. 2520 จะมีประชากรในเขตเทศบาลทั้งสิ้นประมาณ 8 ล้านคน

ตารางที่ 2

จำนวนประชากรในเขตเทศบาล

(ล้านคน)

ประชากร	2490	2495	2503	ประมาณการ	
				2509	2520
ประชากรในเขตเทศบาล	<u>1.73</u>	<u>2.25</u>	<u>3.27</u>	<u>4.60</u>	<u>8.0</u>
พระนครและธนบุรี	0.78	1.07	2.55	2.55	
เขตเทศบาลอื่นๆ	0.95	1.18	2.05	2.05	
ประชากรทั่วราชอาณาจักร	17.96	20.83	33.10	33.10	45.0
อัตราส่วนของประชากรในเขตเทศบาลต่อประชากรทั่วราชอาณาจักร	9.70	10.80	13.90	13.90	17.8

ที่มา : ตัวเลขประชากรในเขตเทศบาลและทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2490-2503 จากสมุดสถิติรายปี 2407 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

10. นอกจากเทศบาลซึ่งขยายตัวอย่างรวดเร็วแล้ว สุขาภิบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญอีกรูปหนึ่ง ในปัจจุบันประมาณว่ามีประชากรอยู่ในเขตสุขาภิบาลมากกว่า 2 ล้านคน จำนวนสุขาภิบาลได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพราะประชากรในตำบลต่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้นทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจก็ขยายตัวออกไปทำให้มีการจัดตั้งสุขาภิบาลเพิ่มขึ้นใหม่ทุกปี สำหรับพื้นที่ที่อยู่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาลในจังหวัดใดก็ถือว่าอยู่ภายใต้องค์การบริหารส่วนจังหวัดของจังหวัดนั้น สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจัดขึ้นเฉพาะ 40 กว่าแห่ง เพื่อเป็นการทดลองการกระจายอำนาจไปสู่หน่วยการปกครองที่เล็กที่สุด

11. การที่ประชากรในเขตเทศบาลเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ในด้านจัดหาบริการสนองความต้องการของประชาชนในเมือง ผลของการพัฒนาประเทศย่อมเป็นการกระตุ้นให้เมืองต่างๆ ขยายตัวออกไปเป็นเงาตามตัว เป็นภาระของเทศบาลที่จะต้องจัดหาบริการและสาธารณูปการต่างๆ ให้เพียงพอ สำหรับหน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่นๆ ที่ยังไม่ใหญ่พอที่จะจัดเป็นเมืองได้ ก็มีภาระหน้าที่ในการสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งอยู่ในระดับกิ่งชนบทกิ่งเมืองเช่นเดียวกัน

รายจ่ายในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

12. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติได้ทำการศึกษารวบรวมตัวเลขรายจ่ายองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต่างๆ ได้ตั้งงบประมาณไว้สำหรับการทำนุบำรุงท้องถิ่นนอกเหนือไปจากการบริหารงานประจำ ปรากฏว่าในระยะ พ.ศ. 2507-2509 เป็นการบริหารส่วนท้องถิ่นทุกรูปได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไว้ทั้งสิ้นประมาณ 1,488 ล้านบาท หรือร้อยละ 45 ของรายจ่ายทั้งสิ้น รายจ่ายนี้น้อยกว่าที่ประมาณไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกระยะที่ 2 ซึ่งประมาณไว้ 1,837 ล้านบาท รายจ่ายพัฒนาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นรูปต่างๆ ได้นำมาแสดงในตารางข้างล่าง

ตารางที่ 3

รายจ่ายในการพัฒนาท้องถิ่น

(ล้านบาท)

รูปการปกครองท้องถิ่น	2507	2508	2509	รวม
เทศบาล	303.8	382.5	409.7	1,096.0
สุขาภิบาล	38.7	45.2	48.2	132.1
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	61.7	70.2	110.4	242.3
องค์การบริหารส่วนตำบล	6.0	6.0	6.0	6.0
รวม	410.2	503.9	574.3	1,488.4

13. ในจำนวนรายจ่ายพัฒนาทั้งสิ้น ประมาณร้อยละ 60 จ่ายจากรายได้ของท้องถิ่นเอง นอกจากนั้น ได้มาจากเงินอุดหนุนและเงินยืมจากรัฐบาล อนึ่ง ควรเป็นที่สังเกตด้วยว่า โดยเฉลี่ยแล้วรายจ่ายเพื่อการพัฒนาของส่วนท้องถิ่นประมาณเกือบร้อยละ 60 เป็นรายจ่ายในเขตจังหวัด พระนครและธนบุรี แต่ก็มีแนวโน้มให้เห็นชัดว่า ส่วนของรายจ่ายในเขตพระนครและธนบุรีในรายจ่ายทั้งสิ้นลดลงเป็นลำดับ จากร้อยละ 61.6 ในปี 2503 มาเป็นร้อยละ 58.3 ในปี พ.ศ. 2509 ยิ่งกว่านั้น ในระยะปี 2507-2509 รัฐบาลได้ให้เงินอุดหนุนเพื่อใช้จ่ายในการพัฒนาแก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนอกเขตพระนครและธนบุรี เป็นจำนวนเกือบร้อยละ 60 ของเงินอุดหนุนที่ใช้ในการพัฒนาทั้งสิ้น

14. ในระยะ พ.ศ. 2507-2509 โดยเฉลี่ยแล้วประมาณร้อยละ 56.2 ของรายจ่ายพัฒนาทั้งสิ้นขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้ใช้ไปในการคมนาคมและขนส่ง ร้อยละ 8.3 ใช้ไปในการพัฒนาด้านสาธารณสุข ร้อยละ 6.4 ใช้ในการปรับปรุงแหล่งชุมชนในเขตกรุงเทพฯ และธนบุรี ส่วนที่เหลือใช้ไปในการรักษาความสะอาด การส่งเสริมอาชีพ การศึกษา การสันตนาการ การป้องกันอัคคีภัย การพาณิชย์ การประปา การไฟฟ้า และอื่นๆ ซึ่งได้แก่การบำรุงศาสนา การสมทบช่วยเหลืองานในด้านพัฒนาชุมชน และการสังคมนาเกลือต่างๆ ประมาณรายจ่ายในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นแยกตามลักษณะงาน พ.ศ. 2507-2509 ได้นำมาแสดงในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 4

ประมาณรายจ่ายพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น แยกตามลักษณะงาน

(ล้านบาท)

ลักษณะงาน	2507	2508	2509	รวม
การคมนาคมและขนส่ง	233.1	282.4	230.6	836.2
การสาธารณสุข	33.1	45.7	44.6	123.4
การศึกษา	24.3	22.8	22.5	69.6
การรักษาความสะอาด	20.2	38.3	32.6	91.1
การปรับปรุงแหล่งชุมชน	16.5	13.7	65.5	95.7
การส่งเสริมอาชีพ	15.3	43.5	31.1	89.9
การสันตนาการ	16.1	19.8	22.4	58.3
การป้องกันอัคคีภัย	0.9	1.1	1.0	3.0
การพาณิชย์	24.	21.0	18.2	63.8
การประปาและไฟฟ้า	19.6	9.2	4.2	32.0
อื่นๆ	6.6	6.2	11.6	24.5
รวม	410.2	503.9	574.3	1,488.4

ที่มา : ประมวลจากตัวเลขงบประมาณขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

รายจ่ายในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารท้องถิ่นในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่สอง

15. ในระยะ 5 ปี ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510–2514) ประมาณว่า รายจ่ายพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจะมีจำนวนทั้งสิ้น ประมาณ 4,100 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 50 ของรายจ่ายทั้งสิ้น คาดว่ารายจ่ายพัฒนาจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 14 ต่อปี ในการนี้ประมาณว่ารัฐบาลจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาของท้องถิ่นรวม 1,800 ล้านบาท หรือร้อยละ 44 ของรายจ่ายพัฒนาทั้งสิ้น เงินอุดหนุนจากรัฐบาลส่วนใหญ่จะตกอยู่แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น นอกเขตพระนครและธนบุรี ประมาณรายจ่ายในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในระยะ 5 ปี ข้างหน้า แยกตามที่มาของรายจ่ายเงินได้นำมาแสดงในตารางข้างล่าง

ตารางที่ 5
งบพัฒนาท้องถิ่นในระยะของแผน

(ล้านบาท)

ที่มา	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
จ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน	<u>280.0</u>	<u>335.0</u>	<u>365.0</u>	<u>395.0</u>	<u>425.0</u>	<u>1,800.0</u>
พระนครและธนบุรี	117.0	132.0	143.0	155.0	168.0	715.0
อื่นๆ	163.0	178.0	197.0	215.0	232.0	985.0
สำรอง	-	25.0	25.0	25.0	25.0	100.0
จ่ายจากรายได้ของท้องถิ่น	<u>320.0</u>	<u>380.0</u>	<u>450.0</u>	<u>530.0</u>	<u>620.0</u>	<u>2,300.0</u>
พระนครและธนบุรี	235.0	276.0	313.0	360.0	411.0	1,595.0
อื่นๆ	85.0	104.0	137.0	170.0	209.0	705.0
รวม	<u>600.0</u>	<u>715.0</u>	<u>815.0</u>	<u>295.0</u>	<u>1,045.0</u>	<u>4,100.0</u>
พระนครและธนบุรี	352.1	408.0	456.0	515.0	579.0	2,310.0
อื่นๆ	248.0	282.0	334.0	385.0	441.0	1,690.0
สำรองโครงการใหม่	-	25.0	25.0	25.0	25.0	100.0

หมายเหตุ : ไม่รวมงบการศึกษาสำหรับโรงเรียนประชาบาล

16. สำหรับการแจกแจงรายจ่ายในเมืองหลวงกับเขตอื่นๆ ของประเทศนั้น ถึงแม้ว่าแนวโน้มที่ผ่านมา จะชี้ให้เห็นว่าส่วนที่จ่ายในพระนครและธนบุรีจะต่ำลงเมื่อเปรียบเทียบกับเขตอื่นๆ ในราชอาณาจักร ซึ่งเป็นผลอันเกิดจากความพยายามของรัฐในอันที่จะกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจออกไปตามท้องถิ่นต่างๆ ก็ตาม แต่ในระยะ 2 ปีแรกของแผนฉบับที่ 2 คาดว่าส่วนของรายจ่ายในเขตพระนครและธนบุรีจะสูงขึ้นบ้างเล็กน้อย อันจะเป็นผลเนื่องมาจากการเร่งปรับปรุงแหล่งชุมชนในเขตเทศบาลนครกรุงเทพและธนบุรี โดยเฉพาะอย่าง

ยั้งการสร้างถนน ตรอก ซอย และการกำจัดขยะมูลฝอย อย่างไรก็ตาม ในระยะ 3 ปี หลังของแผนคาดว่าส่วนของรายจ่ายในเขตนครหลวงจะลดลงตามลำดับ การแจกแจงเป็นร้อยละของรายจ่ายในเขตนครหลวงและเขตอื่นๆ ได้นำมาแสดงไว้ในตารางข้างล่าง

ตารางที่ 6

อัตราส่วนรายจ่ายของเทศบาลพระนครและธนบุรี

ปี	พระนครและธนบุรี	อื่น ๆ	รวม
2510	58.6	41.4	100.0
2511	59.2	40.8	100.0
2512	57.7	42.3	100.0
2513	57.3	42.7	100.0
2514	56.8	43.2	100.0
2510-2514	57.9	42.1	100.0

17. สำหรับการแจกแจงรายจ่ายในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตามลักษณะงานนั้นๆ ได้ประมาณจากแนวโน้มที่ผ่านมา ประกอบกับการคาดการณ์ของความเจริญของชุมชนในอนาคต รายจ่ายพัฒนาการคมนาคมและขนส่งจะยังมีความสำคัญที่สุด แต่คาดว่าอัตราส่วนของการพัฒนาการคมนาคมและขนส่งจะลดลงบ้างเล็กน้อย เพราะคาดว่าเมื่อการปรับปรุงและการสร้างถนนใหม่ๆ สำเร็จเรียบร้อยแล้ว รายจ่ายในการพัฒนาด้านอื่นๆ จะเพิ่มความสำคัญขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงแหล่งชุมชนและการรักษาความสะอาด โดยเฉพาะการจัดสิ่งปฏิกูล การแจกแจงรายจ่ายพัฒนาเป็นร้อยละแยกตามลักษณะงานได้นำมาแสดงไว้ในตารางข้างล่าง

ตารางที่ 7

งบประมาณแยกตามลักษณะงาน

ลักษณะงาน	การแจกแจง เป็นส่วนร้อยละ
การคมนาคมและขนส่ง	50.0
การสาธารณสุข	8.0
การศึกษา	5.0
การรักษาความสะอาด	9.5
การปรับปรุงแหล่งชุมชน การสันตนาการ และการป้องกันอัคคีภัย	17.5
การส่งเสริมอาชีพ	6.0
การพาณิชย์	2.5
การประปาและไฟฟ้า	9.5
รวม	100.0

18. รายจ่ายพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเท่าที่ประมาณไว้หน้านั้น เป็นการประมาณจำนวนและแนวทางในการพัฒนาสิ่งที่เป็นของท้องถิ่นแต่ๆ ไม่ได้รวมกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาลกลางที่จะกระทำในท้องถิ่นต่างๆ ดังนั้น จึงไม่ได้รวมรายจ่ายในการสร้างระบบระบายน้ำในพระนครและธนบุรีและการอาคารสงเคราะห์ต่างๆ ที่หน่วยงานให้รัฐบาลกลางเป็นเจ้าหน้าที่จัดทำ ไม่ได้รวมกิจการของโรงเรียนประชาบาลที่จะโอนจากกระทรวงศึกษาธิการไปให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนรายจ่ายตามโครงการสำคัญๆ ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นซึ่งเกิดขึ้นใหม่และอาจต้องเลิกใช้เงินกู้และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลนั้นได้รวมไว้ในงบสำรอง

ปัญหาบางประการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

19. เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นประสบปัญหาหลายประการทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภาระหน้าที่ได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ ปัญหาเหล่านี้อาจแบ่งออกได้เป็นปัญหาทางด้านรายได้ การวางแผนและการบริหารงานและความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่นกับรัฐบาล

19.1 ในขณะที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทศบาล จำเป็นต้องแบกภาระหน้าที่ในการจัดหาบริการเพื่อสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วนั้น รายได้ของท้องถิ่นไม่ได้เพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนกัน ท้องถิ่นจำเป็นต้องพึ่งเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเสมอมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 5 ปีที่แล้วมานั้น รายจ่ายทั้งสิ้นของเทศบาลเพิ่มขึ้นเฉลี่ยราวร้อยละ 25 ต่อปี แต่รายได้ของเทศบาลเองนั้นเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี สำหรับเงินอุดหนุน

จ ก

รัฐบาลก็เพิ่มขึ้นร้อยละ 28 ต่อปี นอกจากนั้นองค์ประกอบของรายได้ก็ยังอยู่ในลักษณะที่ไม่เหมาะสม รายได้ของท้องถิ่นส่วนใหญ่ได้มาจากภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บและแบ่งให้ เช่น ภาษีการค้า เป็นต้น โดยหลักการเทศบาลควรจะได้อำนาจในการจัดเก็บภาษีอากรเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักว่าตนได้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมในการบริหารเทศบาลอยู่ด้วย นอกจากนั้นรายได้จากภาษีอากรเท่าที่เป็นอยู่ก็ยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับความต้องการ ควรที่รัฐบาลจะได้พิจารณาให้อำนาจแก่เทศบาลในการที่จะจัดหารายได้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะกระทำได้โดยให้อำนาจในการที่จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมประเภทใหม่ๆ เพิ่มขึ้นอีกได้ นอกจากนั้น ก็อาจให้อำนาจในการที่จะเพิ่มภาษีอากร หรือค่าธรรมเนียมขึ้นได้อีกตามความเหมาะสม หนึ่ง สมควรที่จะได้ปรับปรุงการประเมินค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงและมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น ควรจะได้มีการประเมินภาษีพิเศษเก็บจากผู้ที่ได้รับประโยชน์จากสิ่งก่อสร้างอันเป็นสาธารณูปการที่ท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำด้วย

19.2 การวางแผนที่ดี ย่อมเป็นสิ่งจำเป็นที่จะให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปโดยประหยัดและสอดคล้องต้องกัน ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นยังขาดการวางแผนงานที่เหมาะสม เท่าที่ปรากฏก็มีเทศบาลนครกรุงเทพและธนบุรีเท่านั้น ซึ่งริเริ่มจัดทำโครงการที่จะต้องใช้งบประมาณของท้องถิ่นก็คำนึงถึงความต้องการประจำปีไม่ได้คำนึงถึงความต้องการระยะยาว เพื่อขจัดอุปสรรคดังกล่าวสมควรที่กระทรวงมหาดไทยจะได้จัดให้มีการวางแผนในส่วนท้องถิ่นขึ้นสำหรับทุกจังหวัด และการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีก็ควรคำนึงถึงความต้องการระยะยาวประกอบด้วย เช่น การจัดซื้อที่ดินไว้ล่วงหน้าเพื่อประโยชน์ในการจัดทำบริการสาธารณะต่างๆ เป็นต้น นอกจากนั้น ในปัจจุบันการบริหารการคลังขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นยังสามารถจะปรับปรุงได้อีกมาก เป็นที่น่ายินดีการทำงานงบประมาณของเทศบาลนั้น ได้หันมาใช้ระบบเตี๋ยวกกับการทำงานงบประมาณแผ่นดิน แต่การควบคุมตรวจสอบบัญชีและการรายงานผลเกี่ยวกับการเงินการคลังยังล่าช้าอยู่มาก ซึ่งควรหาวิธีการปรับปรุงให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้น

19.3 โดยหลักการแล้ว องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นควรมีอำนาจในการดำเนินกิจการโดยมีอิสระพอสมควร ในกรณีเทศบาลจำเป็นต้องมีอำนาจในการเก็บภาษีอากรมากขึ้น อย่างไรก็ตามเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นอยู่ วิธีการที่รัฐบาลจะควบคุมให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินกิจการให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล วิธีที่ดีที่สุดก็คือการควบคุมการใช้เงินอุดหนุนในการนี้รัฐบาลควรจะต้องตั้งเงื่อนไขและวางหลักการอันเหมาะสมในการให้เงินอุดหนุนต่อองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้มีการตรวจสอบการใช้เงินให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพื่อสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ในขณะเดียวกันทางองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นก็ควรได้แสดงหลักฐานเป็นรายงานการใช้เงินอุดหนุนที่ได้รับจากรัฐบาลให้ทั้งฝ่ายรัฐบาลและประชาชนได้ทราบเป็นประจำอยู่ด้วย

19.4 ในการพัฒนาท้องถิ่นนั้น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีอาจดำเนินการได้ โดยเอกเทศ เพราะไม่มีเจ้าหน้าที่วิชาการ อุปกรณ์และงบประมาณเพียงพอ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากส่วนราชการส่วนกลาง เท่าที่เป็นมาแล้วการประสานงานยังขาดตกบกพร่องอยู่หลายประการ จึงเห็นควรหาทางแก้ไขปัญหานี้ โดยการวางแผนประสานงานให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าหน่วยงานในท้องถิ่นเป็นหัวหน้าในการปฏิบัติงาน แต่วิธีการดำเนินงานนั้นควรถือหลักวิชาการเป็นสำคัญ และให้มีการร่วมแรงและกำลังทุนอย่างจริงจัง โดยมีแผนและโครงการวางไว้เป็นการแน่นอน

การเร่งรัดพัฒนาชนบท

20. ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีภูมิลำเนาอยู่ในชนบททำมาหาเลี้ยงชีพโดยอาศัยเกษตรกรรมเป็นหลัก ความสำคัญของชนบทที่มีต่อสวัสดิภาพของประชาชนและความมั่นคงของชาติถือได้ว่าอยู่ในอันดับสูงสุด ดังจะเห็นได้จากอัตราส่วนของจำนวนประชากรทั้งสิ้นที่อาศัยอยู่ในชนบทเปรียบเทียบกับอัตราส่วนของจำนวนพลเมืองทั้งหมด ซึ่งสูงถึงประมาณร้อยละ 75 สภาพความเป็นอยู่และมาตรฐานการครองชีพของชาวชนบท ในปัจจุบันต่ำกว่ามาตรฐานการครองชีพของผู้ที่อยู่ในเมืองอยู่มาก ทั้งนี้ เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมส่วนใหญ่มากเท่าที่เป็นมาแล้ว ตกอยู่ในเมืองมากกว่ากระจายไปยังท้องถิ่นชนบท ยิ่งท้องถิ่นชนบทที่อยู่ห่างไกล โดยเฉพาะบริเวณชายแดนภาคต่างๆ ด้วยแล้ว ปรากฏว่าผลของการพัฒนาการในด้านต่างๆ ไปถึงน้อยมากหรือไปไม่ถึงเลยก็ได้

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลในสมัยปัจจุบันจึงได้มองเห็นความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดพัฒนาชนบทของประเทศไทยเป็นการด่วน เพื่อที่จะยกฐานะสภาพความเป็นอยู่ของชาวชนบทให้ดีขึ้นกว่าเดิมโดยเร็ว อันจะเป็นการพัฒนาเพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าและสนับสนุนความมั่นคงของประเทศไทยในเขตทุรกันดารห่างไกล บริเวณชายแดนที่ยังล้าหลังความเจริญอยู่มากและล่อแหลมต่อการแทรกซึมจากภายนอก เพื่อเร่งรัดพัฒนาการเขตดังกล่าวและสนับสนุนการรักษาความมั่นคงของชาติ นโยบายสำคัญของรัฐบาลในการเร่งรัดพัฒนาชนบทมีดังนี้ คือ

21.1 เร่งดำเนินการพัฒนาชนบททุกด้านพร้อมกัน โดยผนึกกำลังของส่วนราชการต่างๆ ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาชนบท ให้มีการวางแผนและดำเนินงานประสานกันทุกระดับ เพื่อให้ผลของการดำเนินงานนั้นได้ถึงมือของชาวชนบทอย่างจริงจัง เสริมงานพัฒนาชนบทในระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านที่ยังขาดอยู่ให้เป็นงานพัฒนาชนบทที่สมบูรณ์ เช่น ให้มีทางคมนาคมขนส่ง น้ำใช้ และระบบธุรกิจ ตลอดจนการพัฒนาสังคม เพื่อให้เป็นรากฐานที่ชาวชนบทจะสามารถพัฒนาอาชีพตนเองได้อย่างเต็มที่

21.2 เร่งดำเนินการให้เข้าถึงจิตใจประชาชนอย่างแท้จริง โดยถือเอาความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชนบทเป็นหลักในการวางแผนดำเนินงาน โดยยึดหลักการทำงานร่วมกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้นับตั้งแต่การเริ่มวางแผนการไปจนถึงการปฏิบัติการ และการทำนุ

บำรุงรักษางานที่ได้ปฏิบัติไปแล้วนั้นด้วย เพื่อให้ชาวชนบทเข้าใจซาบซึ้งในการร่วมพัฒนาและ
 ก ๑ ร
 ปกครองตนเอง

21.3 ส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีกำลังและความสามารถที่จะทำงาน
 พัฒาร่วมประสานกับงานที่หน่วยราชการต่าง ๆ ทำอยู่บ้างแล้วนั้นให้เป็นปึกแผ่นสมบูรณ์ และ
 บรรลุวัตถุประสงค์ได้ประโยชน์ต่อชาวชนบทในท้องถิ่นอย่างดียิ่งขึ้น

โครงการสำคัญ

22. เพื่อที่จะทำให้การเร่งรัดพัฒนาชนบท ได้ดำเนินการบรรลุผลสำเร็จตาม
 วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รัฐบาลมีโครงการดำเนินงานในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

22.1 งานเศรษฐกิจชนบท

(1) โครงการถนนชนบท ดำเนินการจัดสร้างถนนบุกเบิกเข้าไปให้
 ถึงท้องถิ่นที่ทุรกันดารเพื่อเปิดทางก่อสร้างถนนชนบทที่จะใช้ได้ทุกฤดูกาลนั้นๆ อันจะทำให้
 ราษฎรในชนบทสามารถติดต่อกับโลกภายนอก และติดต่อซึ่งกันและกันภายในท้องถิ่นได้ง่าย
 และสะดวกตลอดปี และเพื่อให้หน่วยราชการต่างๆ มีทางคมนาคมเข้าไปปฏิบัติงานในการ
 พัฒนาชนบทได้ ตลอดทั้งการรักษาความปลอดภัยของราษฎรด้วย

(2) โครงการพัฒนาหมู่บ้าน จัดให้มีเครื่องจักรกลเพื่อช่วยงานปราบ
 ดิน งานก่อสร้างและงานโยธาอื่นๆ ในระดับหมู่บ้าน เพื่อให้การประกอบอาชีพและการพัฒนา
 ชุมชนของราษฎรได้ผลรวดเร็วขึ้น

(3) โครงการจัดหาน้ำและที่ดิน เพื่อให้ราษฎรในระดับหมู่บ้านได้มี
 ที่ดินที่สามารถประกอบอาชีพในทางเกษตรและอาชีพอื่นๆ ได้สะดวก จึงเป็นการจำเป็นที่จะจัด
 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมกับเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการตาม
 โครงการปรับปรุงเรื่องน้ำ และจัดที่ดินในระดับหมู่บ้านให้เหมาะสมเพื่อสร้างความมั่นคงในการ
 ประกอบอาชีพ และเป็นหนทางที่จะเพิ่มรายได้ได้ดียิ่งขึ้น และเป็นพื้นฐานที่จะส่งเสริมระบบธุรกิจ
 ให้กับราษฎรต่อไป

(4) โครงการธุรกิจการเกษตร ดำเนินการรวบรวมราษฎรในชนบท
 จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรระดับอำเภอขึ้น เพื่อให้เป็นสถาบันทางเศรษฐกิจอันถาวรในอันที่จะ
 จัดบริการในด้านต่างๆ ให้แก่ผู้ที่เป็นสมาชิกต่อไป และในอันที่จะนำความช่วยเหลือต่างๆ จาก
 ส่วนราชการและองค์การเอกชนไปให้ถึงมือสมาชิกอย่างแท้จริงและโดยทั่วถึงกัน เพื่อให้ได้ผล
 ตรงตามความต้องการของราษฎรที่ได้จัดตั้งกลุ่มขึ้น ส่วนราชการต่างๆ จะระดมกำลังให้ความ
 ช่วยเหลือในทางวิชาการและในทางการเงินแก่เกษตรกรโดยผ่านกลุ่มเหล่านั้น เช่น ความรู้
 เกี่ยวกับการเกษตรแผนใหม่ การพัฒนาที่ดิน การชลประทาน และการจำหน่ายผลิตผล เป็นต้น
 ในขณะเดียวกันก็จะดำเนินการชักจูงให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัทการค้าของเอกชนเข้ามามี
 ส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรที่รวมกันเป็นกลุ่มในด้านต่างๆ ด้วย

22.2 งานด้านสังคมและสาธารณูปการ

(1) โครงการการแพทย์และการอนามัย ดำเนินการจัดให้แพทย์และพยาบาลจากหน่วยราชการส่วนกลางออกไปทำการบำบัดโรคเพิ่มเติมให้แก่ประชาชนในชนบท โดยจัดหน่วยรักษาพยาบาลเคลื่อนที่ไปเสริมให้แก่จังหวัดทั้งในด้านกำลังคนและเครื่องมือเครื่องใช้ทางแพทย์การจัดหน่วยรักษาพยาบาลเคลื่อนที่นี้กระทำโดยแบ่งพื้นที่ปฏิบัติงานออกเป็นจังหวัดๆ และให้หน่วยราชการนั้นๆ รับผิดชอบเป็นจังหวัดๆ ไป ในขณะที่เดียวกันก็ดำเนินการฝึกอบรมคนในท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานพยาบาลและอนามัยให้แก่ท้องถิ่นในระดับเบื้องต้นต่อไปเป็นการถาวร

(2) โครงการน้ำอุปโภคบริโภค ดำเนินการร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด จัดให้ราษฎรในชนบทได้มีน้ำบริโภคและใช้สอยอย่างทั่วถึง และป้องกันโรคต่างๆ ด้วยระบบการประปาจากแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนองบึง สระ อ่างเก็บน้ำ รวมทั้งน้ำฝนตามธรรมชาติด้วย และด้วยการขุดบ่อขึ้นใหม่เพื่อนำน้ำบาดาลมาใช้ให้เป็นประโยชน์ตามวิทยาการแผนใหม่โดยร่วมมือและสนับสนุนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมอนามัย กรมทรัพยากรธรณี กรมชลประทานและองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น

(3) โครงการสังคมและวัฒนธรรมอื่น ๆ ดำเนินการชี้แจงแนะนำให้ชาวชนบทได้เข้าใจซาบซึ้งในขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมประจำชาติและเคารพสถาบันของชาติ อันจะเป็นแนวทางที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะได้รับช่วงดำเนินการต่อไป

งบเร่งรัดพัฒนาชนบท

23. งบพัฒนาที่จะนำมาใช้ตามโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบทนั้นได้มาจาก 4 แหล่ง คือ งบประมาณของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่จัดสรรให้สำหรับโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบทในความรับผิดชอบของตน งบประมาณของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทเฉพาะส่วนที่เป็นโครงการงบประมาณสมทบของจังหวัดและงบช่วยเหลือจากต่างประเทศ สำหรับงบประมาณของส่วนราชการอื่นและของจังหวัดนั้นเป็นส่วนย่อยของงบพัฒนาของส่วนราชการและของจังหวัดดังกล่าว ส่วนงบความช่วยเหลือจากต่างประเทศคาดว่าจะได้รับความช่วยเหลือประมาณ 1,000 ล้านบาท ในระยะ 5 ปี ส่วนงบประมาณของโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบทโดยตรงนั้นก็จะมีจำนวนประมาณ 1,000 ล้านบาทเช่นเดียวกัน

การพัฒนาเขตทุรกันดารห่างไกล

24. เพื่อสนับสนุนโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบท และเพื่อให้เข้าถึงเขตที่ทุรกันดารและห่างไกลบริเวณชายแดน ซึ่งรัฐบาลไม่เคยเข้าถึงมาก่อน รัฐบาลได้มีโครงการที่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว และจะขยายงานเพิ่มเติมอีกหลายโครงการดังต่อไปนี้

24.1 โครงการหน่วยพัฒนาเคลื่อนที่ เป็นโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของกลาโหม หน่วยงานสำคัญที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานได้แก่กองรักษาความปลอดภัยกลาง (กรป.กลาง) นอกจากนี้ก็มีกองบัญชาการปราบปรามคอมมิวนิสต์ (บก.ปค.) และหน่วยพัฒนาท้องถิ่นของกองทัพต่างๆ วิธีการดำเนินการได้แก่การส่งหน่วยพัฒนาเคลื่อนที่ผสม ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่วิชาการสาขาต่างๆ เข้าไปดำเนินการในหมู่บ้านในเขตทุรกันดาร โดยเน้นหนักในด้านที่ประชาชนต้องการเร่งด่วน เช่น การจัดหาน้ำสะอาด การสร้างทางหลวงชนบท การแพทย์และอนามัยและการศึกษาสงเคราะห์ ในระยะของแผนนี้คาดว่าหน่วยพัฒนาเคลื่อนที่ที่จะดำเนินการในจังหวัดชายแดนภาคเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ ตะวันออกและใต้ โดยใช้งบประมาณของกระทรวงกลาโหมและบช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา

24.2 โครงการพัฒนาเขตทุรกันดาร เป็นโครงการพิเศษของรัฐบาล ซึ่งมีวัตถุประสงค์จะเร่งรัดพัฒนาในเขตชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างและภาคตะวันออก โดยเลือกเขตปฏิบัติงานในอำเภอซึ่งอยู่ห่างไกลและประชาชนยากจนกับมีปัญหาด้านการเมืองและสังคมอื่นๆ โครงการซึ่งได้รับความสนใจเป็นพิเศษได้แก่โครงการชลประทานขนาดเล็กและทางหลวงชนบท โดยใช้งบประมาณปีละประมาณ 5 ล้านบาท

24.3 โครงการพัฒนาชาวเขา คณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาชาวเขาขึ้นเพื่อพิจารณาหาทางช่วยเหลือในการพัฒนาชาวเขาเป็นพิเศษ เท่าที่เป็นมาแล้วได้อาศัยงบประมาณของกรมประชาสงเคราะห์กระทรวงมหาดไทยดำเนินการ แต่ในระยะของแผนนี้อาจมีความจำเป็นที่จะต้องขยายวงเงินพัฒนาชาวเขา เพราะมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดพัฒนามากขึ้น โครงการสำคัญได้แก่การส่งเสริมอาชีพและการตลาด เพื่อช่วยเหลือชาวเขาให้สามารถส่งผลผลิตของตนออกไปจำหน่ายโดยสะดวกและได้ราคาดี การสร้างทางไปยังย่านที่ชาวเขามีที่อยู่อาศัยเป็นกลุ่มก้อน เป็นงานสำคัญที่จะต้องขยายออกไปมากในอนาคต

การพัฒนาเฉพาะท้องถิ่น

25. นอกเหนือจากการพัฒนาเขตทุรกันดารห่างไกลบริเวณชายแดน รัฐบาลมีโครงการที่จะพัฒนาท้องถิ่นบางแห่ง เนื่องด้วยเหตุผลพิเศษดังต่อไปนี้

25.1 โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก รัฐบาลจะได้กู้เงินสำหรับการก่อสร้างทางหลวงสายสระบุรี-หล่มสัก ซึ่งเป็นเส้นทางสำคัญที่จะเชื่อมภาคกลางกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนืออีกทางหนึ่ง โดยเชื่อมกับทางหลวงสายหล่มสัก-เลย หล่มสัก-ชุมแพ และหล่มสัก-พิษณุโลก เพื่อริเริ่มการพัฒนาบริเวณลุ่มน้ำป่าสัก ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์อย่างยิ่งให้ได้ผลจริงจัง คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแผนพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก โดยมีสาระสำคัญจะเร่งรัดการชลประทานขนาดเล็ก การสร้างทางหลวงชนบทและการพัฒนาเกษตรกรรมในเขตจังหวัดสระบุรี ลพบุรีและเพชรบูรณ์

25.2 โครงการพัฒนาบริเวณสตั๊มป์ ฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ระหว่างอำเภอศรีราชาถึงอำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีลู่วางที่จะพัฒนาไปได้มาก เพราะมีลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นท่าเรือทะเลน้ำลึก และย่านอุตสาหกรรมต่อไปได้ในอนาคต

นอกจากนั้น ยังมีความสำคัญในด้านยุทธศาสตร์เป็นพิเศษอีกด้วย ในระยะของแผนนี้จะได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศในการสำรวจและวางแผนพัฒนาบริเวณนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะพัฒนาต่อไปในอนาคต เป็นที่คาดหมายได้ว่าบริเวณนี้ต่อไปจะกลายเป็นเมืองใหม่ ซึ่งมีช่องทางที่จะเจริญก้าวหน้าต่อไปได้เป็นอันมาก

25.3 โครงการพัฒนาท้องถิ่นชนบทไทย-อิสราเอล ประเทศอิสราเอลได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทยในการริเริ่มการพัฒนาท้องถิ่นชนบท ในบริเวณตั้งแต่ตอนล่างของโครงการเชื่อมเพชรบุรีถึงเขตชลประทานทุ่งปราณ ทุ่งสามร้อยยอด และทุ่งกุยของโครงการเชื่อมปราณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในระยะของแผนจะได้เริ่มงานศูนย์ทดลองและสาธิตการเกษตร การพัฒนาหมู่บ้านและการจัดที่ดินตัวอย่างในอำเภอชะอำ เพชรบุรี สำหรับพืชที่เน้นหนักความสำคัญได้แก่ส้มต่างๆ ฝ้าย และพืชผักในระยะของแผนจะใช้งบประมาณประมาณ 12 ล้านบาท โดยตั้งในงบกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

งบพัฒนาส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น

26. นอกเหนือไปจากงบประมาณและงบเงินช่วยเหลือ ซึ่งตั้งแยกไว้ตามส่วนราชการต่างๆ แล้ว งบพัฒนาส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ซึ่งจะตั้งจ่ายงบกลางและงบอุดหนุนพิเศษ ในระยะของแผนได้ประมาณการไว้ดังนี้

ตารางที่ 8

งบพัฒนาส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น

(ล้านบาท)

ประเภท	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
งบพัฒนาภาค	70	75	75	85	95	400
งบรายได้ของท้องถิ่น	320	380	450	530	620	2,300
งบอุดหนุนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	280	335	365	395	425	1,800
งบเร่งรัดพัฒนาชนบท	150	150	200	250	250	1,000
งบพัฒนาเขตทุรกันดารห่างไกล ^{1/}	35	40	45	50	50	220
งบพัฒนาเฉพาะท้องถิ่น	10	10	20	20	20	80
รวม	865	990	1,155	1,330	1,460	5,800

หมายเหตุ : ^{1/} รวมงบพัฒนาของ กรป. กลาง งบพัฒนาเขตทุรกันดารและงบพัฒนาชาวเขา

บทที่ 8

รัฐวิสาหกิจ

1. รัฐวิสาหกิจเป็นกิจการที่รัฐถือหุ้นอยู่เกินกว่าร้อยละห้าสิบ ซึ่งในปัจจุบันนี้มีอยู่ประมาณ 108 แห่ง ทุนดำเนินการของรัฐวิสาหกิจทั้งหมดมีประมาณ 9,000 ล้านบาท ทั้งนี้ ไม่รวมกิจการธนาคารต่างๆ ซึ่งรัฐถือหุ้น รัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้แก่รัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภค เช่นการไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ รถไฟและท่าเรือ รัฐวิสาหกิจประเภทรัฐพาณิชย์ซึ่งดำเนินกิจการหารายได้ให้แก่รัฐ เช่น สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล และโรงงานยาสูบ รัฐวิสาหกิจประเภทบริการ ได้แก่องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ บริษัทขนส่งจำกัดและองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังมีรัฐวิสาหกิจที่ประกอบกิจการที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมอีกหลายแห่งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความสำคัญของบทบาทรัฐวิสาหกิจจะเห็นได้จากงบพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศทั้งสิ้นซึ่งเท่ากับประมาณ 57,500 ล้านบาท ในระยะของแผนพัฒนาเป็นงบพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐวิสาหกิจเสียประมาณ 9,800 ล้านบาท เท่ากับร้อยละ 17 ของงบพัฒนาประเทศทั้งสิ้น ในงบลงทุนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐวิสาหกิจนี้ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 40 ได้มาจากเงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจเองประมาณ 4,000 ล้านบาท ส่วนที่เหลือได้เงินสนับสนุนจากงบประมาณ 2,000 ล้านบาทจากเงินกู้ต่างประเทศและเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศประมาณ 3,800 ล้านบาท

2. ในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่หนึ่ง รัฐมีความมุ่งหมายที่จะดำเนินงานรัฐวิสาหกิจให้เป็นการเพิ่มผลผลิตของประเทศให้สูงขึ้นโดยเน้นหนักในด้านสาธารณูปโภคเป็นส่วนใหญ่ สำหรับรัฐวิสาหกิจประเภทอุตสาหกรรมและการค้าได้ลดความสำคัญลง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายที่จะสนับสนุนให้เอกชนดำเนินการค้าและอุตสาหกรรมให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนั้น ได้ปรับปรุงรัฐวิสาหกิจที่มีอยู่แล้วให้มีสมรรถภาพสูงขึ้นทั้งในด้านการผลิต การตลาด การบริหารและการดำเนินงานซึ่งปรากฏว่าได้ผลดีสมความมุ่งหมาย ในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรก รัฐวิสาหกิจต่างๆ ลงทุนเป็นจำนวนเงินกว่า 8,000 ล้านบาท ซึ่งมีผลสำคัญในการเพิ่มรายได้ประชาชาติ

นโยบาย

3. นโยบายส่วนรวมรัฐวิสาหกิจตามแผนพัฒนาฉบับนี้ได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

3.1 ดำเนินกิจการรัฐวิสาหกิจเฉพาะกิจการที่เกี่ยวกับสาธารณูปโภคเพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมส่วนรวม ความมั่นคงของชาติและเพื่อหารายได้ของประเทศเท่านั้น รัฐจะไม่จัดตั้งรัฐวิสาหกิจขึ้นใหม่ เว้นแต่ที่จำเป็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมโดยแท้จริงเท่านั้น และจะดำเนินนโยบายให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่จะส่งเสริมการลงทุนของเอกชน

3.2 ส่งเสริมและปรับปรุงรัฐวิสาหกิจที่จำเป็นจะต้องรักษาไว้ โดยจะวางแผนการอันเหมาะสมที่จะปรับปรุงสมรรถภาพในการบริหารงานให้สูงขึ้นเพื่อให้สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือด้านการเงินจากรัฐ

3.3 ควบคุมการขยายงานของรัฐวิสาหกิจที่จำเป็นจะต้องรักษาไว้ โดยจะวางแผนการอันเหมาะสมที่จะปรับปรุงสมรรถภาพในการบริหารงานให้สูงขึ้นเพื่อให้สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องขอความอุดหนุนด้านการเงินจากรัฐ

แนวทางการดำเนินงาน

4. เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายการดำเนินงานวิสาหกิจของรัฐ มีแนวทางที่จะปฏิบัติดังต่อไปนี้

4.1 รัฐวิสาหกิจใดที่จะพึงรักษาไว้และจำเป็นต้องให้การสนับสนุน จะได้พิจารณาให้มีโครงการ วิธีการจัดการและแผนการลงทุนให้เหมาะสมเพื่อให้มีสมรรถภาพในการดำเนินงานและเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการสาธารณูปโภคและบริการที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

4.2 การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจขึ้นใหม่นั้น ถ้าจำเป็นจะต้องกระทำจะกระทำโดยความรอบคอบโดยถือหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า กิจการนั้นจะไม่เป็นการขัดกับนโยบายที่รัฐบาลแถลงไว้หรือขัดกับกฎหมายอันเกี่ยวกับการส่งเสริมเอกชนให้ลงทุน ทั้งจะได้พิจารณาว่ารัฐวิสาหกิจที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่นั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่วนรวมอย่างแท้จริง

4.3 สำหรับกิจการประเภทอุตสาหกรรมและการค้าที่จะให้ประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง และรัฐมีความประสงค์จะจัดให้มีขึ้นอย่างรีบเร่ง จะส่งเสริมให้เอกชนลงทุนโดยรัฐจะเข้าช่วยเหลือร่วมทุนก็ได้ แต่ทั้งนี้การลงทุนของรัฐไม่ควรเกินร้อยละห้าสิบ เพื่อรักษากิจการนั้นมีให้มีความเป็นรัฐวิสาหกิจ และเมื่อกิจการสามารถดำเนินการได้ด้วยดีแล้วจะได้ทำการจำหน่ายโอนให้เอกชนทันที

4.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะทำการศึกษาถึงฐานะและความจำเป็นของรัฐวิสาหกิจประเภทอุตสาหกรรมและการค้า

4.5 จัดให้มีระเบียบข้อบังคับที่รัดกุมเพื่อควบคุมการใช้จ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจให้ได้ผลสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และจะพยายามแก้ไขปรับปรุงระเบียบข้อบังคับ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจเพื่อให้การบริหารงานของรัฐวิสาหกิจมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 1

งบพัฒนาและแหล่งที่มาของเงินทุนของรัฐวิสาหกิจ

(ล้านบาท)

	สาขาเกษตร	สาขา อุตสาหกรรม และสาธารณสุข	สาขาคมนาคม และขนส่ง	สาขาพลังงาน	สาขา พาณิชย์ และบริการ	รวม
งบลงทุนในการพัฒนา แหล่งที่มาของเงินลงทุน	465.89	278.05	4,842.24	4,272.16	-	9,858.34
1.รายได้ของรัฐวิสาหกิจ	400.00 ^{-1/}	183.36	2,458.77		-	4,046.51
2.เงินงบประมาณแผ่นดิน	65.89	94.69	673.47	1,142.28 ^{-2/}	-	1,976.33
3.เงินกู้ในประเทศ	-	-	-	-	-	-
4.เงินกู้ต่างประเทศและเงิน ช่วยเหลือจากต่างประเทศ	-	-	1,710.00	2,125.50 ^{-3/}	-	3,835.50
รวม	465.89	278.05	4,842.24	4,272.16	-	9,858.34
งบประมาณทำการ						
1.ประมาณรายได้	2,494.80 ^{-1/}	21,255.50	8,568.80	9,665.50	564.50	42,549.10
2.ประมาณรายจ่าย	1,807.00	17,288.90	7,006.10	7,585.10	549.00	34,236.10
3.ประมาณกำไรสุทธิ	687.80	3,966.60	1,562.70	2,080.40	15.50	8,313.00
4.ประมาณค่าเสื่อมราคา	212.20	587.90	1,501.70	1,102.70	3.80	3,408.30
รวม	900.00	4,554.50	3,064.40	3,183.10	19.30	11,721.30
การจัดสรรกำไร						
1.ลงทุนในพัฒนา	400.00	183.36	2,458.77	1,004.38	-	4,046.51
2.รายได้นำส่งคลัง	250.00	2,719.50	107.00	286.90	5.00	3,368.40
3.จ่ายชำระหนี้	-	79.80	397.87	1,371.00	-	1,848.67
4.สำรองต่างๆ	250.00	1,571.84	100.76	542.82	14.30	2,457.72
รวม	900.00	4,554.50	3,064.40	3,183.10	19.30	11,721.30

หมายเหตุ : 1/ เงินลงทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง 400 ล้านบาท

2/ เงินกู้งบประมาณ 210 ล้านบาท

3/ เงินกู้ธนาคารแห่งประเทศไทย 208 ล้านบาท

4.6 สนับสนุนการลงทุนรัฐวิสาหกิจเพื่อให้ใช้รายได้ของตนเองลงทุนให้เกิดผลประโยชน์ต่อส่วนรวมให้มากที่สุดเสียก่อน โครงการลงทุนใดที่จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนมากและได้ผลตอบแทนด้านการเงินน้อยนั้นจะพิจารณาสนับสนุนในรูปเงินอุดหนุน เงินกู้จากภายในและต่างประเทศตามความเหมาะสม

งบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

5. การลงทุนของรัฐวิสาหกิจแยกออกเป็นงบทำการและงบลงทุน สำหรับงบลงทุนตามโครงการพัฒนาเศรษฐกิจเรียกว่างบลงทุนที่เป็นโครงการ ส่วนงบลงทุนที่มุ่งจะเพิ่มทรัพย์สินถาวรของรัฐวิสาหกิจเองหรือทดแทนของเดิมเป็นประจำทุกปี จัดแยกเป็นงบลงทุนที่มีได้เป็นโครงการงบลงทุนที่แสดงไว้ในแผนพัฒนาเป็นการลงทุนเฉพาะที่เป็นโครงการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งสิ้น

6. สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่สอง ประมาณว่ารัฐวิสาหกิจทั้งสิ้นจะมีรายได้ 42,500 ล้านบาทและประมาณรายจ่ายที่จะเกิดขึ้น 34,200 ล้านบาท เหลือเป็นกำไรประมาณ 8,300 ล้านบาทเมื่อนำไปรวมกับค่าเสื่อมราคา 3,400 ล้านบาทแล้ว เท่ากับ 11,700 ล้านบาท ซึ่งจัดสรรเป็นเงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจที่นำไปลงทุนตามโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ 4,000 ล้านบาท ส่งเป็นเงินรายได้คืนคลัง 3,400 ล้านบาท จ่ายชำระหนี้สินประมาณ 1,800 ล้านบาท ส่วนที่เหลืออีกประมาณ 2,500 ล้านบาทเป็นเงินลงทุนที่มีได้มีโครงการและเงินสำรองต่างๆ

7. งบลงทุนของรัฐวิสาหกิจแยกตามสาขาต่างๆได้ดังนี้

สาขาเกษตร

8. การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจสาขาเกษตรส่วนใหญ่มีความมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือเกษตรกรในด้านวิชาการและการตลาด รัฐวิสาหกิจสาขาเกษตรได้แก่กองทุนสงเคราะห์สวนยาง องค์การสวนยาง องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้และองค์การสะพานปลา การลงทุนของรัฐวิสาหกิจเหล่านี้มีทั้งสิ้นประมาณ 465 ล้านบาท คาดว่าในระยะของแผนกิจการในด้านเกษตรจะสามารถทำรายได้ทั้งสิ้นประมาณ 2,495 ล้านบาท และมีรายจ่ายในการดำเนินงานประมาณ 1,807 ล้านบาทและมีเงินส่งเป็นรายได้ของรัฐ 250 ล้านบาท หลังจากหักรายจ่ายในการดำเนินงานและรายจ่ายในการลงทุนแล้ว รัฐวิสาหกิจที่สำคัญได้แก่กองทุนสงเคราะห์สวนยาง ซึ่งมีกองทุนหมุนเวียนเก็บจากอาการยางส่งออกเพื่อนำมาใช้ในการปลูกยางแทน และองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ซึ่งทำรายได้ให้รัฐได้เป็นจำนวนมากจากการทำป่าไม้ การให้เช่าช่วงสัมปทาน การผูกขาดไม้สักและไม้ยางและการจำหน่ายไม้ของกลาง องค์การนี้มีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ของประเทศอยู่มาก และจะเริ่มโครงการปลูกป่าทดแทนซึ่งเป็นงานสำคัญเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

สาขาอุตสาหกรรม

9. การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศได้มุ่งให้เอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจประเภทอุตสาหกรรมที่คงรักษาไว้นี้ จึงเป็นรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการมาแล้วเป็นเวลานานและสามารถนำรายได้มาส่งงบประมาณแผ่นดิน เช่น โรงงานยาสูบและบริษัทไม้อัดไทย จำกัด เป็นต้น กับรัฐวิสาหกิจประเภทอุตสาหกรรมที่ดำเนินการเพื่อประโยชน์ของทางราชการทหารเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ องค์การแบตเตอรี่ องค์การเชื้อเพลิง องค์การทอผ้า องค์การฟอกหนัง องค์การแก้ว องค์การอาหารสำเร็จรูปและบริษัทอยู่กรุงเทพฯ เนื่องจากรัฐไม่มีนโยบายจะขยายกิจการรัฐวิสาหกิจเหล่านี้เกินความจำเป็น การลงทุนของรัฐวิสาหกิจสาขา

อุตสาหกรรมที่เป็นโครงการพัฒนาเศรษฐกิจจึงมีเพียง 278 ล้านบาท ส่วนมากเป็นเงินลงทุนจากรายได้ของรัฐวิสาหกิจเอง สำหรับรายได้จากรัฐวิสาหกิจประเภทนี้ทั้งหมดมีประมาณ 21,255 ล้านบาท เป็นรายจ่ายดำเนินการ 17,288 ล้านบาทเป็นเงินกำไรสุทธิเสียประมาณ 3,967 ล้านบาท เมื่อรวมกับค่าเสื่อมราคาอีก 588 ล้านบาท จะเป็นเงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจซึ่งจะนำไปใช้จ่ายต่างๆ ได้ประมาณ 4,555 ล้านบาท ซึ่งนำไปจัดสรรได้ดังนี้คือ ใช้จ่ายลงทุนตามโครงการพัฒนา 183 ล้านบาท เป็นรายได้นำส่งรัฐ 2,720 ล้านบาท จ่ายชำระหนี้ 80 ล้านบาท ส่วนที่เหลืออีกประมาณ 1,572 ล้านบาทตั้งเป็นทุนสำรองไว้ ซึ่งอาจจะนำไปใช้ในการลงทุนประจำปี ซึ่งมีได้เป็นโครงการและสำหรับโครงการใหม่ซึ่งอาจจะเกิดขึ้น

10. รัฐวิสาหกิจสาขาอุตสาหกรรมนี้มีอีกหลายแห่ง ซึ่งไม่สามารถจะดำเนินการไปด้วยดีได้ เพราะขาดกำลังทุนและเหตุผลอื่นๆ นอกจากนั้นไม่มีเหตุผลสนับสนุนให้คงไว้ รัฐวิสาหกิจเหล่านี้ควรดำเนินการจำหน่ายโอนให้เอกชนรับไปดำเนินการเป็นการลดภาระงบประมาณ เนื่องจากรัฐวิสาหกิจเหล่านี้เป็นรูปโรงงาน ถ้าหากเก็บไว้เรื่อยไปก็จะเสื่อมราคาลงไปเรื่อยจนหมดไปในไม่ช้า

สาขาคมนาคมและขนส่ง

11. การคมนาคมและขนส่งที่รัฐดำเนินการในรูปรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ การรถไฟ ทำเรือ โทรศัพท์ วิทยุและโทรทัศน์ เดินอากาศและการขนส่ง การลงทุนตามโครงการในระยะเวลาของแผนพัฒนามีประมาณ 4,842 ล้านบาท ใช้เงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจเอง 2,459 ล้านบาท เงินกู้ต่างประเทศและเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศประมาณ 1,710 ล้าน ส่วนที่เหลือ 673 ล้านบาท เป็นงบประมาณแผ่นดิน ประมาณรายได้เท่ากับ 8,569 ล้านบาท เป็นรายจ่ายดำเนินการเสียประมาณ 7,006 ล้านบาท เหลือเป็นกำไรสุทธิประมาณ 1,563 ล้านบาท รวมกับประมาณค่าเสื่อมราคา 1,502 ล้านบาท นำไปชำระหนี้ 398 ล้านบาท ส่งเป็นรายได้เข้ารัฐ 107 ล้านบาท ส่วนที่เหลืออีก 101 ล้านบาทเป็นเงินสำรองต่างๆ

12. รัฐวิสาหกิจสาขาคมนาคมและขนส่งส่วนมากดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์ และมีความสำคัญต่อการครองชีพประจำวันของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง ส่วนมากยังขาดอุปกรณ์และปัจจัยอื่นๆ ที่จำเป็นในการขยายบริการเป็นอย่างมาก งบรายได้ส่วนใหญ่จึงได้จัดสรรเพื่อการลงทุนคงเหลือส่งเข้าคลังเพียงเล็กน้อย รัฐวิสาหกิจสาขาที่มีขนาดใหญ่ เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทย การทำเรือแห่งประเทศไทย และองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ต่างก็อยู่ในระยะการปรับปรุงขยายงานทั้งสิ้น และมีโครงการลงทุนพัฒนาขนาดใหญ่ซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนอย่างใดก็ตาม เท่าที่เป็นมาแล้วรัฐวิสาหกิจเหล่านี้ยังไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้พอเพียง

ล ะ มี

สมรรถภาพ ทั้งที่ส่วนมากมีลักษณะผูกขาดและได้ดำเนินการมาแล้วเป็นเวลานาน เหตุผลสำคัญข้อหนึ่งได้แก่การบริหาร เนื่องจากงานในสาขานี้เป็นงานที่ต้องอาศัยหลักวิชาการและความชำนาญในการปฏิบัติงานอย่างสูง กับต้องควบคุมงานโดยใกล้ชิดตลอดเวลา ผู้บริหารงานจึงพึงควรสละเวลาให้แก่กิจการโดยเต็มที่และควรมีกำลังเจ้าหน้าที่ด้านวิชาการสนับสนุนให้เพียงพอ

สาขาพลังงาน

13. รัฐวิสาหกิจสาขาพลังงาน ได้แก่ รัฐวิสาหกิจซึ่งทำการผลิตและจำหน่ายไฟฟ้า การลงทุนตามโครงการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งสิ้นมีประมาณ 4,272 ล้านบาท เป็นเงินจากรายได้ของรัฐวิสาหกิจเองเสียประมาณ 1,004 ล้านบาท เป็นเงินอุดหนุนจากรัฐบาลประมาณ 1,142 ล้านบาท ที่เหลืออีกประมาณ 2,126 ล้านบาท เป็นเงินกู้จากต่างประเทศและเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ การดำเนินงานของการไฟฟ้าต่างๆ ในรูปรัฐวิสาหกิจนี้คาดว่าจะสามารถทำรายได้ประมาณ 9,665 ล้านบาทในระยะเวลาของแผนพัฒนา เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 7,585 ล้านบาท ประมาณกำไรสุทธิ 2,080 ล้านบาทการส่งเงินคืนคลังในระยะเวลา 5 ปี ยังมีน้อยมาก คือ ประมาณ 286 ล้านบาท ทั้งนี้ เพราะยังจะต้องลงทุนเพื่อขยายงานผลิตไฟฟ้าให้มากขึ้นเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนและอุตสาหกรรมที่ขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ยังจำเป็นที่จะต้องพยายามลดต้นทุนการผลิตและราคาจำหน่ายไฟฟ้าให้ต่ำลงเพื่อเร่งการขยายตัวในทางด้านอุตสาหกรรมอีกด้วยกิจการพลังงานไฟฟ้าเป็นงานสาธารณประโยชน์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงเป็นงานสำคัญและควรได้รับความสนับสนุนอย่างไรก็ตาม รัฐวิสาหกิจสาขาพลังงานบางแห่งยังให้ความสนใจในการให้บริการแก่ประชาชนน้อย และบางแห่งก็ดำเนินการโดยมีค่าใช้จ่ายสูงมากทำให้ไม่มีกำไรไปใช้ในการลงทุนได้

อาคารพาณิชย์

14. รัฐวิสาหกิจประเภทธุรกิจการค้าและบริการในเวลาของแผนพัฒนาได้ลดความจำเป็นลงเป็นอันมาก รัฐวิสาหกิจประเภทนี้ได้แก่ องค์การค้าตลาด องค์การคลังสินค้า องค์การอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริษัทการค้าต่างๆ ส่วนมากไม่มีโครงการพัฒนาในระยะนี้ เนื่องจากรัฐวิสาหกิจสาขานี้ส่วนมากมีฐานะการเงินและขอบเขตการดำเนินงานในวงแคบ อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างการปรับปรุงและต่อไปอาจมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในด้านการค้าและตลาดอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสินค้าเกษตร

สาขาสังคม

15. นอกจากรัฐวิสาหกิจประเภทต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว ยังมีรัฐวิสาหกิจและกิจการบางประเภทที่ใช้ทุนหมุนเวียนดำเนินการเช่นเดียวกับรัฐวิสาหกิจ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมสวัสดิการสังคม ศิลปกรรมและศีลธรรมของประเทศ เช่น องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การนาฏศิลป์ และองค์การส่งเสริมกีฬา เป็นต้น รัฐวิสาหกิจเหล่านี้ได้รับเงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดินเป็นส่วนใหญ่ เพราะไม่สามารถจะหารายได้มาเพียงพอกับรายจ่ายและยังมีความจำเป็นที่รัฐจะต้องให้การอุดหนุนอยู่ต่อไปถึงแม้ว่ารัฐวิสาหกิจเหล่านี้จะดำเนินการโดยมิได้หวังผลกำไรและมิได้มีโครงการพัฒนาโดยตรง แต่ก็มีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของประเทศเป็นอย่างมาก ชอบที่จะได้รับการสนับสนุนจากรัฐตามกำลังเงินของประเทศ

16. งบประมาณของรัฐวิสาหกิจเฉพาะที่เป็นโครงการแสดงตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2
งบพัฒนารัฐวิสาหกิจ

(ล้านบาท)

	ปี	รายได้ รัฐวิสาหกิจ	งบประมาณ แผ่นดิน	เงินกู้และ เงินช่วยเหลือ ต่างประเทศ	รวม
สาขาเกษตรกรรม	2410	80.00	19.31	-	99.31
	2511	80.00	12.60	-	92.60
	2512	80.00	21.40	-	101.40
	2513	80.00	6.48	-	86.48
	2514	80.00	6.10	-	86.10
รวม		400.00	65.89	-	465.89
สาขาอุตสาหกรรม	2410	41.47	21.49	-	62.96
	2511	27.65	16.20	-	43.85
	2512	27.09	16.20	-	43.29
	2513	35.66	12.00	-	47.66
	2514	35.71	12.00	-	47.71
รวม		167.58	77.89	-	245.47
สาขาการคมนาคมและขนส่ง	2410	739.90	112.00	337.39	1,189.29
	2511	455.99	185.77	410.83	1,052.59
	2512	420.05	196.17	544.41	1,160.63
	2513	416.90	152.83	256.07	825.80
	2514	425.93	26.70	161.30	613.93
รวม		2,458.77	673.47	1,710.00	4,842.24
สาขาการพลังงาน	2410	160.87	171.55	395.05	727.47
	2511	262.86	335.39	360.55	958.80
	2512	213.01	201.96	510.30	925.27
	2513	161.56	218.44	572.10	952.10
	2514	206.08	214.94	287.50	708.52
รวม		1,004.38	1,142.28 ^{-1/}	2,125.50 ^{-2/}	4,272.16

งบพัฒนารัฐวิสาหกิจ (ต่อ)

(ล้านบาท)

	ปี	รายได้ รัฐวิสาหกิจ	งบประมาณ แผ่นดิน	เงินกู้และ เงินช่วยเหลือ ต่าง ประเทศ	รวม
สาขาการสาธารณสุข	2410	5.50	-	-	5.50
	2511	4.28	2.38	-	6.66
	2512	2.00	6.46	-	8.46
	2513	2.00	7.96	-	9.96
	2514	2.00		-	2.00
รวม		15.78	16.80	-	32.58
รวมทั้งสิ้น		4,046.51	1,976.33	3,835.50	9,858.34

หมายเหตุ 1/ เงินกู้งบประมาณ 210 ล้านบาท2/ เงินกู้ธนาคารแห่งประเทศไทย 208 ล้านบาท

ตารางที่ 3
งบประมาณจากรายได้ของรัฐวิสาหกิจ

(ล้านบาท)

รัฐวิสาหกิจ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
สาขาการเกษตร						
กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	400.00
รวมสาขาเกษตร	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	400.00
สาขาอุตสาหกรรม						
1.บริษัทไม้อัดไทย จำกัด	1.97	1.15	1.09	1.16	1.21	6.58
2.องค์การเชื้อเพลิง	37.00	24.00	26.00	30.00	30.00	145.00
3.องค์การแก้ว	2.50	2.50	-	4.00	4.00	15.00
4.องค์การแปดเตอรี่ปิ	-	-	-	0.50	0.50	1.00
รวมสาขาอุตสาหกรรม	41.47	27.65	27.09	35.71	35.71	167.58
สาขาการคมนาคมและขนส่ง						
1.การรถไฟแห่งประเทศไทย	461.83	151.20	124.90	162.70	201.10	1,101.73
2.การทำเรือแห่งประเทศไทย	91.81	148.61	174.66	129.36	112.44	656.88
3.องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์	26.04	10.50	12.40	15.00	17.20	81.14
4. องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย	152.73	124.68	86.82	86.82	72.19	524.23
5.บริษัทเดินอากาศไทย	-	16.00	16.27	17.03	18.00	67.30
6.บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย	2.49	-	-	-	-	2.49
7.บริษัทขนส่ง จำกัด	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	25.00
รวมสาขาการคมนาคมและขนส่ง	739.90	455.99	420.05	416.90	425.93	2,458.77

งบพัฒนาจากรายได้ของรัฐวิสาหกิจ (ต่อ)

(ล้านบาท)

รัฐวิสาหกิจ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
สาขาการพลังงาน						
1.การไฟฟ้าอันฮี้	118.91	246.99	208.16	152.20	197.70	923.96
2.การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	1.73	-	0.50	-	-	2.23
3.การไฟฟ้านครหลวง	38.00	15.00	4.00	9.00	8.00	74.00
4.ศูนย์ฝึกอบรมช่างไฟฟ้า ^{1/}	2.23	0.87	0.35	0.36	0.38	4.19
รวมสาขาการพลังงาน	160.87	262.86	213.01	161.56	1,004.38	1,004.38
สาขาการสาธารณสุข						
องค์การเภสัชกรรม	5.50	4.28	2.00	2.00	2.00	15.78
รวมสาขาการสาธารณสุข	5.50	4.28	2.00	2.00	2.00	15.78
รวมทั้งสิ้น	1,027.34	830.78	742.15	696.12	749.72	5,046.51

หมายเหตุ: 1/ ศูนย์ฝึกอบรมช่างไฟฟ้าใช้จ่ายจากเงินรายได้ของการไฟฟ้าต่างๆ โดยโอนไปให้การพลังงานแห่งชาติดำเนินการ

บทที่ 9

การเกษตรและสหกรณ์

1. การพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศไทยจำเป็นต้องถือการพัฒนาการเกษตรเป็นหลักทั้งนี้ เพราะการเกษตรเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจของชาติ ประชากรประมาณร้อยละ 80 ยึดถืออาชีพทางเกษตรกรรม ประเทศไทยมีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 321.3 ล้านไร่ เป็นเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรประมาณ 70 ล้านไร่ หรือร้อยละ 20 ของเนื้อที่ทั้งหมด ในด้านการถือครองที่ดินสถิติสำมะโนการเกษตรปี 2506 แสดงว่าเกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดินประมาณร้อยละ 85 ของที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกอย่างไรก็ตาม จากการสำรวจของกรมพัฒนาที่ดิน ปรากฏว่าในบางจังหวัดในภาคกลางซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญมีจำนวนผู้เช่าที่ดินอยู่ในระดับสูง การผลิตทางเกษตรของประเทศไทยแตกต่างกันไปตามเนื้อที่และลักษณะทางภูมิศาสตร์ของแต่ละภาค กล่าวคือ ภาคกลางมีเนื้อที่ 64.74 ล้านไร่หรือประมาณร้อยละ 22 ของเนื้อที่ทั้งประเทศ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มโดยทั่วไป ดินเป็นดินเหนียวส่วนมากฝนตกชุก เฉลี่ยปริมาณน้ำฝนปีละ 2,260 ม.ม. มีการผลิตข้าวเป็นส่วนใหญ่ คือ ประมาณร้อยละ 54 ของผลผลิตข้างทั้งประเทศและยังมีการผลิตพืชไร่ที่สำคัญๆ เช่น ข้าวโพด ถั่วต่างๆ ข้าวฟ่างและละหุ่ง ภาคเหนือเป็นภูเขาและที่สูงมีทรัพยากรป่าไม้อุดมสมบูรณ์รวมทั้งไม้สักอันเป็นไม้มีค่าสูงและเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญยิ่งของประเทศ เพราะเป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำสายสำคัญๆ หลายสาย ภาคเหนือมีเนื้อที่ประมาณ 106.27 ล้านไร่หรือร้อยละ 32 ของเนื้อที่ทั้งหมด ดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง มีระบบการชลประทานธรรมชาติที่ดีสามารถทำการเพาะปลูกได้เกือบตลอดปีในบางแห่งพืชสำคัญได้แก่ ข้าวเหนียว ข้าวเจ้า ยาสูบและพืชผักหลายชนิด ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยราวปีละ 1,220 ม.ม. ภาคใต้มีพื้นที่น้อยกว่าภาคอื่นๆ คือ ประมาณ 43.86 ล้านไร่ หรือร้อยละ 14 ของเนื้อที่ทั้งประเทศ ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย มีฝนตกตลอดปี เฉลี่ยราวปีละ 2,310 ม.ม. มีการปลูกยางพาราเป็นพืชหลัก และยังมีการปลูกมะพร้าว ข้าว ผลไม้และพืชอื่นๆ เป็นจำนวนมาก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีลักษณะเป็นที่ราบสูง แห้งแล้งกว่าภาคอื่นๆ ถึงแม้จะมีปริมาณน้ำฝนถึงปีละ 1,400 ม.ม. เพราะดินส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นดินร่วนปนทรายไม่อาจอุ้มความชุ่มชื้นไว้ได้เต็มที่เนื้อที่รวม 106.39 ล้านไร่ หรือร้อยละ 32 ของเนื้อที่ทั้งประเทศ ความอุดมสมบูรณ์ของดินอยู่ในระดับต่ำ ผลิตผลต่อไร่จึงต่ำกว่าภาคอื่น แต่มีประชากรหนาแน่นประมาณ 1 ใน 3 ของประเทศและยึดถืออาชีพการเกษตรเป็นหลัก การพัฒนาการเกษตรในภาคนี้จึงควรได้รับความสนใจเป็นพิเศษ

2. ความสำคัญของการเกษตรที่มีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ จะเห็นได้จากสถิติรายได้ประชาชาติซึ่งเป็นเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจเป็นส่วนรวม ซึ่งแสดงว่าในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรกประมาณหนึ่งในสามของรายได้ประชาชาติได้มาจากการเกษตรสาขาต่างๆ โดยตรง อันประกอบด้วยกิจกรรม การเลี้ยงสัตว์ การประมงและการป่าไม้ ทั้งนี้ ยังไม่รวมถึงกิจกรรมสาขาอื่นๆ ซึ่งต้องอาศัยผลิตผลการเกษตรเป็นปัจจัยขั้นปฐมในการผลิต เช่น อุตสาหกรรมและ

ธุรกิจการเกษตร ซึ่งถ้าหากรวมเข้าด้วยกันแล้วความสำคัญของการเกษตรจะเพิ่มขึ้นอีกเป็นทวีคูณ ในด้านการค้ากับต่างประเทศสินค้าออกส่วนใหญ่ของประเทศเป็นสินค้าขั้นปฐม อันเป็นผลิตผลทางเกษตรได้แก่ ข้าว ยาง ข้าวโพด ปอ มันสำปะหลัง ไม้สัก น้ำมันพืชและพืชไร่ต่างๆ เป็นมูลค่าถึงร้อยละ 90 ของมูลค่าสินค้าออกทั้งสิ้น ดังนั้น แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวมจึงต้องมุ่งไปในการพัฒนาการเกษตรให้เจริญขึ้นก่อนเพื่อชักจูงและสนับสนุนให้สาขาอื่นๆ ได้เจริญตามไปด้วย

นโยบาย

3. วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการเกษตรได้แก่การเร่งรัดพัฒนาการผลิตทั้งในด้านปริมาณคุณภาพและประเภทการผลิตให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และให้ผลประโยชน์จากการผลิตตกอยู่กับเกษตรกรให้มากที่สุดอันจะช่วยยกฐานะการครองชีพของเกษตรกรให้สูงขึ้นเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวรัฐมีนโยบายในการพัฒนาการเกษตรดังต่อไปนี้

3.1 เร่งปรับปรุงขยายพื้นฐานทางการเกษตรให้มั่นคงและสามารถอำนวยประโยชน์ให้แก่เกษตรกรได้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาการชลประทานและเส้นทางคมนาคม

3.2 พัฒนาการพยาบาลประชาชนที่มีคุณค่าในการเกษตร เพื่อให้สามารถนำมาใช้ให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยแท้จริงและถาวร อันได้แก่การพัฒนาและอนุรักษ์ป่าไม้ การพัฒนาแหล่งน้ำ การพัฒนาที่ดินและการบำรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน

3.3 ปรับปรุงการค้นคว้าวิจัยการเกษตรให้ทันสมัยและก้าวหน้าอยู่เสมอ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงสมรรถภาพในการผลิตและแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ส่งเสริมให้ใช้วิธีการผลิตที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่และรายได้จากการผลิต

3.4 ส่งเสริมการผลิตและปรับปรุงคุณภาพผลิตผลให้ได้ปริมาณและมาตรฐานตามความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอาหารหลัก เช่น ข้าวและเนื้อสัตว์ กบวางแผนการผลิตให้เหมาะสมกับลักษณะภูมิประเทศ

3.5 ปรับปรุงระบบสังคมของเกษตรกรให้มีฐานะการครองชีพและสวัสดิการดียิ่งขึ้นและส่งเสริมการเกษตรให้เป็นอาชีพที่ให้ผลตอบแทนสูง มีความมั่นคงและมีเกียรติ

3.6 ปรับปรุงระบบถือครองที่ดินให้เกษตรกรได้มีที่ดินเป็นของตนเองเพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพในรูประบบการผลิตเพื่อการค้า มิใช่เพียงเพื่อการบริโภคภายในครอบครัวเท่านั้น รักษาขนาดการถือครองไว้มิให้ลดน้อยลงจนเป็นอันตรายในทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนปรับปรุงระบบการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรให้เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

3.7 ส่งเสริมสถาบันเกษตรกร เช่น สหกรณ์ กลุ่มชาวนา สมาคมชลประทาน ราษฎร กลุ่มเกษตรกรประเภทต่างๆ ตลอดจนหน่วยยุวกษตรกรให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงและอำนวยประโยชน์แก่เกษตรกรในฐานะตัวแทนของเกษตรกรอย่างแท้จริง

3.8 ปรับปรุงระบบการขนส่งและการตลาดผลิตผลการเกษตรให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้เกษตรกรผู้ผลิตมีรายได้จากการขายผลิตผลของตนเองอย่างเป็นธรรมและป้องกันมิให้ต้องเสียเปรียบในด้านการค้า

3.9 ขยายบริการของรัฐที่ให้แก่เกษตรกรให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องสินเชื่อการเกษตร การพยุงราคาผลิตผลการเกษตรที่สำคัญและการส่งเสริมเผยแพร่บริการต่างๆ ให้ถึงมือเกษตรกรตามความต้องการอย่างแท้จริง ทั้งนี้ โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมและช่วยตนเองให้มากที่สุด รัฐจะเพิ่มสมรรถภาพของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่ให้บริการแก่เกษตรกรให้ดียิ่งขึ้น

สถานการณ์ในปัจจุบัน

4. นับตั้งแต่ประเทศไทยได้เริ่มเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับแรก นั้น ปรากฏว่าเกษตรกรกรมได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างน่าพอใจทั้งในด้านของรัฐและของเอกชน ดังจะเห็นได้จากอัตราการความก้าวหน้าของการเกษตรในระยะ 6 ปีของแผนพัฒนาฉบับแรก ซึ่งแสดงว่าในปี 2509 การเกษตรของประเทศไทยได้ขยายตัวร้อยละ 28 นับจากปี 2503 หรืออัตราการความก้าวหน้าเฉลี่ยประมาณร้อยละ 4.7 ต่อปี ซึ่งสูงกว่าอัตราการเพิ่มของประชากรประมาณร้อยละ 1.4 ต่อปี แม้ว่าจำนวนผลผลิตของสาขาเกษตรได้เพิ่มขึ้นเรื่อยมาทุกปี แต่ในขณะเดียวกันอัตราส่วนของสาขาเกษตรต่อผลิตภัณฑ์ในประเทศกลับลดลงจากร้อยละ 38.9 ใน พ.ศ. 2503 เหลือเพียงร้อยละ 32.8 ใน พ.ศ. 2508 ทั้งนี้ เนื่องมาจากสาขาอื่นๆ เช่น อุตสาหกรรมได้ขยายตัวในอัตราที่สูงกว่า

4.1 การชลประทาน ในปี 2509 พื้นที่ที่ได้รับการชลประทานมีจำนวน 11.7 ล้านไร่เป็นการชลประทานหลวง 9,666,100 ไร่และการชลประทานทั่วไป 2,034,900 ไร่ โครงการชลประทานที่อำนวยความสะดวกอยู่ในขณะนี้มียุบรวม 135 โครงการ ประกอบด้วยโครงการชลประทานหลวง 49 โครงการและโครงการชลประทานทั่วไปอีก 86 โครงการ โครงการชลประทานหลวงที่สำคัญ มีอาทิเช่น โครงการเขื่อนภูมิพลซึ่งเป็นโครงการเอนก-ประสงค์สามารถส่งน้ำมาช่วยการเพาะปลูกพืชไร่ในฤดูแล้งในเขตทุ่งเจ้าพระยาได้ประมาณ 2 ล้านไร่ โครงการเจ้าพระยาในภาคกลางซึ่งเป็นโครงการทดน้ำและส่งน้ำที่สำคัญที่สุดของประเทศ โครงการชลประทานต่างๆ ในภาคเหนือ เช่น แม่ลาว จังหวัดเชียงราย แม่ยม จังหวัดแพร่ แม่แดง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น โครงการทุ่งสัมฤทธิ์ จังหวัดนครราชสีมา ทุ่งแสลงบาดาล จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาคกลางนอกจากโครงการเจ้าพระยามีโครงการอื่นๆ เช่น ป่าสักใต้ นครนายก แม่กลองและเพชรบุรี เป็นต้น

ตารางที่ 1
โครงการชลประทานและเนื้อที่ของโครงการ พ.ศ. 2509

เลข ที่	โครงการ	เนื้อที่ชลประทาน (ไร่)	เนื้อที่สร้างเสร็จแล้ว (ไร่)
	ชลประทานหลวงภาคเหนือ		
	ลุ่มน้ำปิง	324,900	224,900
1	ลุ่มน้ำวัง	77,000	77,000
2	ลุ่มน้ำยม	224,000	150,000
3	ลุ่มน้ำกก	166,000	166,000
4	รวมภาคเหนือ	791,000	617,900

โครงการชลประทานและเนื้อที่ของโครงการ พ.ศ. 2509

เลข ที่	โครงการ	เนื้อที่ชลประทาน (ไร่)	เนื้อที่สร้างเสร็จแล้ว (ไร่)
	ภาคกลาง		
5	ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	7,625,600	6,986,500
6	ลุ่มน้ำบางปะกง	766,600	690,000
7	ลุ่มน้ำแม่กลอง (ระยะที่1)	1,000,000	390,000
8	ลุ่มน้ำเพชรบุรี	336,000	294,000
9	ลุ่มน้ำระยอง	30,000	30,000
	รวมภาคกลาง	9,758,200	8,390,500
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
10	ลุ่มน้ำโขง	149,500	149,500
11	ลุ่มน้ำชี	529,000	209,000
12	ลุ่มน้ำมูล	365,700	299,200
	รวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,044,200	657,700
	ภาคใต้		
13	ท่าเขียด	100,000	-
	รวมภาคใต้	100,000	-
	รวมโครงการชลประทานหลวง	11,694,300	9,666,100

โครงการชลประทานและเนื้อที่ของโครงการ พ.ศ. 2509

เลขที่	โครงการ	เนื้อที่ชลประทาน (ไร่)	เนื้อที่สร้างเสร็จแล้ว (ไร่)
	ชลประทานทั่วไป		
	ภาคเหนือ		
1	ลุ่มน้ำปิง	76,000	224,900
2	ลุ่มน้ำวัง	10,800	77,000
3	ลุ่มน้ำยม	20,000	150,000
4	ลุ่มน้ำน่าน	481,500	166,000
5	ลุ่มน้ำสะแกกรัง	7,500	7,500
	รวมภาคเหนือ	595,800	552,800
	ภาคกลาง		
6	ลุ่มน้ำป่าสัก	40,000	20,000
7	ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	8,000	8,000
8	ลุ่มน้ำบางปะกง	85,000	85,000
9	ลุ่มน้ำแม่กลอง	88,300	88,300
10	ลุ่มน้ำกุย	15,300	15,300
11	ลุ่มน้ำระยอง	27,000	28,000
12	ลุ่มน้ำอื่นๆ	30,800	30,800
	รวมภาคกลาง	249,400	294,400
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
13	ลุ่มน้ำชี	8,000	8,000
14	ลุ่มน้ำมูล	9,500	9,000
	รวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	17,500	17,500
	ภาคใต้		
15	ฝั่งทะเลตะวันออก	382,500	270,500
16	ฝั่งทะเลตะวันตก	58,700	58,700
	รวมภาคใต้		329,200
	รวมโครงการชลประทานทั่วไป	1,249,900	1,174,900
	รวมทั้งสิ้น	12,944,200	10,841,000

หมายเหตุ : ถ้ารวมเนื้อที่ของโครงการอ่างเก็บน้ำที่ขุดคลองส่งน้ำได้แล้ว 360,000 ไร่ และเนื้อที่ ที่ได้รับเพิ่มขึ้นจากโครงการประหยัดน้ำภาคเหนืออีก 500,000 ไร่ จะเป็นเนื้อที่ชลประทานที่สร้างเสร็จแล้วทั้งสิ้น 11.7 ล้านไร่

ที่มา : กรมชลประทาน

4.2 กลไกกรรม งานทางด้านกลไกกรรมแบ่งออกได้เป็นสายงานสาขาใหญ่ๆ คือ การวิจัยและทดลองการปราบโรคและศัตรูพืชและการส่งเสริมการเกษตร การวิจัยและทดลองได้ดำเนินงานในสถาบันส่วนกลางและสถานีในส่วนภูมิภาค ในปี พ.ศ. 2509 มีสถานีกลไกกรรมอยู่ 20 แห่ง สถานีขยายพันธุ์พืช 9 แห่ง สถานีทดลองและขยายพันธุ์ข้าว 18 แห่ง สถานีปลูกหม่อนเลี้ยงไหม 5 แห่ง ศูนย์วิจัยการยางและสถานีการยาง 10 แห่ง นอกจากนี้ ยังมี การวิจัยอื่นๆ อีกมาก ในด้านการปราบโรคและศัตรูพืชได้มีการปรับปรุงให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้น มีหน่วยปราบโรคและศัตรูพืชในเขตต่างๆ และหน่วยปราบศัตรูข้าว 12 หน่วย อย่างไรก็ตาม หน่วยปราบโรคและศัตรูพืชเท่าที่มีอยู่นี้ยังไม่เพียงพอที่จะสามารถดำเนินการได้ทั่วถึง จำเป็นจะต้องเพิ่มจำนวนหน่วยและขยายอัตรากำลังของแต่ละหน่วย ตลอดจนอุปกรณ์ต่างๆ ในด้านการส่งเสริมได้มีการเร่งรัดส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ข้าว ยาง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ปอและพืชน้ำมันต่างๆ โดยการให้คำแนะนำวิธีการแบบใหม่แก่เกษตรกร โดยวิธีโสตทัศนศึกษา การสาธิตและการให้ความช่วยเหลือในด้านปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ บริการปราบโรคและศัตรูพืช ตลอดจนอุปกรณ์ในการผลิตต่างๆ

4.3 การประมง ในปัจจุบันมีสถานีประมงอยู่รวม 18 แห่ง ดำเนินการวิจัยและทดลองในด้านการประมง เป็นสถานีประมงน้ำจืด 13 แห่ง สถานีประมงทะเล 3 แห่ง และสถานีประมงน้ำกร่อยอีก 2 แห่ง การประมงส่วนใหญ่เน้นหนักไปในด้านประมงน้ำจืดและประมงทะเล ซึ่งเป็นประเภทประมงชายฝั่ง ส่วนการประมงน้ำลึกลึกนั้นยังไม่แพร่หลายนัก เพราะเรือประมงและอุปกรณ์ส่วนใหญ่เท่าที่ชาวประมงมีอยู่ในปัจจุบันไม่เหมาะสม และยังขาดความรู้ความชำนาญในการเดินเรือทะเลลึกอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยนับว่ามีความเจริญก้าวหน้าในด้านการประมงมากประเทศหนึ่งในเอเชีย จะเห็นได้ว่าชาวประมงส่วนใหญ่มีเครื่องมือ อุปกรณ์และเทคนิคที่ทันสมัย และพร้อมที่จะรับคำแนะนำส่งเสริมเพื่อปรับปรุงให้กิจการของตนเจริญรุดหน้าต่อไปอีกด้วย ปริมาณและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่จับได้ในปี พ.ศ. 2508 มีจำนวนทั้งสิ้น 637,500 ตัน และสัตว์น้ำเค็ม 551,500 ตัน เป็นที่น่าสังเกตว่าปริมาณสัตว์น้ำเค็มที่จับได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 จนถึง พ.ศ. 2508 ได้เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 25 ต่อปี ส่วนสัตว์น้ำจืดเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ต่อปี ในด้านการประมงน้ำจืดกรมประมงได้ดำเนินงานเพาะพันธุ์ปลาในแหล่งน้ำธรรมชาติ และในบริเวณอ่างเก็บน้ำของเขื่อนต่างๆ ตลอดจนทำการบูรณะที่จับสัตว์น้ำสาธารณะด้วย

4.4 การปศุสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ในประเทศไทยมุ่งหมายเพื่อไว้ใช้งานและใช้บริโภคเองเป็นส่วนใหญ่ มิได้มุ่งหมายเพื่อการค้ามากนัก ดังนั้น การเลี้ยงสัตว์ในรูปคอกปศุสัตว์ใหญ่ๆ จึงยังมีน้อยมาก สาเหตุสำคัญที่ทำให้ไม่อาจพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ให้ถึงระดับเพื่อการค้าได้ในปัจจุบัน คือ ปัญหาเรื่องอาหารสัตว์และปัญหาการตลาด ผลผลิตของปศุสัตว์ในระยะ 3 ปี แรกของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจฉบับแรกมีแนวโน้มต่ำลงเนื่องจากเหตุผลในด้านการค้าสัตว์ แต่ในระยะ 3 ปีหลังผลผลิตปศุสัตว์ได้ขยายตัวสูงขึ้น อันเป็นผลจากโครงการของรัฐที่เน้นหนักในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์และฟ่งเล็กในด้านการปรับปรุงคุณภาพของปศุสัตว์ ในปี

2509 มีสถานี่บำรุงพันธุ์สัตว์อยู่ 10 แห่ง ทำหน้าที่วิจัยทดลองปรับปรุงและขยายพันธุ์สัตว์สู่ประชาชนให้บริการแก่ประชาชนในด้านการผสมพันธุ์และให้คำแนะนำในเรื่องอาหารสัตว์ให้ดียิ่งขึ้น โดยมีเขตปฏิบัติงานตอนสัตว์ในเขต 13 จังหวัด นอกจากนี้ ได้มีโครงการใหม่คือโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม ซึ่งได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากประเทศเดนมาร์คและเยอรมันนี้ กล่าวโดยทั่วไปการปศุสัตว์ของประเทศได้เจริญก้าวหน้าในอัตราสูงพอประมาณ แต่ก็ยังมีปัญหาด้านการตลาดและราคาอาหารสัตว์สูงอยู่บ้าง

4.5 การป่าไม้ เนื้อที่ป่าไม้ในประเทศไทยในปัจจุบันมีประมาณ 263,200 ตารางกิโลเมตร ร้อยละ 51 ของเนื้อที่ทั้งหมดของประเทศ แยกเป็นป่าโครงการ 1,252 แปลง เป้าหมายที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรก กำหนดว่าจะสงวนเนื้อที่ป่าไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของเนื้อที่ทั้งประเทศ การสงวนป่าได้ดำเนินการไปแล้วในพื้นที่ 48,200 ตารางกิโลเมตร ยังคงเหลือพื้นที่ที่จะต้องทำการสงวนต่อไปอีกประมาณ 215,000 ตารางกิโลเมตร เนื้อที่ป่าไม้ดังกล่าวนี้ได้หักเนื้อที่ซึ่งมีผู้ถือครองในที่ป่าไม้ ซึ่งเป็นจำนวนเนื้อที่ประมาณ 34,870 ตารางกิโลเมตรออกแล้ว ในด้านการป้องกันรักษาป่าไม้ กรมป่าไม้มีหน่วยป้องกันรักษาป่าไม้อยู่เพียง 50 หน่วยซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมาก โดยเฉลี่ยหน่วยหนึ่งๆ ต้องดูแลรักษาป่าไม้เนื้อที่ถึง 5,264 ตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็นการยากที่จะตรวจตราดูแลได้ทั่วถึง นอกจากป้องกันรักษาป่าไม้แล้ว การปลูกป่าเพื่อทดแทนและซ่อมแซมป่าไม้ที่ถูกทำลายไปก็เป็นงานที่สำคัญยิ่งงานหนึ่งซึ่งในปัจจุบันดำเนินงานได้ปีหนึ่งๆ เพียงประมาณ 13,000 ไร่ เป็นไม้สัก 5,000 ไร่ และไม้กระยาเลย 8,000 ไร่ นับว่ายังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมากไม่ทันกับเหตุการณ์และความจำเป็น ในด้านการรักษาต้นน้ำลำธารเท่าที่ได้ดำเนินการไปแล้วส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสำรวจวัดฤดูบเพื่อใช้ทำกระดาดในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.6 การพัฒนาที่ดิน เพื่อให้การใช้ที่ดินมีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดได้มีการสำรวจจำแนกประเภทที่ดินทั่วประเทศตลอดระยะเวลาของแผนพัฒนาฉบับแรก โดยทำการสำรวจจำแนกที่ดินในเนื้อที่ 315,500 ตารางกิโลเมตร แยกเป็นเนื้อที่ป่าไม้ 263,200 ตารางกิโลเมตร เนื้อที่จัดสรร 10,300 ตารางกิโลเมตร และเนื้อที่ถือครอง 42,000 ตารางกิโลเมตร งานสำรวจจำแนกประเภทที่ดินขั้นแรกนี้เสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2509 ต่อไปจะเป็นโครงการสำมะโนที่ดินและจำแนกสมรรถนะที่ดินซึ่งคาดว่าจะต้องใช้เวลาประมาณ 25 ปี จึงจะเสร็จสมบูรณ์ทั่วประเทศ งานสำคัญอีกงานหนึ่งของการพัฒนาที่ดินได้แก่งานสำรวจและวิเคราะห์ดิน ซึ่งได้ทำการสำรวจเสร็จสิ้นไปแล้วในเนื้อที่ 69,956 ตารางกิโลเมตร ยังคงเหลือเนื้อที่อีก 445,000 ตารางกิโลเมตร จึงจะเสร็จสมบูรณ์ทั่วประเทศ ในด้านงานอนุรักษ์ดินและน้ำ ในปัจจุบันมีศูนย์อนุรักษ์ดินและน้ำรวม 9 ศูนย์ พร้อมทั้งหน่วยอนุรักษ์ดินและน้ำอีก 7 หน่วย สำหรับออกปฏิบัติการในท้องที่ที่มีการชะล้างพังทลายของดิน และยังมีหน่วยส่งเสริมพัฒนาที่ดินออกไปให้คำแนะนำแก่ราษฎรในเรื่องการอนุรักษ์ดินอีกด้วย ในด้านการถือครองที่ดินได้เริ่มการสำรวจภาวะถือครองในเขต 35 จังหวัด ในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับใช้ในการวางนโยบายที่ดินให้เหมาะสมต่อไป

4.7 สถาบันเกษตรกร สถาบันของเกษตรกรที่สำคัญ ได้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรซึ่งมีอยู่หลายรูปด้วยกันและมีอยู่เป็นจำนวนมาก ในปี 2509 ประเทศไทยมีสหกรณ์แบบต่างๆ อาทิเช่น สหกรณ์ธัญกิจ สหกรณ์สินเชื่อผลิตภัณฑ์ สหกรณ์พาณิชย์ สหกรณ์บำรุงที่ดินและสหกรณ์นิคม อยู่รวม 10,504 สมาคม มีจำนวนสมาชิกรวมทั้งสิ้น 264,600 ครอบครัว และยังมีกลุ่มเกษตรกรในรูปต่างๆ คือกลุ่มชาวนา 1,647 กลุ่ม กลุ่มกสิกร 357 กลุ่ม และสมาคมชลประทานราษฎร์ 64 สมาคม รวมจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 86,660 ครอบครัว ดังรายละเอียดในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 2

จำนวนสมาชิกและเนื้อที่ถือครองของสมาชิกสมาคมสหกรณ์
และกลุ่มเกษตรกรประเภทต่างๆ พ.ศ. 2509

ลำดับ ที่	ประเภท	จำนวน สมาคม (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ครอบครัว)	ที่ดิน ถือครอง (ไร่)	หมายเหตุ
	สหกรณ์				
1	สหกรณ์บำรุงที่ดิน	127	20,610	489,548	สถิติเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2509
2	สหกรณ์หาทุนและบำรุงที่ดิน	4	876	24,434	"
3	สหกรณ์นิคมกสิกรรม	260	5,292	155,246	"
4	สหกรณ์นิคมเกลือ	17	231	1,868	"
5	สหกรณ์นิคมการประมง	6	48	77,470	"
6	สหกรณ์เช่าซื้อที่ดิน	53	872	40,844	"
7	สหกรณ์ผู้เช่าซื้อที่ดิน	20	336	13,578	"
8	สหกรณ์หาทุน	9,886	168,758	6,402,349	สถิติเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2509
9	สหกรณ์สินเชื่อเพื่อ ผลิตภัณฑ์	10	3,203	156,180	"
10	สหกรณ์ขายพืชผล ผลิตภัณฑ์ และอุตสาหกรรม	33	10,675		"
11	สหกรณ์ขายข้าว	88	53,663		"
	รวม	10,504	264,600	7,291,518	

**จำนวนสมาชิกและเนื้อที่ถือครองของสมาชิกสมาคมสหกรณ์
และกลุ่มเกษตรกรประเภทต่าง ๆ พ.ศ. 2509**

ลำดับ ที่	ประเภท	จำนวน สมาคม (แห่ง)	จำนวน สมาชิก (ครอบครัว)	ที่ดิน ถือครอง (ไร่)	หมายเหตุ
12	กลุ่มเกษตรกร กลุ่มชาวนา	1,647	52,800	2,005,923	สถิติเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2509
13	กลุ่มกสิกร	357	10,967	-	สถิติเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2509 จำนวนที่ดิน ครอบครองยัง ไม่ได้รวบรวม
14	สมาคมชลประทานราษฎร์	64	22,891	373,569	สถิติเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2509
	รวม	2,068	86,660	2,379,492	
	รวมทั้งสิ้น	12,572	351,260	9,671,010	

ที่มา : กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตร

นอกจากนี้ ยังมีสมาคมยุวเกษตรกร ซึ่งเป็นสถาบันที่ส่งเสริมให้เยาวชนรู้จักกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเกษตร สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเยาวชนบุตรหลานของเกษตรกร โดยรัฐทำหน้าที่ส่งเสริมทางวิชาการและปลูกฝังให้เยาวชนมีใจรักเกษตรกรรมและเข้าใจวิธีการเกษตรแผนใหม่

ในด้านสินเชื่อเพื่อการเกษตร แต่ก่อนมีธนาคารเพื่อการสหกรณ์เป็นแหล่งกลางที่ให้เงินกู้แก่สมาคมสหกรณ์ต่างๆ สำหรับให้สมาชิกสหกรณ์กู้ยืมอีกต่อหนึ่ง แต่เนื่องจากมีเงินทุนต่ำและการควบคุมเงินกู้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ทำให้สินเชื่อการเกษตรในส่วนที่เป็นบริการของรัฐยังอยู่ในขอบเขตจำกัด ไม่สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้โดยทั่วถึง เกษตรกรส่วนใหญ่คงต้องพึ่งสินเชื่อจากเอกชน โดยเสียดอกเบี้ยสูงมากซึ่งเป็นภาระอันหนักยิ่ง ในปี 2509 รัฐจึงได้จัดตั้งธนาคาร-เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพื่อขยายบริการสินเชื่อการเกษตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ในด้านการจำหน่ายผลิตผลทางเกษตร เกษตรกรยังอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบโดยต้องพึ่งคนกลางหลายระดับ ราคาผลิตผลที่เกษตรกรได้รับโดยทั่วไปต่ำกว่าที่ควรจะได้ สาเหตุสำคัญในเรื่องนี้ได้แก่ภาระผูกพันทางหนี้สิน ซึ่งเกษตรกรมีต่อพ่อค้าคนกลางประการหนึ่งและระบบการตลาดซึ่งยังไม่อำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรอย่างพอเพียงอีกประการหนึ่ง

แนวทางพัฒนาการเกษตร

5. ผลผลิตการเกษตรที่สำคัญมีอยู่มากชนิดด้วยกัน แต่ละชนิดแตกต่างกันทั้งในด้านของอุปสงค์ การเคลื่อนไหวของระดับราคาตลอดจนความเหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ ฉะนั้น การส่งเสริมผลิตผลเหล่านี้ จึงจำเป็นต้องดำเนินตามแนวทางที่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของผลิตผลแต่ละชนิด โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงคุณภาพของผลิตผลและเพิ่มผลผลิตให้สูงสุด ตลอดจนรักษาเสถียรภาพของราคาไว้ในระดับสูง แนวทางการส่งเสริมผลิตผลที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

5.1 ข้าว เร่งรัดการเพิ่มผลผลิตข้าว โดยเน้นหนักในด้านการปรับปรุงประสิทธิภาพในผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น ทั้งนี้โดยการจัดระบบการควบคุมน้ำที่เหมาะสม การใช้พันธุ์ข้าวที่ให้การผลผลิตสูงและมีความต้านทานต่อโรคและศัตรูพืช การใช้ปุ๋ยที่ถูกต้องและในปริมาณที่เหมาะสมตลอดจนการปรับปรุงวิชาการทำนาให้ทันสมัยและถูกต้องตามหลักวิชาการยิ่งขึ้น ในด้านราคาข้าวจะช่วยพยุงราคาในขอบเขตที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการกระทบกระเทือนรายได้ของชาวนา ตลอดจนดำเนินงานตามโครงการพิเศษเพื่อช่วยเหลือชาวนาจะประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 สาขาด้วยกัน คือ การเพิ่มผลผลิต การพยุงราคาข้าวและสินเชื่อการเกษตร การช่วยเหลือจะทำโดยผ่านสถาบันชาวนาต่าง ๆ ในเรื่องการทำนาสองครั้ง จะทำการส่งเสริมในเขตที่มีการควบคุมน้ำได้เป็นอย่างดีและมีความเหมาะสมในทางเศรษฐกิจ

5.2 ยาง เร่งรัดการปลูกยางแทนให้เร็วขึ้น โดยปรับปรุงวิธีการจูงใจให้เจ้าของสวนยางเกิดความสนใจและร่วมมือยิ่งขึ้นกว่าเดิม ส่งเสริมการทำสวนยางขนาดใหญ่และหาทางสนับสนุนให้เจ้าของสวนยางขนาดเล็กได้ดำเนินการร่วมกันเพื่อให้การผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เร่งรัดการปรับปรุง การบำรุงรักษาสวนยาง และวิธีการทำยางแผ่นเพื่อเพิ่มผลผลิต และได้ยางที่มีคุณภาพสูง ตลอดจนขยายงานด้านการวิจัยเรื่องยางให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น การขยายเนื้อที่ปลูกยางเพิ่มขึ้นในระยะนี้มีอันดับความสำคัญต่ำเพราะอนาคตของราคายางยังเป็นเรื่องไม่แน่นอน

5.3 ข้าวโพดและข้าวฟ่าง ปรับปรุงการผลิตให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น เพิ่มปริมาณการผลิตและปรับปรุงคุณภาพของผลิตผลให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด โดยจัดตั้งศูนย์การวิจัยขึ้นส่งเสริมให้มีการใช้ภายในประเทศเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็หาทางขยายตลาดต่างประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องข้าวฟ่างจะส่งเสริมให้ขยายการผลิตออกไปอย่างกว้างขวางตามความต้องการของตลาดต่างประเทศซึ่งคาดว่าจะสูงขึ้นมากในระยะข้างหน้า

5.4 ปอ ส่งเสริมการผลิตปอในแหล่งที่เหมาะสมโดยเฉพาะที่ใกล้แหล่งน้ำ เพื่อให้มีความสะดวกในการฟอกปอ ปรับปรุงการค้นคว้าในเรื่องพันธุ์ การบำรุงดินให้เหมาะสมกับความเจริญเติบโตของปอ ตลอดจนหาทางแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในแหล่งปลูกปอที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถผลิตปอที่มีคุณภาพดีและจำหน่ายได้ในราคาสูง

สำหรับการขยายการผลิตนั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการในต่างประเทศและปริมาณการผลิตในประเทศอื่นๆ เป็นสำคัญ

5.5 **ฝ้าย** ดำเนินงานวิจัยและทดลองในเรื่องฝ้ายและส่งเสริมให้มีการปลูกฝ้ายในแหล่งที่เหมาะสมอย่างเป็นล่ำเป็นสัน โดยวางมาตรฐานการควบคุมให้มีการผลิตฝ้ายพันธุ์ดีสำหรับใช้ในการอุตสาหกรรม ช่วยเหลือเกษตรกรในเรื่องที่เกี่ยวกับการคัดเลือกพันธุ์ การปลูก การบำรุงรักษา การป้องกันกำจัดโรคและแมลง ตลอดจนปรับปรุงโรงงานทอฝ้ายให้มีสมรรถภาพสูงขึ้น

5.6 **พืชน้ำมัน** ส่งเสริมการผลิตพืชน้ำมันต่างๆ เช่น ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ละหุ่ง มะพร้าว และอื่นๆ ให้มีปริมาณมากขึ้นเพื่อเพิ่มปริมาณการส่งออกและการใช้ภายในประเทศ เร่งปรับปรุงสวนมะพร้าวที่กำลังเสื่อมโทรมลงทุกที่ให้สามารถผลิตมะพร้าวได้เพิ่มขึ้น ในเรื่องพืชใหม่ๆ เช่น ปาล์มน้ำมันก็จะส่งเสริมการผลิตตามความเหมาะสมของลักษณะภูมิประเทศและดินฟ้าอากาศเพื่อให้เป็นพืชสำคัญของประเทศต่อไป

5.7 **อ้อย** รักษาปริมาณการผลิตอ้อยให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับความต้องการของโรงงานน้ำตาลเพื่อรักษาระดับราคา ทั้งนี้ จะส่งเสริมให้มีการปลูกอ้อยเฉพาะในแหล่งที่ใกล้เคียงกับโรงงานน้ำตาลเท่านั้น ในด้านการวิจัยและทดลองก็จะเน้นหนักไปในการปรับปรุงพันธุ์อ้อยให้ได้พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงและมีความต้านทานต่อโรคและแมลงเพื่อให้ต้นทุนในการผลิตต่อไร่ลดลงจนสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

5.8 **การประมง** เน้นหนักในเรื่องการประมงทะเล โดยเฉพาะการประมงทะเลลึกเพื่อการบริโภคภายในประเทศและเพื่อส่งออกเป็นสินค้าสำคัญอย่างหนึ่ง ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและน้ำกร่อย ตลอดจนกวดขันการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำให้ได้ผลอย่างจริงจัง ทั้งนี้ จะได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาและฝึกอบรมการประมงทะเลขึ้น

5.9 **การเลี้ยงสัตว์** สนับสนุนการบำรุงพันธุ์สัตว์และเพิ่มปริมาณสัตว์เลี้ยงที่สำคัญอย่างกว้างขวาง เพื่อให้มีราคาถูกลงสำหรับการบริโภคภายในประเทศและสามารถส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศมากขึ้น ปัญหาที่จะต้องพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ ได้แก่ การปรับปรุงระบบตลาดค้าสัตว์ภายในประเทศ การกำจัดโรคสัตว์ต่างๆ เพื่อเปิดช่องทางให้ส่งสัตว์ไปจำหน่ายต่างประเทศได้มากขึ้นและการลดต้นทุนการผลิตโดยเฉพาะเรื่องอาหารสัตว์ ทั้งนี้ เห็นควรกำหนดเขตการผลิตสัตว์ที่สำคัญและส่งเสริมกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย

5.10 **การป่าไม้** เน้นหนักการอนุรักษ์ป่าไม้ต้นน้ำลำธารและที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ โดยจะพยายามรักษาเนื้อที่ป่าไม้ไว้ให้ได้ประมาณครึ่งหนึ่งของเนื้อที่ประเทศ ดำเนินการวิจัยการบำรุงรักษาป่าและการใช้ผลิตภัณฑ์ไม้ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และขยายงานปลูกป่าให้ได้ผลสูงขึ้นกว่าในปัจจุบัน การเพิ่มหน่วยป้องกันรักษาป่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง

เป้าหมายการผลิต

6. อาศัยผลจากการพัฒนาเกษตรกรรมของประเทศ โดยการสนับสนุนของรัฐตามนโยบายที่ได้กล่าวมาแล้ว เห็นควรกำหนดเป้าหมายในการผลิตของผลิตภัณฑ์การเกษตรที่สำคัญไว้ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3
เป้าหมายการเพิ่มผลผลิต

ประเภท	ปริมาณการผลิต		เพิ่มขึ้น
	2508 ^{1/}	2514	
พืชพันธุ์ (ตัน)			
1.ข้าว	9,600,000	13,700,000	4,100,000
2.ยาง	215,000	250,000	35,000
3.ข้าวโพด	1,000,000	1,500,000	150,000
4.ปอแก้ว	370,000	500,000	130,000
5.มันสำปะหลัง	2,340,000	2,500,000	16,000
6.ถั่วเหลือง	33,000	5,000	17,000
7.ถั่วเขียว	120,000	200,000	80,000
8.ถั่วลิสง	121,000	185,000	64,000
9.ฝ้าย(ฝ้ายอุตสาหกรรม)	16,000	45,000	29,000
10.ละหุ่ง	32,400	55,000	22,600
11.งา	17,400	23,000	5,600
12.ยาสูบ	62,800	88,000	25,200
13.อ้อย	4,000,000	4,000,000	-
14.มะพร้าว (น้ำหนักทั้งผล)	481,000	577,000	96,000
15.นุ่น	324,000	400,000	76,000
16.ข้าวฟ่าง	80,000	300,000	220,000
รวม	18,812,600	22,823,000	4,010,400
ประมง (ตัน)			
1.สัตว์น้ำจืด	86,000	100,000	14,000
2.สัตว์น้ำเค็ม	551,500	760,000	209,000
รวม	637,500	860,000	223,000

เป้าหมายการเพิ่มผลผลิต

ประเภท	ปริมาณการผลิต		เพิ่มขึ้น
	2508 ^{1/}	2514	
ปศุสัตว์ (ตัว) ^{2/}			
1. กระบือ	410,800	550,500	139,700
2. โค	846,500	1,134,000	287,500
3. สุกร	3,256,000	4,363,000	1,107,000
4. สัตว์ปีก	96,535,000	129,366,000	32,831,000
รวม	101,048,300	135,413,500	34,365,200
ป่าไม้ (ลบ.ม.)			
1. ไม้สัก	154,000	161,000	7,000
2. ไม้ยาง	540,200	580,000	39,800
3. ไม้อื่นๆ	1,308,500	1,500,000	191,500
4. ฟืน	1,410,000	1,684,000	274,000
5. ถ่าน	656,000	717,000	61,000
รวม	4,068,700	4,642,000	573,300
พืชพันธุ์ (ตัน)			

หมายเหตุ : 1/ สถิติปี 2508 ได้จากการประมาณการของกรมต่างๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรบางรายการ เช่น ข้าวและมะพร้าวอยู่ในระหว่างการปรับปรุง
2/ สถิติผลผลิตซึ่งคิดจากปริมาณสัตว์ที่ชำบริโภครวมในประเทศและส่งออกต่างประเทศ ประมาณโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

ในระยะของแผน คาดว่าการผลิตผลการเกษตรทั้งหมดจะเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 4.3 ต่อปี แยกเป็นจากข้าวและพืชไร่เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 การประมงร้อยละ 4.7 การปศุสัตว์ร้อยละ 5.0 และการป่าไม้อ้อยละ 2.0

โครงการ

การชลประทานและป้องกันอุทกภัย

7. ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจฉบับนี้จะดำเนินงานตามโครงการชลประทานต่างๆ ซึ่งเมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้วจะทำให้พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 9.1 ล้านไร่ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการก่อสร้างโครงการชลประทานต่างๆ ต้องใช้เวลาและเงินมาก ในระยะ 5 ปีของแผน

จึงมีอาจดำเนินการให้เสร็จสมบูรณ์ทุกโครงการได้ เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2514 เป้าหมายเนื้อหาที่ชลประทานที่เพิ่มขึ้นได้กำหนดไว้ประมาณ 3.3 ล้านไร่ เมื่อรวมกับเนื้อหาที่ได้รับการชลประทานได้ผลแล้ว 11.7 ล้านไร่ ในปัจจุบันจะได้เนื้อหาที่ได้รับการชลประทานเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2514 ประมาณ 15 ล้านไร่ เนื้อที่ชลประทานที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวอาจแยกตามประเภทของการชลประทานได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชลประทานหลวง	2,200,500 ไร่
ชลประทานทั่วไป	500,000 ไร่
อ่างเก็บน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	146,000 ไร่
ประหยัดน้ำภาคเหนือ	<u>460,000 ไร่</u>
รวมทั้งสิ้น	<u>3,306,500 ไร่</u>

8. โครงการพัฒนาการชลประทานประกอบด้วยโครงการที่สืบเนื่องมาจากโครงการแรกและโครงการที่ริเริ่มใหม่ในระยะของแผนนี้ โครงการชลประทานที่สำคัญที่จะเริ่มการก่อสร้างในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจมีดังนี้

8.1 โครงการเขื่อนสิริกิติ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นโครงการเขื่อนกักน้ำเอนกประสงค์ปิดกั้นแม่น้ำน่านพร้อมทั้งมีทำนบปิดช่องเขาขาดอีก 7 แห่ง จากผลของการสำรวจประมาณว่าจะสามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ราว 9,000 ล้าน ม.³ เพื่อส่งน้ำลงมาช่วยชลประทานแก่โครงการเจ้าพระยาในฤดูแล้งได้อีกในพื้นที่ 2.1 ล้านไร่ ป้องกันอุทกภัยในพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำน่าน ซึ่งเรียกกันว่าเนื้อหาที่สามเหลี่ยมตอนบนประมาณ 3 ล้านไร่ และเมื่อก่อสร้างเขื่อนทดน้ำอีก 2 แห่ง คือที่ อุตรดิตถ์และพิษณุโลกพร้อมทั้งระบบส่งน้ำเสร็จแล้วสามารถให้การชลประทานแก่พื้นที่สามเหลี่ยมตอนบนนี้ได้เต็มที่ นอกจากนี้ยังสามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ประมาณ 240,000 กิโลวัตต์อีกด้วย มูลค่าก่อสร้างเฉพาะตัวเขื่อนสิริกิติ์ 1,426 ล้านบาท เป็นเงินกู้จากธนาคารโลกส่วนหนึ่งประมาณ 500 ล้านบาท โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินงานเตรียมการก่อสร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2507 จะเริ่มการก่อสร้างอย่างจริงจังได้ในปี พ.ศ.2510 เหตุที่การก่อสร้างต้องล่าช้าไปนี้เพราะต้องรอการอนุมัติเงินกู้จากธนาคารโลก การก่อสร้างตัวเขื่อนกำหนดจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ.2514

8.2 โครงการเขื่อนอุตรดิตถ์และพิษณุโลก มีลักษณะเป็นเขื่อนทดน้ำสองเขื่อนพร้อมกับระบบส่งน้ำที่เก็บไว้ที่เขื่อนผาช่อมมาใช้เพื่อการชลประทานในพื้นที่ 3 ล้านไร่ ในพื้นที่สามเหลี่ยมตอนบน ส่วนที่อยู่บนลุ่มน้ำน่านในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก พิจิตรและนครสวรรค์(รูป) ซึ่งเป็นที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกอย่างยิ่ง เขื่อนทดน้ำอุตรดิตถ์มีระบบส่งน้ำประกอบด้วยคลองส่งน้ำสายใหญ่ทั้ง 2 ฝั่งยาว 130 กม. และคลองซอยยาว 350 กม. สามารถส่งน้ำเพื่อการชลประทานในเนื้อที่ราว 1 ล้านไร่ในฤดูฝน และสำหรับปลูกพืชในฤดูแล้งอีกประมาณ 4 แสนไร่ส่วนเขื่อนทดน้ำพิษณุโลกมีระบบส่งน้ำในพื้นที่ ที่

กว้างขวางกว่า คือ มีคลองส่งน้ำสายใหญ่ทั้ง 2ฝายยาว 280 กม. และคลองซอยอีก 650 กม. เนื้อที่ที่ได้รับการชลประทานในฤดูฝนราว 2 ล้านไร่ และในฤดูแล้งอีก 9 แสนไร่ เชื่อนทดน้ำทั้ง 2 แห่ง คาดว่าจะเริ่มเตรียมงานก่อสร้างใน พ.ศ.2512 และกำหนดแล้วเสร็จใน พ.ศ. 2519 ราคาก่อสร้างของเขื่อนทั้งสองนี้รวมทั้งระบบส่งน้ำ รวมทั้งสิ้นประมาณ 2,600 ล้านบาท รวมเงินตราต่างประเทศซึ่งคาดว่าจะถูกกู้จากต่างประเทศ 780 ล้านบาท

8.3 โครงการแม่กลองใหญ่ เป็นโครงการชลประทานในภาคกลางที่ใหญ่เป็นที่สองรองจากโครงการเจ้าพระยาใหญ่ การดำเนินงานในระยะแรกเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 ซึ่งเป็นการก่อสร้างเขื่อนทดน้ำที่อำเภอกำม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พร้อมกับจัดระบบส่งน้ำในเนื้อที่ 1 ล้านไร่ งานในระยะแรกนี้จะเสร็จสิ้นลงในปี พ.ศ. 2513 งานระยะที่สองเป็นการก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำบนแควใหญ่ที่วังมะสังซึ่งจะเก็บกักน้ำได้ 6,000 ล้าน ม³ เพื่อบรรเทาอุทกภัยในลุ่มน้ำแม่กลองและส่งน้ำสำหรับการชลประทานในทุ่งแม่กลองในฤดูแล้งอีก 1 ล้านไร่ พร้อมกันนี้จะจัดสร้างระบบส่งน้ำเพิ่มขึ้นอีก 1.4 ล้านไร่ พร้อมทั้งลาดคอนกรีตคลองส่งน้ำอีกด้วย การดำเนินงานตามโครงการในระยะที่สองนี้จะเริ่มในปี พ.ศ. 2513 และกำหนดแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2517 ราคางานในระยะที่สองนี้รวมประมาณ 1,000 ล้านบาท เป็นส่วนของเงินตราต่างประเทศซึ่งจะขอกู้จากต่างประเทศราว 380 ล้านบาท สำหรับในด้านพลังงานนั้นการไฟฟ้าอันฮี้กำลังดำเนินการสำรวจและวางแผนงานเพื่อผลิตพลังไฟฟ้าอยู่ในบริเวณเดียวกัน

8.4 โครงการเขื่อนปราบ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นโครงการเขื่อนเก็บกักน้ำบนแม่น้ำปราบ มีขนาดความจุน้ำ 300 ล้าน ม³ ประกอบด้วยระบบส่งน้ำในทุ่งปราบ ทุ่งสามร้อยยอดและทุ่งกุย มีคลองส่งน้ำสายใหญ่สองฝายยาว 82 กม. และคลองซอยอีกมีความยาวรวม 171 กม. โครงการนี้นอกจากจะอำนวยความสะดวกในด้านการส่งน้ำในพื้นที่เพาะปลูกราว 17,000 ไร่ได้ตลอดปีแล้วยังช่วยป้องกันอุทกภัยในทุ่งปราบ ซึ่งตามปกติมีน้ำท่วมอยู่เป็นประจำทุกปี และยังช่วยชะล้างความเค็มของดินในทุ่งสามร้อยยอดให้สามารถเพาะปลูกได้ผลดียิ่งขึ้นอีกด้วย การเตรียมการก่อสร้างจะเริ่มในปี พ.ศ.2510 และจะเสร็จในปี 2515 มูลค่าการก่อสร้างทั้งสิ้นประมาณ 250 ล้านบาท คาดว่าจะขอกู้จากต่างประเทศส่วนหนึ่งเป็นมูลค่าประมาณ 80 ล้านบาท

8.5 โครงการเขื่อนกีด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการเก็บน้ำบนแม่แตงมีขนาดความจุน้ำราว 300 ล้านม.³วัตถุประสงค์ส่วนใหญ่เพื่อเก็บกักน้ำในแม่แตงไว้ เพื่อบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่สองฝั่งลำน้ำปิงในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน และส่งน้ำช่วยการเพาะปลูกพืชในฤดูแล้งในและโครงการเขื่อนทดน้ำแม่แตงและโครงการแม่ปิงเก่าได้อีกราว 1 แสนไร่ หนึ่ง หากมีความจำเป็นอาจผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ประมาณ 40,000 กิโลวัตต์อีกด้วย ราคาค่าก่อสร้างเขื่อนไม่รวมค่าติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าประมาณ 300 ล้านบาท จะขอกู้จากต่างประเทศด้วยส่วนหนึ่งราว 120 ล้านบาท กำหนดเริ่มดำเนินงานก่อสร้างในปี พ.ศ. 2512 และจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2516

8.6 โครงการเขื่อนเก็บกักน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในระยะของแผนฉบับนี้มีโครงการก่อสร้างเขื่อนเก็บน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อช่วยการชลประทานใน

ภาคนี้ อันเป็นโครงการใหม่อยู่หลายโครงการด้วยกัน กล่าวคือ เชื่อน้ำอูน จังหวัดสกลนคร เชื่อน้ำซิบน จังหวัดชัยภูมิ เชื่อนมุลบน จังหวัดนครราชสีมา และเชื่อน้ำยัง จังหวัดร้อยเอ็ด โครงการที่จะเริ่มดำเนินงานก่อสร้างในระยะต้นของแผน คือ ในปี พ.ศ. 2510 ได้แก่โครงการ เชื่อน้ำอูน ซึ่งเป็นเชื่อนเก็บกักน้ำบนลำน้ำอูน ซึ่งเป็นสาขาของแม่น้ำสงคราม เชื่อนี้จะมีขนาดความจุของน้ำ 475 ล้าน ม³. มีระบบส่งน้ำ คือ คลองส่งน้ำสายใหญ่ทั้งสองฝั่งยาวรวม 54 กม. และคลองซอยอีกมีความยาวรวม 62 กม.โครงการนี้จะช่วยบรรเทาอุทกภัยในลุ่มน้ำอูน และให้การชลประทานแก่การเพาะปลูกในพื้นที่ 160,000 ไร่ในฤดูฝนและ 102,000 ไร่ในฤดูแล้ง กำหนดการก่อสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2514 ราคาค่าก่อสร้างทั้งสิ้นราว 250 ล้านบาท เป็นเงินตราต่างประเทศส่วนหนึ่งราว 60 ล้านบาท ซึ่งคาดว่าจะขอกู้จากต่างประเทศ ส่วน เชื่อน้ำซิบน เชื่อนมุลบนและเชื่อน้ำยังนั้นเป็นเชื่อนลักษณะเดียวกับเชื่อน้ำอูน เชื่อนทั้งสามจะช่วยบรรเทาอุทกภัยและขยายเนื้อที่ชลประทานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อีกประมาณ 5 แสนไร่ การก่อสร้างเชื่อนทั้งสามนี้จะเริ่มในระยะปลายของแผน คือ ในปี พ.ศ. 2513 และกำหนดเสร็จในปี พ.ศ. 2518 ราคาค่าก่อสร้างรวมทั้งสิ้น 800 ล้านบาท ส่วนที่เป็นเงินตราต่างประเทศ 180 ล้านบาทจะขอกู้จากต่างประเทศต่อไป

9. ในด้านชลประทานทั่วไปมีโครงการก่อสร้างเหมืองฝายขนาดย่อมอีกหลายแห่ง เพื่อช่วยเหลือการเพาะปลูกในพื้นที่ที่อยู่นอกเขตการชลประทานหลวง ซึ่งจะช่วยให้มีเนื้อที่ชลประทานเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 500,000 ไร่ ในระยะของแผนนี้ และมีโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำและคลองส่งน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่น้อยกว่า 32 อ่าง ซึ่งจะเสร็จสมบูรณ์ใช้งานได้จำนวน 30 อ่างภายในระยะของแผน อนึ่ง เพื่อให้ระบบส่งน้ำมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สามารถส่งน้ำไปช่วยการเพาะปลูกได้เต็มที่ จึงจัดให้มีการสร้างคันและคูน้ำในพื้นที่ 4.5 ล้านไร่ ในเขตโครงการชลประทานที่สำคัญๆ เช่น แม่แตง แม่ยม ลำปาวและแม่กลองใหญ่อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีโครงการดาดคอนกรีตคลองส่งน้ำในเขตชลประทานเดิมตามความจำเป็นเพื่อป้องกันการรั่วซึมและการพังทลายของลำคลองอันจะทำให้การส่งน้ำมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นและประหยัดค่าบำรุงรักษาลงได้มาก

ตารางที่ 4
โครงการพัฒนาการชลประทาน

(ล้านบาท)

โครงการ	ลักษณะของโครงการ โดยสังเขป	เนื้อที่ ชลประทาน (ไร่)	เนื้อที่ ชลประทาน เพิ่มขึ้นใน ระยะของ แผน(ไร่)	ในระยะเวลา ก่อสร้าง	งบประมาณก่อสร้างทั้งสิ้น			งบประมาณก่อสร้างตามแผน			
					งบประมาณ	เงินกู้	รวม	งบประมาณ	เงินกู้	รวม	
ก.โครงการสืบเนื่องจาก แผนแรก ภาคเหนือ ลุ่มน้ำปิง											
1.แม่แตง เชียงใหม่	สร้างฝายทดน้ำกั้นแม่แตง ชุดคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่ง ขวาและคลองซอย 78 แห่ง	150,000 (60,000)	100,000 (60,000)	2506-2511	182.02	36.44	218.46	61.38	6.00	67.38	
2.ประหยัดน้ำ ลุ่มน้ำปิง เชียงใหม่ ลำพูน	สร้างท่อปากเหมืองของ ราษฎร 2,009 แห่ง และท่อ อัดน้ำในเหมืองอีก 1,125 แห่งเพื่อประหยัดน้ำส่วนที่ เกินความต้องการได้ 2,800 ล้าน ม ³	600,000	100,000	2507-2511	25.00	-	25.00	13.10	-	13.10	
ลุ่มน้ำวัง											
4.กัวลม-ลำปาง	สร้างเขื่อนเก็บน้ำคอนกรีต สูง 36 ม. กั้นแม่น้ำวัง มี ความจุน้ำ 100 ล้าน ม ³	- (35,000)	- (35,000)	2507-2512	100.00	-	100.00	77.06	-	122.05	
ลุ่มน้ำยม											
4.แม่ยม แพร่	สร้างฝายทดน้ำกั้นแม่ยม ชุดคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่ง ซ้ายและฝั่งขวากับคลอง ซอยทั้งสองฝั่ง 67 สาย	224,000	74,000	2490-2513	243.00	-	243.00	-	243.00	122.05	
-ภาคกลาง											
ลุ่มน้ำเจ้าพระยา											
5.ระบายน้ำทุ่งเจ้าพระยา ระยะแรก	ชุดคลองระบายน้ำสายใหญ่ 10 สาย ยาว 280 ก.ม. สาย ซอย 52 สาย ยาว 508 ก.ม.	-	-	2508-2513	108.80	-	108.80	80.60	-	80.60	
6.อ่างเก็บน้ำกระเสียว สุพรรณบุรี	สร้างเขื่อนเก็บน้ำดินสูง 18 ม. กั้นห้วยกระเสียว จุน้ำ 200 ล้าน ม ³ เพื่อบรรเทา อุทกภัยและส่งน้ำให้เหมือง ฝายกระเสียวซึ่งจะสร้าง ต่อไป	- (50,000)	- (50,000)	2509-2514	107.70	-	107.70	102.14	-	102.14	
ลุ่มน้ำแม่กลอง											
7.แม่กลองใหญ่ ระยะแรก	สร้างเขื่อนหริราลงกรณกั้น แม่น้ำแม่กลอง ชุดคลองส่ง น้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายและ คลองซอย 13 สาย คลอง ระบายน้ำ 7 สาย	1,000,000	610,000	2505-2513	930.00	440.00	1,370.00	799.00	146.00	945.00	

ลุ่มน้ำเพชรบุรี 8.แก่งกระจาน เพชรบุรี	สร้างเขื่อนเก็บน้ำดินสูง 58 ม. กั้นแม่น้ำเพชรบุรี มีเขื่อนดินปิดช่องเขาอีก 2 แห่ง จุน้ำ 710 ล้าน ม ³ ขุดคลองส่งน้ำ 13 สาย คลองระบายน้ำยาว 167 ก.ม.	122,000 (174,000)	42,000	2507-2512	192.40	47.60	240.00	71.53	-	71.53
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลุ่มน้ำชี 9.ลำปาว กาฬสินธุ์ ระยะแรก	สร้างเขื่อนเก็บน้ำดินกั้นลำปาวและห้วยยาง สูง 32 ม. จุน้ำ 1,260 ล้าน ม ³	100,000 (75,000)	100,000 (75,000)	2506-2511	217.97	53.62	271.59	95.45	6.00	101.45
10.น้ำพอง(หนองหวาย) ขอนแก่น	สร้างฝายทดน้ำกั้นน้ำพอง ขุดคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายและฝั่งขวา คลองซอยทั้งสองฝั่งรวม 35 สาย	220,000 (145,000)	220,000 (145,000)	2508-2514	334.00	-	334.00	237.14	-	237.14
ลุ่มน้ำมูล 11.ลำพระเพลิง นครราชสีมา	สร้างเขื่อนเก็บน้ำดินสูง 49 ม. กั้นลำพระเพลิง จุน้ำ 142 ล้าน ม ³ ขุดคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายคลองซอย 5 สาย	66,500 (33,000)	66,500 (33,000)	2506-2511	145.92	45.36	191.28	46.99	4.00	50.99
12.ลำตะคอง นครราชสีมา	สร้างเขื่อนเก็บน้ำดินสูง 38.50 ม. กั้นลำตะคอง จุน้ำ 220 ล้าน ม ³ ย้ายทางรถไฟ 17.35 ก.ม. และถนน มีตรภาพ 17.96 ก.ม.	238,000 ^{-1/}	-	2507-2511	130.00	-	170.00	87.52	-	87.52
อ่างเก็บน้ำภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 13.อ่างเก็บน้ำ	สร้างอ่างเก็บน้ำ 12 อ่าง จุน้ำ 153 ล้าน ม ³	100,100	100,100	2507-2510	78.60	-	88.60	39.80	-	39.80
ภาคใต้ 14.ท่าเขียด พัทลุง	สร้างฝายทดน้ำกั้นคลองท่าเขียด ขุดคลองส่งน้ำสายใหญ่ 2 สาย คลองซอย 6 สาย	100,000	100,000	2507-2512	62.00	-	62.00	53.08	-	53.08
ชลประทานเหมืองฝาย 15.ชลประทานเหมืองฝาย	สร้างโครงการเหมืองฝายต่อ 9 โครงการ	503,100	351,600	2507-2513	194.40	-	194.40	84.10	-	84.10
คั้นและคูน้ำ 16.คั้นและคูน้ำเจ้าพระยา ใหญ่และเพชรบุรี	เพื่อจักระบบการส่งน้ำให้ถึงนาและไร่ได้ทุกแปลง	5,330,000 ^{-1/}	2,030,000 ^{-1/}	2507-2511	87.10	52.70	139.80	35.00	-	35.00

แปรรูปสภาพและรักษาลำน้ำ										
17.แปรรูปสภาพและรักษาลำน้ำเจ้าพระยา นครสวรรค์-เขื่อนเจ้าพระยา-บางบาล	ขุดลอกแม่น้ำเจ้าพระยาตอนต้นขึ้นและสร้างอาคารรักษาร่องน้ำ เพื่อให้ใช้ขนส่งได้ตลอดปีเป็นระยะทาง 252 ก.ม.	-	-	2507-2512	39.90	-	39.90	28.40	-	28.40
รวมโครงการต่อเนื่อง 17 โครงการ		3,175,700	1,774,000		3,218.71	675.72	3,894.43	2,035.34	162.00	2,196.34
ข.โครงการใหม่										
ภาคเหนือ										
ลุ่มน้ำปิง										
1.เขื่อนกักเก็บ เชียงใหม่	สร้างเขื่อนเก็บกักน้ำ เอนกประสงค์กั้นแม่น้ำแม่แตง มีขนาดความจุ 300 ล้าน ม ³ สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ 40,000 กิโลวัตต์	- (100,000)	-	2512-2516	180.00	120.00	300.00	80.00	120.00	200.00
ลุ่มน้ำน่าน										
2.สิริกิติ์ อุดรดิตต์	สร้างเขื่อนกั้นน้ำคอนกรีต สูง 100 ม. กั้นแม่น้ำน่าน จุน้ำ 9,000 ล้าน ม ³	2,300,000- ^{1/} (3,400,000)- ^{1/}	2,300,000- ^{1/} (3,400,000)- ^{1/}	2507-2515	949.00	539.00	1,488.00	966.00	490.00	1,256.00
๔ อุดรดิตต์-พิษณุโลก	สร้างเขื่อนทดน้ำ 2 เขื่อนบนแม่น้ำน่านพร้อมทั้งระบบส่งน้ำเพื่อนำน้ำจากเขื่อนผาซ่อมไปใช้เพื่อการชลประทานในพื้นที่สามเหลี่ยมตอนบนในลุ่มน้ำน่านในจังหวัดอุดรดิตต์ พิษณุโลก พิจิตรและนครสวรรค์	3,000,000	-	2512-2519	1,820.00	780.00	2,600.00	180.00	500.00	680.00
5.ประหยัดน้ำลุ่มน้ำวัง-ยม-น่าน	สร้างท่อปากเหมืองของราษฎรประมาณ 1,200 แห่ง และท่ออัดน้ำในเหมืองอีกประมาณ 600 แห่ง จะประหยัดการใช้น้ำได้ 1,500 ล้าน ม ³	360,000	360,000	2512-2514	15.00	-	15.00	15.00	-	15.00
ภาคกลาง										
ลุ่มน้ำเจ้าพระยา										
6.ระบายน้ำทุ่งเจ้าพระยา ระยะที่ 2	เป็นงานที่ทำต่อเนื่องจากงานในระยะที่ 1 โดยจะขุดคลองระบายรวมยาวประมาณ 600 ก.ม.	-	-	2514-2519	132.00	-	132.00	18.90	-	18.90

ลุ่มน้ำแม่กลอง 7.แม่กลองใหญ่ระยะที่ 2	แบ่งออกเป็น 2 งาน คือ 1.สร้างระบบการส่งน้ำของ เขื่อนวชิราลงกรณ์ ที่ยัง เหลืออีก 1.4 ล้านไร่ โดยจะ ได้ชุดคลองส่งน้ำสายใหญ่ 4 สาย คลองซอย 23 สาย 2.สร้างเขื่อนเก็บน้ำกันแคว ใหญ่ที่วังมะสัง จุฬา ประมาณ 6,000 ล้าน ม ³ เพื่อบรรเทาอุทกภัยในทุ่งแม่ กลองและใช้ปลูกพืชฤดูแล้ง ในเขตส่งน้ำของเขื่อนวชิรา ลงกรณ์	1,400,000 (1,000,000)	390,000	2513-2517	1,235.00	490.00	1,725.00	312.14	380.00	692.14
ลุ่มน้ำปราณ 8.ปราณ ประจวบคีรีขันธ์	สร้างเขื่อนเก็บน้ำดินสูง 30 ม. กันแม่น้ำปราณ จุฬา 300 ล้าน ม ³ และชุดคลองส่งน้ำ สายใหญ่ฝั่งขวาและฝั่งซ้าย คลองซอยทั้งสองฝั่ง 13 สาย	170,000 (170,000)	100,000 (100,000)	2510-2515	220.00	80.00	300.00	170.89	80.00	250.89
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลุ่มน้ำโขง 9.ลำน้ำอูน สกลนคร	สร้างเขื่อนเก็บน้ำดินสูง 37 ม. กันน้ำอูน จุฬา 475 ล้าน ม ³ ชุดคลองส่งน้ำสายใหญ่ ฝั่งขวาและฝั่งซ้ายกับคลอง ซอย 12 สาย	160,000 (102,000)	160,000 (102,000)	2510-2514	198.00	70.00	268.00	193.57	60.00	253.57
ลุ่มน้ำชี 10.ลำปาวขยาย กาฬสินธุ์	ชุดคลองส่งน้ำสายใหญ่และ ซอยยาวประมาณ 100 ก.ม.	638,000 (179,000)	638,000 (179,000)	2511-2514	150.00	-	150.00	150.00	-	150.00
11.ชีบน ชัยภูมิ	สร้างเขื่อนเก็บน้ำดินสูง 33 ม. กันน้ำชี จุฬา 470 ล้าน ม ³ ชุดคลองส่งน้ำสายใหญ่ทั้ง สองฝั่งและคลองซอย	190,000 (100,000)	-	2513-2518)	260.00	60.00	320.00	40.00	50.00	90.00
12.ลำน้ำยัง ร้อยเอ็ด	สร้างเขื่อนเก็บน้ำดินสูง 18 ม. กันน้ำยัง จุฬา 600 ล้าน ม ³ ชุดคลองส่งน้ำสายใหญ่ ทั้งสองฝั่งและคลองซอย	200,000 (100,000)	-	2513-2518	260.00	60.00	320.00	35.00	50.00	85.00
ลุ่มน้ำมูล 13.มูลบน นครราชสีมา	สร้างเขื่อนเก็บน้ำดินสูง 23 ม. กันน้ำมูลและกันสาขา ของลำน้ำมูลอีก 3 สาย คือ ลำแตะ ลำลากและลำสะแก จุฬา 262 ล้าน ม ³ ชุดคลอง ส่งน้ำสายใหญ่ทั้งสองฝั่งและ คลองซอย	112,000 (70,000)	-	2513-2518	170.00	60.00	230.00	35.00	50.00	85.00

อ่างเก็บน้ำภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ										
14. อ่างเก็บน้ำ	สร้างอ่างเก็บน้ำ 34 แห่ง รวมจุน้ำ 233 ล้าน ม ³ พร้อมทั้งขุดคลองส่งน้ำสร้าง อาคารตามคลองและตาด คอนกรีตส่งน้ำเสร็จเฉพาะ ในระยะของแผน 30 แห่ง	166,000	136,000	2510-2515	241.40	-	241.40	200.34	-	200.34
ชลประทานเหมืองฝาย										
15. ชลประทานเหมืองฝาย	ก่อสร้างชลประทานเหมือง ฝาย 15 แห่ง	400,000	148,400	2510-2518	228.00	-	228.00	136.60	-	136.60
คันและคูน้ำ										
16. คันและคูน้ำ	ทำคันและคูน้ำในเขต โครงการแม่แตง แม่ยม ลำ ปาว น้ำพอง ลำพระเพลิง ลำน้ำอูน แม่กลองใหญ่และ ปรางค์	2,480,000- ^{1/}	2,480,000- ^{1/}	2510-2514	49.60	-	49.60	46.66	-	46.66
แปรสภาพและรักษาลำน้ำ										
17. แปรสภาพและรักษาลำน้ำ น่าน	ขุดลอกแม่น้ำน่านจากเขื่อน ผาซ่อม-นครสวรรค์ ตอนที่ ต้นเขินและสร้างอาคาร สำหรับรักษาร่องน้ำเพื่อให้มี ทางน้ำใช้ขนส่งได้ตลอดปี เป็นระยะทาง 415 ก.ม.	-	-	2510-2514	40.00	-	40.00	34.97	-	34.97
รวมโครงการใหม่		6,396,000 (1,821,000)	1,532,400 (381,000)		6,148.00	2,259.00	8,507.00	2,515.07	1,780.00	4,195.07
รวมทั้งสิ้น		9,571,700 (2,543,000)	3,306,500 (929,000)		9,366.71	2,934.72	12,301.43	4,449.41	1,942.00	6,347.52

การพัฒนาที่ดิน

10. ดำเนินการสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดิน โดยทำการสำรวจลักษณะและขนาดที่ดิน ปริมาณและประเภทของผลิตผลตลอดจนสิทธิการถือครองปีละ 6 จังหวัด กำหนดเสร็จทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2523 จำแนกสมรรถนะที่ดินโดยสำรวจหาข้อมูลต่างๆ เพื่อนำมาจัดแบ่งที่ดินออกเป็นประเภทต่างๆ ให้เสร็จปีละ 6 จังหวัด โดยจะทำในจังหวัดต่างๆ ที่ทางราชการกำลังเร่งรัดการพัฒนาในด้านต่างๆ อยู่กำหนดเสร็จสมบูรณ์ทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2531 สำรวจดินอย่างกว้างๆ ให้เสร็จทั่วประเทศและทำการสำรวจและวิเคราะห์ดินโดยละเอียดในบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยาเนื้อที่ 1.5 ล้านไร่ และบริเวณลุ่มน้ำน่านอีก 2 ล้านไร่ ปรับปรุงดินให้เหมาะสมแก่การปลูกพืชได้แก่การปรับปรุงดินเปรี้ยว ดินเค็มและดินที่เสื่อมคุณภาพซึ่งให้ผลิตผลทางการเกษตรต่ำ จัดตั้งศูนย์พัฒนาที่ดินในท้องถิ่นที่มีปัญหาเรื่องดินปลูกพืชไม่ได้ผล เพื่อเป็นแหล่งกลางสำหรับอำนวยความสะดวกช่วยเหลือปรับปรุงและแก้ปัญหาให้เกษตรกรในรัศมีที่ศูนย์ครอบคลุมถึงคิดเป็นอาณาบริเวณที่ศูนย์พัฒนาที่ดินดังกล่าวรวม 2 ศูนย์ คือ ศูนย์พัฒนาดินเปรี้ยวที่จังหวัดปทุมธานี และศูนย์พัฒนาดินเค็มที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

11. ในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำจะจัดตั้งศูนย์อนุรักษ์ดินและน้ำเพิ่มขึ้นปีละ 2 ศูนย์ในจังหวัดที่เหมาะสมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่ละศูนย์มีหน่วยอนุรักษ์ดินและน้ำ 3 หน่วย เพื่อออกปฏิบัติการช่วยเหลือราษฎรในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ ดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรให้ใช้พื้นที่ดินมีอยู่อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามหลักวิชาการใช้ดิน เช่นทำการพัฒนาที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในทางปลูกพืชอื่นไม่ได้ให้กลายเป็นทุ่งหญ้าสำหรับเลี้ยงสัตว์ โดยจะขยายโครงการสาธิตเพื่อพัฒนาทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์จากที่ได้ทำอยู่ในขณะนี้ที่จังหวัดมหาสารคามไปทำที่จังหวัดยะลาหรือที่อื่นๆ ซึ่งมีความเหมาะสมอีกแห่งหนึ่งและดำเนินการพัฒนาพื้นที่บริเวณลุ่มน้ำสำคัญของประเทศเพื่อรักษาต้นน้ำลำธาร

12. ทำการส่งเสริมแนะนำและให้การศึกษแก่เกษตรกรให้รู้จักวิธีการพัฒนาที่ดินในสาขาต่างๆ ด้วยการส่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาที่ดินไปปฏิบัติงานในจังหวัดต่างๆ ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการพังทลายของดินและดินเสื่อมโทรม ขยายหน่วยส่งเสริมพัฒนาที่ดินและตั้งหน่วยส่งเสริมพัฒนาที่ดินเขตขึ้น 3 เขต คือ ใน พ.ศ. 2511 ตั้งที่ขอนแก่น พ.ศ. 2512 ตั้งที่เชียงใหม่ และ พ.ศ. 2514 ตั้งที่สงขลา เพื่อขยายเขตการส่งเสริมพัฒนาที่ดินให้กว้างขวางและได้ผลถึงมือประชาชน รวมทั้งการให้การฝึกอบรมเคลื่อนที่โดยหน่วยส่งเสริมพัฒนาที่ดินเคลื่อนที่ ในด้านการปรับปรุงการถือครองที่ดินจะทำการสำรวจรายชื่อเจ้าของที่ดิน จำนวนผู้เช่า จำนวนเนื้อที่ถือครองและเนื้อที่เช่าโดยละเอียดเพื่อใช้ประกอบการวางนโยบายที่ดินที่เหมาะสมต่อไป ในระยะของแผนนี้จะทำการสำรวจให้เสร็จในภาคกลางและจะทำการสำรวจบางจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย สำหรับการจัดที่ดินเท่าที่ได้ดำเนินการมาแล้วในจังหวัดกำแพงเพชร จะดำเนินการต่อจนเสร็จ และจะให้ความช่วยเหลือแนะนำทางวิชาการแก่ส่วนราชการอื่นๆ ใน

การจัดที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินที่ได้จำแนกออกเพื่อใช้ในการเกษตรกรรมหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น รวมทั้งที่ดินที่ทำประโยชน์ไม่คุ้มค่าด้วย

การปลูกยางแทน

13. นับตั้งแต่ปี 2504 เป็นต้นมา รัฐบาลได้ดำเนินการช่วยเหลือชาวสวนยางในบริเวณ 17 จังหวัดทางภาคใต้และภาคตะวันออกของอ่าวไทย โดยจัดหาทุนสงเคราะห์ให้ชาวสวนยางปรับปรุงสวนยางเก่า ซึ่งในปัจจุบันมีประมาณ 1 ล้านไร่ ที่สมควรจะตัดโค่นลงและปลูกสวนยางพันธุ์ดีแทนโดยเร็วที่สุดเพื่อลดต้นทุนการผลิตยางธรรมชาติให้ต่ำลง จนถึงเดือนพฤษภาคม 2509 สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางได้อนุมัติให้ทุนสงเคราะห์รวม 19,725 รายในพื้นที่ 215,319 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 21.4 ของสวนยางเก่าที่สมควรจะตัดโค่นได้ในทันที แต่เนื่องจากการปลูกยางแทนให้เต็มพื้นที่ที่ได้รับอนุมัติจะต้องใช้เวลาอย่างช้าประมาณ 2 ปี ฉะนั้น ชาวสวนยางจึงดำเนินการปลูกสวนยางพันธุ์ดีได้ถึงขณะนี้เพียง 14,345 ราย ในพื้นที่ 158,661 ไร่ รัฐบาลได้จ่ายเงินทุนสงเคราะห์ไปแล้วเป็นจำนวนเงิน 148.27 ล้านบาท และเงินผูกพันที่จะต้องจ่ายต่อไปอีก 220.79 ล้านบาท ในระยะของแผนฉบับนี้ คาดหมายว่ารัฐบาลจะมีเงินทุนสงเคราะห์ที่จะจ่ายให้ชาวสวนยางทั้งสิ้นประมาณ 530 ล้านบาท ซึ่งสามารถจะจ่ายเป็นเงินสงเคราะห์สำหรับการปลูกยางแทนได้อีกประมาณ 285,000 ไร่ เป็นเนื้อที่ที่จะทำการปลูกแทนประมาณ 230,000 ไร่ ดังรายละเอียดในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 5

การประมาณผลการปลูกยางแทน

รายการ	หน่วย	2504-2509	2510-2514 (ประมาณการ)	รวม
จำนวนรายที่อนุมัติ	ราย	19,725	28,500	48,225
จำนวนเนื้อที่ที่อนุมัติ	ไร่	215,319	285,000	500,319
จำนวนรายที่ทำการปลูกแทน	ราย	14,345	23,000	37,345
จำนวนเนื้อที่ที่ทำการปลูกแทน	ไร่	158,661	230,000	388,661
จำนวนเงินที่อนุมัติ	ล้านบาท	369.06	530.00	899.06
จำนวนเงินที่จ่ายจริง	ล้านบาท	148.27	215.00	363.27
จำนวนเงินที่ผูกพันจ่ายต่อไป	ล้านบาท	220.79	315.00	535.79
เหลือเงินที่จะจัดสรรให้การสงเคราะห์ต่อไป	ล้านบาท	91.01	-	-

ที่มา : สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กระทรวงเกษตร

ในระยะ 5 ปี ของแผนพัฒนา คาดว่ารัฐบาลสามารถจะช่วยสงเคราะห์ ชาวสวนยางได้ในพื้นที่ 285,000 ไร่ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 527.25 ล้านบาท โดยคิดตามอัตรา 1,850 บาทต่อไร่ แต่เนื่องจากการปลูกยางแทนให้เต็มพื้นที่ที่ได้รับอนุมัตินั้น ชาวสวนยาง จะต้องใช้เวลาประมาณ 2 ปี จึงจะสามารถปลูกยางแทนได้เต็มพื้นที่ที่ได้รับอนุมัติ ฉะนั้น ในปี 2514 คาดว่าชาวสวนยางจะสามารถปลูกยางพันธุ์ดีแทนได้พื้นที่ประมาณ 230,000 ไร่ รวมพื้นที่ ที่ชาวสวนยางปลูกยางพันธุ์ดีแทนยางพันธุ์เลวทั่วประเทศได้ทั้งสิ้น 388,661 ไร่หรือประมาณ ร้อยละ 39 ของสวนยางเก่าที่สมควรจะตัดโค่นได้ในทันที

การวิจัยและทดลองการเกษตร

14. งานวิจัยและทดลองการเกษตรแบ่งได้ เป็น 3 ระดับ คืองานวิจัยและทดลองใน สถาบันส่วนกลาง ศูนย์วิจัยการเกษตรประจำภาคและสถานีทดลองการเกษตรตามท้องถิ่นต่างๆ การวางโครงการเกี่ยวกับการวิจัยและทดลองการเกษตรในแผนนี้มุ่งที่จะจัดให้มีระบบการวิจัย และทดลองที่เหมาะสม มีการประสานงานกันในระดับต่างๆ โดยเน้นหนักในการปรับปรุง ศูนย์วิจัยการเกษตรประจำภาคซึ่งมีอยู่ 2 แห่ง คือศูนย์วิจัยการเกษตรประจำภาคตะวันออก เชียง-เหนือที่จังหวัดขอนแก่นและภาคกลางที่จังหวัดชัยนาท เพื่อให้เป็นสื่อกลางของการ ประสานงานระหว่างสถาบันวิจัยในส่วนกลางกับสถานีทดลองต่างๆ ในท้องถิ่น ผลการวิจัยใน ส่วนกลางจะได้รับการทดสอบในศูนย์วิจัยประจำภาคเพื่อดูว่ามีความเหมาะสมสำหรับการ นำไปใช้ปฏิบัติในท้องถิ่นต่างๆ ในภาคนั้นๆ เพียงใด โดยสถานีทดลองต่างๆ จะทำหน้าที่เป็น สาขาของศูนย์วิจัยประจำภาคดำเนินการทดสอบผลการทดลองนั้นๆ ในท้องถิ่นอีกระดับหนึ่ง

14.1 ระดับส่วนกลาง ปรับปรุงสถาบันวิจัยต่างๆ ที่มีอยู่อาทิเช่น สถาบัน ชีววิทยาสัตว์ทะเล ศูนย์วิจัยอารักขาข้าวและสถาบันวิจัยผลิตภัณฑ์ไม้ให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้น แนวทางการวิจัยจะมุ่งไปในทางปรับปรุงการเกษตรสาขาต่างๆ ให้เจริญรุดหน้า และแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับการเกษตร เช่น การค้นคว้าเกี่ยวกับชีวภาพ การอนุรักษ์ ตลอดจนการเก็บรักษาและแปรรูปสัตว์น้ำเค็มชีววิทยาและการวิจัยโรคและศัตรูของข้าวและพืช อื่นๆ การอบน้ำยาไม้ การอบและผึ่งไม้ กายวิภาคและสรีรวิทยาของไม้ การทดลองใช้ กัมมันตรังสีและการวิจัยเกษตรวิศวกรรมตลอดจนการใช้น้ำเพื่อการชลประทานที่ถูกต้องและ ให้ผลสูงสุด นอกจากนี้ งานวิจัยในด้านเศรษฐกิจการเกษตรก็จะได้รับการปรับปรุงให้ กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยจะทำการค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาการผลิตการตลาดของผลิตผลเกษตรที่สำคัญ การจัดไร่นาในท้องที่ต่างๆ และความเคลื่อนไหวของราคาผลิตผลเกษตรในระดับต่าง นอกจากนั้น จะพิจารณาจัดตั้งสถาบันวิจัยเฉพาะเรื่องเพิ่มขึ้นตามความจำเป็น อาทิเช่น สถาบัน ประมงน้ำจืด สถาบันค้นคว้าวิจัยไม้เพื่อทำเยื่อกระดาษ สถาบันอนามัยสัตว์และสถาบันพัฒนา และฝึกอบรมการประมงทะเล เป็นต้น

14.2 **ระดับภาค** ขยายศูนย์วิจัยเกษตรประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดขอนแก่นและศูนย์วิจัยเกษตรประจำภาคกลางที่จังหวัดชัยนาท เพื่อรวมกิจการเกี่ยวกับการเกษตรวิจัยสาขาต่างๆ ไว้ในศูนย์ การดำเนินการของศูนย์จะเน้นหนักไปในทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเกษตรสาขาต่างๆ การค้นคว้าทดลองพันธุ์พืชและสัตว์ทดลองจนทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมเผยแพร่ระดับภาคด้วย โดยประสานงานอย่างใกล้ชิดกับสถานีทดลองต่างๆ ในท้องถิ่น

14.3 **ระดับท้องถิ่น** ปรับปรุงขยายสถานีทดลองการเกษตรต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยสถานีกลีกรรรม 20 แห่ง สถานีทดลองข้าว 18 แห่ง สถานีวนกรรม 5 แห่ง สถานีประมงทะเล 3 แห่ง สถานีประมงน้ำจืด 13 แห่ง สถานีประมงน้ำกร่อย 2 แห่ง สถานีการยาง 10 แห่ง สถานีบำรุงพันธุ์ 10 แห่ง และสถานีส่งเสริมการเลี้ยงไหม 5 แห่ง สำหรับการจัดตั้งสถานีประมงฝั้งแม่น้ำโขงและย้ายสถานีประมงจากจังหวัดพัทลุงไปตั้งที่จังหวัดยะลา ในด้านการทดลองพันธุ์ข้าวซึ่งในปัจจุบันมีแปลงทดลองอยู่ 260 แปลง กระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศจะเพิ่มขึ้นอีก 150 แห่งแปลงในระยะของแผนรวมเป็น 410 แปลง สำหรับสถานีใหม่โดยทั่วไปแล้วจะไม่ตั้งขึ้นยกเว้นสถานีทดลองพิเศษสำหรับผลิตผลบางอย่างโดยเฉพาะบางแห่ง

สถานที่ตั้งของสถานีเกษตรกรรมสาขาต่าง ๆ

การส่งเสริมและเผยแพร่

15. เน้นหนักการขยายการเพิ่มผลผลิตข้าวให้เพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศซึ่งเพิ่มขึ้นตามจำนวนพลเมืองและให้สามารถส่งออกได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดำเนินการตามมาตรการต่างๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวต่อไร่ให้สูงขึ้น โครงการสำคัญได้แก่การทำนาสาคิดแปลงใหญ่เพื่อส่งเสริมให้ชาวนาใช้พันธุ์ข้าวดี ให้บริการในด้านการปราบโรคและศัตรูพืช ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยให้มากขึ้น ส่งเสริมการปลูกพืชหลังการทำนาในเขตที่ได้รับการชลประทาน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของท้องที่และความต้องการของตลาด ส่งเสริมการผลิตพืชที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจมีปริมาณการส่งออกต่างประเทศสูง อาทิเช่น ข้าวโพด ยาง ปอ มันสำปะหลัง พืชถั่วต่างๆ และเร่งรัดการเพิ่มผลผลิตพืชสำคัญอื่นๆ เช่น ฝ้าย มะพร้าว ข้าวฟ่าง ทั้งนี้ จะจัดตั้งศูนย์การปราบโรคและศัตรูเพิ่มขึ้นอีก 3 เขตเพื่อให้ครบ 14 เขตและสำนักงานส่งเสริมการเกษตรเพิ่มขึ้นให้ทั่วทุกภาค

การป่าไม้

16. ขยายงานป้องกันรักษาป่าไม้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยตั้งหน่วยป้องกันรักษาป่าเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 100 หน่วยภายในระยะของแผน จัดให้หน่วยมีเจ้าหน้าที่ พาหนะ และอุปกรณ์ตามความจำเป็น โดยตั้งขึ้นในท้องที่ภาคเหนือที่มีป่าไม้สักหรือป่าต้นน้ำลำธาร หรือป่าอื่นๆ ที่ยังสมบูรณ์และล่อแหลมต่อการถูกบุกรุกทำลายเป็นอันดับแรก สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะจัดตั้งหน่วยพัฒนาป่าไม้เพื่อช่วยฟื้นฟูป่าที่ทรุดโทรมให้มีสภาพเป็นป่าที่ถาวรต่อไป ในด้านการสงวนป่าจะทำการสงวนป่าให้ได้ปีละ 100 ป่า เนื้อที่ประมาณ 30,000 ตารางกิโลเมตร และดำเนินงานจัดป่าคุ้มครองให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามบทเฉพาะกาลให้เสร็จอีก 266 ป่า พื้นที่ประมาณ 30,500 ตารางกิโลเมตร ปรับปรุงวิธีบำรุงและจัดการป่าไม้ให้มีประสิทธิภาพและเป็นผลดียิ่งขึ้น โดยนำวิธีการที่ทันสมัยมาใช้จัดการป่าไม้ปีละประมาณ 10 ป่า ซึ่งจะทำให้ป่าไม้มีกัลผลผลิตสูงขึ้น และสามารถอำนวยประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยสมบูรณ์และสม่ำเสมอตลอดไป ในด้านการปลูกสร้างสวนป่าจะดำเนินการให้เร็วขึ้น คือปลูกป่าไม้สักให้ได้ปีละไม่ต่ำกว่า 15,000 ไร่ และไม้กระยาเลยอีกไม่ต่ำกว่า 10,000 ไร่ นอกจากนี้ยังมีโครงการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยจัดตั้งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอีกปีละ 1 เขตเป็นอย่างน้อย จัดตั้งอุทยานแห่งชาติและวนอุทยานเพิ่มขึ้นปีละ 1 แห่ง กับบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดีและถาวรปรับปรุงงานวิจัยในด้านป่าไม้ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น เช่น งานวิจัยทางวนวัฒนวิทยา งานวิจัยเพื่อรักษาต้นน้ำ งานวิจัยทางพันธุศาสตร์ของไม้สัก งานสำรวจวิจัยวัตถุสืบเพื่อทำกระดาษและงานสำรวจทรัพยากรป่าไม้ให้ทั่วทั้งประเทศ

การประมง

17. เร่งพัฒนาการประมงทะเล โดยปรับปรุงงานวิจัยและทดลองในสถานีประมงทะเลที่มีอยู่ 3 แห่ง วิจัยและออกแบบเรือประมงและเครื่องมือประมงชนิดต่าง ๆ และส่งเสริมให้ชาวประมงรู้จักวิธีการประมงน้ำลึก โดยจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมประมงน้ำลึก เพื่ออบรมให้ชาวประมงรู้จักวิธีการเดินเรือและการใช้อุปกรณ์ทันสมัยที่เหมาะสมแก่การประมงทะเลลึก ในด้านการสำรวจจะดำเนินการสำรวจแหล่งประมงในอ่าวไทย ทะเลจีนตอนใต้และมหาสมุทรอินเดียรวมพื้นที่ราว 1.2 ล้านตารางกิโลเมตร เพื่อทำแผนที่แหล่งสัตว์น้ำ นอกจากนั้น จะติดตั้งและปรับปรุงเครื่องรับวิทยุชายฝั่งและบริการข่าวสารการประมงเพื่อให้ความสะดวกด้านการสื่อสารแก่ชาวประมง ในด้านการประมงน้ำจืดโครงการสำคัญได้แก่การทดลองคันคว่ำในด้านการเพาะพันธุ์ปลาในสถานีประมงน้ำจืด 13 แห่ง จัดตั้งสถาบันประมงน้ำจืดเพื่อให้เป็นสถาบันวิจัยในส่วนกลางประสานกับสถานีทดลองต่าง ๆ บุรณะที่จับสัตว์น้ำสาธารณะและขยายพันธุ์ปลาในอ่างเก็บน้ำ เขื่อนกักน้ำและแหล่งน้ำทั่วไป ในด้านการประมงน้ำกร่อยจะตั้งหน่วยส่งเสริมเคลื่อนที่เพื่อส่งเสริมและสาธิตการเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อยเพิ่มขึ้น และปรับปรุงงานวิจัยและทดลองในสถานีประมงน้ำกร่อยที่มีอยู่ 2 แห่ง นอกจากนี้ ยังมีโครงการอื่นๆ ที่ส่งเสริมอาชีพประมง เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ โดยปรับปรุงการเก็บรักษาและการแปรรูปสัตว์น้ำกับการสำรวจภาวะเศรษฐกิจของชาวประมง

การปศุสัตว์

18. โครงการในด้านการปศุสัตว์แยกออกได้เป็น 3 สาขา คือการวิจัยและทดลองทางวิชาการสัตว์แพทย์และสัตว์บาล การป้องกันและกำจัดโรคสัตว์กับการบำรุงและส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ การทดลองและวิเคราะห์ส่วนใหญ่ ไวรัสวิทยาและแบคทีเรียวิทยา เพื่อให้ทราบสภาพของโรคและศึกษาค้นคว้าทางความต้านทานโรคซีรัมวิทยาเพื่อใช้ในการตรวจชันสูตรโรคสัตว์ และการวิจัยและทดลองทางสัตว์บาล ซึ่งเน้นหนักในด้านอาหารสัตว์ได้แก่การทดลองหาสูตรอาหารที่เหมาะสมสำหรับสัตว์ต่างๆ และทำทุ่งหญ้าตัวอย่าง การดำเนินงานจะทำที่ฟาร์มตัวอย่าง ห้วยสีหนุ จังหวัดกาฬสินธุ์ และสถานีทดลองอาหารสัตว์ 5 แห่ง ในด้านการป้องกันกำจัดโรคจะเร่งกำจัดและป้องกันโรคระบาดสัตว์ที่ร้ายแรงให้หมดสิ้นไป และเพิ่มการผลิตชีวผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้แก่ วัคซีนและเซรัมให้มีปริมาณสูงขึ้นให้พอกับความต้องการ สำหรับการบำรุงและส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำจะเร่งรัดการขยายพันธุ์ที่ดีเพื่อเผยแพร่สู่ประชาชนให้แพร่หลายยิ่งขึ้น เร่งรัดงานตอนและแพร์พันธุ์สัตว์และงานผสมเทียม โดยจะขยายเขตปฏิบัติงานตอนสัตว์เพิ่มขึ้นปีละ 4 จังหวัด และตั้งสถานีผสมเทียมขึ้นอีกรวม 26 แห่งในภาคต่างๆ การบำรุงและส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์จะดำเนินตามนโยบายของคณะกรรมการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แห่งชาติแยกตามประเภทของสัตว์ได้ดังนี้

18.1 โค กระบือ ส่งเสริมให้มีการเลี้ยงโคและกระบือในแหล่งที่มีความเหมาะสมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการตอนสัตว์ที่มีลักษณะด้อย

เพื่อมิให้แพร่พันธุ์ต่อไปพร้อมทั้งให้บริการผสมเทียมเพื่อให้มีการขยายพันธุ์เร็วยิ่งขึ้น ในด้านการป้องกันกำจัดโรคจะเร่งรัดป้องกันและกำจัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคปากและเท้าเปื่อย ซึ่งเป็นโรคที่ร้ายแรงและมีผลกระทบกระเทือนในทางเศรษฐกิจมากเพราะทำให้ไม่สามารถส่งสัตว์ไปจำหน่ายต่างประเทศได้

18.2 สุก ร ส่งเสริมการเลี้ยงสุกรพันธุ์ดีในแหล่งที่เหมาะสมทั้งในแง่การคมนาคมขนส่งและอาหารสุกร โดยพยายามควบคุมปริมาณการผลิตให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด ทำการเลี้ยงและขยายพันธุ์แท้ โดยตั้งศูนย์เพาะเลี้ยงสุกรกลางขึ้นและศูนย์บำรุงพันธุ์ที่มีอยู่ 130 ศูนย์เพื่อแพร่พันธุ์สุกรพันธุ์ดีให้แพร่หลายยิ่งขึ้นและเลี้ยงรักษาลักษณะดีในสุกรพันธุ์พื้นเมืองไว้ขยายพันธุ์ทำการทดสอบสกุลสุกรเพื่อคัดเลือกไว้สำหรับขยายพันธุ์ต่อไป จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมสุกรขึ้นในภาคตะวันตกและภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกภาคละ 1 แห่ง ในด้านการกำจัดโรคของสุกรจะมุ่งกำจัดโรคคอหิวาต์สุกรและโรคทริโคโนซิสให้หมดสิ้นไป

18.3 โคนม ทดลองการเลี้ยงโคนมที่ศูนย์ส่งเสริมการเลี้ยงโคนมที่สถานีบำรุงพันธุ์โคนม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ได้โคนมผสมที่เหมาะสมกับดินฟ้าอากาศภาคเหนือกับที่ฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ค เพื่อฝึกหัดเกษตรกรที่มีความสนใจจะเลี้ยงโคนมต่อไป นอกจากนั้นจะตั้งสถานีบำรุงพันธุ์โคนมย่อยขึ้นเป็นบางแห่งที่มีการเลี้ยงโคนมอยู่บ้างแล้ว เช่น ที่พระนครศรีอยุธยา

18.4 สัตว์ปีก ส่งเสริมการเลี้ยงไก่และเป็ดพันธุ์ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งเปิดไข่พันธุ์กากกีแคมป์เบลล์ โดยดำเนินการที่สถานีชลบุรีและสุราษฎร์ธานีเพื่อเผยแพร่ให้เกษตรกรนำไปเลี้ยงขยายพันธุ์ อื่นๆ สำหรับสถานีชลบุรีจะย้ายไปตั้งที่อำเภอบางปะกง โดยตั้งเป็นศูนย์ส่งเสริมเป็ดและสุกร

สถาบันการเกษตร

19. สหกรณ์ที่ดิน โครงการในด้านสหกรณ์ที่ดินประกอบด้วยงานสหกรณ์บำรุงที่ดิน งานสหกรณ์นิคม งานสหกรณ์เช่าซื้อและผู้เช่าซื้อที่ดินและงานชุมนุมสหกรณ์

19.1 สหกรณ์บำรุงที่ดิน ขยายงานบำรุงที่ดินในเขตภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ โดยจัดตั้งสหกรณ์บำรุงที่ดินในพื้นที่ 1.24 ล้านไร่ คือ ในภาคกลางบริเวณโครงการชลประทานเจ้าพระยาและโครงการเขื่อนเพชรรวมพื้นที่ 400,000 ไร่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณโครงการชลประทาน ลำตะคอง ลำพระเพลิง ลำปาว น้ำพอง น้ำพุงและบริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำทั่วไปรวมพื้นที่ 414,000 ไร่ ในภาคเหนือบริเวณโครงการชลประทานแม่วัง แม่ยม แม่ลาว แม่แตง แม่น้ำป่าสักและฝายน้ำล้นรวมพื้นที่ 290,000 ไร่ ในภาคใต้บริเวณโครงการชลประทานทั่วไปในจังหวัดกระบี่ พัทลุง สงขลา สตูล นครศรีธรรมราช พังงา และติดตั้งเครื่องยนตสูบน้ำ 4 จุด ในจังหวัดชุมพร นราธิวาส สุราษฎร์ธานี และพัทลุง รวมพื้นที่ 140,000 ไร่ เพื่อให้ราษฎรรู้จักการรวมกลุ่มและดำเนินการร่วมกันใน

การจัดทำระบบส่งน้ำ การจัดสรรน้ำ การระบายน้ำ ตลอดจนการบำรุงที่ดินโดยวิธีต่างๆ เช่น การปลูกพืชตระกูลถั่ว การใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยเคมี และการปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อบำรุงที่ดิน

19.2 สหกรณ์นิคม ดำเนินการในพื้นที่ประมาณ 271,000 ไร่ โดยเน้นหนักในภาคใต้ที่จังหวัดชุมพรและจังหวัดกระบี่ในพื้นที่ 150,000 ไร่ ในภาคเหนือที่จังหวัดอุตรดิตถ์ กำแพงเพชร เชียงใหม่และสุโขทัย รวมพื้นที่ 96,000 ไร่ และในภาคกลางที่จังหวัดสมุทรปราการอีก 25,000 ไร่ กิจกรรมส่วนใหญ่ของงานนิคมจะเป็นไปในรูปการจัดบริการสาธารณะในเขตนิคม ได้แก่ ถนน ระบบส่งน้ำและทำการบุกเบิกก่อสร้างที่ดินให้สมาชิกประมาณร้อยละ 10 ของที่จัดสรร

19.3 สหกรณ์ผู้เช่าและเช่าซื้อที่ดิน ปรับปรุงสหกรณ์ประเภทนี้ในภาคเหนือและภาคใต้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขยายงานในภาคกลางโดยจัดตั้งสหกรณ์ประเภทนี้ขึ้นในจังหวัดอยุธยา พื้นที่ 2,400 ไร่ ในปี 2510 สำหรับปีต่อไปจะพิจารณาจัดตั้งตามความเหมาะสม โดยใช้วิธีซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดินมาจัดสรรให้เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเองได้เช่าซื้อระยะยาว

19.4 ชุมนุมสหกรณ์ที่ดิน รวบรวมสหกรณ์ชั้นปฐมที่มีวัตถุประสงค์เหมือนกันเข้าด้วยกันและตั้งเป็นชุมนุมสหกรณ์เพื่อขยายขอบเขตของธุรกิจให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ในระยะของแผนจะจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์บำรุงที่ดิน ชุมนุมสหกรณ์นิคมและชุมนุมสหกรณ์ผู้เช่าและเช่าซื้อที่ดินอย่างละ 2 สมาคม รวม 6 สมาคม โดยแต่ละชุมนุมจะมีเขตเนื้อที่ไม่ต่ำกว่า 50,000 ไร่

20. สหกรณ์พาณิชย์และธนากิจ

20.1 สหกรณ์ธนากิจ ในด้านการสหกรณ์ธนากิจจะปรับปรุงสหกรณ์หาทุนให้เป็นสหกรณ์สินเชื่อเพื่อผลิตรวม ซึ่งกำลังดำเนินงานได้ผลดีอยู่ในปัจจุบัน โดยจัดตั้งสหกรณ์ประเภทนี้ขึ้นปีละ 6 สมาคม รวม 30 สมาคม แต่ละสมาคมจะมีสมาชิกประมาณ 250 ครอบครัว นอกจากนี้จะรวมสหกรณ์หาทุนที่มีอยู่แล้วซึ่งมีขนาดเล็ก โดยสมาชิกประมาณ 10-15 คนเข้าด้วยกันประมาณ 1,600 สมาคมเพื่อเปลี่ยนเป็นสหกรณ์สินเชื่อเพื่อผลิตรวมจำนวน 80 สมาคม โดยคาดว่าในปี 2510 และ 2511 จะรวมและเปลี่ยนรูป 10 สมาคม และในปี 2512-2514 อีกปีละ 20 สมาคม ฉะนั้นเมื่อสิ้นปี 2514 จะมีสหกรณ์ประเภทนี้รวมทั้งสิ้น 120 สมาคม เป็นสหกรณ์ที่ตั้งขึ้นใหม่ 110 สมาคมและที่มีอยู่เดิมอีก 10 สมาคม มีสมาชิกทั้งสิ้นประมาณ 36,200 ครอบครัว สำหรับสหกรณ์หาทุนที่เหลืออยู่ประมาณ 8,300 สมาคม จะเลือกเฉพาะสมาคมที่มีฐานะเป็นปีกแผ่นพอสมควร มีทางที่จะเจริญก้าวหน้าต่อไปได้เพื่อปรับปรุงให้ขยายใหญ่ขึ้นโดยการกู้เงินทุนเพิ่มเติมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพื่อรับเกษตรกรเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น

20.2 สหกรณ์พาณิชย์ สหกรณ์พาณิชย์ที่สำคัญได้แก่สหกรณ์ขายข้าวและสหกรณ์ขายพืชผลและผลิตผล สหกรณ์ขายข้าวในปัจจุบันมีอยู่ 88 สมาคม มีสมาชิก 53,600 คน สหกรณ์ขายข้าวนี้จะทำหน้าที่เป็นหน่วยรับซื้อข้าวจากชาวนาตามโครงการช่วยเหลือชาวนาด้วย สำหรับสหกรณ์ขายพืชผลและผลิตผลในปัจจุบันมีอยู่ 33 สมาคม มีสมาชิกประมาณ

10,700 ครอบครัว จะสนับสนุนให้ทำการค้าโดยตรงกับต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาย ขยายข้าวโพดและพืชอื่นๆ สำหรับสหกรณ์พาณิชย์จะปรับปรุงให้เป็นสหกรณ์เอนกประสงค์

21. **กลุ่มเกษตรกร** ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรประเภทต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว เช่น กลุ่ม ชาวนา กลุ่มสภากิจและยุวกสิกรให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้นในด้านการบริหาร โดยสมาชิกเป็น ผู้บริหารงานเอง รัฐจะให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ตามโครงการช่วยเหลือชาวนา โดยผ่าน กลุ่มเกษตรกร ทั้งนี้ เพื่อให้เกษตรกรรู้จักมีความรับผิดชอบร่วมกันและให้ความช่วยเหลือร่วมมือ ซ้ำกันและกันอันจะเป็นผลให้ความช่วยเหลือของรัฐตกถึงมือเกษตรกรและอำนวยความสะดวกแก่ เกษตรกรโดยแท้จริง เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรดังกล่าวมีอยู่หลายประเภทด้วยกันในขณะนี้จึง ปรับปรุงให้มีมาตรฐานเดียวกัน และดำเนินงานในแนวทางเดียวกัน ทั้งนี้ รัฐจะออกกฎหมายยก ฐานะกลุ่มเกษตรกรเหล่านี้ให้เป็นนิติบุคคลทางธุรกิจ โดยเปิดโอกาสให้แปรรูปเป็นสหกรณ์ได้ ในโอกาสต่อไป

สินเชื่อการเกษตร

22. ขยายกิจการของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรซึ่งตั้งขึ้นในปี 2509 โดยเพิ่มทุนสำหรับให้เกษตรกรกู้ และจัดตั้งสาขาในจังหวัดต่างๆ ที่เหมาะสม 57 แห่ง โดยเฉลี่ย ปีละ 10 แห่ง ในระยะของแผนเพิ่มจากที่ตั้งไปแล้วในปี 2509 จำนวน 5 แห่ง เพื่อให้สามารถ ให้บริการได้อย่างทั่วถึงเงินกู้ที่ให้เกษตรกรแต่ละรายการมีจำนวนพอเพียงที่จะสามารถนำไปใช้ ขยายการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยให้เป็นสินเชื่อประเภทที่มีการดูแลนอกจากการขยาย บริการสินเชื่อในส่วนของรัฐแล้ว จะส่งเสริมให้สถาบันการเงินของเอกชนให้ความ ร่วมมือในเรื่องนี้ด้วย

งบประมาณการเกษตรและสหกรณ์

23. ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ได้กำหนดค่าใช้จ่ายในการพัฒนาการ เกษตรและสหกรณ์ไว้รวมทั้งสิ้น ประมาณ 11,250 ล้านบาท โดยมีแหล่งที่มาดังนี้ คือ งบประมาณแผ่นดินเงินกู้ต่างประเทศและเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ รายละเอียดดังนี้

(ล้านบาท)

แหล่งที่มา	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
งบประมาณแผ่นดิน	1,495.05	1,624.22	1,645.44	1,747.21	1,869.39	8,420.28
เงินกู้ต่างประเทศ	138.00	219.00	530.00	594.00	416.00	1,942.10
เงินช่วยเหลือ ต่างประเทศ	100.00	110.00	110.00	115.00	115.00	550.00
เงินรายได้ รัฐวิสาหกิจ ^{1/}	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	400.00
รวม	1,858.05	2,033.22	2,404.41	2,536.21	2,450.36	11,312.24

1/ เงินสงเคราะห์ชาวสวนยางเพื่อปลูกแทน

ปัญหาสำคัญและความคาดหวังในอนาคต

24. การพัฒนาการเกษตรจะยังคงมีบทบาทอันสำคัญยิ่ง ในขบวนการพัฒนาเศรษฐกิจ ส่วนรวมของประเทศอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลายาวนาน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงลักษณะของระบบ เศรษฐกิจของประเทศไทยซึ่งมีการเกษตรเป็นหลัก ถึงแม้ว่าโครงการสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทย ในระยะต่อไปจะมีอัตราส่วนของอุตสาหกรรมมากขึ้น ก็จะไม่ทำให้การพัฒนาการเกษตร คลายความสำคัญลง เพราะอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะต้องอาศัยวัตถุดิบอันเป็นผลิตผลของ การเกษตรเป็นหลัก

25. การใช้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศอันได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์น้ำ และสัตว์ป่า อันเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งอันหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจจะต้องระมัดระวังมากยิ่งขึ้น และใช้ไป ในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงหลักอนุรักษ์กรรม ระบบการคุ้มครองป้องกันที่ใช้ อยู่ในปัจจุบันยังขาดสมรรถภาพ ทำให้มีการทำลายทรัพยากรเหล่านี้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของ ชนกลุ่มน้อยอยู่ตลอดเวลา สมควรที่รัฐจะต้องทุ่มเทกำลังเงินและกำลังคนในเรื่องนี้ให้มากยิ่งขึ้น และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ให้สามารถควบคุมให้ได้ผลโดยแท้จริง โดยเฉพาะป่าไม้ในบริเวณป่าที่ทรุดโทรมถูกทำลายไป และบำรุงรักษาป่าไม้ให้คงสภาพต้องใช้ เงินเป็นจำนวนมาก เท่าที่แล้วมากรมป่าไม้ได้รียงงบประมาณสำหรับงานเหล่านี้ในจำนวนจำกัด

จึง มีอาจดำเนินการอย่างเต็มที่และทันกาลได้ อัตราการปลูกป่าในแต่ละปีจึงยังต่ำอยู่มาก ไม่ทันกับ ป่าที่ถูกบุกรุกทำลายไป ในด้านการบำรุงรักษาป่าก็ยังมีได้เป็นผลเป็นที่น่าพอใจ และในระยะ 5 ปี ของแผนฉบับนี้ก็ยังไม่อาจเร่งรัดงานในด้านนี้ได้เท่าที่ควรฉะนั้น จึงควรพิจารณาจัดหาเงินมา สมทบกับงบประมาณแผ่นดินสำหรับการดำเนินการในเรื่องนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น กำหนด เงินรายได้ส่วนหนึ่งขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เพื่อปลูกป่าและบำรุงป่าไม้มีค่า นอกจากนั้น ควรหาทางให้เอกชนโดยเฉพาะราษฎรได้ช่วยเหลือรัฐบาลในการปลูกไม้มากขึ้น เช่นในรูป บริษัทร่วมทุนและป่าไม้ชุมชนในหมู่บ้านเป็นแห่งๆ ไปเพื่อใช้สำหรับหมู่บ้านเอง ส่วนทรัพยากร ประมงนั้น จำเป็นจะต้องดำเนินการอนุรักษ์สัตว์น้ำชายฝั่งให้ได้ผลจริงจัง ตลอดจนปฏิบัติตาม กฎหมายรักษาพันธุ์สัตว์น้ำจืดและน้ำเค็มด้วย

26. ในด้านการชลประทาน รัฐจะยังคงทุ่มเทเงินเพื่อการก่อสร้างโครงการชลประทานอีก หลายโครงการเพื่อส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูกให้ทั่วถึง อย่างไรก็ตามการก่อสร้างโครงการ ชลประทานในอนาคตจะเน้นหนักไปในการก่อสร้างและปรับปรุงระบบส่งน้ำเพื่อให้โครงการ ชลประทานโดยเฉพาะเขื่อนต่างๆ ทั้งเก่าและใหม่สามารถอำนวยประโยชน์สูงสุดแก่การ เพาะปลูกในอนาคต อัตราส่วนของการพัฒนาการชลประทานจะลดลงตามลำดับเมื่อการก่อสร้าง เขื่อนใหญ่ๆ เสร็จสิ้นลง อหนึ่งในปีหนึ่งๆ รับจะต้องรับภาระในการจัดสร้างคันและคูน้ำในเขต โครงการชลประทานหลายแห่งซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก ในเรื่องการทำคันและคูน้ำนี้ตาม หลักการน่าจะเป็นเรื่องที่ราษฎรจัดทำเอง แต่ปรากฏว่าเท่าที่เป็นมาราษฎรไม่อาจทำได้ เนื่องจากไม่มีเครื่องมือชุด ขาดความกระตือรือร้น หรือมีปัญหาขัดข้องต่างๆ เช่นปัญหาเรื่อง

ที่ดินและอื่นๆ จึงจำเป็นที่รัฐจะต้องจัดทำให้เพื่อการใช้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด หากรับจะมีนโยบายจัดสร้างคันคูน้ำให้ในเขตชลประทานทั้งหมดก็จะต้องใช้งบประมาณมากมายเกินกำลังที่รัฐจะทำได้ เมื่อเป็นเช่นนี้สมควรจะมีการพิจารณาให้ราษฎรที่ได้รับประโยชน์ได้มีส่วนเสียค่าตอบแทนบริการที่รัฐจะให้และค่าบำรุงรักษาให้อัตราที่สมควรโดยจัดตั้งเป็นกลุ่มชลประทาน-ราษฎรขึ้น หนึ่งโครงการชลประทานทุกโครงการควรจะมีโครงการการจัดที่ดินไว้ด้วย สำหรับอพยพราษฎรจากบริเวณอ่างเก็บกักน้ำและควรดำเนินการสงวนที่ว่างเปล่าในเขตโครงการที่จะสร้างใหม่ซึ่งยังไม่มีผู้จับจองไว้เพื่อการจัดสรรให้ผู้ที่ต้องอพยพออกจากบริเวณอ่างเก็บกักน้ำหรือจากที่อื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผลประโยชน์ตกแก่ราษฎรโดยทั่วไป

27. การเพิ่มผลผลิตในด้านการเพาะปลูกจะขึ้นอยู่กับ การเพิ่มสมรรถภาพในการผลิตหรือผลผลิตต่อไร่มากกว่าการขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพราะการขยายเนื้อที่ออกไปนั้นมีขอบเขตจำกัด ฉะนั้นการบำรุงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน การใช้พันธุ์พืชที่ดีได้ผลสูง ตลอดจนการทำวิธีการเพาะปลูกจะเป็นในลักษณะที่ให้ประโยชน์สูงขึ้น กล่าวคือมีการเพาะปลูกตลอดปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตที่มีการชลประทานสมบูรณ์ นอกจากนี้จะต้องมีการแก้ปัญหาเรื่องเกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในเรื่องนี้มีนโยบายหลักอยู่แล้วว่าจะส่งเสริมให้เกษตรกรจำนวนมากที่สุดให้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและให้มีขนาดการถือครองที่เหมาะสมในทางเศรษฐกิจ จึงสมควรที่จะได้มีการพิจารณาปรับปรุงระบบถือครองที่ดินให้เหมาะสมยิ่งขึ้นโดยดำเนินงานตามมาตรการต่างๆ ดังนี้

(1) ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับที่ดินเพื่อการเกษตรให้เหมาะสมและมีผลบังคับได้อย่างแท้จริง รวมทั้งพิจารณากำหนดขนาดของที่ดินถือครองด้วย

(2) เก็บภาษีที่ดินที่อยู่ในความครอบครอง โดยเจ้าของที่ดินมิได้ทำประโยชน์เองให้สูงขึ้น

(3) พิจารณาในการจัดหาที่ดินโดยการซื้อจากเจ้าของที่ดินที่ต้องการขาย และทำการพัฒนาที่ดินเหล่านั้นให้อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตรกรรม และจัดขายผ่อนส่งระยะยาวให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองต่อไปในรูปสินเชื่อเพื่อการเกษตร

28. ในด้านการประมง การประมงทะเลโดยเฉพาะอย่างยิ่งการประมงน้ำลึกจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้นทุกที หากประสงค์จะให้การประมงของประเทศไทยเจริญรุดหน้าเท่าเทียมกับต่างประเทศที่เจริญแล้ว จำเป็นที่รัฐจะต้องให้การสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการประมงทะเลให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นรัฐควรช่วยสนับสนุนโดยจัดหาเงินทุนให้ชาวประมงกู้ยืมสำหรับการลงทุนเกี่ยวกับการประมงให้เพียงพอทั่วถึง ในด้านการประมงน้ำจืดก็จำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้ก้าวหน้าขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำจืด และการเพาะเลี้ยงปลาในอ่างเก็บน้ำและหนองบึงสาธารณะทั่วๆ ไป ตลอดจนบูรณะปรับปรุงแหล่งจับสัตว์น้ำเหล่านั้นให้อยู่ในสภาพที่ดีเสมออันเป็นการช่วยเศรษฐกิจของราษฎรที่ยากจนได้อาศัยจับกิน และเป็นการเพิ่มพูนสัตว์น้ำจืดที่มีค่าเพื่อให้พอเพียงกับความต้องการบริโภคภายในประเทศและเหลือส่งออกต่างประเทศได้อีกโสดหนึ่งด้วย

29. การเลี้ยงสัตว์เป็นกิจกรรมที่สำคัญสาขาหนึ่งของเกษตรกรของประเทศไทย การพัฒนาการเกษตรในอนาคตควรจะทำให้ความสำคัญต่อการปศุสัตว์มากยิ่งขึ้น รัฐควรส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ผู้ใหญ่เพื่อการค้า เช่น ผงโค กระบือผู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจที่แท้จริง และเป็นล้าเป็นสันประเทศไทยมีเนื้อที่ที่เหมาะสมสำหรับการทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์อยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ราบสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ความสำเร็จในเรื่องนี้ขึ้นอยู่กับความช่วยเหลือของรัฐในด้านวิชาการ เงินทุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยเฉพาะการอำนวยความสะดวกในการเลี้ยงสัตว์ได้พัฒนาไปอย่างกว้างขวาง จำเป็นที่จะต้องพิจารณาการแก้ไขกฎหมายและหลักเกณฑ์ต่างๆที่ใช้อยู่ในปัจจุบันอันเป็นอุปสรรคต่อความเจริญก้าวหน้าในด้านการปฏิบัติให้เหมาะสม เพื่อชักจูงให้เอกชนลงทุนในกิจการนี้มากยิ่งขึ้น

30. การตลาด ผลผลิตผลการเกษตรเป็นหัวใจการพัฒนาการเกษตรของประเทศ ทั้งนี้เพราะการพัฒนาการเกษตรนั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือของเอกชน คือตัวเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ การที่จะทำให้เกษตรกรมีกำลังใจขยายการผลิตย่อมขึ้นอยู่กับระดับราคาของผลผลิตที่ได้รับว่าจะก่อให้เกิดผลกำไรคุ้มกับการลงทุนหรือไม่เพียงใด นโยบายในการปรับปรุงการตลาดผลิตผล-เกษตรที่สำคัญประการหนึ่งคือ ส่งเสริมให้เกษตรกรร่วมกันทำการค้าผลผลิตของตนโดยผ่านคนกลางน้อยที่สุดเพื่อให้มีรายได้สูงขึ้นและมีอำนาจในตลาดผลิตผลเกษตรมากขึ้น เพื่อให้ได้ผลตามนโยบายที่วางไว้จำเป็นที่รัฐจะต้องพิจารณาออกกฎหมายเพื่อยกฐานะกลุ่มเกษตรกรประเภทต่าง ๆ เป็นนิติบุคคลกับแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการสหกรณ์ให้เหมาะสมกับกาลปัจจุบันยิ่งขึ้นโดยเปิดช่องทางให้เกษตรกรต่าง ๆ สามารถแปรสภาพเป็นสหกรณ์ได้ในโอกาสต่อไป สหกรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ควรแปรสภาพเป็นรูปธุรกิจเอนกประสงค์เพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกได้โดยสมบูรณ์ทั้งในด้านการผลิตและการตลาด

31. ในเรื่องการปลูกยางแทนจำเป็นต้องมีการเร่งรัดการดำเนินการให้ก้าวหน้าในอัตราที่สูงกว่าที่เป็นอยู่เพราะจะต้องเร่งปรับปรุงการผลิตยางธรรมชาติทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ โดยให้ได้ยางที่มีคุณภาพสูงและมีต้นทุนการผลิตต่ำเพื่อให้แข่งขันกับยางสังเคราะห์ซึ่งกำลังทวีความสำคัญขึ้นได้ การเพิ่มผลผลิตและการลดต้นทุนการผลิตตลอดจนการปรับปรุงคุณภาพของยางธรรมชาติจะทำได้โดยการเร่งรัดการปลูกยางพันธุ์ดีแทนต้นยางที่ทรุดโทรมและให้ผลผลิตต่ำ การส่งเสริมการปลูกยางพันธุ์ดีแทนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันยังมีอาจทำได้โดยกว้างขวางและรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ฉะนั้นควรเร่งรัดให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นโดยพิจารณานำเงินผูกพันที่ค้างจ่ายซึ่งสำรองไว้ในปัจจุบันมาใช้ในการส่งเสริมการปลูกแทนเพื่อให้สังเคราะห์ได้มากรายขึ้นในแต่ละปี แต่เมื่อมีปัญหาขัดข้องโดยมีเงินทุนไม่พอที่จะจ่ายให้ราษฎรได้ตามข้อผูกพันก็ควรเสนอให้รัฐพิจารณาช่วยเหลือในเรื่องเงินทุนต่อไปตามสมควร นอกจากนั้นจะต้องดำเนินการกระจายประเภทการผลิตของเกษตรกรของภาคใต้เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการค้าในภาคด้วย

32. เนื่องจากสาขาเกษตรของระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นสาขาใหญ่เป็นรากฐานของประเทศประกอบกับเกษตรกรยังไม่อยู่ในฐานะที่จะช่วยตัวเองได้อย่างเต็มที่จึง

จำเป็นที่รัฐจะต้องให้ความช่วยเหลือผู้ชวยมากโดยการให้บริการต่างๆ เพื่อช่วยผลักดันการเกษตรให้เจริญก้าวหน้าการบริหารงานของรัฐจึงมีความสำคัญอยู่มาก จำเป็นต้องมีการปรับปรุงส่วนราชการที่มีหน้าที่ในการพัฒนาการเกษตรให้มีประสิทธิภาพสูง มีกำลังคนที่สามารถและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างพอเพียง และให้ดำเนินงานโดยประสานกันอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวางแผนพัฒนาการเกษตรและการส่งเสริมการเกษตร

บทที่ 10

อุตสาหกรรมและเหมืองแร่

การลงทุนด้านอุตสาหกรรมของประเทศในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรกได้ก้าวหน้าเป็นอันดับมากคือระยะ 3 ปีแรกของแผนพัฒนาที่ล่วงมาแล้ว มูลค่าผลิตผลด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 8 ต่อปีและเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 12.6 ต่อปีในระยะ 3 ปีหลัง สำหรับรายได้ประชาชาติจากการอุตสาหกรรมก็มีส่วยเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ผลิตผลรวมอุตสาหกรรมในปี พ.ศ.2504 ซึ่งเท่ากับประมาณร้อยละ 11.4 ของผลิตผลรวมของชาติเพิ่มขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 12.2 ในปี พ.ศ.2509 สาขาเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมจึงนับว่าเป็นส่วนสำคัญสาขาหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

2. นโยบายของรัฐบาลในระยะเวลาของแผนพัฒนาที่ล่วงมาแล้วมุ่งส่งเสริมให้เอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศประกอบกิจการอุตสาหกรรมให้มากขึ้นเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของพลเมือง ดังนั้น ในระยะเวลาของแผนที่ล่วงมาแล้วได้มีกฎหมายส่งเสริมการลงทุนขึ้นโดยกำหนดสิทธิและประโยชน์บางประการให้แก่ผู้ลงทุนประกอบกิจการอุตสาหกรรมตามประเภทที่ได้กำหนดไว้ จึงทำให้เอกชนได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามแรงงานทั้งหมดในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมของประเทศยังมีจำนวนต่ำอยู่มาก คือ มีจำนวนเพียงร้อยละ 4.7 ของแรงงานที่มีอยู่ทั้งหมดหรือประมาณร้อยละ 2 ของประชากรทั่วประเทศเท่านั้น จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดให้เร็วยิ่งขึ้นอีก

3. จำนวนโรงงานทั้งหมดที่จดทะเบียนใน พ.ศ.2508 มีประมาณ 380,000 โรงงานประมาณร้อยละ 60 ของจำนวนดังกล่าวเป็นอุตสาหกรรมสีข้าวที่ใช้เครื่องจักร ในจำนวนโรงงานทั้งหมดนี้ประมาณร้อยละ 97 เป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อมซึ่งมีคนงานต่ำกว่า 50 คน ส่วนใหญ่ของอุตสาหกรรมขนาดย่อมนี้เป็นอุตสาหกรรมประเภทอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ผลิตภัณฑ์เคมี และผลิตภัณฑ์โลหะ เนื่องจากอุตสาหกรรมขนาดย่อมนี้เป็นมูลฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ นโยบายของรัฐบาลจึงมุ่งหนักในทางส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมเหล่านี้ให้มีสมรรถภาพในการดำเนินงานมากขึ้น เพื่อวางรากฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ต่อไปในอนาคต

4. อุตสาหกรรมทั้งสิ้นจัดแบ่งออกเป็น 40 ประเภท รวมเป็นหมวดใหญ่ๆ 17 หมวด อุตสาหกรรมหมวดอาหาร ยาสูบ เครื่องดื่ม เครื่องมือ เครื่องจักรและเคมีภัณฑ์เป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตได้มีมูลค่ามากที่สุดตามลำดับและมีมูลค่ารวมประมาณร้อยละ 70 ของอุตสาหกรรมทั้งหมด เฉพาะอุตสาหกรรมในหมวดอาหารมีโรงสีข้าว โรงน้ำตาลและโรงฆ่าสัตว์ ในปี 2508 มีมูลค่าประมาณร้อยละ 31 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมทั้งหมด

5. รัฐวิสาหกิจที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมสามารถผลิตได้ประมาณร้อยละ 15 ของมูลค่ามวลรวมผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในระยะเวลาของแผนฉบับแรก สำหรับระยะเวลาของแผนฉบับต่อไป รัฐมีนโยบายจะลดความสำคัญของรัฐวิสาหกิจในด้านอุตสาหกรรมลงอีก เพื่อมิให้มีการแข่งขันกับเอกชนซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการที่จะส่งเสริมและชักจูงให้เอกชนได้มีบทบาทในการพัฒนาอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น

นโยบาย

6. ในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สองนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรมให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นเป็นลำดับ โดยจะพิจารณาถึงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมให้เหมาะสมกับการเพิ่มขึ้นของประชากรเป็นหลักสำคัญประการแรก และช่วยเหลือให้มีการใช้วัตถุดิบและทรัพยากรภายในประเทศให้เพิ่มขึ้นเป็นประการที่สอง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าว รัฐมีนโยบายและแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้

6.1 ส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมให้มากยิ่งขึ้นโดยปฏิบัติตามนโยบายและส่งเสริมตามวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม ทั้งจะจัดมาตรการอื่นที่ช่วยให้การลงทุนเป็นประโยชน์ต่อทางเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนส่วนรวมได้มากที่สุดสำหรับอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบและแรงงานในประเทศ และที่คนไทยมีส่วนร่วมทุนนั้นจะได้พิจารณาช่วยเหลือเป็นพิเศษ

6.2 รัฐจะไม่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมขึ้นใหม่ในรูปรัฐวิสาหกิจซึ่งจะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่เกี่ยวกับสาธารณูปโภค สวัสดิภาพของประชาชนหรือเพื่อความมั่นคงของประเทศเท่านั้น สำหรับอุตสาหกรรมที่รัฐดำเนินการอยู่ในขณะนี้จะได้วางหลักเกณฑ์พิจารณาให้เป็นที่น่าพอใจที่จะคงรักษาไว้หรือจำหน่ายโอนให้เอกชนรับไปดำเนินการต่อไป โดยพิจารณาตามความเหมาะสมเป็นรายๆ ไป

6.3 ส่งเสริมให้เอกชนที่ประกอบการอุตสาหกรรมแข่งขันกันโดยเสรีภายในขอบเขตที่สมควรและป้องกันการผูกขาดอันจะเป็นผลเสียหายแก่เศรษฐกิจของชาติส่วนรวม ทั้งนี้จะทำการศึกษาและวิจัยหาข้อเท็จจริงต่างๆ ว่าอุตสาหกรรมประเภทใดมีช่องทางที่จะขยายตัวได้ในอนาคตเพื่อเผยแพร่และชักจูงให้เอกชนลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมนั้นๆ มากขึ้น

6.4 ให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ การฝึกอบรม การเงินและการตลาดแก่อุตสาหกรรมเป็นส่วนรวมโดยเฉพาะอย่างยิ่งสนับสนุนช่วยเหลืออุตสาหกรรมขนาดย่อมและอุตสาหกรรมครอบครัวให้เจริญก้าวหน้าและขยายตัวรวดเร็วยิ่งขึ้น

6.5 ทำการสำรวจและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติของประเทศให้เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาอุตสาหกรรมให้มากที่สุด โดยจะเร่งให้มีการสำรวจวัตถุดิบที่เป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมให้มากขึ้น เช่น วัตถุดิบเพื่ออุตสาหกรรมกระดาษ น้ำตาล ทอผ้า เคมีและเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

6.6 จัดให้มีการศึกษาและค้นคว้าในทางวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์แก่การอุตสาหกรรมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยจะให้การสนับสนุนจากสถาบันของเอกชนและหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการนี้ รวมทั้งกำหนดมาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรมและทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ผลิตได้ในประเทศและที่สั่งมาจากต่างประเทศให้มีมาตรฐานเพื่อประโยชน์ของผู้ผลิตและผู้ใช้

6.7 ช่วยเหลือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในด้านการจัดหาที่ดินเพื่อตั้งโรงงาน โดยสนับสนุนให้มีนิคมอุตสาหกรรมขึ้นทั้งของรัฐและเอกชน

เป้าหมาย

7. เป้าหมายการผลิตทางอุตสาหกรรมกำหนดว่า มูลค่าการผลิตจะเพิ่มขึ้นในอัตราประมาณร้อยละ 11 ต่อปีเป็นอย่างน้อย และประมาณว่าจะเป็นอัตราส่วนของมวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศ ร้อยละ 13.6 ในปี พ.ศ.2514 ปริมาณการผลิตของอุตสาหกรรมที่สำคัญได้ประมาณการไว้ดังนี้

ประมาณการผลิตของอุตสาหกรรมที่สำคัญ

ประเภทอุตสาหกรรม	หน่วย	2508	2514
น้ำตาล	ตัน	320,000	270,000
แก้ว	ตัน	56,500	70,000
กระดาษ	ตัน	22,300	75,000
ปุ๋ยเคมี	ตัน	-	250,000
เหล็กกล้า	ตัน	100,000	400,000
ประกอบรถยนต์	คัน	8,692	30,000
ยางรถยนต์	เส้น	140,000	300,000
ซีเมนต์	ล้านตัน	1.25	2.8
กระสอบ	ล้านใบ	39.90	65.0
ผ้า	ล้านหลา	251.50	610.0
บุหรี	ล้านมวน	10,500	12,500
กลั่นน้ำมัน	ล้านบาเรล	13	18
ไม้อัด	ล้านแผ่น	2.12	5.0

หมายเหตุ:รวมทั้งที่ผลิตโดยเอกชนและรัฐวิสาหกิจ

ที่มา:2508 รวบรวมจากรายงานของรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานการผลิตต่างๆ

7.1 น้ำตาล ปริมาณการผลิตสูงกว่าความต้องการภายในประเทศอยู่มาก และสูงเป็นประวัติการณ์ในฤดูผลิต 2507-2508 แต่เนื่องจากอ้อยยังมีปริมาณต่ำและโรงงานยังขาดประสิทธิภาพในการผลิต ต้นทุนการผลิตน้ำตาลยังสูงกว่าราคาตลาดโลกอยู่ ไม่สามารถส่งออกไปจำหน่ายแข่งขันยังต่างประเทศได้โดยปราศจากเงินทุนอุดหนุน ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะหาทางช่วยเหลือและแนะนำโรงงานและชาวไร่อ้อยในทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพในการผลิตสูงขึ้นเสียก่อน เป้าหมายจึงกำหนดว่าการผลิตน้ำตาลควรผลิตให้แน่นอนเพียงพอกับความต้องการในประเทศและปริมาณที่คาดว่าจะสามารถส่งออกได้เท่านั้น

7.2 แก้ว การผลิตแก้วมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการภายในประเทศ ปัจจุบันมีโรงงานผลิตขวดและเครื่องแก้วต่าง ๆ ขนาดเล็กอยู่หลายแห่ง แต่ที่จัดว่าเป็นโรงงานขนาดใหญ่ได้มาตรฐานมีเพียง 2 โรง กำลังผลิตรวมกันทั้งสิ้นประมาณปีละ 60,000 ตัน ในปี พ.ศ. 2514 คาดว่าจะสามารถผลิตได้พอกับความต้องการของประเทศที่เพิ่มขึ้นและอาจมีเหลือส่งไปขายยังต่างประเทศได้บ้าง

7.3 กระดาษ การผลิตกระดาษทุกชนิดยังไม่เพียงพอกับความต้องการภายในประเทศปัจจุบันโรงงานของรัฐและเอกชนทำการผลิตกระดาษเขียนและกระดาษพิมพ์รวมกันได้ประมาณปีละ 22,000 ตันต่อปี นอกจากนี้ยังมีโรงงานของเอกชนทำการผลิตกระดาษที่มีคุณภาพต่ำ เช่นกระดาษแข็งและกระดาษฟางรวมกันได้ประมาณปีละ 2,400-3,000 ตัน ความต้องการใช้ภายในประเทศในปี พ.ศ. 2507 มีมากกว่า 90,000 ตันและใน พ.ศ. 2510 ก็คาดว่าจะเพิ่มขึ้นมากกว่า 100,000 ตันจึงคาดว่าอุตสาหกรรมกระดาษจะสามารถขยายตัวได้อีกเป็นอันมาก รวมทั้งกระดาษที่มีเส้นใยเหนียวทนทาน เช่น กระดาษเหนียวสำหรับห่อของและกระดาษหนังสือพิมพ์ซึ่งยังไม่มีการผลิตในประเทศ ในขณะนี้ก็อีกด้วย

7.4 ปู่เคมี โรงงานปุ๋ยเคมีที่จังหวัดลำปางจะสามารถดำเนินการได้เต็มที่ในปี พ.ศ. 2510 และหลังจากนั้นจึงจะขยายงานโดยเปิดโรงงานผสมปุ๋ยขึ้น นอกจากนี้คาดว่าจะยังมีโรงงานปุ๋ยของเอกชนเปิดใหม่ด้วยการผลิตปุ๋ยเคมีจึงประมาณว่าจะผลิตได้ 250,000 ตันต่อปี การใช้ปุ๋ยทั้งสิ้นในปี พ.ศ. 2509 มีประมาณ 145,000 ตันและคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 320,000 ตันใน พ.ศ. 2514 ดังนั้น การผลิตปุ๋ยเคมีจะขยายได้เร็ว ถ้าสามารถขายในราคาต่ำกว่าปัจจุบัน เพราะขณะนี้ประเทศไทยยังใช้ปุ๋ยน้อยและความต้องการปุ๋ยจะเพิ่มอีกมาก

7.5 เหล็กกล้า โรงงานถลุงเหล็กในประเทศเป็นโรงงานผลิตหรือหลอมเหล็กจากเศษเหล็กเป็นส่วนใหญ่ ในระยะเวลาของแผนจะมีโรงงานขนาดใหญ่เปิดดำเนินการขึ้น 2 โรงในปี พ.ศ. 2514 ประมาณว่าจะผลิตได้ 400,000 ตัน ซึ่งในระยะเวลาเดียวกันความต้องการจะเพิ่มขึ้นจาก 400,000 ตันในปี พ.ศ. 2509 เป็น 600,000 ตันในปี พ.ศ. 2514 เป็นอย่างต่ำ เพราะการก่อสร้างสถานที่ทำงานและที่อยู่อาศัยกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว ความต้องการเหล็กเพื่อการก่อสร้างและอื่น ๆ จึงประมาณว่าจะเพิ่มขึ้นอีกเป็นอันมาก

7.6 การประกอบรถยนต์ ในปี พ.ศ. 2508 มีโรงงานประกอบรถยนต์เปิดดำเนินการ 7 โรง ทำการประกอบรถยนต์ รถบรรทุกและรถแทรกเตอร์ได้รวมกันประมาณ

8,600 คัน ในปี พ.ศ. 2509 มีโรงงานเปิดขึ้นใหม่อีก 2 โรง ตามกำลังผลิตประมาณได้ว่าผลิตรถยนต์นั้น 9,800 คัน รถแทรกเตอร์ 1,400 คันและและรถบรรทุก 12,400 คัน คาดว่าจะสามารถขยายการผลิตรวมทุกประเภทขึ้นได้ประมาณ 30,000 คันในปี พ.ศ. 2514

7.7 ยางรถยนต์ ในปี พ.ศ. 2508 ความต้องการใช้ยางรถยนต์ภายในประเทศมีปริมาณ 400,000 เส้นต่อปี แต่มีโรงงานที่สามารถผลิตสนองความต้องการได้เพียง 140,000 เส้นต่อปีเท่านั้น ในปี พ.ศ. 2514 ประมาณว่าจะมีการผลิตเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 300,000 เส้นต่อปี ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการซึ่งคาดว่าจะเพิ่มขึ้นถึง 600,000 เส้น

7.8 ซีเมนต์ ปัจจุบันมีโรงงานผลิตซีเมนต์อยู่ 4 แห่ง ผลิตได้รวมกันประมาณ 1.4 ล้านตัน ในระยะเวลาของแผนคาดว่าจะขยายกำลังการผลิตขึ้นรวมทั้งการตั้งโรงงานขึ้นใหม่ด้วย และจะสามารถเพิ่มผลผลิตเป็นสองเท่าของการผลิตในปัจจุบันเป็นอย่างน้อย และสามารถผลิตได้เพียงพอกับความต้องการและส่งขายยังต่างประเทศได้ด้วย

7.9 กระสอบ โรงงานทอกระสอบในปี พ.ศ. 2509 มีอยู่ 9 โรง เป็นของรัฐ 4 โรง เอกชน 5 โรง ในปี พ.ศ. 2510 จะเปิดดำเนินการอีก 2 โรง มีกำลังการผลิตทั้งสิ้นประมาณ 80 ล้านใบต่อปี ในปี พ.ศ. 2514 ประมาณว่าจะผลิตได้ 65 ล้านใบ ทั้งนี้ รวมการผลิตเพื่อส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศด้วย ส่วนความต้องการกระสอบภายในประเทศคาดว่าจะมีประมาณ 50 ล้านใบ

7.10 ผ้า ความต้องการในปี พ.ศ. 2508 มีประมาณ 430 ล้านหลา คาดว่าความต้องการจะเพิ่มขึ้นเป็น 640 ล้านหลาในปี พ.ศ. 2514 ในปี พ.ศ. 2508 โรงงานทอผ้าภายในประเทศผลิตได้ประมาณ 251.5 ล้านหลา มีโรงงานอยู่ประมาณ 400 แห่ง ทอด้วยกี่กระตุกประมาณ 350 แห่ง ในระยะเวลาของแผนจะส่งเสริมการผลิตให้เพิ่มขึ้นเป็น 610 ล้านหลาในปี พ.ศ. 2514 หรือเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 16 ต่อปี ทั้งนี้ เพื่อสนองความต้องการภายในประเทศและลดการสั่งเข้าให้ลดลง

7.11 บุหรี่ รัฐเป็นผู้ดำเนินการผลิตบุหรี่จำหน่ายแต่ผู้เดียว ปริมาณการผลิตคาดว่าจะเพิ่มขึ้นในสัดส่วนเดียวกับประชากรที่เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี

7.12 การกลั่นน้ำมัน การผลิตน้ำมันตามอัตรากำลังการผลิตของโรงงานต่างๆ เท่าที่คาดว่าจะขยายกำลังการผลิตให้มากขึ้นในระยะของแผนเพื่อสนองความต้องการภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ ปัจจุบันมีโรงงานกลั่นน้ำมันอยู่ 4 โรง เป็นของรัฐ 2 โรง คือ ที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่และบางจาก สมุทรปราการ และเป็นของเอกชน 2 โรง คือ โรงกลั่นน้ำมันที่ศรีราชาและโรงกลั่นยางมะตอยที่แหลมฉบัง สำหรับโรงงานที่บางจากรัฐมีนโยบายจะให้เอกชนเช่าไปดำเนินการ คาดว่าจะผลิตได้ประมาณ 18 ล้านบาเรลต่อปี โรงงานทั้ง 4 แห่งจะมีกำลังการผลิตได้รวมกันประมาณปีละ 20.5 ล้านบาเรลต่อปี ในปี พ.ศ. 2514

7.13 ไม้อัด ในปัจจุบันความต้องการวัสดุก่อสร้างมีปริมาณสูงมาก มีโรงงานทำการผลิตไม้อัดอยู่ขณะนี้ 2 โรง เป็นของรัฐ 1 โรงและของเอกชน 1 โรง นอกนั้นมีอีก 2 โรงที่คาดว่าจะเปิดดำเนินการได้ในระยะแรกของแผน อุตสาหกรรมประเภทนี้สามารถจะส่งเสริมให้

ขยายตัวได้อย่างกว้างขวางในอนาคต แต่จำเป็นจะต้องมีโครงการปลูกป่าทดแทนควบคู่ไปด้วย เพื่อผลิตวัตถุดิบป้อนโรงงาน

โครงการ

8. เพื่อประโยชน์ในการเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรมให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นตามลำดับ และเป็นไปตามนโยบายที่ได้วางไว้ในการศึกษาที่จะส่งเสริมให้อุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วได้ขยายการผลิตให้สูงขึ้น และชักจูงให้เอกชนทั้งในและนอกประเทศได้มีโอกาสลงทุนเพิ่มผลิตผลในด้านอุตสาหกรรมให้มากขึ้น รัฐมีโครงการช่วยเหลือและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นส่วนรวมดังต่อไปนี้

8.1 การส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมได้ให้สิทธิและประโยชน์แก่ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนเป็นพิเศษในด้านการถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน ยกเว้นภาษีอากรขาเข้า ภาษีการค้า ภาษีเงินได้ การนำเข้าและนำออกซึ่งเงินตราต่างประเทศ การนำเข้าซึ่งช่างฝีมือและผู้ชำนาญการส่งผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายต่างประเทศนอกจากนี้ ผู้ได้รับการส่งเสริมยังได้รับหลักประกันจากรัฐ คือ รัฐจะไม่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมขึ้นใหม่แข่งกับกิจการอุตสาหกรรมของผู้ที่ได้รับการส่งเสริม และรัฐจะไม่โอนกิจการอุตสาหกรรมของเอกชนมาเป็นของรัฐ รวมทั้งอาจได้รับสิทธิและประโยชน์พิเศษในการควบคุมสินค้านำเข้าประเภทเดียวกัน สำหรับผลิตภัณฑ์บางชนิดภายใน กำหนดเวลาที่เห็นสมควรอีกด้วย กิจการส่งเสริมการลงทุนได้เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 จนถึงเดือนมิถุนายน 2509 ได้ประกาศอุตสาหกรรมส่งเสริมแล้ว 136 ประเภท ให้บัตรส่งเสริมไปแล้ว ประมาณ 390 ราย และในระยะเวลาดังกล่าวได้ขอยกเลิกบัตรส่งเสริม 32 ราย อุตสาหกรรมที่ได้รับบัตรส่งเสริมเหล่านี้ใช้เงินทุนดำเนินการทั้งสิ้นประมาณ 10,000 ล้านบาท หรือใช้ทุนเฉลี่ยรายละ 25.8 ล้านบาท จ้างคนงานทั้งหมด 55,000 คน หรือเฉลี่ยรายละประมาณ 140 คน ในจำนวนผู้ได้รับการส่งเสริมร้อยละ 42 ตั้งอยู่ในจังหวัดพระนคร ร้อยละ 28 ตั้งอยู่ในจังหวัดธนบุรีและสมุทรปราการ ส่วนที่เหลือตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นๆ อุตสาหกรรมที่ได้ส่งเสริมเป็นประเภทวัสดุเพื่อการก่อสร้างร้อยละ 19 การทอผ้าร้อยละ 15 กิจการโรงแรม ร้อยละ 12 อาหารร้อยละ 1 การประกอบรถยนต์ จักรยานยนต์และเครื่องมือกลต่างๆ ร้อยละ 7 เครื่องใช้ไฟฟ้าและอะไหล่ไฟฟ้าร้อยละ 6 และอื่นๆ อีกร้อยละ 31 ในระยะเวลาของแผน คาดว่าจะให้การส่งเสริมเพิ่มขึ้นได้ประมาณปีละ 50-70 ราย และอุตสาหกรรมประเภทที่ใช้วัตถุดิบหรือผลิตผลเกษตรในประเทศ โดยเฉพาะหมวดอาหารและวัสดุการก่อสร้างจะมีอัตราส่วนสูงขึ้น การส่งเสริมกิจการลงทุนนี้จะได้พิจารณาให้กว้างขวางถึงการขยายตัวในด้านอุตสาหกรรมให้ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาชนบทเป็นส่วนรวมอีกด้วย

8.2 บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรม การขาดแคลนเงินทุนเป็นปัญหาสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศโดยเฉพาะการลงทุนรายใหญ่ๆ จึงควรที่รัฐจะช่วยเหลือใน

ด้านเงินทุนด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราที่ธนาคารพาณิชย์ใช้อยู่ในขณะนี้ รัฐจึงได้ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสถาบันการเงินเพื่อการลงทุนพัฒนาอุตสาหกรรมในรูปบริษัทขึ้น โดยมีผู้ถือหุ้นจากธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินและบริษัทต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลได้ให้เงินช่วยเหลือบางส่วนทั้งในรูปเงินกู้และงบประมาณแผ่นดินแก่บริษัทนี้ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยพิจารณาให้กู้เงินแก่ผู้ลงทุนในจำนวนตั้งแต่ 500,000 บาทขึ้นไป การให้กู้ถือหลักความเหมาะสมและผลดีทางเศรษฐกิจอันอาจจะเกิดขึ้นตามโครงการรวมทั้งความสามารถของผู้กู้เป็นสำคัญ

จนถึงสิ้นเดือนมีนาคม 2509 บริษัทฯ ให้กู้ไปแล้ว 61 รายเป็นจำนวนเงินประมาณ 132 ล้านบาท ในจำนวนที่ให้กู้นี้ได้เป็นอุตสาหกรรมประเภทอาหารร้อยละ 23.5 ผลิตภัณฑ์โลหะร้อยละ 16.8 ผลิตภัณฑ์เคมีร้อยละ 13.1 ผลิตภัณฑ์อโลหะร้อยละ 8.7 เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าร้อยละ 7.6 กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษร้อยละ 6.6 และอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ อีกร้อยละ 20.7 ตลอดระยะเวลาของแผนความต้องการเงินกู้เพื่ออุตสาหกรรมเหล่านี้จะเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ประมาณว่าความต้องการเงินกู้จะมีไม่น้อยกว่าปีละ 80 ล้านบาท เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนรวมจะได้มีการพิจารณาช่วยเหลือกิจการของบริษัทฯ โดยช่วยหาเงินทุนมาเพื่อสนองความต้องการของผู้ลงทุนให้มากยิ่งขึ้น

8.3 อุตสาหกรรมขนาดย่อม ประมาณร้อยละ 97 ของโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศเป็นโรงงานขนาดย่อมซึ่งมีคนงานต่ำกว่า 50 คน โดยเหตุที่อุตสาหกรรมขนาดย่อมเป็นพื้นฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ต่อไป รัฐจะให้การช่วยเหลืออุตสาหกรรมขนาดย่อมที่มีอยู่แล้วและที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไป ตามโครงการที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) **การให้บริการแก่อุตสาหกรรมขนาดย่อม** โดยเหตุที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมยังขาดความรู้ความชำนาญในด้านการผลิตและการจัดการและช่างฝีมืออยู่เป็นอย่างมากจะได้จัดตั้งสถาบันบริการอุตสาหกรรมขนาดย่อมภายใต้การส่งเสริมอุตสาหกรรมขึ้น เพื่อให้บริการด้านวิชาการ ฝึกอบรม การออกแบบเครื่องจักร การผลิตเครื่องจักรตัวอย่างและการฝึกอบรมด้านการจัดการและเทคนิคการผลิต ตลอดจนศึกษาเกี่ยวกับสู่ทางความเจริญทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมขนาดย่อมและส่งเสริมอุตสาหกรรมบางประเภทเป็นพิเศษ เช่น ประเภทวิศวกรรมขนาดเบาและอุตสาหกรรมสิ่งทอและจะได้ขยายงานการส่งเสริมให้กว้างขวางไปในส่วนภูมิภาคด้วย คาดว่าจะสามารถให้บริการทางเทคนิคและวิชาการรวมทั้งการฝึกอบรมและช่วยเหลืออุตสาหกรรมขนาดย่อมได้ปีละไม่ต่ำกว่า 200 ราย

2) **บริการด้านตลาดสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมและหัตถกรรมไทย** ตลาดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ไทยพื้นเมืองยังคงคับแคบอยู่มาก โครงการบริการด้านตลาดนี้มีแนวทางดำเนินการที่จะช่วยจัดหาอุปกรณ์และจัดให้มีการฝึกอบรมด้านวิชาการให้บริการด้านตลาด เช่น ส่งเสริมการจัดตั้งร้านค้าปลีก จัดห้องแสดงสินค้า ช่วยบริการด้านส่งออก ให้บริการด้านวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์รวมทั้งการออกแบบให้ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อและช่วยโฆษณาเผยแพร่ทั้งในและนอกประเทศ

3) **บริการให้เงินกู้แก่อุตสาหกรรมขนาดย่อม** การขาดเงินทุนเพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมเอกชน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดย่อมของคนไทยเป็นปัญหาสำคัญยิ่งประการหนึ่งโครงการนี้จะช่วยความช่วยเหลือด้านการเงินให้แก่ผู้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอุตสาหกรรมขนาดย่อมแต่ขาดเงินทุน และให้ความช่วยเหลือแก่อุตสาหกรรมที่ตั้งขึ้นแล้วนำไปปรับปรุงกิจการให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ รัฐได้จัดตั้งเงินทุนเพื่อการนี้ไว้จากงบประมาณเพื่อสมทบกับธนาคารพาณิชย์ปีละ 5 ล้านบาท สามารถให้กู้รายละไม่เกิน 500,000 บาทในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9 ต่อปี ในระยะของแผนจะสามารถให้อุตสาหกรรมขนาดย่อมกู้ได้ไม่ต่ำกว่าปีละ 10 ล้านบาท และจะได้พิจารณาขยายถึงการให้เงินกู้เพื่อเช่าซื้อเครื่องจักรด้วย

8.4 **นิคมอุตสาหกรรม** เนื่องจากอุตสาหกรรมเอกชนประสบปัญหาเรื่องการทำที่ดินเพื่อจัดตั้งโรงงานอยู่มาก ฉะนั้น เพื่อจัดหาที่ดินและบริการต่างๆ ให้แก่อุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดกลางในราคาที่ถูกพอสมควร แต่ไม่ห่างไกลจากพระนครและธนบุรีนี้กระทรวงอุตสาหกรรมจะเริ่มจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นที่รังสิต โดยจะสร้างบริการสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์และท่อระบายน้ำเข้าสู่บริเวณนิคมอุตสาหกรรมในเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ และเขตที่อยู่อาศัยประมาณ 200 ไร่ ในระยะ 3 ปีแรกของแผนพัฒนา หากการดำเนินงานได้ผลตามความมุ่งหมายก็จะได้ขยายงานการจัดนิคมอุตสาหกรรมในบริเวณแห่งนี้เพิ่มเติมตามความเหมาะสม และจะส่งเสริมให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในส่วนภูมิภาคต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับผังเมืองและความเป็นระเบียบของบ้านเมืองในอนาคตด้วย

8.5 **การเพิ่มผลผลิต** โครงการนี้มีวัตถุประสงค์จะยกมาตรฐานการบริหารงานและสมรรถภาพการผลิตให้แก่อุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วให้สามารถผลิตได้เพิ่มขึ้น โดยการจัดฝึกอบรมในด้านการจัดการทุกระดับ โครงการนี้เริ่มในปี 2505 โดยได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติจัดตั้งศูนย์เพิ่มผลผลิตภายใต้การควบคุมของกระทรวงอุตสาหกรรม ดำเนินการฝึกอบรมผู้จัดการและเจ้าหน้าที่นักวิชาการจากองค์การและวิสาหกิจเอกชนมาแล้ว 2,600 คน เพื่อขยายงานด้านนี้ในระยะเวลาของแผนพัฒนาให้ได้ผลสมบูรณ์ขึ้น ศูนย์เพิ่มผลผลิตจะได้จัดตั้งให้มีบริการให้คำปรึกษาแนะนำแก่อุตสาหกรรม โดยจะจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปให้คำปรึกษาแนะนำในด้านการจัดการแขนงต่างๆ แก่กิจการอุตสาหกรรมตามแบบธุรกิจการปรึกษาแนะนำทั่วไป โดยจะให้การอบรมได้ปีละประมาณ 1,200 คน

8.7 **การจัดวางมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม** เนื่องจากยังมีได้มีการกำหนดมาตรฐานที่แน่นอนเกี่ยวกับสินค้าอุตสาหกรรมทั้งที่ผลิตในประเทศและสั่งเข้ามาจากต่างประเทศ ทำให้เกิดการแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรมและการเอาเปรียบผู้บริโภคขึ้น ฉะนั้น จะจัดให้มีข้อกำหนดมาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรมและการทดสอบคุณภาพตามความต้องการของโรงงาน กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์วัสดุก่อสร้างเพื่อใช้เป็นเกณฑ์การคำนวณออกแบบและการตกลงซื้อขาย ตลอดจนวางมาตรฐานผลิตภัณฑ์อื่นๆ ทั้งที่ผลิตภายในประเทศและที่จะสั่งเข้า

หรือผลิตออกจำหน่ายในประเทศ โดยจะเลือกจัดทำมาตรฐานทางคุณภาพและลักษณะเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ ได้แก่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐและผลิตภัณฑ์ที่ต้องมีมาตรฐานเพื่อความเป็นธรรมระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายตามลำดับ

8.8 การศึกษาวางแผนอุตสาหกรรมระยะยาว และการพัฒนาอุตสาหกรรมเฉพาะราย โครงการนี้แบ่งออกเป็นสองประเภท คือ การศึกษาอุตสาหกรรมเอกชนทั่วไป ด้วยการค้นคว้าและวิจัยตัวเลขสถิติและข้อมูลต่างๆ ตลอดจนวางโครงการระยะยาวในอันจะพัฒนาหรือส่งเสริมอุตสาหกรรมแต่ละชนิด เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของประเทศและเพื่อส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ อีกประเภทหนึ่งจะทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเฉพาะชนิดแล้วมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการตามที่เห็นสมควร เช่น ศูนย์ส่งเสริมน้ำตาลเพื่อส่งเสริมการผลิตและพัฒนาอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย เป็นต้น

โครงการของรัฐวิสาหกิจ

9. การดำเนินกิจการอุตสาหกรรมของรัฐในรูปรัฐวิสาหกิจ คาดว่าจะลดความสำคัญลงในระยะเวลาของแผนนี้ ทั้งนี้ เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลที่จะส่งเสริมการลงทุนของเอกชน การผลิตของรัฐวิสาหกิจในด้านอุตสาหกรรมที่รัฐจะดำเนินการเองมีโครงการดังต่อไปนี้

9.1 โรงงานกลั่นน้ำมันฝาง มีโครงการที่จะสำรวจแหล่งน้ำมันซึ่งได้ดำเนินการมาแล้วนานปีให้สำเร็จเสร็จสิ้น เพื่อให้ทราบแหล่งสำรวจและคุณภาพของน้ำมันที่จะหาได้ เมื่อทราบแหล่งสำรวจน้ำมันดิบแน่นอนแล้วจะได้พิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป

9.2 บริษัทอุ้งกรุงเทพ จำกัด อุตสาหกรรมซ่อมเรือเป็นบริการการคมนาคมและขนส่งซึ่งมีความสำคัญเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ บริษัทฯ มีโครงการที่จะปรับปรุงขยายโรงงานและอุ้งซ่อมเรือให้ทำงานได้มากขึ้นและจะจัดให้มีอุตสาหกรรมต่อเรือขึ้นในโอกาสต่อไป

9.3 องค์การอาหารสำเร็จรูป ดำเนินการผลิตอาหารสำเร็จรูปให้มากขึ้นเพื่อประโยชน์ในทางการทหารและการเศรษฐกิจ และหาทางใช้พืชผลที่ผลิตได้ในประเทศมากขึ้นตามโครงการปรับปรุงซึ่งจะทำต่อเนื่องจากที่ได้ดำเนินการมาแล้ว

9.4 องค์การฟอกหนัง จะเพิ่มอัตรากำลังผลิตให้ได้เต็มที่ คือ ฟอกหนังประมาณ 300 ตัวต่อวัน และผลิตเครื่องหนัง 400 คู่ต่อวันและปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ทัดเทียมกับต่างประเทศพร้อมทั้งพยายามลดต้นทุนการผลิตเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดได้มากขึ้น

9.5 โรงงานทอกระสอบ โรงงานทอกระสอบของรัฐ 4 แห่ง ผลิตได้ประมาณ 31 ล้านใบต่อปี ซึ่งรวมกับโรงงานของเอกชนอีกประมาณ 7 แห่ง สามารถจะผลิตสนองความต้องการภายในประเทศได้เต็มที่ ดังนั้น ในแผนพัฒนาจึงไม่มีโครงการขยายกำลังผลิต แต่จะปรับปรุงเครื่องจักรให้มีสมรรถภาพในการผลิตยิ่งขึ้นเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง

9.6 **องค์กรแก้ว** โครงการใหม่ คือโครงการผลิตแก้วเสทินประมาณวันละ 5 ตัน เมื่อองค์กรดำเนินงานเสร็จตามโครงการแล้วคาดว่าจะนำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดได้ประมาณ ปีละ 1,600 ตัน

9.7 **องค์กรแบตเตอร์** ผลิตแบตเตอร์ 26,000 ชุดต่อปี มีโครงการผลิตเปลือกหม้อและแผ่นกัน และจะปรับปรุงคุณภาพของแบตเตอร์ให้ดีขึ้นเพื่อให้ทัดเทียมกับของต่างประเทศ

9.8 **องค์กรทอผ้า** ขณะนี้มีโรงงานอยู่ 2 แห่ง คือ ที่พิษณุโลกและที่กรุงเทพฯ มีกำลังผลิตรวมกันประมาณปีละ 3 ล้านเมตร ระยะเวลาของแผนจะทำการปรับปรุงคุณภาพผ้าให้เป็นที่นิยมของผู้ใช้ภายในประเทศให้มากยิ่งขึ้นเพื่อขยายตลาดจำหน่ายออกไปให้กว้างขวาง

9.9 **บริษัทไม้อัดไทย** ในระยะของแผนบริษัทฯ จะขยายงานให้สามารถทำการผลิตไม้อัดได้ประมาณ 250,000 แผ่นต่อเดือน นอกจากนี้ บริษัทฯ จะได้ทำการปลูกป่าเพื่อใช้ในการผลิตไม้อัดให้เพียงพอและเศษไม้ที่เหลือก็จะทำการผลิตไฟเบอร์บอร์ดต่อไป

10. เนื่องจากการลงทุนของเอกชนในระยะเวลาที่ล่วงมาแล้วมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาอุตสาหกรรมและรัฐมีนโยบายที่จะชักชวนให้เอกชนได้มาลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมมากขึ้น การช่วยเหลือเอกชนทั้งที่ได้ลงทุนประกอบกิจการอุตสาหกรรมอยู่แล้วและจะมีขึ้นในภายหน้านั้น รัฐมีโครงการที่สำคัญๆ ดังต่อไปนี้

10.1 **ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรม** เนื่องจากที่ดินเพื่อจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมมีราคาสูงเป็นอุปสรรคในการที่จะชักจูงให้ผู้มาลงทุนประกอบกิจการอุตสาหกรรมให้มากขึ้น รัฐจะได้หาทางช่วยเหลือโดยการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นรับผิดชอบในการจัดหาที่ดินในราคาที่สมควร การวางเขตอุตสาหกรรมตลอดจนแก้ไขอุปสรรคเกี่ยวกับการที่จะได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินและอื่นๆ ขึ้น และได้พิจารณาวางมาตรการอันจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การส่งเสริมนิคมอุตสาหกรรมของเอกชนให้เกิดขึ้นด้วย

10.2 **บริการมูลฐาน** เนื่องจากอุตสาหกรรมส่วนใหญ่รวมกลุ่มกันอยู่ในเขตพระนครธนบุรีและจังหวัดใกล้เคียงเท่านั้น เพราะแหล่งดังกล่าวมีบริการขั้นมูลฐาน ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง ไฟฟ้า ประปาและสาธารณูปโภคอย่างอื่นเพียงพอ ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบทที่ห่างไกลเป็นไปได้โดยยาก จึงมีโครงการที่จะขยายบริการขั้นมูลฐานนี้ให้มากขึ้นในส่วนภูมิภาค ทั้งนี้ จะได้ทำการศึกษาและวางโครงการตามความเหมาะสมของสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมต่อไป

10.3 **ภาษีอากร** ภาษีอากรเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเหลือให้อุตสาหกรรมส่วนรวมขยายการผลิตได้มากขึ้นทางหนึ่ง จึงจะได้พิจารณาระบบการจัดเก็บภาษีการค้าอากรขาเข้าและอื่นๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมของเอกชนยิ่งขึ้น ทั้งนี้ จะได้พิจารณาโดยความรอบคอบเพื่อรักษาความเป็นธรรมให้เพิ่มขึ้นแก่ผู้ผลิตและผู้ซื้อด้วย

10.4 **แรงงาน** การพัฒนาอุตสาหกรรมที่ขยายตัวขึ้นในขณะนี้เพราะปัจจัยสำคัญในด้านแรงงานมีราคาถูก เป็นที่ชักจูงแก่ผู้ลงทุนโดยทั่วไป แต่ปรากฏว่าอุตสาหกรรมขนาด

ใหญ่ที่จำเป็นต้องใช้ผู้ชำนาญการแล้วนั้น แรงงานของผู้ชำนาญการและช่างฝีมือยังมีไม่เพียงพอ จึงจำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือให้มีการอบรมในด้านช่างฝีมือในทางอุตสาหกรรมและอาชีวศึกษา เพิ่มขึ้นในระยะเวลาของแผนนี้

10.5 การศึกษาวิจัยด้านอุตสาหกรรม เพื่อให้จะให้เอกชนได้มีโอกาสทราบถึง ลู่ทางการขยายตัวของอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ อันจะพึงเกิดขึ้นในอนาคตเป็นแนวทางของ ผู้สนใจในการลงทุนเพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมให้มากยิ่งขึ้น จะได้ทำการศึกษาข้อมูลและ จัดหาสถิติที่จำเป็นของอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนา อุตสาหกรรมตามแผนนี้ ทั้งนี้ จะได้ให้ความสนใจแก่ประเภทของอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบและ แรงงานภายในประเทศ และที่มีคนไทยร่วมทุนเป็นส่วนมากเป็นอันดับแรก

11. เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐในการเร่งรัดพัฒนา อุตสาหกรรมเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบและแรงงานภายในประเทศและ ที่มีคนไทยร่วมทุนอยู่ด้วยเป็นอันดับแรก เห็นควรที่จะให้ความสนใจแก่อุตสาหกรรมดังต่อไปนี้ เป็นอันดับแรก

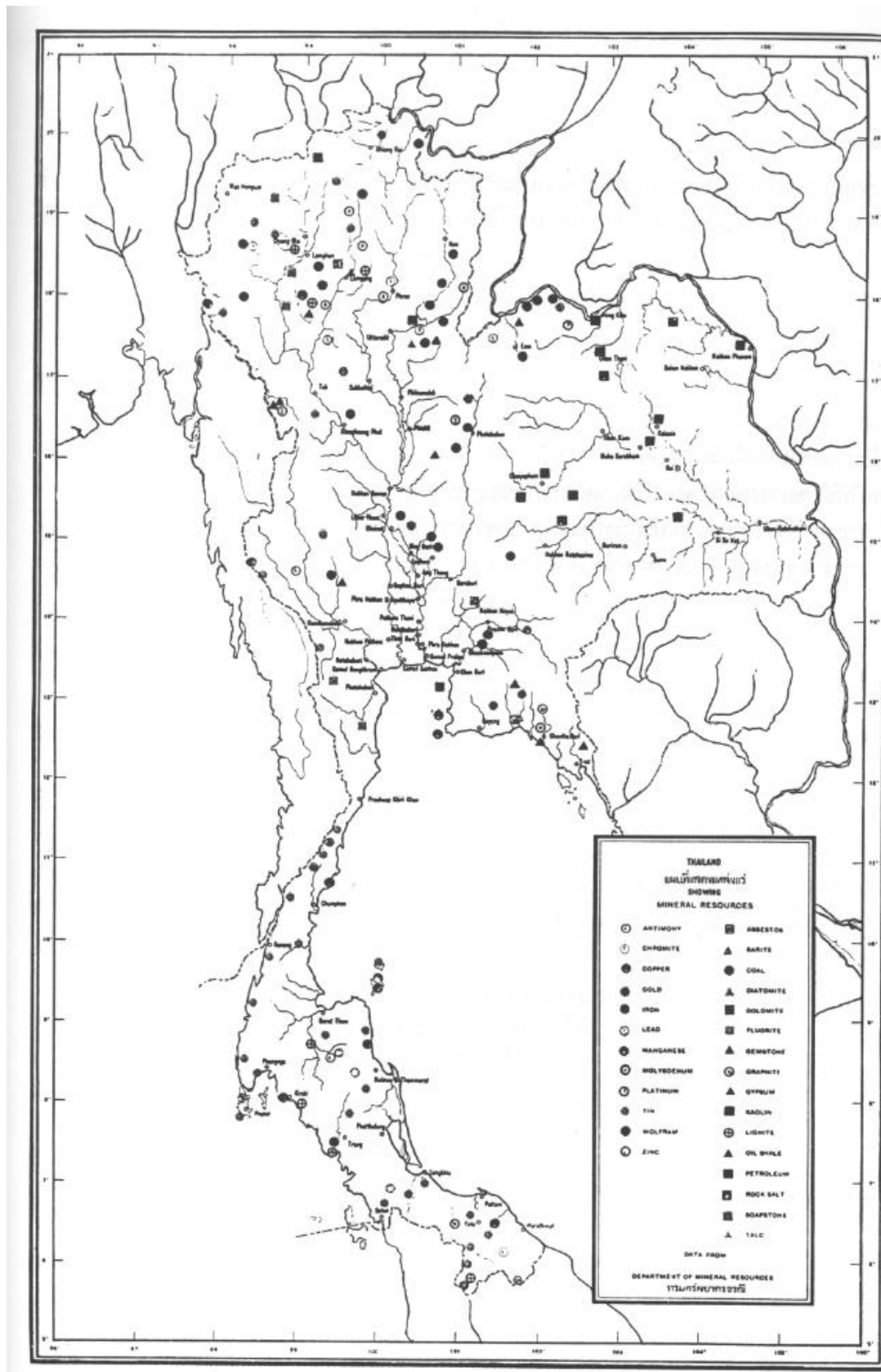
11.1 อุตสาหกรรมถลุงเหล็กจากสินแร่ อุตสาหกรรมถลุงเหล็กจากสินแร่ ภายในประเทศยังมีขนาดเล็ก อุตสาหกรรมประเภทนี้จึงสมควรที่จะได้รับการส่งเสริมให้เกิดขึ้น โดยอาศัยแหล่งแร่เหล็กที่รัฐได้สำรวจพบแล้ว

11.2 อุตสาหกรรมเคมีจากผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ผลิตภัณฑ์เหลือใช้จากการ กลั่นน้ำมันมีเพียงพอและสามารถจะนำมาใช้ในโรงงานเคมีจากผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมหลายชนิด เช่น ปุ๋ยเคมี และสารเคมีบางชนิด อุตสาหกรรมประเภทนี้ต้องใช้กระแสไฟฟ้าเป็นจำนวนมาก และราคาถูก การขยายตัวจึงขึ้นอยู่กับการพัฒนาพลังงานของรัฐ

11.3 อุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง ความต้องการผลิตภัณฑ์และวัสดุเพื่อการ ก่อสร้างกำลังขยายตัวอย่างกว้างขวางและมีความต้องการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ราคาวัสดุ ก่อสร้างจากธรรมชาติ เช่น ไม้มีราคาสูง รัฐจึงจะส่งเสริมอุตสาหกรรมอื่นๆ ให้ผลิตสิ่งทดแทนขึ้น เช่น ผลิตภัณฑ์ซีเมนต์และผลิตภัณฑ์จากเศษไม้ เป็นต้น

11.4 อุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ การประกอบรถยนต์ในปัจจุบันนี้ โรงงานต่างๆ เพียงส่วนประกอบจากต่างประเทศแล้วนำมาประกอบเป็นรูปร่างขึ้น ซึ่งทำให้ ราคาถูกกว่าสั่งรถมาจาก (รูป) ต่างประเทศโดยตรงเพียงเล็กน้อย ในระยะเวลาของแผนคาดว่า ความต้องการรถยนต์ภายในประเทศจะเพิ่มขึ้นมากพอเพียงที่จะชักจูงให้เอกชนสนใจลงทุน จัดตั้งโรงงานประกอบรถยนต์ขึ้นได้ภายในประเทศมากยิ่งขึ้น โดยใช้วัตถุดิบและแรงงานใน ประเทศ

แผนที่แสดงแหล่งแร่

11.5 **อุตสาหกรรมแก้ว** ความต้องการวัตถุดิบเพื่อจัดทำหลอดแก้วและหลอดไฟฟ้าได้มีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ในระยะเวลาของแผนจึงจะพยายามส่งเสริมการผลิตแก้วที่เป็นประโยชน์แก่การอุตสาหกรรม เช่น แก้วเสทิน เพื่อเป็นหลักในการส่งเสริมอุตสาหกรรมแก้วสำเร็จรูปต่อไป

11.6 **อุตสาหกรรมประเภทอาหาร** รัฐมีนโยบายที่จะพยายามส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับฐานะของประเทศกสิกรรม อุตสาหกรรมนี้จะขยายตัวได้อีกมากเพราะมีความต้องการทั้งภายในและนอกประเทศ และสามารถช่วยขยายตลาดการค้าของพืชผลทางเกษตรได้ด้วยอุตสาหกรรมดังกล่าว ได้แก่ อุตสาหกรรมโรงสีข้าวมาตรฐาน อุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูป อุตสาหกรรมผลิตสัตว์ อุตสาหกรรมผลิตน้ำมันพืช อุตสาหกรรมผลิตน้ำตาลบริสุทธิ์ และอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่สามารถเปลี่ยนแปลงพืชผลในทางเกษตรให้เป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้

การพัฒนาเมืองแร่

12. มูลค่าของผลิตผลจากเมืองแร่ในระยะเวลาของแผนพัฒนาฉบับแรกเพิ่มขึ้นร้อยละ 8 ต่อปี ในระยะเวลา 3 ปีแรก และเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.5 ต่อปีในระยะเวลา 3 ปีหลัง ส่วนเฉลี่ยของรายได้ประชาชาติซึ่งได้จากกิจการเหมืองแร่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.5 หรือประมาณ 902.5 ล้านบาทในปี 2504 เป็นร้อยละ 2.1 หรือประมาณ 1,456.5 ล้านบาทในปี 2509 จำนวนแรงงานทั้งสิ้นซึ่งประกอบกิจการเหมืองแร่มีประมาณร้อยละ 0.3 ของแรงงานทั้งหมดหรือร้อยละ 0.1 ของประชากรทั่วประเทศ กิจการเหมืองแร่ส่วนใหญ่เป็นของเอกชนในเขตจังหวัดภาคใต้ของประเทศ ประมาณร้อยละ 80 เป็นเหมืองแร่ดีบุก ส่วนแร่ที่สำคัญอื่นๆ รองจากดีบุก ได้แก่ วุลแฟรม พลวง แมงกานีส ฟลูออไรท์ เหล็ก ยิบซั่ม และตะกั่ว

13. ประเทศไทยผลิตแร่ดีบุกเป็นที่ 3 ของโลกหรือประมาณร้อยละ 14 ของการผลิตทั่วโลกการส่งออกมีมูลค่าประมาณร้อยละ 8-9 ของมูลค่าสินค้าออกทั้งสิ้น ในระยะเวลา 3 ปี หลังของแผนฉบับแรกรายได้จากกิจการเหมืองแร่เพิ่มสูงขึ้นกว่าปกติ ทั้งนี้ เพราะราคาแร่ดีบุกในตลาดต่างประเทศสูงขึ้น และเนื่องจากสามารถส่งแร่เหล็กและแมงกานีสออกไปจำหน่ายได้มากขึ้น

นโยบาย

14. วัตถุประสงค์ในการพัฒนาเมืองแร่ ได้แก่ การหาทางพัฒนาทรัพยากรแร่ของประเทศให้ได้ผลประโยชน์สูงสุด โดยถือหลักว่าแร่เป็นทรัพยากรธรรมชาติของประเทศและผลประโยชน์อันเกิดขึ้นพึงได้แก่ประเทศเป็นส่วนรวม การพัฒนาเมืองแร่มีนโยบายดังต่อไปนี้

14.1 **สำรวจและพัฒนาทรัพยากรแร่ให้ประโยชน์แก่การพัฒนาอุตสาหกรรมแร่** โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเร่งการสำรวจธรณีวิทยาฐานเป็นอันดับแรก ทำการสำรวจธรณีวิทยาแหล่งแร่อื่นๆ เช่น แร่ดีบุก แร่เหล็ก เชื้อเพลิงธรรมชาติ แร่เบสเมตัส แร่เซอร์รามิก แร่ที่ใช้เป็นปุ๋ย

แร่แมงกานีสและอื่นๆ ตลอดจนการสำรวจและเจาะบ่อน้ำบาดาลทั่วประเทศ รวมทั้งเผยแพร่ผล
 แห่งการสำรวจและค้นพบทรัพยากรแร่เหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุนและให้บริการในการ
 พัฒนาเหมืองแร่ให้ทันสมัยและมีสมรรถภาพ

14.2 สนับสนุนให้เอกชนประกอบกิจการเหมืองแร่และทำอุตสาหกรรมเหมืองแร่
 ให้มากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบการต่างๆ เพื่อช่วยให้เอกชน
 ลงทุนในกิจการด้านนี้มากขึ้น

เป้าหมาย

15. มูลค่าการผลิตแร่ตามเป้าหมายที่วางไว้จะเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 8 ต่อปี ในปี 2514
 จะมีอัตราส่วนเป็นร้อยละ 2.1 ของมวลรวมผลิตภัณฑ์ประชาชาติ เป้าหมายที่กำหนดไว้นี้ได้
 ประเมินการให้สอดคล้องกับปริมาณแร่ที่ส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศเป็นใหญ่ เพราะแร่ที่ผลิต
 ได้ส่วนมากส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ยกเว้นยิบซัมและลิกไนท์เท่านั้น

ประมาณการผลิตแร่

(ตัน)

แร่	2508	2514
ดีบุก (สินแร่)	26,419	32,000
วุลแฟรม	483	550
พลวง	2,469	2,500
ตะกั่ว	12,403	15,000
แมงกานีส	30,265	50,000
ยิบซัม	11,240	50,000
ฟลูออไรท์	51,829	60,000
ลิกไนท์	125,000	420,000

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี ปี 2508

15.1 ดีบุก ดีบุกเป็นแร่ที่สำคัญที่สุดของประเทศ นอกจากแหล่งแร่ดีบุกทาง
 ภาคใต้แล้ว คาดว่าจะเริ่มการผลิตหรือขยายการผลิตในอื่นๆ เช่น ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี
 กาญจนบุรี อุทัยธานี เชียงใหม่และลำปาง เท่าที่สำรวจแล้วประเมินว่าดีบุกสำรองทั่วประเทศไม่
 ต่ำกว่า 1 ล้านตันเหมืองแร่ดีบุกเหล่านี้มีหลายแห่งซึ่งมีผลพลอยได้ คือ แร่วุลแฟรม อุปทานของ
 ดีบุกจากแหล่งผลิตทั่วโลกและที่ปลดปล่อยเข้าสู่ตลาดจากกองสะสมของสหรัฐอเมริกาในปี
 2508 และ 2509 ยังต่ำกว่าอุปสงค์ถึงปีละ 20,000 ตัน แต่ประเทศอินโดนีเซียจะได้บูรณะเหมือง
 และฟื้นฟูการผลิตโดยมีประสิทธิภาพสูงขึ้นในปี 2510 เป็นต้นไป จึงอาจคาดได้ว่าความแตกต่าง
 ระหว่างอุปสงค์และอุปทานจะลดน้อยลงและราคาอาจจะลดต่ำลงจากในปัจจุบันบ้าง แต่ถ้าราคา

ไม่ลดลงกว่าระดับในปัจจุบันมากนัก การผลิตสินแร่ดีบุกของประเทศไทยอาจสูงกว่า 32,000 ตัน ในปี พ.ศ. 2514 นอกจากนี้ การพัฒนาวิทยาการเหมืองแร่ทำให้สามารถค้นพบแร่และเปิดการทำเหมืองแร่ได้ทะเลได้หลายแห่งตามฝั่งทะเลจังหวัดภูเก็ตและพังงา

15.2 วุลแฟรม การดำเนินการผลิตที่นับว่าเป็นเหมืองวุลแฟรมจริงๆ มีเพียง 3 เหมืองเท่านั้น นอกนั้นเป็นผลิตผลพลอยได้จากเหมืองดีบุก ปัจจุบันมีผลิตอยู่ที่ระนอง สงขลา นครศรีธรรมราช กาญจนบุรี ตากและแม่ฮ่องสอน ปริมาณการผลิตในระยะ 15 ปีที่ผ่านมาลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากราคาและความต้องการของตลาดโลกลดลง อย่างไรก็ตาม ใน 5 ปี ข้างหน้านี้ คาดว่าจะสามารถส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศในปริมาณใกล้เคียงกับปัจจุบัน

15.3 พลวง แหล่งแร่พลวงที่ค้นพบแล้วที่สำคัญอยู่ที่สุราษฎร์ธานีและแพร่ โดยธรรมชาติแหล่งพลวงมีขนาดเล็กและอยู่ใต้ดินค่อนข้างลึก การทำเหมืองจึงต้องลงทุนค่อนข้างสูงและผลิตแร่ได้ไม่มาก คาดว่าจะผลิตได้ประมาณเท่าที่ผลิตได้ในปัจจุบัน

15.4 ตะกั่ว การผลิตในระยะของแผนคาดว่าจะเพิ่มกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันบ้าง และถ้าราคาในต่างประเทศอยู่ในเกณฑ์ดีก็จะมีเหมืองตะกั่วและสังกะสีเกิดขึ้นใหม่บางแห่ง

15.5 แมงกานีส แร่แมงกานีสในประเทศไทยสำรวจพบในจังหวัดลำพูน เชียงราย เลย สงขลาและนราธิวาส แมงกานีสที่มีคุณสมบัติทำถ่านไฟฉายมีเพียงพอกับความต้องการในประเทศและมีเหลือส่งต่างประเทศบ้าง แมงกานีสที่ใช้ผสมเหล็กส่วนใหญ่ส่งขายต่างประเทศ ส่วนแมงกานีสสำหรับใช้ในด้านเคมียังมีการผลิตน้อยมาก คาดว่าความต้องการทั้งในและนอกประเทศจะเพิ่มขึ้นและจะขยายปริมาณการผลิตได้มาก

15.6 ยิบซั่ม ในระยะที่ผ่านมาการผลิตยิบซั่มได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะความต้องการซีเมนต์ภายในประเทศเพิ่มขึ้น ผลิตผลทั้งหมดใช้ภายในประเทศ อุตสาหกรรมการก่อสร้างและอุตสาหกรรมซีเมนต์จะขยายตัวต่อไป จึงคาดว่าจะสามารถผลิตได้มากขึ้น

15.7 ฟลูออไรท์ ฟลูออไรท์ที่ผลิตได้ทั้งหมดส่งไปจำหน่ายที่ญี่ปุ่น อินเดีย ไต้หวัน และมาเลเซีย การผลิตในปี 2508 เทียบกับปี 2507 แล้วลดลง คือจาก 63,538 ตันเป็น 51,829 ตัน ความต้องการฟลูออไรท์ในระยะของแผน 5 ปี คาดว่าจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก และคาดว่าจะผลิตได้เท่ากับการผลิตในปี 2507 หรือประมาณ 60,000 ตันต่อปี

15.8 ลิกันท์ เหมืองลิกันท์มีอยู่ที่จังหวัดลำปาง กระบี่ และที่ค้นพบใหม่ที่ลำพูนลิกันท์ที่กระบี่ใช้เป็เชื้อเพลิงสำหรับผลิตพลังงานไฟฟ้า ส่วนลิกันท์ที่ลำปางจะใช้ทำปุ๋ยเคมีส่วนหนึ่งอีกส่วนหนึ่งใช้ทำการผลิตพลังงานไฟฟ้า การผลิตลิกันท์ในปี 2514 คาดว่าจะเพิ่มขึ้นมากตามโครงการผลิตปุ๋ยเคมี

15.9 เบสเมทัล แร่จำพวกเบสเมทัลที่ค้นพบในประเทศไทยได้แก่ทองแดงและสังกะสีสำหรับแร่ทองแดงได้พบเป็นจำนวนมากที่จังหวัดเลยและอาจพัฒนาได้ในอนาคต ข้างหน้า ส่วนแร่สังกะสีมีแหล่งที่น่าสนใจอยู่ที่จังหวัดตาก ขณะนี้กำลังอยู่ในขั้นประมวลเพื่อขอสิทธิสำรวจ เมื่อสามารถเปิดการทำเหมืองในแหล่งดังกล่าวได้ปริมาณการผลิตสังกะสีก็จะเพิ่มขึ้นอีกมาก

15.10 **เหล็ก** การผลิตแร่เหล็กมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างมากในระยะเวลาที่ผ่านมา ปัจจุบันมีแหล่งแร่เหล็กที่สามารถเปิดเหมืองผลิตได้จำนวนพอควรที่จังหวัดนครศรีธรรมราชและลพบุรี ปัญหาการผลิตแร่เหล็กนั้นขึ้นกับคุณสมบัติของแร่ ปริมาณแร่และการขนส่ง แร่เหล็กในปัจจุบันมีราคาต่ำ ทำให้ยากต่อการริเริ่มการผลิตขึ้นใหม่ อย่างไรก็ตาม ใที่ได้อำนาจแล้วพบว่า มีแร่สำรองในแหล่งอื่นที่จะนำมาถลุงได้ประมาณ 7 ล้านตันที่ลพบุรี และอย่างน้อย 15 ล้านตันที่เลย นอกจากนี้ยังอยู่ในระหว่างการสำรวจหารายละเอียด เช่น ที่เชียงใหม่ แพร่ กาญจนบุรี และฉะเชิงเทรา เป็นต้น

15.11 **เกลือหิน** ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของระเทศ มีแหล่งแร่เกลือหินอยู่ทั่วไป จากการสำรวจโดยการเจาะตรวจในจังหวัดชัยภูมิ ปรากฏว่า มีแร่สำรองไม่น้อยกว่า 600 ล้านตันในโอกาสต่อไปเมื่อปัจจัยต่างๆ อำนวยให้สามารถพัฒนาได้อย่างจริงจังแล้ว แร่เกลือหินจะเป็นทรัพยากรสำคัญสามารถทำรายได้ให้แก่ประเทศอีกไม่น้อย

โครงการ

16. การสำรวจและพัฒนาทรัพยากรเหมืองแร่มีโครงการที่สำคัญ 3 ประเภทคือ

16.1 การสำรวจและพัฒนาน้ำบาดาล การขาดแคลนน้ำใช้และน้ำบริโภคเป็นปัญหาสำคัญในส่วนภูมิภาคหลายแห่ง โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมทรัพยากรธรณีจึงได้วางโครงการสำรวจและเจาะหาแหล่งแร่ให้สัมพันธ์กับโครงการจัดให้มีน้ำสะอาดทั่วราชอาณาจักร ในระยะเวลาที่ผ่านมากรมทรัพยากรธรณีได้เจาะสำรวจแหล่งแร่และบ่อน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปแล้ว 1,456 บ่อ ใช้ได้ 1,202 บ่อ และทำการเจาะในภาคอื่นๆ 185 บ่อ ใช้ได้ 151 บ่อ ในระยะเวลาของแผน 5 ปี จะทำการเจาะสำรวจบ่อน้ำบาดาลเพิ่มอีกทั่วราชอาณาจักรให้ได้ประมาณ 2,500 บ่อ เป็นอย่างน้อย

16.2 การสำรวจธรณีวิทยา เพื่อค้นหาทรัพยากรแร่ใหม่ๆ และให้ได้ทราบถึงคุณภาพและปริมาณแร่ที่มีในประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น กรมทรัพยากรธรณีจะได้ทำการสำรวจทางธรณีวิทยาโดยให้ได้แผนที่มาตราส่วน 1:250,000 โดยเริ่มงานทางภาคเหนือนอกจากนั้นจะสำรวจแร่ดีบุกในภาคใต้และภาคอื่นๆ สำรวจแร่เหล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำรวจเชื้อเพลิงฟอสซิลในภาคเหนือ สำรวจแร่เบสมัตลในจังหวัดต่างๆ ที่สำคัญ สำรวจแร่เซอร์รามิคในภาคเหนือและในแหล่งลานแร่ดีบุกต่างๆ สำรวจแร่ที่ใช้เป็นปุ๋ยในภาคใต้และภาคเหนือ สำรวจแร่แมงกานีสที่ภาคเหนือและภาคใต้ สำรวจธรณีฟิสิกส์ทางอากาศโดยบินสำรวจทั่วประเทศรวมทั้งอ่าวไทย และสำรวจทรัพยากรธรณีอื่นๆซึ่งมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจทั่วประเทศ

16.3 พัฒนาเหมืองแร่ เพื่อพัฒนาเหมืองแร่ให้ก้าวหน้าและทันสมัยยิ่งขึ้น จะได้จัดตั้งและขยายศูนย์ทรัพยากรธรณีที่ภาคเหนือ ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อช่วยเหลือแนะนำและทดสอบในการแต่งแร่ การทำเหมืองแร่ การดัดแปลงเครื่องมือในการทำ

เหมืองแร่ การศึกษาและสำรวจแหล่งแร่ การปรับปรุงที่ทำเหมือง ตลอดจนเผยแพร่ความรู้เรื่องเหมืองแร่ และอบรมผู้ประกอบการอาชีพในการทำเหมืองแร่เพื่อให้มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้น

งบพัฒนา

17. งบพัฒนาสำหรับสาขาอุตสาหกรรมและเหมืองแร่มีจำนวน 900 ล้านบาท โดยจ่ายจากงบประมาณ 600 ล้านบาท เงินช่วยเหลือต่างประเทศ 150 ล้านบาทและเงินรายได้รัฐวิสาหกิจ 150 ล้านบาท งบรายจ่ายจากงบประมาณแผ่นดินนั้นจ่ายเพื่อการวิเคราะห์วิจัยเพื่อการบริการอุตสาหกรรม 200 ล้านบาท เพื่อการสำรวจและการพัฒนาเหมืองแร่ 320 ล้านบาท และเพื่อพัฒนารัฐวิสาหกิจ 80 ล้านบาท

17.1 งบพัฒนาอุตสาหกรรมและเหมืองแร่

(ล้านบาท)

ที่มาของเงิน	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
งบประมาณ	125.30	133.90	126.81	105.23	108.25	599.49
เงินกู้ต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-
เงินช่วยเหลือต่างประเทศ	25.00	25.00	30.00	35.00	35.00	150.00
รายได้รัฐวิสาหกิจ	41.47	27.65	29.09	35.66	35.71	167.58
รวม	191.77	186.55	183.90	175.89	178.96	917.07

ปัญหาสำคัญและความคาดหวังระยะยาว

18. การพัฒนาอุตสาหกรรมในระยะของแผนฉบับแรก ได้ก้าวหน้าไปมากในด้านของรัฐ การปรับปรุงรัฐวิสาหกิจต่างๆ ทำให้สามารถมีรายได้เลี้ยงตัวเองดีขึ้น กิจการซึ่งดำเนินการขาดทุนหรือที่มีฐานะมั่นคงแต่เห็นว่าเอกชนสามารถดำเนินการได้ดีแล้วก็ได้พิจารณาล้มเลิกและจำหน่ายจ่ายโอนหรือให้เอกชนเช่าช่วงไปดำเนินการหลายแห่ง ส่วนบทบาทของเอกชนกำลังมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ โดยเฉพาะในระยะ 3 ปีหลังของแผนที่แล้วมา คือ ระหว่างปี 2507-2509 และกำลังจะมีบทบาทยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไปเพราะรัฐมีนโยบายที่จะส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมเอกชนให้มากที่สุด

19. โรงงานอุตสาหกรรมตั้งขึ้นในจังหวัดพระนคร ธนบุรีและจังหวัดใกล้เคียงเป็นส่วนมากเพราะบริการมูลฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา การคมนาคมและการขนส่ง เป็นต้น อาจหาได้สะดวกกว่าแหล่งอื่นๆ จึงควรจะขยายบริการเหล่านี้ให้กระจายไปสู่ภูมิภาคมากขึ้น เพื่อให้อุตสาหกรรมแต่ละประเทศเกิดมีขึ้นตามท้องถิ่นที่มีทรัพยากรเพียงพอ อันจะทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนภูมิภาคเท่าเทียมกับส่วนกลางยิ่งขึ้น ส่วนในประเภทของอุตสาหกรรมนั้นจะให้ความสนับสนุนเอกชนตั้งอุตสาหกรรมหนักบางประเภทขึ้น

20. การที่อุตสาหกรรมเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วนั้นทำให้เกิดปัญหาที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมและแรงงานชำนาญการขาดแคลน จึงจำเป็นต้องเร่งรัดและจัดหาปัจจัยการผลิตดังกล่าวให้เพียงพอ โดยการพัฒนาจัดตั้งและส่งเสริมและฝึกอบรมช่างฝีมือให้มีเพิ่มขึ้นได้ สอดคล้องกับความต้องการและความเจริญก้าวหน้าของอุตสาหกรรม ทั้งนี้ เพื่อรับกับสถานการณ์ของประเทศซึ่งจะก้าวเข้าสู่ระบบการอุตสาหกรรม

21. การบริหารงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจอุตสาหกรรมเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การอุตสาหกรรมเอกชนเจริญก้าวหน้าต่อไป จึงควรจะได้มีการประสานงานระหว่างหน่วยราชการและหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ทั้งนี้ รวมทั้งการศึกษาสำรวจและวิจัยเพื่อประโยชน์แก่เอกชนในการพัฒนาอุตสาหกรรม และควรจะได้กระทำควบคู่กันไปกับการวิเคราะห์และวิจัยทางวิทยาศาสตร์และสถิติอุตสาหกรรมซึ่งยังขาดอยู่มากในปัจจุบัน ส่วนปัจจัยที่จะพัฒนาให้การอุตสาหกรรมเจริญรวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น การภาษีอากร การกู้ยืมเงิน สิทธิและประโยชน์ของอุตสาหกรรมทั่วไปและที่ได้รับการส่งเสริมนั้นมีความสำคัญยิ่งในการชักจูงผู้ประกอบการลงทุน จึงสมควรจะพิจารณาแก้ไขให้เป็นไปตามนโยบายอุตสาหกรรมที่ได้กำหนดไว้

22. การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศยังสามารถขยายตัวได้กว้างขวางในอนาคต และจะเพิ่มพูนความสำคัญมากขึ้น การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจในด้านอุตสาหกรรมควรจะได้ลดน้อยลงเป็นลำดับเพื่อชักจูงให้เอกชนลงทุนมากขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นความตั้งใจของรัฐบาลเกี่ยวกับเรื่องนี้ ควรจะได้มีการวางแผนการจำหน่ายรัฐวิสาหกิจด้านอุตสาหกรรมให้เป็นการแน่ชัดเสียด้วย นอกจากนั้น การสนับสนุนให้คนไทยได้มีส่วนเป็นเจ้าของกิจการอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้นเป็นสิ่งที่ยังควรกระทำ เพื่อป้องกันอิทธิพลเศรษฐกิจของคนต่างด้าวมิให้มีมากเกินไปจนขอบเขต

23. การขยายตัวในด้านอุตสาหกรรมนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงการขยายตัวในด้านเกษตร ให้มีความสัมพันธ์กันด้วย เพราะการเกษตรยังคงเป็นหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เป็นส่วนรวมอยู่ และยังเป็นที่จะเป็นหลักต่อไปในอนาคต ดังนั้น การพัฒนาอุตสาหกรรมจึงไม่อาจที่จะเร่งรัดให้รวดเร็วจนเกินสมควร เพราะขาดแรงงานฝีมือซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะชักจูงให้เอกชนมาลงทุนจัดตั้งและขยายกำลังผลิตของอุตสาหกรรม

24. เหมืองแร่ยังคงเป็นทรัพยากรสำคัญของประเทศอยู่ และมีทางที่จะเพิ่มการผลิตให้ ได้สูงขึ้นถ้ามีความต้องการจากต่างประเทศ ในระยะเวลาของแผนควรจะได้มีการส่งเสริมให้ดำเนินการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติให้กว้างขวางและแน่นอน พร้อมทั้งหาทางพัฒนาให้เป็นประโยชน์ต่อการเศรษฐกิจจึงควรจะได้มีการศึกษาและเผยแพร่ความรู้ต่างๆ ในด้านวิชาการและพิจารณาปรับปรุงระเบียบข้อบังคับต่างๆ ซึ่งเห็นว่าเป็นอุปสรรคขัดขวางการลงทุนของเอกชน เพื่อเป็นการจูงใจให้เอกชนสนใจในกิจการเหมืองแร่ยิ่งขึ้น ตลอดจนศึกษาหาช่องทางเพิ่มความ ต้องการภายในประเทศ โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมที่อาศัยทรัพยากรธรณีเป็นวัตถุดิบให้ กว้างขวางต่อไป

บทที่ 11

การคมนาคมและการขนส่ง

1. การคมนาคมและการขนส่งเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้ ไม่ใช่เฉพาะในด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่รวมถึงด้านสังคม การเมืองและยุทธศาสตร์ด้วย ระบบการคมนาคมและการขนส่งที่ดีย่อมช่วยให้การติดต่อระหว่างท้องถิ่นต่างๆ กระทำได้สะดวกขึ้น ช่วยให้รัฐบาลเข้าถึงประชาชน ช่วยในการลดค่าสินค้าและค่าครองชีพ เพราะการขนส่งสินค้าไปสู่แหล่งผลิตและแหล่งจำหน่ายสามารถกระทำได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น ช่วยให้การพัฒนาสาขาต่างๆ สามารถดำเนินไปได้โดยได้ผลดียิ่งขึ้นและยังมีคุณสมบัติอื่นอีกนานาประการ การพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลไม่อาจจะทำได้ดีและรวดเร็วเท่าที่ควรก็เพราะการคมนาคมและการขนส่งอยู่ในสภาพที่ขาดแคลนไม่สามารถติดต่อระหว่างกันและติดต่อกับแหล่งการค้าได้ตลอดทุกฤดูกาล

2. นับตั้งแต่มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นต้นมา รัฐได้ให้ความสำคัญในการลงทุนเพื่อการพัฒนาการคมนาคมและขนส่งเป็นอันดับที่หนึ่ง และเร่งรัดการดำเนินงานด้านนี้ให้เกิดคุณสมบัติทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะเวลายั่งยืน ในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรกได้มุ่งหนักไปในการปรับปรุงระบบคมนาคมและขนส่งที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นมากกว่าเป็นการขยายให้กว้างขวางออกไป ทั้งนี้ เพื่อที่จะวางรากฐานสำหรับการขยายในอนาคต การดำเนินงานตามแผนได้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นส่วนใหญ่ แต่ในทางปฏิบัติต้องประสบปัญหาและอุปสรรคบางประการที่ทำให้โครงการบางโครงการต้องล่าช้าออกไป และจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแผนการในสาระสำคัญ อุปสรรคและข้อขัดข้องเหล่านี้จะได้หาทางแก้ไขในการปรับปรุงแผนงานของโครงการต่าง ๆ ในระยะต่อไป

3. ในสิ้นปี พ.ศ. 2509 ประเทศไทยมีระบบขนส่งและการคมนาคมรวมทั้งผลจากการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรก (พ.ศ. 2504-2509) ดังนี้

3.1 การขนส่งทางบก มีทางหลวงแผ่นดินเป็นระยะทางประมาณ 9,880 กิโลเมตรในจำนวนนี้เป็นทางคอนกรีตหรือที่ลาดยางประมาณ 5,045 กิโลเมตรหรือประมาณร้อยละ 51 ของทางหลวงแผ่นดินทั้งสิ้น ทางดังกล่าวนี้ส่วนมากยังจะต้องปรับปรุงต่อไปให้เข้ากับมาตรฐานฯที่กรมทางหลวงกำหนดไว้และให้เชื่อมต่อกันโดยตลอด ส่วนทางหลวงจังหวัดมีประมาณ 6,900 กิโลเมตร ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่ยังต้องการการบูรณะเพื่อให้ใช้การได้ตลอดปี และมีเพียงประมาณ 425 กิโลเมตรหรือร้อยละ 6 เท่านั้นที่เป็นพื้นผิวลาดยางหรือคอนกรีต นอกจากนี้ในระหว่างระยะเวลาของแผนฉบับแรกได้มีการปรับปรุงทางหลวงชนบทเพื่อยกระดับขึ้นเป็นทางหลวงจังหวัดจำนวน 160 กิโลเมตร เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2509 ยังมีทางหลวงชนบทอีกประมาณ 13,840 กิโลเมตรที่ใช้ได้เฉพาะฤดูแล้ง

ในด้านกรรรถไฟนั้น ปรากฏว่าในปี 2504 ทางรถไฟมีความยาว 3,584 กิโลเมตร และเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2509 มีความยาวประมาณ 3,688 กิโลเมตร ส่วนที่เพิ่มมาจากการ

ก่อสร้างทางรถไฟสายสำคัญสองสาย คือ สายหนองปลาตุก-สุพรรณบุรีและสายแก่งคอย - บัวใหญ่ สำหรับทางสายหลังนี้จะต้องมีการก่อสร้างต่อไปจะแล้วเสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2510 ในส่วนที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ขนส่งสินค้านั้นปรากฏว่าใน พ.ศ. 2509 การทางรถไฟมีรถส่งสินค้า ประมาณ 8,200 หลัง ในจำนวนนี้ประมาณ 1,650 หลังเป็นรถที่จัดหามาในระยะแผนพัฒนาฉบับแรก กับหัวรถจักรดีเซลประมาณ 165 คันหรือประมาณร้อยละ 60 ของความต้องการรถประเภทนี้ นอกจากนี้ ยังมีทางรถไฟสายเหนือและบางส่วนของสายตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้รับการปรับปรุงให้เป็นราง 80 ปอนด์อีกด้วย

3.2 การขนส่งทางน้ำ งานสำคัญในการปรับปรุงบริการท่าเรือกรุงเทพฯ แม้จะมีการก่อสร้างที่เก็บสินค้าเพิ่มเติมและจัดหาอุปกรณ์การยกสินค้าเพิ่มขึ้น ความคับคั่งที่ท่าเรือกรุงเทพฯ ได้เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ฉะนั้นในปี พ.ศ. 2509 การท่าเรือจึงได้จัดทำโครงการขยายท่าเทียบเรือและสร้างหลักผูกเรือกลางน้ำเพิ่มขึ้น ซึ่งโครงการนี้ยังอยู่ในขั้นเตรียมการและการเลือกผู้สำรวจออกแบบอย่างไรก็ดี ที่ตั้งของท่าเรือกรุงเทพฯ ในปัจจุบันมีลักษณะไม่เหมาะสมอยู่หลายประการในอันที่จะปรับปรุงให้เป็นท่าเรือขนาดใหญ่พอที่จะสามารถแก้ไขปัญหาความคับคั่งได้อย่างถาวร ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีท่าเรือแห่งที่สองเพื่อเป็นท่าเรือช่วยท่าเรือกรุงเทพฯ การสำรวจเพื่อหาที่ตั้งสร้างท่าเรือดังกล่าวนี้กำลังดำเนินการอยู่

สำหรับการเดินเรือชายฝั่งทะเลนั้น มีท่าเรือค้าชายฝั่งและท่าเรือประมงในจังหวัดภาคใต้ที่สำคัญ แต่มีร่องน้ำทางเดินเรือต้นเขินเป็นจำนวน 11 แห่ง คือ ชุมพร สุราษฎร์ธานี ปากพญาสงขลา บัตตานิ นราธิวาส สตูล กระบี่ กันตัง ภูเก็ตและระนอง ในจำนวนนี้ได้มีการขุดลอกเพื่อให้เรือค้าชายฝั่งเข้าเทียบท่าโดยสะดวกแล้วเสร็จเพียงหนึ่งแห่งที่กันตังเท่านั้น เพราะเป็นระยะเริ่มแรกของการขุดลอกร่องน้ำทางเดินเรือภายในประเทศ ประกอบกับมีการขาดแคลนเรือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการขุดลอกและต้องใช้เวลาในการสำรวจทางเทคนิคอีกด้วย

อนึ่งเพื่อเป็นการริเริ่มการจัดตั้งพาณิชย์นาวีของประเทศ บริษัทไทยเดินเรือทะเลได้เพิ่มเรือสินค้า 2 ลำเพื่อใช้เดินในเส้นทางระหว่างไทยกับญี่ปุ่น

3.3 การขนส่งทางอากาศ ในปี พ.ศ.2509 มีสนามบินพาณิชย์ต่างจังหวัดที่ใช้การอยู่ทั้งสิ้น 19 แห่ง ในจำนวนนี้มีเพียง 8 แห่งที่มีความถูกต้องตามมาตรฐานสากลซึ่งเครื่องบินพาณิชย์ภายในประเทศสามารถใช้ขึ้นลงได้โดยปลอดภัย คือ สนามบินพิษณุโลก ลำปาง เชียงใหม่ เชียงราย ภูเก็ต สงขลา อุบลราชธานี และอุดรธานี นอกจากนั้นยังคงต้องการการก่อสร้างทางวิ่งใหม่ หรือปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป ส่วนการขนส่งทางอากาศนั้น ปรากฏว่าประชาชนได้นิยมใช้บริการขนส่งภายในประเทศมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ดังจะเห็นได้ว่าในปี 2504 มีบริการทางการบินเพียง 1,598,416 ผู้โดยสาร-กม.เท่านั้น ในปี พ.ศ. 2509 ได้เพิ่มสูงถึง 3,340,400 ผู้โดยสาร-กม. อนึ่งเพื่อที่จะสามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้โดยสารได้สะดวกและปลอดภัยยิ่งขึ้น บริษัทเดินอากาศไทยจึงได้เปลี่ยนเครื่องบินโดยสารเป็นเครื่องบินใหม่มีขนาดใหญ่ขึ้นรวม 3 เครื่อง

3.4 การคมนาคม สื่อการคมนาคมที่สำคัญยิ่งได้แก่การโทรศัพท์ ในปัจจุบันมีเลขหมายโทรศัพท์ที่ในพระนครและธนบุรีอยู่จำนวน 55,000 เลขหมาย ในขณะที่ความต้องการใช้บริการประเภทนี้มีอยู่สูงมาก แม้ว่าในระหว่างของแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกจะได้เพิ่มเลขหมายจาก 29,500 เลขหมายเป็น 55,000 เลขหมายก็ตาม ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการส่วนบริการโทรศัพท์ในต่างจังหวัดนั้นมีชุมสายโทรศัพท์ที่อยู่ใน 46 จังหวัดกับ 16 อำเภอ รวมทั้งสิ้นมี 28,425 เลขหมาย ซึ่งยังไม่ทั่วถึงและจะต้องขยายอีกมากเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการ

ในด้านโทรคมนาคม มีบริการโทรคมนาคม (ไมโครเวฟ) สายหลักในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวม 22 จังหวัด และกำลังอยู่ในระหว่างการขยายบริการในภาคเหนือและภาคใต้

นโยบายและแนวทางการพัฒนา

4. เพื่อที่จะจัดให้ระบบคมนาคมและการขนส่งของประเทศมีสมรรถภาพสูงชันสำหรับเป็นรากฐานในการที่จะช่วยให้การพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศได้ดำเนินไปด้วยดี รัฐจะดำเนินการตามนโยบายพัฒนาดังต่อไปนี้

4.1 การขนส่ง การพัฒนาการขนส่งจะดำเนินการตามลำดับความสำคัญทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศให้ประสานและสอดคล้องกันและยึดถือแนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

การขนส่งทางบก

1) ในด้านที่เกี่ยวกับการพัฒนาการขนส่งทางถนน รัฐจะจัดให้มีระบบทางหลวงสายประธานที่มีมาตรฐานสูงเชื่อมต่อกันได้ทั่วราชอาณาจักร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การขนส่งสินค้าและผู้โดยสารให้มากขึ้น นอกจากนี้จะพัฒนาทางหลวงจังหวัดและทางหลวงชนบทตามท้องถิ่นต่างๆ ให้มากที่สุดและให้เชื่อมกับระบบทางหลวงแผ่นดิน ณ จุดที่เหมาะสมต่างๆ ทางหลวงเหล่านี้จะเป็นรากฐานในการเสริมสร้างความเจริญให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ และจะทำให้เกิดประโยชน์จากการใช้ทางหลวงแผ่นดินมากขึ้นด้วย

2) ในด้านการขนส่งทางรถไฟจะเน้นหนักไปในการปรับปรุงบริการที่มีอยู่แล้วให้มีสมรรถภาพสูงชันมากกว่าการขยายเส้นทางสายใหม่ เว้นแต่การสร้างและการขยายเส้นทางนั้นจะดำเนินไปเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจด้านอื่นๆ หรือเพื่อสนองความต้องการทางด้านความมั่นคงของประเทศ

3) ปรับปรุงบริการขนส่งทางบกให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกันระหว่างกิจการขนส่งประเภทต่างๆ พร้อมกันนั้นก็สนับสนุนให้เอกชนมีบทบาทมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ให้มีกิจการที่เป็นปึกแผ่น มีระเบียบ และมีบริการที่ปลอดภัย

การขนส่งทางน้ำ

1) ปรับปรุงขยายกิจการท่าเรือระหว่างประเทศและบริการท่าเรือให้มีสมรรถภาพสูง

2) เสริมสร้างพาณิชย์นาวีของชาติให้เป็นปึกแผ่น เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนนโยบายเศรษฐกิจและการส่งเสริมการค้าต่างประเทศ

3) พัฒนาขนส่งทางน้ำชายฝั่งและภายในประเทศ โดยปรับปรุงขยายท่าเทียบเรือ ขุดลอกร่องน้ำทางเข้าท่าเรือชายฝั่งและร่องน้ำทางเดินเรือที่สำคัญ ๆ ภายในประเทศเพื่อให้การขนส่งสะดวกและก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะสนับสนุนกิจการของเอกชนในด้านนี้

การขนส่งทางอากาศ

1) ปรับปรุงการขนส่งทางอากาศภายในประเทศให้มีสมรรถภาพสูงและเพียงพอแก่ความต้องการ นอกจากนี้ จะสนับสนุนให้มีการอำนวยความสะดวกแก่ท้องถิ่นต่างๆ ภายในประเทศซึ่งติดต่อกันด้วยเส้นทางคมนาคมทางบกหรือทางน้ำไม่ได้โดยสะดวก ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการขนส่งระบบอื่นๆ ของประเทศ

2) ในด้านการเดินอากาศระหว่างประเทศ มีนโยบายที่จะรักษาความเป็นศูนย์กลางของการบินระหว่างประเทศไว้ โดยดำรงไว้ซึ่งบริการด้านสนามบินและบริการควบคุมการจราจรทางอากาศให้อยู่ในมาตรฐานสูง

4.2 การคมนาคม มีนโยบายที่จะจัดระบบการคมนาคมและการสื่อสารของประเทศให้ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการทั้งในด้านเศรษฐกิจ การปกครอง และบริการสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการโทรศัพท์และการโทรคมนาคม การพัฒนาระบบการคมนาคมประเภทต่าง ๆ จะให้ดำเนินไปในลักษณะที่สอดคล้องกัน โดยอาศัยเส้นทางโทรคมนาคมสายหลักอันเดียวกันและหลีกเลี่ยงการลงทุนซ้ำหรือซ้อนกันโดยไม่จำเป็น

เป้าหมาย

5. จากผลของการพัฒนาเศรษฐกิจตามแผนพัฒนานี้จะทำให้ประเทศไทยมีระบบการขนส่งและการคมนาคมมีสมรรถภาพสูงและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งสรุปเฉพาะที่สำคัญได้ดังนี้

5.1 ทางหลวงแผ่นดิน ระยะทางหลวงแผ่นดินจะเพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่ในปี พ.ศ. 2509 ประมาณ 9,881 กิโลเมตร เป็น 12,300 กิโลเมตร อย่างไรก็ดี การพัฒนางานด้านนี้จะได้มุ่งหนักไปในการยกมาตรฐานทางเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น โดยจะได้ทำการลาดยางเป็นระยะประมาณ 234 กิโลเมตร และก่อสร้างทางเป็นระยะทาง 3,385 กิโลเมตร

5.2 ทางหลวงจังหวัด ระยะทางหลวงจังหวัดทั่วประเทศจะเพิ่มขึ้นจากประมาณ 6,900 กิโลเมตรใน พ.ศ. 2509 เป็นประมาณ 9,027 กิโลเมตร ในจำนวนนี้จะเป็นระยะทางที่ก่อสร้างขึ้นใหม่ 2,142 กิโลเมตร และเป็นการก่อสร้างบูรณะทางเดิม 1,939 กิโลเมตร

5.3 การรถไฟ จะจัดหารถโดยสารและรถสินค้ามาเปลี่ยนรถเก่าที่หมดอายุใช้งาน และเพิ่มรถใหม่ให้เพียงพอแก่ความต้องการ ประมาณว่าจะสามารถเพิ่มรถสินค้าขึ้นเป็นจำนวน 8,396 คันรถโดยสารเป็นจำนวน 857 คัน รถดีเซลรางจะเพิ่มขึ้นเป็น 48 คัน ซึ่งจะ

พอเพียงกับปริมาณงานในขณะนั้น ทั้งนี้ จะสามารถบรรทุกผู้โดยสารได้ 3.4 พันล้านผู้โดยสาร-กิโลเมตร และบรรทุกสินค้าได้ 1.7 พันล้านตัน-กิโลเมตร

5.4 การโทรศัพท์ จะเพิ่มปริมาณโทรศัพท์ทั้งในพระนครและธนบุรีและต่างจังหวัดให้มีเพียงพอแก่ความต้องการ พระนครและธนบุรีจะมีหมายเลขโทรศัพท์ทั้งสิ้นประมาณ 142,3000 เลขหมายและในต่างจังหวัดจะมีเลขหมายทั้งสิ้น 44,000 เลขหมาย ทำให้เลขหมายโทรศัพท์ทั่วประเทศเพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่ในปี พ.ศ. 2509 จำนวน 83,000 เลขหมายเป็นจำนวน 1,863,000 เลขหมายในปี พ.ศ. 2514

5.5 การสื่อสาร

1) ทำการก่อสร้างสถานีภาคพื้นดินถาวรให้แล้วเสร็จสมบูรณ์ เพื่อให้บริการโทรคมนาคมระหว่างประเทศผ่านดาวเทียมสามารถดำเนินไปได้โดยสะดวกและได้ผลสมบูรณ์ กับจะพิจารณาโครงการวางเคเบิลใต้ทะเลตามระบบเอเชียใต้และแปซิฟิกว่า ควรจะดำเนินการหรือไม่และเมื่อใด

2) จัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขเพิ่มขึ้นอีก 195 แห่ง ทำให้มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขทั่วประเทศเป็นจำนวน 512 แห่งในปี 2514

3) ทำการก่อสร้างระบบโทรคมนาคมสายหลักในภาคเหนือและภาคใต้รวม 20 จังหวัด เฉพาะภาคใต้จะเชื่อมติดต่อกับมาเลเซียด้วย

4) ทำการก่อสร้างสถานีโทรทัศน์ขึ้น 1 แห่งในพระนคร สำหรับในจังหวัดภาคเหนือและภาคใต้จะสร้างสถานีโทรทัศน์ขึ้นอีก 10 แห่ง

เป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญ

	2509	2510	2511	2512	2513	2514
1.ทางหลวงแผ่นดิน						
ทางหลวงแผ่นดิน ทั้งสิ้น(กม.)	9,881	10,249	10,603	11,049	11,674	12,301
ทางก่อสร้างใหม่ แต่ละปี	399	368	354	446	654	627
ทางก่อสร้างตามแนว ทางเดิมแต่ละปี	219	422	416	220	153	118
ทางลาดยางแต่ละปี	775	715	808	825	-	-
2. ทางหลวงจังหวัด						
ทางหลวงจังหวัด ทั้งสิ้น	6,903	7,203	7,659	8,115	8,571	9,027
ทางก่อสร้างใหม่แต่ ละปี	420	300	456	456	456	456
ทางก่อสร้างตาม แนวทางเดิมแต่ละปี	360	342	353	353	361	365
ทางบูรณะแต่ละปี	36	34	34	34	32	31
3. การรถไฟ						
จำนวนรถสินค้า ^{1/} (ตู้)	8,200	8,240	8,280	8,320	8,360	8,396
จำนวนรถโดยสาร ^{1/} (ตู้)	820	820	857	857	857	857
จำนวนหัวรถจักร ดีเซล(คัน)	165	165	185	243	243	243
จำนวนรถดีเซลราง (ชุด)	10	20	48	48	48	48
จำนวนไม้หมอน คอนกรีต (ท่อน)	49,364	98,300	97,200	97,200	96,000	96,000

เป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญ

	2509	2510	2511	2512	2513	2514
ผู้โดยสาร-กม. รายปี (หน่วย 1,000)	2,932,000	3,020,000	3,111,000	3,204,000	3,300, 000	3,399,000
สินค้า ต้น-กม.รายปี (หน่วย 1,000)	1,518,000	1,548,000	1,539,000	1,611,000	1,643,000	1,676,000
4. การโทรศัพท์						
จำนวนหมายเลข โทรศัพท์ทั่วประเทศ (เลขหมาย)	83,000	96,200	103,200	116,200	145,000	186,300
จำนวนเลขหมาย โทรศัพท์ใน พระนคร ธนบุรี	55,000	64,200	68,200	78,200	104,000	142,300
จำนวนเลขหมาย โทรศัพท์ในต่าง จังหวัด	28,000	32,000	35,000	38,000	41,000	44,000
5. การไปรษณีย์						
โทรเลข						
จำนวนที่ทำการ ไปรษณีย์โทรเลข ทั่วประเทศ	317	352	392	432	472	512
จำนวนที่ทำการ ไปรษณีย์โทรเลข ในพระนคร ธนบุรี	27	32	42	52	62	72
จำนวนที่ทำการ ไปรษณีย์โทรเลข ในต่างจังหวัด	290	320	350	380	410	440

หมายเหตุ ^{1/} ปี 2510-2514 ไม่ได้รวมรถสินค้าแทนรถเก่าจำนวน 339 คัน โดยสารแทนรถเก่า
จำนวน 173 คัน

HIGHWAY MAP NORTHERN REGION

HIGHWAY MAP NORTH-EASTERN REGION

HIGHWAY MAP NORTH-EASTERN REGION

LEGEND

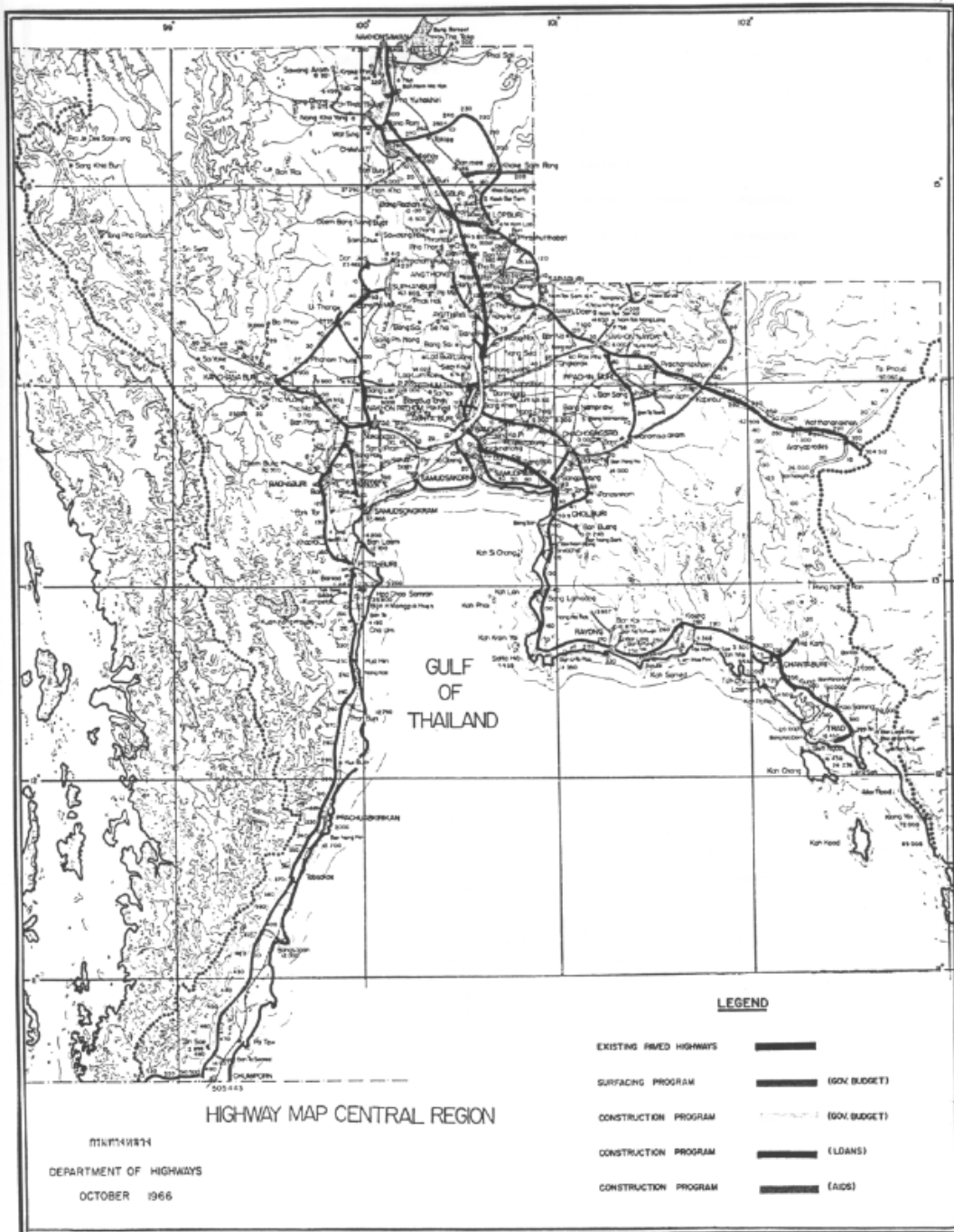
- EXISTING PAVED HIGHWAYS
- SURFACING PROGRAM (GOV BUDGET)
- CONSTRUCTION PROGRAM (GOV BUDGET)
- CONSTRUCTION PROGRAM (LOANS)
- CONSTRUCTION PROGRAM (AIDS)

01111111111111

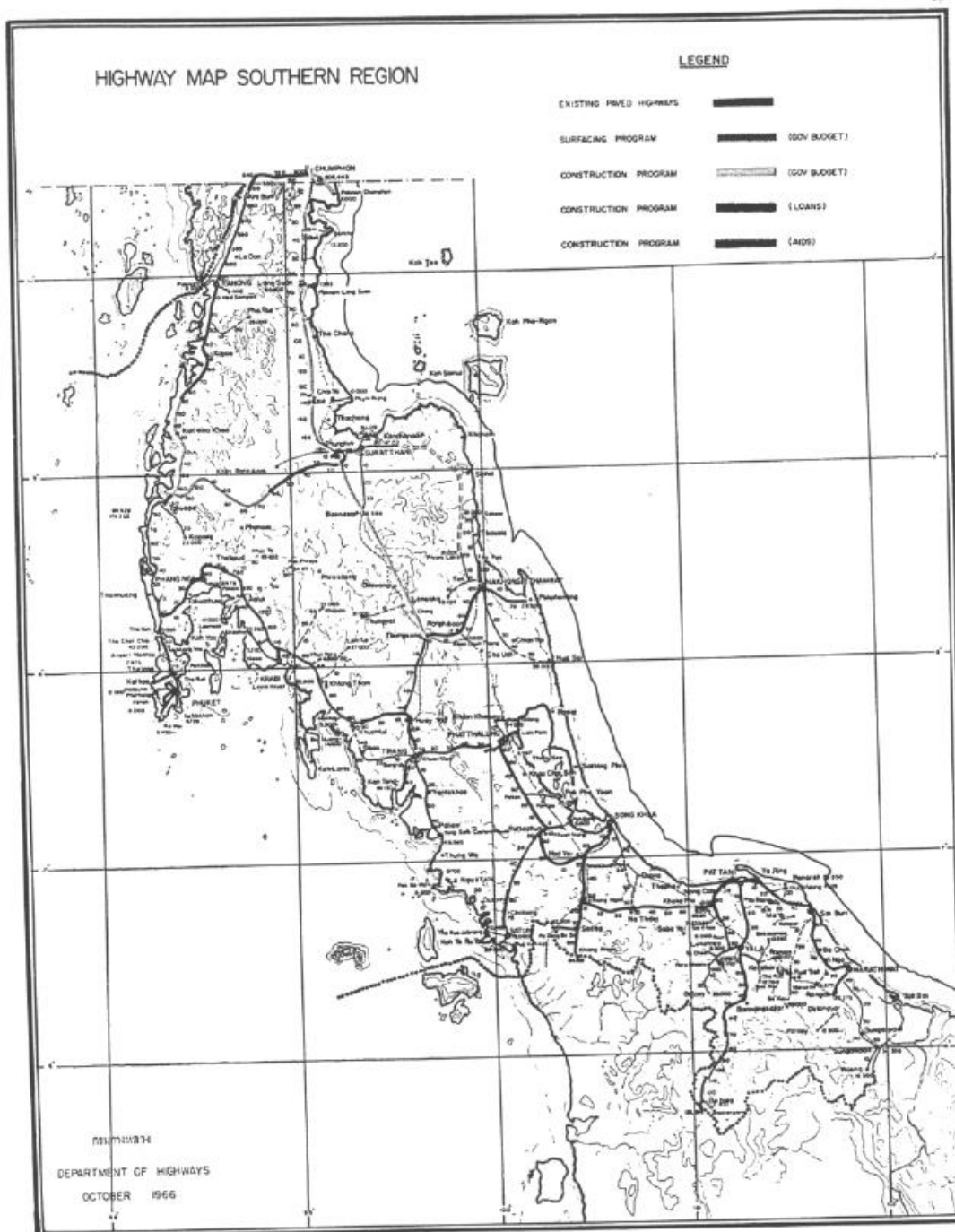
DEPARTMENT OF HIGHWAYS

OCTOBER 1966

HIGHWAY MAP CENTRAL REGION

HIGHWAY MAP SOUTHERN REGION

โครงการ

6.โครงการพัฒนาเศรษฐกิจด้านการคมนาคมและขนส่งมีดังต่อไปนี้

6.1 การขนส่งทางบก

6.1.1 ทางหลวง

1).โครงการพัฒนาทางหลวงแผ่นดิน การพัฒนาทางหลวงแผ่นดินที่กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้เป็นการดำเนินการตามโครงการการก่อสร้างและบูรณะทางหลวงแผ่นดิน 7 ปี (พ.ศ. 2508-2514) โครงการนี้จะมีวัตถุประสงค์ที่จะยกมาตรฐานทางหลวงแผ่นดินของประเทศให้สูงขึ้นและให้ประเทศมีระบบทางหลวงแผ่นดินที่ติดต่อกันได้ทั่วทุกภาคตลอดปี สาระสำคัญของโครงการประกอบด้วย การลาดยางทางหลวงที่มีสภาพพื้นที่ชั้นล่างดีอยู่แล้ว เป็นจำนวนประมาณ 3,123 กิโลเมตร และทำก่อสร้างทาง 4,387 กิโลเมตร รวมเป็นระยะทางที่จะดำเนินการตามโครงการนี้ทั้งสิ้น 7,510 กิโลเมตร ทั้งนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการปรับปรุงทางซึ่งเปิดรับการจราจรอยู่แล้วให้มีมาตรฐานสูงขึ้นเพื่อวางรากฐานที่ดีสำหรับการพัฒนาทางหลวงแผ่นดินในระยะต่อไป ส่วนการก่อสร้างทางสายใหม่นั้นจะคงดำเนินการเฉพาะสายที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจเท่านั้น เมื่อโครงการนี้เสร็จสิ้นลงจะทำให้ทางหลวงแผ่นดินทั่วประเทศมีจำนวนประมาณ 12,300 กิโลเมตร ในจำนวนนี้จะมีทางพื้นผิวลาดยางหรือคอนกรีตประมาณ 10,000 กิโลเมตร

2) โครงการพัฒนาทางหลวงจังหวัด การพัฒนาทางหลวงจังหวัดในปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้างและบูรณะทางหลวงจังหวัด 7 ปี (พ.ศ. 2508-2514) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้ คือ

ทำการก่อสร้างทางที่ขึ้นทะเบียนไว้

ภาคเหนือ	349	กม.
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	499	กม.
ภาคกลาง	399	กม.
ภาคใต้	<u>355</u>	กม.
รวม	<u>1,602</u>	กม.
ทำการก่อสร้างทางภาคต่างๆ โดยศูนย์เครื่องมือกล	532	กม.
ทำการบูรณะทางเดิม	<u>201</u>	กม.
รวมระยะทางตามโครงการทั้งสิ้น	<u>2,335</u>	กม.

นอกจากงานก่อสร้างและบูรณะตามโครงการดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะมีการก่อสร้างทางเพิ่มเติมโดยใช้เงินกู้จากต่างประเทศ มีการก่อสร้างทางใหม่เพิ่มเติมโดยหน่วยงานอื่น ๆ เช่น กรมชลประทาน และ กรป.กลาง เป็นต้น แผนงานที่คาดว่าจะดำเนินการในระหว่างปี 2510 - 2514 มีดังนี้

การก่อสร้างและบูรณะทางเดิม

การก่อสร้างทางสายใหม่

เงินกู้ต่างประเทศ	500	กม.	
กรมชลประทานสร้าง	400	กม.	
กรป.กลาง สร้าง	824	กม.	
ทางหลวงชนบทที่ยกเป็นทางหลวงจังหวัด	400	กม.	<u>2,124</u> กม.
รวมระยะทางดำเนินการระหว่างปี 2510–2514 ทั้งสิ้น			<u>4,063</u> กม.

ในระยะทางที่จะทำการบูรณะและก่อสร้างจำนวน 4,063 กม.ข้างต้น จะเป็นการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาทางหลวงจังหวัด 7 ปี จำนวนประมาณ 1,940 กม. นอกนั้นจะเป็นการก่อสร้างนอกโครงการ

6.1.2 การรถไฟ

1) โครงการปรับปรุงและขยายงานบนทางที่เปิดเดินรถแล้ว มีวัตถุประสงค์ในการที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพในการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารทางรถไฟให้สูงขึ้นและเพียงพอแก่ความต้องการ

โครงการนี้ได้เริ่มขึ้นมาตั้งแต่แผนพัฒนาการเศรษฐกิจฉบับแรก สำหรับการดำเนินงานระหว่างปี 2510–2514 ส่วนหนึ่งจะเป็นการดำเนินงานตามแผนพัฒนากิจการรถไฟ พ.ศ. 2504–2509 ให้แล้วเสร็จ นอกจากนี้จะมีการดำเนินงานที่สำคัญ คือ

- จัดหารถดีเซล 78 คัน
- จัดหารถดีเซลและรถดีเซลสับเปลี่ยน 43 คัน
- จัดหารถโดยสาร 25 คัน และสร้างรถโดยสาร 180 คัน
- จัดหารขบวนรถเป็นชุด 1 ชุด
- จัดหาและสร้างรถสินค้า 435 คันและแม่แคร่รถ 8 ล้อ 196 คัน
- เปลี่ยนสะพานให้รับน้ำหนักได้ 15 ตัน รวม 388 ช่วง
- ผลิตหมอนคอนกรีต 192,000 ท่อน
- เปลี่ยนรางเป็นขนาด 70 ปอนด์ และ 80 ปอนด์ พร้อมกับเชื่อมรางและเปลี่ยนเครื่องยึดเหนี่ยวรางในทางตอนภูเขา
- ขยายย่านขนาดใหญ่และขนาดกลาง รวม 8 แห่ง
- ปรับปรุงทางสายแม่งลองให้มีสภาพดีและปลอดภัยยิ่งขึ้น

2. โครงการประเภทสำรวจและก่อสร้างทางสายใหม่ งาน

สำคัญได้แก่การดำเนินงานก่อสร้างทางสายแก่งคอย-บัวใหญ่ ต่อเนื่องจากที่ได้ดำเนินไปแล้วในปี 2509 จนแล้วเสร็จนอกจากนี้ จะมีการสำรวจทางเศรษฐกิจและวิศวกรรมสายเด่นชัย-เชียงใหม่-เชียงใหม่ สายคลองบางพระ-แหลมฉบัง-สัตหีบ เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการสำรวจและก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกแห่งที่สองทางชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก และทำการก่อสร้างทางเชื่อม

สายบางชื่อ-คลองตัน เพื่อให้การขนส่งสินค้าเข้าออกจากท่าเรือโดยทางรถไฟสามารถดำเนินไปได้โดยสะดวกขึ้น

6.1.3 การสำรวจประสานงานและพัฒนาการขนส่งอื่น ๆ

1) **โครงการสำรวจ วิจัย และศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบริการและค่าใช้จ่ายในการขนส่งทั่วประเทศ** ทำการสำรวจพร้อมกับการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการขนส่ง ในการนี้จะมีการสำรวจหาต้นทุนการขนส่งสินค้าสำคัญ ๆ และแสวงหาวิธีการแก้ไขที่เหมาะสมด้วยโครงการนี้ได้เริ่มต้นมาตั้งแต่ปี 2509 ด้วยการออกสำรวจจุดที่มีการขนส่งสำคัญ ๆ ในต่างจังหวัด และสำรวจปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการขนส่งต่าง ๆ ในปี 2510 จะได้ดำเนินการต่อเนื่องจากที่ได้ดำเนินการไปแล้วจนแล้วเสร็จ

2) **โครงการประสานงานการขนส่งและคมนาคมของประเทศ** สำรวจและวางแผนทางประสานงานด้านการขนส่งและการคมนาคมของประเทศ เพื่อให้การดำเนินงานได้เป็นไปโดยสอดคล้องกันและมีประสิทธิภาพสูง โดยจะขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศทางด้านผู้เชี่ยวชาญ

3) **โครงการสำรวจการขนส่งทางถนน** ทำการสำรวจปริมาณและความเคลื่อนไหวของรถบรรทุก รถโดยสาร ตลอดจนปริมาณสินค้าและผู้โดยสารทั่วประเทศ เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนการจัดระบบการขนส่งทางถนนให้ดำเนินไปอย่างมีระเบียบทั่วถึงและเพียงพอแก่ความต้องการ โครงการนี้ได้เริ่มมาตั้งแต่ปี 2509 และในปี 2510 จะเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องเพื่อให้โครงการนี้แล้วเสร็จสมบูรณ์

4) **โครงการก่อสร้างสถานีขนส่งผู้โดยสาร** สร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้แก่บริการเดินรถโดยสารระยะไกล โดยให้มีจุดที่ออกรถต้นทาง ปลายทาง และที่จอดรถระหว่างทางที่แน่นอน ในขณะที่เดียวกันกรมการขนส่งทางบกก็จะทำการควบคุมเวลาและจำนวนรถที่ออกจากจุดต่าง ๆ เป็นการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนอันสืบเนื่องมาจากการแก่งแย่งผู้โดยสารซึ่งกันและกันในระหว่างผู้ประกอบการขนส่งด้วยกันเอง นอกจากนี้ โครงการดังกล่าวยังจะช่วยให้เกิดมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการจราจรและก่อให้เกิดความสะดวกในการวางผังเมืองของจังหวัดต่าง ๆ อีกด้วย

โครงการนี้ได้เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 โดยกรมการขนส่งทางบกได้เปิดสถานีขนส่งผู้โดยสารขึ้นรวม 3 แห่ง คือ ที่จังหวัดนครราชสีมา อุตรธานีและเชียงใหม่ ในระหว่างปี 2510 ถึง 2514 นี้จะทำการจัดตั้งสถานีขนส่งผู้โดยสารชั้นหนึ่งขึ้น 7 แห่ง ชั้นสอง 20 แห่งและชั้นสามอีก 20 แห่งในจังหวัดต่าง ๆ ตามความเหมาะสม สำหรับสถานีขนส่งผู้โดยสารชั้นหนึ่งและชั้นสองจะมีการติดตั้งอุปกรณ์ในการตรวจสภาพรถด้วย นอกจากนี้ จะมีการติดตั้งเครื่องมือรับส่งวิทยุ ณ สถานีขนส่งที่สำคัญ ๆ จำนวน 22 ชุดเพื่อใช้ในการติดต่อกับรถโดยสารที่จะเดินทางระยะไกลอีกด้วย

4) **โครงการปรับปรุงและขยายโรงเรียนการขนส่ง** มีวัตถุประสงค์ที่จะให้การศึกษอบรมแก่ผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งต่าง ๆ ให้มีความรู้ความชำนาญ

เกี่ยวกับงานในหน้าที่อันจะเป็นการให้ความสะดวกแก่ประชาชนผู้โดยสารและลดอุบัติเหตุทางถนนให้น้อยลง ในระหว่างปี พ.ศ. 2510–2514 จะขยายโรงเรียนการขนส่งในส่วนกลางให้สามารถรับนักศึกษาเข้าศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรการขับรถยนต์ให้ได้ปีละ 480–600 คน จะอบรมพนักงานขับรถให้ได้ปีละ 1,920 ถึง 2,400 คน นายตรวจและพนักงานเก็บค่าโดยสารประมาณปีละ 7,600 คน สำหรับส่วนภูมิภาคจะได้ขยายโรงเรียนการขนส่งออกไปอีก 12 แห่ง

6) **โครงการปรับปรุงบริการด้านการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารทางบก** มีวัตถุประสงค์ที่จะปรับปรุงรัฐวิสาหกิจที่มีบทบาทเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารทางบกให้สามารถอำนวยบริการขนส่งที่มีประสิทธิภาพสูงในระยะของแผนนี้จะมุ่งหนักในการปรับปรุงบริการเดิมที่มีอยู่แล้วมากกว่าการขยายงานใหม่

องค์การ ร.ส.พ. กำหนดจะซื้อรถบรรทุกจำนวน 311 คันและรถโดยสารจำนวน 230 คันเพื่อใช้แทนของเดิมที่หมดอายุใช้งาน นอกจากนี้จะทำการปรับปรุงและจัดหาอุปกรณ์ในการซ่อมบำรุงรักษารถเพิ่มขึ้นเพื่อให้งานซ่อมบำรุงรักษามีประสิทธิภาพดีขึ้นและทำการก่อสร้างที่ทำการและสถานีรับส่งสินค้าเพิ่มขึ้นตามความจำเป็นในระหว่างระยะของแผน

บริษัทขนส่ง จำกัด จะจัดหารถโดยสารใหม่เพื่อใช้แทนรถเก่าที่หมดอายุใช้งานจำนวน 150 คันในระยะของแผน

6.2 การขนส่งทางน้ำ

1) **โครงการสำรวจและปรับปรุงเส้นทางเดินเรือภายในประเทศ** มีวัตถุประสงค์ที่จะทำการสำรวจทางเทคนิคเส้นทางขนส่งทางน้ำภายในประเทศที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและทำการขุดลอกร่องน้ำตามแนวการสำรวจให้มีความลึก 2 เมตร เพื่อให้เรือรับส่งสินค้าและผู้โดยสารแล่นผ่านได้โดยสะดวก

การสำรวจทางเทคนิคและทำแผนที่เดินเรือได้เริ่มขึ้นในระหว่างระยะที่สองของแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรก สำหรับแผนนี้จะเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากที่ได้ดำเนินไปแล้ว คือสำรวจและหาข้อมูลทางเทคนิคพร้อมกับทำแผนที่เดินเรือในแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่สะพานพระราม 6 ถึงนครสวรรค์ในแม่น้ำน้อย แม่น้ำป่าสักและแม่น้ำลพบุรี เมื่อปรากฏผลของการสำรวจเป็นที่แน่ชัดแล้ว จะได้ทำการขุดลอกร่องน้ำตามแนวผลของการสำรวจข้างต้น ทั้งนี้ ประมาณว่าจะทำการขุดลอกได้ยาว 60 กิโลเมตร

2) **โครงการสำรวจและปรับปรุงท่าเรือชายทะเลภาคใต้** มีวัตถุประสงค์ที่จะทำการสำรวจทางเทคนิคท่าเรือชายฝั่งต่าง ๆ ในภาคใต้ และทำการขุดลอกท่าเรือเหล่านั้นให้เรือค้าขายฝั่งเข้าเทียบท่าได้โดยสะดวก โดยไม่ต้องมีการขนถ่ายกลางน้ำหรือรอเวลาน้ำขึ้น ทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งทางน้ำลงได้อีกมาก ในระยะของแผนจะทำการสำรวจทางเทคนิคการสร้างท่าเรือสงขลา ชุมพร สตูล ระนอง กระบี่ ปากพนังและสุราษฎร์ธานี ทำการก่อสร้างท่าเรือชายฝั่งที่สงขลาทำการขุดลอกร่องน้ำทางเข้าท่าเรือกันตั้งต่อจากที่ได้ดำเนินไปแล้วในปีก่อนๆ จนแล้วเสร็จเพื่อสร้างท่าเรือขึ้นต่อไป ทำการขุดลอกร่องน้ำทางเข้าท่าเรือสงขลา

ปัตตานี ปากพนัง สุราษฎร์ธานี นราธิวาส และภูเก็ตให้เรือสินค้าชายฝั่งเข้าเทียบท่าได้ โดยสะดวก เพื่อการนี้จะมีการจัดหาเรือขุด เรือสำรวจและเครื่องอุปกรณ์ในการสำรวจและขุดลอกสำหรับฝั่งตะวันออกจำนวนหนึ่งชุด รวมไปถึงจังหวัดสงขลาและใช้สงขลาเป็นศูนย์ปฏิบัติงานสำหรับการสำรวจและขุดลอกทางฝั่งตะวันออก ส่วนการดำเนินงานทางฝั่งตะวันตกนั้นจะใช้เรือและเครื่องมือที่กั้นตั้งเข้าดำเนินการ

3) **โครงการสำรวจและก่อสร้างท่าเรือแห่งที่สอง** สำรวจทางเศรษฐกิจและวิศวกรรมบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาและฝั่งทะเลด้านตะวันออกเพื่อหาที่ตั้งท่าเรือที่เหมาะสมแล้วทำการออกแบบวิศวกรรมและก่อสร้างท่าเรือในอันดับต่อไป เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระการขนถ่ายสินค้าที่ทำเรือกรุงเทพฯ

4) **โครงการปรับปรุงบริการขนถ่ายสินค้า** ปรับปรุงประสิทธิภาพการขนถ่ายสินค้า ณ บริเวณท่าเทียบเรือปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถทำการขนถ่ายสินค้าได้มากขึ้นโครงการนี้ได้เริ่มมาตั้งแต่ระยะของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจฉบับแรก โดยได้มุ่งหนักไปในทางจัดหาอุปกรณ์ยกขนสินค้าเพื่อเปลี่ยนแทนของเก่าที่หมดอายุใช้งานและเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอแก่ความต้องการ นอกจากนี้ มีการจัดหาอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการยกขนสินค้า เช่น สร้างพื้นวางสินค้า เป็นต้น

ในระยะของแผนจะก่อสร้างโรงพักสินค้า คลังสินค้า พื้นวางสินค้าและสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ตามความจำเป็น นอกจากนี้ จะมีการจัดหาอุปกรณ์ยกสินค้าเพิ่มเติมให้ทันกับปริมาณการขนถ่ายสินค้าที่เพิ่มขึ้น โดยจะมีการจัดซื้อรถยกสินค้าปีละประมาณ 50-65 คัน รถปั้นจั่นปีละประมาณ 5 คัน และอุปกรณ์ยกขนสินค้าอื่นๆ ตามความจำเป็น

5) **โครงการขยายเขื่อนเทียบเรือและที่จอดเรือ** ทำการก่อสร้างหลักผูกเรือกลางน้ำขึ้น 30 หลัก เพื่อให้เรือสินค้าจอดกลางน้ำได้ประมาณ 7 ลำ และทำการขยายเขื่อนเทียบเรือด้านตะวันออกให้เรือสินค้าขนาดใหญ่จอดได้ 6 ท่า สร้างโกดังเก็บสินค้าตลอดจนสร้างอาคารอื่นๆ และจัดหาอุปกรณ์ยกขนสินค้าตามความจำเป็น เมื่อโครงการดังกล่าวนี้แล้วเสร็จจะทำให้การทำเรือสามารถบริการขนถ่ายสินค้าได้ต่อไปอีกประมาณ 7-8 ปี โดยไม่คับคั่งเกินไป

6) **โครงการจัดหาเรือเดินทะเล** ปรับปรุงบริการขนส่งทางทะเลทั้งทางด้านชายฝั่งและการเดินเรือทะเลลึกให้มีประสิทธิภาพสูงเป็นรากฐานอันดีสำหรับการพัฒนาพาณิชย์นาวีของประเทศในอนาคตต่อไป

บริษัทไทยเดินเรือทะเล จำกัด กำหนดจะทำการจำหน่ายเรือเก่า 3 ลำ และซื้อเรือสินค้าใหม่เพื่อนำมาใช้แทนเรือเก่าที่ขายไปและขยายงานตามเส้นทางเดินเรือใหม่ 2 ลำ

บริษัทเดินเรือไทย จำกัด กำหนดจะทำการซื้อเรือสินค้าใหม่ขนาด 800 ตัน 2 ลำเพื่อใช้เดินชายฝั่งแทนเรือเก่าที่หมดอายุใช้งาน

6.3 การขนส่งทางอากาศ

1) **โครงการพัฒนาสนามบินต่างจังหวัด** ปรับปรุงสนามบินพาณิชย์ในประเทศให้มีพื้นที่ผิวคอนกรีตหรือแอสฟัลท์ มีลักษณะถูกต้องตามมาตรฐานสากลและอยู่ใน

สภาพที่ใช้การได้ตลอดทุกฤดูกาล โครงการนี้ได้เริ่มขึ้นในระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรก โดยได้ทำการก่อสร้างสนามบินเชียงใหม่ อุบลราชธานี อุตรธานี พิษณุโลก ลำปางและเชียงราย ให้ใช้การได้ตลอดทุกฤดูกาลและถูกต้องตามมาตรฐานสากล ทำการปรับปรุงสนามบินภูเก็ต บัตตานีและหัวหินให้มีพื้นที่ผิวอัสฟัลท์ เริ่มงานก่อสร้างสนามบินหาดใหญ่เพื่อใช้แทนสนามบินที่ สงขลา และทำการสำรวจออกแบบสนามบินแม่สะเรียงแม่สอดและแม่ฮ่องสอนด้วย ในระหว่างปี พ.ศ. 2510-2514 จะได้ดำเนินงานก่อสร้างสนามบินหาดใหญ่ต่อจากที่ได้ดำเนินการไปแล้วจน แล้วเสร็จ ก่อสร้างสนามบินแม่สอด ขอนแก่น ตรัง นครพนม แม่ฮ่องสอนและแม่สะเรียง ให้มี พื้นที่ผิวอัสฟัลท์ถูกต้องตามมาตรฐานสากล ต่อทางวิ่งสนามบินปัตตานีให้ได้มาตรฐานและสร้างที่ พักผู้โดยสารและหอบังคับการบินขึ้นอีก 4 แห่ง

2) **โครงการวิทยุการบินอากาศ** ปรับปรุงระบบการสื่อสารและควบคุม การจราจรทางอากาศของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพสูงและมีคุณภาพทัดเทียมกับ มาตรฐานสากลโครงการนี้ได้เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 โดยได้ติดตั้งเครื่องรับส่งวิทยุเพื่อการ สื่อสารและการควบคุมจราจรทางอากาศรวม 7 แห่ง จัดตั้งสถานีวิทยุการบินบางบึง บางปลา และสร้างศูนย์โทรคมนาคมที่ทุ่งมหาเมฆ นอกจากนี้ ได้จัดสร้างระบบการลงจอดโดยใช้เครื่องมือ ที่

ดอนเมืองและรังสิต เพื่อให้เครื่องบินลงสู่สนามได้สะดวกขึ้น ในระยะของแผนจะได้ดำเนินการ ติดตั้งเครื่องอุปกรณ์สำหรับทางวิ่งทางขับและลานจอด 4 แห่ง ติดตั้งเครื่องช่วยเดินอากาศชนิด บอกทิศทางที่หาดใหญ่ ตั้งหน่วยบินทดสอบเครื่องช่วยการเดินอากาศ ติดตั้งอุปกรณ์วิทยุสื่อสาร ระหว่างสถานีวิทยุต่างจังหวัด 4 แห่ง กับศูนย์กลางสื่อสารที่กรุงเทพฯ รวมทั้งทำการปรับปรุง บริการควบคุมการจราจรทางอากาศด้านบริเวณให้ได้ผลสมบูรณ์

3) **โครงการปรับปรุงท่าอากาศยานดอนเมือง** ปรับปรุงทางวิ่ง ทางขับและ ลานจอด อาคารที่พักผู้โดยสาร และบริการควบคุมการจราจรทางอากาศด้านการลงให้สมบูรณ์ เพื่อบรรเทาความคับคั่งบริเวณท่าอากาศยานและอำนวยความสะดวกแก่การขึ้นลงของเครื่องบิน ต่างๆ จนกว่าการก่อสร้างสนามบินพาณิชย์แห่งที่สองจะแล้วเสร็จ

โครงการนี้ได้เริ่มมาตั้งแต่ระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรก โดยได้ จัดสร้างทางวิ่งสายตะวันออกเพื่อให้เครื่องบินทหารและพลเรือนสามารถใช้เป็นที่ขึ้นลงได้อีก ทางหนึ่ง และทำการปรับปรุงอาคารที่พักผู้โดยสารให้ทันสมัยยิ่งขึ้น ในระหว่างปี พ.ศ. 2510-2514 จะทำการปรับปรุงทางวิ่งทางขับ ลานจอดและตัวอาคารให้สมบูรณ์ และทำการปรับปรุง บริการควบคุมการจราจรทางอากาศด้านการลงให้ดียิ่งขึ้น

4) **โครงการสำรวจและออกแบบสนามบินพาณิชย์ระหว่าง ประเทศแห่งที่สอง** เนื่องจากสนามบินดอนเมืองในปัจจุบันมีเครื่องบินขึ้นลงเพิ่มขึ้นมากทุกปี และกำลังประสบความคับคั่งมากขึ้นเป็นลำดับ การปรับปรุงสนามบินดอนเมืองตามโครงการจะ ช่วยบรรเทาความคับคั่งไปได้เพียงชั่วคราวเท่านั้น ประกอบกับวิวัฒนาการทางด้านการบินได้ เจริญก้าวหน้าไปเป็นอันมาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการสำรวจทางวิศวกรรมและออกแบบ

สนามบินพาณิชย์แห่งใหม่ ณ บริเวณที่ซึ่งกรมการบินพาณิชย์ได้จัดซื้อไว้แล้วบางส่วนให้แล้วเสร็จ และทำการจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติมให้ครบตามโครงการภายในระยะของแผน เพื่อพิจารณาก่อสร้างสนามบินพาณิชย์ที่ทันสมัยให้เครื่องบินขนส่งประเภทไอพ่นขนาดหนักและเครื่องบินขนส่งประเภทความเร็วเหนือเสียงขึ้นลงได้โดยสะดวก

5) **โครงการฝึกการบินพลเรือน** ให้การฝึกอบรมในด้านบริการควบคุมการจราจรทางอากาศ การใช้และบูรณะรักษาระบบการเดินอากาศ การสื่อสารการบิน อุตุนิยามการบินและการขับเครื่องบิน โครงการนี้เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 ด้วยการช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติโดยจัดทำเป็นโครงการ 5 ปี ภายหลังจากที่การช่วยเหลือได้หมดสิ้นลงแล้ว รัฐบาลไทยโดยกรมการบินพาณิชย์ได้เข้าดำเนินการแทน โครงการนี้จะสามารถอบรมเจ้าหน้าที่ประเภทต่างๆ ได้เป็นจำนวนระหว่าง 140-180 คนต่อปี ในระยะของแผนจะดำเนินการจัดซื้อเครื่องบินฝึกจำนวน 4 เครื่อง เครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ 2 เครื่อง จัดหาอุปกรณ์การสื่อสาร และปรับปรุงอาคารเรียนและห้องปฏิบัติการตามความจำเป็น

6) **โครงการจัดซื้อเครื่องบินใหม่** ปรับปรุงบริการขนส่งทางอากาศภายในประเทศให้มีสมรรถภาพสูงสามารถอำนวยความสะดวกรวดเร็ว ปลอดภัยและเพียงพอแก่ความต้องการ โดยจัดหาเครื่องบินใหม่ขนาด 25-30 ที่นั่ง จำนวน 4 เครื่อง เพื่อใช้แทนเครื่องบินเก่าที่หมดอายุการใช้งาน และนอกจากนี้ จะมีการปรับปรุงโรงซ่อมเครื่องบินให้สามารถซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องบินที่มีอยู่แล้วและเครื่องบินที่จะจัดหามาใหม่ให้ได้สมบูรณ์

6.4 การคมนาคม

การไปรษณีย์โทรเลขและเทเล็กซ์

1) **โครงการขยายการไปรษณีย์โทรเลขประเภทรับฝาก** จัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขประเภทรับฝากขึ้นทั้งในพระนครและธนบุรี และที่ชุมนุมชนในส่วนภูมิภาคตามความจำเป็นประมาณว่าจะตั้งขึ้นราว 50 แห่ง

2) **โครงการขยายการไปรษณีย์โทรเลขท้องถิ่น** คัดเลือกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตที่ฝากไว้กับอำเภอหรือเอกชนมาเปิดเป็นที่ทำการไปรษณีย์ของกรมไปรษณีย์โทรเลขโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อปรับปรุงกิจการด้านการไปรษณีย์โทรเลขในส่วนภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นในระยะของแผนฉบับแรกได้ทำการรับโอนที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตที่ฝากไว้กับเอกชนและหน่วยราชการอื่นๆ มาดำเนินการเองได้เป็นจำนวนรวม 116 แห่ง ในระยะของแผนคาดว่าจะสามารถรับโอนที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตมาดำเนินการเองได้ประมาณ 150 แห่ง

3) **โครงการบริการเทเล็กซ์ในประเทศและติดต่อต่างประเทศ** ขยายบริการโทรพิมพ์ไปยังแหล่งที่มีธุรกิจการค้ามาก และส่งเสริมการติดต่อทางโทรพิมพ์ระหว่างจังหวัดใหญ่ๆ รวมทั้งการติดต่อกับต่างประเทศที่มีความสัมพันธ์ทางการค้ากับประเทศไทยมาก โดยผู้เช่าในข่ายของระบบนี้จะสามารถส่งข้อความเป็นลายลักษณ์อักษรถึงกันได้โดยสะดวกรวดเร็ว เป็นการส่งเสริมการพาณิชย์และบริการต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น โครงการนี้ได้เริ่มมาตั้งแต่ระยะ

ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกโดยได้ติดตั้งชุมสายเทเล็กซ์ชั้นในพระนครเป็นจำนวน 200 เลขหมาย ที่หาดใหญ่ ลำปาง นครราชสีมา แห่งละ 100 เลขหมาย และตั้งเทเล็กซ์สาขาที่ นครสวรรค์ ชลบุรี แห่งละ 24 เลขหมาย ส่วนการติดต่อกับต่างประเทศก็ได้เปิดบริการเทเล็กซ์ จากกรุงเทพฯ ไปยังญี่ปุ่น มนิลา ฮองกง และแอมสเตอร์ดัมต่อไปและจะได้ทำการติดตั้งเทเล็กซ์ สาขาขึ้นอีก 14 จังหวัดในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือและภาคใต้รวมทั้งจะ เปิดบริการระหว่างกรุงเทพฯ – สิงคโปร์ด้วย

4) **โครงการพัฒนาโทรเลขท้องถิ่น** เปลี่ยนสายโทรเลขเก่าที่หมดอายุใช้งาน และเพิ่มสายโทรเลขใหม่ให้เพียงพอแก่ความต้องการ พร้อมกับพาดสายไปยังท้องถิ่นซึ่งยังไม่มี บริการประเภทนี้อยู่ตามความจำเป็น โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2506 โดย กำหนดให้แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2509 อันเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรก ในทาง ปฏิบัติปรากฏว่าโครงการล่าช้าไปบ้าง กล่าวคือ ได้ดำเนินการแล้วเสร็จดังนี้

ภาคกลาง พาดสายเพิ่ม 8 ช่วง สร้างเสาและพาดสาย 13 ช่วง

ภาคใต้ พาดสายเพิ่ม 9 ช่วง สร้างเสาและพาดสาย 12 ช่วง

ภาคเหนือ พาดสายเพิ่ม 10 ช่วง สร้างเสาและพาดสาย 11 ช่วง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สร้างเสาและพาดสาย 7 ช่วง

ในปี พ.ศ. 2510 จะได้ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้โครงการนี้แล้วเสร็จสมบูรณ์ โดยจะทำการพาดสายเพิ่ม และสร้างเสาพาดสายในภาคต่างๆ รวม 14 ช่วง และจะปรับปรุงให้ ใช้โทรคมนาคมสายหลักของสำนักงานโทรคมนาคมได้ด้วย

การโทรศัพท์

1) **โครงการพัฒนากิจการโทรศัพท์นครหลวง** เพิ่มเลขหมายโทรศัพท์ใน พระนครและธนบุรี ซึ่งประมาณว่าสิ้นปี 2509 จะมีอยู่ 55,000 เลขหมาย ให้เพียงพอกับความ ต้องการ โดยจะทำการติดตั้งชุมสายโทรศัพท์พร้อมทั้งข่ายสาย แบ่งดำเนินงานเป็นระยะ คือ

ระยะแรก กำหนดจะเพิ่มเลขหมายขึ้นอีก 9,200 เลขหมายและเปิด ชุมสายโทรศัพท์ขึ้นใหม่ 3 แห่ง โดยดำเนินการในระหว่างปี 2508-2511 ซึ่งจะทำให้พระนคร และ

ธนบุรี มีเลขหมายโทรศัพท์เพิ่มขึ้นเป็น 64,200 เลขหมาย

ระยะที่สอง กำหนดจะเพิ่มเลขหมายขึ้นอีก 4,000 เลขหมาย โดยดำเนินการใน ระหว่างปี 2509-2511 ทำให้พระนครและธนบุรีมีเลขหมายเพิ่มขึ้นอีกเป็น 68,200 เลขหมาย

ระยะที่สาม กำหนดจะเพิ่มเลขหมายโทรศัพท์ในพระนครและธนบุรีขึ้นอีก 74,100 เลขหมาย พร้อมทั้งเปิดชุมสายขึ้นอีก 11 แห่ง ในระยะของแผนเมื่อโครงการนี้สำเร็จจะ ทำให้พระนครและธนบุรีมีเลขหมายโทรศัพท์ทั้งสิ้นรวม 142,300 เลขหมายในปี พ.ศ. 2514 ซึ่ง คาดว่าจะใกล้เคียงกับความต้องการของประชาชนในขณะนั้น

2) **โครงการขยายและปรับปรุงโทรศัพท์ภูมิภาค** ปรับปรุงและเพิ่มชุมสายโทรศัพท์ในส่วนภูมิภาคให้เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชน ทั้งนี้รวมถึงการติดตั้งชุมสายแบบอัตโนมัติสำหรับจังหวัดที่มีความต้องการสูงด้วย เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2509 มีเลขหมายโทรศัพท์ในส่วนภูมิภาคทั้งสิ้นประมาณ 28,425 เลขหมายใน 46 จังหวัดและ 16 อำเภอ กำหนดจะเพิ่มเลขหมายโทรศัพท์ในส่วนภูมิภาคขึ้นอีกประมาณ 24,000 เลขหมายในระยะของแผนประมาณว่าเมื่อเสร็จสิ้นโครงการในปี พ.ศ. 2515 จะมีเลขหมายโทรศัพท์ในส่วนภูมิภาคเป็นจำนวน 52,460 เลขหมายใน 68 จังหวัดกับ 42 อำเภอ

3) **โครงการโทรศัพท์ทางไกลสาขา** ปรับปรุงให้บริการโทรศัพท์ทางไกลมีประสิทธิภาพสูงและทั่วถึงยิ่งขึ้น โดยอาศัยระบบโทรคมนาคมสายหลักเป็นสื่อการสื่อสาร โครงการนี้จะประกอบด้วย การก่อสร้างระบบโทรคมนาคมสายแยกไปสู่ชุมสายโทรศัพท์ในจังหวัดและอำเภอต่างๆ ที่ได้ปรับปรุงแล้ว หรือในข่ายของการปรับปรุงเพื่อให้ชุมสายเหล่านั้นสามารถใช้ประโยชน์จากโทรคมนาคมสายหลักได้ นอกจากนี้ จะมีการเชื่อมชุมสายโทรศัพท์จังหวัดและอำเภอต่าง ๆ ที่อยู่ตามแนวทางของระบบโทรคมนาคมสายหลักเข้ากับระบบดังกล่าวด้วย

ระบบโทรคมนาคม

1) **โครงการโทรคมนาคมด้านการปกครอง** จัดตั้งระบบโทรศัพท์และระบบเทเล็กซ์อัตโนมัติขึ้นระหว่างศูนย์กลางในพระนครกับต่างจังหวัดอีก 30 จังหวัดในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก ทั้งนี้ เพื่อให้การติดต่อกันได้ในข่ายการสื่อสารของกระทรวงมหาดไทย เพื่อประโยชน์ในการติดต่อทางราชการ การปกครอง และเพื่อประโยชน์ของความสงบภายในประเทศโครงการนี้ได้เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 ประมาณว่าการก่อสร้างจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2511 ทั้งนี้กระทรวงมหาดไทยกำหนดจะติดตั้งเฉพาะระบบโทรคมนาคมสายย่อย ส่วนโทรคมนาคมสายหลักนั้นจะใช้ระบบไมโครเวฟของสำนักงานดำเนินการตามโครงการโทรคมนาคม

2) **โครงการก่อสร้างระบบโทรคมนาคม** การก่อสร้างระบบโทรคมนาคมสายหลักในประเทศไทยได้เริ่มขึ้นในแผนพัฒนาฉบับแรก โดยได้ทำการสำรวจทางเทคนิคทั่วประเทศและก่อสร้างระบบโทรคมนาคมสายหลักในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจนแล้วเสร็จ ในแผนนี้กำหนดจะก่อสร้างระบบโทรคมนาคมภาค 4 และภาค 5 ให้แล้วเสร็จภายใน 2 ปี ความสำเร็จของโครงการนี้จะทำให้ประเทศไทยมีระบบโทรคมนาคมสายหลักทั่วประเทศ คือ ภาคเหนือจากกรุงเทพฯ ถึงเชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากกรุงเทพฯ ถึงหนองคายและอุบลราชธานี ภาคตะวันออกจากกรุงเทพฯ ถึงอรัญประเทศและจันทบุรี ภาคใต้จากกรุงเทพฯ ถึงภูเก็ต ปัตตานีและยะลา

อนึ่ง เพื่อให้มีเจ้าหน้าที่ผู้มีพื้นความรู้เหมาะสมสำหรับดำเนินการและบำรุงรักษาเครื่องโทรคมนาคมที่สร้างขึ้น สำนักงานฯ โทรคมนาคมกำหนดจะทำการอบรมเจ้าหน้าที่ระดับ

ต่างๆ ภายในระยะของแผนฯ ให้ได้ประมาณปีละ 250 คน ทั้งนี้โดยได้รับความช่วยเหลือด้านผู้เชี่ยวชาญจากกองทุนพิเศษสหประชาชาติ

3) โครงการสื่อสารโทรคมนาคมด้วยระบบดาวเทียม ก่อสร้างสถานีภาคพื้นดินถาวรเพื่อส่งเสริมให้บริการโทรคมนาคมระหว่างประเทศ สามารถดำเนินไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น ด้วยการใช้ดาวเทียมเป็นสื่อของการสื่อสาร โครงการนี้จะเริ่มขึ้นขั้นแรกด้วยการเช่าสถานีภาคพื้นดินซึ่งคาดว่าจะเปิดบริการได้ในปี พ.ศ. 2510 และในขณะเดียวกันก็จะได้ทำการก่อสร้างสถานีภาคพื้นดินถาวรเพื่อให้ใช้งานได้ในวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2511 ความสำเร็จของโครงการนี้จะทำให้บริการด้านโทรเลขโทรศัพท์และเทเล็กซ์ติดต่อกับต่างประเทศสามารถดำเนินไปได้โดยสะดวกและกว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้ สถานีภาคพื้นดินถาวรที่มีอยู่ยังสามารถจะให้บริการด้านการรับโทรภาพและบริการด้านโทรคมนาคมแก่ประเทศข้างเคียงด้วย

การโทรทัศน์

โครงการสำรวจและก่อสร้างสถานีรับส่งโทรทัศน์ในพระนครและต่างจังหวัด ทำการสำรวจและวางแผนเกี่ยวกับการขยายบริการโทรทัศน์ทั่วประเทศ และทำการก่อสร้างสถานีโทรทัศน์ขึ้นตามผลของการสำรวจและเพื่อใช้ระบบไมโครเวฟเป็นสื่อในการส่งรายการโทรทัศน์จากพระนครไปยังต่างจังหวัด การสำรวจและวางแผนเกี่ยวกับบริการโทรทัศน์ได้เริ่มต้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 โดยได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลญี่ปุ่นและอังกฤษตามแผนการโคลอมโบ การสำรวจนี้คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2510 ส่วนการก่อสร้างสถานีโทรทัศน์จะได้ก่อสร้างสถานีส่งโทรทัศน์ระบบ 625 เส้น และสถานีควบคุมการส่งรายการโทรทัศน์ขึ้นในพระนครและจัดสร้างสถานีโทรทัศน์ในต่างจังหวัดขึ้นรวม 10 แห่งในภาคเหนือและภาคใต้เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดตั้งระบบไมโครเวฟเพื่อส่งโทรทัศน์

งบพัฒนา

7.งบพัฒนาเศรษฐกิจสาขาการคมนาคมและขนส่งจะมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 17,0999 ล้านบาทประกอบด้วยเงินจากงบประมาณแผ่นดินจำนวน 9,192 ล้านบาท เงินกู้ต่างประเทศจำนวน 4,138 ล้านบาท เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศจำนวน 1,310 ล้านบาท และเงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจจำนวน 2,459 ล้านบาท

งบพัฒนาการคมนาคมและขนส่ง

(ล้านบาท)

แหล่งที่มาของเงิน	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
งบประมาณแผ่นดิน	1,739.68	2,060.21	2,089.02	1,786.58	1,516.29	9,191.78
เงินกู้ต่างประเทศ	886.43	1,011.97	1,071.81	618.42	549.75	4,138.38
เงินช่วยเหลือต่างประเทศ	195.00	235.00	280.00	300.00	300.00	1,310.00

เงินรายได้รัฐวิสาหกิจ	739.80	455.99	420.05	416.90	425.93	2,458.77
รวม	3,561.01	3,763.17	3,860.88	3,121.90	2,791.97	17,098.93

ปัญหาสำคัญและความคาดหวังระยะยาว

8. การขนส่งทางบก

8.1 การพัฒนาทางหลวงที่กำลังดำเนินอยู่ในขณะนี้ จำเป็นต้องอาศัยบริษัทต่างประเทศในการสำรวจทางเทคนิคและในการก่อสร้างอยู่เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศไทยยังขาดแคลนบริษัทก่อสร้างทางขนาดใหญ่ที่มีฐานะมั่นคงและมีเครื่องอุปกรณ์เพียงพอ เพื่อที่จะให้สามารถพึ่งตนเองในงานด้านนี้ได้มากขึ้น การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนผู้รับเหมาที่เป็นคนไทย ตลอดจนการฝึกอบรมช่างเทคนิคเกี่ยวกับการสำรวจและสร้างทางหลวง จึงควรถือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐ

8.2 เมื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศก้าวหน้ายิ่งขึ้นในอนาคต การจราจรในทางหลวงสายต่างๆ ย่อมหนาแน่นขึ้น ความต้องการทางหลวงสายใหม่ย่อมเพิ่มขึ้นด้วยเป็นเงาตามตัว ฉะนั้นเพื่อขจัดปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาที่ดินเพื่อขยายและก่อสร้างทางหลวงในอนาคต ควรจะมีการสำรวจและเวนคืนที่ดินไว้ล่วงหน้า ตลอดจนการวางแผนการใช้ที่ดินทั้งสองข้างทางด้วย

8.3 ภายหลังจากที่การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาทางหลวงแผ่นดินได้สำเร็จลงแล้ว คาดว่าการขนส่งทางถนนเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดสำคัญๆ ในภาคต่างๆ จะดำเนินไปได้โดยสะดวกยิ่งขึ้นและการขนส่งทางถนนจะมีบทบาทสำคัญยิ่งขึ้นเป็นลำดับ แต่ขณะนี้ระบบการขนส่งทางถนนของประเทศไทยขาดผู้ประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ที่มีสมรรถภาพการดำเนินงานสูง ทำให้ประชาชนไม่ได้รับประโยชน์จากการใช้ทางหลวงอย่างเต็มที่ ฉะนั้น ควรส่งเสริมสนับสนุนผู้ประกอบการเอกชนให้มีฐานะเป็นปึกแผ่นมั่นคง นอกจากนั้น ควรหาวิธีป้องกันการบรรทุกเกินอัตราที่ได้ผลจริงจังเพื่อป้องกันความเสียหายแก่ทางหลวง

8.4 ในอนาคตการจราจรทางถนนในนครหลวงตลอดจนบริเวณชานเมืองจะหนาแน่นยิ่งขึ้น การขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟระยะใกล้จากบริเวณโดยรอบพระนคร จะมีบทบาทสำคัญยิ่งในการช่วยผ่อนคลายความหนาแน่นและสนองความต้องการของประชาชน การที่การรถไฟได้นำเอารถดีเซลรางมาใช้บริการระยะใกล้ (ประมาณ 200 ก.ม.) รอบพระนคร จึงควรได้รับความสนับสนุนเพื่อให้การเดินทางเข้าเมืองสะดวกรวดเร็วและมีราคาเบา

8.5 การเปลี่ยนรถจักรไอน้ำเป็นรถจักรดีเซลที่การรถไฟแห่งประเทศไทยกำลังดำเนินอยู่ในขณะนี้ จะทำให้สมรรถภาพการเดินทางสูงขึ้น และสามารถดำเนินการได้โดยประหยัดยิ่งขึ้นในระยะยาว แต่ทั้งนี้การรถไฟแห่งประเทศไทยควรพิจารณาปรับปรุงบริการด้านอื่นๆ ด้วย

โดยเฉพาะการจัดการจราจรและรถตู้ให้เพียงพอและตรงกับฤดูกาลของผลิตผลต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้โดยมีกำไรได้ตลอดไป ส่วนการสร้างทางใหม่นั้นจะมีความจำเป็นน้อยลง

9. การขนส่งทางน้ำ

9.1 เมื่อมีการสร้างท่าเรือเพื่อช่วยแบ่งเบาความแออัดที่ท่าเรือกรุงเทพฯ แล้วควรมีการวางผังเมืองบริเวณโดยรอบ ทั้งด้านอาคารการใช้ที่ดินและสาธารณูปการต่าง ๆ ล่วงหน้า เพื่อมิให้เป็นอุปสรรคต่อการขยายท่าเรือในอนาคต นอกจากนี้ การสร้างระบบการขนส่งติดต่อกับแหล่งผลิตและแหล่งจำหน่ายโดยตรง โดยไม่ผ่านเขตนครหลวงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้การจราจรในพระนครคับคั่งยิ่งขึ้นไปอีก

9.2 หากการขุดลอกร่องน้ำทางเดินเรือภายในประเทศตามโครงการที่วางไว้เป็นผลสำเร็จการขนส่งทางน้ำจะมีบทบาทสำคัญยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในบริเวณภาคกลางของประเทศอย่างไรก็ดี ในปัจจุบันการขนส่งทางน้ำยังประกอบด้วยผู้ประกอบการขนาดเล็ก ที่มีทุนดำเนินงานน้อยและกระจัดกระจาย ทำให้บริการด้านนี้ไม่สม่ำเสมอและไม่มีสมรรถภาพสูงเท่าที่ควร ฉะนั้น จึงควรจะได้มีการสนับสนุนให้มีผู้ประกอบการขนาดใหญ่ๆ ด้วยวิธีการที่เหมาะสมในระบบการขนส่งทางน้ำของประเทศ เพื่อให้บริการขนส่งด้านนี้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศให้มากยิ่งขึ้นและเสริมสร้างระบบการขนส่งส่วนรวมให้สมบูรณ์ขึ้น

9.3 โครงการพัฒนาพาณิชย์นาวีที่รัฐบาลกำลังพิจารณาอยู่ในขณะนี้ มีเป้าหมายสำคัญที่จะให้ประเทศไทยมีกิจการพาณิชย์นาวีที่มั่นคง และใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการค้าต่างประเทศให้เจริญยิ่งขึ้น อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งสำหรับการพัฒนาพาณิชย์นาวีก็คือ การขาดแคลนเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญในกิจการเดินเรือพาณิชย์ด้านต่างๆ ฉะนั้น การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความชำนาญทางด้านนี้เพื่อเตรียมรับการขยายตัวของพาณิชย์นาวีในอนาคตจึงเป็นสิ่งจำเป็นและควรได้รับความสนับสนุนอย่างจริงจัง วัตถุประสงค์สำคัญของพาณิชย์นาวีไม่ใช่เพื่อดำเนินการในรูปรัฐวิสาหกิจธรรมดา แต่เพื่อช่วยขนส่งสินค้าหลักของประเทศเพื่อให้ราคาสินค้าดีขึ้นและค่าขนส่งลดลง

10. การขนส่งทางอากาศ ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาเรื่องความคับคั่งของการจราจรทางอากาศที่สนามบินดอนเมือง การแก้ปัญหาความคับคั่งนี้นอกจากอาจกระทำด้วยการสร้างทางวิ่งและอุปกรณ์ความสะดวกด้านการบินอื่นๆ เพิ่มขึ้นแล้ว ยังจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมการจราจรทางอากาศที่มีสมรรถภาพสูงด้วย การจัดการสนามบินพาณิชย์และกิจการที่เกี่ยวข้องเท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ยังอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานหลายหน่วย ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องความรับผิดชอบและการประสานงาน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงงานด้านนี้ เห็นควรให้มีการพิจารณาอย่างจริงจังเพื่อรวมกิจการควบคุมการจราจรทางอากาศให้ขึ้นอยู่กับหน่วยงานหน่วยเดียวกัน ซึ่งควรเป็นงานด้านพลเรือน

11. ในระยะยาวเมื่อระบบการขนส่งประเภทต่างๆ ได้เจริญก้าวหน้าไปมากขึ้นอัตราค่าขนส่งโดยทั่วไปแล้วก็จะลดลง อันจะส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจด้านต่างๆ สามารถดำเนินไปในอัตราที่รวดเร็วขึ้น การที่ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากระบบการขนส่งที่ดี

ขึ้นนั้นมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของรัฐในการที่จะจัดบริการขนส่งให้ทั่วถึง ควบคุมการขนส่งให้มีระเบียบและมีสมรรถภาพสูงตลอดจนส่งเสริมให้เอกชนมีบทบาทในเรื่อง การขนส่งทางถนนให้มากที่สุด

12. การคมนาคม

12.1 บริการโทรศัพท์ในพระนครและธนบุรี ในปัจจุบันมีจำนวนต่ำกว่าปริมาณ ความต้องการเป็นอันมากและบริการที่ให้แก่ลูกค้าก็ไม่เพียงพอ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องเร่ง การพัฒนางานด้านนี้ให้เร็วขึ้น ซึ่งก็ได้เริ่มงานอย่างจริงจังในแผนพัฒนานี้ เป็นที่คาดหมายว่า เมื่อสิ้นระยะของแผนพระนครและธนบุรี จะมีบริการโทรศัพท์เพิ่มขึ้นกว่าสองเท่าที่มีอยู่ในปี พ.ศ. 2509 ในขณะที่เดียวกันบริการโทรศัพท์ในส่วนภูมิภาคก็จะได้รับการปรับปรุงและขยายระบบ ออกไปเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ไรก็ดี ระบบการบริหารงานขององค์การโทรศัพท์ในขณะนี้ยังไม่มี ความเหมาะสมเพียงพอที่จะรับกับการขยายงานอย่างรวดเร็วเช่นนั้น และหากไม่ได้รับการปรับปรุงใน เวลาอันสมควรก็จะเป็นเหตุให้เกิดความบกพร่องทางด้านบริการ ตลอดจนการซ่อมและ บำรุงรักษาได้ ในชั้นนี้จึงเห็นสมควรให้มีการพิจารณาอย่างจริงจังเพื่อปรับปรุงระบบการ บริหารงานขององค์การตามความเหมาะสม เพื่อให้ทันกับการขยายงานดังกล่าวข้างต้น

12.2 เมื่อเสร็จสิ้นระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่สอง เป็นที่ คาดหมายว่าประเทศไทยจะมีระบบขนส่งที่มีสมรรถภาพสูงทั้งในด้านโทรคมนาคมในประเทศ และต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะการก่อสร้างระบบไมโครเวฟในประเทศและการสร้างสถานีภาค พื้นดินถาวรเพื่อการสื่อสารกับระบบดาวเทียมจะแล้วเสร็จสมบูรณ์ ทั้งสองระบบนี้จะมีขีด ความสามารถพอเพียงสำหรับการส่งโทรศัพท์โทรเลขเทเล็กซ์และโทรทัศน์ของประเทศ แต่ใน ปัจจุบันบริการโทรคมนาคมต่างๆ ดังกล่าวนี้อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานหลายหน่วย ที่เป็นอิสระต่อกัน กล่าวคือบริการโทรศัพท์ในประเทศอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย บริการโทรเลข เทเล็กซ์ในประเทศและต่างประเทศ บริการ โทรศัพท์ติดต่อกับต่างประเทศและการสื่อสารด้วยระบบดาวเทียมอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของ กรมไปรษณีย์โทรเลข และบริการไมโครเวฟอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานโทรคมนาคม การมีหน่วยงานหลายหน่วยเป็นเจ้าของบริการโทรคมนาคมต่างๆ ดังที่กล่าวมานี้ทำให้เกิดมีปัญ หาเกี่ยวกับการประสานงานและเป็นทางนำไปสู่การลงทุนซ้ำหรือซ้อนกันโดยไม่จำเป็น ในชั้นนี้ ควรจะมีการปรับปรุงการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าวให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้นเพื่อให้ ก ๑ ร ลงทุนเป็นไปโดยประหยัดและเกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติให้มากที่สุด

13. การที่รัฐได้ลงทุนพัฒนาการคมนาคมและขนส่งเป็นอันดับแรกตลอดระยะ แผนที่หนึ่งและที่สองนั้นจะยังผลให้ระบบการคมนาคมและขนส่งของประเทศก้าวหน้าไปได้ไกล และถ้าหากมีการปรับปรุงการบริหารให้มีสมรรถภาพพร้อมกันไปด้วยแล้ว ประชาชนก็จะได้รับ บริการที่ดีปลอดภัยและย่อมเยาคุ่มทุนที่ประเทศได้ลงไป นอกจากนี้ระบบเศรษฐกิจส่วนรวมก็

จะได้รับประโยชน์ตอบแทนโดยตรง เพราะการคมนาคมและขนส่งเป็นกิจกรรมประเภทรากฐาน ซึ่งมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้กิจกรรมสาขาอื่นๆ ทุกสาขาได้พัฒนาก้าวหน้าไปด้วยดี.

บทที่ 12

การพลังงาน

1. พลังงานไฟฟ้ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เพื่อช่วยสนับสนุนให้มีการพัฒนาการเศรษฐกิจในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรม ธุรกิจและบริการต่างๆ ให้สามารถขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาพลังงานแยกออกเป็นลักษณะงานที่สำคัญได้ดังนี้

1.1 การผลิตพลังงานไฟฟ้า ในปัจจุบันการผลิตไฟฟ้าในประเทศไทยใช้กำลังผลิตจากพลังน้ำ พลังไอน้ำและเครื่องดีเซล โดยยึดถือหลักความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของโครงการและลักษณะภูมิประเทศและปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าของแต่ละท้องที่ การผลิตส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การรัฐวิสาหกิจ 3 หน่วยงาน คือ การไฟฟ้ายันฮี การไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ และการลิกไนท์ซึ่งมีขอบเขตการดำเนินงานรวมทั้งสิ้น 67 จังหวัด

1.2 การจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า การจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การรัฐวิสาหกิจ 2 หน่วยงาน คือการไฟฟ้านครหลวงซึ่งมีขอบเขตการดำเนินงานใน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพระนคร ธนบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานีและนนทบุรี และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคซึ่งมีขอบเขตการดำเนินงานในอีก 66 จังหวัดทั่วประเทศ นอกจากนี้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคยังมีความรับผิดชอบในการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าตามโครงการไฟฟ้าพัฒนาการเขตชนบทซึ่งอยู่ห่างไกล โดยการจัดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าดีเซลขนาดเล็กตามความเหมาะสมของแต่ละท้องที่

1.3 งานด้านวิชาการ การดำเนินงานในด้านวิชาการได้แก่ งานสำรวจและวางแผนเพื่อการพัฒนาาระบบผลิตและระบบจำหน่าย งานปรับปรุงอัตราค่ากระแสไฟฟ้า งานฝึกอบรมช่างไฟฟ้างานกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยและงานส่งเสริมการใช้ไฟฟ้า นอกจากนี้ยังมีการวิจัยและศึกษาทดลองในเรื่องพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ

2. การดำเนินงานพัฒนาพลังงานตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. 2504-2509 โดยทั่วไปปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจสรุปได้ดังนี้

2.1 การพัฒนาระบบผลิต การดำเนินงานปรากฏว่าได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ กล่าวคือ กำลังผลิตติดตั้งที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากผลการพัฒนาระบบผลิตในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับแรก มีจำนวนทั้งสิ้น 355.15 เมกกะวัตต์ ในจำนวนนี้จำแนกเป็นกำลังผลิตติดตั้งจากพลังน้ำ 162.9 เมกกะวัตต์ จากพลังไอน้ำ 190 เมกกะวัตต์ และจากเครื่องกำเนิดไฟฟ้าดีเซลประมาณ 2.25 เมกกะวัตต์ ผลงานที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1) การพัฒนาระบบผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังน้ำในภาคเหนือที่เขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ได้แก่โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าระยะแรก ซึ่งการไฟฟ้ายันฮีได้ดำเนินการติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำจำนวน 2 เครื่อง มีกำลังผลิตติดตั้งรวม 140 เมกกะวัตต์ แล้วเสร็จในกลางปี พ.ศ. 2507 นอกจากนั้น การไฟฟ้ายันฮียังได้ดำเนินการก่อสร้างสายส่งแรงสูงขนาด 230

เค.วี. จากเขื่อนภูมิพลมากรุงเทพฯ รวม 2 สาย ระยะทางประมาณ 888 กิโลเมตร และสายส่งแรงสูงขนาด 115 และ 67 เค.วี.รวมระยะทาง 1,037 กิโลเมตร จากการดำเนินงานดังกล่าว การไฟฟ้ายังีสามารถส่งกระแสไฟฟ้าไปจำหน่ายให้แก่จังหวัดต่างๆ ในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รวม 25 จังหวัด

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ดำเนินการก่อสร้างตามโครงการผลิตพลังงานไฟฟ้าที่เขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งการไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือได้ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำจำนวน 2 เครื่อง มีกำลังผลิตติดตั้งรวม 16.6 เมกกะวัตต์ แล้วเสร็จในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2509 พร้อมกับได้ดำเนินการก่อสร้างสายส่งแรงสูงขนาด 115 เค.วี. ระยะทางประมาณ 423 กิโลเมตร และการพลังงานแห่งชาติยังได้ดำเนินการก่อสร้างตามโครงการผลิตพลังงานไฟฟ้าที่เขื่อนน้ำพุง จังหวัดสกลนคร ซึ่งมีกำลังผลิตติดตั้ง 6.3 เมกกะวัตต์ แล้วเสร็จในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2508 และได้ดำเนินการก่อสร้างสายส่งแรงสูงขนาด 96 เค.วี. ระยะทางประมาณ 100 กิโลเมตร และสายส่งขนาด 22 เค.วี. อีกประมาณ 107 กิโลเมตรในเขตสองจังหวัดของโครงการและได้มอบให้การไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือดำเนินการผลิตและบริหารงานต่อไปด้วยการดำเนินงานตามโครงการทั้งสองนี้การไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือสามารถส่งกระแสไฟฟ้าไปจำหน่ายให้แก่จังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รวม 10 จังหวัด

2) การพัฒนาระบบผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังไอน้ำ ได้แก่การดำเนินงานตามโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังไอน้ำพระนครเหนือ ที่จังหวัดนนทบุรี ซึ่งการไฟฟ้ายังีได้ทำการติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังไอน้ำจำนวน 2 เครื่อง มีกำลังผลิตติดตั้งรวม 150 เมกกะวัตต์ แล้วเสร็จในต้นปี 2504 และ 2506 ตามลำดับ เพื่อช่วยเสริมกำลังผลิตให้กับระบบของการไฟฟ้ายังีในช่วงระยะเวลาที่มีความต้องการพลังไฟฟ้าสูงสุดในเขตจังหวัดพระนครและธนบุรี ส่วนในภาคใต้การลิกไนท์ได้ดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังไอน้ำโดยใช้ลิกไนท์เป็นเชื้อเพลิงขึ้นที่จังหวัดกระบี่ ซึ่งมีกำลังผลิตติดตั้งรวม 40 เมกกะวัตต์ แล้วเสร็จในกลางปี 2507 พร้อมทั้งได้ทำการก่อสร้างสายส่งแรงสูงขนาด 115 เค.วี.ระยะทางประมาณ 500 กิโลเมตร โครงการของการไฟฟ้าลิกไนท์นี้ในปัจจุบันสามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่ 7 จังหวัดในจำนวน 8 จังหวัด ในเขตของโครงการ เพราะการก่อสร้างสายส่งแรงสูงบางตอนยังไม่แล้วเสร็จสมบูรณ์

3) การพัฒนาระบบผลิตพลังงานไฟฟ้าจากเครื่องดีเซล ได้แก่การดำเนินงานตามโครงการไฟฟ้าพัฒนาการในอำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบลและสุขาภิบาลต่างๆ โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้จัดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าดีเซลขนาดเล็กกรวม 90 แห่ง รวมกำลังผลิตติดตั้งที่เพิ่มขึ้นประมาณ 2.25 เมกกะวัตต์

2.2 การพัฒนาระบบจำหน่าย การดำเนินงานในด้านระบบจำหน่ายเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาระบบผลิตที่สำคัญ ได้แก่โครงการปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้า พ.ศ. 2502-2508 ของการไฟฟ้านครหลวงซึ่งประกอบด้วย การเพิ่มแรงดัน

จาก 110 เป็น 220 โวลต์ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและธนบุรี และการขยายเขตจำหน่ายไปยังจังหวัดใกล้เคียง และโครงการก่อสร้างและปรับปรุงระบบจำหน่ายในเขตโครงการต่างๆ ที่สำคัญของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อาทิเช่น โครงการก่องนางและปรับปรุงระบบจำหน่ายในเขตย่นฮี ระยะแรกและระยะที่สอง ในเขตน้ำพองและในเขตกระบี่ปรากฏว่าทุกโครงการต้องประสบกับปัญหาความล่าช้าในการเจรจาจ่ายเงินและในการสั่งซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นจากต่างประเทศ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้รับอนุมัติให้ใช้จ่ายจากเงินกู้ภายในประเทศ เงินบาทสมทบเงินกู้ของโครงการนั้นๆ มาดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงระบบจำหน่ายในแบบชั่วคราวเพื่อให้สามารถรับกระแสไฟฟ้ามาจำหน่ายได้พลางก่อน

2.3 การพัฒนาในด้านวิชาการ การดำเนินงานในด้านวิชาการอันได้แก่ งานสำรวจและวางแผนเพื่อการพัฒนาาระบบผลิตและระบบจำหน่าย งานปรับปรุงอัตราค่ากระแสไฟฟ้า งานฝึกอบรมช่างไฟฟ้า งานกำหนดมาตรฐานความปลอดภัย งานส่งเสริมการใช้ไฟฟ้าและงานวิจัยพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ ปรากฏว่าโดยทั่วไปได้ดำเนินการก้าวหน้าไปด้วยดีตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานปรับปรุงอัตราค่ากระแสไฟฟ้าซึ่งได้พิจารณาลดอัตราค่ากระแสไฟฟ้าไปแล้วรวม 3 ครั้ง ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงานแก่กิจการอุตสาหกรรมและแก่ประชาชนทั่วไปแล้วยังส่งเสริมให้ประชาชนนิยมใช้ไฟฟ้ามากขึ้นอีกด้วย

นโยบาย

3.วัตถุประสงค์โดยส่วนรวมในการพัฒนาพลังงานได้แก่ การจัดให้มีพลังงานไฟฟ้าจากแหล่งผลิตประเภทต่างๆ ที่มีความเหมาะสมทางเศรษฐกิจให้เพียงพอกับความต้องการในปัจจุบันและที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคต โดยมีอัตราค่ากระแสไฟฟ้าที่ลดลงเป็นลำดับ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาอุตสาหกรรม ธุรกิจ บริการและการสาธารณสุขด้วยวิธีจัดให้มีระบบผลิตซึ่งสามารถเชื่อมโยงกันได้เป็นระบบเดียวกันทั่วราชอาณาจักร และมีระบบจำหน่ายที่ทั่วถึงรับกับระบบผลิตได้ ทั้งนี้ รวมถึงการขยายเขตการจำหน่ายไปยังย่านชุมชนที่ห่างไกลและอยู่นอกโครงการด้วยภายในขอบเขตที่เหมาะสมนโยบายหลักแยกออกได้ดังนี้

3.1 ในด้านการผลิตจะขยายกำลังผลิตติดตั้งเพิ่มขึ้นโดยใช้ประโยชน์จากโครงสร้างระบบผลิตที่มีอยู่แล้วให้ได้ผลสมบูรณ์มากที่สุดเป็นประการแรก และปรับปรุงก่อสร้างระบบสายส่งให้สอดคล้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นด้วย ในขณะที่เดียวกันก็จะพัฒนาระบบผลิตแห่งใหม่ขึ้นอีกเพื่อเชื่อมกับระบบผลิตที่มีอยู่เดิม และเพื่อเพิ่มกำลังผลิตติดตั้งที่มีอยู่แล้วในแต่ละภาคให้มีความมั่นคงและเพียงพอกับความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้ายิ่งขึ้น

3.2 ดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงระบบจำหน่ายตามโครงการเดิมสืบต่อจากแผนพัฒนาฯ ฉบับแรกให้ได้ผลสมบูรณ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นประการแรก และริเริ่มการดำเนินงานตามโครงการขยายระบบจำหน่ายเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานขยายกำลังผลิต นอกจากนี้จะพิจารณาขยายระบบจำหน่ายไปยังท้องถิ่นในชนบทตามความเหมาะสมทางเศรษฐกิจและเพื่อประโยชน์ทางการเมือง

3.3 ส่งเสริมให้มีการใช้พลังไฟฟ้าเพื่อการอุตสาหกรรม ธุรกิจ บริการและการสาธารณูปโภคมากขึ้น โดยปรับปรุงอัตราค่ากระแสไฟฟ้าให้อยู่ในระดับต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ และจำแนกอัตราค่ากระแสไฟฟ้าตามประเภทของการใช้ ปริมาณการใช้ ระยะเวลาที่ใช้และองค์ประกอบของการใช้ไฟฟ้าด้วย

3.4 จัดการวางแผนระยะยาวเพื่อให้การพัฒนาระบบผลิตและระบบจำหน่ายสามารถดำเนินการไปได้อย่างสม่ำเสมอ และมีสมรรถภาพเพียงพอกับความต้องการที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคต

4. อนึ่ง เพื่อการประสานงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต รัฐมีนโยบายที่จะรวมงานด้านการผลิตซึ่งในปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การรัฐวิสาหกิจ 3 หน่วยงานเข้าด้วยกัน โดยให้สังกัดอยู่กับกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ และรวมงานด้านการจำหน่ายซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การรัฐวิสาหกิจ 2 หน่วยงานเข้าด้วยกัน โดยให้สังกัดอยู่กับกระทรวงมหาดไทย กับจะจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างฝ่ายผลิตและฝ่ายจำหน่ายให้สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาพลังงานโดยส่วนรวมของประเทศ

เป้าหมาย

5.การพัฒนาพลังงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 ได้กำหนดเป้าหมายไว้ดังนี้

5.1 กำลังผลิตติดตั้ง พ.ศ. 2510–2514

(หน่วย : เมกกะวัตต์)

ปี แหล่งผลิต	กำลังผลิตจริง			เป้าหมาย				
	2507	2508	2509	2510	2511	2512	2513	2514
พลังน้ำ	140.0	146.3	162.9	302.9	372.9	451.2	473.2	633.2
พลังไอน้ำ	260.0	260.0	260.0	260.0	367.5	367.5	567.5	767.5
แก๊สเทอร์ไบน์	-	-	-	-	-	15.0	30.0	30.0
เครื่องดีเซล	146.5	142.0	130.0	128.5	137.0	135.7	134.4	133.3
รวม	546.5	548.3	552.9	691.4	877.4	969.4	1,205.1	1,564.0

ที่มา : ตัวเลขกำลังผลิตติดตั้งจริงได้จากการไฟฟ้าต่างๆ

จากตารางกำลังผลิตติดตั้งจะเห็นได้ว่า ในระหว่าง พ.ศ. 2510–2514 กำลังผลิตติดตั้งจะเพิ่มขึ้นกว่าหนึ่งเท่าตัว ส่วนใหญ่จะได้มาจากพลังน้ำและพลังไอน้ำ ซึ่งจะเป็นการสอดคล้องกับนโยบายในการจัดให้มีระบบผลิตไฟฟ้าแหล่งกลางที่มีความมั่นคง และมีขนาดใหญ่ตามความเหมาะสมทางเศรษฐกิจเพื่อให้สามารถผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้าได้ในอัตราที่ต่ำ ส่วนกำลังผลิตติดตั้งของเครื่องดีเซลประมาณว่า กำลังผลิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งของเอกชนจะลดลงโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 7 ต่อปี เป้าหมายกำลังผลิตติดตั้งในระหว่างแผนพัฒนา ฉบับนี้อาจถือได้ว่าเป็นการประมาณขั้นต่ำและกำหนดขึ้นจากโครงการที่ได้สำรวจเสร็จก่อนปี 2510

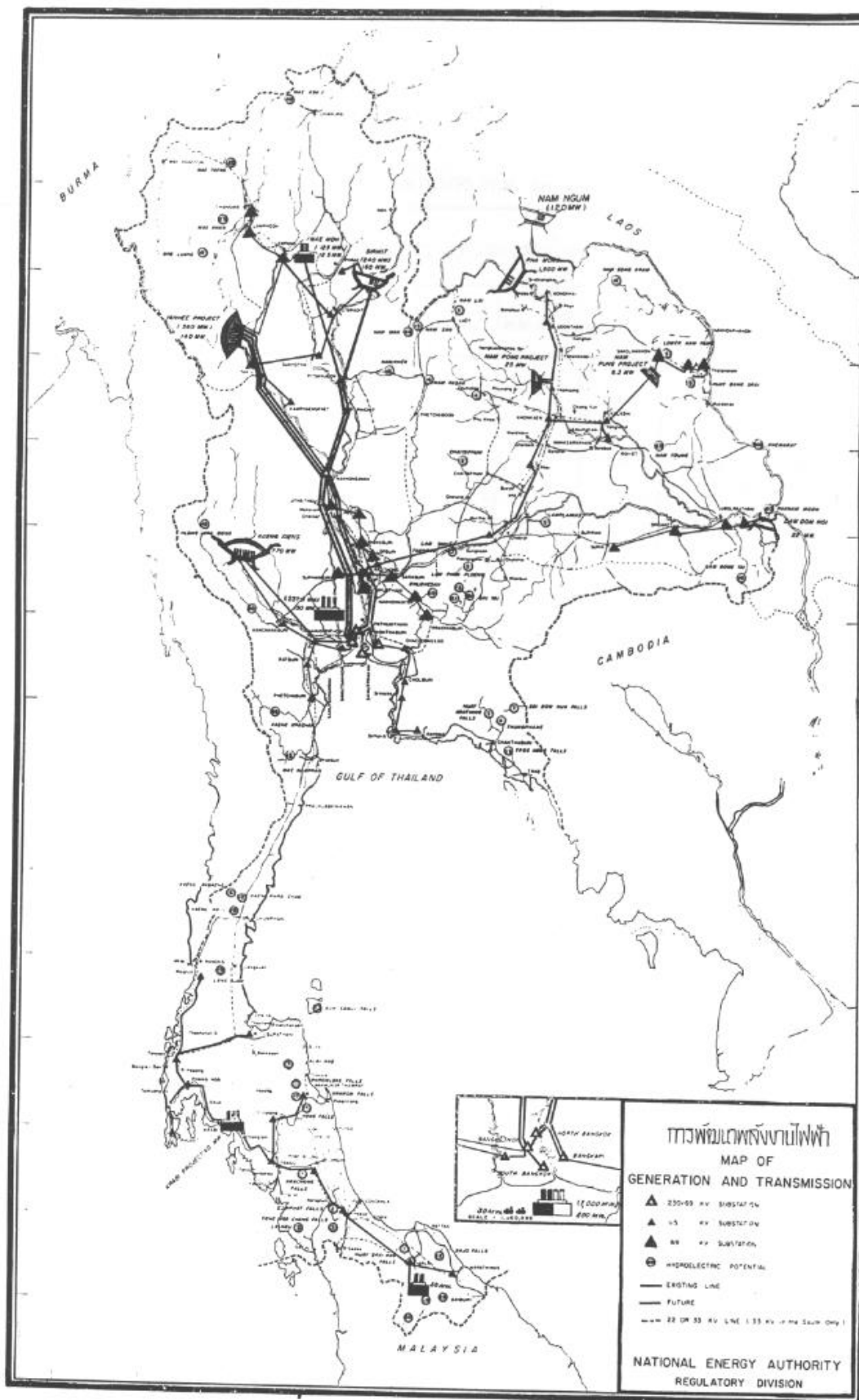
เท่านั้น เพราะโครงการของการไฟฟ้าต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ ในขณะนี้ยังอยู่ในระหว่างการศึกษาจัดทำรายละเอียดอีกหลายโครงการ และเมื่อการสำรวจความต้องการไฟฟ้าทั่วประเทศ ปรากฏว่าพลังงานไฟฟ้าอาจจะขาดแคลนหรือมีโครงการที่ดีและจัดอยู่ในความสำคัญอันดับสูงกว่าที่ได้สำรวจไปแล้วก็อาจพิจารณาสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการของการไฟฟ้าต่าง ๆ เพื่อเพิ่มกำลังผลิตติดตั้งขึ้นอีกได้ตามความจำเป็นต่อไป

5.2 ความต้องการใช้ไฟฟ้าจริง พ.ศ. 2510-2514

จากตารางความต้องการใช้ไฟฟ้าจะเห็นได้ว่าในระหว่าง พ.ศ. 2510-2514 ความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าสูงสุดทั่วประเทศจะเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 29.5 ต่อปี ส่วนในด้านปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ผลิตประมาณว่าจะมีอัตราเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 33.2 ต่อปี เป้าหมายความต้องการใช้ไฟฟ้าในระหว่างแผนพัฒนาฉบับที่สองนี้ได้ถืออัตราเฉลี่ยของการเพิ่มระหว่างปี 2507-2509 เป็นพื้นฐานในการประมาณการ อย่างไรก็ตาม เป็นที่คาดว่าอัตราการขยายตัวดังกล่าวคงจะสูงขึ้นต่อไปอีกในระยะห้าปีข้างหน้า ทั้งนี้ เป็นผลเนื่องมาจากนโยบายการพัฒนาการเศรษฐกิจ การส่งเสริมการลงทุนและการลดอัตราค่ากระแสไฟฟ้า จึงอาจมีความจำเป็นที่จะต้องจัดเตรียมโครงการลงทุนเพิ่มเติมอีกเพื่อขยายปริมาณการผลิตให้เพียงพอกับความต้องการใช้ไฟฟ้า

ตัวเลขปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ผลิตประมาณมาจากเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำและพลังไอน้ำเท่านั้น ไม่ได้รวมปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ผลิตจากเครื่องกำเนิดไฟฟ้าดีเซล เพราะปัจจุบันการไฟฟ้าต่าง ๆ ดำเนินการผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำและพลังไอน้ำ ส่วนเครื่องกำเนิดไฟฟ้าดีเซลเป็นเพียงเครื่องสำรองในเวลาที่มีเหตุขัดข้องในระบบผลิตของการไฟฟ้าต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในระยะเพิ่งเริ่มดำเนินงาน

การพัฒนาพลังงานไฟฟ้า

5.3 เป้าหมายการก่อสร้างระบบจำหน่าย พ.ศ. 2510 - 2514

๕.๓ เป้าหมายการก่อสร้างระบบจำหน่าย พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔

ลำดับ ที่	โครงการ	หม้อแปลง ขนาดต่างๆ (เอ็ม.วี.เอ.)	ความยาวของสายไฟฟ้าขนาดต่างๆ (ก.ม.)					
			๖๙ เค.วี.	๓๓ เค.วี.	๒๒ เค.วี.	๑๒ เค.วี.	๑๑ เค.วี.	๔๐๐-๒๓๐ วี.
๑	ก่อสร้างและปรับปรุง ระบบจำหน่ายใน เขตนีฮีระยะที่ ๑	๓๒.๕๐	—	—	—	—	๕๗๖	๗๕๑
๒	ก่อสร้างและปรับปรุง ระบบจำหน่ายใน เขตนีฮีระยะที่ ๒	๔๓.๖๔	—	—	๑,๒๕๕	—	—	๘๓๕
๓	ก่อสร้างและปรับปรุง ระบบจำหน่ายใน เขตน้าพอง	๒๒.๘๖	—	—	๑,๐๕๓	—	—	๓๙๒
๔	ก่อสร้างและปรับปรุง ระบบจำหน่ายใน เขตกระบี่	๒๒.๕๑	—	๙๘๑	—	—	—	๕๙๐
๕	ก่อสร้างและปรับปรุง ระบบจำหน่ายใน เขตลาดำโคนน้อย	๙.๙๕	—	—	๘๑๖	—	—	๒๕๕
๖	ก่อสร้างปรับปรุง ระบบผลิตและ ระบบจำหน่ายใน ภาคใต้ตอนล่าง	๘.๐๖	—	๕๕๔	—	—	—	๑๖๑
๗	ไฟฟ้าพัฒนาการ	—	—	—	—	—	—	๑,๗๔๐
๘	ขยายระบบจำหน่าย ในเขตการไฟฟ้า นครหลวง	๘๖๘.๐๐	๑๓๕	—	—	๒๓๐	—	—

หมายเหตุ : โครงการที่ ๕ และที่ ๖ ขึ้นอยู่กับการก่อสร้างเขื่อนลำโคมน้อยและโรงไฟฟ้าไอน้ำแห่งใหม่
ในภาคใต้

โครงการ

6. โครงการพัฒนาพลังงานที่สำคัญ ๆ ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2510–2514 อาจแบ่งออกได้ตามลักษณะงานได้ 3 ประเภท คือ

6.1 การพัฒนาระบบผลิต

โครงการต่อเนื่องจากแผนพัฒนา ฉบับที่หนึ่ง

1) โครงการย่นฮีระยะที่ 3 ดำเนินการติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำขนาด 70 เม็กกะวัตต์ เครื่องที่ 3 และ 4 พร้อมอุปกรณ์ต่างๆ ที่เขื่อนภูมิพล ซึ่งจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2511 โครงการนี้จะสามารถเพิ่มกำลังผลิตติดตั้งให้แก่ระบบของการไฟฟ้ายันฮีได้อีก 140 เม็กกะวัตต์

2) โครงการติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าไอน้ำเครื่องที่ 3 ขนาด 20 เม็กกะวัตต์ ที่โรงไฟฟ้าลิกไนท์กระบี่ ซึ่งจะเพิ่มกำลังผลิตติดตั้งที่มีอยู่เดิมจาก 40 เม็กกะวัตต์ เป็น 60 เม็กกะวัตต์ในปี พ.ศ. 2511 เพื่อสนองความต้องการพลังงานไฟฟ้าที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในเขตโครงการกระบี่ 8 จังหวัด

3) โครงการติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเครื่องที่ 3 ขนาด 8.3 เม็กกะวัตต์ ที่เขื่อนอุบลรัตน์ ขอนแก่น ซึ่งจะเพิ่มกำลังผลิตติดตั้งให้กับโครงการน้ำพองจาก 16.6 เม็กกะวัตต์ในปัจจุบันเป็น 24.95 เม็กกะวัตต์ในปี พ.ศ. 2511

โครงการใหม่

1) โครงการย่นฮีระยะที่ 4 ดำเนินการติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนาด 70 เม็กกะวัตต์ เครื่องที่ 5 และ 6 ที่โรงไฟฟ้าเขื่อนภูมิพลและเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังไอน้ำ ขนาด 87.5 เม็กกะวัตต์ ที่โรงจักรพระนครเหนือ เพื่อเพิ่มกำลังผลิตให้เพียงพอแก่ความต้องการใน 37 จังหวัดของการไฟฟ้ายันฮีพร้อมทั้งดำเนินการก่อสร้างสายส่งแรงสูงขนาด 230 เค.วี.สายที่ 3 จากโรงไฟฟ้าเขื่อนภูมิพล-กรุงเทพฯ และสายที่ 4 จากนครสวรรค์-กรุงเทพฯ

2) โครงการลำโดมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี กำหนดการดำเนินงานก่อสร้างเขื่อนเอนกประสงค์ เพื่อผลิตกำลังไฟฟ้าจากพลังน้ำได้ประมาณ 22 เม็กกะวัตต์ และเพื่อประโยชน์ในการชลประทานในพื้นที่ประมาณ 150,000 ไร่ ซึ่งจะเริ่มดำเนินการก่อสร้างในปี พ.ศ. 2511 และแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามโครงการภายในปี พ.ศ. 2513 โครงการนี้ได้ดำเนินงานสำรวจข้อมูล สถิติ และรายละเอียดต่างๆ เพิ่มเติมตามรายงานและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ในปี พ.ศ. 2510

3) โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพระนครใต้ ในระยะแรกดำเนินการก่อสร้างและติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังไอน้ำขนาด 200 เม็กกะวัตต์ จำนวน 2 เครื่อง รวมกำลังผลิต 400 เม็กกะวัตต์ สำหรับ Base capacity และเครื่องกำเนิดไฟฟ้าแก๊สเทอร์ไบน์ขนาด 15 เม็กกะวัตต์ อีก 2 เครื่องกำลังผลิต 30 เม็กกะวัตต์ สำหรับสำรองและเพิ่มกำลังผลิตในเวลาที่มีความต้องการพลังงานไฟฟ้าสูงสุด รวมกำลังผลิตที่เพิ่มขึ้นทั้งสิ้น 430 เม็กกะวัตต์ เพื่อสนองความต้องการพลังงานไฟฟ้าในระบบของการไฟฟ้ายันฮีที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 34

ต่อไป ในระยะเวลาของแผนพัฒนาฉบับที่สอง โดยกำหนดให้เริ่มดำเนินงานในปี พ.ศ. 2512 และแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2514

นอกจากนี้ ใน พ.ศ. 2513 และ พ.ศ. 2514 จะได้ดำเนินการจัดเตรียมเพื่อการก่อสร้างและติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังไอน้ำขนาด 300 เมกกะวัตต์ เครื่องที่ 3 และ 4 รวมกำลังผลิตที่เพิ่มขึ้นอีก 600 เมกกะวัตต์ ที่โรงไฟฟ้าพระนครใต้ การดำเนินงานกำหนดจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2516 และ พ.ศ. 2517 ตามลำดับ

4) โครงการพลังงานไฟฟ้าเขื่อนสิริกิติ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ดำเนินการติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำขนาด 80 เมกกะวัตต์ในระยะแรกจำนวน 2 เครื่อง รวมกำลังผลิตติดตั้ง 160 เมกกะวัตต์ โดยคาดว่าจะสามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้โดยเฉลี่ยประมาณปีละ 1,000 ล้านกิโลวัตต์ชั่วโมง เพื่อสนองความต้องการใช้ไฟฟ้าในระบบของการไฟฟ้าอันฮี่ โครงการนี้กำหนดระยะเวลาดำเนินงานเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2514

5) โครงการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้า

5.1) แผนงานเชื่อมโยงระบบของการไฟฟ้าอันฮี่เข้ากับระบบของการไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือโดยการก่อสร้างสายส่งตักยสูง 115 เค.วี. ระหว่างอ่างทอง-นครราชสีมา ระยะทางประมาณ 200 กิโลเมตร เพื่อแก้ไขการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งตามรายงานของคณะสำรวจพลังงานไฟฟ้าทั่วประเทศคาดว่าจะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2512 และเพื่อความมั่นคงของระบบจำหน่ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกด้วย

5.2) แผนงานเชื่อมโยงโรงจักรพระนครเหนือเข้ากับโรงจักรพระนครใต้ โดยการก่อสร้างสายส่งตักยสูงขนาด 230 เค.วี. ระหว่างบางกะปิ-พระนครใต้ เพื่อความมั่นคงในระบบของการไฟฟ้าอันฮี่และทดแทนกันได้ในกรณีที่โรงจักรใดโรงจักรหนึ่งเกิดเหตุขัดข้องพร้อมทั้งก่อสร้างสถานีเปลี่ยนแรงดันขนาด 2-230 เค.วี. อีก 1 แห่ง

4.3) แผนงานเชื่อมโยงโรงไฟฟ้าที่เขื่อนแม่ น้ำน่านเข้ากับโรงไฟฟ้าลิกไนท์แม่เมาะ โดยการก่อสร้างสายส่งตักยสูงขนาด 115 เค.วี. ระหว่างอุตรดิตถ์-ลำปาง ระยะทางประมาณ 70 กิโลเมตร เพื่อเพิ่มความมั่นคงในการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้กับจังหวัดทางภาคเหนือมากยิ่งขึ้น

6) โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าดีเซลขนาด 10 เมกกะวัตต์ ที่จังหวัดภูเก็ต เพื่อเพิ่มกำลังผลิตสำรองในระบบของการไฟฟ้าลิกไนท์ กระบี่ ให้มั่นคงยิ่งขึ้นในระหว่างที่เครื่องที่สามยังไม่แล้วเสร็จ

7) โครงการไฟฟ้าพัฒนาการ กำหนดจะดำเนินการก่อสร้างโดยการติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าดีเซลขนาดเล็กในเขตอำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบลและสุขาภิบาลต่างๆ ที่ห่างไกลและอยู่นอกโครงการปีละ 30 แห่ง

8) โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าไอน้ำในภาคใต้จะเป็นแหล่งผลิตแห่งใหม่ เพื่อเพิ่มกำลังผลิตให้กับระบบของการไฟฟ้าลิกไนท์ และสามารถจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าให้กับจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ทั้งนี้ เนื่องจากโรงไฟฟ้าไอน้ำกระบี่ไม่สามารถจ่ายพลังงานไฟฟ้า

ให้กับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างเพียงพอ และไม่สามารถขยายเขตจำหน่ายออกไปยังจังหวัดดังกล่าวได้อย่างถูกต้องกับหลักเศรษฐกิจ

9) โครงการแควใหญ่ จังหวัดกาญจนบุรี กำหนดการดำเนินงานก่อสร้างเขื่อนเพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้า ซึ่งคาดว่าจะสามารถเพิ่มกำลังผลิตให้กับระบบของการไฟฟ้าอันธิ โดยการติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำได้ประมาณ 400 เมกกะวัตต์ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกรมชลประทานได้ดำเนินการสำรวจและวางแผนก่อสร้างเขื่อนเพื่อการชลประทานตามโครงการแม่กลองใหญ่ระยะที่ 2 อยู่ในบริเวณเดียวกันกับการสำรวจของการไฟฟ้าอันธิ ฉะนั้น เพื่อขจัดข้อขัดแย้งในเรื่องการใช้น้ำและการดำเนินงานซ้อนกัน จึงจำเป็นต้องรอผลการสำรวจและจัดทำรายละเอียดในระหว่างปี พ.ศ. 2510-2512 เพื่อจะได้นำแผนงานของทั้งสองหน่วยงานมาพิจารณาเปรียบเทียบความเหมาะสม และวางแผนประสานงานในด้านการก่อสร้างต่อไป

10) นอกจากนี้ ยังมีโครงการพัฒนาระบบผลิตอื่นๆ ซึ่งยังอยู่ในระหว่างการสำรวจและจัดเตรียมอยู่อีกหลายโครงการ อาทิเช่น โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำที่ลำน้ำเชิญ น้ำพรม น้ำสานและใสใหญ่ โครงการเหล่านี้เมื่อได้สำรวจเสร็จและปรากฏว่าสมควรที่จะสร้างก็จะได้พิจารณานำเข้าร่วมในแผนเพื่อดำเนินการในระยะของแผนนี้ด้วย

6.2 การพัฒนาระบบจำหน่าย

โครงการต่อเนื่องจากแผนพัฒนา ฉบับที่หนึ่ง

1) โครงการก่อสร้างและปรับปรุงระบบจำหน่ายในเขตอันธิระยะแรก กำหนดการก่อสร้างสายจำหน่ายแรงสูงขนาด 11 เค.วี. ระยะทาง 860 กิโลเมตรและแรงต่ำ 400/230 วี.ระยะทาง 770 กิโลเมตรในเขต 12 จังหวัด ในภาคเหนือและภาคกลางโดยใช้เงินกู้จ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 และกำหนดจะแล้วเสร็จตามโครงการในปี พ.ศ. 2511

2) โครงการก่อสร้างและปรับปรุงระบบจำหน่ายในเขตอันธิระยะที่ 2 กำหนดการก่อสร้างสายจำหน่ายแรงสูงขนาด 22 เค.วี. ระยะทาง 1,460 กิโลเมตร และแรงต่ำ 400/230 วี.ระยะทาง 860 กิโลเมตร ในเขต 13 จังหวัดในภาคเหนือและภาคกลางและริมฝั่งทะเล โดยจะใช้เงินกู้จากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จำนวน 105 ล้านบาท โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 และกำหนดจะแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามโครงการในปี พ.ศ. 2514

3) โครงการก่อสร้างและปรับปรุงระบบจำหน่ายในเขตน้ำพอง กำหนดการก่อสร้างสายจำหน่ายแรงสูงขนาด 22 เค.วี.ระยะทาง 1,195 กิโลเมตร และสายแรงต่ำ 400/230 วี.ระยะทาง 392 กิโลเมตรในเขต 8 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้เงินกู้จากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จำนวน 55 ล้านบาท โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 และกำหนดจะแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามโครงการในปี พ.ศ. 2511

4) โครงการก่อสร้างและปรับปรุงระบบจำหน่ายในเขตกระบี่ กำหนดการก่อสร้างสายจำหน่ายแรงสูงขนาด 33 เค.วี.ระยะทาง 1,312 กิโลเมตร และสายแรงต่ำ 400/230

วี.ระยะทาง 590 กิโลเมตรในเขต 8 จังหวัดภาคใต้ โดยใช้เงินกู้จากกระทรวงการคลังจำนวน 40 ล้านบาท โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 และกำหนดจะดำเนินงานให้แล้วเสร็จสมบูรณ์ตามโครงการภายในปี พ.ศ. 2513

โครงการใหม่

1) โครงการปรับปรุงระบบผลิตและระบบจำหน่ายในเขตภาคใต้ตอนล่าง โดยติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าดีเซลขนาด 1,000 กิโลวัตต์ จำนวน 3 เครื่องในเขตสามจังหวัดดังกล่าว และจะดำเนินการก่อสร้างสายจำหน่ายแรงสูงขนาด 33 เค.วี. เชื่อมโยงการไฟฟ้าต่างๆ ในเขตจังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส ระยะทาง 555 กิโลเมตร และสายจำหน่ายแรงต่ำขนาด 400/230 วี.ระยะทาง 161 กิโลเมตร ในโอกาสต่อไป เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าไอน้ำแห่งใหม่ในภาคใต้

2) โครงการขยายระบบจำหน่ายของการไฟฟ้านครหลวงในเขตพระนคร ธนบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการและนนทบุรี โดยดำเนินการก่อสร้างสถานีต้นทาง สถานีสับเปลี่ยนอย่างละ 1 สถานี สถานีย่อย 17 สถานี ปรับปรุงสถานีย่อย 6 สถานี ก่อสร้างสายส่งขนาด 69 เค.วี. 135 กิโลเมตรและสายป้อนขนาด 12 เค.วี. อีก 230 กิโลเมตร โดยการไฟฟ้านครหลวงอาจจะขอเงินจากกระทรวงการคลังประมาณ 275 ล้านบาท สมทบเงินรายได้ขององค์การ

3) โครงการก่อสร้างและปรับปรุงระบบจำหน่ายในเขตโครงการลำโดมน้อย กำหนดการก่อสร้างสายจำนวนแรงสูงขนาด 22 เค.วี. ระยะทาง 816 กิโลเมตร และสายจำหน่ายแรงต่ำขนาด 400/230 วี.ระยะทาง 245 กิโลเมตร ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ และสุรินทร์ ระยะเวลาการก่อสร้างประมาณ 3 ปี ซึ่งอาจจะเริ่มงานพร้อมการก่อสร้างตัวเขื่อน

4) นอกจากนี้ยังมีโครงการก่อสร้างและปรับปรุงระบบจำหน่ายในเขตโครงการต่างๆ เช่น โครงการแควใหญ่ น้ำसान น้ำเข็ญ น้ำพรมและโครงการไฟฟ้าชนบทในบางแห่ง เพื่อเตรียมการดำเนินงานขยายระบบจำหน่ายให้กว้างขวางและสอดคล้องกับโครงการพัฒนาระบบผลิตซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาจัดทำรายละเอียดแผนงาน

6.3 การพัฒนาในด้านวิชาการ

1) การดำเนินงานสำรวจภาวะความต้องการใช้กระแสไฟฟ้า และการผลิตกำลังไฟฟ้าตามโครงการสำรวจและวางแผนการใช้ไฟฟ้าได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกา โดยได้จัดส่งคณะผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงานไฟฟ้ามาจัดร่างโครงการพัฒนาการผลิตพลังงานไฟฟ้าระยะยาวเพื่อให้เพียงพอกับระยะเวลาความต้องการ 20 ปี ข้างหน้า ปรากฏว่า คณะสำรวจสามารถเสนอโครงการดังกล่าวได้ภายในกลางปี พ.ศ. 2510 ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาพลังงานสามารถดำเนินไปโดยถูกต้องมากยิ่งขึ้น

2) การดำเนินงานพิจารณาการปรับปรุงอัตราค่ากระแสไฟฟ้าของคณะกรรมการกำหนดนโยบายอัตราค่ากระแสไฟฟ้าตามโครงการสำรวจและวางแผนการใช้ไฟฟ้าจะพิจารณาปรับปรุงอัตราค่ากระแสไฟฟ้าอีกอย่างน้อย 2 ครั้ง

โครงการก่อสร้างพลังงาน

โครงการก่อสร้างพลังงาน

ส่วนราชการ โครงการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔ (ล้านบาท)			
		เงิน งบประมาณ แผ่นดิน	เงินกู้ ต่างประเทศ	เงินรายได้ รัฐวิสาหกิจ	รวม
การพลังงานแห่งชาติ		๑๑๙.๓๓	๑๓๖.๐๐	—	๒๕๕.๓๓
๑. ลำโคมน้อย	๒๕๑๐-๒๕๑๓	๑๑๐.๐๐	๑๓๖.๐๐	—	๒๔๖.๐๐
๒. ลำน้ำพุงคอนบน	๒๕๑๐-๒๕๑๑	๙.๓๓	—	—	๙.๓๓
การไฟฟ้าอันซี		๔๐๒.๐๐	๑,๗๒๔.๕๙	๘๘๔.๒๑	๓,๐๑๐.๘๐
๑. ยันฮีระยะที่ ๒	๒๕๐๖-๒๕๐๙	—	๘.๙๐	—	๘.๙๐
๒. ยันฮีระยะที่ ๓	๒๕๐๘-๒๕๑๑	๓๐.๐๐	๗๐.๒๙	๑๑๐.๑๒	๒๑๐.๔๑
๓. ยันฮีระยะที่ ๔	๒๕๑๐-๒๕๑๒	—	๑๐๔.๐๐	๒๖๕.๔๙	๓๖๙.๔๙
๔. ก่อสร้างโรงไฟฟ้าพระนครเหนือ	๒๕๑๐-๒๕๑๒	๔๐.๐๐	๒๐๘.๐๐	—	๒๔๘.๐๐
๕. แม่น้ำน่าน	๒๕๑๑-๒๕๑๔	๑๒๒.๐๐	๒๗๖.๐๐	๘๖.๐๐	๔๘๔.๐๐
๖. ก่อสร้างโรงไฟฟ้าพระนครใต้	๒๕๑๐-๒๕๑๗	๒๑๐.๐๐	๑,๐๕๗.๔๐	๒๖๒.๖๐	๑,๕๓๐.๐๐
๗. เชื่อมโยง	๒๕๑๑-๒๕๑๕	—	—	๑๖๐.๐๐	๑๖๐.๐๐
๗.๑ อย่างทอง - นครราชสีมา	(๒๕๑๑-๒๕๑๒)	—	—	(๕๕.๐๐)	(๕๕.๐๐)
๗.๒ อื่น ๆ	(๒๕๑๑-๒๕๑๕)	—	—	(๑๐๕.๐๐)	(๑๐๕.๐๐)
การไฟฟ้านครหลวง		๒๗๕.๐๐	—	๗๔.๐๐	๓๔๙.๐๐
๑. ขยายระบบจำหน่ายไฟฟ้า	๒๕๑๐-๒๕๑๔	๒๗๕.๐๐	—	๗๔.๐๐	๓๔๙.๐๐
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค		๓๖๑.๖๐	๑๗๗.๕๐	๒.๒๓	๕๔๑.๓๓
๑. ก่อสร้างและปรับปรุงระบบ จำหน่ายในเขตยันฮีระยะที่ ๑	๒๕๐๖-๒๕๑๑	๙.๕๑	—	—	๙.๕๑
๒. ก่อสร้างและปรับปรุงระบบ จำหน่ายในเขตยันฮีระยะที่ ๒	๒๕๐๘-๒๕๑๔	๗๙.๖๒	๙๖.๐๐	—	๑๗๕.๖๒
๓. ก่อสร้างและปรับปรุงระบบ จำหน่ายในเขตน้าพุง	๒๕๐๖-๒๕๑๑	๒๕.๓๔	—	—	๒๕.๓๔
๔. ก่อสร้างและปรับปรุงระบบ จำหน่ายในเขตน้าพุง	๒๕๐๘-๒๕๑๑	—	—	๑.๗๓	๑.๗๓
๕. ก่อสร้างและปรับปรุงระบบ จำหน่ายในเขตกระบี่	๒๕๐๖-๒๕๑๓	๗๘.๖๓	—	—	๗๘.๖๓

โครงการก่อสร้างพลังงาน

ส่วนราชการ โครงการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบพัฒนา พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔ (ล้านบาท)			
		เงิน งบประมาณ แผ่นดิน	เงินกู้ ต่างประเทศ	เงินรายได้ รัฐวิสาหกิจ	รวม
๖. ไฟฟ้าพัฒนาการ	๒๕๐๗-๒๕๑๒	๑๘.๐๐	—	—	๑๘.๐๐
๗. ก่อสร้างและปรับปรุงระบบ จำหน่ายในเขตยี่ริบระยะที่ ๓	ยังไม่ได้กำหนด	๘.๖๐	๑๑.๕๐	—	๒๐.๑๐
๘. ก่อสร้างปรับปรุงระบบผลิต และระบบจำหน่ายในเขต ภาคใต้ตอนล่าง	๒๕๑๐-๒๕๑๔	๕๓.๘๐	—	๐.๕๐	๕๔.๓๐
๙. ขยายระบบจำหน่ายในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ยังไม่ได้กำหนด	๘๘.๐๐	๗๐.๐๐	—	๑๕๘.๐๐
✓ การไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ		๒๕.๗๔	๑๒.๔๘	—	๓๘.๒๒
๑. ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเครื่อง ที่ ๓ ที่เขื่อนอุบลรัตน์ ขอนแก่น	๒๕๑๐-๒๕๑๑	๑๘.๒๓	๑๒.๔๘	—	๓๐.๗๑
๒. ก่อสร้างสายส่งแรงสูง ๑๑๕ เค.วี. อุคร-หนองคาย	๒๕๑๐-๒๕๑๑	๗.๕๑	—	—	๗.๕๑
การลิกไนท์		๗๕.๙๔	๒๐๘.๙๓	—	๒๘๔.๘๗
๑. ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเครื่อง ที่ ๓ ที่โรงไฟฟ้ากระบี่	๒๕๑๐-๒๕๑๑	๖.๔๕	๖๖.๙๓	—	๗๓.๓๘
๒. ก่อสร้างสายส่งแรงสูง ๑๑๕ เค.วี. ตะกั่วป่า-พุนพิน	๒๕๑๐-๒๕๑๑	๑๘.๔๙	—	—	๑๘.๔๙
๓. ก่อสร้างโรงไฟฟ้าที่เขลชานาค ๑๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ที่ภูเก็ต	๒๕๑๐-๒๕๑๑	๓๕.๐๐	—	—	๓๕.๐๐
๔. ก่อสร้างโรงไฟฟ้าไอน้ำใน ภาคใต้	ยังไม่ได้กำหนด	๑๖.๐๐	๑๔๒.๐๐	—	๑๕๘.๐๐
รวมทั้งสิ้น		๑,๒๕๙.๖๑	๒,๒๕๙.๕๐	๙๖๐.๔๔	๔,๔๗๙.๕๕

3) โครงการศูนย์ฝึกอบรมช่างไฟฟ้า กำหนดการก่อสร้างอาคาร ที่ทำการต่างๆ ให้แล้วเสร็จภายในเดือนมกราคม 2511 เพื่อพร้อมที่จะดำเนินการฝึกอบรมช่างไฟฟ้าประมาณปีละ 300 คน โครงการนี้ได้รับความช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์และผู้เชี่ยวชาญจากรัฐบาลฝรั่งเศส

7.งบพัฒนา

งบพัฒนาพลังงาน

(ล้านบาท)

รายการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
งบประมาณแผ่นดิน	232.27	397.60	288.01	230.81	228.55	1,377.34
เงินกู้ต่างประเทศ ^{1/}	393.05	380.55	570.30	628.10	287.50	2,259.50
เงินช่วยเหลือต่างประเทศ	50.00	65.00	65.00	75.00	75.00	330.00
เงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจ	160.87	262.86	213.01	161.56	206.08	1,004.38
รวม	836.19	1,106.01	1,136.32	1,095.47	797.23	4,971.22

หมายเหตุ : 1/ รวมเงินกู้เป็นเงินตราต่างประเทศจากธนาคารแห่งประเทศไทย 208 ล้านบาท

ปัญหาสำคัญและความคาดหวังในอนาคต

8. ถึงแม้ว่าการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ฉบับแรก จะได้ผลเป็นที่น่าพอใจดังกล่าวมาแล้วก็ตาม แต่ปรากฏว่ายังมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขระบบการประสานงานและการบริหารงานของการไฟฟ้าต่างๆ อีกเพื่อให้การพัฒนาพลังงานสามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นกล่าวคือ

1) การประสานงาน ในปัจจุบันมีหน่วยงานการไฟฟ้าที่มีหน้าที่รับผิดชอบในด้าน การวางแผนงาน การก่อสร้าง การผลิต และการจำหน่ายอยู่หลายหน่วยงานด้วยกัน จึงทำให้เป็นการยากต่อการประสานงานเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน ในเรื่องนี้รัฐบาลได้รับหลักการให้รวมงานด้านการผลิตเข้าเป็นหน่วยเดียวกัน และงานด้านการจำหน่ายเข้าด้วยกันเป็นอีกหน่วยงานหนึ่ง กับจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างฝ่ายผลิตและฝ่ายจำหน่ายให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาพลังงานโดยส่วนรวมของประเทศ

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การประสานงานระหว่างฝ่ายผลิตและฝ่ายจำหน่ายได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เห็นควรที่จะมอบหมายให้คณะกรรมการพลังงานแห่งชาติมีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการประสานงาน ควบคุมนโยบายและแนวทางปฏิบัติงาน ตลอดจนการพิจารณาอัตราค่ากระแสไฟฟ้าและการวินิจฉัยปัญหาและข้อขัดแย้งต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาพลังงานเป็นไปโดยราบรื่นตามนโยบาย และเพื่อประโยชน์โดยส่วนรวมอย่างแท้จริง

2) การบริหารงาน การบริหารงานของการไฟฟ้าบางแห่งยังไม่ได้ผลเต็มที่ เพราะขาดนโยบายในการดำเนินงานแน่นอน และขาดแคลนเจ้าหน้าที่วิชาการจึงทำให้การ

ดำเนินงานต้องประสบกับความล่าช้าและต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ บริการของการไฟฟ้าต่าง ๆ ยังไม่เป็นไปเพื่อสาธารณประโยชน์โดยแท้จริง และผู้ใช้ไฟฟ้ายังไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร การไฟฟ้าบางแห่งยังไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้จึงทำให้การไฟฟ้าต้องพึ่งเงินอุดหนุนเพื่อการลงทุนและการชำระหนี้เงินกู้ต่างประเทศตลอดมา เนื่องจากข้อบกพร่องดังกล่าวมาแล้วจึงทำให้อัตราค่ากระแสไฟฟ้าในปัจจุบันยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาอุตสาหกรรม

9. ความคาดหมายสำหรับการพัฒนาพลังงานในอนาคตนั้นเป็นที่เชื่อได้ว่า ภายในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่สอง จะสามารถดำเนินการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าต่าง ๆ เข้าเป็นระบบเดียวกันได้ อาทิเช่น ระบบของการไฟฟ้าอันฮี และการไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดนครราชสีมาและประมาณว่าในระยะ 10-15 ปีข้างหน้า ความต้องการพลังงานไฟฟ้าสูงสุดจะมีไม่น้อยกว่า 2 ล้านกิโลวัตต์ และการใช้กระแสไฟฟ้าโดยเฉลี่ยต่อประชากรคนหนึ่งจะมีจำนวนประมาณ 300 กิโลวัตต์ - ชั่วโมง ซึ่งเมื่อพิจารณากำลังผลิตติดตั้งที่อาจจะก่อสร้างเพิ่มขึ้นใหม่จากแหล่งผลิตประเภทต่าง ๆ แล้วเห็นว่าจะสามารถสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นได้ ดังนั้นการเตรียมการวางแผนพัฒนาพลังงานระยะยาว จึงเป็นมาตรการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเตรียมสนองความต้องการใช้กระแสไฟฟ้าที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ฝ่ายผลิตควรจะได้จัดทำแผนแม่บทแสดงกำลังการผลิตของแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ ไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาพลังงานจากพลังน้ำซึ่งเป็นแหล่งผลิตสำคัญที่ควรจะได้พิจารณาถึงประโยชน์ในด้านอื่น ๆ อาทิเช่น การชลประทานและการป้องกันอุทกภัย และฝ่ายจำหน่ายก็ควรจะได้จัดเตรียมแผนการจำหน่ายให้สอดคล้องกับแผนดำเนินงานของฝ่ายผลิตด้วย

10. สำหรับความต้องการใช้กระแไฟฟ้า นั้น คาดว่าในอนาคตความต้องการในด้านอุตสาหกรรมและเหมืองแร่จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นมากกว่าความต้องการในด้านธุรกิจและบริการต่าง ๆ ตลอดจนการสาธารณสุขปกค ความต้องการทั้ง 3 ประเภทนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมอย่างยิ่ง ขอบที่รัฐจะให้ความสนับสนุนอย่างเต็มที่ ภายในอนาคตข้างหน้านี้คาดว่า ความต้องการพลังงานไฟฟ้าจะยังคงเพิ่มขึ้นในอัตราสูงต่อไปซึ่งจำเป็นจะต้องดำเนินการตามโครงการผลิตต่าง ๆ ให้ทันกัน มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาความขาดแคลนพลังงานขึ้นซึ่งจะเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศ

บทที่ 13

การพาณิชย์และบริการ

1. การพาณิชย์มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการยกมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้น การทำรายได้ให้แก่รัฐและการเพิ่มพูนรายได้ประชาชาติให้มากขึ้น เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ราคาผลิตผลการเกษตรและปริมาณที่ใช้ภายในประเทศและส่งออกนอกจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ระบบการพาณิชย์ที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปโดยเสรีย่อมก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทั้งผู้ผลิตและผู้ซื้อ พ่อค้าและนักธุรกิจตลอดจนคนกลางระดับต่างๆ และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและความอยู่ดีกินดีของประชาชาติ

2. ในปัจจุบันมีบริษัทและห้างหุ้นส่วนเฉพาะที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลอยู่ประมาณ 20,300 แห่ง และมีอัตราเพิ่มเฉลี่ยประมาณร้อยละ 9 ต่อปี ส่วนธุรกิจการค้าที่มีได้จดทะเบียนมีอีกเป็นจำนวนมากถ้าอัตราการเพิ่มได้เป็นไปตามที่กะประมาณไว้ คาดว่าในอนาคตข้างหน้าการพาณิชย์และบริการต่างๆ ของประเทศจะรุดหน้าไปอีกมาก บทบาทของรัฐในเรื่องนี้ได้แก่ การสนับสนุนเอกชนในการพัฒนาระบบพาณิชย์กรรมให้มีสมรรถภาพสูงขึ้น เพื่อให้สามารถขยายการจำหน่ายสินค้าและบริการทั้งในตลาดการค้าภายในและต่างประเทศให้กว้างขวางขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมคนไทยให้มีความสนใจในอาชีพการค้าและบริการมากขึ้น นอกจากนี้ รัฐมีหน้าที่ในการรักษาระดับราคาสินค้าเพื่อการบริโภคภายในประเทศซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการครองชีพของประชาชนและเป็นเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่ง

3. ในด้านการค้ากับต่างประเทศนั้นได้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง มูลค่าสินค้าขาออกได้เพิ่มจาก 10,000 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2504 เป็น 13,000 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2508 ส่วนสินค้าขาเข้าได้เพิ่มจาก 5,500 ล้านบาทเป็น 15,200 ล้านบาท ในระยะเดียวกันดุลการค้าระหว่างประเทศจึงอยู่ในฐานะขาดดุลตลอดมา สาเหตุสำคัญที่สุดได้แก่การส่งสินค้าประเภททุนซึ่งมีมูลค่าประมาณร้อยละ 20-25 ของมูลค่าสินค้าขาเข้าทั้งสิ้น เนื่องจากได้มีการขยายตัวในด้านการลงทุนเอกชนและการลงทุนของรัฐตามแผนพัฒนาอย่างมาก จึงมีการนำเข้าซึ่งเครื่องจักรกล อุปกรณ์และเครื่องมือทุนแรงประเภทต่างๆ เป็นปริมาณสูง แต่มิได้ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับดุลชำระเงินแต่ประการใด เนื่องจากส่วนใหญ่ของสินค้าประเภททุนดังกล่าวชำระด้วยเงินกู้ต่างประเทศและจากการลงทุนของเอกชนจากต่างประเทศและจากเงินผ่อนชำระปรากฏว่าการชำระเงินดังกล่าวเกินดุลทุกปี นอกจากนี้ รัฐยังมีรายได้ประเภทกำบัง เช่น รายได้จากค่าธรรมเนียมต่างๆ

4. ในด้านการบริการต่างๆ นั้นได้เพิ่มความสำคัญขึ้นเป็นลำดับทั้งในด้านการเพิ่มรายได้ประชาชาติ การขยายการจ้างงาน การส่งเสริมอาชีพคนไทยและการเพิ่มดุลยภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ บริการเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นกิจการที่เอกชนดำเนินการโดยตรง รัฐมีหน้าที่ให้ความสนับสนุนและชักนำอย่างเต็มที่ บริการที่สำคัญเป็นพิเศษได้แก่การบริการส่งเสริม

การท่องเที่ยว การก่อสร้าง การขนส่งและบริการส่วนบุคคล เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่รัฐจะให้ความสนใจในเรื่องนี้ และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

นโยบาย

5. รัฐมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดระบบพาณิชย์กรรมและการให้บริการของประเทศให้มีระเบียบและมีสมรรถภาพสูงที่สุด โดยอาศัยการแข่งขันอย่างเสรีที่มีขอบเขตเพื่อสาธารณะประโยชน์ และเพื่อส่งเสริมการส่งสินค้าขาออกทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้โดยจะสนับสนุนให้คนไทยสนใจและมีส่วนในการพาณิชย์และบริการมากยิ่งขึ้น โดยจะดำเนินการตามนโยบายดังนี้

5.1 ส่งเสริมให้เอกชนทำการค้าโดยเสรี แต่จะต้องจัดระเบียบวินัยทางการค้าให้รัดกุมยิ่งขึ้น เพื่อให้การค้าขายได้เป็นไปโดยมีระเบียบและด้วยวิธีการอันสุจริต เพื่อรักษาไว้ซึ่งประโยชน์ของส่วนรวมทั้งของผู้ผลิต ผู้ซื้อและผู้ขาย และเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการค้าของคนไทย

5.2 ป้องกันมิให้ใช้ระบบการค้าผูกขาดหรือการรวมกลุ่ม ซึ่งจะเป็นผลให้ผู้ผลิตหรือผู้บริโภคเสียเปรียบหรือเสียประโยชน์อันชอบธรรม หรือจะเป็นผลทำให้ทำลายการแข่งขันอันพึงมีตามปกติวิสัยในทางการค้าและการบริการ

5.3 พัฒนาและส่งเสริมการส่งสินค้าขาออก ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้มีปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นทั้งผลิตผลเกษตรและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ขยายตลาดสินค้าของประเทศไทยในต่างประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และร่วมมือกับต่างประเทศในด้านส่งเสริมการค้าเพื่อประโยชน์ซึ่งกันและกัน

5.4 กำหนดมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศที่จะส่งออก และที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อประโยชน์ทางการค้า อุตสาหกรรมและการบริโภคทั่วไป

5.6 พยายามลดราคาสินค้าขาออก เช่น ข้าว และพืชผลเกษตรกรรมที่สำคัญอื่นๆ รวมทั้งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมบางอย่างที่ผลิตภายในประเทศ โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมแก่ผู้ผลิต ผู้จำหน่ายและผู้อุปโภคบริโภคภายในประเทศ

5.7 ส่งเสริมคนไทยให้มีอาชีพทางการค้าและการให้บริการมากขึ้น โดยจะกำหนดมาตรการช่วยเหลือให้สัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นมาแล้ว ทั้งในด้านวิชาการและการเงิน

5.8 ส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศให้กว้างขวางและเป็นปึกแผ่นยิ่งขึ้น

5.9 สนับสนุนให้เอกชนประกอบอาชีพด้านบริการต่างๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการที่มีส่วนสนับสนุนเศรษฐกิจส่วนรวมอยู่มาก

เป้าหมาย

6. การค้าส่งและการค้าปลีกใน พ.ศ. 2504 มีมูลค่าโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 17.4 ของรายได้ประชาชาติ และได้เพิ่มขึ้นในอัตราประมาณร้อยละ 9 ในระหว่าง พ.ศ. 2506–2509 ประมาณว่าใน พ.ศ. 2514 การค้าส่งและการค้าปลีกจะมีมูลค่ารวมทั้งสิ้นประมาณร้อยละ 19 ของมวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศ เฉลี่ยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 8 ต่อปี

เป้าหมายของการค้าของผลิตผลทางเกษตรและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่สำคัญได้ประมาณไว้ดังนี้

เป้าหมายด้านการพาณิชย์ พ.ศ. 2514

รายการ	ประมาณการ พ.ศ. 2514			ปริมาณการส่งออก พ.ศ. 2508	ปริมาณเพิ่มขึ้น
	ปริมาณการผลิต	การอุปโภคบริโภคและสำรอง	ปริมาณการส่งออก		
ผลิตผลเกษตร					
ข้าวสาร (พันเมตริกตัน)	8,500	6,000	2,500	1,874	626
ยาง(พันเมตริกตัน)	250	15	235	211	24
ข้าวโพด (พันเมตริกตัน)	1,500	100	1,400	812	588
ข้าวฟ่าง(พันเมตริกตัน)	300	-	300	55	245
มันสำปะหลัง(พันเมตริกตัน)	850	50	800	732	68
ปอ (พันเมตริกตัน)	500	117	383	323	61
ใบยาสูบ(พันเมตริกตัน)	88	78	10	6	4
ไม้สัก (พัน ลบ.ม.)	138	88	50	45	5
ไม้ยาง (พัน ลบ.ม.)	580	480	100	59	41
ผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรม					
ดีบุก(พันเมตริกตัน)	32	2	30	20	10
น้ำตาลทรายดิบ(พันเมตริกตัน)	270	240	30	84	54
ซีเมนต์(พันเมตริกตัน)	2,800	2,400	400	104	296
ผ้าไหม (พันหลา)	650	50	600	542	58

7. การกำหนดเป้าหมายได้อาศัยเหตุผลประกอบดังนี้

ผลิตผลเกษตร

7.1 **ข้าว** การส่งข้าวสารไปจำหน่ายต่างประเทศมีปริมาณถึง 1,874,300 ตัน เป็นมูลค่า 4,307 ล้านบาทใน พ.ศ. 2508 คาดว่าใน พ.ศ. 2514 จะมีปริมาณการส่งออก 2,500,000 ตัน ปริมาณการผลิตข้าวสารในที่นี้คิดจากปริมาณข้าวเปลือก 13.7 ล้านตัน คาดว่าราคาข้าวในตลาดโลกจะดีกว่าใน พ.ศ. 2508 เพราะมีความต้องการสูงขึ้นเรื่อย และถ้าได้มีการปรับปรุงโรงสีข้าวเก่าให้มีประสิทธิภาพในการสีข้าวสูงกว่าปัจจุบันและมีการตั้งโรงสีข้าวที่ทันสมัยเพิ่มขึ้นแล้ว คาดว่าจะได้ข้าวที่มีคุณภาพส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศได้มากขึ้น

7.2 **ยาง** เกือบทั้งหมดของยางที่ส่งออกเป็นยางแผ่น คาดว่าใน พ.ศ. 2514 จะมีปริมาณยางส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศได้ประมาณ 235,000 ตัน เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2508 เล็กน้อย ทั้งนี้เนื่องจากการแข่งขันกับยางสังเคราะห์และเนื่องจากยางพันธุ์ดีที่ปลูกแทนเฟื่องเริ่มให้ผล ส่วนการใช้ยางเป็นวัตถุดิบในประเทศคาดว่าจะเพิ่มมากขึ้น

7.3 **ข้าวโพด** การส่งข้าวโพดออกไปจำหน่ายต่างประเทศใน พ.ศ. 2508 มีประมาณ 812,000 ตัน เป็นมูลค่า 980 ล้านบาท คาดว่าจะมีปริมาณการส่งออกใน พ.ศ. 2514 ประมาณ 1,400,000 ตัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการส่งออกใน พ.ศ. 2508 แล้วเพิ่มขึ้นร้อยละ 72.5 การส่งเสริมการปลูกข้าวโพดอย่างจริงจังจะทำให้สามารถส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศได้มากขึ้นกว่าเป้าหมายถ้าตลาดการค้าต่างประเทศจะมีความต้องการมากขึ้น

7.4 **ข้าวฟ่าง** การส่งข้าวฟ่างออกไปจำหน่ายต่างประเทศใน พ.ศ. 2508 มีปริมาณ 55,000 ตัน เป็นมูลค่า 62 ล้านบาท คาดว่าใน พ.ศ. 2514 จะมีปริมาณการส่งออกทั้งสิ้นประมาณ 300,000 ตัน เป็นมูลค่า 337.3 ล้านบาท เมื่อเทียบกับการส่งออกใน พ.ศ. 2508 แล้วปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว ทั้งนี้ เพราะข้าวฟ่างเป็นสินค้าขาออกใหม่ที่เฟื่องริเริ่ม แต่ความต้องการของต่างประเทศจะเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

7.5 **มันสำปะหลัง** รวมมันสำปะหลังป่น มันสำปะหลังแห้งและแป้งมัน การส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังออกใน พ.ศ. 2508 มีปริมาณ 732,000 ตัน เป็นมูลค่า 686 ล้านบาท คาดว่าใน พ.ศ. 2514 จะมีปริมาณส่งออกประมาณ 800,000 ตัน เป็นมูลค่าในราคา พ.ศ. 2508 ประมาณ 749.3 ล้านบาท เมื่อเทียบกับการส่งออกใน พ.ศ. 2508 แล้ว ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.2

7.6 **ปอ** ส่วนใหญ่เป็นปอแก้ว การส่งปอออกไปจำหน่ายต่างประเทศได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ใน พ.ศ. 2508 มีปริมาณ 323,000 ตัน เป็นมูลค่า 1,121 ล้านบาท คาดว่าใน พ.ศ. 2514 จะมีการส่งออก 383,000 ตัน เป็นมูลค่าในราคา พ.ศ. 2508 ประมาณ 1,329 ล้านบาท แต่ถ้าจัดให้มีการศึกษาและส่งเสริมการส่งออกอย่างจริงจัง ก็จะสามารถส่งปอออกไปต่างประเทศได้มากกว่านี้

7.7 ไม้สัก การส่งไม้สักไปต่างประเทศใน พ.ศ. 2508 มีปริมาณ 45,172 ลบ.ม. เป็นมูลค่า 201 ล้านบาท คาดว่าใน พ.ศ. 2514 จะมีปริมาณการส่งออกประมาณ 50,000 ลบ.ม. คิดเป็นมูลค่าในราคา พ.ศ. 2508 ประมาณ 222.5 ล้านบาท เหตุที่การส่งไม้สักออกนอกไม่ขยายขึ้นมากนัก เป็นเพราะว่าปริมาณไม้สักที่ผลิตได้ไม่อาจขยายเพิ่มขึ้นได้โดยรวดเร็ว

ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแร่

7.8 ดีบุก การส่งโลหะดีบุกออกไปต่างประเทศใน พ.ศ. 2508 มีปริมาณ 20,501 ตันเป็นมูลค่า 1,166 ล้านบาท คาดว่าใน พ.ศ. 2514 จะมีปริมาณการส่งออกประมาณ 32,000 ตัน ทั้งนี้ เพราะคาดว่าความต้องการในตลาดโลกจะยังคงอยู่ในระดับสูงกว่าอุปทาน

7.9 น้ำตาลทรายดิบ น้ำตาลที่ส่งออกใน พ.ศ. 2508 มีปริมาณ 84,200 ตัน เป็นมูลค่า 100 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นปริมาณน้ำตาลที่รัฐให้เงินอุดหนุน 69,200 ตัน คาดว่าใน พ.ศ. 2514 จะส่งออกไปต่างประเทศประมาณ 30,000 ตัน เพราะรัฐได้เลิกนโยบายอุดหนุนใน พ.ศ. 2509 แต่ด้วยการผลิตน้ำตาลทรายดิบภายในประเทศได้รับการปรับปรุงทั้งทางฝ่ายโรงงาน ฝ่ายไร่และด้านบริหารให้มีสมรรถภาพสูงขึ้นกว่าเดิมแล้ว ต้นทุนการผลิตจะต่ำลงกว่าในปัจจุบันถึงขีดขั้นที่สามารถแข่งขันกับราคาในตลาดโลกได้

7.10 ซีเมนต์ การส่งซีเมนต์ออกไปต่างประเทศใน พ.ศ. 2508 มีปริมาณ 104,301 ตัน เป็นมูลค่า 40.8 ล้านบาท คาดว่าการผลิตซีเมนต์และผลิตภัณฑ์ซีเมนต์จะเพิ่มปริมาณมากขึ้นเป็นลำดับ และอาจจะส่งออกได้ประมาณ 400,000 ตันใน พ.ศ. 2514

โครงการ

8. เพื่อปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว มีโครงการที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้

8.1 การขยายตลาดการค้า มีสาระสำคัญของโครงการดังนี้

1) ศึกษาและติดตามภาวะของสินค้าของตลาดภายในและต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ผลิตมีทางจำหน่ายสินค้าที่ผลิตได้เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนจะพยายามเพิ่มประเภทปริมาณและมูลค่าของสินค้าที่ส่งออกและหาตลาดต่างประเทศให้กว้างขวางออกไป และแนะนำให้เกษตรกรและอุตสาหกรรมเพิ่มปริมาณการผลิตสินค้าและประเภทของสินค้าที่มีความต้องการมากขึ้น

2) เผยแพร่สินค้าไทยให้เป็นที่รู้จักและเกิดความนิยมทั้งในตลาดภายใน และต่างประเทศ โดยการแสดงสินค้าไทยในงานแสดงสินค้านานาชาติที่จัดให้มีขึ้นภายในประเทศและนอกประเทศ การส่งคณะผู้แทนทางการค้าไปต่างประเทศ การโฆษณาโดยวิธีอื่นๆ

3) ส่งเสริมสินค้าขาออกโดยจัดระเบียบการส่งสินค้าออกให้รัดกุมและมีความเหมาะสมเพื่อป้องกันการแข่งขันเกินควรระหว่างผู้ค้าส่งออกและการปฏิบัติที่ละเมิดสัญญา

การค้า กับจะกำหนดและดำรงไว้ซึ่งมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าไทยให้เป็นที่เชื่อถือของตลาดต่างประเทศ และหาทางขจัดวิธีการที่ทำให้ต้นทุนของสินค้าส่งออกสูงขึ้นโดยไม่จำเป็น

4) ส่งเสริมให้คนไทยทำการค้ากว้างขวางขึ้น โดยสนับสนุนให้การศึกษาในด้านความรู้และบริการเกี่ยวกับการค้า

5) พิจารณาจัดระบบการค้าโดยให้เกษตรกรผู้ผลิตมีส่วนได้รับประโยชน์จากการค้าผลิตผลของตนสูงขึ้นและในราคาที่เป็นธรรม

6) จัดระบบคลังสินค้าและฉางสาธาณะ สำหรับผลิตผลเกษตรกรรม เพื่อสนองนโยบายการช่วยเหลือเกษตรกร

8.2 การวิจัยและพยากรณ์การค้า ศึกษาวิจัยและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตลาดการค้าต่าง ๆ ของประเทศ ตลอดจนการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศเพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาส่งเสริมการค้าประเภทต่าง ๆ และแก้ไขระบบการตลาดให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวบรวมสถิติและข้อสนเทศอันจำเป็นแก่การผลิตและการจำหน่ายสินค้าการเกษตรและอุตสาหกรรม เพื่อพยากรณ์การค้าและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

8.3 การพยุกระดับราคาสินค้า

1) พยุกระดับสินค้าการเกษตรกรรมที่สำคัญ ๆ เช่น ข้าว ให้ดำรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ผู้ผลิตและผู้บริโภค

2) ศึกษาระดับราคาขายส่ง ขายปลีก และดัชนีค่าครองชีพเพื่อใช้ประกอบการพิจารณานโยบายเศรษฐกิจและการรักษาระดับราคาสินค้า

งบพัฒนา

9. ในระยะของแผนได้กำหนดว่าจะตั้งงบประมาณการพาณิชย์ประมาณ 180 ล้านบาท เป็นงบประมาณแผ่นดินทั้งสิ้น

บริการ

10. ในด้านบริการต่าง ๆ ของเอกชน มีลู่ทางที่จะก้าวหน้าไปได้มาก โดยอาศัยการสนับสนุนของรัฐบาลชั้นพื้นฐาน การชักนำและมาตรการอุดหนุนอื่นๆ สำหรับในระยะของแผนนี้ บริการที่จะทวีความสำคัญขึ้นมากได้แก่บริการขนส่ง การก่อสร้างและการส่งเสริมการท่องเที่ยว

บริการขนส่ง

11. ระบบการขนส่งที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพราะการขนส่งเป็นเครื่องเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมผลิตในสาขาต่างๆ บริการขนส่งจึงมีความสำคัญทั้งในด้านการลดต้นทุนการผลิตและการจำหน่าย ตลอดจนการขยายตลาดของสินค้าที่ผลิตอยู่แล้ว รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าและการหาตลาด

สำหรับสินค้าประเภทใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอีก ทั้งนี้ จะเป็นการช่วยให้การเกษตร อุตสาหกรรมและการค้าขยายตัวได้รวดเร็วขึ้น

12. บริการขนส่ง ในภาคเอกชนของประเทศไทยส่วนใหญ่ประกอบด้วยบริการขนส่งผู้โดยสารและสินค้าทั้งทางถนนและทางน้ำ ส่วนการขนส่งทางรถไฟและทางอากาศ ตลอดจนการทำเรือเดินทะเลนั้นเป็นงานของรัฐวิสาหกิจ ในปัจจุบันการขนส่งทางถนนเป็นกิจการที่สำคัญที่สุดทั้งในด้านการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร ในระหว่าง พ.ศ. 2504–2508 กิจการขนส่งของรัฐและของเอกชนมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปีประมาณร้อยละ 11 ต่อปี และจะมีการนำอุปกรณ์การขนส่งจากต่างประเทศเข้ามาเป็นมูลค่าประมาณ 11,000 ล้านบาท เทียบกับ 6,200 ล้านบาท ระหว่าง พ.ศ. 2504–2508 ในระยะเดียวกันคาดว่าจำนวนยานยนต์ทุกประเภทที่จดทะเบียนจะเพิ่มขึ้นจากประมาณ 365,000 คันในปี 2509 เป็น 985,000 คันใน พ.ศ. 2514

13. ปัญหาและอุปสรรค ถึงแม้ว่าบริการขนส่งในภาคเอกชนจะขยายตัวขึ้นมากในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่ 1 ก็ตาม แต่กิจการขนส่งเอกชนในปัจจุบันก็ยังประสบอุปสรรคอยู่หลายประการส่วนใหญ่เป็นอุปสรรคด้านการขาดความชำนาญในการบริหาร การจัดการ และในการบำรุงรักษาอุปกรณ์การขนส่งต่าง ๆ ซึ่งทำให้มีการสิ้นเปลืองในการลงทุนเกินสมควร นอกจากนั้น หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและส่งเสริมกิจการขนส่งเอกชนยังขาดสถิติข้อมูลอยู่อีกมาก ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ เพื่อเป็นการแก้ไขอุปสรรคดังกล่าวให้ลุล่วงไป รัฐมีนโยบายและแนวทางที่จะพัฒนากิจการขนส่งเอกชนดังต่อไปนี้

14. นโยบาย จุดประสงค์สำคัญของนโยบายพัฒนาบริการขนส่งในภาคเอกชน คือ การจัดสร้างระบบบริการการขนส่งของเอกชนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น มีความมั่นคงและมีความปลอดภัยเพื่อเป็นการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคเอกชนและของประเทศเป็นส่วนรวม

15. แนวทางในการดำเนินงาน เพื่อดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว รัฐจะได้พิจารณา กำหนดแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

15.1 ดำเนินการสำรวจและศึกษาข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจการขนส่งเอกชนทั้งทางน้ำและทางบกให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเกี่ยวกับปริมาณการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่างจังหวัดต่าง ๆ และภายในจังหวัดและวางแผนบริการขนส่งระยะยาวรวมทั้งศึกษาความจำเป็นที่จะต้องส่งสินค้าประเภททุนด้านการขนส่งเพื่อสนองความต้องการภายในประเทศด้วย ทั้งนี้ จะต้องสำรวจวิจัยและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและปัญหาในการขนส่งทั่วประเทศ การสำรวจปริมาณการขนส่งทางถนนและทางน้ำที่ราชอาณาจักร

15.2 สถิติและข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและศึกษาต่าง ๆ จะเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับปรุงระบบการขนส่งเอกชนที่มีสมรรถภาพสูง โดยอาศัยมาตรการต่าง ๆ เช่น การประสานเส้นทางและบริการขนส่งทางน้ำและทางบก การจัดตั้งสถานีขนส่งสินค้าเป็นระยะตามแหล่งชุมทาง การใช้เครื่องทุ่นแรงในการถ่ายเทและขนส่งสินค้า การใช้คลังสินค้าและอุปกรณ์การขนส่งที่ทันสมัย วิธีการป้องกันมิให้สินค้าชำรุดหรือเสียหายในระหว่างการขนส่ง เป็นต้น สำหรับบริการขนส่งที่เป็นรัฐวิสาหกิจก็จะได้มีการพิจารณาปรับปรุงบริการให้มี

ประสิทธิภาพและประสานกับบริการขนส่งของเอกชนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ให้มีการแข่งขันกับเอกชน

15.3 การขยายตัวอย่างรวดเร็วในระบบเศรษฐกิจได้ทำให้ความต้องการบริการขนส่งสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านสินค้าเข้าและสินค้าออก การประสานงานระหว่างบริการขนส่งสาขาต่างๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

การก่อสร้าง

16. การก่อสร้างเป็นกิจกรรมสาขาหนึ่งที่ได้ขยายตัวเป็นอย่างมาก ใน พ.ศ. 2509 ประมาณว่า กิจการก่อสร้างมีอัตราส่วนประมาณร้อยละ 5.0 ของมวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศ และคาดว่าจะเพิ่มเป็นร้อยละ 5.8 ในปี พ.ศ. 2514 คิดเป็นอัตราการเพิ่มถัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 12.0 ต่อปีในระหว่างปี พ.ศ. 2510-2514 การขยายตัวอย่างรวดเร็วของกิจการก่อสร้างย่อมมีผลต่อการขยายตัวในการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ก่อสร้าง เป็นต้น และมีผลต่อการเพิ่มรายได้ประชาชาติในที่สุด จำนวนคนงานในกิจการก่อสร้างจะเพิ่มขึ้นจากประมาณ 110,000 คน ในปี พ.ศ. 2509 เป็น 160,000 คนในปี พ.ศ. 2514 หรือในอัตราการเพิ่มถัวเฉลี่ยร้อยละ 8 ต่อปี

17. ในด้านการสะสมทุน การก่อสร้างเป็นองค์ประกอบอันสำคัญของการสะสมทุนในประเทศไทย โดยมีมูลค่าเฉลี่ยแต่ ละปีประมาณครึ่งหนึ่งของการสะสมทุนทั้งสิ้น ในระหว่างปี พ.ศ. 2504-2508 การก่อสร้างส่วนใหญ่จะเป็นของเอกชน ซึ่งคิดเทียบได้เท่ากับประมาณร้อยละ 60 ของมูลค่าการก่อสร้างทั้งสิ้น ส่วนที่เหลือเป็นการก่อสร้างของรัฐ จะเห็นได้ว่าในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรกการก่อสร้างเป็นสาขาเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวเร็วที่สุด มีมูลค่าเพิ่มขึ้นในอัตราประมาณร้อยละ 15 ต่อปี คาดว่าการสะสมทุนด้านการก่อสร้างของเอกชนจะขยายตัวประมาณร้อยละ 6 ต่อปี ต่ำกว่าการก่อสร้างของรัฐซึ่งจะมีอัตราการเพิ่มสูงขึ้นมาก คือประมาณร้อยละ 12 ต่อปี และจะมีผลในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่สอง ให้การสะสมทุนด้านการก่อสร้างเป็นส่วนรวมขยายตัวขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 8 ต่อปี การก่อสร้างของเอกชนที่มีมูลค่าอยู่ในอันดับสูงสุดในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่สองได้แก่อาคารพาณิชย์ซึ่งมีมูลค่า 7,950 ล้านบาท และที่พักอาศัยซึ่งมีมูลค่าประมาณ 7,600 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 28 และร้อยละ 26 ของมูลค่าการก่อสร้างในเขตเทศบาลทั้งสิ้นตามลำดับ

ตารางที่ 1

ประมาณมูลค่าการก่อสร้างของเอกชนในเขตเทศบาล พ.ศ. 2510-2514

(ล้านบาท)

	ยอดรวม	อาคารที่พักอาศัย				สิ่งปลูกสร้างประเภทอื่น ๆ			
		ไม้	คอนกรีต	วัสดุอย่างอื่น	รวม	ไม้	คอนกรีต	วัสดุอย่างอื่น	รวม
2509	4,650	640	630	60	1,320	210	3,060	60	3,330
2510	5,050	670	660	60	1,390	220	3,360	70	3,650
2511	5,540	710	700	60	1,470	250	3,760	70	4,080
2512	5,800	740	730	60	1,530	260	3,930	80	4,270
2513	6,150	780	770	60	1,610	280	4,180	80	4,540
2514	6,210	800	790	60	1,650	280	4,200	80	4,560
รวม	28,750	3,700	3,650	300	7,650	1,290	19,430	380	21,100

ที่มา : ส่วนรายได้ประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

18. ในระยะของแผนพัฒนาฉบับนี้ รายจ่ายสำหรับการก่อสร้างของรัฐจะมีมูลค่าประมาณ 28,500 ล้านบาท แยกเป็นงบประมาณแผ่นดิน 19,400 ล้านบาท เงินกู้และเงินช่วยเหลือ 5,200 ล้านบาท และแหล่งอื่นๆ 3,900 ล้านบาท การก่อสร้างของรัฐส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้บริษัทก่อสร้างเอกชนรับประมูลไปดำเนินกิจการ จึงนับเป็นการส่งเสริมกิจการก่อสร้างเอกชนด้วย

ตารางที่ 2

เงินทุนที่ใช้สำหรับการพัฒนาการก่อสร้างของรัฐบาล พ.ศ. 2510-2514

(ล้านบาท)

	งบประมาณ	เงินกู้และ	แหล่งอื่นๆ	รวม
การเกษตร	4,500	1,180	80	5,760
การคมนาคมและขนส่ง	5,200	2,600	1,370	9,170
อุตสาหกรรมและเหมืองแร่	300	80	500	880
การพลังงาน	1,000	600	750	2,350
การพัฒนาชุมชนชน	2,400	400	1,200	4,000
การสาธารณสุข	1,100	140	-	1,240
การศึกษา	2,400	200	-	2,600
การบริหารและป้องกันประเทศ	2,500	-	-	2,500
รวม	19,400	5,200	3,900	28,500

ที่มา : ส่วนรายได้ประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

19. ปัญหาและอุปสรรค ธุรกิจการก่อสร้างของประเทศไทยประกอบด้วยบริษัทห้างร้าน และผู้รับเหมาทั่วไปประมาณ 4,000 ราย ส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็ก ในปัจจุบันนี้มีปัญหา และอุปสรรคหลายประการซึ่งธุรกิจการก่อสร้างกำลังประสบอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อสร้าง ของเอกชนนั้นยังไม่มีแยกประเภทและมาตรฐานผู้รับเหมาก่อสร้าง ทำให้ผู้รับเหมาก่อสร้าง ที่มีฐานะทางการเงินไม่มั่นคงและมีประสบการณ์น้อยอาจเข้าทำการประมูลและรับเหมาก่อสร้าง รายใหญ่เกินความสามารถของตนเอง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดผลเสียหายต่อผู้ว่าจ้างและต่อธุรกิจ การก่อสร้างอีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเรื่องเงินทุนซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยแพง และธนาคาร พาณิชย์ส่วนมากเรียกเงินค้ำประกันที่ดินเป็นหลักประกัน สถาบันการเงินอื่นที่จะเป็นแหล่งเงินทุนระยะ ยาวยังไม่เจริญเติบโตพอที่จะสนองความต้องการด้านเงินทุนของอุตสาหกรรมก่อสร้างได้ ใน ระยะปลายของแผนพัฒนาฉบับแรกคาดว่าวัสดุก่อสร้างได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากเกิดการขาดแคลนใน วัสดุสำคัญ คือ ไม้และปูนซีเมนต์ ในระยะแรกของแผนพัฒนาฉบับที่สองคาดว่าขาดแคลนไม้ จะไม่บรรเทาลง นอกจากอุปสรรคดังกล่าวแล้วยังมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนวิศวกรและ ช่างฝีมือในวิสาหกิจก่อสร้าง ปัญหาอื่นในด้านเดียวกันเป็นเรื่องมาตรฐานวัสดุก่อสร้างและ มาตรฐานการก่อสร้าง เช่น ผู้รับเหมาก่อสร้างใช้วัสดุที่ไม่ตรงตามมาตรฐานและสถาปนิก ออกแบบไม่สมบูรณ์ เป็นต้น

20. นโยบาย เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว มีความจำเป็นที่รัฐจะ พิจารณาดำเนินนโยบายและแนวทางเพื่อพัฒนากิจการก่อสร้างดังต่อไปนี้

20.1 ส่งเสริมให้ธุรกิจก่อสร้างเอกชนให้เจริญก้าวหน้าและมีฐานะมั่นคงรวมทั้ง การผลิตกำลังคนประเภทต่างๆ ในระดับคุณวุฒิและฝีมือให้เพียงพอกับความต้องการ

20.2 สนับสนุนให้มีการวิจัยในวิทยาการและวัสดุก่อสร้าง และนำผลของการ วิจัยนั้นมาใช้ประโยชน์ในกิจการก่อสร้าง เพื่อหาทางลดต้นทุนการก่อสร้างและเพื่อปรับปรุง วิธีการก่อสร้างให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐานสูงยิ่งขึ้น

20.3 สนับสนุนให้มีการผลิตวัสดุการก่อสร้างที่มีคุณภาพดีและมีมาตรฐานอัน เหมาะสมให้เพียงพอกับความต้องการภายในประเทศ

21. แนวทาง

21.1 เงินทุนการก่อสร้าง ความต้องการของเงินทุนด้านการก่อสร้างอาจแยก เป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ ความต้องการเงินทุนของผู้ประกอบกิจการและความต้องการเงินทุน ของผู้ว่าจ้างก่อสร้าง เพื่อเป็นการสนองความต้องการทั้ง 2 ประเภทนี้ควรที่จะวางมาตรการ ส่งเสริมให้สถาบันการเงินให้กู้เพื่อลงทุนในการก่อสร้างมากและสะดวกขึ้น สำหรับการก่อสร้าง ของทางราชการควรจะได้จัดระเบียบเงื่อนไขการเงินให้สะดวกขึ้นเช่นกัน

21.2 มาตรฐานและวิทยาการก่อสร้าง ส่งเสริมให้กิจการก่อสร้างมีมาตรฐาน และวิทยาการก่อสร้างสูงขึ้น โดยพิจารณาออกกฎระเบียบในการดำเนินงานก่อสร้างที่ เหมาะสม และส่งเสริมกิจการของสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมก่อสร้าง เช่น

สมาคมสถาปนิกสยาม สมาคมวิศวกรรมแห่งประเทศไทยและสมาคมช่างเหมาแห่งประเทศไทย เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมด้านการวิจัยและวิชาชีพก่อสร้างและการผลิตช่างฝีมือด้านการก่อสร้าง โดยเปิดให้มีการฝึกอบรมทางวิชาการก่อสร้างโดยเฉพาะ และวางแผนการอบรม ตลอดจนการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

21.3 วัสดุก่อสร้าง เพื่อให้การผลิตวัสดุการก่อสร้างมีจำนวนพอเพียงกับความต้องการที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทนี้ รัฐจะสนับสนุนให้มีการขยายการผลิตวัสดุก่อสร้างภายในประเทศ นอกจากนี้ รัฐจะกำหนดคุณภาพมาตรฐานและเกณฑ์ลักษณะเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์วัสดุก่อสร้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการผลิต การออกแบบ และการก่อสร้างและการประหยัดค่าก่อสร้าง

บริการส่งเสริมการท่องเที่ยว

22. การส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นบริการอย่างหนึ่งที่นับวันจะมีความสำคัญต่อกิจกรรมของเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้นเป็นลำดับ ในปัจจุบันนี้การท่องเที่ยวได้นำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นอันดับที่เจ็ดของการค้าขาออก กล่าวคือ ใน พ.ศ. 2507 มีจำนวนประมาณ 400 ล้านบาท และมีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 10-15 ต่อปี

ตารางที่ 3

จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว			รายได้จากนักท่องเที่ยว (ล้านบาท)		
	รวม	จากโพ้นทะเล	จากประเทศเพื่อนบ้าน	รวม	จากโพ้นทะเล	จากประเทศเพื่อนบ้าน
2504	107,754	107,754	-	250	250	-
2505	103,809	130,809	-	310	310	-
2506	195,076	134,271	60,805	506	282	112
2507	211,924	158,588	53,336	430	332	98
2508	244,000	175,192	68,808	522	384	138
2509	281,000	201,000	79,242	640	470	170
2510	322,000	241,000	81,000	654	506	138
2511	371,000	278,000	93,000	752	582	170
2512	426,000	319,000	107,000	866	670	196
2513	490,000	367,000	123,000	996	770	226
2514	564,000	422,000	142,000	1,148	886	262

ที่มา : สถิติ พ.ศ. 2504–2509 ได้จากกองตรวจคนเข้าเมือง กรมตำรวจ และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

23. แนวทาง แนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีดังนี้

23.1 ขยายงานโฆษณาและงานเผยแพร่ในต่างประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยร่วมมือและประสานงานกับบริการเอกชนในด้านนี้และบริษัทการบินต่างประเทศ

23.2 ปรับปรุงระเบียบการและพิธีการต่างๆ เพื่อจะอำนวยความสะดวกและให้ความสะดวกทุกด้านแก่นักทัศนาจร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเดินทางเข้าออกทั้งภายในและต่างประเทศ

ปัญหาสำคัญและความคาดหมายในอนาคต

24. นโยบายพัฒนาการพาณิชย์และบริการที่วางไว้ได้เน้นหนักไปในทางที่จะให้เอกชนทำการโดยเสรีภายในขอบเขตที่เหมาะสม โดยรัฐจะช่วยในการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการและสนับสนุนให้คนไทยได้ประกอบการค้าและบริการมากขึ้น ทั้งจะพยายามแก้ไขลดอุปสรรคที่ยังมีอยู่และที่จะปรากฏขึ้นต่อไปให้เหลือน้อยที่สุด อุปสรรคที่สำคัญและแนวทางแก้ไขมีดังนี้

24.1 ระบบการค้าของประเทศในปัจจุบันยังขาดประสิทธิภาพและความเป็นระเบียบทำให้ต้นทุนสินค้าสูงกว่าที่ควร และเปิดโอกาสให้มีการแสวงหากำไรโดยไม่ชอบธรรมได้มาก โดยทั่วไปแล้วพ่อค้าคนกลางโดยเฉพาะในชนบทยังเอาเปรียบผู้ผลิตเป็นประจำกรณีเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดความสูญเสียในด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก จึงควรที่รัฐจะพึงใช้มาตรการต่างๆ แก้ไขปรับปรุงระบบตลาดรวมทั้งป้องกันการหลบหนีภาษีด้วย ทั้งนี้ มาตรการซึ่งพึงใช้ดำเนินการได้ทันทีได้แก่การแก้ไขกฎหมายบางฉบับให้เหมาะสมและออกกฎหมายใหม่ที่จำเป็น เช่น พระราชบัญญัตินิติบุคคลทางธุรกิจเป็นต้น การลงโทษผู้ฝ่าฝืนให้หนักขึ้น และการปรับปรุงหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพยากรณ์และวิเคราะห์สถานการณ์การค้าเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบทั่วกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนภูมิภาค

24.2 ในด้านการส่งสินค้าออก ปรากฏว่ายังมีบริษัทห้างร้านเป็นจำนวนมากดำเนินกิจการโดยไม่สุจริต และได้ดำเนินวิธีการปฏิบัติหลายประการเป็นการหลอกลวงลูกค้าต่างประเทศ ทำให้ชื่อเสียงของประเทศและการค้าต่างประเทศต้องเสียหาย โดยที่กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่รัดกุมรัฐจึงควรจะได้ดำเนินการให้มีกฎหมายในเรื่องนี้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์

24.3 การส่งเสริมให้คนไทยประกอบการค้าอย่างกว้างขวางทำได้ยากเพราะปกติคนไทยที่สนใจทางการค้ามีทุนรอนน้อยไม่อาจจะเช่าทำเลที่เหมาะสม ควรจะได้มีการพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่คนไทยที่สนใจทางการค้าได้มีโอกาสประกอบการค้าโดยสะดวก และมีลู่ทางขยายงานมากขึ้น รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินด้วยโดยมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดในระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

24.4 หน่วยราชการต่างๆ ควรจะประสานงานและวางแผนงานเพื่อให้เป็นเครื่องมือของรัฐในการดำเนินงานตามนโยบาย เช่น การส่งเสริมให้เกษตรกรมีบทบาทในการค้าผลิตผลของตนและการพยุงบราซิลสินค้านำ เป็นต้น

25. ในด้านความคาดหมายระยะยาวนั้น ไม่มีปัญหาว่าการพาณิชย์และบริการจะเจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นเงาตามตัวความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศ ในเมื่อรัฐได้ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมให้มีการค้าได้เป็นไปโดยเสรีอย่างแท้จริงแล้ว การค้าที่สำคัญทั้งในพระนครและต่างจังหวัดจะเพิ่มขึ้นอีกหลายแห่ง จึงจะต้องจัดระบบการค้าและตลาดให้มีระเบียบเรียบร้อยดีขึ้น ในด้านการค้าระหว่างประเทศนั้นมูลค่าขาออกและขาเข้าจะเพิ่มขึ้นในอัตราสูงต่อไป ทั้งนี้ เพราะตลาดการค้าต่างประเทศยังมีความต้องการสินค้าออกประเภทหลักของไทยอีกมา ส่วนในด้านสินค้านำเข้า สินค้าประเภททุนและวัตถุดิบเพื่ออุตสาหกรรมจะเพิ่มมากขึ้นตามการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจของประเทศ.

บทที่ 14

การพัฒนาสังคมและสาธารณูปการ

1. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรกได้ช่วยให้ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นมาก อย่างไรก็ตามการพัฒนาประเทศจะให้คุณประโยชน์สมบูรณ์ต่อเมื่อประชากรพร้อมที่จะเข้าร่วมมีบทบาทเต็มที่ในการสนับสนุนความก้าวหน้าของประเทศ และสามารถปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงของสังคมในด้านความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การพัฒนาเศรษฐกิจย่อมเป็นผลทำให้ย่านชุมชนขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็ว การที่ประชาชนจำนวนมากได้มาอยู่รวมกันอย่างหนาแน่นย่อมก่อให้เกิดปัญหาสังคมหลายประการ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้หากไม่มีการป้องกันและแก้ไขก็จะก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจและเป็นภัยต่อระบบสังคมของชาติ การพัฒนาสังคมจึงจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่กันไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ นอกจากนั้นการขยายตัวของชุมชนย่อมก่อให้เกิดปัญหาในด้านสาธารณูปการ เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย และการประปาไฟฟ้า จึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะพิจารณาจัดหาบริการสาธารณูปการเหล่านี้ให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน

2. รัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาสังคมและสาธารณูปการดังกล่าว จึงได้สนับสนุนโครงการพัฒนาด้านนี้ตลอดระยะเวลาของแผนพัฒนาฉบับแรก การพัฒนาสังคมและสาธารณูปการได้ดำเนินรุดหน้าไปหลายประการซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

2.1 การอาคารสงเคราะห์ ในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรก รัฐบาลได้จัดสร้างอาคารสงเคราะห์สำหรับผู้มีรายได้น้อยเพิ่มขึ้น 20 หลังให้ประชาชนได้เช่าอยู่อาศัย 1,312 ครอบครัว และได้มีการจัดสรรที่ดินสำหรับการอยู่อาศัยให้แก่ประชาชนรวมทั้งการปรับปรุงแหล่งชุมชนด้วย ได้มีการพิจารณาปรับปรุงการบริหารงานที่เกี่ยวกับอาคารสงเคราะห์ประโยชน์ในการประสานงาน นอกจากนั้นมีการสร้างอาคารสงเคราะห์สำหรับผู้มีรายได้น้อยปานกลางด้วย การสร้างอาคารสงเคราะห์ส่วนใหญ่ทำในพระนครมีการเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีผู้อพยพเข้ามามาก

2.2 การประปานครหลวง รัฐบาลได้ทำการก่อสร้างการประปาในเขตพระนครและธนบุรี โดยสร้างโรงกรองน้ำและวางท่อสายใหญ่ทำให้กำลังผลิตน้ำประปาเพิ่มขึ้นจากเดิมซึ่งมีกำลังผลิตประมาณวันละ 175,000 ลูกบาศก์เมตร เป็นประมาณวันละ 382,000 ลูกบาศก์เมตร อย่างไรก็ตามการปรับปรุงการประปาในเขตนครหลวงยังไม่สำเร็จบริบูรณ์และต้องประสบอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินงานและการบริหารหลายประการ ประกอบกับประชากรในเขตนครหลวงได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าที่ประมาณไว้

2.3 การประปาจังหวัด ในปี พ.ศ. 2503 มีการประปาจังหวัดในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล 84 แห่ง มีกำลังผลิตน้ำรวมวันละ 28,000 ลูกบาศก์เมตร ในระยะของแผนได้เพิ่มจำนวนประปาจังหวัดเป็น 125 แห่ง มีกำลังผลิตรวมประมาณวันละ 200,000 ลูกบาศก์เมตร

นอกจากนั้น ยังได้ปรับปรุงการประปาที่มีอยู่แล้วให้มีกำลังผลิตสูงขึ้น พร้อมทั้งหาแหล่งน้ำดิบเพิ่มขึ้นด้วย

2.4 การจัดหาน้ำสะอาดในชนบท การขาดแคลนน้ำสะอาดเป็นปัญหาสำคัญยิ่งในชนบท ในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรก หน่วยงานต่างๆ ได้ดำเนินการจัดหาน้ำสำหรับอุปโภค บริโภคให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านต่างๆ เช่น ชุมบ่อน้ำบาดาล 1,810 บ่อ และจัดตั้งประปาขนาดเล็กหลายแห่ง นอกจากนี้ได้จัดทำโครงการจัดหาน้ำสะอาดในชนบททั่วราชอาณาจักรเสร็จเรียบร้อยแล้วที่จะดำเนินงานได้

2.5 การพัฒนาชุมชน การพัฒนาชุมชนได้ขยายตัวและก้าวหน้าออกไปอย่างกว้างขวางได้เปิดเขตพัฒนาอำเภอเพิ่มขึ้น 70 อำเภอหรือ 584 ตำบล เป็นจำนวนหมู่บ้านรวม 5,950 หมู่บ้าน ประชากรในเขตพัฒนาประมาณ 5,842,000 คน พัฒนาการที่ไปประจำในอำเภอต่างๆ เพิ่มขึ้นเป็น 866 คน พัฒนาการเหล่านี้ทำหน้าที่แนะนำราษฎรเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและเป็นสื่อกลางระหว่างราษฎรกับเจ้าหน้าที่วิชาการของรัฐ นอกจากนี้ ได้เปิดศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนขึ้น 2 แห่ง คือ ที่จังหวัดอุบลราชธานีและยะลา กับตั้งสำนักงานพัฒนาชุมชนเขตที่จังหวัดอุตรธานี

2.6 การจัดสรรที่ดินและนิคมสร้างตนเอง ได้เปิดนิคมใหม่ 10 แห่งให้ราษฎรเข้าอยู่ประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวน 3,500 ครอบครัว จากของเดิมประมาณ 50,000 ครอบครัว รวมเป็นเนื้อที่ที่จัดสรรเพิ่มขึ้น 500,000 ไร่ นิคมใหญ่ที่สำคัญได้แก่นิคมพัฒนาชายแดนภาคใต้ นอกเหนือไปจากนิคมสร้างตนเองทั่วไปแล้ว ยังได้จัดตั้งนิคมเพื่ออพยพราษฎรจากเขตที่ถูกน้ำท่วมตามโครงการเขื่อนกักน้ำต่างๆ และได้จัดตั้งนิคมชาวเขา เพื่อช่วยสงเคราะห์ชาวเขาซึ่งประมาณว่ามีอยู่ราว 300,000 คนในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขาและหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่สำหรับชาวเขาด้วย ส่วนในด้านจัดสรรที่ดินเพิ่มเติมเพื่อการเกษตร ได้ทำการจัดสรรที่ดินแปลงเล็กจำนวน 3,364,600 ไร่และจัดที่ดินแปลงใหญ่ 30,179 ไร่

2.7 การสังคมสงเคราะห์และแรงงาน ได้ปรับปรุงดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลซึ่งไม่สามารถช่วยตนเองได้เต็มที่เป็นภาระแก่สังคม เช่น ผู้ชราและเยาวชนซึ่งไม่มีที่พึ่ง สตรีบางประเภท ผู้ประสบภัยพิบัติและผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น คณะกรรมการปราบปรามยาเสพติดให้โทษได้สร้างสถานสงเคราะห์ผู้ติดยาเสพติดขึ้นในต่างแรงงานได้ช่วยเหลือในการหางานและการส่งเสริมสวัสดิการของคนงาน กับได้ตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่เพื่อประโยชน์แก่การขยายงานต่อไปในอนาคต เช่น การยกฐานะของส่วนแรงงาน กรมประชาสงเคราะห์เป็นกรมแรงงาน และได้มีการเตรียมงานเกี่ยวกับการฝึกอบรมแรงงานวางแผนกำลังคนในระดับต่างๆ เพื่อการดำเนินงานในแผนต่อไป

นโยบาย

3. วัตถุประสงค์ในการพัฒนาสังคมและสาธารณูปการ ได้แก่การปรับปรุงระบบสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถครองชีพด้วยความสงบสุข และส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคในสังคม ประชาชนควรทราบถึงหน้าที่และความรับผิดชอบซึ่งมีต่อตนเองและต่อส่วนรวม ส่วนในด้านสาธารณูปการ รัฐมีนโยบายที่จัดบริการสาธารณูปโภคให้พอกับความต้องการและจำเป็นสำหรับชุมชนต่างๆ การพิจารณาในเรื่องต่างๆ ดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่จะต้องจัดสร้างรากฐานขึ้นและดำเนินการพัฒนาเสียแต่บัดนี้ในระยะของแผนฉบับนี้ รัฐจะถือนโยบายในการพัฒนาสังคมและสาธารณูปการดังนี้

3.1 จัดหาและขยายกิจการทางด้านสาธารณูปโภคให้แก่ประชากรในชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐมีนโยบายที่จะให้ทุกหมู่บ้านมีน้ำสะอาดพอเพียงในการอุปโภคบริโภคและให้มีทางหลวงชนบทเชื่อมท้องถิ่นต่างๆ กับทางหลวงจังหวัดและทางหลวงแผ่นดิน

3.2 ช่วยเหลือประชากรในชนบทให้มีความรู้ความชำนาญและมีฝีมือในการครองชีพ โดยวิธีการพัฒนาชุมชนและส่งเสริมอาชีพของประชากรในชนบทด้วยวิธีการที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์แท้จริง

3.3 ดำเนินการส่งเสริมให้มีการพัฒนาเยาวชน เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต และเพื่อป้องกันการประทุพถิตดินเสื่อมเสียของบรรดาเยาวชนต่างๆ

3.4 ให้บริการและโอกาสแก่ประชากรซึ่งไม่อาจช่วยตนเองได้เต็มที่ ด้วยการดำเนินงานด้านสังคมสงเคราะห์ต่างๆ รัฐจะสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมดังกล่าวของเอกชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3.5 ส่งเสริมให้มีผู้ทำงานได้รับค่าจ้างและผลประโยชน์ด้วยความเป็นธรรม มีสภาพการทำงานที่เหมาะสมและปลอดภัยกับมีความมั่นคงในอาชีพของตน ส่งเสริมให้นายจ้างและลูกจ้างได้รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ซึ่งตนมีต่อกันเพื่อที่จะเป็นการป้องกันข้อขัดแย้ง และควบคุมดูแลป้องกันมิให้มีข้อพิพาทอันอาจเป็นภัยแก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม

3.6 แก้ไขปัญหาความหนาแน่นในเมืองและปัญหาสังคมต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของพลเมือง ตลอดจนวางแผนและดำเนินการขยายตัวเมืองให้เป็นไปโดยเรียบร้อยโดยการวางผังเมืองและแบ่งย่านการใช้ที่ดิน การจัดอาคารสงเคราะห์ การขจัดแหล่งเสื่อมโทรม การก่อตั้งศูนย์ราชการ การค้า สวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสาธารณะ เป็นต้น

3.7 จัดให้มีบริการสาธารณูปการให้เพียงพอและได้มาตรฐานทั้งในพระนครและต่างจังหวัด

3.8 ดำเนินการส่งเสริมให้มีการขยายย่านชุมชนชุมชนต่างๆ ในส่วนภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อให้เกิดศูนย์การค้า อุตสาหกรรมและบริการต่างๆ เพิ่มขึ้น

เป้าหมาย

4. ในระยะของแผน รัฐมีเป้าหมายสำคัญๆ ในการปฏิบัติงานส่วนของการพัฒนาสังคมและสาธารณูปการ ดังนี้

โครงการ	เป้าหมาย
1. จัดหาน้ำสะอาดในชนบท	20,000 หมู่บ้าน
2. จัดสรรที่ดินในนิคมสร้างตนเอง	ปีละ 1,000 ครอบครัว รวม 5,000 ครอบครั เป็นเนื้อที่ที่จะจัดสรร 125,000 ไร่
3. เปิดเขตพัฒนาชุมชน	ให้ได้ครบร้อยละ 60 ของภาค ตะวันออกเฉียงเหนือและทั่วทุกอำเภอใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ กับเปิดเขตพัฒนาให้ สอดคล้องกับโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบทและ การพัฒนาภาคต่างๆ
4. สร้างอาคารสงเคราะห์ให้ผู้มีรายได้น้อย	ปีละ 760 ครอบครั รวม 3,800 ครอบครั
5. สร้างและปรับปรุงถนนในพระนครและธนบุรี	สร้างและปรับปรุงถนนรวม 25 สาย และ ปรับปรุงตรอกซอยต่างๆ ปีละ 70 สาย รวมทั้ง การสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาเชื่อม พระนครและธนบุรี
6. ปรับปรุงประปาในเขตนครหลวง	เพิ่มกำลังผลิตน้ำได้อีกวันละ 200,000 ลูกบาศก์เมตร
7. ก่อสร้างและปรับปรุงประปาจังหวัด	สร้างประปาใหม่เพิ่มขึ้นอีก 225 แห่ง ปรับปรุง การประปาต่างๆ ที่มีอยู่เพิ่มกำลังผลิตน้ำขึ้น อีก 260,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

โครงการ

5. โครงการพัฒนาทางด้านสังคมและสาธาณูปการที่จะดำเนินตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่สอง มีรวมทั้งสิ้น 54 โครงการ แบ่งได้เป็น 4 ลักษณะใหญ่ๆ คือ การพัฒนาชนบท การพัฒนาเมืองและนคร การสังคมสงเคราะห์และการแรงงาน เฉพาะโครงการที่สำคัญมีดังนี้

5.1 การพัฒนาชนบท แยกโครงการได้ดังนี้

1) โครงการจัดหาน้ำสะอาดในชนบททั่วราชอาณาจักร น้ำสะอาดสำหรับการอุปโภคบริโภคยังคงขาดแคลนอยู่ตามชนบททั่วไป ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในปัจจุบัน ตามโครงการใหม่จะสามารถจัดหาน้ำสะอาดสนองความต้องการได้พอเพียงในจำนวนประมาณ 20,000 หมู่บ้านในจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 50,000 หมู่บ้าน โดยจะเร่งดำเนินการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพิเศษ แหล่งน้ำที่จะจัดหามีหลายชนิดรวมทั้งการประปาหมู่บ้านและบ่อน้ำต่างๆ สำหรับวิธีการดำเนินงานนั้นจะร่วมกันระหว่างหน่วยราชการต่างๆ คือ กรมอนามัย กรมทรัพยากรธรณี กรมโยธาเทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีคณะกรรมการบริหารเพื่อประสานงาน ในระยะ 5 ปี คาดว่าจะต้องใช้เงินตามโครงการนี้ประมาณ 430

ล้านบาท

2) โครงการนิคมสร้างตนเอง ในขณะนี้ได้จัดตั้งนิคมสร้างตนเองขึ้นในท้องที่จังหวัดต่างๆ 34 จังหวัด รวม 45 นิคม มีเนื้อที่สงวนไว้รวมทั้งสิ้นประมาณ 5.4 ล้านไร่ ในจำนวนนี้ได้จัดให้ประชาชนเข้าทำกินและอยู่อาศัยในนิคมรวมทั้งสิ้นประมาณ 1 ล้านไร่ เป็นจำนวนประชากรประมาณ 40,720 ครอบครัว ในระยะ 5 ปีข้างหน้าจะจัดสรรที่ดินให้ราษฎรเข้าทำกินเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 1,000 ครอบครัว รวมเป็นเนื้อที่ที่สงวนไว้แล้วและจะให้ราษฎรเข้าทำกินประมาณ 125,000 ไร่ นอกจากนี้จะได้ก่อสร้างปรับปรุงกิจการสาธารณะประโยชน์ในนิคมต่างๆ เช่น สร้างถนน โรงเรียน บ่อน้ำ สุขศาลาและบริการสาธารณะอื่นๆ ตามความจำเป็น

นอกจากนิคมสร้างตนเองทั่วไปแล้ว การมประชาสงเคราะห์จะได้ดำเนินการนิคมสร้างตนเองเพื่อให้แก่ราษฎรที่จะต้องอพยพจากเขตอ่างเก็บน้ำตามโครงการชลประทานและพลังงานต่างๆ เช่นน้ำพอง ลำตะคอง แม่น้ำน่านและลำปาว โดยจะเปลี่ยนลักษณะงานให้เข้ารูปนิคมสร้างตนเองทั่วไปและจะได้ขยายนิคมสร้างตนเองพัฒนาชายแดนภาคใต้อีกด้วย

3) โครงการชลประทานราษฎร์ กรมการปกครองจะดำเนินงานจัดสร้างโครงการชลประทานขนาดเล็กเพื่อสนับสนุนงานส่งเสริมอาชีพ และให้รับกับระบบส่งน้ำชลประทานขนาดใหญ่โดยถือหลักดำเนินการร่วมกันกับประชาชน นอกจากนั้นจะพยายามจัดตั้งสมาคมชลประทานราษฎร์ให้ครบทุกอำเภอในเขตชลประทาน

4) โครงการสร้างทางหลวงชนบท จัดสรรงบประมาณประจำปีให้เป็นเงินอุดหนุนแก่สภาตำบลจัดสร้างถนนตามหมู่บ้านต่างๆ ให้มีหนทางเชื่อมติดต่อกันเอง

ได้ และให้มีถนนจากหมู่บ้านซึ่งเป็นแหล่งผลิตไปสู่ตลาด โครงการทางหลวงชนบทนี้นอกจากจะมีคุณค่าทางเศรษฐกิจแล้วยังมีประโยชน์ในด้านการปกครองและสังคมอีกด้วย ในระยะ 5 ปี ของแผนจะใช้เงินงบประมาณตามโครงการนี้ประมาณ 75 ล้านบาท นอกจากนี้ ตามโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบท 14 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือจะสร้างทางชนบทขนาดเล็กให้ได้ปีละประมาณ 100 ก.ม.

5) โครงการส่งเสริมอาชีพ ดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมอาชีพซึ่งมีโครงการสำคัญ คือ การส่งเสริมทำนาปีละ 2 ครั้ง โดยร่วมมือกับการธนาคาร กกรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทานและกระทรวงเกษตร โครงการนี้แบ่งออกเป็นโครงการย่อยหลายโครงการ คือ การวิจัยและประเมินผล การจัดหาหน้า การช่วยจัดหาสินเชื่อและการอบรมเผยแพร่ นอกจากนี้ก็มีโครงการส่งเสริมการปลูกข้าวสาลีและส่งเสริมเลี้ยงสัตว์

6) โครงการพัฒนาชุมชน เพื่อดำเนินการพัฒนาตัวบุคคลในชนบทให้รู้จักช่วยตนเองและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมของชนบท โดยให้ราษฎรได้มีส่วนเริ่มและร่วมทำงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล กรมพัฒนาชุมชนมีโครงการที่จะเปิดเขตพัฒนาอำเภอให้ได้ร้อยละ 60 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และทั่วทั้งเขตชายแดนภาคใต้ และเริ่มงานในภาคเหนือโดยเฉพาะในเขตเร่งรัดพัฒนาชนบทนอกจากนั้น จะมีโครงการย่อยในการวิจัยและศึกษาสภาพหมู่บ้าน ผูกอบรมเจ้าหน้าที่ประจำการและผู้นำในท้องถิ่นต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาชุมชน กล่าวคือแนะนำให้ราษฎรในชนบทได้มีความรู้เรื่องการกินการอยู่และการประกอบอาชีพดีขึ้น

7) โครงการพัฒนาชาวเขา ขยายงานด้านนิคมชาวเขา หน่วยเคลื่อนที่สงเคราะห์ชาวเขา และงานส่งเสริมอาชีพชาวเขาอื่นๆ เช่น การปลูกสวนผลไม้ เป็นต้น ทั้งนี้โดยจะอาศัยผลจากการวิจัยของศูนย์วิจัยชาวเขาที่เชียงใหม่ เพื่อเป็นการสงเคราะห์และช่วยให้ชาวเขาได้เป็นพลเมืองดีของชาติ

5.2 การพัฒนาเมืองและนคร แยกโครงการได้ดังนี้

1) โครงการอาคารสงเคราะห์สำหรับผู้มีรายได้น้อย ในปัจจุบันจำนวนประชากรในเขตนครหลวงได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในอัตราร้อยละ 7.0 ต่อปี ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคมและที่อยู่อาศัยเป็นอันมาก เนื่องจากราคาที่ดินและต้นทุนการก่อสร้างบ้านเรือนได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ค่าเช่าสูงพ้นวิสัยที่ผู้มีรายได้น้อยจะมีบ้านอยู่เป็นของตนเอง ทำให้เกิดแหล่งเสื่อมโทรมทั่วไปในพระนครและธนบุรีรัฐมีภาระที่จะต้องกำจัดแหล่งเสื่อมโทรมเหล่านี้ และก่อสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับครอบครัวผู้มีรายได้น้อยดังกล่าว ตามโครงการในระยะของแผน รัฐจะจัดสร้างอาคารสงเคราะห์เพิ่มขึ้นสำหรับ 760 ครอบครัว ต่อปี รวม 5 ปี เป็นจำนวน 3,800 ครอบครัว เป็นอย่างน้อย โดยใช้เงินงบประมาณทั้งสิ้นประมาณ 100 ล้านบาท อาคารสงเคราะห์ดังกล่าวจะสร้างเป็นแบบอาคารหลายชั้น แบ่งแยกห้องให้ประชาชนเช่าในราคาต่ำ และถ้ามีกำลังเงินเพิ่มเติมเช่นเงินกู้จากต่างประเทศก็จะขยายงานออกไปอีก นอกจากนี้หน่วยราชการและองค์การรัฐบาลอื่นๆ ก็จะได้ดำเนินการในเรื่องอาคารสงเคราะห์อีกด้วย

2) โครงการปรับปรุงก่อสร้างระบบระบายน้ำสำหรับพระนครและธนบุรี เนื่องจากพระนครและธนบุรีตั้งอยู่ในที่ลุ่ม จึงมีปัญหาใหญ่เกี่ยวกับการระบายน้ำโสโครกและน้ำฝนอันเป็นเหตุให้เกิดน้ำท่วมและก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัยและการรักษาความสะอาดเรียบร้อย จึงได้จ้างบริษัทวิศวกรรมทำการสำรวจออกแบบ ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 1 ปีเศษ และวางโครงการเพื่อทำการก่อสร้างต่อไปในระยะของแผนพัฒนา

3) โครงการถนนสำหรับพระนครและธนบุรี โครงการนี้เป็นโครงการระยะ 10 ปี มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ แก้ไขปัญหาจราจรเพื่อรับการขยายตัวของเมืองในอนาคต และเพื่อให้การติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงเป็นไปโดยสะดวก นอกจากการก่อสร้างถนนสายใหม่แล้ว จะได้ปรับปรุงตรอกซอยต่างๆ ให้เข้ามามาตรฐาน ตามโครงการนี้จะก่อสร้างและปรับปรุงถนนประมาณ 25 สายและปรับปรุงตรอกซอยต่างๆ ปีละ 70 สาย ซึ่งที่จะต้องลงทุนประมาณ 1,000 ล้านบาท โดยแยกเป็นงบประมาณอุดหนุนให้แก่เทศบาลนครกรุงเทพฯ และธนบุรีครึ่งหนึ่ง อีกครึ่งหนึ่งจะใช้จ่ายจากรายได้ของเทศบาลเอง และทำการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาเพิ่มเติม 2 สะพาน นอกจากนั้นเทศบาลนครกรุงเทพฯ และธนบุรีจะได้ทำการติดตั้งไฟฟ้าในถนนและตรอกซอยต่างๆ ทั่วประเทศเทศบาลโดยประมาณว่าจะใช้เงินประมาณ 62 ล้านบาท

4) โครงการประปานครหลวง น้ำประปาในเขตพระนครและธนบุรีในปัจจุบันยังขาดแคลนอยู่มากโดยเฉพาะในฤดูแล้ง รัฐบาลมีโครงการที่จะปรับปรุงการประปานครหลวงให้สามารถผลิตน้ำเพิ่มขึ้น 700,000 ลูกบาศก์เมตรภายใน พ.ศ. 2510 ให้เพียงพอต่อความต้องการในปัจจุบันรวมทั้งการเปลี่ยนท่อเก่าและติดตั้งท่อใหม่ และในขณะเดียวกันจะทำการสำรวจและวางโครงการสำหรับสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นในระยะ 25-30 ปีข้างหน้า

5) โครงการประปาจังหวัด ในปัจจุบันมีประปาจังหวัดรวม 125 แห่งตามเขตเทศบาลและสุขาภิบาลต่างๆ สามารถผลิตน้ำสำหรับประมาณ 2.4 ล้านคนในเขตดังกล่าว และสนองความต้องการใช้เพียงร้อยละ 60 เท่านั้น อย่างไรก็ตามเทศบาลและสุขาภิบาลหลายแห่งยังไม่มีประปา กรมโยธาธิการจึงจัดทำโครงการ 10 ปีขึ้นไป โดยมีเป้าหมายจะแก้ไขความขาดแคลนในปัจจุบัน และเพิ่มกำลังผลิตให้พอเพียงกับความต้องการในระยะ 10 ปีข้างหน้า ตามโครงการนี้จะต้องผลิตน้ำเพิ่มขึ้น 520,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน โดยปรับปรุงประปาที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น จัดหาแหล่งน้ำเพิ่มขึ้นและสร้างประปาใหม่เพิ่มขึ้น 450 แห่ง สำหรับในระยะของแผนจะดำเนินการตามโครงการให้แล้วเสร็จประมาณครึ่งหนึ่ง

6) โครงการผังเมือง การจัดผังเมืองนับว่าเป็นวิธีการอันจำเป็นที่จะทำการขยายตัวของชุมชนเป็นไปโดยมีระเบียบแบบแผนและให้การใช้ที่ดินในย่านชุมชนเป็นไปโดยถูกหลักเศรษฐกิจและสุขลักษณะ ในระยะ 5 ปี ข้างหน้ารัฐบาลกำหนดจะจัดผังเมืองแบบสมบูรณ์ 50 แห่ง และผังเมืองเฉพาะส่วนรวม 1,195 แห่ง

5.3 การสังคมสงเคราะห์ แยกโครงการได้ดังนี้

1) โครงการด้านสังคมสงเคราะห์ในส่วนของรัฐนั้น มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของครอบครัวที่ยากจนและในการสงเคราะห์บุคคลซึ่งมีข้อเสียเปรียบทางสังคม เช่น คนพิการ ทูพพลภาพและคนขอทาน เป็นต้น ตลอดจนฝึกอบรมให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสประกอบสัมมาอาชีพเป็นประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติ นอกจากนี้ ก็มีโครงการส่งเสริมกิจการด้านสังคมสงเคราะห์ของหน่วยงานเอกชน

2) ในปัจจุบันมีหน่วยงานทางด้านสังคมสงเคราะห์ของเอกชนอยู่หลายหน่วยด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยมีหน่วยงานเป็นสมาชิกอยู่ 168 องค์กรที่ทั่วราชอาณาจักร มีโครงการสังคมสงเคราะห์อยู่หลายโครงการด้วยกัน เช่น โครงการสำรวจวิจัยสภาพความเป็นอยู่และความเดือดร้อนของครอบครัวยากจน และช่วยเหลือผู้เดือดร้อนในแหล่งเสื่อมโทรมโครงการส่งเสริมโภชนาการสำหรับเด็ก โครงการช่วยเหลือเด็กกำพร้าอนาถา โครงการทดลองศูนย์บริการชุมชนและโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพและส่งเสริมอาชีพคนพิการ เป็นต้น นอกจากนี้ องค์กรสมาชิกของสภารวม 10 องค์กรก็มีโครงการสำคัญที่จะดำเนินงานในระยะของแผนได้แก่โครงการศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอดที่จังหวัดนนทบุรี โครงการสถานอบรมเยาวชนที่จังหวัดชลบุรี โครงการขยายศูนย์บริการเด็กพิการทั้งในพระนคร นครบุรีและต่างจังหวัด และโครงการหน่วยเคลื่อนที่บริการรักษาคนพิการในต่างจังหวัด เป็นต้น

3) สภาภาษาไทยได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมของประเทศตลอดมา ในระยะ 5 ปีข้างหน้าสภาภาษามีโครงการจัดตั้งศูนย์บริการโลหิตเพื่อดำเนินการให้มีโลหิตเพียงพอใช้ทั่วประเทศ โดยติดต่อไปยังเหล่ากาชาดทุกจังหวัด นอกจากนี้ ก็มีโครงการผลิตเซรุ่มเพื่อป้องกันโรคที่เป็นพิษ

4) สำนักงานเยาวชนแห่งชาติ มีโครงการที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเยาวชนโดยทำหน้าที่เป็นศูนย์วิจัยหาความขาดแคลนและความต้องการของเยาวชนเป็นแหล่งประสานงานสำหรับรัฐบาลและองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับเยาวชน งานที่ทำเป็นเรื่องเผยแพร่ความรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยการสัมมนาและจัดค่ายเยาวชน เป็นต้น โดยได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิและสถาบันจากทั้งในและนอกประเทศด้วย

5.4 การแรงงาน ในระยะของแผนประเทศไทยจะมีกำลังแรงงานเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก ประชากรที่อยู่ในวัยทำงานจะต้องแสวงหางานทำมากขึ้น ถึงแม้ว่าปัญหาการว่างงานจะยังไม่เป็นปัญหาสำคัญนักในปัจจุบัน แต่การทำงานไม่เต็มที่ยังมีอยู่ทั่วไปโดยเฉพาะในชนบท นอกจากนี้ ประเทศไทยยังขาดแคลนแรงงานอยู่หลายประเภท อีกประการหนึ่งสวัสดิภาพของแรงงานโดยทั่วไปยังอยู่ในสภาพที่ไม่น่าพอใจ อีกทั้งปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างก็ยังไม่ราบรื่นเท่าที่ควร เพื่อแก้ไขปัญหาลูกจ้างต่าง ๆ ดังกล่าวนี้กรมแรงงานได้จัดทำโครงการพัฒนาแรงงานขึ้นที่สำคัญ ได้แก่โครงการจัดหางานโดยจัดตั้งสำนักหางานและแนะแนวอาชีพขึ้น 9 เขต ในจังหวัดต่าง ๆ โครงการแนะแนวอาชีพและฝึกอาชีพ โครงการฝึกอบรมเพื่อยกระดับฝีมือ โครงการคุ้มครองแรงงานเพื่อดูแลและส่งเสริมให้ลูกจ้างมีความปลอดภัยและสวัสดิภาพในการทำงาน กับจัดให้มีการตรวจแรงงานและควบคุมการใช้แรงงาน

หญิงและเด็กและโครงการตั้งศูนย์อบรมวิชาแรงงานเพื่อให้ลูกจ้างได้รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ที่มีต่อกันเพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างลูกจ้างและนายจ้างเป็นไปโดยราบรื่น

งบพัฒนา

6. ในระหว่าง พ.ศ. 2510-2514 ประมาณว่าการพัฒนาสังคมและสาธารณสุขอุปการจะต้องใช้จ่ายเงินประมาณ 10,300 ล้านบาท เป็นงบประมาณแผ่นดินประมาณ 3,400 ล้านบาท เงินกู้ต่างประเทศประมาณ 1,650 ล้านบาท เงินช่วยเหลือต่างประเทศประมาณ 1,100 ล้านบาท เงินรายได้ส่วนท้องถิ่น 2,300 ล้านบาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น 1,800 ล้านบาท นอกจากนี้ ในส่วนของเอกชนยังมีงบสังคมสงเคราะห์อีกประมาณ 60 ล้านบาท ดังปรากฏใช้จ่ายเป็นรายปีดังตารางต่อไปนี้ และรายละเอียดปรากฏในตารางท้ายบท

งบพัฒนาสังคมและสาธารณสุขอุปการ

(ล้านบาท)

ที่มาของเงิน	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
งบประมาณแผ่นดิน						
ก. ส่วนราชการ	542.94	690.55	738.35	707.2	731.1	3,410.14
ข. องค์การส่วนท้องถิ่น	280.0	335.0	365.0	395.0	425.0	1,800.0
เงินกู้ต่างประเทศ	-	211.0	481.7	476.7	476.7	1,646.0
เงินช่วยเหลือต่างประเทศ	280.0	250.0	215.0	190.0	190.0	1,120.0
เงินรายได้ส่วนท้องถิ่น ^{1/}	320.0	380.0	450.0	620.0	620.0	2,300.0
รวม	1,422.94	1,866.55	2,250.05	2,442.8	2,442.8	10,276.24

หมายเหตุ : 1/ รายละเอียดดูบทที่ 7

ปัญหาสำคัญและความคาดหมายระยะยาว

7. ในปัจจุบันการพัฒนาด้านสังคมและสาธารณสุขอุปการยังมีอุปสรรคอยู่หลายประการ และเมื่อคำนึงถึงความคาดหมายระยะยาวก็อาจจะมีปัญหาใหม่ๆ เกิดขึ้นอีกด้วย จึงสมควรจะได้พิจารณาปัญหาและแนวทางแก้ไขเสียแต่บัดนี้ เฉพาะที่ควรได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ ได้แก่

7.1 การพัฒนาชนบท ในการพัฒนาชนบทปัญหาเกี่ยวกับที่ดินมีความสำคัญอยู่เป็นอันมาก ในปัจจุบันมีหน่วยงานซึ่งดำเนินงานเกี่ยวกับที่ดินอยู่หลายหน่วยด้วยกัน เช่น ในการจัดสรรที่ดินมีกรมประชาสงเคราะห์ กรมที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน และกรมสหกรณ์ที่ดินทำงานมีลักษณะคล้ายคลึงกันแต่ยังไม่มียุทธศาสตร์และวิธีบริหารงานที่ดินแน่นอน จึงควรที่จะมีการกำหนดนโยบายขึ้นเพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติและกำหนดหน้าที่ให้หน่วยงานต่างๆ ได้

ประสานงานกันโดยใกล้ชิดและมีความจำเป็นที่จะพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและออกกฎหมายที่ดิน โดยด่วนเพื่อควบคุมและปรับปรุงระบบถือครองที่ดินในชนบทให้เป็นประโยชน์แก่เกษตรกร อย่างแท้จริง และแก้ไขปัญหาการจับจองที่ดินเกษตรกรรมเพื่อการเก็งกำไร ปัญหาสำคัญอีก ประการหนึ่ง ได้แก่การออกโฉนดที่ดินซึ่งในปัจจุบันที่ดินที่มีโฉนดแล้วเป็นเพียงส่วนน้อยของ ที่ดินซึ่งมีผู้ครอบครองแล้ว ทำให้เกิดปัญหาและความยุ่งยากเกี่ยวกับครอบครองและการถือ กรรมสิทธิ์ จำเป็นต้องเร่งรัดการออกโฉนดทั่วประเทศให้เสร็จสิ้นลงในระยะเวลาอันควร

ในด้านการจัดสรรที่ดินนั้น นิคมสร้างตนเองเท่าที่มีอยู่ยังมีเนื้อที่เหลืออยู่มากซึ่งควร พิจารณาใช้ประโยชน์ให้เต็มที่เสียก่อน ในปัจจุบันมีการสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำเพื่อการชลประทาน หรือการไฟฟ้า ณ ที่ใดก็จะตั้งนิคมขึ้นใหม่ เพื่ออพยพราษฎรจากบริเวณเขตอ่างเก็บน้ำ ทั้งๆ ที่ ปรากฏว่ายังมีเนื้อที่ดินว่างเปล่าที่สงวนไว้ในนิคมดังกล่าว ดังนั้น จึงสมควรที่จะพิจารณาอพยพ ราษฎรในเขตอ่างเก็บน้ำไปเข้าประกอบอาชีพในนิคมที่จัดตั้งขึ้นแล้วให้มากที่สุด สำหรับนิคม ใหม่ควรมีการสำรวจในการเลือกที่โดยละเอียดก่อน และควรจัดหาบริการเท่าที่จำเป็นให้ เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร การก่อสร้างเขื่อนต่างๆ ควรจะได้มีการพิจารณาปัญหา เรื่องการอพยพราษฎรในเขตอ่างเก็บน้ำไว้ล่วงหน้าด้วย

7.2 การพัฒนาเมืองและนคร ปัญหาปัจจุบันที่สำคัญได้แก่ปัญหาการจราจร การ แออัดของประชาชนในแหล่งเสื่อมโทรม ที่อยู่อาศัยการประปา และการระบายน้ำ ซึ่งล้วนแล้วแต่ กระทบกระเทือนการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนทั้งสิ้น ปัญหาเหล่านี้ถ้าไม่มีการแก้ไข และการวางมาตรการเพื่อป้องกันเสียแต่บัดนี้ จะเป็นปัญหาที่ร้ายแรงและก่อความยุ่งยากโดยไม่ มีที่สิ้นสุด ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาในปัจจุบันโดยเฉพาะในเขตพระนครและธนบุรี และเพื่อป้องกัน ปัญหาดังกล่าวซึ่งอาจเกิดขึ้นในเขตเมืองอื่นๆ ที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วควรจะได้มีการ ดำเนินงานดังต่อไปนี้

- 1) เร่งประกาศใช้กฎหมายผังเมืองโดยเร็วที่สุด
- 2) หาทางป้องกันหรือบรรเทาการเก็บผลกำไรในการซื้อขายที่ดิน โดยเฉพาะในเขตชุมชนใหญ่ๆ ควรปรับปรุงการเก็บภาษีที่ดินให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
- 3) เร่งรัดการดำเนินการตามโครงการถนน 10 ปี ในเขตพระนครและ ธนบุรี
- 4) ประสานงานด้านอาคารสงเคราะห์ให้อยู่ภายในความรับผิดชอบของ หน่วยงานเดียวแทนที่จะให้มีการกระจายงานและความรับผิดชอบดังในปัจจุบัน
- 5) เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การประปาทั้งในเขตพระนครและภูมิภาคยัง ขาดแคลนอยู่มากเฉพาะอย่างยิ่งในพระนครและธนบุรี สมควรจะได้เร่งรัดการดำเนินงานตาม แผนการแก้ไขปัญหาน้ำประปาขาดแคลนและการจัดตั้งการประปานครหลวงเป็นรัฐวิสาหกิจ

7.3 การสังคมสงเคราะห์ ปัญหาสังคมมีอยู่มากมายหลายประการ โดยเฉพาะใน ย่านชุมชนขนาดใหญ่ๆ และนับวันจะทวีและมีขอบเขตกว้างขวางยิ่งขึ้น รัฐต้องแบกภาระ อันหนักในการดำเนินการสังคมสงเคราะห์ทั้งในด้านกำลังเงินและกำลังคน ที่จริงก็เป็นพันธะ

สังคมซึ่งพลเมืองที่มีฐานะการเงินดีมีส่วนรับผิดชอบอยู่ด้วย และในบางกรณีก็เป็นปัญหาที่สร้างขึ้นโดยตรงและโดยทางอ้อมจากกิจการอุตสาหกรรมและการค้าที่ขยายตัวเจริญก้าวหน้าขึ้น ฉะนั้น ถ้าพลเมืองและวงการอุตสาหกรรมและการค้าตั้งกล่าวยินยอมร่วมมือร่วมใจกับรัฐบาลและองค์การสังคมสงเคราะห์เอกชนในการดำเนินงานด้านนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางการเงิน เพื่อช่วยเหลือเยาวชนครอบครัวผู้ยากจนและผู้มีรายได้น้อย ผู้ทุพพลภาพ เช่น ในด้านการศึกษา การจัดหาการสงเคราะห์ และการพยาบาลก็จะช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ประสบอยู่ทุกวันนี้ให้บรรเทาลงหรือหมดสิ้นไปในเวลาอันรวดเร็วกว่าที่รัฐบาลและองค์การสงเคราะห์เอกชนสามารถจะกระทำได้ในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ดี สมควรที่รัฐจะได้สนับสนุนให้องค์การเอกชนสามารถดำเนินกิจกรรมด้านนี้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

7.4 การใช้แรงงาน งานพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการกำลังขยายตัวขึ้นมาก ปัญหาแรงงานจะเพิ่มความสำคัญขึ้นเป็นลำดับ เป็นการสมควรที่รัฐจะยกปัญหาเรื่องนี้มาพิจารณาโดยรอบคอบและหาวิธีการส่งเสริมชนชั้นกรรมาชีพ เพื่อให้เป็นกำลังใจในการพัฒนาประเทศต่อไป ปัญหาสำคัญๆ ซึ่งควรจะยกขึ้นพิจารณา ได้แก่สวัสดิการของผู้รับจ้าง ความมั่นคงในการรับจ้างงาน รายได้ขั้นต่ำ ที่อยู่อาศัยและการตอบแทนเมื่อเลิกจ้างเหล่านี้เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะจัดให้มีระบบประกันสังคมและขบวนการแรงงานที่เหมาะสมกับภาวะของประเทศไทยต่อไป

บทที่ 15

การสาธารณสุข

1. การสาธารณสุขเป็นบริการของรัฐในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ประชากรของชาติมีสุขภาพและพละอนามัยแข็งแรงทั้งทางกายและทางจิต ปลอดภัยจากโรคต่างๆ และได้รับบริการในด้านการรักษาพยาบาลกับการสุขาภิบาลที่ดีและทั่วถึง อีกทั้งส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักรักษาอนามัยของตนและครอบครัว

2. ในระยะของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่หนึ่ง การพัฒนาการด้านสาธารณสุขได้ผลใกล้เคียงเป้าหมายเป็นส่วนมาก สรุปได้ดังนี้

2.1 ในด้านการแพทย์ได้ทำการปรับปรุงขยายโรงพยาบาลในส่วนกลาง 3 แห่ง และในส่วนภูมิภาค 83 แห่ง รวมทั้งการสร้างโรงพยาบาลยโสธร ที่อำเภอยโสธร จังหวัดอุบลราชธานีขึ้นใหม่อีก 1 แห่ง และได้ปรับปรุงโรงพยาบาลจังหวัดพิษณุโลก นครราชสีมาและสงขลาให้เป็นโรงพยาบาลภาคที่มีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้สมบูรณ์และใช้เป็นศูนย์กลางการรักษาของแต่ละภาค ในส่วนภูมิภาคได้ขยายจำนวนเตียงคนไข้เพิ่มขึ้นประมาณ 2,500 เตียง เพิ่มแพทย์ 68 คน พยาบาล 299 คน ทำให้อัตราส่วนเตียงคนไข้ต่อประชากรดีขึ้นจาก 1: 3,700 ในปี พ.ศ. 2506 มาเป็น 1: 2,800 ในปี พ.ศ. 2509 ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน ในส่วนกลางได้ขยายบริการให้จำนวนเตียงคนไข้เพิ่มขึ้น ไม่รวมเตียงคนไข้ในโรงพยาบาลเอกชน คือ จากจำนวน 4,466 เตียงในปี พ.ศ. 2506 เป็น 5,056 เตียงในปี พ.ศ. 2509 ทำให้อัตราส่วนเตียงคนไข้ต่อประชากรโดยส่วนรวมดีขึ้นจาก 1: 2,300 ในปี พ.ศ. 2506 เป็น 1: 2,150 ในปี พ.ศ. 2509 ทั้งนี้ ส่วนอัตราส่วนแพทย์พยาบาลต่อเตียงคนไข้ได้เปลี่ยนแปลงเล็กน้อย คือ จาก 1: 2.5:12.3 ในปี พ.ศ. 2506 เป็น 1: 2.7:12 ในปี พ.ศ. 2509

2.2 ในด้านการส่งเสริมการอนามัย นอกจากการปรับปรุงการสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อมในด้านการอนามัยซึ่งทำให้มีหมู่บ้านที่ได้รับการพัฒนาอนามัยรวมทั้งสิ้นประมาณ 8,400 หมู่บ้านแล้วยังได้จัดตั้งสถานอนามัยชั้น 1 ชั้น 2 และสำนักงานผดุงครรภ์เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 217 แห่ง 881 แห่งและ 1,389 แห่งในปี พ.ศ. 2509 เทียบกับจำนวน 158 แห่ง 701 แห่งในปี พ.ศ. 2506

ส่วนการดำเนินงานตามโครงการกำจัดกวาดล้างไข้มาลาเรีย ซึ่งนับเป็นโครงการสำคัญมากโครงการหนึ่ง ปรากฏว่าได้ช่วยให้อัตราการตายด้วยไข้มาลาเรียต่อประชากรในแสนคน ลดจาก 24.5 ในปี พ.ศ. 2504 เหลือเพียง 18.2 ในปี พ.ศ. 2507 ส่วนอัตราการตายด้วยโรคติดต่ออื่นๆ เช่นวัณโรคได้ลดลงจาก 31.5 ต่อประชากรในแสนในปี พ.ศ. 2504 เหลือ 29.1 ในปี พ.ศ. 2507 สำหรับโรคติดต่ออันตรายอื่นๆ เช่น อหิวาต์ตกโรค ไข้ทรพิษและคุดทะราดก็สามารถควบคุมได้เป็นส่วนใหญ่

นโยบาย

3. การพัฒนาการสาธารณสุขในระยะแผนที่สอง รัฐจะดำเนินงานโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การสาธารณสุขของประเทศได้เจริญก้าวหน้าต่อไปโดยเร่งด่วนเพื่อสวัสดิการและอนามัยของประชาชนไทยทั่วราชอาณาจักร โดยเร่งรัดการแพทย์และการอนามัยในเขตชนบทและปรับปรุงบริการเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีรายได้น้อยให้ดีขึ้น

เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าว รัฐจะดำเนินการตามนโยบายดังต่อไปนี้

3.1 เร่งส่งเสริมและขยายขอบเขตการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขให้ครอบคลุมไปทั่วประเทศ และมุ่งที่จะให้บริการสาธารณสุขไปถึงประชาชนโดยเฉพาะในเขตชนบทห่างไกลและการคมนาคมไม่สะดวกให้มากที่สุด

3.2 ขยายและปรับปรุงบริการด้านการบำบัดรักษาโดยจะปรับปรุงโรงพยาบาลทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเพิ่มจำนวน แพทย์ พยาบาล เติงคนไข้ และอุปกรณ์ในการรักษาโรค ทั้งทางกายและทางจิตให้พอเพียงแก่ความต้องการของประชาชน และดำเนินงานฟื้นฟูวิชาการทางการแพทย์ให้แก่แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ให้มีความชำนาญในวิทยาการแผนใหม่อยู่เสมอ และจะเน้นหนักเป็นพิเศษในการเพิ่มบริการทางการแพทย์เคลื่อนที่

3.3 ในด้านการวิเคราะห์ วิจัย และค้นคว้า รัฐจะสนับสนุนงานวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการชันสูตรและวิจัยสาเหตุของโรคทั่วไป การวิเคราะห์วิจัย ยา อาหาร น้ำ เครื่องดื่ม การป้องกันอันตรายจากกัมมันตภาพรังสีและการส่งเสริมการผลิตและควบคุมมาตรฐานของยา

เป้าหมาย

4. เป้าหมายในด้านการสาธารณสุขได้แสดงไว้ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1

จำนวนแพทย์ พยาบาล เติงคนไข้ และสถานอนามัย

รายการ	2509	2510	2511	2512	2513	2514	เพิ่มขึ้น
แพทย์	4,109	4,359	4,609	4,859	5,129	5,444	1,335
พยาบาล	11,885	12,555	13,260	14,880	14,880	15,715	3,830
ผดุงครรภ์อนามัย	1,400	1,700	2,020	2,390	2,800	3,210	1,910
เติงคนไข้	15,400	16,300	17,300	18,300	19,300	20,300	4,900
สถานอนามัยชั้น 1	217	227	237	247	257	267	50
สถานอนามัยชั้น 2	881	991	1,101	1,211	1,321	1,431	550
สำนักงานผดุงครรภ์	1,389	1,459	1,529	1,599	1,669	1,739	350

ตารางที่ 2

อัตราส่วนระหว่างแพทย์ พยาบาล และเตียงคนไข้ต่อประชากร

รายการ	2509	2510	2511	2512	2513	2514
แพทย์ : ประชากร	1:8,000	1:7,800	1:7,600	1:7,500	1:7,300	1:7,000
พยาบาล : ประชากร	1:2,800	1:2,700	1:2,650	1:2,600	1:2,550	1:2,500
เตียงคนไข้ : ประชากร	1:2,150	1:2,100	1:2,050	1:2,050	1:1,950	1:1,900
แพทย์ : พยาบาล : เตียง : คนไข้	1:2.7:12	1:2.8:12	1:2.9:12	1:2.9:12	1:3.1:12	1:3.2:12

หมายเหตุ : เป้าหมายเตียงคนไข้เฉพาะคนไข้ในโรงพยาบาลพลเรือนของรัฐ

ที่มา : ตัวเลข แพทย์ พยาบาล เตียงคนไข้ และสถานอนามัย ได้มาจากกระทรวงสาธารณสุข สถิติประชากรคำนวณจากสำมะโนประชากร พ.ศ. 2503

โครงการ

4. โครงการพัฒนาด้านสาธารณสุขตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สองมีรวมทั้งสิ้น 30 โครงการ เป็นโครงการที่ต่อเนื่องจากแผนฉบับที่หนึ่ง 22 โครงการและโครงการใหม่ 8 โครงการ

4.1 การส่งเสริมสุขภาพและสุขภาพิบาล

1) โครงการพัฒนาอนามัยท้องถิ่น เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 ได้ทำการอบรมเจ้าหน้าที่อนามัยของจังหวัดเพื่อดำเนินงานพัฒนาอนามัยขั้นมูลฐาน เช่น การส่งเสริมให้ประชาชนในชนบทได้มีแหล่งน้ำดื่มที่สะอาด มีส้วมถูกสุขลักษณะ และรู้จักรักษาความสะอาดของบ้านเรือน ในปัจจุบันหมู่บ้านที่ได้รับการพัฒนาอนามัยแล้วมีประมาณ 8,400 หมู่บ้าน มีบ่อน้ำและแหล่งน้ำที่ถูกสุขลักษณะ 7,775 แห่ง และประชากรที่อยู่ในหมู่บ้านที่ดำเนินการพัฒนาอนามัยมีประมาณ 5,000,000 คน ตามแผนพัฒนานี้จะทำการขยายขอบเขตของการปฏิบัติงานให้มีหมู่บ้านพัฒนาอนามัยเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 12,000 หมู่บ้าน โดยจะมุ่งในเรื่องการสุขภาพิบาลโดยทั่วไป การแจกยาแก่ประชาชนการขุดบ่อน้ำและจัดตั้งประปาโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณชายแดน

2) โครงการจัดหา น้ำสะอาดในชนบททั่วราชอาณาจักร (ประปาหมู่บ้าน) กรมอนามัยได้เริ่มงานจัดให้มีน้ำสะอาดในชนบทขึ้นภายใต้โครงการพัฒนาอนามัยท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้ที่สะอาดและถูกสุขลักษณะ

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่มีความสำคัญอยู่ในอันดับสูง ในระยะของแผนฉบับนี้ จึงได้กำหนดโครงการจัดหา น้ำสะอาดในชนบทขึ้นเป็นโครงการใหม่ เพื่อเร่งดำเนินการจัดหา น้ำสะอาดให้พอเพียงแก่ความต้องการของประชาชน โดยจะร่วมกันดำเนินการระหว่างหน่วย

ราชการต่างๆ สำหรับอนามัยนั้นจะทำเฉพาะเฉพาะประปาหมู่บ้านปีละ 50 แห่ง ในท้องที่ที่มีความต้องการเร่งด่วน รวมทั้งสิ้น 250 แห่ง นอกจากนี้ ในเขตที่มีการเร่งรัดพัฒนาชนบทจะได้จัดให้มีขึ้นอีกประมาณปีละ 100 แห่ง โดยอาศัยความช่วยเหลือจากต่างประเทศสมทบ

3) โครงการปรับปรุงและขยายสถานอนามัย ในปี พ.ศ. 2509 มีสถานอนามัยชั้นหนึ่งอยู่ 217 แห่ง ชั้นสอง 881 แห่ง ในปี พ.ศ. 2510-2514 จะได้ทำการขยายและปรับปรุงสถานอนามัยชั้นสองให้เป็นชั้นหนึ่งในอำเภอต่างๆ ปีละ 10 แห่ง รวม 5 ปี 50 แห่ง จัดตั้งสถานอนามัยชั้นสองใหม่ปีละ 30 แห่ง ขยายและปรับปรุงสำนักงานผดุงครรภ์เป็นสถานอนามัยชั้นสองปีละประมาณ 90 แห่ง รวมสถานอนามัยชั้นสองที่เพิ่มขึ้นในตำบลต่างๆ 550 แห่ง โดยจะพยายามจัดให้มีครบในสถานอนามัยชั้นหนึ่งรวม 267 แห่ง ชั้นสอง 1,431 แห่ง สามารถให้บริการในด้านการอนามัยและการบำบัดโรคแก่ประชาชนในส่วนภูมิภาคได้ประมาณ 16 ล้านคน

4) โครงการอนามัยแม่และเด็ก ในปัจจุบันมีศูนย์ฝึกอบรมแม่และเด็ก 5 แห่ง คือ ที่กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ขอนแก่น ยะลา และนนทบุรี ดำเนินการให้การศึกษาอบรมและผลิตผดุงครรภ์และให้บริการอนามัยแม่และเด็ก นอกจากนี้ มีหน่วยอนามัยแม่และเด็กเคลื่อนที่ 3 หน่วย ดำเนินการให้บริการอนามัยแม่และเด็กในท้องที่กั้นดารและห่างไกล

ในระยะของแผนจะเพิ่มศูนย์อนามัยแม่และเด็กตามภาคต่างๆ อีก 5 แห่ง พร้อมทั้งปรับปรุงสถานอนามัยและโรงเรียนผดุงครรภ์ที่มีอยู่เดิมให้เป็นศูนย์อนามัยแม่และเด็กอีก 2 แห่ง คือโรงเรียนผดุงครรภ์ลำปาง และสถานอนามัยแม่และเด็กเชียงใหม่ เมื่อเสร็จสิ้นตามโครงการแล้วจะสามารถผลิตผดุงครรภ์ได้เพิ่มจาก 300 คน ในปี พ.ศ. 2509 เป็น 510 คนในปี พ.ศ. 2514

5) โครงการอนามัยโรงเรียน ดำเนินงานด้านการส่งเสริมป้องกันและรักษาสุขภาพให้แก่เด็กในวัยเรียน โดยให้บริการด้านอนามัย ดูแลและแนะนำปรับปรุงการสุขาภิบาลในโรงเรียนตลอดจนทำการอบรมและแนะนำครูในการสอนสุขศึกษา ในปัจจุบันมีหน่วยอนามัยรวมทั้งสิ้น 18 หน่วย ในพระนคร ธนบุรี 10 หน่วย ดูแลโรงเรียน 374 โรงเรียนและในภูมิภาค 8 หน่วย ตามจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ

ในระยะของแผนพัฒนาจะขยายขอบเขตการปฏิบัติงานออกไปในส่วนภูมิภาค โดยเพิ่มหน่วยอนามัยโรงเรียนในส่วนภูมิภาคขึ้นอีก 9 หน่วยและหน่วยบริการทันตกรรม 3 หน่วย

6) โครงการโภชนาการชนบท โครงการนี้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 โดยมีศูนย์อยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี ให้โภชนศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป และทำการบำบัดและป้องกันโรคขาดธาตุอาหาร ในระหว่างปี 2510-2514 จะได้ขยายการดำเนินงานโภชนาการและควบคุมโรคขาดธาตุอาหารที่สำคัญ เช่น โรคคอกพอก โรคเหน็บชา โดยขยายออกไปในจังหวัดต่างๆ 7 จังหวัดในเขตเร่งรัดพัฒนาชนบท

7) โครงการอาชีวอนามัย เป็นโครงการใหม่โดยมีวัตถุประสงค์จะดำเนินการศึกษาทดลอง ค้นคว้าหาสาเหตุและวิธีป้องกันอันเกิดจากการทำงานและการขับของเสียของโรงงานและให้การสุขศึกษาและบริการในด้านรักษาพยาบาลแก่กรรมกรและ

ครอบครัว มีศูนย์ปฏิบัติงานอยู่ที่ตำบลสำโรงใต้ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นย่านอุตสาหกรรมที่หนาแน่นที่สุดในขณะนี้และจะขยายหน่วยปฏิบัติงานไปยังจังหวัดอื่นๆ ที่มีการอุตสาหกรรมมากเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

8) โครงการวิจัยการอนามัยครอบครัว ปัจจุบันมีหน่วยทำการวิจัยอยู่ที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และจะขยายงานวิจัยออกไปในท้องที่ที่มีอัตราการเกิดของประชากรสูงแต่มีรายได้ต่ำ โดยจะเริ่มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือก่อนแล้วขยายไปในภาคใต้เพื่อศึกษาถึงวิธีที่จะเข้าถึงประชาชนและปฏิกิริยาของประชาชนต่อการวางแผนครอบครัวในแต่ละภาค เพื่อใช้เป็นแนวทางพิจารณากำหนดนโยบายในอนาคต

5.2 การควบคุมและป้องกันโรค

1) โครงการกำจัดและกวาดล้างไข้มาลาเรีย ได้เปลี่ยนแนวทางจากการดำเนินงานควบคุมและกำจัดไข้มาลาเรียเป็นโครงการกำจัดและกวาดล้างไข้มาลาเรียตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 จะปฏิบัติการต่อไป คือทำการพ่นเคมีในท้องที่ซึ่งมีการแพร่ระบาดของไข้มาลาเรีย และท้องที่จังหวัดชายแดน สำรวจภาวะไข้มาลาเรีย ตรวจค้นหา ติดตามและให้การบำบัดรักษาผู้ป่วยเพื่อกำจัดแหล่งแพร่โรคให้ลดลง คาดว่าจะมีประชากรในท้องที่ปราศจากไข้มาลาเรียประมาณ 17.7 ล้านคน และในท้องที่ที่มีมาลาเรียตกค้างอยู่เพียงเล็กน้อย แต่ไม่มีการแพร่โรคและไม่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพประมาณ 14.2 ล้านคนเมื่อสิ้นระยะของแผน

2) โครงการควบคุมวัณโรค ในปัจจุบันมีศูนย์วัณโรคซึ่งให้บริการในการตรวจรักษา และให้คำแนะนำแก่ประชาชนในภาคต่างๆ รวม 4 แห่ง คือ พระนคร เชียงใหม่ ขอนแก่น และยะลา กับมีหน่วยสำรวจและรักษาวัณโรคเคลื่อนที่ในพระนคร ธนบุรี 8 หน่วย และในส่วนภูมิภาคภาคละ 1 หน่วย นอกจากนี้ มีหน่วยเคลื่อนที่ฉีดวัคซีนบีซีจี เพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกันวัณโรคแก่ประชาชนทั่วประเทศที่ยังไม่มีภูมิคุ้มกันรวม 6 หน่วย ปฏิบัติงานในจังหวัดพระนคร ธนบุรี 1 หน่วย และอีก 5 หน่วย ในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ

ในระยะของแผนจะได้จัดตั้งหน่วยควบคุมวัณโรคประจำภาคในจังหวัดต่างๆ ภาคละ 2 แห่ง รวม 10 แห่ง ให้เป็นสาขาของศูนย์ควบคุมวัณโรค ภาคดำเนินการควบคุมวัณโรคร่วมกับสถานีอนามัยชั้น 1 หรือชั้น 2 อีกประมาณ 100 แห่ง พร้อมทั้งเพิ่มหน่วยสำรวจรักษาและบำบัดวัณโรคเคลื่อนที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้บริการได้เข้าถึงประชาชนที่อยู่ในชนบทห่างไกลได้มากขึ้น หนึ่งใน การปฏิบัติงานด้านสำรวจค้นหาผู้ป่วยวัณโรค ในระยะต่อไปจะหนักไปในวิธีตรวจหาเชื้อวัณโรค ณ สถานีอนามัยชั้น 1 ซึ่งเสียค่าใช้จ่ายน้อย และได้ผลเป็นที่น่าพอใจทำให้สามารถขยายงานควบคุมวัณโรคไปยังส่วนภูมิภาคได้ทั่วถึงยิ่งขึ้นสำหรับงานศัลยกรรมทรวงอกนั้น จะได้ทำการปรับปรุงโรงพยาบาลโรคปอดไปยังส่วนภูมิภาคได้ทั่วถึงยิ่งขึ้นสำหรับงานศัลยกรรมทรวงอกนั้น จะได้ทำการปรับปรุงโรงพยาบาลโรคปอดธนบุรี โดยเพิ่มเตียงผู้ป่วย 100 เตียง เตียงคนไข้ซึ่งได้รับการรักษาแล้ว ยังอยู่ในระยะแพร่เชื้อ 200 เตียง เตียงพักฟื้น 200-300 เตียง และเพิ่มแพทย์ประมาณ 17 คน

3) โครงการปราบปรามโรคเรื้อนโครงการนี้ได้เริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ. 2498 โดยผู้เชี่ยวชาญขององค์การอนามัยโลกเข้ามาช่วยเหลือจัดตั้งหน่วยควบคุมโรคเรื้อนขึ้นที่จังหวัดขอนแก่นและได้ขยายงานไปจังหวัดต่างๆ เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ การดำเนินงานส่วนใหญ่ได้พยายามให้การรักษาและติดตามผู้ป่วยถึงบ้าน เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการบำบัดโดยสม่ำเสมอ ในปัจจุบันมีหน่วยควบคุมโรคเรื้อนปฏิบัติงานในภาคต่างๆ รวม 31 จังหวัด และมีศูนย์ของส่วนควบคุมโรคเรื้อนอยู่ 3 ศูนย์ ที่จังหวัดขอนแก่น ลำปางและชลบุรี มีหน่วยบำบัดโรคเรื้อนประจำสถานื่อนามัย 193 แห่ง มีหน่วยบำบัดโรคเรื้อนเคลื่อนที่ปฏิบัติงานสำรวจ บำบัดและควบคุมโรคในบริเวณที่หน่วยบำบัดโรคเรื้อนประจำที่ไปไม่ถึงรวมทั้งสิ้น 24 หน่วย คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 14 หน่วย ภาคเหนือ 5 หน่วย และภาคตะวันออก 5 หน่วย สำหรับสถานพยาบาลโรคเรื้อนที่เป็นของรัฐบาลในปัจจุบันมี 2 แห่ง คือที่สมุทรปราการและที่ขอนแก่น การควบคุมโรคเรื้อนในระยะ 5 ปีนี้จะได้ขยายขอบเขตการปฏิบัติงานออกไปอีก 40 จังหวัด และเริ่มงานควบคุมโรคเรื้อนในภาคใต้ โดยเพิ่มหน่วยสำรวจและบำบัดโรคเคลื่อนที่ในภาคต่างๆ รวม 30 หน่วย รวมประชากรที่คาดว่าจะสำรวจได้จำนวน 11.5 ล้านคน

4) โครงการควบคุมโรคจิตสติดวงตาและเยื่อตาอักเสบ การดำเนินงานได้ทำร่วมอยู่ในโครงการอนามัยโรงเรียน ในปัจจุบันได้มีหน่วยงานปฏิบัติงานในด้านสำรวจตรวจและรักษาโรคจิตสติดวงตาและเยื่อตาอักเสบ 6 หน่วยที่จังหวัดนครราชสีมาและขอนแก่น ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีผู้ป่วยด้วยโรคนี้ในอัตราประมาณร้อยละ 40 ของจำนวนสำรวจและจะได้ขยายขอบเขตของการปฏิบัติงานออกไปอีก โดยจะตั้งหน่วยควบคุมโรคจิตสติดวงตาและเยื่อตาอักเสบเพิ่มขึ้นอีก 12 หน่วยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5) โครงการควบคุมโรคเท้าช้าง โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2504 โดยดำเนินการสำรวจผู้มีเชื้อพยาธิโรคเท้าช้างให้แก่ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชและพัทลุง ศึกษาและวิจัยภาวะระบาดวิทยาของโรคเรื้อน ทำการควบคุมโรคโดยให้ยาบำบัด และประเมินผลการควบคุมให้การรักษาแก่ผู้พบเชื้อในโลหิตและผู้มีอาการเพื่อมิให้มีการแพร่โรคต่อไป และจะขยายการดำเนินงานออกไปทั่วภาคใต้ ซึ่งปรากฏว่าประชาชนป่วยด้วยโรคนี้เป็นจำนวนมาก โดยจะจัดตั้งหน่วยควบคุมโรคเท้าช้างเพิ่มขึ้นอีก 2 หน่วยที่สุราษฎร์ธานีและปัตตานี และจัดตั้งสาขาควบคุมโรคเท้าช้างอีก 2 แห่งที่ชุมพรและนราธิวาส และจัดตั้งหน่วยประเมินผลเคลื่อนที่เพื่อติดตามผลการควบคุมโรค 2 หน่วย

6) โครงการควบคุมกามโรค การควบคุมกามโรคนั้นได้ดำเนินการมานานแล้วโดยรวมอยู่กับงานควบคุมคุดทะราด เรียกว่าโครงการควบคุมกามโรค และคุดทะราดมีหน่วยควบคุมกามโรคในท้องที่ต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาครวมทั้งสิ้น 40 หน่วย คือในส่วนกลาง 6 หน่วย ในส่วนภูมิภาค 34 หน่วย และมีหน่วยงานอื่นซึ่งมิได้อยู่ในโครงการอีกรวม 28 หน่วย

ในระยะของแผนการควบคุมการระบาดของโรคจะได้ดำเนินงานเป็นเอกเทศ เนื่องจากงานควบคุมโรคระบาดได้เสร็จสิ้นแล้ว โดยจะทำการปรับปรุงหน่วยควบคุมการระบาดของโรคปีละ 10 หน่วย ใน 10 จังหวัด และจัดตั้งหน่วยควบคุมการระบาดของโรคชั้น 3 ขึ้นใหม่ในจังหวัดต่างๆ อีกปีละ 5 หน่วย

7) โครงการควบคุมโรคพยาธิใบไม้ในตับ ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2508 โดยรวมอยู่ในโครงการควบคุมโรคติดต่อ มีศูนย์ควบคุมโรคนี้อยู่ที่จังหวัดสกลนคร ให้การศึกษาและแนะนำแก่ประชาชนมิให้รับประทานอาหารซึ่งเป็นพาหะนำเชื้อโรค เช่น ปลาดิบ และร่วมกับสถานีอนามัยในการรักษาประชาชนผู้ป่วยด้วยโรคนี้ แนะนำและส่งเสริมให้มีการสุขาภิบาลดี มีส่วนถูกสุขลักษณะและใช้น้ำสะอาด ต่อไปจะได้ยกงานควบคุมโรคพยาธิใบไม้ในตับออกเป็นโครงการเอกเทศ และจะขยายขอบเขตการดำเนินงานออกไปในจังหวัดนครพนม กภาพสิทธิ์ มหาสารคามและจังหวัดใกล้เคียงที่มีประชาชนเป็นโรคนี้นี้มาก

8) โครงการควบคุมและป้องกันไข้เลือดออก งานนี้แต่เดิมรวมอยู่ในโครงการควบคุมโรคติดต่อ แต่เนื่องจากโรคนี้นับวันจะเป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุขของประเทศยิ่งขึ้นเป็นลำดับจึงได้แยกโครงการนี้เป็นโครงการเอกเทศ โดยร่วมมือกับองค์การอนามัยโลกและองค์การ ส.ป.อ. พิจารณาหาทางควบคุมป้องกันโรคนี้ให้ได้ผลยิ่งขึ้น โดยจะดำเนินการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายซึ่งเป็นพาหะนำเชื้อในท้องที่ที่เคยมีการระบาดใน 47 จังหวัด โดยร่วมมือกับโครงการกำจัดและกวาดล้างไข่มาลาเรีย และร่วมมือกับองค์การอนามัยโลกในการค้นคว้าและทดลองเกี่ยวกับการควบคุมยุงลายและการระบาดของโรค

5.3 การวิเคราะห์และวิจัยทางการแพทย์

1) โครงการตรวจและวิเคราะห์วิจัยทางการแพทย์ จะขยายงานด้านวิเคราะห์วิจัยและชั้นสูตรทางการแพทย์ในสาขาไวรัส สาขาเภสัชวินิจฉัยและพิษวิทยา สาขาเภสัชวิทยา สาขาแบคทีเรียวิทยา สาขาพาราสิตวิทยาและปรสิตวิทยา สาขามาตรฐานยา สาขาพิษวิทยา และในด้านอาหารและเครื่องดื่ม

2) โครงการป้องกันอันตรายจากการแผ่รังสี ดำเนินการควบคุมและป้องกันอันตรายจากการใช้เครื่องเอกซเรย์ให้เป็นไปตามหลักวิชา เพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้และประชาชนที่อาจเกิดขึ้นจากรังสีเอกซเรย์

5.4 การผลิตและจัดหาและเวชภัณฑ์

1) โครงการปรับปรุงโรงงานเภสัชกรรม จัดตั้งองค์การเภสัชกรรมด้วยการรวมกองโอสถศาลาและโรงงานเภสัชกรรมเข้าด้วยกัน ขยายงานด้านการผลิตทางเภสัชกรรม โดยจัดรวมกิจการผลิตยาหลายประเภทซึ่งแยกกันอยู่มารวมไว้ด้วยกัน ปรับปรุงเครื่องจักร อุปกรณ์ และวิธีการผลิตให้สามารถขยายการผลิตได้เพียงพอกับความต้องการด้วยวิธีการที่ทันสมัย ในขณะที่เดียวกันก็ทำการขยายและปรับปรุงงานด้านการจำหน่าย การวิจัย และการควบคุมคุณภาพด้วย

5.5 การบำบัดรักษา

1) โครงการปรับปรุงโรงพยาบาลส่วนภูมิภาค ปัจจุบันกรมการแพทย์มีโรงพยาบาลส่วนภูมิภาคอยู่ 84 แห่ง เป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัด 68 แห่ง โรงพยาบาลประจำอำเภอ 16 แห่ง มีเตียงรวมทั้งสิ้นประมาณ 10,000 เตียง มีแพทย์ 600 คน พยาบาล 1,566 คน อัตราส่วนเตียงคนไข้ต่อประชากรเท่ากับ 1 : 2,800 ในระยะของแผนจะได้ทำการปรับปรุงโรงพยาบาลส่วนภูมิภาคทั้ง 84 แห่ง โดยจะมุ่งหนักไปในการขยายและปรับปรุงบริการให้เหมาะสมขึ้น และเพิ่มอัตราเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเครื่องใช้ในการแพทย์ที่จำเป็นให้เพียงพอ คาดว่าจะมีจำนวนเตียงเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 800-1,000 เตียง รวม 5 ปี จะเพิ่มขึ้นประมาณ 4,000 เตียง อัตราส่วนของจำนวนเตียงคนไข้ต่อประชากรจะลดลงจาก 1: 2,800 ใน พ.ศ. 2509 เป็น 1: 2,400 จำนวนแพทย์และพยาบาลจะเพิ่มจากจำนวน 600 คนและ 1,566 คน เป็น 825 คนและ 2,816 คนตามลำดับ

2) โครงการจัดตั้งโรงพยาบาลศูนย์ แผนพัฒนาฉบับที่หนึ่ง ได้กำหนดว่าจะทำการปรับปรุงโรงพยาบาล 3 แห่ง เป็นโรงพยาบาลศูนย์ประจำภาค คือ โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก เป็นโรงพยาบาลภาคเหนือ โรงพยาบาลนครราชสีมาเป็นโรงพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือและโรงพยาบาลสงขลาเป็นโรงพยาบาลภาคใต้ เพื่อให้เป็นศูนย์ในการรักษาพยาบาล และฝึกอบรมวิชาการแพทย์แผนใหม่แก่โรงพยาบาลในจังหวัดใกล้เคียง แต่เนื่องจากขาดงบประมาณและแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ โครงการนี้จึงไม่บรรลุเป้าหมายโดยสมบูรณ์ จึงต้องดำเนินการต่อไป นอกจากนั้น จะทำการปรับปรุงโรงพยาบาลขอนแก่น ชลบุรี ยะลา นครสวรรค์ให้เป็นโรงพยาบาลศูนย์ปีละ 1 โรงพยาบาล กับปรับปรุงโรงพยาบาลพิษณุโลก นครราชสีมา อุบลราชธานี ลำปางและสงขลาซึ่งมีมาตรฐานใกล้เคียงกับโรงพยาบาลศูนย์อยู่แล้ว ให้มีลักษณะเทียบเท่าโรงพยาบาลศูนย์อีกปีละ 1 โรงพยาบาล

3) โครงการปรับปรุงและขยายโรงพยาบาลในส่วนกลาง ปรับปรุงขยายโรงพยาบาลในส่วนกลางสังกัดกรมการแพทย์มี 3 แห่ง คือโรงพยาบาลหญิงและเด็ก โรงพยาบาลเลิดสินและโรงพยาบาลสงฆ์ ซึ่งในปัจจุบันมีเตียงรวมกันทั้งสิ้นประมาณ 2,000 เตียง แพทย์ 134 คน พยาบาล 397 คน โดยจะขยายเตียงคนไข้เพิ่มจากจำนวน 2,000 เตียง เป็น 2,510 และเพิ่มแพทย์และพยาบาลจากจำนวน 134 คน และ 397 คน เป็น 205 คนและ 629 คน

4) โครงการปรับปรุงโรงพยาบาลโรคจิตและโรคทางประสาทวิทยา

โรงพยาบาลโรคจิต ในปัจจุบันมีโรงพยาบาลโรคจิตอยู่ 6 แห่ง คือ โรงพยาบาลสมเด็จพระยา (ธนบุรี) โรงพยาบาลศรีธัญญา (นนทบุรี) โรงพยาบาลสวนปรุง (เชียงใหม่) โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ (สุราษฎร์ธานี) โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ (อุบลราชธานี) และโรงพยาบาลนครราชสีมา โรงพยาบาลเหล่านี้รับคนไข้ได้ทั้งสิ้นประมาณ 5,470 เตียง ใน พ.ศ. 2514 จะขยายเตียงรับคนไข้ทั้งสิ้นประมาณ 6,270 เตียง ส่วนจำนวน

แพทย์และพยาบาลเดิมมีแพทย์ 90 คน พยาบาล 193 คน ใน พ.ศ. 2514 จะเพิ่มแพทย์เป็น 153 คน และเพิ่มพยาบาลเป็น 319 คนตามลำดับ

โรงพยาบาลและสถาบันทางประสาทวิทยา ปรับปรุงโรงพยาบาลโรคทางประสาทวิทยา 2 แห่ง คือ โรงพยาบาลประสาทพญาไท โรงพยาบาลประสาทสงขลา ในขณะนี้มีเตียงคนไข้รวมกันทั้งสิ้นประมาณ 300 เตียง มีแพทย์ 30 คน พยาบาล 45 คน จัดตั้งคลินิกและศูนย์วิจัยประสาทวิทยาภาคเหนือที่เชียงใหม่ขนาด 50 เตียง ให้เป็นสาขาของโรงพยาบาลประสาทพญาไท โดยจะร่วมกับโครงการขยายงานของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้มีจำนวนเตียงเพิ่มขึ้นเป็น 700 เตียง เพิ่มแพทย์และพยาบาลเป็น 63 คน และ 92 คนตามลำดับ ส่วนโรงพยาบาลโรคจิตโรคประสาทเด็กซึ่งได้จัดตั้งขึ้นใหม่ที่สำโรงสมุทรปราการมีเตียงคนไข้ 90 เตียง มีแพทย์ 3 คน พยาบาล 3 คนให้บริการทั้งคนไข้นอกและคนไข้ใน

โรงพยาบาลเด็กปัญญาอ่อน โรงพยาบาลปัญญาอ่อนในปัจจุบันมีเตียงคนไข้ประมาณ 250 เตียง แพทย์ 9 คน พยาบาล 16 คน ใน พ.ศ. 2514 จะขยายเตียงรับคนไข้เพิ่มขึ้นเป็น 450 เตียง เพิ่มแพทย์และพยาบาลเป็น 16 คน และ 30 คนตามลำดับ

5) โครงการวิทยาลัยพยาบาล โรงพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยและโรงเรียนผู้ช่วยพยาบาล

วิทยาลัยพยาบาล ผดุงครรภ์พยาบาลที่โรงพยาบาลหญิงปีละ 40 คน รวม 200 คนใน 5 ปี

โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย ผดุงครรภ์ที่โรงเรียนพยาบาล 5 แห่ง คือที่โรงพยาบาลหญิง พุทธชินราช นครราชสีมา พระปกเกล้า สงขลา และที่จะตั้งใหม่ที่นครสวรรค์ในปี พ.ศ. 2511 และในจังหวัดอื่นๆ ในระหว่างแผนอีก 4 แห่ง ให้ได้ประมาณ 640 คน เพิ่มจากในปัจจุบันซึ่งผลิตได้ 290 คน อีก 350 คน

โรงเรียนผู้ช่วยพยาบาล ในระยะของแผนจัดตั้งโรงเรียนผู้ช่วยพยาบาลขึ้นอีก 4 แห่ง ที่โรงพยาบาลสระบุรี ชลบุรี ศรีธัญญา และสุราษฎร์ธานี รวมกับที่มีอยู่เดิม 2 แห่ง ที่อุบลราชธานี และนราธิวาส จะผลิตผู้ช่วยพยาบาลได้ปีละ 360 คน เพิ่มจากเดิม 200 คน

6) โครงการสถาบันมะเร็งแห่งชาติ โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2505 โดยใช้สถานที่ของโรงพยาบาลหญิงเป็นที่ดำเนินการตรวจค้นมะเร็งในระยะเริ่มแรก รวมทั้งการให้การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องมะเร็ง และการอบรมแพทย์ให้มีความรู้ในด้านวินิจฉัยมะเร็งระยะแรก ใน พ.ศ. 2510 จะจัดตั้งสถาบันมะเร็งแห่งชาติเป็นเอกเทศเพื่อทำการวิจัยและมีเตียงสำหรับผู้ป่วย 200 เตียง

7) โครงการวิจัยและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ในปัจจุบันมีโรงพยาบาลยาเสพติดอยู่ 4 แห่ง ในส่วนกลาง 1 แห่งคือโรงพยาบาลยาเสพติดรังสิต ในส่วนภูมิภาค 3 แห่ง ที่ลำปาง ขอนแก่นและสงขลา รวมเป็นจำนวนเตียงทั้งสิ้น 425 เตียง มี

แพทย์ 8 คน พยาบาล 20 คน จะได้ดำเนินการปรับปรุงและขยายงาน โดยจะเพิ่มเตียงคนไข้ เป็นประมาณ 750 เตียง เพิ่มแพทย์และพยาบาล 7 คน และ 15 คนตามลำดับ

8) โครงการบริการทางการแพทย์เคลื่อนที่ แยกงานเป็น 2 ประเภท คือ การจัดตั้งหน่วยบำบัดโรคเคลื่อนที่ เพื่อขยายบริการในการตรวจรักษาโรคให้แก่ราษฎรในส่วนภูมิภาคที่อยู่ห่างไกลสถานพยาบาลหรือโรงพยาบาล และการคมนาคมไม่สะดวกโดยจัดตั้งหน่วยบำบัดโรคเคลื่อนที่ของกรมการแพทย์ขึ้น 4 หน่วย คือ หน่วยโรงพยาบาลขอนแก่น เพชรบูรณ์ สงขลา และตาก แต่ละหน่วยจะมีศูนย์อยู่ในโรงพยาบาลดังกล่าว และออกไปปฏิบัติงานในด้านการตรวจรักษา แนะนำความรู้ในด้านเจ็บไข้ได้ป่วยแก่ประชาชน โดยจะจัดหน่วยเคลื่อนที่เข้าไปปฏิบัติงานในหมู่บ้านและใช้สถานือนามัยหรือสำนักงานผดุงครรภ์เป็นศูนย์กลาง

การอบรมฟื้นฟูวิชาการแก่แพทย์ในส่วนภูมิภาค จัดให้มีการอบรมวิชาการแพทย์ส่วนภูมิภาค เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญของแพทย์ ปีหนึ่งจะอบรมได้ประมาณ 20 โรงพยาบาล

9) โครงการจัดตั้งแผนกจิตเวชในโรงพยาบาลทั่วไป ขยายบริการตรวจรักษาโรคจิตประสาทสำหรับประชาชนเพิ่มขึ้น เพื่อแก้ปัญหาคนไข้โรคจิตไม่มีสถานศึกษา โดยจัดสร้างเรือนคนไข้ขนาด 25 เตียง ที่โรงพยาบาลจันทบุรี พิษณุโลก และยะลา รวม 3 แห่ง

งบพัฒนา

6. งบพัฒนาการสาธารณสุขในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สอง พ.ศ. 2510-2514 กำหนดไว้รวมประมาณ 2,570 ล้านบาท เป็นงบประมาณแผ่นดิน 1,800 ล้านบาท เงินช่วยเหลือต่างประเทศประมาณ 755 ล้านบาท และเงินรายได้จากรัฐวิสาหกิจประมาณ 15 ล้านบาทในจำนวนนี้จะได้ใช้จ่ายในการพัฒนาในส่วนภูมิภาคเป็นส่วนใหญ่ คือ ประมาณ 2,212 ล้านบาท หรือร้อยละ 86 ของรายจ่ายทั้งสิ้น

งบพัฒนาการสาธารณสุข

(ล้านบาท)

แหล่งที่มาของเงิน	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
งบประมาณแผ่นดิน	233.36	339.57	373.72	416.55	438.06	1,801.16
เงินกู้ต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-
เงินช่วยเหลือต่างประเทศ	140.0	150.0	150.0	160.0	165.0	755.0
เงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจ	5.50	4.28	2.0	2.0	2.0	15.78
รวม	378.86	483.75	525.72	578.55	605.06	2,571.94

ปัญหาสำคัญและความคาดหวังในอนาคต

7. การพัฒนาด้านสาธารณสุขในระยะต่อไปจะได้นั้นหนักในด้านการพัฒนาอนามัยและสุขภาพในชนบท โดยการให้บริการถึงตัวประชาชนและให้การศึกษาอบรมแก่ประชาชนให้เข้าใจความสำคัญในเรื่องนี้ นอกจากนั้น จะต้องแก้ไขปัญหาคritical issues ได้แก่ การขาดแคลนแพทย์และพยาบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท โดยหาวิธีการจูงใจและวางมาตรการที่เหมาะสมให้แพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขออกไปปฏิบัติการตามชนบทให้มากขึ้น ในปัจจุบันอัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรในนครหลวงเท่ากับ 1: 1,000 เทียบกับ 1: 20,000 ในชนบท กับหาทางชักชวนให้แพทย์ปริญาปฏิบัติกรภายในประเทศเป็นเวลานานพอสมควรก่อนไปศึกษาเพิ่มเติมต่างประเทศ

โครงการสำคัญที่สุดในอนาคต ได้แก่ การพัฒนาอนามัย เช่น การจัดหาสะอาด การเพิ่มสถานอนามัยในชนบทและการจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่ ควรได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษ เพราะเป็นโครงการหลักที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของชาติเป็นอย่างยิ่ง

ส่วนบริการที่โรงพยาบาลต่างๆ ให้กับประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะคนไข้ประเภทอนาถา ซึ่งในขณะนี้ยังไม่เพียงพอจะต้องได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นเป็นลำดับ ในด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์นั้นประเทศไทยมีแพทย์ที่ทรงคุณวุฒิและมีชื่อเสียงแพร่หลายหลายท่าน แต่การวิจัยด้านแพทยศาสตร์ยังไม่ก้าวหน้าไปเท่าที่ควร เพราะขาดอุปกรณ์และเงินอุดหนุนซึ่งจะต้องหาทางแก้ไขโดยเร่งด่วน

8. ในอนาคตข้างหน้าปัญหาประชากรที่กำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นปัญหาเศรษฐกิจและสังคมที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้รัฐบาลยังไม่มียุทธศาสตร์จะริเริ่มการวางแผนครอบครัวโดยตรง แต่ก็มีความจำเป็นที่จะต้องขยายงานวิจัยในเรื่องนี้อย่างจริงจัง และเตรียมแผนปฏิบัติเพื่อที่จะได้ดำเนินการต่อไป

บทที่ 16

การศึกษา

1. การที่จะบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่วางไว้ ปัจจัยที่สำคัญที่สุด ประการหนึ่ง คือ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถทุกระดับ ซึ่งได้มาจากการฝึกอบรมและการศึกษา การพัฒนาการศึกษาคือการผลิตกำลังคนทุกระดับให้มีปริมาณและคุณภาพเป็นส่วนสัดตรงตามความต้องการในระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การผลิตทรัพยากรมนุษย์ให้ตรงตามความต้องการของประเทศนั้นเป็นกระบวนการพัฒนาคนทั้งในด้านสติปัญญาและคุณภาพ ซึ่งจะต้องใช้เวลานานจึงจะสัมฤทธิ์ผล

2. การพัฒนาเศรษฐกิจที่ดำเนินมาแล้วและจะดำเนินต่อไปตามแผนพัฒนาฉบับนี้ได้ขยายขอบเขตของงานด้านต่างๆ กว้างขวางยิ่งขึ้นเป็นอันมาก ความต้องการกำลังคนช่างฝีมือทุกระดับโดยเฉพาะระดับกลางได้เพิ่มทวีขึ้นเป็นลำดับ การวางแผนการศึกษาจึงได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้เป็นพิเศษ นอกจากนั้นการวางแผนการศึกษายังมุ่งฝึกอบรมประชากรเพื่อให้เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

3. การสร้างทรัพยากรมนุษย์มิได้คำนึงถึงความสามารถแต่เพียงด้านวิชาการเท่านั้นแต่จะต้องคิดถึงคุณธรรมทางจิตใจและสุขภาพพลานามัยของประชากรด้วย ดังนั้น การพัฒนาวัฒนธรรม ศาสนา และพลานามัย จะต้องถือเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วย

4. การศึกษาของประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้าขึ้นมาเป็นลำดับทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ในด้านปริมาณนั้นมีจำนวนครู นักเรียนและโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นทั้งโรงเรียนรัฐบาล ราษฎร์และเทศบาล สภาพการศึกษาของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2508 สรุปได้ดังนี้

4.1 ประถมศึกษา มีนักเรียนระดับ ป.1-4 ทั้งสิ้นประมาณ 4,060,870 คน ในจำนวนนี้ 3,483,318 คนหรือร้อยละ 85.78 ศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลและเทศบาล 197,160 คนหรือร้อยละ 4.85 ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเทศบาล และ 380,392 คน หรือร้อยละ 9.37 ศึกษาในโรงเรียนราษฎร์

สำหรับระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ป.5-7) มีนักเรียนประมาณ 438,992 คน หรือร้อยละ 47.95 ศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาล 20,498 คน 33,312 คน หรือร้อยละ 7.59 ศึกษาในโรงเรียนเทศบาล และ 195,182 คนหรือร้อยละ 44.46 ศึกษาในโรงเรียนราษฎร์

4.2 มัธยมศึกษาสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.1-3) มีนักเรียนทั้งสิ้น 263,345 ศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล 137,843 คนหรือร้อยละ 53.24 ศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ 125,501 คนหรือร้อยละ 46.75

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.4-5) มีนักเรียน 48,257 คน จำแนกเป็นนักเรียนโรงเรียนรัฐบาล 21,230 คนหรือร้อยละ 43.95 นักเรียนโรงเรียนราษฎร์ 27,027 คนหรือร้อยละ 56.1

4.3 มัธยมศึกษาสายอาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.1-3) มีนักเรียนประมาณ 5,115 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.4-6) มีนักเรียนประมาณ 32,858 คน จำแนกเป็นนักเรียนโรงเรียนรัฐบาล 27,858 คน หรือร้อยละ 84.78 และนักเรียนโรงเรียนราษฎร์ 5,000 คน หรือร้อยละ 15.22

4.4 วิทยาลัยเทคนิค ในปัจจุบันนี้มีวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา 9 แห่ง คือ ที่กรุงเทพฯ สงขลา เชียงใหม่ นครราชสีมา ชนบุรี ขอนแก่น เทคนิคพระนครศรีอยุธยา ไทรคมนาคนและวิทยาลัยการก่อสร้าง วิทยาลัยเหล่านี้บางแห่งก็เปิดสอนเฉพาะระดับเทคนิค บางแห่งก็เปิดสอนทั้งระดับ ม.ศ 4-6 และระดับเทคนิคต่อเนื่องกัน นักเรียนเฉพาะระดับเทคนิคทั่วประเทศมีจำนวน 5,468 คน ซึ่งเป็นร้อยละ 19.63 ของจำนวนนักเรียนระดับ ม.ศ. 4-6 สายอาชีพทั่วประเทศ

4.5 ฝึกหัดครู การฝึกหัดครูนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการขยายการศึกษาทั้งปริมาณและคุณภาพ ในปี 2508 กรมการฝึกหัดครูมีโรงเรียนและวิทยาลัยครู รวม 27 แห่ง มีครุรวม 1,362 คน ทางด้านนักเรียนฝึกหัดครูมีนักเรียน (ยกเว้นฝึกหัดครูอาชีวศึกษา) แต่ละระดับดังนี้คือนักเรียนระดับ ป.กศ. ต้นมี 13,131 คน ระดับ ป.กศ.สูง และอนุปริญญาวิชาการศึกษา (อ.กศ.) 5,294 คน ระดับปริญญาชั้นปีที่ 3-4 จำนวน 864 คน ถ้ารวมทั้งนักศึกษาภาคค่ำจะมีจำนวน 3,377 คน กรมการฝึกหัดครูผลิตครูระดับต่างๆ ในปี 2508 ได้ดังนี้ คือ ป.กศ.ผลิตได้ 5,637 คน ป.กศ.สูง ผลิตได้ 1,661 คน ระดับปริญญาการศึกษา 733 คน และปริญญาโททางการศึกษา 21 คน

4.6 อุดมศึกษา ปัจจุบันประเทศไทยมีมหาวิทยาลัย 7 แห่งรับนักเรียนที่จบ ม.ศ.5 ถ้าเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนที่เข้ามหาวิทยาลัยได้กับนักเรียนที่สำเร็จ ม.ศ. 5 สายสามัญในปีเดียวกันจะเห็นได้ว่า ในปี พ.ศ. 2506 เข้ามหาวิทยาลัยได้ 3,416 คน คิดเป็นร้อยละ 17.96 ของนักเรียนที่จบ ม.ศ. 5 ปี พ.ศ.2507 เข้ามหาวิทยาลัยได้ 3,948 คน คิดเป็นร้อยละ 39.88 และปี 2508 เข้ามหาวิทยาลัยได้ 5,867 คน คิดเป็นร้อยละ 57.97 ในปี พ.ศ. 2508 นักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกมหาวิทยาลัยรวมกัน 36,927 คน

ตารางที่ 1
จำนวนนักเรียนแยกตามระดับปีการศึกษา 2507-2508

ประเภทโรงเรียน	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
ระดับ ป.1-ป.4		
รัฐบาล	3,483,318	85.78
เทศบาล	197,160	4.86
ราษฎร์	380,392	9.37
รวม	4,060,870	100.0
ระดับ ป.5-ป.7		
รัฐบาล	210,498	47.75
เทศบาล	33,312	7.59
ราษฎร์	195,182	44.46
รวม	483,992	100.0
ระดับ ม.ศ.1-ม.ศ. 3		
รัฐบาล (สามัญ)	137,843	51.34
รัฐบาล (อาชีวศึกษา)	5,115	1.90
ราษฎร์	125,501	46.75
รวม	268,460	100.0
ระดับ ม.ศ.4-ม.ศ. 5		
รัฐบาล (สามัญ)	21,230	22.53
รัฐบาล (อาชีวศึกษา)	27,858	29.56
รัฐบาล (ฝึกหัดครู)	13,131	13.93
ราษฎร์ (สามัญ)	27,027	28.68
ราษฎร์ (อาชีวะ)	5,000	5.30
รวม	94,246	100.0

จำนวนนักเรียนแยกตามระดับปีการศึกษา 2507-2508

ประเภทโรงเรียน	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
ระดับเทคนิค (2508)		
รวม	7,960	100.0
ระดับอุดมศึกษา (2508)		
มหาวิทยาลัย	36,927	100.0
รวมทั้งสิ้น	4,944,495	-

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 2

จำนวนโรงเรียนและครูแยกตามระดับชั้นและประเภท
ปีการศึกษา 2507-2508

ประเภทโรงเรียนและระดับการศึกษา	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู
ระดับประถมศึกษา (ป.1-7)		
รัฐบาล-ประชาบาล	29,209	18,475
เทศบาล	455	6,051
ระดับมัธยมศึกษา (ม.ศ.1-6)		
รัฐบาลสายสามัญ (ม.ศ.1-5)	588	8,093
รัฐบาลสายอาชีวศึกษา (ม.ศ.1-6)	183	4,460
โรงเรียนราษฎร์		
ป.1-ม.ศ.5	1,049	32,708
อาชีวศึกษาชั้นต้นและชั้นสูง	17	340
เทคนิค		
รัฐบาล	7	727
ฝึกหัดครู		
ประกาศนียบัตร	27	1,459
ปริญญา	3	431
ระดับอุดมศึกษา		
มหาวิทยาลัย	7	3,056 ^{-1/}

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ : 1/ ในจำนวน 3.056 คนนี้เป็นอาจารย์ประจำ 2,047 คน และอาจารย์พิเศษ 1,009 คน

4.7 จากสภาพการศึกษาในปัจจุบันที่กล่าวมานี้มีข้อที่ควรสังเกตอยู่ 3 ประการ คือ

1) อัตราส่วนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเมื่อเทียบกับระดับประถมศึกษาามีเพียงร้อยละ 6 ซึ่งทำให้เห็นชัดว่าประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไม่มีโอกาสศึกษาต่อหลังจากการศึกษามัธยมศึกษา และเมื่อจำนวนระดับมัธยมศึกษาของประเทศมีน้อยก็จะส่งผลกระทบต่อการผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูง ซึ่งประเทศกำลังขาดแคลนเป็นอย่างมาก

2) การศึกษาตั้งแต่ระดับประถม 5 ถึงระดับ ม.ศ.ปลาย โรงเรียนราษฎร์มีบทบาทสำคัญเพราะมีนักเรียนอยู่ในโรงเรียนราษฎร์เป็นจำนวนมาก การวางแผนพัฒนาการศึกษาในระดับนี้จะต้องพึงเล็งในเรื่องมาตรฐานของโรงเรียนราษฎร์ให้มากขึ้น

3) ในระดับอุดมศึกษา มีอาจารย์พิเศษเกือบร้อยละ 30 ของอาจารย์ทั้งหมดซึ่งแสดงให้เห็นชัดถึงความขาดแคลนอาจารย์ในระดับนี้และเป็นปัญหาสำคัญในการขยายปริมาณการผลิตนักวิชาการสาขาต่างๆ โดยเฉพาะสาขาทางวิทยาศาสตร์

5. ในระยะของแผน นโยบายส่วนรวมในการพัฒนาการศึกษามีดังนี้

5.1 จัดการศึกษาให้สัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย โดยคำนึงถึงความต้องการในด้านต่างๆ ของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการด้านกำลังคน ตลอดจนความรู้และเทคนิคในการพัฒนาสาขาต่างๆ

5.2 จัดและขยายการศึกษาให้สอดคล้องกับภาวะผูกพันที่มีอยู่ในสังคม ภาวะผูกพันที่รัฐมีต่อสังคมในด้านการศึกษานั้น ได้แก่การจัดการศึกษามัธยมศึกษาและการพยายามให้ประชากรที่อยู่ในวัยการศึกษาแต่ละระดับได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงเท่าที่จะทำได้ รัฐจะให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการศึกษามัธยมศึกษาเป็นอันดับแรก และจะได้เน้นหนักในการผลิตกำลังคนระดับกลาง ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ ส่วนกำลังคนในระดับสูงนั้นจะพึงเล็งเฉพาะสาขาที่ประเทศมีความต้องการมาก นอกจากนั้น จะได้พิจารณาจัดดุลการศึกษาระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้ได้สัดส่วนกับประชากรด้วย โดยเร่งรัดในด้านคุณภาพการศึกษาในส่วนภูมิภาคให้ใกล้เคียงกับส่วนกลางมากขึ้น

5.3 ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและแก้ไขปัญหามีอยู่ด้วยมาตรการอันเหมาะสม ด้านคุณภาพการศึกษานั้นมีสิ่งที่จะต้องพิจารณาอยู่หลายประการ เช่น เรื่องหลักสูตรแบบเรียน อาคาร และวุฒิของครู ส่วนปัญหาการศึกษาที่ควรได้รับการพิจารณาได้แก่ปัญหาการรวมโรงเรียนบางประเภท เด็กตกชั้น เด็กตกหล่นในชั้นต่างๆ เด็กยากจน และการศึกษาในถิ่นทุรกันดารรัฐจะใช้มาตรการต่างๆ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหเหล่านี้ให้ลุล่วงไป และยกระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติให้สูงขึ้น

5.4 ส่งเสริมการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

6. แนวทางการดำเนินพัฒนาการศึกษามีดังต่อไปนี้

6.1 การดำเนินงานจะได้ปรับปรุงระบบการศึกษาทุกระดับให้เหมาะสมเพื่อจัดการจัดการศึกษาได้เป็นไปโดยประหยัดและเกิดผลประโยชน์สูงสุด โดยสนับสนุนการวิจัยทางวิชาการศึกษาและวิทยาการสมัยใหม่

6.2 หาทางให้นักเรียนที่อยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับได้เข้าเรียนให้มากที่สุด และโดยสม่ำเสมอ การศึกษาภาคบังคับนั้นเป็นภาระผูกพันที่รัฐมีต่อสังคม ดังนั้น รัฐมีหน้าที่ที่จัดหาอาคาร ครู และอุปกรณ์การศึกษาที่จำเป็นให้เพียงพอสำหรับเด็กในวัยนี้ที่เพิ่มขึ้นทุกๆ ปี โดยเฉพาะในเขตเทศบาลที่มีชุมชนหนาแน่นจะให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ สำหรับในบางท้องที่ซึ่งมีปัญหาในเรื่องการบังคับเด็กเข้าเรียนและควบคุมการมาเรียนให้เป็นไปโดยสม่ำเสมอ จะได้เฟื่องเลี้ยงในการปรับปรุงระบบตรวจตราควบคุมให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้น ส่วนการขยายการศึกษาภาคบังคับไปถึงประถมปลายจะขยายให้มากขึ้น ให้ได้ส่วนกับการขยายการศึกษาระดับมัธยม เพื่อสนองความต้องการกำลังคนระดับกลาง

6.3 จัดระบบมัธยมศึกษาให้สนองความต้องการด้านอาชีพเยาวชนที่เข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษามีความต้องการที่จะได้รับการฝึกฝนให้ประกอบอาชีพได้ และประเทศก็มีความต้องการกำลังคนที่ได้รับการฝึกฝนด้านอาชีพในระดับนี้อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมคนที่มีความรู้และความชำนาญในระดับกลางเพื่อให้พอเพียงกับการขยายตัวในด้านเศรษฐกิจและด้านอื่นๆ ของประเทศ รัฐจะได้ขยายโรงเรียนมัธยมแบบประสมให้มากขึ้น สำหรับโรงเรียนมัธยมสายอาชีพจะเฟื่องเลี้ยงในด้านการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกงานและคุณภาพของครู

6.4 ขยายงานด้านฝึกหัดครูให้สามารถผลิตครูได้ตามความต้องการของการศึกษาระดับต่างๆ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ การผลิตครูจะต้องคำนึงถึงความขาดแคลนครูเฉพาะวิชาและความต้องการครูของการศึกษาในระดับต่างๆ ในการนี้รัฐจะได้ขยายงานฝึกหัดครูทุกระดับให้สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาระดับต่างๆ โดยเฉพาะ

6.5 ขยายการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเน้นในสาขาวิชาต่างๆ ลดหลั่นไปตามความจำเป็นทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ความต้องการกำลังคนระดับสูงในสาขาวิชาต่างๆ ที่จัดว่าสำคัญ เช่น สาขาวิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น รัฐจะสนับสนุนในการยกระดับมาตรฐานการอุดมศึกษา ส่งเสริมให้มีการวิจัยและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยได้มีโอกาสให้บริการทางวิชาการแก่สังคมมากขึ้น เพื่อให้บริการนี้กระจายไปได้ทั่วทั้งประเทศ จะตั้งและขยายมหาวิทยาลัยในภาคต่างๆ ส่วนในด้านสังคมศาสตร์สาขาต่างๆ นั้น ปริมาณนักศึกษาจะเพิ่มขึ้นในอัตราต่ำกว่าสาขาวิทยาศาสตร์ เพื่อให้สนองนโยบายและความต้องการกำลังคนในปัจจุบันนอกจากนั้น จะเป็นการช่วยให้คณะต่างๆ ที่สอนวิชาเหล่านี้ได้มีโอกาสปรับปรุงคุณภาพของการสอนและยกระดับคุณวุฒิของนักศึกษา

6.6 จัดการศึกษาผู้ใหญ่โดยมุ่งหมายให้เป็นการศึกษาที่ต่อเนื่องกับการศึกษาภาคบังคับในโรงเรียน และมุ่งหมายให้มีความรู้ทั้งด้านหนังสือควบคู่ไปกับวิชาชีพ เนื่องจากการศึกษาภาคบังคับในโรงเรียนมีระยะเวลาสั้น และส่วนใหญ่ผู้จบการศึกษายังมีอายุน้อย รัฐจึง

จะให้บริการด้านการศึกษาเพิ่มเติมโดยรูปการศึกษาผู้ใหญ่ และมุ่งให้การศึกษายุใหญ่ช่วยเพิ่มรายได้ของผู้รับการศึกษาด้วย

6.7 แก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องโรงเรียนราษฎร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณภาพเพื่อให้โรงเรียนราษฎร์สามารถปฏิบัติหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบต่อสังคมได้ดีขึ้น รัฐถือว่าโรงเรียนราษฎร์มีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านให้การศึกษา การที่จะปฏิบัติภารกิจต่อสังคมได้โดยมีสมรรถภาพนั้นรัฐจะช่วยในการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนราษฎร์โดยวิธีต่างๆ การให้เงินอุดหนุนการควบคุมมาตรฐานโรงเรียนราษฎร์ ระบบการนิเทศการศึกษา การบรรจุครูมีวุฒิและการอบรมครูประจำการ

6.8 จัดการศึกษาทุกระดับที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยราชการต่างๆ ให้ประสานสัมพันธ์กันและสอดคล้องกับนโยบายส่วนรวม เนื่องจากการจัดการศึกษาระดับต่างๆ มีหน่วยราชการรับผิดชอบหลายหน่วย เช่น ระดับประถมศึกษาบางส่วนอยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาล บางส่วนเป็นเรื่องของกระทรวงศึกษาธิการ และต่อไปส่วนใหญ่จะขึ้นกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ระดับมัธยมศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ ระดับอุดมศึกษาเป็นเรื่องของสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นต้น การจัดการศึกษาทุกระดับจึงจำเป็นต้องประสานสัมพันธ์กันและสอดคล้องกับนโยบายส่วนรวมโดยอาศัยแผนพัฒนาการศึกษาเป็นแนวทาง

6.9 ความร่วมมือกับท้องถิ่นเพื่อให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมมากขึ้นในการสนับสนุนการศึกษาในท้องถิ่นของตน การดำเนินการศึกษาเป็นภาระอันหนักของรัฐบาล จึงมีความจำเป็นจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นภาระผูกพันทางสังคมที่รัฐและท้องถิ่นจะต้องให้บริการ เช่น ในเรื่องงบประมาณด้านการศึกษาจากเงินบำรุงท้องถิ่น และเงินรายได้ของเทศบาลตลอดจนเงินสมทบทุนปลูกสร้างอาคารเรียนประชาบาล

6.10 ทำนุบำรุงและส่งเสริมขนบธรรมเนียม ศีลธรรม ศิลปวัฒนธรรมและศาสนาอันเป็นมรดกของชาติ เพื่อพัฒนาจิตใจประชาชนและจะส่งเสริมพลานามัยของประชากรให้มีสุขภาพสมบูรณ์เต็มกำลังในการพัฒนาประเทศชาติ

เป้าหมาย

7. เป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาได้กำหนดไว้ดังนี้

7.1 จำนวนนักเรียนปัจจุบันเปรียบเทียบกับอนาคต ในปี พ.ศ. 2509 มีจำนวนนักเรียนทุกประเภทรวมกัน 5,293,245 คน ในปีสุดท้ายของแผนคาดว่า จะมีนักเรียนทั้งสิ้น 6,350,500 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ระดับที่มีอัตราส่วนเพิ่มสูงสุด คือ ระดับเทคนิคและครูประกาศนียบัตร ทั้งนี้ เป็นการขยายปริมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศในเรื่องช่างฝีมือ และขยายการผลิตครูให้รับกับการเพิ่มปริมาณในระดับต่างๆ สำหรับระดับอุดมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เป็นการขยายงานให้รับกับความต้องการ

กำลังคนระดับกลางและระดับสูงซึ่งมีความขาดแคลนโดยทั่วไป ส่วนสาขาสังคมศาสตร์ถึงแม้ว่าจำนวนนักศึกษาใหม่จะเพิ่มขึ้นทุกปี แต่จำนวนนักศึกษาในปีสุดท้ายของแผนลดลงกว่าปัจจุบัน เพราะนักศึกษาจำนวนหนึ่งจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะหมดสิทธิการเป็นนักศึกษาประมาณ 7,000 คน

ตารางที่ 3
จำนวนนักเรียนปี 2509 เปรียบเทียบกับปี 2514

ระดับการศึกษา	2509	2514	เพิ่มขึ้น	ร้อยละ
อนุบาล	75,376	113,250	37,800	50.25
ประถมศึกษา	4,768,000	5,504,000	736,000	15.4
ระดับประถมศึกษาตอนต้น	4,231,000	4,753,000	522,000	12.34
ระดับประถมศึกษาตอนปลาย	537,000	751,000	214,000	39.85
มัธยมศึกษาสายสามัญ	345,502	575,700	228,200	66.04
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	200,400	495,900	195,500	65.07
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	45,102	79,800	34,700	76.93
มัธยมศึกษาสายอาชีวศึกษา	42,600	63,000	20,400	47.89
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	5,600	7,100	1,500	26.85
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	37,000	55,900	18,900	51.08
ฝึกหัดครู	19,776	31,700	11,970	60.52
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา	14,498	22,200	7,700	53.11
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง	3,378	5,200	1,820	53.94
ปริญญาการศึกษา	1,900	4,300	2,400	126.32
เทคนิค	8,460	19,090	10,630	124.65
วิทยาลัยเทคนิค	8,460	19,090	10,630	125.65
อุดมศึกษา (ระดับปริญญาตรี)	33,531	43,830	10,300	30.71
มนุษยศาสตร์	1,615	4,150	2,540	157.28
ศึกษาศาสตร์	1,075	2,410	1,340	124.65
วิจิตรศิลป์	751	1,170	420	55.93
สังคมศาสตร์	20,477	19,700	780	3.81
วิทยาศาสตร์	2,027	3,480	1,450	71.53
วิศวกรรมศาสตร์	1,961	3,640	1,680	87.68
แพทยศาสตร์	3,603	4,770	1,170	32.47
เกษตรศาสตร์	2,022	4,510	2,490	123.15
รวมทั้งสิ้น	5,293,245	6,350,570	1,057,325	20.00

7.2 การผลิตครูเปรียบเทียบกับความต้องการในระยะของแผนคาดว่าจะผลิตครูได้ทั้งสิ้นประมาณ 49,770 คน ไม่รวมครูที่คาดว่าจะจบจากฝึกหัดครูพลานามัยและวิทยาลัยพลศึกษาอีกประมาณ 1,900 คน เป็นครูประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นต้น 31,950 คน ครูประกาศนียบัตรชั้นสูง 9,450 คน ครู ป.ม. อาชีวศึกษา 1,320 คน และครูปริญญา 7,050 คน ในบรรดาผู้ที่สำเร็จการศึกษาเหล่านี้คาดว่าจะในระดับ ประกาศนียบัตรจะมีผู้ศึกษาต่อประมาณ ร้อยละ 25 ดังนั้น จำนวนครูแท้จริงจะเหลือเพียง 39,000 คน โดยเป็นครูระดับประกาศนียบัตรประมาณ 32,000 คน และครูระดับปริญญา 7,000 คน

สำหรับความต้องการครูนั้นคาดว่าจะในระยะของแผนจะต้องการครูจำนวนทั้งสิ้นถึง 49,000 คน เป็นครูระดับประกาศนียบัตรประมาณ 39,000 คน ครูระดับปริญญาตรีและสูงกว่า 10,000 คน จำนวนครูที่ความต้องการนี้ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการขยายปริมาณนักเรียนในระยะของแผนซึ่งต้องการครู 38,000 คน และอีกส่วนหนึ่งเป็นการทดแทนครูที่ออกไปจากระบบการศึกษาซึ่งคิดไว้ร้อยละ 5 ของจำนวนครูในปัจจุบัน เป็นความต้องการครูประเภทหลังนี้ประมาณ 11,000 คน

จากการเปรียบเทียบความต้องการครูและความสามารถในการผลิตครูที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่ามีจำนวนที่ยังขาดแคลนอยู่ไม่น้อยกว่า 10,000 คน โดยเป็นครูประกาศนียบัตร 7,000 คน ครูปริญญาและระดับสูงกว่า 3,000 คน จำนวนที่ขาดอยู่นี้ส่วนหนึ่งคาดว่าจะได้มาจากโครงการฝึกหัดครูเร่งรัดของกรมการฝึกหัดครู อีกส่วนหนึ่งอาจได้มาจากผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาอื่นๆ ซึ่งทำการสอนได้ และบางส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูในระดับสูงกว่าปริญญาตรีคาดว่าจะได้จากผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศ

สถานที่ตั้งโรงเรียนในโครงการมัธยมแบบประสม
และโรงเรียนในโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีพศึกษา

ตารางที่ 4
ความต้องการครูเนื่องจากการเพิ่มจำนวนนักเรียนในระยะของแผน

ระดับ	จำนวนนักเรียนเพิ่ม 2510-2514	อัตราครู : นักเรียน	จำนวนครู ที่ต้องการเพิ่ม
อนุบาล	37,800	1:30	1,260
ประถมศึกษา			
ป.1-4	522,000	1:35	14,914
ป.5-7	214,000	1:25	8,560
มัธยมศึกษาสายสามัญ			
ม.ศ.1-4	228,200	1:25	9,208
มัธยมศึกษาสายอาชีพ			
อ.ช.1-6	20,400	1:15	1,360
ฝึกหัดครู	11,970	1:10	1,190
เทคนิค	10,630	1:10	1,063
มหาวิทยาลัย	10,300	1:10	1,030
รวม	1,057,325	-	38,000

โครงการ

8. แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2510-2514 มีโครงการทั้งสิ้น 48 โครงการเป็นโครงการต่อเนื่อง 28 โครงการ และเป็นโครงการใหม่ 20 โครงการ โครงการเหล่านี้โดยลักษณะสำคัญแบ่งออกได้เป็นการพัฒนาในด้านปริมาณและคุณภาพ สรุปได้ดังนี้

8.1 ระดับอนุบาลและเด็กเล็ก งานในระดับนี้มุ่งในเรื่องขยายให้ครบทุกจังหวัด สำหรับกิจการคำอนุบาลเพื่อเป็นตัวอย่างให้เอกชนจัดในรูปโรงเรียนราษฎร์ สำหรับเด็กเล็กนั้นมุ่งจัดในท้องถิ่นที่มีปัญหาเกี่ยวกับภาษาพูดของเด็ก เพื่อเป็นการช่วยการสอนในระดับ ป.1 เป้าหมายใน 5 ปี ต้องการเปิดโรงเรียนอนุบาลเพิ่มขึ้นอีก 10 โรง ซึ่งขณะนี้ยังมีจังหวัดที่ไม่มีโรงเรียนอนุบาลอีก 13 จังหวัด และจะเปิดชั้นเด็กเล็กปีละ 300 ห้อง รวม 1,500 ห้องเรียน

8.2 ระดับประถมศึกษาตอนต้น งานจำเป็นประการแรก คือ การขยายปริมาณเพื่อให้สมดุลกับจำนวนพลเมืองในวัยการศึกษาในระดับนี้ที่เพิ่มขึ้นเพราะเป็นการศึกษาภาคบังคับ อย่างไรก็ตามเรื่องคุณภาพก็เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอย่างมาก เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับความสูญเปล่าเนื่องจากเด็กนักเรียนชั้น ป.1 สอบตกมาก และยังมีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ของนักเรียนไม่เหมาะสมกับชั้นอีกด้วย

1) ด้านปริมาณ ขยายการรับเด็กเพิ่มขึ้น 522,000 คน ในปีสุดท้ายของแผนจะมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 4,753,000 คน เป็นนักเรียนในโรงเรียนประชาบาล 4,227,000 คนโดยจัด

ห้องเรียนเพิ่มขึ้นในโรงเรียนเดิมส่วนหนึ่งและเปิดโรงเรียนใหม่เพิ่มขึ้นอีก 650 โรงเรียนในปัจจุบันมี 23,200 แห่ง โครงการนี้จะต้องเพิ่มครูทั้งสิ้น 18,333 คน ค่าใช้จ่ายประมาณ 773 ล้านบาท

2) ด้านคุณภาพ งานในด้านคุณภาพนั้นพยายามที่จะปรับปรุงงานนิเทศการศึกษาให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้น ริเริ่มโครงการให้ยืมแบบเรียนและแจกเครื่องเขียนในระยะ 5 ปี จะจัดแบบเรียนไว้ให้ยืมจำนวน 1,525,000 ชุด และเพิ่มครูให้กับโรงเรียนที่ขาดแคลนจำนวน 3,150 คนเพื่อให้อัตราครูต่อนักเรียนดีขึ้นจาก 1 ต่อ 38 เป็น 1 ต่อ 35 ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นในด้านส่งเสริมคุณภาพเป็นเงินประมาณ 573 ล้านบาท

8.3 ระดับประถมศึกษาตอนปลาย งานในระดับนี้ได้แก่การขยายมาตรฐานการศึกษาภาคบังคับของประชาชนจากประถมปีที่ 4 ให้ถึงประถมปีที่ 7 โดยให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจของประเทศ และการผลิตนักเรียนในระดับนี้ให้พอป้อนระดับมัธยมศึกษา

1) ด้านปริมาณ ขยายการรับนักเรียนในระดับนี้ให้เพิ่มขึ้น 214,000 คน และในปีสุดท้ายจะมีนักเรียนในระดับนี้ประมาณ 751,000 คน ซึ่งเมื่อคิดเปรียบเทียบกับระดับประถมศึกษาตอนต้นจะเท่ากับร้อยละ 15.3 โครงการสำคัญในด้านขยายปริมาณของระดับนี้ได้แก่โครงการขยายการศึกษาภาคบังคับในบางท้องที่ คือ จังหวัดสมุทรสงคราม ภูเก็ตและสี่จังหวัดภาคใต้เพิ่มขึ้นอีก 200 ตำบล ในปัจจุบันขยายไปแล้ว 500 ตำบล อีกโครงการหนึ่ง คือ การเปิดโรงเรียนประถมปลายเพิ่มในส่วนกลางและภูมิภาคอีก 500 โรงเรียน ในปัจจุบันมี 1,771 โรงเรียน ค่าใช้จ่ายของงานด้านนี้เป็นเงินประมาณ 476 ล้านบาท

2) ด้านคุณภาพ งานในด้านนี้มีส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับระดับประถมศึกษาตอนต้นคือ การปรับปรุงงานนิเทศการศึกษาและอีกส่วนหนึ่งก็คือการเพิ่มครู 600 คน ให้กับโรงเรียนที่ขาดแคลน เพื่อรักษาอัตราส่วนครูต่อห้องเรียนให้อยู่ในระดับ 3 ต่อ 2

8.4 ระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ ปัญหาการขาดแคลนกำลังคนระดับกลาง ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องเร่งในการขยายด้านปริมาณ และในขณะเดียวกันเพื่อที่จะให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับนี้ที่ไม่มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้มีวิชาชีพติดตัวไปหางานทำได้บ้าง จึงจะจัดการศึกษาระดับนี้ให้เป็นรูปโรงเรียนมัธยมประสมแบบ 1 สำหรับโรงเรียนรัฐบาลขนาดใหญ่ที่มีการสอนถึง ม.ศ. 5 และแบบ 2 ซึ่งเน้นหนักวิชาเกษตรกรรมสำหรับโรงเรียนรัฐบาลประจำอำเภอขนาดเล็กที่มีการสอนถึง ม.ศ. 3

1) ด้านปริมาณ จะรับนักเรียนในระดับ (ม.ศ.1-5) เพิ่มขึ้น 228,200 คน รวมเป็น 575,700 คน คิดเป็นร้อยละ 14 ของเด็กในวัยการศึกษานี้ เทียบกับจำนวนประมาณร้อยละ 9 ในปัจจุบัน

จำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นนี้สืบเนื่องมาจากโครงการเพิ่มและขยายโรงเรียนรัฐบาลในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งจะมีการเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้นส่วนหนึ่ง และขยายห้องเรียนในโรงเรียนเดิมรับเด็กเพิ่มอีกส่วนหนึ่งเป็นเงินค่าใช้จ่าย 407 ล้านบาท นอกจากนั้น ก็จะมีการเพิ่ม

จำนวนนักเรียนจากโครงการอื่นอีก คือ โครงการจัดโรงเรียนมัธยมประสมแบบที่ 1 โครงการจัดโรงเรียนมัธยมประสมแบบที่ 2 และโครงการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมในชนบท

โครงการโรงเรียนมัธยมประสมแบบที่ 1 ปรับปรุงโรงเรียนเดิม 19 โรงเรียน และเปิดใหม่ 1 โรงเรียน โดยมีนักเรียนประมาณ 24,000 คน นักเรียนเหล่านี้จะมีโอกาสเลือกเรียนวิชา 3 สาย คือสายวิชาการ สายเตรียมอาชีพและสายอาชีพ โดยอาศัยระบบแนะแนวเป็นเครื่องช่วยการตัดสินใจ ค่าใช้จ่ายของโครงการนี้ประมาณ 280 ล้านบาท ในจำนวนนี้จะได้รับความร่วมมือจากแคนาดาประมาณ 30 ล้านบาท

โครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสมแบบที่ 2 ปรับปรุงโรงเรียนรัฐบาลประจำอำเภอเพิ่มขึ้น 50 โรงเรียน จากเดิม 14 โรงเรียน มีนักเรียนตามโครงการนี้ 18,000 คน โรงเรียนประเภทนี้จะมุ่งปรับปรุงหลักสูตรวิชาศิลปปฏิบัติในแขนงเกษตรกรรมเป็นพิเศษ

โครงการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมในชนบท โดยความร่วมมือขององค์การยูนิเซฟ โครงการนี้เน้นหนักในด้านโรงฝึกงานและอุปกรณ์ประจำโรงฝึกงาน ในวิชาศิลปปฏิบัติประเภทอุตสาหกรรมศิลป์ในระยะ 5 ปีจะมีโรงเรียนเข้าอยู่ในโครงการนี้เพิ่มขึ้นจากเดิม 58 โรงเรียนเป็น 90 โรงเรียน มีนักเรียนตามโครงการนี้ 42,900 คน

2) ด้านคุณภาพ งานสำคัญได้แก่การปรับปรุงงานนิเทศการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้กว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ การจัดหาอุปกรณ์การเรียน การสอนวิชาชีพต่างๆ จะจ่ายให้โรงเรียนและการอบรมครูใหญ่ ทั้งหมดจะมีค่าใช้จ่ายประมาณ 160 ล้านบาท

8.5 ระดับมัธยมศึกษาสายอาชีพ งานในระดับนี้กำลังเป็นปัญหาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ในขณะที่ประเทศกำลังต้องการกำลังคนระดับนี้เป็นอย่างยิ่ง กลับปรากฏว่าปริมาณนักเรียนในโรงเรียนการช่างกำลังลดลง อย่างไรก็ตาม โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาจะมีส่วนช่วยเรื่องนี้ได้มาก

1) ด้านปริมาณ ขยายกำลังรับนักเรียนในระดับนี้เพิ่มขึ้นประมาณ 20,400 คน เป็นนักเรียนระดับ ม.ศ. 1-3 1,500 คน และระดับ ม.ศ. 4-6 18,900 คน ในปีสุดท้ายของแผน จะมีนักเรียนระดับสูงของโรงเรียนรัฐบาล 46,900 คน เป็นนักเรียนสาขาการช่างอุตสาหกรรม 24,400 คน สาขาเกษตร 7,500 คน สาขาพาณิชยกรรม 7,500 คน และสาขาเกษตรอุตสาหกรรม 7,500 คน

2) ด้านคุณภาพ มีโครงการสำคัญ คือ

โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา โครงการนี้จะมีการปรับปรุงและขยายงานวิทยาลัยครูอาชีวศึกษา วิทยาลัยครูเกษตรกรรมบางพระ โรงเรียนการช่างอุตสาหกรรม 14 โรงเรียน โรงเรียนเกษตรกรรม 5 โรงเรียน และวิทยาลัยเกษตร 4 โรงเรียน มีนักเรียนประมาณปีละ 11,900 คน โครงการนี้มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 540 ล้านบาท เป็นเงินกู้ธนาคารโลก 120 ล้านบาท

โครงการปรับปรุงโรงเรียนการช่าง ขยายและปรับปรุงโรงเรียนการช่างอุตสาหกรรม 12 โรงเรียน มีนักเรียนประมาณปีละ 5,600 คน เพิ่มขึ้นจากเดิมประมาณ 1,500 คน และผลิตผู้จบการศึกษาทั้งสิ้น 5,400 คน ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นของโครงการนี้เท่ากับ 140 ล้านบาท

โครงการปรับปรุงโรงเรียนการช่างสตรี ปรับปรุงโรงเรียนการช่างสตรีร่วมกับองค์การยูนิเซฟ มีโรงเรียนอยู่ในโครงการนี้ 8 โรงเรียน รับนักเรียนปีละ 2,800 คน และจะผลิตนักเรียนได้ 2,700 คน

โครงการปรับปรุงโรงเรียนเกษตรกรรมนอกโครงการเงินกู้ ปรับปรุงโรงเรียนเกษตรกรรมนอกโครงการเงินกู้ซึ่งมีอยู่เดิม 12 โรงเรียน รับนักเรียนประมาณปีละ 2,000 คน จะผลิตนักเรียนได้ทั้งสิ้น 3,800 คน และในปี 2511 จะเปิดโรงเรียนขึ้นใหม่อีก 1 โรงเรียนที่จังหวัดราชบุรี

โครงการปรับปรุงงานด้านพาณิชยกรรม เพื่อสนองความขาดแคลนของประเทศในด้านบริการ จะขยายหลักสูตรโรงเรียนพาณิชยกรรมพระนครเพิ่มขึ้นอีก 2 ปี เพื่อผลิตนักธุรกิจระดับสูงโดยจะรับนักศึกษาระดับนี้ปีละประมาณ 450 คน และคาดว่า จะผลิตนักเรียนได้ปีละประมาณ 200 คนขยายโรงเรียนพาณิชยกรรมตั้งตรงจิตร รับนักเรียนได้ทั้งสิ้น 1,200 คน จะผลิตนักเรียนได้ปีละ 300 คน เป็นระดับวิชาชีพชั้นสูง และนักการค้าปีละ 100 คน นอกจากนี้ก็มีโครงการจัดตั้งโรงเรียนพาณิชยกรรมราชบุรี จังหวัดอยุธยา โครงการนี้จะรับนักเรียนได้ปีละ 200 คน

3) งานฝึกหัดครูอาชีวศึกษา มีโครงการใหม่ คือ

โครงการจัดตั้งวิทยาลัยเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง ผลิตครูปริญญาตรีอาชีวศึกษาในสาขาการช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและธุรกิจ โครงการนี้จะรวมงานฝึกหัดครูอาชีวศึกษาที่กระจัดกระจายอยู่หลายแห่งเข้าด้วยกัน รับนักเรียนได้เต็มที่ 650 คน และจะผลิตได้ปีละประมาณ 200 คน

8.6 ระดับวิชาชีพชั้นสูง (ระดับเทคนิค) ช่างฝีมือระดับนี้กำลังอยู่ในความต้องการของประเทศอย่างมากทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

1) ด้านปริมาณ วิทยาลัยเทคนิค 6 แห่ง ซึ่งมีอยู่เดิม รวมทั้งวิทยาลัยเทคนิคซึ่งจัดตั้งขึ้นใหม่ที่จังหวัดตากจะสามารถรับนักเรียนได้เพิ่มขึ้น 10,630 คน ในปีสุดท้ายของแผนคาดว่าจะมีนักเรียนระดับนี้ 19,090 คน เป็นค่าใช้จ่ายประมาณ 152 ล้านบาท และในระยะของแผนคาดว่าจะเปิดวิทยาลัยเทคนิคเพิ่มขึ้นอีก 1 แห่ง ที่จังหวัดชลบุรี โดยได้รับความช่วยเหลือจากออสเตรเลีย

2) ด้านคุณภาพ ปรับปรุงอาคารสถานที่ เครื่องมือ และการเพิ่มครูให้วิทยาลัยเทคนิคทุกแห่ง

8.7 ระดับอุดมศึกษา โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่าประเทศมีความขาดแคลนและต้องการกำลังคนระดับนี้เพิ่มขึ้นทุกสาขา สาขาที่ขาดและมีความต้องการเป็นพิเศษ ได้แก่ วิศวกรรมศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ เกษตรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ในระยะของแผนมีการปรับปรุงและขยาย

งานทุกสาขา ลักษณะของการขยายงานเป็นไปในรูปการเปิดคณะวิชาเพิ่มเติม และขยายปริมาณการรับนักศึกษาใหม่เพิ่มขึ้นในด้านการปรับปรุงคุณภาพก็เป็นการปรับปรุงในเรื่องอาจารย์ อุปกรณ์การเรียนการสอน และการวิจัยคาดว่า พ.ศ. 2514 จะมีนักศึกษาจำนวน 43,830 คน

มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค ที่เชียงใหม่และขอนแก่นจะมีการเปิดคณะเพิ่มขึ้นอีกหลายคณะคือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก็มีโครงการปรับปรุงกิจการอย่างมากทั้งในเรื่องขยายปริมาณนักศึกษาเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเท่า และยังมีเปิดคณะใหม่คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และอักษรศาสตร์เพิ่มขึ้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็มีโครงการร่วมกับต่างประเทศในการปรับปรุงคุณภาพคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์มีการเปิดคณะแพทยศาสตร์รามาริบัติเพิ่มขึ้น

มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคที่จะสร้างขึ้นในภาคใต้ จะเริ่มต้นด้วยการจัดตั้งคณะวิศวกรรมศาสตร์ขึ้นที่ปัตตานี คณะแพทยศาสตร์ที่สงขลา มีการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยเปิดสอนในสาขารัฐศาสตรบริหารธุรกิจ พัฒนาการเศรษฐกิจและสถิติประยุกต์ นอกจากนั้น รัฐบาลมีนโยบายจะขยายงานบางส่วนของมหาวิทยาลัยศิลปากรไปที่จังหวัดนครปฐม และเปิดการสอนเพิ่มเติมในคณะอักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์และดุริยางคศิลป์ในโอกาสต่อไป

ในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในระดับนี้มีสองประเภทที่สำคัญ คือ ความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจะช่วยยกระดับการศึกษาในสาขาเกษตรศาสตร์ อายุรศาสตร์เขตร้อน และวิศวกรรมศาสตร์ โดยมีการปรับปรุงบัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ ส.ป.อ. เป็นสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ดำเนินการโดยอิสระ อีกเรื่องหนึ่งคือความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา กับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเพื่อผลิตอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาให้กับประเทศไทย

รายละเอียดโครงการพัฒนาอุดมศึกษามีดังนี้

1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการพัฒนาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ในด้านปริมาณได้ขยายการรับนักศึกษาเพิ่มขึ้น คือ ระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้น 4,551 คน ปริญญาโทเพิ่มขึ้น 620 คน และนักเรียนสาธิตเพิ่มขึ้น 70 คน เทียบกับปัจจุบันซึ่งมีนิสิต 7,529 คน ผลิตบัณฑิตในสาขาต่างๆ ได้ประมาณ 8,450 คน มหาบัณฑิตได้ราว 620 คน ในระยะของแผนจะมีการปรับปรุงคุณภาพคณะวิศวกรรมศาสตร์เป็นพิเศษ และอาจจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์เพิ่มขึ้นเป็นคณะใหม่โดยความร่วมมือกับกระทรวงกลาโหม

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ขยายปริมาณการรับนิสิตเพิ่มขึ้น 780 คน คาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 1,490 คน ภายใน 5 ปี และจะขยายแผนกวิชาเพิ่มขึ้นอีก 4 แผนก คือ

แผนวิชาการจัดการธุรกิจและอุตสาหกรรม แผนวิชาการตลาด แผนวิชาการเงินและแผนกวิชาบัญชีต้นทุน

คณะครุศาสตร์ เพิ่มนิสิต 680 คนและจะผลิตบัณฑิตได้ 1,750 คนใน 5 ปี จะมีเปิดแผนกวิชาเพิ่มขึ้น 3 แผนก คือ แผนกนักบริหารและศึกษานิเทศก์ แผนกศิลปศึกษาและศิลปอุตสาหกรรม และจัดตั้งศูนย์จิตวิทยา นอกจากนี้ อาจมีการร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขเพื่อเปิดแผนกครุพยาบาลด้วย

คณะรัฐศาสตร์ จะเพิ่มนิสิตประมาณ 1,090 คน และผลิตบัณฑิตได้ 1,135 คน ในระยะของแผน คณะรัฐศาสตร์มีโครงการจัดตั้งศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางประชากร

คณะวิทยาศาสตร์ เพิ่มนิสิตประมาณ 450 คน จะผลิตบัณฑิตได้ 1,250 คน จัดตั้งแผนกใหม่อีก 7 แผนก และมีโครงการผลิตมหาบัณฑิตเคมีวิเคราะห์ กับอาจมีโครงการผลิตนิสิตวิทยาศาสตร์การแพทย์ให้กับคณะแพทยทหารด้วย

คณะวิศวกรรมศาสตร์ เพิ่มนิสิตประมาณ 510 คนใน 5 ปี และจะผลิตบัณฑิตได้ 1,400 คน ในระยะของแผนมีโครงการที่สำคัญ คือ โครงการรับช่วงการสอนประกาศนียบัตรชั้นสูงจากแผนโคลอมโบ และดำเนินงานวิจัยทางอุตสาหกรรมเพื่อทดสอบวัตถุดิบและผลิตผล นอกจากนั้นจะได้พิจารณาจัดทำโครงการกู้เงินจากต่างประเทศเพื่อขยายงานด้วย

คณะสถาปัตยกรรม เพิ่มนิสิตประมาณ 140 คน และผลิตบัณฑิตได้ 390 คน

คณะอักษรศาสตร์ ขยายปริมาณนิสิตเพิ่มขึ้น 700 คน คาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 830 คน

บัณฑิตวิทยาลัย รับนิสิตเพิ่มขึ้น 620 คน และคาดว่า จะผลิตผู้สำเร็จประกาศนียบัตรชั้นสูงได้ 210 คน มหาบัณฑิตได้ 620 คน

แผนกอิสระวิชาสื่อสารมวลชน จะเพิ่มนิสิต 190 คนภายใน 5 ปี และในปี 2512 จะขยายแผนกวิชาเป็นคณะ ในระยะของแผนคาดว่าจะมีผู้สำเร็จประมาณ 210 คน

บัณฑิตวิศวกรรม สปอ. จะรับนิสิตเพิ่มขึ้น 200 คน และคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 740 คน ในระยะของแผนจะมีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสถาบันอิสระโดยมีชื่อว่า สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย เป็นสถาบันส่วนภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปรับปรุงและขยายงานเพื่อเพิ่มนักศึกษาปริญญาตรี 3,000 คน นักศึกษาปริญญาโท 100 คนและผลิตบัณฑิตได้ประมาณ 2,380 คน ขยายคณะวิศวกรรมศาสตร์ และเปิดคณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย นอกจากนี้ จะมีโครงการปรับปรุงกิจการในด้านต่างๆ ซึ่งจะต้องลงทุนเพิ่มเติมอีกราว 100 ล้านบาท และเตรียมการย้ายงานของมหาวิทยาลัยบางส่วนไปอยู่ที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

คณะเกษตร ขยายปริมาณนิสิตเพิ่มขึ้น 970 คน ภายใน 5 ปี และคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 1,100 คน

คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ รับนิสิตเพิ่มขึ้น 370 คน คาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 436 คน และจัดทำโครงการพัฒนาไร่นาเพื่อสาธิตที่ อำเภอหนองแก จังหวัดขอนแก่น

คณะวนศาสตร์ รับนิสิตปริญญาตรีเพิ่มขึ้น 390 คน ในระยะเวลา 5 ปี และรับนิสิตปริญญาโทปีละ 90 คน ในระยะของแผนคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 320 คน ผลิตมหาบัณฑิตได้ 120 คน

คณะประมง ขยายปริมาณนิสิตเพิ่มขึ้น 270 คน ใน 5 ปี และคาดว่าจะ ผลิตบัณฑิตได้ 150 คน

คณะสัตวแพทย์ เพิ่มนิสิต 112 คนใน 5 ปี และคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 150 คน

คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ จะตั้งคณะขึ้นใหม่เพื่อผลิตบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ จัดสอนวิชาวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ขั้นพื้นฐานให้นักศึกษาของคณะต่างๆ ในที่สุดท้ายของแผนจะมีนิสิตของคณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ 600 คน และคาดว่าจะผลิตบัณฑิตวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ได้ 50 คน

คณะวิศวกรรมศาสตร์ โอนคณะวิศวกรรมชลประทานจัดตั้งเป็นคณะวิศวกรรมศาสตร์และดำเนินการสอนวิชาวิศวกรรมในแขนงต่างๆ ในปี 2511 จะเริ่มเปิดสอนนักศึกษาประมาณ 80 คน ในสาขาวิศวกรรมโยธาและสาขาวิศวกรรมชลประทาน

บัณฑิตวิทยาลัย จัดดำเนินการสอนชั้นปริญญาโทเป็นส่วนกลาง รวมทั้งส่งเสริมการค้นคว้าสำหรับอาจารย์ของมหาวิทยาลัย ในที่สุดท้ายของแผนจะมีนิสิตปริญญาโทประมาณ 300 คน

3) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในระยะยาวมีโครงการขยายมหาวิทยาลัยบางคณะไปที่บางชั้น และจะรับนักศึกษาใหม่เพิ่มขึ้นทุกคณะ แต่เนื่องจากจะมีนักศึกษาที่หมดสิทธิ์ในการเป็นนักศึกษาประมาณ 7,000 คน ตามระเบียบอายุการเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ฉะนั้น ในปี พ.ศ. 2514 จะมีนักศึกษาประมาณ 13,800 คน ลดจากที่มีในปี 2509 ประมาณ 3,829 คน และผลิตบัณฑิตในแขนงต่างๆ ได้ 9,900 คน เฉพาะคณะรัฐประศาสนศาสตร์ได้โอนไปสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์ มีนักศึกษาเพิ่มขึ้นประมาณ 600 คน และคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 600 คน

คณะเศรษฐศาสตร์ มีนักศึกษาทั้งภาคปกติและภาคสมทบเพิ่มขึ้น 1,250 คน และคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 1,250 คน

คณะนิติศาสตร์ รับนักศึกษาเข้าใหม่ปีละประมาณ 800 คน ภายในระยะเวลา 5 ปีคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 4,200 คน

คณะสังคมสงเคราะห์ เพิ่มปริมาณนักศึกษาขึ้น 340 คนใน 5 ปี และคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ประมาณ 1,160 คน

คณะแพทยศาสตร์และการบัญชี มีนักศึกษาเพิ่มขึ้นประมาณ 239 คนและคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 2,090 คน

คณะศิลปศาสตร์ เพิ่มนักศึกษาของคณะ 125 คนใน 5 ปี และรับสอนนักศึกษาให้คณะอื่นๆ ได้ปีละ 1,250 คน ในระยะของแผนคาดว่าจะผลิตบัณฑิตศิลปศาสตร์ได้ประมาณ 600 คน

4) มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ การพัฒนาหนักไปในด้านคุณภาพ ในด้านการขยายงานมีการเปิดคณะแพทยศาสตร์ รามาธิบดี และจะมีการพิจารณาจัดตั้งแผนกนิติเวชวิทยาในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ คณะทันตแพทย์ที่ 2 คณะเภสัชศาสตร์ที่ 2 ในระยะ 5 ปี จะรับนักศึกษาเพิ่ม 886 คนเทียบกับ 3,064 คนในปัจจุบัน และจะมีนักศึกษาจบการศึกษา 2,695 คน

คณะแพทยศาสตร์ ศิริราช ทำการสอนนักศึกษาแพทย์ได้ประมาณ 2,080 คนภายใน 5 ปี และคาดว่าจะผลิตแพทย์ได้ 600 คน ผลิตพยาบาลปริญญาเพิ่มขึ้นอีกปีละ 10 คน อนุปริญญาพยาบาลและอนามัยเพิ่มขึ้นปีละ 100 คน พยาบาลประกาศนียบัตรผดุงครรภ์เพิ่มอีกปีละ 100 คน และผู้ช่วยพยาบาลเพิ่มอีกปีละ 10 คน

คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ รับสอนนักศึกษาแพทย์เพิ่มปีละ 80 คน อบรมแพทย์ฝึกหัดปีละ 68 คน อบรมแพทย์ประจำบ้านปีละ 60 คน และในระยะของแผนจะจัดตั้งแผนกนิติเวชวิทยาขึ้นใหม่

คณะทันตแพทย์ศาสตร์ มีนักศึกษาเพิ่มขึ้น 100 คนใน 5 ปี จะผลิตบัณฑิตได้ประมาณ 300 คน จัดตั้งแผนกขึ้นใหม่ 3 แผนกคือ แผนกโศคนโศโลยี แผนกทันตกรรมสำหรับเด็ก แผนกชีวเคมี นอกจากนี้ จะได้จัดตั้งโรงพยาบาลโรคฟัน เพื่อรับบำบัดและป้องกันโรคฟันให้แก่ประชาชน

คณะเภสัชศาสตร์ รับนักศึกษาใหม่เข้าเรียนประมาณ 640 คน และคาดว่าจะผลิตเภสัชกรรมระดับปริญญาตรีได้ 600 คน ระดับปริญญาโทได้ 50 คน

คณะสาธารณสุขศาสตร์ ขยายหลักสูตรอนุปริญญาวิชาการสุขศึกษาให้ถึงระดับปริญญาตรีหลักสูตร 1 ปี รับสอนนักศึกษาในแขนงต่างๆ ต่อไปนี้ คือ สาธารณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต 150 คน ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์พยาบาลสาธารณสุข 120 คน วิทยาศาสตร์สุขภาพ 150 คน วิทยาศาสตร์โภชนาศาสตร์ 150 คน อนุปริญญาพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์ 465 คน อนุปริญญาพยาบาล สุขภาพ 290 คน มีนักศึกษาเพิ่มขึ้น 335 คน และคาดว่าจะมีนักศึกษาแขนงต่างๆ สำเร็จประมาณ 1,325 คน

คณะเทคนิคการแพทย์ มีนักศึกษาเพิ่มขึ้น 140 คน และคาดว่าจะอบรมและผลิตนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ได้ 460 คน เทคนิคการแพทย์รังสีวิทยาได้ 125 คน

คณะอายุรศาสตร์เขตร้อน รับนักศึกษาเข้าอบรมปีละ 12 คน อาจจะมีเพิ่มขึ้นเป็นปีละ 25 คน คณะนี้จะมีโครงการร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาพัฒนาการศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในการยกระดับการศึกษาของคณะอายุรศาสตร์เขตร้อนในภูมิภาคนี้

คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี จัดตั้งโรงพยาบาลขึ้นใหม่ขนาด 500 เตียง ในเนื้อที่ประมาณ 81 ไร่ ตามโครงการจะมีแผนกวิชา 10 แผนก ซึ่งจะรับนักศึกษาแพทย์ได้ประมาณชั้นละ 10 คน มีโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์หลักสูตร 2 ปีครึ่ง รับนักเรียนได้ปีละ 50 คน โรงเรียนผู้ช่วยพยาบาลหลักสูตร 1 ปี รับนักเรียนได้ปีละ 20 คน โรงเรียนพนักงานวิทยาศาสตร์หลักสูตร 1 ปี รับได้ปีละ 10 คน ในปีสุดท้ายของแผนจะมีนักศึกษา 830 คน และคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 130 คน ในจำนวนนี้เป็นแพทยศาสตรบัณฑิตประมาณ 30 คน นอกนั้นเป็นระดับประกาศนียบัตร

บัณฑิตวิทยาลัย จะรับสอนนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโท และปริญญาเอกปีละ 25 คน

คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ จะเพิ่มนักศึกษาประมาณ 160 คน และคาดว่าจะผลิตนักศึกษาได้ประมาณ 2,545 คน

5) มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศิลปากร จะเปิดคณะใหม่ขึ้นอีก 3 คณะ คือ คณะอักษรศาสตร์ คณะดุริยางคศิลป์ คณะวิทยาศาสตร์ และเตรียมการจัดตั้งคณะครุศาสตร์ ในระยะของแผนจะรับนักศึกษาเพิ่มขึ้น 1,000 คน และผลิตบัณฑิตได้ 485 คน

คณะจิตรกรรมและประติมากรรม เพิ่มนักศึกษา 40 คน และคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 90 คน อนุปริญญา 165 คน

คณะมัณฑนศิลป์ เพิ่มนักศึกษาขึ้นอีก 90 คน คาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 135 คน

คณะโบราณคดี ขยายงานระดับปริญญาโท โดยรับนักศึกษาที่จบปริญญาตรี มาศึกษาปีละ 10 คน

คณะอักษรศาสตร์ จัดสอนระดับปริญญาตรีทางอักษรศาสตร์ โดยเริ่มเปิดรับนักศึกษาในปี พ.ศ. 2511 ประมาณ 100 คน และในปีสุดท้ายของแผนจะมีนักศึกษาประมาณ 250 คน

คณะดุริยางคศิลป์ เพื่อเปิดสอนวิชาดุริยางคศิลป์ ในระดับอนุปริญญา โดยเริ่มเปิดรับนักศึกษาในปี พ.ศ. 2514 ประมาณ 30 คน

6) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รับนักศึกษาเพิ่มขึ้นประมาณ 3,082 คน ในปัจจุบันมี 1,612 คน และจะผลิตบัณฑิตได้ 1,450 คน เปิดคณะใหม่ คือ คณะศึกษาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย

คณะวิทยาศาสตร์ เพื่อจัดการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ของคณะ และรับสอนวิทยาศาสตร์ชั้นมูลฐานในชั้นปีที่หนึ่ง ปีที่สองให้แก่คณะต่างๆ โดยมีนักศึกษาเพิ่มขึ้น 1,160 คน ภายใน 5 ปี

คณะมนุษยศาสตร์ จะจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขามนุษยศาสตร์ และสอนภาษาอังกฤษให้นักศึกษาปีที่หนึ่ง ปีที่สองของคณะต่างๆ ในปีสุดท้ายของแผน จะมี

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ 950 คน เพิ่มขึ้นประมาณ 609 คน และคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 531 คน

คณะสังคมศาสตร์ การศึกษาของคณะ คาดว่าจะมีนักศึกษาเพิ่มขึ้นประมาณ 627 คน เมื่อเทียบกับ 323 คนในปัจจุบัน และคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ประมาณ 464 คน

คณะเกษตรศาสตร์ เพิ่มนักศึกษาประมาณ 570 คนและคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ประมาณ 155 คน

คณะแพทยศาสตร์ จัดการศึกษาในสาขาแพทยศาสตร์ เกสัช เทคโนโลยีการแพทย์ และพยาบาล จะเพิ่มนักศึกษาแพทย์ เกสัช เทคโนโลยีการแพทย์ประมาณ 120 คน เพิ่มนักศึกษาพยาบาล 150 คน และคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ประมาณ 300 คน พยาบาลได้ 250 คน จัดตั้งโรงเรียนทันตแพทย์โดยรับนักศึกษารุ่นแรกประมาณ 20 คน ในปี พ.ศ. 2512 คาดว่าในปี 2514 จะมีนักศึกษาทันตแพทย์ประมาณ 75 คน

บัณฑิตวิทยาลัย เพื่อผลิตมหาบัณฑิต และส่งเสริมการค้นคว้าและวิจัยคาดว่าจะในปีสุดท้ายของแผนจะผลิตมหาบัณฑิตได้ 30 คน

คณะการศึกษาศาสตร์ เปิดรับนักศึกษารุ่นแรกประมาณ 75 คน ในปี 2511 และคาดว่าจะในปี 2514 จะมีนักศึกษาประมาณ 475 คน

คณะวิศวกรรมศาสตร์ เปิดรับนักศึกษารุ่นแรกประมาณ 60 คนในปี 2512 และคาดว่าจะในปี 2514 จะมีนักศึกษาประมาณ 90 คน

7) **มหาวิทยาลัยขอนแก่น** ในระยะของแผนมหาวิทยาลัยขอนแก่นจะขยายงานคณะวิทยาศาสตร์พื้นฐานให้ถึงระดับปริญญาและจะจัดตั้งคณะศึกษาศาสตร์รับนักศึกษาเพิ่มขึ้นประมาณ 1,275 คน ในปัจจุบันมี 340 คน และจะผลิตบัณฑิตแขนงต่างๆ ได้ประมาณ 510 คน

คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ จัดการศึกษาวิทยาศาสตร์ชั้นมูลฐานและภาษาอังกฤษให้แก่คณะต่างๆ ในระยะ 5 ปี จะรับสอนนักศึกษาในชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ได้ 2,995 คน และฝึกอบรมครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ โดยเริ่มเปิดรับการอบรมในปี พ.ศ.2512 ประมาณ 300 คน ในระยะของแผนจะอบรมได้ 1,300 คน

คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ จะเปิดรับนักศึกษาเข้าเรียนในคณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2512 ประมาณ 60 คน ในปีสุดท้ายของแผนจะมีนักศึกษาประมาณ 180 คน

คณะวิศวกรรมศาสตร์ ในระยะของแผนจะเปิดสอนในสาขาวิศวกรรมโยธา วิศวกรรมการเกษตร วิศวกรรมไฟฟ้า โดยเพิ่มนักศึกษา 470 คนและคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 310 คน

คณะเกษตร เปิดสอนในสาขาพืชศาสตร์ ปฐพีศาสตร์ สัตวศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร ในระยะของแผนจะรับนักศึกษาเพิ่มขึ้น 445 คน และคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 200 คน

คณะศึกษาศาสตร์ เริ่มเปิดรับนักศึกษาในปี พ.ศ. 2512 ประมาณ 60 คน ใน
แขนงวิทยาศาสตร์ และคาดว่าจะปีสุดท้ายของแผนจะมีนักศึกษาประมาณ 180 คน

8) **สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์** สถาบันนี้จัดตั้งขึ้นใหม่โดยรับ
โอนงานคณะรัฐประศาสนศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมีการจัดตั้งคณะใหม่อีก 3
คณะคือ คณะบริหารธุรกิจ คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ คณะสถิติประยุกต์ และจัดตั้งสำนัก
งานวิจัย สำนักบรรณสารการพัฒนา สำนักฝึกอบรมและวิทยาลัยนักรับบริหาร รับนักศึกษาในปี
พ.ศ. 2514 ได้ทั้งสิ้น 650 คน ในระยะของแผนจะผลิตบัณฑิตปริญญาตรีได้ 400 คน ปริญญาโท
680 คน และประกาศนียบัตรชั้นสูง 500 คน สถาบันนี้จะได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิฟอร์ด
เป็นมูลค่า 18 ล้านบาท

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2510 โอนนักศึกษาจากคณะ
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มาประมาณ 100 คน และรับนักศึกษาเพิ่มอีก 100 คน
ในปีสุดท้ายของแผนจะมีนักศึกษาประมาณ 700 คน คาดว่าจะผลิตมหาบัณฑิตได้ 250 คน

คณะบริหารธุรกิจ เริ่มรับนักศึกษาในปี พ.ศ. 2510 ประมาณ 100 คน ในปี
สุดท้ายของแผนจะมีนักศึกษาประมาณ 350 คน และคาดว่าจะมีผู้สำเร็จประมาณ 150 คน

คณะพัฒนาเศรษฐกิจ ให้การศึกษาชั้นมหาบัณฑิต ประกาศนียบัตรชั้นสูงและ
ประกาศนียบัตรทางวิชาการบริหารงานพัฒนาการเศรษฐกิจ โดยเริ่มรับนักศึกษาประมาณปีละ
120 คน และในระยะของแผนคาดว่าจะมีผู้สำเร็จ 420 คน

คณะสถิติประยุกต์ ปีแรกของแผนจะมีนักศึกษาประมาณ 200 คน รวมทั้งโอน
งานฝึกอบรมมาจากสำนักงานสถิติแห่งชาติจำนวน 100 คน ในปีสุดท้ายของแผนจะมี
นักศึกษาประมาณ 340 คน และคาดว่าจะมีผู้สำเร็จประมาณ 360 คน

สำนักงานวิจัย โดยโอนกิจการบริหารของฝ่ายวิจัยคณะรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มารวมกับกิจการบริหารของสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร-
ศาสตร์

สำนักบรรณสารการพัฒนา โอนกิจการของห้องสมุดคณะรัฐประศาสน-
ศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดตั้งเป็นสำนักบรรณสารการพัฒนา

สำนักฝึกอบรม โอนกิจการบริหารของฝ่ายการฝึกอบรมข้าราชการ คณะ
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตั้งเป็นสำนักฝึกอบรม จัดฝึกอบรมทั้งก่อน
ประจำการและอบรมระหว่างประจำการ แก่ข้าราชการ พนักงาน ระดับต่างๆ

9) มหาวิทยาลัยภาคใต้ มีศูนย์กลางบริหารงานที่จังหวัดปัตตานี และแยกตั้ง
คณะตามจังหวัดต่างๆ คณะที่คาดว่าจะเปิดได้ในปี พ.ศ. 2510 คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งจะ
เปิดที่จังหวัดปัตตานี และคาดว่าจะเปิดคณะแพทยศาสตร์ที่จังหวัดสงขลาในปี พ.ศ. 2513

คณะวิศวกรรมศาสตร์ เปิดรับนักศึกษาในปี พ.ศ. 2510 ได้ประมาณ 60 คน ใน
ปีสุดท้ายของแผนจะมีนักศึกษาประมาณ 240 คน และคาดว่าจะผลิตบัณฑิตได้ 45 คน

คณะแพทยศาสตร์ รับนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก ได้ในปี พ.ศ. 2513 ประมาณ 50 คน ในปี พ.ศ. 2514 จะมีนักศึกษาประมาณ 100 คน

8.8 โรงเรียนราษฎร์ รัฐจะอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์ โดยจะให้เงินอุดหนุนเพิ่มขึ้นอีก 400 โรงเรียน รวมเป็นโรงเรียนราษฎร์ที่ได้รับเงินอุดหนุน 2,121 โรงเรียน ในขณะเดียวกันจะได้วางมาตรการการเพิ่มคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียนราษฎร์โดยส่วนรวมให้ดีขึ้น

8.9 งานฝึกหัดครู งานด้านนี้จะต้องได้สัดส่วนกับการขยายปริมาณการศึกษา ระดับอื่นๆ ในระยะของแผนจะมีนักเรียน ป.กศ. ต้น เพิ่มขึ้น 7,702 คน ป.กศ.สูง 1,882 คน และครูปริญญา 2,440 คน ในปี พ.ศ. 2514 จะมีนักเรียน ป.กศ.ต้น 22,200 คน ป.กศ.สูง 9,450 คน ครู ป.ม.อาชีวศึกษา 1,320 คน และปริญญา 7,050 คน ในกรณีจำเป็นอาจมีโครงการฝึกหัดครูเร่งรัดเพื่อเร่งการผลิตครูให้ทันกับความต้องการเพิ่มเติมจากการผลิตตามปกติ ค่าใช้จ่ายในการขยายปริมาณการผลิตครูคาดว่าจะใช้งบประมาณ 270 ล้านบาท

งานของกรมการฝึกหัดครูที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่ง คือ การเตรียมครูวิชาศิลปปฏิบัติให้กับโรงเรียนมัธยมแบบประสม ประมาณ 200 คน โครงการนี้คาดว่าจะมีค่าใช้จ่ายประมาณ 20 ล้านบาท

8.10 การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาผู้ใหญ่จะเน้นหนักทั้งในด้านอาชีพและการศึกษาทั่วไป คาดว่าจะเพิ่มจำนวนผู้ใหญ่รู้หนังสือให้ได้ประมาณ 300,000 คน จะมีการจัดตั้งศูนย์การศึกษา 25 ศูนย์ จะจัดสอนวิชาชีพให้ผู้ใหญ่ประมาณ 6,000 คน สำหรับในด้านอาชีวศึกษาก็จะขยายงานโรงเรียนหลักสูตรระยะสั้น และเปิดหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่เพิ่มอีก 9 หน่วย ในปัจจุบันมี 2 หน่วย จะฝึกอาชีพให้ประชาชนได้ประมาณ 12,700 คน

8.11 การศึกษาสงเคราะห์ เปิดโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพิ่มขึ้น 5 โรงเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดผู้ปกครองดูแล นอกจากนั้น ก็จะได้มีการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนชาวเขาให้ดีขึ้นด้วย

8.12 โครงการอื่นๆ คือ งานด้านวิจัยการศึกษา จิตวิทยา และการทำแบบทดสอบมาตรฐาน โดยจะจัดตั้งเป็นสถาบันวิจัยการศึกษาและการทดลองขึ้น และขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศและงานวิทยุโรงเรียน ซึ่งจะขยายขอบเขตของงานให้กว้างขวางขึ้น โดยริเริ่มทดลองโทรทัศน์โรงเรียนด้วย

งบพัฒนา

9. งบพัฒนาการศึกษาทั้งสิ้นเฉพาะการขยายงานระยะ 5 ปี ได้ประมาณไว้ 6,610 ล้านบาทเป็นงบประมาณ 5,500 ล้านบาท เงินกู้ต่างประเทศ 287 ล้านบาท เงินกู้ในประเทศ 290 ล้านบาท และเงินช่วยเหลือต่างประเทศ 535 ล้านบาท

งบพัฒนาการศึกษา

(ล้านบาท)

ที่มาของเงิน	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
งบประมาณ	893.83	1,080.30	1,103.50	1,169.50	1,253.30	5,500.43
เงินกู้ต่างประเทศ ^{1/}	36.00	157.00	134.00	119.00	131.00	577.00
เงินช่วยเหลือต่างประเทศ	90.00	100.00	110.00	115.00	120.00	535.00
รวม	1,019.83	1,337.30	1,347.50	1,403.50	1,504.30	6,612.43

หมายเหตุ : 1/ รวมเงินกู้เป็นเงินตราต่างประเทศจากธนาคารแห่งประเทศไทย 290 ล้านบาท

ปัญหาสำคัญและความหมายในอนาคต

10. ในระยะของการดำเนินงานตามแผนที่สองนี้ รัฐบาลได้ทุ่มเทความพยายามและความเอาใจใส่ในด้านพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากงบพัฒนาการศึกษาจากงบประมาณแผ่นดินซึ่งเพิ่มจากประมาณร้อยละ 6 ของยอดรวมงบพัฒนาในระยะของแผนฉบับแรกเป็นร้อยละ 14 ทั้งนี้ ได้เน้นหนักในด้านการสนองความต้องการกำลังคนระดับกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่างฝีมือ นอกจากนี้ ได้เฟื่องเลี้ยงในเรื่องการขยายปริมาณในทุกระดับ เพื่อให้เยาวชนของชาติซึ่งอยู่ในวัยเล่าเรียนได้มีโอกาสรับการศึกษาให้มากที่สุด ความมุ่งหมายอันสำคัญยิ่งประการหนึ่ง ก็คือ การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ โดยมุ่งหมายที่จะให้ประชากรของประเทศได้มีความรู้ความสามารถในการช่วยพัฒนาประเทศให้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันก็พยายามลดความสูญเปล่าทางการศึกษาโดยมาตรการต่างๆ

11. อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะทุ่มเทความพยายามสักเพียงใดก็ยังมีปัญหาที่จะต้องเตรียมคิดไว้ล่วงหน้าในการพัฒนาการศึกษา ปัญหาที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง ก็คือ ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับแนวโน้มในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งในปัจจุบันมีนโยบายจะเริ่มให้การศึกษาวิชาชีพพร้อมกันไปด้วย แต่ก็ยังไม่เป็นที่แน่นอนว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาด้านมัธยมศึกษาที่ประเทศกำลังประสบอยู่ได้เพียงใด ปัญหาที่สำคัญมากอีกเรื่องก็คือ คุณภาพของการศึกษาระดับต่างๆ ซึ่งจะต้องดำเนินการปรับปรุงด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ระบบการตรวจตราควบคุม ความขาดแคลนครู คุณภาพของครู การปรับปรุงระบบบริหารการศึกษาระบบการสอน การปรับปรุงหลักสูตร และบทบาทของโรงเรียนราษฎร์ เป็นต้น

12 ปัญหาต่างๆ ทางการศึกษาที่กล่าวมาแล้ว ปัญหาเรื่องโรงเรียนราษฎร์เป็นเรื่องที่รัฐบาลควรจะได้เริ่มสนใจและเอาใจใส่อย่างแท้จริง เพราะโรงเรียนราษฎร์ก็มีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งในการผลิตกำลังคนระดับกลางให้กับประเทศ การดำเนินงานในเรื่องนี้ควรจะต้องเร่งให้มีการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนของโรงเรียนราษฎร์ การเก็บค่าเล่าเรียนและวิธีให้เงินอุดหนุนของรัฐบาล นอกจากนี้ ก็ควรจะได้พิจารณาถึงกลไกในการบริหาร ซึ่งจะทำหน้าที่ในด้านตรวจตราและนิเทศการศึกษานั้นเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่จะช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ให้สูงขึ้น

13. อุปสรรคในการขยายงานระดับอุดมศึกษาที่สำคัญยิ่งคือ เรื่องอาจารย์ซึ่งในปัจจุบันปรากฏว่ายังขาดแคลนอยู่มาก เป็นผลให้มหาวิทยาลัยทุกแห่งในประเทศต้องใช้อาจารย์พิเศษเกือบร้อยละ 30 และถ้าคิดเป็นรายคณะบางคณะมีจำนวนอาจารย์พิเศษมากกว่าอาจารย์ประจำ ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการที่จะขยายปริมาณนักศึกษา การขาดแคลนอาจารย์ในสาขาที่ประเทศต้องการมาก เช่น แพทย์ศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ จะเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการพัฒนาากำลังคนระดับสูงของประเทศ และสมควรที่จะได้รับการพิจารณาแก้ไขโดยด่วนที่สุด

14. การพัฒนาการศึกษาเป็นการเตรียมกำลังคนให้ประเทศในอนาคต ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่จะต้องเร่งถึงปัญหาระยะยาว ปัญหาที่รัฐบาลจะต้องประสบและจะต้องเตรียมคิดไว้ล่วงหน้าก็คือการเพิ่มประชากรของประเทศในอัตราที่รวดเร็ว คาดหมายว่าประชากรของประเทศจะเพิ่มจำนวนขึ้นจาก 33.1 ล้านในปัจจุบันเป็นประมาณ 50 ล้านในปี พ.ศ. 2524 ซึ่งหมายความว่า เป็นภาระของรัฐบาลที่จะต้องจัดการศึกษาทั้งภาคบังคับและระดับอื่นเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว ยิ่งกว่านั้นเนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมพัฒนาากำลังคนให้สอดคล้องกัน ยกตัวอย่างเช่น ในปี พ.ศ. 2524 ซึ่งประมาณว่าระดับมัธยมศึกษาควรจะมีนักเรียนประมาณ 1,325,000 คน นั้นย่อมหมายความว่า รัฐบาลจะต้องเตรียมแผนการศึกษาสำหรับการศึกษาของเยาวชนเพิ่มอีกเกือบ 900,000 คน

15. การศึกษาระดับมัธยมจะมีผลสะท้อนต่อการขยายการศึกษาระดับประถมปลายและมีผลต่อการเพิ่มปริมาณอุดมศึกษา ดังจะเห็นได้จากรายงานการศึกษาเรื่องมัธยมศึกษาในประเทศไทย ซึ่งแสดงจำนวนนักเรียน ม.ศ. 1-5 ในปี พ.ศ. 2509 ประมาณ 400,000 คน และในปี พ.ศ. 2514 คาดว่าจะมีประมาณ 800,000 คน เพิ่มจากปัจจุบันถึง 400,000 คนและถ้าพิจารณาไปจนถึงปี 2529 นักเรียนในระดับนี้จะมีถึง 1,600,000 คน จากสถิติในปัจจุบันปรากฏว่า นักเรียนที่จบ ม.ศ. 5 ประมาณร้อยละ 57 ที่จะเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย ดังนั้น ถ้านักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำเป็นต้องเพิ่มขึ้นดังกล่าว รัฐบาลจะต้องเตรียมการเสียแต่บัดนี้

16. การเตรียมการเพื่อรับภาระการศึกษาในอนาคต ซึ่งจะขยายตัวพร้อมกันไปกับจำนวนประชากรของประเทศ มีเรื่องที่ต้องเตรียมคิดเอาไว้ลำดับแรก ก็คือ การวางโครงการสงวนที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ทางการศึกษา จำนวนที่ดินที่จะต้องคิดเอาไว้ล่วงหน้าย่อมรวมทั้งที่ดินเพื่อการปลูกสร้างอาคารเรียนและการจัดกิจกรรมอื่นในด้านการศึกษา ที่ดินเหล่านี้จะหายากขึ้นและมีราคาสูงขึ้นตามจำนวนประชากรที่เพิ่ม จึงเป็นเรื่องที่ควรดำเนินการไว้แต่เนิ่นๆ

17. การจัดระบบและการวางแผนการศึกษาของประเทศให้สอดคล้องสัมพันธ์และรับกัน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะถ้าได้พิจารณาข้อเท็จจริงว่ามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกันอยู่ หลายหน่วยการประสานงานระหว่างหน่วยงานเหล่านี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นและชอบที่รัฐบาลจะดูแล ให้ความสนใจโดยใกล้ชิด เพื่อให้สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ โดยถือว่า อนาคตของเยาวชนของชาติเป็นสิ่งสำคัญเหนือปัจจัยการพิจารณาอื่นๆ

18. ถ้าพิจารณาในด้านค่าใช้จ่ายเพื่อลงทุนในการศึกษา คาดว่าในปี พ.ศ. 2524 รัฐบาลจะมีภาระในด้านการศึกษาเกินกว่า 10,000 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม รัฐบาลจะสามารถ พัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวหน้าไปด้วยดี และถ้าสถานะเศรษฐกิจของประเทศมั่นคงขึ้นตามลำดับ แล้ว ก็เป็นที่เชื่อถือได้ว่าการลงทุนเศรษฐกิจของประเทศจะสามารถลงทุนเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และจะเพิ่มขึ้นจนถึงร้อยละ 5 ของรายได้ประชาชาติ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ควรกำหนดไว้ สำหรับอนาคตข้างหน้า.

**รายละเอียดงบประมาณเศรษฐกิจและสังคมแยกตามสาขา
งบประมาณการเกษตรและสหกรณ์
1.งบประมาณแผ่นดิน**

ส่วนราชการ / โครงการ	(ล้านบาท)					รวม
	2510	2511	2512	2513	2514	
ส่วนราชการ	<u>1,475.74</u>	<u>1,611.62</u>	<u>1,633.01</u>	<u>1,740.73</u>	<u>1,863.29</u>	<u>8,354.39</u>
งบกลางสำหรับโครงการ						
ช่วยเหลือชาวนา	<u>130.00</u>	<u>150.00</u>	<u>150.00</u>	<u>170.00</u>	<u>200.00</u>	<u>800.00</u>
สำนักงาน						
ปลัดกระทรวงเกษตร	<u>29.65</u>	<u>35.02</u>	<u>36.87</u>	<u>37.96</u>	<u>39.90</u>	<u>179.40</u>
1.เศรษฐกิจการเกษตร	5.48	7.00	9.00	9.00	9.00	39.48
2.ศูนย์พัฒนาการเกษตร						
2.1ศูนย์การเกษตร						
ในเขตโครงการ						
คันและคูน้ำ	3.37	3.80	4.10	4.40	4.70	20.37
2.2 ศูนย์การเกษตร						
ในภาคตะวันออก						
เฉิงเหนือ	6.37	6.80	5.80	3.90	3.90	26.77
2.3สำรวจคันคว่ำ						
และปรับปรุง						
ความอุดมสมบูรณ์						
ของดิน	4.43	4.72	4.67	6.66	7.50	27.98
2.4ศูนย์วิจัยเกษตร						
วิศวกรรม	-	2.00	2.10	2.20	2.30	8.60
3. ส่งเสริมการเกษตร	2.95	7.50	3.80	4.20	4.70	19.15
4. การบินเกษตร	7.05	7.20	7.40	7.60	7.80	37.05

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
กรมกสิกรรม	73.06	83.07	94.72	104.95	115.00	470.80
1. สํารวจคํานควาและวิจัย						
1.1 คํานควาทดลองใน สถานีกสิกรรม และสถานีขยาย พันธุ์พืช	11.55	12.00	12.80	13.60	14.50	64.35
1.2 คํานควาทดลอง เกษตรกรรมใน เขตคั้นและคูน้ำ	0.73	0.80	0.90	1.00	1.10	4.53
1.3 สํารวจคํานควาโรค พืช แมลง และ จุลินทรีย์	2.69	3.00	3.50	4.00	4.30	17.49
1.4 สํารวจคํานควา พฤษชาติ	0.42	0.50	0.58	0.63	0.70	2.83
1.5 คํานควาดินและปุ๋ย	7.33	8.50	9.50	10.50	10.50	46.33
1.6 วิจัย ป้องกันกำจัด โรคและศัตรูพืช	0.20	0.27	0.34	0.42	0.50	1.73
1.7 วิจัยวัฏภูมิพืช	0.70	2.50	2.50	2.00	2.00	9.70
2. พัฒนาพืชเศรษฐกิจ						
2.1 ยาง	15.50	16.50	18.00	19.00	20.00	89.00
2.2 ฝ้าย	7.07	9.00	11.00	13.00	15.00	55.07
2.3 ข้าวโพดและ ข้าวฟ่าง	-	1.00	1.70	2.50	3.00	8.20
2.4 มะพร้าว	0.48	2.00	2.50	3.00	3.50	11.48
2.5 อ้อย	-	3.00	3.00	2.00	2.00	10.00
2.6 ปาล์มน้ำมัน	0.19	0.80	1.20	1.50	1.70	5.38

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
2.7ปอ	-	0.80	1.30	1.70	2.00	5.80
2.8หม่อนและไหม	3.92	3.00	3.00	3.50	4.00	17.42
2.9พืชเศรษฐกิจอื่นๆ	9.87	5.00	6.00	7.00	8.00	35.87
3.ส่งเสริมการกสิกรรม						
3.1ขยายและเผยแพร่พันธุ์พืช	4.23	4.80	4.60	6.50	7.30	28.43
3.2ส่งเสริมและเผยแพร่	1.90	2.30	2.80	3.30	3.80	14.10
3.3กสิกรรมวิธาน	1.00	1.50	2.00	2.50	3.00	10.00
3.4ปราบโรคและศัตรูพืช	5.28	5.80	6.50	7.30	8.20	38.0
กรมการข้าว	62.47	68.00	76.60	85.30	93.80	386.17
1.ค้นคว้าและทดลอง						
1.1ทดลองพันธุ์ข้าว	3.15	3.20	3.50	3.80	4.00	17.65
1.2สถานีทดลองและขยายพันธุ์	16.39	18.00	20.00	22.00	24.00	100.39
1.3ค้นคว้าทางวิทยาการ	6.00	7.00	7.80	8.60	9.60	39.00
1.4ค้นคว้าทดลองเกษตรกรรมในเขตคันและคูน้ำ	3.49	3.80	4.10	4.40	4.70	20.49
1.5ศูนย์วิจัยและอบรมการอารักขาข้าว	2.63	3.00	3.50	4.00	4.50	17.63
1.6วิจัยเครื่องมือและเครื่องจักรทุ่นแรง	1.87	-	-	-	-	1.87

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
2.ส่งเสริมการทำนา						
2.1ส่งเสริมและเผยแพร่	14.21	16.50	18.70	21.00	23.00	43.41
2.2ปราบศัตรูข้าว	11.77	13.00	15.00	17.00	19.00	75.77
2.3ทำนาสาธิตแปลงใหญ่	2.96	3.50	4.00	4.50	5.00	19.96
กรมประมง	43.00	48.20	54.40	62.35	68.40	277.35
1.พัฒนาการประมงน้ำจืด						
1.1พัฒนาประมงน้ำจืด	19.76	21.00	23.00	25.00	27.00	115.76
1.2พัฒนาประมงในเขต คั้นและคูน้ำ	1.56	1.70	1.80	1.90	2.00	8.96
1.3บูรณะที่จับสัตว์น้ำ	1.35	3.00	4.00	5.00	6.00	19.35
1.4สถาบันประมงน้ำจืด	-	-	1.00	2.00	3.00	6.00
1.5ศูนย์วิจัยการ เกษตรประจําภาค	0.21	0.50	0.80	1.10	1.50	4.11
1.6ประมงสาธิตห้วยสีทัน	0.10	0.20	0.30	0.40	0.50	1.50
2.พัฒนาประมงน้ำกร่อย						
2.1พัฒนาประมงน้ำกร่อย	1.33	1.50	1.70	1.90	2.10	8.53
3.พัฒนาประมงทะเล						
3.1พัฒนาประมงทะเล	16.89	18.50	21.00	23.00	24.00	103.39

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
4.พัฒนาอาชีพประมง						
4.1พัฒนาอุตสาหกรรม สัตว์น้ำ	1.80	0.80	1.00	1.20	1.40	6.20
4.2ศูนย์ฝึกอบรมวิชา การประมง	-	1.00	0.80	0.85	0.90	3.55
กรมปศุสัตว์	68.04	70.60	76.55	82.70	88.95	386.84
1.บำรุงและส่งเสริมการ เลี้ยงสัตว์						
1.1บำรุงพันธุ์สัตว์	21.37	20.00	21.00	22.00	23.00	107.30
1.2แพร่พันธุ์สัตว์	4.76	6.00	8.00	10.00	12.00	40.76
1.3บำรุงรักษาและขยาย พันธุ์สุกร	2.51	3.00	3.20	3.50	4.00	20.41
1.4ส่งเสริมการเลี้ยงโคนม	1.97	2.00	2.10	2.20	2.30	10.57
1.5ส่งเสริมเกษตรกรรม ในเขตคันและคูน้ำ	1.44	1.60	1.70	1.80	1.90	8.44
1.6อาหารสัตว์	2.67	2.70	2.75	2.80	2.85	13.77
2. ป้องกันและกำจัดโรค สัตว์						
2.1ป้องกันกำจัดโรค	23.55	25.00	2.00	19.00	31.00	135.55
2.2ผลิตชีวผลิตภัณฑ์	6.03	6.30	6.50	6.80	7.00	32.63
3.ทดลองค้นคว้า						
3.1ค้นคว้าทางสัตวแพทย์	2.20	2.30	2.40	2.50	2.60	12.00
3.2ค้นคว้าทางสัตวบาล	1.54	1.70	1.90	2.10	2.30	9.54

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
กรมป่าไม้	84.29	94.45	107.80	113.65	127.60	527.79
1.สำรวจและวิจัย						
1.1สำรวจทรัพยากรป่าไม้ และไม้ทำกระดาษ	5.45	5.00	5.00	5.20	5.50	26.14
1.2วิจัยทางวนวัฒนวิทยา	1.54	1.65	1.75	1.85	1.95	8.74
1.3วิจัยเพื่อรักษาต้นน้ำ	3.13	3.80	4.50	5.30	5.80	22.53
1.4วิจัยทางพฤกษศาสตร์ และสัตวศาสตร์	0.64	0.70	0.80	0.90	1.00	4.04
1.5วิจัยคุณสมบัติไม้และ ของป่าอื่นๆ เช่น ครั่ง	2.55	2.60	2.65	2.70	2.75	13.25
2. ควบคุมและป้องกันรักษา ป่า						
2.1สงวนป่า	12.84	14.00	16.00	10.00	12.00	64.84
2.2ป้องกันรักษาป่า	14.77	18.00	22.00	26.00	30.00	110.77
2.3ควบคุมป่าที่ อนุญาตทำไม้	14.19	14.80	15.50	16.20	17.20	77.69
2.4สงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่า	1.15	1.40	1.80	2.50	3.30	10.15
3. จัดการและบำรุงป่า						
3.1จัดการป่าไม้และ บำรุงป่าธรรมชาติ	7.66	9.00	11.00	13.00	15.00	55.66

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
3.2ปลูกสร้างส่วนป่า	15.02	18.00	21.00	24.00	27.00	105.02
3.3จัดการสวนพฤกษ ศาสตร์และอุทยาน แห่งชาติ	5.36	5.50	5.80	6.00	6.30	28.96
กรมชลประทาน	875.29	936.74	921.00	921.00	945.97	4,600.00
1.งานชลประทานทั่วไป						
1.1สำรวจเพื่อการ ชลประทาน	26.59	28.00	30.00	32.00	34.00	150.59
1.2แปรสภาพและรักษา ลำน้ำ	23.67	25.00	10.00	4.00	0.07	63.37
2.งานก่อสร้างชลประทาน หลวง						
2.1แม่ยม-แพร์	20.05	40.00	40.00	22.00	-	122.05
2.2แม่กลองใหญ่						
กาญจนบุรี	191.14	230.00	230.00	230.00	230.00	1,111.94
2.3แม่แตง-เชียงใหม่	41.39	20.00	-	-	-	61.38
2.4ลำปาว-กาฬสินธุ์	98.45	45.00	42.00	40.00	40.00	245.45
2.5ลำพระเพลิง- นครราชสีมา	26.99	20.00	-	-	-	46.99
2.6แก่งกระจาน- เพชรบุรี	26.53	25.00	20.00	-	-	71.53
2.7กั้วลม-ลำปาง	30.06	25.00	22.00	-	-	77.06
2.8ลำตะคอง-นคร ราชสีมา	62.52	25.00	-	-	-	87.52

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
2.9 ทำเขียด-พัทลุง	20.08	18.00	15.00	-	-	53.08
2.10 น้ำพอง-ขอนแก่น	57.14	70.00	60.00	25.00	25.00	237.14
2.11 น้ำอูน-สกลนคร	7.57	53.00	56.00	46.00	32.00	193.57
2.12 น้ำปราง-ประจวบ คีรีขันธ์	5.89	35.00	45.00	45.00	40.00	170.89
2.13 ผาซอ-อุดรดิตถ์	117.00	117.00	173.00	195.00	165.00	766.00
2.14 กัด-เชียงใหม่	-	-	10.00	30.00	40.00	80.00
2.15 อุดรดิตถ์-และ พิษณุโลก	-	-	20.00	60.00	100.00	180.00
2.16 ชีบน-ชัยภูมิ	-	-	-	10.00	30.00	40.00
2.17 น้ำยง-ร้อยเอ็ด	-	-	-	10.00	25.00	35.00
2.18 มูลบน-นครราชสีมา	-	-	-	10.00	25.00	35.00
3.งานก่อสร้างชลประทาน ทั่วไป						
3.1 อ่างเก็บน้ำภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	44.14	46.00	48.00	50.00	52.00	240.14
3.2 ปรหยัดน้ำภาคเหนือ	5.36	7.74	5.00	5.00	5.00	28.10
3.3 ชลประทานเหมืองฝาย	42.70	43.00	44.00	45.00	46.00	220.70
3.4 คันและคูน้ำ	16.66	20.00	15.00	15.00	15.00	81.66

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
4.งานพัฒนาลุ่มน้ำเจ้าพระยา						
4.1ระบายน้ำทุ่ง เจ้าพระยาที่ 1 และที่ 2	23.23	25.00	17.00	17.00	17.27	99.50
4.2อ่างเก็บน้ำกระเสี้ยว	8.14	19.00	20.00	30.00	25.00	102.14
กรมพัฒนาที่ดิน	51.68	61.60	72.10	82.80	95.40	363.59
1.จำแนกและจัดทำสำมะโน ที่ดิน						
1.1จำแนกที่ดิน	11.46	12.00	13.00	15.00	17.00	68.46
2.บริการที่ดิน						
2.1บำรุงที่ดิน	8.28	10.50	11.50	13.00	15.00	58.28
2.2อนุรักษ์ดินและน้ำ	11.81	15.00	17.00	19.00	22.00	84.81
2.3ส่งเสริมพัฒนาที่ดิน	2.46	3.60	4.80	5.70	7.00	23.56
3.นโยบายที่ดิน						
3.1สำรวจการถือครองที่ ดิน	3.06	5.00	7.00	9.00	11.00	35.06
3.2บริการทางวิชาการใน เรื่องการจัดที่ดิน	2.27	1.00	1.20	1.40	1.60	7.47
4.สำรวจที่ดิน						
4.1สำรวจและวิเคราะห์ดิน	10.94	13.00	16.00	18.00	20.00	77.94
4.2สาริตเพื่อพัฒนาที่ สงวนเลี้ยงสัตว์	1.41	1.50	1.60	1.70	1.80	8.01

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
กรมสหกรณ์พาณิชย์	5.52	6.94	8.47	10.02	11.57	42.52
ธนกิจ						
1.จัดสหกรณ์พาณิชย์ธนกิจ						
1.1สหกรณ์หาทุน	1.48	1.50	1.55	1.60	1.65	7.78
1.2สหกรณ์เครดิตเพื่อ ผลิตกรรม(เอนกประสงค์)	2.02	3.22	4.50	5.80	7.10	22.64
1.3สหกรณ์ขายข้าว	0.97	1.07	1.17	1.27	1.37	5.85
1.4สหกรณ์ขายพืชผล ผลิตผลและอุตสาหกรรม	1.05	1.15	1.25	1.35	1.45	6.25
กรมสหกรณ์ที่ดิน	52.73	57.00	63.50	70.00	76.70	319.93
1.จัดและส่งเสริมสหกรณ์บำรุงที่ดิน						
1.1จัดสหกรณ์บำรุงที่ดิน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	13.43	14.00	16.00	18.00	20.00	81.43
1.2จัดสหกรณ์บำรุงที่ดิน ภาคกลาง	11.31	12.00	13.00	14.00	15.00	65.31
1.3จัดสหกรณ์บำรุงที่ดิน ภาคเหนือ	7.16	9.00	11.00	13.00	15.00	55.16
1.4จัดสหกรณ์บำรุงที่ดิน ภาคใต้	5.10	5.50	6.00	6.50	7.00	35.00

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
2.จัดและส่งเสริมสหกรณ์ นิคม						
2.1จัดสหกรณ์นิคม						
ภาคเหนือ	5.89	6.20	6.50	6.80	7.20	32.59
2.2จัดสหกรณ์นิคมภาค กลาง	2.35	2.50	2.30	2.90	3.10	13.55
2.3จัดสหกรณ์นิคม ภาคใต้	4.71	5.00	5.25	5.50	5.80	26.26
3.จัดและส่งเสริมสหกรณ์ผู้ เช่าและเช่าซื้อที่ดิน						
3.1จัดสหกรณ์ผู้เช่าและ เช่าซื้อที่ดินภาคเหนือ ภาค กลางและภาคใต้	2.70	1.80	1.90	2.00	2.10	10.50
4.จัดและส่งเสริมชุมนุม สหกรณ์ที่ดิน						
4.1จัดและส่งเสริมชุมนุม สหกรณ์ที่ดิน	0.08	1.00	1.15	1.30	1.50	5.03
รัฐวิสาหกิจ	19.31	12.60	21.40	6.48	6.10	65.89
องค์การสะพานปลา	10.34	3.00	3.00	1.48	2.20	20.02
1.ก่อสร้างและขยายสะพาน ปลา						
1.1ทำเทียบเรือประมง ตราด	5.34	-	-	-	-	5.34
1.2สะพานปลาชลบุรี	-	3.00	-	-	-	3.00
1.3ทำเทียบเรือประมง สุราษฎร์ธานี	-	-	3.00	-	-	3.00

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
1.4ทำเทียบเรือประมง ปัตตานี	-	-	-	1.48	-	1.48
1.5ทำเทียบเรือประมง สมุทรสงคราม	-	-	-	-	2.20	2.20
1.6สะพานห้องเย็นชุมพร	5.00	-	-	-	-	5.00
องค์การสวนยาง	8.97	9.60	18.40	5.00	3.90	45.87
1.ส่งเสริมการผลิตยาง						
1.1สร้างสวนยางพันธุ์ดี แห่งที่ 2	8.97	9.60	8.40	5.00	3.90	35.87
1.2สร้างโรงงานยางดิบ	-	-	10.00	-	-	10.00
รวมทั้งสิ้น	1,495.05	1,624.22	1,684.41	1,747.21	1,869.39	8,420.28

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
กรมชลประทาน						
1.ลำปาง ลำพระเพลิง แม่แตง ^{1/}	16.00	-	-	-	-	16.00
2.แม่กลองใหญ่ระยะแรก ^{1/}	66.00	64.00	16.00	-	-	146.00
3.กีด-เชียงใหม่	-	-	60.00	40.00	20.00	120.00
4.แม่น้ำน่าน	36.00	120.00	134.00	114.00	86.00	490.00
5.อุตรดิตถ์และพิษณุโลก	-	-	150.00	200.00	150.00	500.00
6.แม่กลองใหญ่ระยะที่ 2	-	-	140.00	140.00	100.00	380.00
7.ปราณ-ประจวบคีรีขันธ์	30.00	20.00	20.00	10.00	-	80.00
8.ชีบน-ชัยภูมิ	-	-	-	30.00	20.00	50.00
9.ลำน้ำยัง-ร้อยเอ็ด	-	-	-	30.00	20.00	50.00
10.ลำน้ำอูน-สกลนคร	35.00	15.00	10.00	-	-	60.00
11.มูลบน-โคราช	-	-	-	30.00	20.00	50.00
รวมทั้งสิ้น	183.00	219.00	530.00	594.00	416.00	1,942.00

หมายเหตุ : 1/ โครงการต่อเนื่องจากแผนแรก

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
โครงการต่อเนื่องจาก						
แผนแรก	83.7	87.5	53.5	50.3	22.0	297.0
ก.สหรัฐอเมริกา	53.6	66.5	37.8	38.7	22.0	218.6
1.อนุรักษ์ดินและน้ำ	10.0	10.0	10.0	8.0	8.0	46.0
2.ธุรกิจการเกษตร	7.0	9.0	8.0	7.0	3.0	34.0
3.สถาบันเกษตรกร	7.0	8.0	4.0	3.0	-	22.0
4.สินเชื่อการเกษตร	1.0	1.0	1.0	1.0	-	4.0
5.เศรษฐกิจการเกษตร	1.9	1.9	1.8	1.7	1.0	8.3
6.สำรวจดิน	2.0	1.3	-	-	-	3.3
7.ส่งเสริมเผยแพร่	10.0	10.0	10.0	8.0	8.0	46.0
8.วิจัยประยุกต์	5.0	19.0	3.0	10.0	2.0	39.0
9.สำรวจกลุ่มแม่น้ำมูล-ชี	9.7	6.3	-	-	-	16.0
ข.สหประชาชาติ	6.7	4.3	2.3	0.5	-	13.8
1.อารักขาข้าว	0.5	-	-	-	-	0.5
2.พัฒนายาง	4.4	3.0	1.7	0.5	-	9.6
3.ไร่นาตัวอย่างกาฬสินธุ์	1.8	1.3	0.6	-	-	3.7
ค.แผนโคลอมโบ	15.3	10.3	10.3	9.8	-	45.7
1.โรงหีบฝ้ายตัวอย่าง	0.5	0.5	0.5	-	-	1.5
2.งานชลประทานราษฎร์	9.8	9.8	9.8	9.8	-	39.2
3.พัฒนาทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	5.0	-	-	-	-	5.0

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
ง.ประเทศที่สาม	8.1	6.4	3.1	1.3	-	18.9
1.สถาบันผลิตภัณฑ์ป่าไม้	0.8	0.4	-	-	-	1.2
2.ฟาร์มโคนมเชียงใหม่	2.0	1.4	0.7	-	-	4.1
3.สถาบันประมงทะเล	1.1	0.9	-	-	-	2.0
4.ฟาร์มโคนมไทย- เดนมาร์ค	1.4	1.2	1.1	-	-	3.7
5.บำรุงพันธุ์ไม้สัก	1.3	1.2	-	-	-	2.5
6.พัฒนาชนบทไทย- อิสราเอล	1.5	1.3	1.3	1.3	-	5.4
โครงการต่ออายุ ขยาย งานและโครงการใหม่	16.3	22.5	56.5	64.7	93.0	253.0
1.พัฒนาการเกษตรใน เขตเร่งรัดพัฒนาชนบท						
2.ปรับปรุงพืชหลัก เช่น ยาง ฝ้าย และพืชสินค้าส่งออก						
3.ความอุดมสมบูรณ์ของดิน						
4.ไร่นาตัวอย่าง						
5.เพิ่มผลผลิตข้าวโพดและ ข้าวฟ่าง						

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
6.อารักขาข้าว						
7.ป้องกันโรคศัตรูพืช						
8.ศูนย์พัฒนาที่ดินตัวอย่าง						
9.สำรวจภาวะถือครองที่ดิน						
10.ชลประทานขนาดเล็ก						
11.พัฒนาการประมงน้ำจืด						
12.ฝึกอบรมการประมงทะเล						
13.ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์						
14.อนามัยสัตว์						
15.สำรวจจำแนกประเภทดิน และสมรรถนะที่ดิน						
16.พัฒนาทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์						
17.ป้องกันรักษาสัตว์ป่า						
18.ปรับปรุงอุทยานแห่งชาติ						
19.สำรวจทรัพยากรป่าไม้ และการจัดป่าไม้						

งบพัฒนาอุตสาหกรรมและเหมืองแร่

1.งบประมาณแผ่นดิน

		(ล้านบาท)				
ส่วนราชการ / โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
ส่วนราชการ	103.81	117.70	110.61	93.23	96.25	521.60
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	14.30	11.00	11.50	11.00	12.00	59.80
1.บริการอุตสาหกรรม						
ขนาดย่อม	9.30	3.00	3.50	4.00	5.00	24.80
2.ขยายบริการด้านตลาด						
สำหรับสินค้าอุตสาหกรรม						
และหัตถกรรมไทย	-	3.00	3.00	2.00	2.00	10.00
3.เงินทุนเพื่อส่งเสริม						
อุตสาหกรรมขนาดย่อม	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	25.00
กรมโรงงานอุตสาหกรรม	1.43	2.76	2.83	3.25	3.25	13.25
1.ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่ง						
ประเทศไทย	1.43	2.76	2.98	3.25	3.25	13.25
กรมวิทยาศาสตร์	3.57	5.00	7.00	10.50	10.50	34.82
1.วิเคราะห์วิจัยทาง						
วิทยาศาสตร์เพื่อการ	2.80	3.50	5.00	7.50	7.50	25.05
อุตสาหกรรม	0.77	1.50	2.00	3.00	3.00	9.77
2.มาตรฐานอุตสาหกรรม						
สำนักงาน	12.10	22.30	13.40	5.00	5.00	58.80
ปลัดกระทรวง						
อุตสาหกรรม						

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
1.ศูนย์ส่งเสริมน้ำตาล	7.00	6.00	6.00	6.00	5.00	30.00
2.นิคมอุตสาหกรรม	5.10	16.30	7.40	-	-	28.80
สภาวิจัยแห่งชาติ	13.48	11.14	7.38	-	-	32.00
1.สถาบันวิจัยเทคโนโลยีวิทยา	13.48	11.14	7.38	-	-	32.00
กรมทรัพยากรธรณี	58.93	65.50	68.50	64.50	65.50	322.93
1.สำรวจและพัฒนาน้ำตาล	31.14	35.00	35.00	30.00	30.00	161.14
2.พัฒนาเหมืองแร่	6.66	7.50	8.50	9.50	10.50	42.66
3.สำรวจธรณีวิทยาแหล่งแร่	21.13	23.00	25.00	25.00	25.00	119.13
รัฐวิสาหกิจ	21.49	16.20	16.20	12.00	12.00	77.89
1.โรงกลั่นน้ำมันฝาง	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	60.00
2.บริษัทอยู่กรุงเทพฯ	1.60	4.20	4.20	-	-	10.00
3.องค์การผลิตอาหารสำเร็จรูป	7.89	-	-	-	-	7.89
รวมทั้งสิ้น	125.30	133.90	120.81	105.23	108.25	599.49

2.เงินช่วยเหลือต่างประเทศ

		(ล้านบาท)				
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
โครงการต่อเนื่องจาก แผนแรก	22.60	9.00	21.90	33.30	35.00	101.60
1.ส่งเสริมการลงทุน	3.40	2.10	-	-	-	5.50
2.พัฒนาอุตสาหกรรม	8.00	6.20	4.70	-	-	18.90
3.สถาบันวิจัยเทคนิควิทยา	2.60	1.50	1.50	-	-	4.60
4.สำรวจแร่ภาคอีสาน	1.60	-	-	-	-	1.60
5.สถาบันบริการอุตสาหกรรม ขนาดย่อม	4.40	3.90	2.90	1.70	-	12.90
6.สำรวจแร่ภาคเหนือและใต้	2.60	2.30	-	-	-	4.90
โครงการต่ออายุขยาย งานและโครงการใหม่	2.40	9.00	21.90	33.30	35.00	101.60
1.พัฒนาหน่วยอุตสาหกรรม (รวมศูนย์วิจัยต่างๆ)						
2.บริการด้านตลาด						
3.บริการให้คำปรึกษาแนะนำ อุตสาหกรรม						
4.วิเคราะห์วิจัยทาง วิทยาศาสตร์						
5.มาตรฐานอุตสาหกรรม						

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
6.ศูนย์ส่งเสริมน้ำตาล						
7.นิคมอุตสาหกรรม						
8.อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม						
9.พัฒนาบ่อน้ำบาดาล						
10.พัฒนาเหมืองแร่						
11.สำรวจธรณีวิทยา						
12.สำรวจธรณีฟิสิกส์						
13.สำรวจแร่ใต้ทะเล						
รวม	25.00	25.00	30.00	35.00	35.00	150.00

3.รายได้ของรัฐวิสาหกิจ

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
1.บริษัท ไม้อัดไทย จำกัด	1.97	1.15	1.09	1.16	1.21	6.58
2.องค์การเชื้อเพลิง	37.00	24.00	26.00	28.00	30.00	145.00
3.องค์การแก้ว	2.50	2.50	-	6.00	4.00	15.00
4.องค์การแบตเตอรี่	-	-	-	0.50	0.50	1.00
รวม	41.47	27.65	27.09	35.66	35.71	167.58

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
ส่วนราชการ	1,627.68	1,874.44	1,892.85	1,553.75	1,389.59	9,338.31
สำนักงาน						
ปลัดกระทรวง	49.8	12.97	57.73	134.53	153.37	-408.4
คมนาคม						
1.สำรวจ วิจัย และศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบริการและค่าใช้จ่ายในการขนส่งทั่วประเทศ	1.2	4.5	-	-	-	5.7
2.สถาบันการขนส่งและคมนาคมของประเทศ	-	4.0	3.5	2.5	2.0	12.0
3.ก่อสร้างท่าเรือแห่งที่สอง	-	-	50.0	130.0	150.0	333.0
4.พัฒนาศูนย์ฝึกการบินพลเรือน	-	1.43	1.6	2.03	1.37	6.43
5.ก่อสร้างระบบโทรคมนาคม	45.0	-	-	-	-	45.0
6.ศูนย์ฝึกอบรมโทรคมนาคม	3.6	3.04	2.63	-	-	9.27
กรมการbinพาณิชย์	72.36	76.02	62.32	24.12	26.96	261.78
1.พัฒนาสนามบินต่างจังหวัด	22.5	30.0	25.0	11.0	25.0	113.5

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
2.วิทยุการบินอากาศ	16.8	10.22	1.12	3.32	1.96	33.42
3.ปรับปรุงท่าอากาศยาน ดอนเมือง	23.06	35.8	36.2	9.8	-	104.86
4.สำรวจและออกแบบ สนามบินพาณิชย์แห่งที่สอง	10.0	-	-	-	-	10.0
กรมการขนส่งทางบก	3.72	4.39	3.6	3.4	3.2	18.31
1.สถานีขนส่งผู้โดยสาร	2.04	2.0	2.0	2.0	2.0	10.04
2.ปรับปรุงและขยายโรงเรียน การขนส่ง	-	2.39	1.6	1.4	1.2	6.59
3.สำรวจการขนส่งทางถนน	1.68	-	-	-	-	1.68
กรมเจ้าท่า	17.82	35.9	34.0	17.2	24.8	129.72
1.สำรวจเส้นทางเดินเรือ ทางภูมิศาสตร์	-	3.0	3.0	-	-	6.0
2.ปรับปรุงร่องน้ำท่าเรือ สงขลา	7.02	12.9	-	-	-	19.92
3.ปรับปรุงร่องน้ำท่าเรือ ปัตตานี	1.0	8.0	9.0	-	-	18.0
4.ปรับปรุงร่องน้ำท่าเรือ กันตัง	6.5	-	-	-	-	6.5
5.ปรับปรุงร่องน้ำท่าเรือภูเก็ต	0.9	8.0	8.0	-	-	16.9

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
6.ปรับปรุงเส้นทางขนส่งทางน้ำ	-	-	5.8	1.4	1.4	8.6
7.สำรวจทำเรือชุมพร สตูล ระนอง และ กระบี่	-	-	-	0.8	0.9	1.7
8.ปรับปรุงร่องน้ำท่าเรือปากพันธ์	-	-	2.2	1.7	1.8	5.7
9.ปรับปรุงร่องน้ำท่าเรือสุราษฎร์ธานี	-	-	-	1.3	1.7	3.0
10.ปรับปรุงร่องน้ำท่าเรือนราธิวาส	-	-	6.0	12.0	19.0	43.4
กรมไปรษณีย์โทรเลข	86.05	50.03	31.03	30.03	31.03	228.17
1.ขยายการไปรษณีย์โทรเลขประเภทรับฝาก	3.22	11.08	11.08	11.08	11.08	47.54
2.ขยายไปรษณีย์โทรเลขท้องถิ่น	19.03	18.95	18.95	18.95	18.95	94.83
3.บริการเทเล็กซ์ติดต่อต่างประเทศ	2.51	-	-	-	-	2.15
4.พัฒนากิจการวิทยุติดต่อต่างประเทศ	-	1.0	1.0	-	1.0	3.0
5.บริการเทเล็กซ์ในประเทศ	1.32	-	-	-	-	1.32
6.พัฒนาโทรเลขท้องถิ่น	35.33	-	-	-	-	35.33

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ / โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
7.สื่อสารโทรคมนาคมด้วยระบบดาวเทียม	25.0	19.09	-	-	-	44.0
กรมทางหลวง	1,310.13	1,645.63	1,694.47	1,414.77	1,240.53	7,305.53
1.พัฒนาทางหลวงแผ่นดิน	1,128.07	1,333.38	1,400.66	1,124.31	981.83	5,968.25
2.พัฒนาทางหลวงจังหวัด	136.8	280.0	258.5	268.0	258.7	1,202.0
3.ทางนอกโครงการ (ดำเนินการโดยกรมชลประทาน)	45.26	32.25	35.31	22.46	-	135.28
	72.1	28.0	-	-	-	100.1
กรมการปกครอง						
1.ระบบโทรคมนาคมของกระทรวงมหาดไทย	72.1	28.0	-	-	-	100.1
	15.7	21.5	9.7	9.7	9.7	66.3
กรมประชาสัมพันธ์						
1.ขยายบริการโทรทัศน์ทั่วประเทศ	15.7	21.5	9.7	9.7	9.7	66.3
	112.0	185.77	196.17	152.83	26.7	673.97
รัฐวิสาหกิจ						
การรถไฟแห่งประเทศไทย						
1.ประเภทการปรับปรุงและขยายงานบนทางที่เปิดเดินรถแล้ว	8.15	160.99	179.27	111.13	-	459.54

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
2.สร้างทางสายแก่งคอยบัว ใหญ่ส่งสินค้า	58.45	5.98	-	-	-	64.43
องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์	7.4	8.8	6.9	4.3	2.1	29.5
1.ทดแทนและเพิ่มรถบรรทุก	3.0	5.3	4.0	2.6	1.1	16.0
2.จัดซื้อรถโดยสารเพิ่มเติม	4.4	3.5	2.9	1.7	1.0	13.5
บริษัทเดินเรือไทย จำกัด	-	-	-	22.4	9.6	32.0
1.จัดหาเรือเดินทะเล	-	-	-	22.4	9.6	32.0
บริษัทวิทยุการบินแห่ง ประเทศไทย จำกัด	5.0	10.0	10.0	15.0	15.0	55.0
1.สื่อสารและควบคุม การจราจรทางอากาศ	5.0	10.0	10.0	15.0	15.0	55.0
องค์การโทรศัพท์แห่ง ประเทศไทย	33.0	-	-	-	-	33.0
1.ปรับปรุงโทรศัพท์ในพระ นคร-ธนบุรี	33.0	-	-	-	-	33.0
รวมทั้งสิ้น	1,739.68	2,060.21	2,089.02	1,786.58	1,516.29	9,191.78

2.เงินกู้ต่างประเทศ

		(ล้านบาท)				
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
1.ก่อสร้างระบบโทรคมนาคม โซน 4 โซน 5	36.00	66.70	-	-	-	102.70
2.จัดหาเรือชุดและเรือสำรวจ	50.00	-	-	-	-	50.00
3.สื่อสารโทรคมนาคมด้วย ระบบดาวเทียม	100.00	-	-	-	-	100.00
4.ก่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน ^{1/}	363.04	454.84	360.80	195.75	155.25	1,529.68
5.ก่อสร้างทางหลวงจังหวัด	-	50.00	50.00	50.00	50.00	200.00
6.ขยายบริการโทรศัพท์ทั่วโลก	-	29.60	16.60	16.60	33.20	96.00
7.ปรับปรุงและขยายงานรถไฟ บนทางที่เปิดเดินรถแล้ว	123.38	249.20	355.19	47.88	0.88	776.53
8.สร้างทางสาย แก่งคอย-บัวใหญ่ ^{1/}	63.04	4.69	2.02	-	-	70.02
9.ปรับปรุงโทรศัพท์ในพระ นคร ธนบุรี	84.97	156.67	187.20	208.19	160.42	797.45
10.ปรับปรุงและขยาย โทรศัพท์ภูมิภาค						
11.ปรับปรุงโทรศัพท์ทาง ไกล						
12.ซื้อเรือสินค้า 2 ลำ	66.00	-	-	-	-	66.00

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ / โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
13.การสร้างท่าเรือน้ำลึก	-	-	100.00	100.00	100.00	300.00
14.การสร้างท่าเรือสงขลา	-	-	-	-	50.00	50.00
รวม	886.43	1,011.97	1,071.81	618.42	549.75	4,138.38

หมายเหตุ : 1/ โครงการต่อเนื่องจากแผนแรก

3. เงินช่วยเหลือต่างประเทศ

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ / โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
โครงการต่อเนื่องจากแผนแรก	180.90	83.90	58.80	25.30	20.70	369.60
	2.40	2.00	1.00	0.60	-	6.00
1.สนามบินต่างจังหวัด	18.60	6.80	4.00	4.00	-	33.40
2.สำรวจทางหลวง	0.60	0.60	-	-	-	1.20
3.สำรวจระบบคมนาคม	12.00	-	-	-	-	12.00
4.สำรวจท่าเรือและทางรถไฟ	79.20	20.00	20.00	-	-	119.20
5.ทางหลวงจังหวัดภาคใต้						

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
6.โทรคมนาคมอุตสาหกรรม	0.70	0.70	0.70	0.70	0.70	3.50
7.ศูนย์ฝึกโทรคมนาคม	1.70	0.40	-	-	-	2.10
8.ศูนย์จักรกลขอนแก่น	16.00	10.00	10.00	-	-	36.00
9.ศูนย์จักรกลสงขลา	3.20	3.10	3.10	-	-	9.40
10.ศูนย์จักรกลตาก	35.00	35.00	20.00	20.00	20.00	130.00
11.ทางหลวงบริษั-บุรีรัมย์	6.30	5.30	-	-	-	11.60
12.สำรวจทางหลวงธนบุรี-ปากท่อ	5.00	-	-	-	-	5.00
13.ตรวจสอบยานพาหนะ	0.20	-	-	-	-	0.20
โครงการต่ออายุ ขยายงาน และโครงการใหม่	14.10	151.00	221.20	274.70	279.30	940.40
1.ประสานงานการคมนาคม และขนส่ง						
2.สำรวจทางหลวง						
3.สำรวจทำเรื่อน้ำลึก						
4.สำรวจสนามบินพาณิชย์ แห่งที่ 2						
5.ปรับปรุงท่าอากาศยาน ดอนเมือง						
6.ก่อสร้างทางหลวงและทาง รถไฟ						

(ล้านบาท)						
โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
7.ปรับปรุงระบบโทรคมนาคม และสื่อสาร						
8.ปรับปรุงการขนส่งทางน้ำ						
9.พาณิชย์นาวี						
10.หลักผูกเรือกลางน้ำ						
11.โทรคมนาคม						
อุดหนุนมหาวิทยาลัย						
12.ปรับปรุงระบบการขนส่ง พระนคร-ธนบุรี						
รวม	195.00	235.00	280.00	300.00	300.00	1,310.00

4.รายได้ของรัฐวิสาหกิจ

(ล้านบาท)						
โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
การรถไฟแห่งประเทศไทย	461.83	151.20	124.90	162.70	201.10	1,101.73
1.ประเภทการปรับปรุงและ ขยายงานบนทางที่เปิดเดิน รถแล้ว	461.83	151.20	124.90	162.70	201.10	1,101.73

(ล้านบาท)						
โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์	26.04	10.5	12.4	15.0	17.2	81.14
1.ทดแทนและเพิ่มรถบรรทุก	11.73	3.2	4.5	5.9	7.4	32.73
2.จัดซื้อรถโดยสารเพิ่มเติม	11.14	5.3	5.9	7.1	7.8	37.24
3.ปรับปรุงโรงซ่อมรถยนต์	1.17	1.0	1.0	1.0	1.0	5.07
4.ก่อสร้างและปรับปรุงอาคาร ที่ทำการและสถานีขนส่ง สินค้า	2.0	1.0	1.0	1.0	1.0	6.0
องค์การโทรศัพท์แห่ง ประเทศไทย	152.73	124.68	86.82	87.81	72.19	524.23
1.ปรับปรุงโทรศัพท์ใน พระนครและธนบุรี 2.ปรับปรุงและขยายโทรศัพท์ ภูมิภาค 3.ปรับปรุงโทรศัพท์ทางไกล	152.73	124.68	86.82	87.81	72.19	524.23
การทำเรือแห่งประเทศไทย	91.81	148.61	174.66	129.36	112.44	656.88
1.ปรับปรุงและก่อสร้างคลัง เก็บสินค้าอาคารที่ทำการ ถนนและอื่นๆ	27.99	38.37	40.89	23.44	47.11	177.80

(ล้านบาท)						
โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
2. จัดหาเครื่องอุปกรณ์การ ยกขนสินค้าและอุปกรณ์ เกี่ยวกับการดำเนินงานอื่น	31.32	46.74	33.77	25.92	30.33	168.08
3.สร้างหลักผูกเรือกลางน้ำ	10.0	11.0	-	-	-	21.0
4.สร้างเขื่อนเทียบเรือด้าน ตะวันออก	22.5	52.5	100.0	80.0	35.0	290.0
บริษัทขนส่ง จำกัด	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	25.0
1.จัดหารถโดยสารเพื่อ ทดแทนของเดิมที่หมดอายุใช้ งาน	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	25.0
บริษัทเดินอากาศไทย จำกัด	-	16.0	16.27	17.03	18.0	67.3
1.จัดหาเครื่องบินโดยสาร	-	16.0	16.27	17.03	18.0	67.3
บริษัทวิทยุการบินแห่ง ประเทศไทย จำกัด	2.49	-	-	-	-	2.49
1.สื่อสารและควบคุม การจราจรทางอากาศ	2.49	-	-	-	-	2.49
รวมทั้งสิ้น	739.90	455.99	420.05	416.90	425.93	2,458.77

งบพัฒนาการพลังงาน

1. งบประมาณแผ่นดิน

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
ส่วนราชการ	60.72	62.21	86.05	12.37	13.71	235.06
การพลังงานแห่งชาติ	52.44	59.89	83.73	12.37	13.71	222.14
1.สำรวจและเก็บสถิติ แหล่งพลังงานน้ำ	4.17	4.30	5.00	5.70	6.60	25.77
2.สำรวจและวางแผน การใช้ไฟฟ้า	1.21	2.09	3.93	2.67	2.91	12.81
3.สำรวจลุ่มแม่น้ำโขง	5.97	4.10	3.80	4.00	4.20	22.07
4.ผามอง	12.24	14.00	14.00	-	-	40.24
5.ลำโดมน้อย	17.60	35.40	57.00	-	-	110.00
6.พัฒนาแม่น้ำพอง	1.72	-	-	-	-	1.72
7.ลำน้ำพุงตอนบน	9.33	-	-	-	-	9.33
8.ศูนย์ฝึกอบรมช่าง ไฟฟ้า	0.20	-	-	-	-	0.02
สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ	8.28	2.32	2.32	-	-	12.92
1.วิจัยการบริการเกี่ยวกับ การใช้เครื่องปฏิกรณ์ ปรมาณู	8.28	2.32	2.32	-	-	12.92

ส่วนราชการ / โครงการ	(ล้านบาท)					รวม
	2510	2511	2512	2513	2514	
รัฐวิสาหกิจ	171.55	335.39	201.96	218.44	214.94	1,142.28
การไฟฟ้าย่นฮี	25.00	86.60	85.40	95.00	110.00	402.00
1. ย่นฮีระยะที่ 3	25.00	5.00	-	-	-	30.00
2. ย่นฮีระยะที่ 4	-	34.60	5.40	-	-	40.00
3. แม่ข่าย	-	7.00	20.00	25.00	70.00	122.00
4. ก่อสร้างโรงไฟฟ้า พระนครใต้	-	40.00	60.00	70.00	40.00	210.00
การไฟฟ้านครหลวง	-	74.00	53.00	76.00	72.00	275.00
1. ขยายระบบจำหน่าย ไฟฟ้า	-	74.00	53.00	76.00	72.00	275.00
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	96.46	137.20	57.56	37.44	32.94	361.60
1. ก่อสร้างและปรับปรุง ระบบจำหน่ายในเขต ย่นฮีระยะที่ 1	9.51	-	-	-	-	9.51
2. ก่อสร้างและปรับปรุง ระบบจำหน่ายในเขต ย่นฮีระยะที่ 2	24.31	55.31	-	-	-	79.62
3. ก่อสร้างและปรับปรุง ระบบจำหน่ายในเขต น้ำพอง	25.34	-	-	-	-	25.34
4. ก่อสร้างและปรับปรุง ระบบจำหน่ายในเขต กระเป๋	31.10	31.95	15.58	-	-	78.63
5. ไฟฟ้าพัฒนาการชนบท	4.50	4.50	4.50	4.50	-	18.00

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
6.ก่อสร้างและปรับปรุงระยะ จำหน่ายในเขตยื่นฮีระยะ ที่ 3	-	8.60	-	-	-	8.60
7.ก่อสร้างปรับปรุงระบบ ผลิต และระบบจำหน่ายใน เขตภาคใต้ตอนล่าง	1.70	14.84	15.48	10.94	10.94	53.90
8.ขยายระบบจำหน่ายในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	-	22.00	22.00	22.00	22.00	88.00
การไฟฟ้า ตะวันออกเฉียงเหนือ	18.00	9.74	-	-	-	27.74
1.ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เครื่องที่3ที่เขื่อนอุบลรัตน์ ขอนแก่น	8.49	9.74	-	-	-	18.23
2.ก่อสร้างสายส่งแรงสูง115 เค.วี. อุดร-หนองคาย	7.51	-	-	-	-	7.51
3.สำรวจลำนํ้าพรม	1.00	-	-	-	-	1.00
4.สำรวจลำนํ้าเชิญตอนบน	1.00	-	-	-	-	1.00
การลิกไนท์	32.09	27.85	6.00	10.00	-	75.94
1.ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เครื่องที่ 3 ที่โรงไฟฟ้า กระบี่	2.82	3.63	-	-	-	6.45

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
2.ก่อสร้างสายส่งแรงสูง 115 เค.วี.ตะกั่วป่า-พุนพิน	14.27	4.22	-	-	-	18.49
3.ก่อสร้างโรงไฟฟ้าดีเซล 10,000กิโลวัตต์ที่ภูเก็ต	15.00	20.00	-	-	-	35.00
4.ก่อสร้างโรงไฟฟ้าไอน้ำใน ภาคใต้	-	-	6.00	10.00	-	16.00
รวมทั้งสิ้น	232.27	397.60	288.01	230.81	228.65	1,377.34

2.เงินกู้ต่างประเทศ

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
การพลังงานแห่งชาติ	-	20.00	60.00	56.00	-	136.00
1.ลำโตมน้อย	-	20.00	60.00	56.00	-	136.00
การไฟฟ้าอันฮี่	259.72	289.47	450.80	454.60	270.00	1,724.59
1.ยันฮี่ระยะที่2	8.90 ^{1/}	-	-	-	-	8.90
2.ยันฮี่ระยะที่3	64.82 ^{1/}	5.47	-	-	-	70.29
3.ยันฮี่ระยะที่4	76.00	28.00	-	-	-	104.00

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
4.ก่อสร้างโรงไฟฟ้า พระนครเหนือ	110.00	80.00	18.00	-	-	208.00
5.ก่อสร้างโรงไฟฟ้า พระนครใต้	-	150.00	367.40	346.00	194.00	1,057.40
6.แม่ข่ายน้ำ	-	26.00	65.40	108.60	76.00	276.00
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	96.00	29.00	17.50	17.50	17.50	177.50
1.ก่อสร้างและปรับปรุง ระบบจำหน่ายในเขต ย่นฮีระยะที่2	96.00 ^{1/}	-	-	-	-	96.00
2.ก่อสร้างและปรับปรุง ระบบจำหน่ายในเขต ย่นฮีระยะที่3	-	11.50	-	-	-	11.50
3.ขยายระบบจำหน่าย ในภาคตะวันออกเฉียง เหนือ	-	17.50	17.50	17.50	17.50	70.00
การไฟฟ้า ตะวันออกเฉียงเหนือ	7.18	5.30	-	-	-	12.48
1.ติดตั้งเครื่องกำเนิด ไฟฟ้าเครื่องที่ 3 ที่เขื่อนอุบลรัตน์ ขอนแก่น	7.18	5.50	-	-	-	12.68

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
การลิกไนท์	30.15	36.78	42.00	100.00	-	208.93
1.ติดตั้งเครื่องกำเนิด ไฟฟ้าเครื่องที่3 ที่โรงไฟฟ้ากระบี่	30.15	36.78	-	-	-	66.93
2.ก่อสร้างโรงไฟฟ้า ไอน้ำในภาคใต้	-	-	42.00	100.00	-	142.00
รวม	393.05	380.55	570.30	628.10	287.50	2,259.50

หมายเหตุ: 1.โครงการต่อเนื่องจากแผนแรก

3.เงินช่วยเหลือต่างชาติ

(ล้านบาท)

โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
โครงการต่อเนื่องจากแผน แรก	23.5	61.3	0.4	-	-	85.2
1.สำรวจและวางแผน การใช้ไฟฟ้า	2.0	-	-	-	-	2.0
2.สำรวจลุ่มแม่น้ำโขง	18.2	60.5	-	-	-	78.7
3.ขยายระบบจำหน่าย	0.8	-	-	-	-	0.8

(ล้านบาท)						
โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
4.ศูนย์ฝึกอบรมช่างไฟฟ้า	1.3	0.8	-	-	-	2.5
5.ขยายการไฟฟ้าลิกไนท์กระบี่	1.2	-	-	-	-	1.2
โครงการต่ออายุขยายงานและโครงการใหม่	26.5	3.7	64.6	75.0	75.0	244.8
1พัฒนาแม่น้ำโขง (รวมโครงการสำรวจเขื่อนผามอง)						
2.สำรวจแหล่งพลังงานน้ำ						
3.ขยายระบบจำหน่ายกระแสไฟฟ้าในเขตชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
4.ปรับปรุงระบบบริหารพลังงาน						
รวม	50.0	65.0	65.0	75.0	75.0	330.0

4.เงินรายได้รัฐวิสาหกิจ

		(ล้านบาท)				
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
การพลังงานแห่งชาติ	2.23	0.87	0.35	0.36	0.38	4.19
1.ศูนย์ฝึกอบรมช่างไฟฟ้า ^{1/}	2.23	0.87	0.35	0.36	0.38	4.19
การไฟฟ้าย่นฮี	118.91	246.99	208.16	152.20	197.70	923.96
1.ย่นฮีระยะที่3	24.11	56.21	15.30	8.20	6.30	110.12
2.ย่นฮีระยะที่4	71.65	112.98	80.86	-	-	265.49
3.แม่บ้าน	-	14.20	14.40	27.00	30.40	86.00
4.ก่อสร้างโรงไฟฟ้าพระนครใต้	17.00	10.00	22.60	97.00	30.40	86.00
5.แควใหญ่	6.15	13.60	20.00	-	-	39.75
6.เชื่อมโยง	-	40.00	55.00	20.00	45.00	160.00
6.1อ่างทอง						
-นครราชสีมา	-	(30.00)	(25.00)	-	-	(55.00)
6.2อื่น ๆ	-	(10.00)	(30.00)	(20.00)	(45.00)	(105.00)
การไฟฟ้านครหลวง	38.00	15.00	4.00	9.00	8.00	74.00
1.ขยายระบบจำหน่ายไฟฟ้า	38.00	15.00	4.00	9.00	8.00	74.00

						(ล้านบาท)
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	1.73	-	0.50	-	-	2.23
1.ก่อสร้างและปรับปรุง ระบบจำหน่ายในเขต น้ำพุ	1.73	-	-	-	-	1.73
2.ก่อสร้างปรับปรุง ระบบผลิตและระบบ จำหน่ายในเขตภาค ใต้ตอนล่าง	-	-	0.50	-	-	0.50
รวม	160.87	262.86	213.01	161.56	206.08	1,004.38

หมายเหตุ: 1/รัฐวิสาหกิจร่วมกันลงทุนตั้งทางการพลังงานแห่งชาติ

งบพัฒนาการพาณิชย์

1.งบประมาณแผ่นดิน

ส่วนราชการ / โครงการ						(ล้านบาท)
	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
กรมการค้าต่างประเทศ	29.2	21.5	20.3	20.5	20.6	112.1
1.ส่งเสริมสินค้าออก	29.2 ²	18.5	18.1	18.1	18.0	101.9
กรมการค้าภายใน	2.2	17.0	16.0	16.0	16.0	67.2
1.เงินทุนเพื่อส่งเสริมการค้า	2.2	5.0	5.0	5.0	5.0	22.2
2.บริการการค้า ขนาดย่อม	-	2.0	1.0	1.0	1.0	5.0
3.สร้างนางข้าว เปลือก ²	-	10.0	10.0	10.0	10.0	40.0
รวมทั้งสิ้น	31.4	38.5	36.3	36.5	36.6	179.3

หมายเหตุ:¹รวมโครงการแสดงสินค้าเอเชียที่กรุงเทพฯ 21.1 ล้านบาท

²อาจตั้งทางงบช่วยเหลือชาวนา

งบประมาณสังคมและสาธารณูปการ

1.งบประมาณแผ่นดิน

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
กรมประชาสัมพันธ์	160.51	163.85	163.75	167.40	175.10	830.61
1.นิคมสร้างตนเอง ทั่วไป	30.0	32.0	35.0	39.0	45.0	181.0
2.ศูนย์สาธิตและการ ฝึกอบรมนิคมสร้าง ตนเองพระพุทธร- บาท สระบุรี	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	7.0
3.นิคมสร้างตนเอง อพยพราษฎรจาก เขตน้ท่วม						
1) เชื้อนภูมิพลในท้องที่ อำเภอฮอด เชียงใหม่	1.56	-	-	-	-	1.56
2) เชื้อนสำน้ำพอง						
3) เชื้อนสำตะคอง						
นครราชสีมา	4.0	5.2	3.0	1.5	1.0	14.70
4) เชื้อนแม่น้ำน่าน	-	6.5	5.2	3.0	1.5	16.20
5) เชื้อนสำน้ำปาว	4.3	4.0	3.5	3.0	2.5	17.30
ขอนแก่น	4.6	3.7	-	-	-	8.3

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
4. นิคมสร้างตนเองพัฒนา ชายแดนภาคใต้	23.2	24.0	25.0	26.0	27.0	125.20
5. นิคมเลี้ยงโคนม	0.32	1.0	0.7	0.7	0.7	3.42
6. นิคมสร้างตนเอง สงเคราะห์ ชาวเขา	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	10.0
7. ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ ชาวเขาเคลื่อนที่	3.59	6.0	7.0	8.0	9.0	33.59
8. วิจัยชาวเขา	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	3.5
9. สงเคราะห์เด็กและบุคคล วัยรุ่น	19.0	22.0	22.0	23.0	23.0	109.30
10. สงเคราะห์คนชรา	5.0	5.3	5.6	5.9	6.2	28.0
11. สงเคราะห์คนพิการ ทุพพลภาพ	2.5	4.7	5.4	6.1	6.7	25.4
12. สงเคราะห์คนไร้ที่พึ่ง	6.5	6.8	7.7	7.4	7.9	36.3
13. สงเคราะห์ผู้ประสบภัย	2.4	4.7	5.4	6.1	6.8	25.4
14. ส่งเสริมบริการสังคม	2.0	1.7	2.0	1.7	2.0	9.4
15. ส่งเสริมบริการสังคม	1.2	1.2	1.3	1.3	1.3	13.0
16. ศูนย์เยาวชน จัดที่พักสำหรับคน เดินทาง ผู้มีรายได้น้อยและ บ้านพักเยาวชน	0.134	1.5	0.7	0.7	0.7	2.74
17. ศูนย์บริการชุมชน	0.8	0.2	0.2	0.2	0.2	1.6

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
18.สงเคราะห์บุคคลบางประเภท	6.0	3.70	3.85	4.0	4.0	21.55
19.สงเคราะห์คนไข้โรคจิต ทุเลา	-	1.75	1.90	2.1	2.50	8.25
20.อาคารสงเคราะห์เพื่อ ช่วยเหลือข้าราชการในต่าง จังหวัดส่วนภูมิภาค	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	10.0
21.อาคารสงเคราะห์แบบ แฟลตสำหรับผู้มีรายได้น้อย ที่ถนน ดินแดง	37.0	25.0	25.0	25.0	25.0	137.0
กรมการปกครอง	92.6	138.0	150.0	123.0	133.0	636.6
1.ชลประทานราษฎร	12.0	15.0	18.0	21.0	25.0	91.0
2.สร้างทางหลวงชนบท(เงิน ส่งเสริมสภาพตำบล)	5.6	10.0	15.0	15.0	15.0	60.6
3.ส่งเสริมอาชีพ(มีโครงการ ย่อย7โครงการ)	5.0	8.0	12.0	17.0	23.0	65.0
4.ปรับปรุงก่อสร้างถนนใน เขตพระนครและธนบุรี)	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	250.0
5.สร้างสะพานข้ามแม่น้ำ เจ้าพระยา	-	35.0	35.0	-	-	70.0

ส่วนราชการ / โครงการ	(ล้านบาท)					รวม
	2510	2511	2512	2513	2514	
6.จัดหาน้ำสะอาดในชนบท	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	100.0
7.ระบายน้ำกรุงเทพ-ธนบุรี	10.0	10.0	-	-	-	20.0
กรมโยธาเทศบาล	166.2	256.3	259.1	259.1	259.1	1,199.8
1.ประปาจังหวัด	115.0	125.0	125.0	125.0	125.0	615.0
2.ประปานครหลวง	40.0	120.0	120.0	120.0	120.0	520.0
3.จัดหาน้ำสะอาดในชนบท (บ่อบาดาล)	6.3	6.3	9.1	9.1	9.1	39.9
4.เจาะบ่อบาดาล	4.9	5.0	5.0	5.0	5.0	24.9
กรมที่ดิน	20.61	24.0	27.5	32.0	32.5	136.61
1.จัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย ตามประมวลกฎหมายที่ดิน	4.1	4.5	4.5	4.5	4.5	22.10
2.จัดที่ดินผืนใหญ่(เนื้อที่ ตั้งแต่1,000ไร่ขึ้นไปตาม ประมวลกฎหมายที่ดิน)	5.94	6.5	7.0	7.5	8.0	34.94
3.แผนที่จากภาพถ่ายทาง อากาศ	10.57	13.0	16.0	20.0	20.0	79.57
กรมพัฒนาชุมชน	58.3	64.8	71.7	98.3	84.9	358.0
8.วิจัยและประเมินผล	2.0	2.0	2.5	2.8	3.0	12.3

ส่วนราชการ โครงการ	(ล้านบาท)					รวม
	2510	2511	2512	2513	2514	
1.เปิดเขตพัฒนาอำเภอ	35.0	40.0	45.0	50.0	55.0	225.0
2.ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่	2.8	3.2	3.7	4.3	4.9	18.9
3.ส่งเสริมเผยแพร่	1.3	1.4	1.5	1.5	1.5	7.2
4.อาสาพัฒนาชนบท	1.4	2.0	2.5	3.0	3.5	12.4
5.พัฒนากิจกรรมสตรีเด็กและ เยาวชน	0.9	0.9	1.0	1.0	1.1	4.9
6.พัฒนาผู้นำท้องถิ่น ฝึกอบรมคณะกรรมการ พัฒนาหมู่บ้านเบื้องต้น	0.7	0.8	0.9	1.0	1.1	4.5
7.พัฒนากลุ่มอาชีพ	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	3.0
8.จัดตั้ง ศ.ว.พ.	13.8	14.0	14.0	14.0	14.0	69.8
กรมแรงงาน	7.12	7.1	8.5	9.8	11.1	43.62
1.จัดหางานและส่งเสริม อาชีพ	0.9	1.5	2.1	2.5	3.1	10.10
2.บริการอาชีพ	0.28	0.6	0.7	0.8	0.9	3.28
3.ฝึกอาชีพและการฝึกอบรม การแรงงาน	2.33	3.9	4.2	4.5	4.8	19.73
4.คุ้มครองแรงงาน	0.61	1.1	1.5	2.0	2.3	7.51
5.คุ้มครองแรงงาน	3.0	-	-	-	-	3.0
6.วิจัยและสถิติแรงงาน	-	-	3.0	3.0	2.5	8.5
6.สถานฝึกฝีมือคนงาน						

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
สำนักผังเมือง	7.1	5.0	34.3	34.6	35.4	116.4
1.ทำผังเมืองรวม	2.1	2.5	2.8	3.1	3.6	14.1
2.ทำผังเมืองเฉพาะแห่ง	0.7	0.8	0.9	1.0	1.1	4.5
3.พัฒนาเมือง	4.3	1.7	30.6	30.5	30.7	97.8
การไฟฟ้านครหลวง	20.5	20.5	20.5	-	-	61.5
1.ติดตั้งไฟฟ้าถนนในเขต นครหลวง	20.5	20.5	20.5	-	-	61.5
รวมทั้งสิ้น	542.94	690.55	738.35	707.2	731.1	3,410.14

2.เงินกู้ต่างประเทศ

(ล้านบาท)						
โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
1.การก่อสร้างระบบระบาย น้ำสำหรับจังหวัดพระนคร และธนบุรี	-	-	100.0	100.0	100.0	300.0
2.จัดหาน้ำสะอาดในชนบท	-	16.0	11.70	11.70	11.70	51.10
3.สร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้า พระยา	15.0	10.0	10.0	-	-	35.0

(ล้านบาท)						
โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
4.ปราบปรามคหหลวง	-	20.0	180.0	180.	180.0	560.0
5.ปราบปรามส่วนภูมิภาค	-	125.0	125.0	125.0	125.0	500.0
6.อาคารสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย	-	50.0	50.0	50.0	50.0	200.0
รวม	15.0	221.0	476.7	466.7	466.7	1,646.1

3.เงินช่วยเหลือต่างประเทศ

(ล้านบาท)						
โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
โครงการต่อเนื่องจากแผนแรก	275.5	244.90	11.7	-	-	502.10
1.ทางหลวงชนบท ร.พ.ช.	1.2	-	-	-	-	1.2
2.พัฒนาชาวเขา	5.4	2.7	-	-	-	8.1
3.พัฒนาชุมชน	6.3	9.9	-	-	-	16.2
4.วิทยุหมู่บ้าน	17.8	17.8	-	-	-	35.6
5.หน่วยพัฒนาเคลื่อนที่	34.3	19.9	11.7	-	-	46.8
6.ฝึกอบรม ร.พ.ช.	1.9	0.6	-	-	-	2.5
7.นิคมพระพุทธรบาท	0.8	-	-	-	-	0.8
8.สำรวจออกโฉนดที่ดิน						

						(ล้านบาท)
โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
โครงการต่ออายุขยายงาน และโครงการใหม่	4.5	35.1	203.3	185.0	190.0	617.9
1.ทางหลวงชนบท ร.พ.ช.						
2.พัฒนาชุมชน						
3.หน่วยพัฒนาเคลื่อนที่						
4.ช่วยเหลือชาวเขา						
5.นิคมสร้างตนเอง						
6.จัดสรรที่ดิน						
7.จัดหาน้ำสะอาด						
8.สังคมสงเคราะห์						
9.ปรับปรุงแรงงานช่างฝีมือ						
รวม	280.0	250.0	215.0	185.0	190.0	1,120.0

งบพัฒนาการสาธารณสุข

1.งบประมาณแผ่นดิน

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
สำนักงานปลัดกระทรวง สาธารณสุข	12.70	16.51	16.87	17.50	12.21	75.79
1.กำจัดกวาดล้างไข้ มาเลเรีย	6.34	6.65	6.90	7.15	7.40	34.48
2.ควบคุมโรคเท้าช้าง	0.38	1.34	2.25	1.66	1.62	7.25
3.สถาบันมะเร็งแห่งชาติ	5.94	8.52	7.72	8.69	3.19	34.06
กรมการแพทย์	100.71	145.82	155.38	172.64	180.01	754.56
1.ปรับปรุงโรงพยาบาล ส่วนภูมิภาค	63.83	76.54	87.30	100.04	115.77	443.40
2.จัดตั้งโรงพยาบาลศูนย์	-	7.54	8.89	8.71	3.19	28.33
3.ปรับปรุงโรงพยาบาล เล็ดสิน	1.50	12.67	3.40	3.24	1.33	22.23
4.ปรับปรุงโรงพยาบาล หญิงและเด็ก	7.15	7.09	7.76	8.49	7.62	38.11
5.วิทยาลัยพยาบาล โรงพยาบาลผดุงครรภ์ และอนามัยและโรงเรียน ผู้ช่วยพยาบาล	8.20	16.92	16.15	17.23	18.03	76.53

ส่วนราชการ โครงการ	(ล้านบาท)					รวม
	2510	2511	2512	2513	2514	
6.ปรับปรุงโรงพยาบาล สงฆ์	0.25	0.46	1.21	1.76	0.56	4.34
7.ปรับปรุงโรงพยาบาล โรคจิตโรงพยาบาลและ สถาบันประสาทวิทยา	16.81	19.22	23.42	27.55	29.91	116.91
8.จัดตั้งแผนกจิตเวชในโรง พยาบาลทั่วไป	-	1.07	1.28	1.82	0.83	4.00
9.วิจัยและบำบัดรักษาผู้ติด ยาเสพติดให้โทษ	2.97	1.54	5.22	4.22	2.55	18.50
10.บริการทางการแพทย์ เคลื่อนที่	-	0.56	0.75	0.58	0.22	2.11
กรมอนามัย	114.56	167.88	187.47	210.41	237.31	917.63
1.ปรับปรุงและขยายสถานี อนามัย	38.92	48.78	56.00	65.00	76.00	284.70
2.อนามัยแม่และเด็ก	19.88	28.80	31.55	34.57	37.90	152.70
3.ควบคุมวัณโรค	7.57	12.52	15.80	18.39	22.84	77.12
4.ศัลยกรรมทรวงอก	5.12	11.00	12.80	14.80	16.30	60.02
5.ส่งเสริมอาหารบำบัดโรค ขาดธาตุอาหารและ โภชนาการชนบท	0.98	2.31	2.31	2.61	2.81	11.02
6.ปราบปรามโรคเรื้อน	12.72	17.22	18.88	20.71	22.72	92.25

ส่วนราชการ โครงการ	(ล้านบาท)					รวม
	2510	2511	2512	2513	2514	
7.อนามัยโรงเรียนและควบคุมโรคติดต่อและเยื่อตาอักเสบ	0.52	3.86	5.00	6.17	7.98	23.53
8.พัฒนาการอนามัยท้องถิ่น	6.44	8.03	8.80	9.65	10.58	43.50
9.ควบคุมกามโรค	3.85	9.75	10.99	12.12	13.26	49.97
10.จัดหาน้ำสะอาดในชนบท	17.51	17.50	17.50	17.50	17.50	87.51
11.ป้องกันไข้เลือดออก	0.81	1.28	1.37	1.58	1.62	6.66
12.ควบคุมโรคพยาธิใบไม้ในตับ	0.24	1.48	1.85	2.70	2.70	9.34
13.วิจัยการอนามัยครอบครัว	-	1.58	2.14	2	2.82	9.00
14.อาชีพอนามัย	-	3.40	2.48	2.15	2.28	10.31
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	5.39	6.88	7.54	8.04	8.53	36.38
1.วิเคราะห์วิจัยทางการแพทย์	5.39	6.03	6.47	7.01	7.48	32.38
2.ป้องกันอันตรายจากการแผ่รังสี	-	0.85	1.07	1.03	1.05	4.00
องค์การเภสัชกรรม	-	2.38	6.46	7.96	-	16.80
1.ขยายโรงงานเภสัชกรรม	-	2.38	6.46	7.96	-	16.80
รวมทั้งสิ้น	233.36	339.47	373.72	416.55	438.06	1,801.16

2.เงินช่วยเหลือต่างประเทศ

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
โครงการต่อเนื่องจากแผนแรก	101.60	71.50	26.50	15.40	14.30	229.30
1.กำจัดกรวดล้างไขมาเลเรีย	44.30	23.20	23.60	12.80	12.80	116.7
2.ควบคุมยาและเภสัชภัณฑ์	0.90	1.50	1.50	1.50	1.50	6.90
3.จัดหาวัสดุสะอาดในชนบท	27.10	27.30	-	-	-	54.40
4.พัฒนาอนามัยชนบท	17.60	15.10	-	-	-	32.70
5.สาธารณสุขเคลื่อนที่	10.00	2.80	-	-	-	12.80
6.สถานีวิทยุศาสตร์สาธารณสุข แห่งชาติ	1.70	1.60	1.40	1.10	-	5.80
โครงการต่ออายุขยายงานและ โครงการใหม่	38.40	68.50	123.50	144.60	150.70	525.70
1.จัดหาวัสดุสะอาดในชนบท						
2.พัฒนาอนามัยชนบท						
3.สถาบันมะเร็งแห่งชาติ						
4.การแพทย์เคลื่อนที่						
5.โรงพยาบาลศูนย์						
6.โภชนาการชนบท						
7.อนามัยแม่และเด็ก						
8.ศัลยกรรมทรวงอก						
9.อาชีพอนามัย						

						(ล้านบาท)
ส่วนราชการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
โครงการ						
10.ปรับปรุงและขยาย โรงพยาบาลโรคจิตและประสาท						
11.ควบคุมวัณโรค						
12.วิจัยโรคต่างๆ						
13.วิจัยการวางแผนครอบครัว						
รวม	140.0	140.0	150.0	160.0	165.0	755.0

3.รายได้ของรัฐวิสาหกิจ

						(ล้านบาท)
โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
1.ปรับปรุงและขยายงาน เภสัชกรรม	5.50	4.28	2.00	2.00	2.00	15.78
รวม	5.50	4.28	2.00	2.00	2.00	15.78

งบพัฒนาการศึกษา

1.งบประมาณแผ่นดิน

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
กระทรวงศึกษาธิการ	628.83	713.30	779.50	869.50	960.40	997.43
กรมสามัญศึกษา	315.47	355.50	388.50	427.50	465.00	1,950.97
1.ขยายและปรับปรุง การศึกษาอนุบาล	4.00	4.0	4.0	4.0	4.0	20.0
2.ดำเนินการศึกษาภาค บังคับ ^๒	210.0	240.0	266.1	296.0	321.	1,333.0
3.ดำเนินการศึกษาประถม ตอนปลาย	95.0	104.0	114.0	114.0	124.0	546.0
4.นิเทศการศึกษา	2.5	2.5	2.5	2.5	3.0	13.0
5.ขยายและปรับปรุงโรงเรียน ศึกษา สงเคราะห์	3.3	3.0	3.0	3.0	2.0	14.30
6.ขยายการศึกษาผู้ใหญ่	0.67	2.0	4.0	8.0	10.0	24.67
กรมวิสามัญศึกษา	112.21	119.80	139.00	163.00	207.01	741.00
1.จัดการศึกษามัธยมและ เตรียมอุดมศึกษา	81.20	93.80	106.00	163.00	207.01	741.00
2.โรงเรียนมัธยมแบบประสม	31.0	26.0	33.0	39.0	44.0	174.00
กรมอาชีวศึกษา	142.43	162.00	162.00	185.00	192.00	843.5
1.ขยายและปรับปรุงโรงเรียน การ ช่าง	16.0	19.0	21.0	49.0	62.0	167.00

(ล้านบาท)						
ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
2.ขยายและปรับปรุงโรงเรียน พานิชยการและอุตสาหกรรม	13.0	14.0	15.0	19.0	20.0	81.00
3.ขยายและปรับปรุงวิชาชีพ ชั้นสูง(วิทยาลัยเทคนิค)	22.0	39.0	55.0	65.0	70.0	251.00
4.ขยายและปรับปรุงโรงเรียน เกษตรกรรม(นอกโครงการ เงินกู้)	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0	40.00
5.เงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา	83.0	69.0	44.0	25.0	19.0	240.00
6.จัดตั้งวิทยาลัยเจ้าคุณทหาร	-	10.0	15.0	15.0	10.0	40.00
7.ขยายและปรับปรุงโรงเรียน สารพัดช่างและหน่วยฝึกฝน อาชีพเคลื่อนที่	0.43	3.0	4.0	4.0	3.0	14.43
กรมการฝึกหัดครู	52.73	74.00	8.0	92.0	94.30	401.03
1.ขยายและปรับปรุงการผลิต ครูระดับประกาศนียบัตร	42.0	50.0	55.0	58.0	62.0	267.00
2.ขยายและปรับปรุงการผลิต ครูระดับปริญญา	8.0	16.0	22.0	23.0	25.0	94.00
3.การผลิตครูสำหรับโรงเรียน มัธยมแบบประสม	2.0	4.0	5.0	5.0	8.0	20.00

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
7.ปรับปรุงและขยายงาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น	28.0	30.0	45.0	35.0	33.0	171.0
8.จัดตั้งสถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์	15.0	27.0	15.0	5.0	5.0	67.0
8.จัดตั้งมหาวิทยาลัยภาคใต้	24.0	20.0	20.0	25.0	30.0	119.0
รวมทั้งสิ้น	893.83	1,080.30	1,103.50	1,169.50	1,253.30	5,500.83

หมายเหตุ: ¹จะโอนไปตั้งทางกระทรวงมหาดไทยส่วนหนึ่ง

2.เงินกู้ต่างประเทศ

(ล้านบาท)

โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
1.โรงเรียนมัธยมแบบประสม ¹	4	4	4	4	4	20
2.เงินกู้พัฒนาอาชีวศึกษา ¹	20.0	25	25	25	25	120
3.การปรับปรุงคณะ วิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์	-	10	10	10	17	47
4.การปรับปรุง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	-	20	25	25	30	100
5.เงินกู้พัฒนาอาชีวศึกษา ²	12	78	45	25	20	180
6.โรงเรียนมัธยมแบบประสม ²	-	20	25	30	35	110
รวม	36	157	134	119	131	478

หมายเหตุ: ¹โครงการต่อเนื่องแผนแรก

² เงินกู้เป็นเงินตราต่างประเทศจากธนาคารแห่งประเทศไทย

เงินช่วยเหลือต่างประเทศ

(ล้านบาท)

โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
โครงการต่อเนื่องจากแผน แรก	67.8	60.2	18.1	5.5	3.0	154.6
1.สหรัฐอเมริกา	49.6	45.9	12.2	5.5	3.0	116.2
อาชีวศึกษา	5.5	8.3	4.2	4.2	2.1	24.3
การศึกษาชนบท	19.1	17.6	6.8	-	-	43.5
คณะแพทยศาสตร์						
เชียงใหม่	18.2	18.2	-	-	-	36.4
วิทยาลัยบัณฑิตวิศวกรรม	5.5	-	-	-	-	5.5
คณะพาณิชยศาสตร์และ การบัญชี ธรรมศาสตร์	1.3	1.8	1.2	1.3	-	6.5
2.สหประชาชาติ	0.6	-	-	-	-	0.6
วิทยาลัยเทคนิคธนบุรี	0.6	-	-	-	-	0.6
3.แผนโคลอมโบ	10.3	10.3	4.0	-	-	24.6
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	6.3	6.3	-	-	-	12.6
คณะวิศวกรรมศาสตร์						
จุฬาลงกรณ์	4.0	4.0	4.0	-	-	12.0
4.ประเทศอื่นๆ	7.3	4.0	1.9	-	-	13.2
วิทยาลัยเทคนิคพระนคร	2.0	0.7	0.7	-	-	3.4
เหนือ						
วิทยาลัยขอนแก่น	3.2	2.3	0.5	-	-	6.0

(ล้านบาท)						
โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
ศูนย์วิศวกรรมเกษตร	1.3	1.0	0.7	-	-	3.0
ห้องทดลองไฟฟ้าจุฬาลงกรณ์	0.8	-	-	-	-	0.8
โครงการต่ออายุขยายงาน และโครงการใหม่	22.2	39.8	91.9	109.5	117.0	380.4
1.ผลิตหนังสือเรียนและวัสดุการ สอนชั้นประถมศึกษา						
2.พัฒนามัธยมศึกษา						
3.ขยายมัธยมศึกษาแบบประสม						
4.พัฒนาอาชีวศึกษา						
5.ศูนย์ฝึกหัดครูสาขาต่าง ๆ						
6.สถาบันศึกษาวิจัย						
7.พัฒนาอุดมศึกษา						
8.ปรับปรุง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์						
9.คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ						
10.บัณฑิตวิทยาลัยแพทย ศาสตร์						
11.คณะอายุรศาสตร์โรคเขต ร้อน						

(ล้านบาท)						
โครงการ	2510	2511	2512	2513	2514	รวม
12.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์						
13.ปรับปรุงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่						
14.ปรับปรุงมหาวิทยาลัยขอนแก่น						
15.จัดตั้งมหาวิทยาลัยภาคใต้						
16.ปรับปรุงคณะวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย						
17.สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย						
18.พัฒนากำลังคน						
19.ศูนย์ฝึกอบรมอาชีพ เหมืองแร่						
20.หน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่						
21.โรงเรียนอาชีวศึกษาแบบสารพัดช่าง						
22.ศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมศาสตร์						
23.วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี						
รวม	90.0	100.0	110.0	115.0	120.0	535.0